DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP
VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

1961
78STE JAARGANG

INHOUD

1961

Bestuursberichten .. 1-3; 41; 81; 82; 121; 161; 197, 198; 237; 238; 277-279; 353, 354; 393; 429

Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden op 19 november 1960 in de zalen van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage ..... 3 - 5

Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande (vervolg van LXXVII, kol. 87) XV. 25 Gruys, door Mr. H. L. Hommes ..... 5 - 26

Een West-Europees gezelschap. De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805-1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk, (geïll.) door Mr. W. de Vries, . 26-37; 46-55; 83-97: 127-147; 162-173

Aanwinstenlijst der bibliotheek 42-46; 199, 200

Enige opmerkingen over Johan Rengers van Schermer, door H. E. de Groot 56-58

Fragment-genealogie Van der Heul, Rotterdam, door Mr. 0. A. van der Meer 58-65

Het Maastrichtse geslacht Ross (geïll.), medegedeeld door Mr. E. A. Engelbrecht .. 65-74; 360-380

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften 101-105; 221-226; 344-349

Boekbespreking 105-110; 226-232; 384-386

Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd?, door Mr. A. Haga 122-124

Het vermelden in Nederland's Adelsboek van admissies in de ridderschappen vóór 1795, door Prof. Dr. J. Ph. de Monté ver Loren 125, 126

Familie-aantekeningen van Gerard van Couwerihoven, medegedeeld door Mr. R. A. Rueb 147-149

De Doopsgezinde gemeente te Emmerich, medegedeeld door J. J. Hooft van Huysduynen ... 173-190

Het voorgeslacht van Clara van Sparwoude (geïll), door J. F. Jacobs 201-211; 239-256

Het geslacht De Valcke, door Mr. H. L. Hommes 211-220

Het echtpaar Christoffel van Nahuys-Margje van Ommeren en hun naaste familie, door W. A. Wijburg Jr. 256-273

Staat van aanwinsten 279, 280

Verslag van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op zaterdag 1 juli 1961 in het kasteel-raadhuis te Helmond 280-282

Jaarverslag 1960 283-286

Rondom het gezin van Jan Reyer Dircxz. (van Heemskerck) (geïll.), door Mr. 0. A. van der Meer 286-321

De vicarie van St. Jan Baptist en St. Jan Evangelist in de St. Jacobskerk te Utrecht en de familie Nahuys, door W. A. Wijburg Jr. 321-328

Een familie 's Gravezande (geïll.), door A. H. Drijfhout van Hooff 329-340

Bijbelbladen: Burchgraef, van Bilderbeeck, Tierens, de Ruyter, van Breda, Rijzendael, Hoogebaat, Scholten, Fockebergh, medegedeeld door M. C. Sigal 340-342

De Doopsgezinde kerkeboeken van Kleef, medegedeeld door J. J. Hooft van Huysduynen ... 354-360

Bestaan er nog heerlijkheden en hoe te handelen met aan heerlijkheden ontleende namen?, door Prof. Mr. J. Ph. de Monté ver Loren 394-399

Het Haarlems geslacht Proost (geïll.), door M. Thierry de Bye Dólleman 400-4 12

Het geslacht van Massow en de titel van baron, medegedeeld door J. W. F. baron van Wassenaar 412-425

Adel en „adel" in de Staten van Friesland in de 17de en 18de eeuw door Drs. J. Visser .... 430—457

Kunsthistorie en genealogie. Portretten van het echtpaar Pranger-Muilman (geïll.), door A. van der Mare1 457-460

Kortemededelingen: Hackett 98; Halkett 98; Van 't Hoff 98, 99; Over de voorzichtigheid, waarmede klappers dienen te worden geraadpleegd 100: van Barnevelt 149-152: Gruys 152, 153; Halkett 153; Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd 342-344; Brits en Engels 380, 381; Mededeling gevelversiering 381: Het voorgeslacht van Stoffeltge Wesselsdr. van Buyren 381-383; De Heren en graven van Egmond 383; Gruys 384; van Heemskerck 384.

Vragen en antwoorden: Adriaanse 115; Aillaud 232; Alen, van 37: Banning (ck) 38, 39, 111: Batenburg 111; Bentfort 37, 38; Bethoncourt (Bethancourt?) , de 386; Boers 39, 153; Bommel, van 153, 154, 232, 233, 273, 274; Bommel, Verreyck van 192; Brederode, van 80, 190; Brincke, ten 39; Butendiic 154, 233; Buys 274; Camps, de 464; Canter-Canter Visscher 76-78, 234-236; Chastillon 115, 156; Cock, de 115, 156; Collot d'Escury 156: Colose 349,350; Croesbeek (Groesbeck, Groesbeek) 234; Cruijff 78, 115-118, 388--392; Deventer, van 392; Doetinchem, van 39; Doys 39, 460, 461; Dunkler 154, 155, 233; Egeling 350, 351; Egmond, van 461: Einsiedel, von 461; Escury, Collot d' 156; Eyck, van 74; Fournier 349; Frerichs 274; Geesbergen (Gijsbergen), van 461-463; Geniets 274; Gogh, van 111, 112, 233; Grauwert 119, 120, 192; Groesbeck (Groesbeek, Croesbeek) 234; Gijsbergen (Geesbergen), van 461-463; Gijselaar, de 112; Hackenberg 112, 113; Hamel(l) 386, 387, 463; Harderwijk, van 75, 76, 155; Heerenberg, (van) 's 74; Heesterman 37: Heyden, van der 234, 349; Heyligen Lande, van den 463; Hogestein 463, 464; Holtzappel 113; Hopbergen, van 463; Hornes, de 155, 234; Hustaert 113, 114; Huiginck 40, 156; Kennedy 115, 275; Kleijn, de 387, 388; Kockman 39, 464; Kooimans 236, 275; Kooman 115; Krijt 40, 156; Laen, van der 156, 157; Langeney 275, 392; Lauder 120; Linden, van der 118; Lindheimer 464; Luessen 40; Maas 40, 78, 79, 113, 158—160, 275; Meer, van der 392; Meerburg 350, 351; Megen, van 232; Menso 79, 236; Messy 352; Meurs, van 275; Morray 75, 76, 155; Mulard (Mulaerd, Mulert, von Mulaerd) 236,. 351, 352; Munster, van 464: Nassau, van 275; Neisingh 79; Noot 464; 0(c)khuysen 40, 78, 79, 158-160, 275; Orsoy, van 39: Overeem 79; Quack 40, 79; Quade van Ravesteyn, de 118, 119; Ramann 80; Rasson 352; Ravestein, (de Quade) van 118, 119; Renesse, van 119; Ridder, de 275, 276; Roest 352; Rombout 276; Saysoens 80, 190; Schaap van Winsum 119: Schirp, van 352; Schriek 190, 191, 352; Schijndel, van 352; Smeets 392; Sorgen, van 191; Steensel, van 160; Straatman 191, 192; Stroombergen, van 461-463; Swa(a)nhil 425; Swaerte 39, 460, 461; Tacke 40; Tackebos 119, 120, 192; Timmermans 40; Vaags 426; Veen, van der 39, 464; Verhoesen 392: Vermehr 426; Verreyck van Bommel 192; Vierssen, van 276; Villegas, de 120; Visscher, Canter 76-78, 234-236; Visser 191, 192; Vos 426; Wassenaer, van 464; Wayhe, von der 40, 79; Winsum, Schaap van 119; Witboom 192-196, 276; Witte, de 464; IJselsteyn, van 40, Zetten, van 75, 76, 155; Onbekende wapens 160, 196, 276, 426-428.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan* 70, wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris **IR. C. M. R. DAVIDSON,** *Jacob de Graefflaan* 17, *'s-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 1 | **LXXVIIIe Jaargang** | **januari 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van L. A. Baron van Ittersum, sedert 1936 gewoon lid van het Genootschap.

Tot **lid zijn benoemd:**

G. G. C. CELOSSE . . . . . *'s-Gravenhage. Daguerrestraat* **124.**

D. J. VAN DRUNEN . . . . . *Nijmegen. Rembrandtstraat 60.*

Mevrouw H. M. T. A. H. J. FROWEIN geb. Gravin WOLFF METTERNICH *'s-Graveland. Huize Hilverbeek.*

DR. H. TH. VAN WIMERSMA GREIDANUS . . *Utrecht. Catharijnesingel* **54.**

MR. J. C. WILHELMY VAN HASSELT . . . . *Arnhem. Hobbemastraat* **4.**

JHR. E. J. K. HESSELT VAN DINTER . . . *Pijnacker. Westlaan* **34.**

J. H. DE JONGH . . . . . *Berchem-Anfwerpen. (België) Lijsenstraat 20.*

B. J. KROL . . . . . *Hilversum. Hoogt 6.*

Mevrouw C. **M.. L. PARDEDE geb.** Barones **VAN BOETZELAER** *'s-Gravenhage. Ridderlaan* **87.**

W. H. SCHUKKING . . . . . *'s-Gravenhage. van Kijfhoeklaan 7.*

J. VERSLUYS . . . . . *Amsterdam. Z. Amstelveenseweg 151.*

J. H. C. VOORHOEVE . . . . . *'s-Gravenhage.* Dunne *Bierkade JO.*

CH. M. G. A. WIERTS VAN COEHOORN . . . *Doetinchem. Brouwerskamp* **41.**

Adreswijzigingen:

JHR. MR. P. R. FEITH . . . . . *Vorden. Huize De Belten. D. 44.*

W. H. J. KAMERLING . . . . . *Herwen en Aerdf. Herwensedijk* 9.

JHR. MR. C. L. REIGERSMAN . . . . . *'s-Gravenhage. van Lennepweg 1.*

Hoge Raad van Adel.

Bij Kon. besluit d.d. 8 november 1960, no. 8, is met ingang van 1 december 1960 benoemd tot voorzitter van de Hoge Raad van Adel Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, lid van dit College.

Bij hetzelfde Kon. Besluit zijn benoemd tot lid van de Hoge Raad van Adel Mr. A. N. Baron de Vos van Steenwijk, schout-bij-nacht, Jhr. Mr. P. G. M. van Meeuwen en Jhr. Mr. G. A. M. J. Ruijs de Beerenbrouck.

Wij wensen de nieuw benoemde voorzitter en de nieuw benoemde leden geluk met hun benoeming.

Ons lid Mr. W. de Vries promoveerde 7 december 1960 aan de Rijksuniversiteit te Leiden tot doctor in de rechtsgeleerdheid op een proefschrift getiteld: „De opkomst van Zutphen." De promotie geschiedde cum laude.

Wij wensen Dr. W. de Vries — onze leden wel bekend door zijn vele en belangrijke bijdragen in ,,de Nederlandsche Leeuw" — geluk met deze promotie en prijzen ons gelukkig, dat de literatuur wederom verrijkt is met een voortreffelijke studie als ,,De opkomst van Zutphen."

Contributie 1961.

De contributie voor het jaar 1961 is — zoals men in het verslag van de Algemene Vergadering op 19 november 1960 kan lezen — gehandhaafd op ƒ 20,—.

Teneinde evenwel het beheer en de exploitatie in betere banen te kunnen leiden en de achterstand te kunnen inhalen — waartoe de verhoging van de rijkssubsidie niet toereikend is —, zal het Bestuur het op prijs stellen, indien de leden, die daartoe willen medewerken, hun contributie vrijwillig met een bedrag willen verhogen.

Aan de leden en abonné's wordt verzocht de contributie (abonnement) voor het jaar 1961 ad ƒ 20,— over te boeken vóór 1 maart a.s. op postrekening 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage. Junior-leden (tot 25 jaar) zijn ƒ 10,— verschuldigd.

Aan hen, die zich hebben geabonneerd op het Bulletin Héraldique International ,,Archivum Heraldicum" wordt verzocht om aan bovengemeld bedrag de kosten van dit abonnement ad ƒ 4,50 toe te voegen; de penningmeester zorgt voor doorzending naar Lausanne.

De penningmeester vestigt de aandacht op de mogelijkheid, de contributie automatisch van de girorekening te laten afschrijven.

Voorts wordt er de aandacht op gevestigd, dat leden het recht hebben nieuwe leden aan het Genootschap voor te stellen.

Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden op 19 november 1960 in de zalen van het Koninklijk Instituut van. Ingenieurs te 's-Gravenhage+

Aanwezig zijn de bestuursleden: J. K. H. de Roo van Alderwerelt, voorzitter, Mr. A. P. van Schilfgaarde, vice-voorzitter, Ir. C. M. R. Davidson, secretaris, W. A. H. C. Boellaard, penningmeester, Jhr. Mr. CC. van Valkenburg, W. F. del Campo Hartman, Jhr. Mr. H. E. van Weede, het erelid Jhr. H. Trip en de leden: 1. van Beemen, Mr. F. J. J. Besier, J. H. Brakke, Dr. E. A. B. J. ten Brink, Jhr. J. J. van Raab van Canstein, Mejuffrouw E. Crans, Mr. F. Daniëls, Mejuffrouw W. Druyvesteyn, A. B. Dull, Drs. G. Fransen, Mr. A. Haga, L. T. Wilhelmy van Hasselt, H. F. Heerkens Thijssen, J. J. van Helsdingen, G. Heuff, C. Hoek, Mr. H. L. Hommes, Mr. H. L. L. van Hoogenhuyze, F. van Hoogstraten, Mr. J. J. Korndörffer, Mevrouw M. H. de Lange, Mr. N. H. de Lange, Mevrouw T. van Lennep, Mevrouw K. L. M. Laban, Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Mr. O. A. van der Meer, Ir. G. L. Meesters, Ir. F. A. Nelemans, Mr. H. J. Pabbruwe, Jhr. Mr. W. L. M. van de Poll, Mejuffrouw Mr. E. C. M. Prins, C. Roodenburg, Dr. Mr. H. P. Schaap, J. Scherpenhuyzen, 0. Schutte, Mevrouw L. P. van den Clooster Baronesse Sloet tot Everlo, Mr. H. J. Steenbergen, H. A. C. W. van Wijk, W. Zondervan, en één lid met onleesbare handtekening.

1. De Voorzitter opent te 15.00 uur de vergadering en herdenkt in gevoelige en van grote waardering getuigende woorden het overleden erelid, de oud-voorzitter Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel. Staande eren de aanwezigen diens nagedachtenis.

2. De notulen van de Algemene Vergadering van 2 juli 1960 worden goedgekeurd.

3. De Voorzitter herinnert eraan in Hengelo op 2 juni j.l. gezegd te hebben, dat de financiën geen zorgen baren, doch moeilijk zijn. De werkzaamheden van het Genootschap zijn toegenomen, doch de staf is nimmer uitgebreid. Het Bestuur meent geen contributieverhoging te mogen voorstellen. De uitgaven ten behoeve van maandblad en personeel zijn belangrijk toegenomen, terwijl het ledental ongeveer gelijk blijft.

Het subsidie van het Rijk is verhoogd ten einde een administratieve kracht te kunnen aanstellen.

De begroting voor het jaar 1961 wordt door de penningmeester toegelicht.

De Voorzitter merkt op, dat de begroting een tekort van ƒ 420,— vertoont. Hij acht het moeilijk een assistent(e) voor de bibliotheek aan te trekken voor een salaris van ƒ 2.000,—. Hij suggereert de leden hun contributie vrijwillig met b.v. ƒ 10,— te verhogen. Als 200 leden hiertoe bereid zijn, kan een kracht worden aangesteld.

De Heer L. T. Wilhelmy van Hasselt stelt voor nieuwe leden aan te werven en geeft zijn zoon als lid op.

Dr. Mr. H. P. Schaap heeft vernomen, dat het maandblad ,,De Navorscher" ophoudt te verschijnen. Hij suggereert de abonné's van dit blad voor het lidmaatschap van ons Genootschap uit te nodigen.

De Heer 1. van Beemen heeft mede ter stijving van de kas oude maandbladen aangekocht, leden aangebracht en zal vrijwillig zijn contributie verhogen.

De Heer H. F. Heerkens Thijssen informeert naar de verzekeringspremie van de bibliotheek.

Mr. H. L. L. van Hoogenhuyze vraagt of er algemene bekendheid zal worden gegeven aan het verzoek tot vrijwillige contributieverhoging, hetgeen volgens de Voorzitter inderdaad de bedoeling is,

De Heer G. Haitsma Mulier zegt gaarne zijn contributie te zullen verhogen.

De begroting wordt hierna goedgekeurd.

4 Mr. H. L. L. van Hoogenhuyze is verzocht na te gaan of de kleuren van de wapenplaatjes van de A.N.W.B. juist zijn. Deze bleken vrijwel geheel juist te zijn: De Voorzitter dankt de heer Van Hoogenhuyze voor zijn werk,

De Heer A. B. Dull is het een doorn in het oog, dat de leeuw in het wapen in ons paspoort in zilver is uitgevoerd in plaats van in goud, Het Bestuur zal de aandacht van de Hoge Raad van Adel hierop vestigen.

Dr. Mr. H. P. Schaap vraagt naar het bekend maken van verbeteringen van gegevens in het Kwartierstatenboek. De Voorzitter antwoordt, dat dit in behandeling is,

De Heer C. Hoek vraagt of het Genootschap de leenkamerarchieven in particulier- en gemeentebezit wil opsporen en in het maandblad wil publiceren, waar deze zich bevinden.

De Voorzitter antwoordt, dat het Genootschap, tezamen met het Centraal Bureau voor Genealogie en de Nederlandse Genealogische Vereniging inzake de registratie van archieven in particulier bezit aan de Minister heeft geschreven. Mr. Van Schilfgaarde meent, dat bij de gemeenten geen leenregisters berusten, doch de Heer Hoek geeft als voorbeeld Kapelle a/d. IJssel. Verder vestigt hij aan de hand van vele voorbeelden de

aandacht op het feit, dat bibliotheken, de Hoge Raad van Adel enz. archivalia bevatten. Kunnen deze stukken, die verspreid zijn over bibliotheken enz. niet op de juiste plaats verenigd worden? De Voorzitter zegt toe aan dit vraagstuk aandacht te besteden.

De Voorzitter wekt de leden op uit te zien in eigen kring naar nieuwe leden en abonné's voor het Genootschap, en abonné's op Archivum Heraldicum.

Te 15.55 uur sluit de Voorzitter de vergadering.

Daarna wordt een bezoek gebracht aan het museum Meermanno Westreenianum, dat door Mej. Dr. E. de la Fontaine Verwey en Drs. F. Knuttel wordt ingeleid. Met veel belangstelling bezichtigen de leden deze prachtige collecties.

Tenslotte verenigt een aantal leden zich aan een maaltijd in de sociëteit „De Witte".

Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande,

door MR. H. L. HOMMES.
(vervolg van LXXVII, kol. 87)

XV.

25. **Gruys.**

Dit geslacht, dat in de 17de en 18de eeuw zeer uitgebreid was en op verscheidene borgen zetelde, terwijl het verwant was aan bekende geslachten in Stad en Lande, verdient eens uitvoeriger behandeld te worden. Reeds vele jaren geleden had ik de onderstaande genealogie in hoofdzaak voltooid, maar met de publicatie gewacht in de hoop nog iets meer omtrent de oudere generaties te vinden om een goed sluitend geheel te verkrijgen, doch dit is niet gelukt, Wel geeft het familiearchief in het Rijksarchief te Groningen een paar generaties meer, die er echter niet geloofwaardig uitzien en waarvan ik ook geen bevestiging vond. Volledigheidshalve zal ik deze wel opgeven.

Voor de wapenbeschrijving kan ik verwijzen naar Ned. Adelsboek 1942, waar de stamreeks en de in de adelstand opgenomen takken *Polman Gruys* voorkomen. Het geslacht is in 1932 uitgestorven.

Reeds in het eind van de 16de eeuw worden de leden aangeduid als jonker, welk predicaat ik in de genealogie heb weggelaten en alleen voor de aangehuwden vermeldde.

De borg Lellens en haar bewoners heeft tweemaal een beschrijving gehad nl. in de Bijdragen Geschiedenis en Oudh. Groningen, dl. 11, blz. 317-323, door J. E. H. Hooft van Iddekinge, en in de Gron. Volksalmanak van 1898, blz. 150-158 door E. J. Th. à Th. van der Hoop van Slochteren. Beide keren doet zich het gemis voelen van een behoorlijke genealogie.

In het Maandblad Groningen is in jg. 1925 de Fromaborg te Wirdum door Jb. Vinhuizen op blz. 81-88 behandeld, doch hoe de bewoners van deze borg elkaar hebben opgevolgd is daarin niet duidelijk geworden.

Voor een belangrijk deel is geput uit de Inventaris van het Huisarchief Gruys, waarin een genealogische tabel uit de 19de eeuw voorkomt, die waarschijnlijk ook gediend heeft voor een copie aan de Hoge Raad van Adel.

De charters, welke wijlen J. E. H. Hooft van Iddekinge had verzameld, doch die ongeordend zijn gebleven, heb ik in

1935 doorgekeken om daaruit gegevens te putten voor de genealogie Aldringa. Wel heb ik toen enkele charters genoteerd betreffende Gruys, maar te weinig, want destijds had ik geen plan voor een publicatie hiervan. De verzameling was toen bij Jhr. Mr. T. J. van Iddekinge op zijn kantoor in de Turftorenstraat te Groningen, doch ik weet niet, waar deze zich thans bevindt.

Nog niet te raadplegen is de verzameling stukken, in hoofdzaak afkomstig van het geslacht Polman Gruys, 17de—19de eeuw, die volgens het Jaarversl. 's Rijks Oude Arch. 1938, blz. 101, voornamelijk betreft het door het geslacht *Polman* en later *Polman Gruys* bewoonde huis Garreweer onder Tjamsweer.

Behalve de benodigde doop- en trouwboeken werden uit het rechterlijk archief van Groningen IIb, IIIx, IIIy, IIIhh en het Weeskamerarchief (thans in het Gemeente-arch.) geraadpleegd, terwijl de inventaris van het arch. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer en het Register Feith nog een en ander opleverden.

Het boek: De Ommelander borgen, van J. A. Feith was natuurlijk weder van belang en in de Universiteitsbibl. de programmata funebria van Gerh. Gruys (1616-1667) en Gerh. Gruys (1640-1694).

De genealogie, welke Polvliet heeft samengesteld en die vele geboorte- en overlijdensdata vermeldt, kennelijk ontleend aan familieaantekeningen, leek mij wel betrouwbaar voor zover ik heb kunnen nagaan, zodat het mij geen bezwaar leek daaruit gegevens over te nemen.

Enkele namen der aangehuwde geslachten, die nog niet in het Repertorium voorkomen en die na 1945 in de Nederlandsche Leeuw zijn verschenen, wil ik hier vermelden n.l. *Horenken* 1954, *Schaffer* 1958, *Scherff 1947, de Sighers* 1957 en *Wifringhe* 1950.

De officiersfuncties heb ik gedeeltelijk ontleend aan de Commissieboeken van de Raad van State en aan de gedrukte regeringsalmanakken, beginnende 1694, getiteld: Bestellinge der Generaliteyts, Provinciale ende voor yder Lidt Particuliere ambten van de Provincie van Stad en Lande.

De naam werd oorspronkelijk geschreven *Grues*, wat eind 16de eeuw in *Gruys* veranderd werd.

In 1429 komt *Geert Grues* en *Roeleff*, de zoon van zijn broer, in Drenthe voor, volgens het suppl. op de ordelen van de etstoel. door S. Gratama uitgegeven in Pro excolendo iure patrio. Op blz. 44 wordt vermeld:

> Dyt sint dye ordele, dye ghewijset zijnt yn den vaere ons Heren duvsent XIIIIc ende XXIX toe Pynxteren thoe Rolde" yn der kercken.
> 374. Item soe ys gewijst tusschen Geerde *Gruesens* ende *Roeleff* zijns broeders kynt, dat kynt soe nae toe sijnre olde moeder arffnisse thoe boeren alse dye broeder.

Deze voornamen komen later ook steeds voor, zodat wel aangenomen mag worden, dat zij tot dit geslacht behoren.

De volgende vermelding is in Reg. Feith le verv. 1479 nr. 36. Verzegeling, waarbij Roloff Elhoren verkoopt aan *Rolove Grues* een rente van 12 Arn. guld. jaarl. te ontvangen uit een venne land gelegen ten N. van Damsterweg. Donderdag voor St. Andries. Met transfixen van 1495 en 1520.

In 1495 op Woensdag voor St. Bonifacius wordt deze rente door *Johan Grues* (waarschijnlijk een zoon van *Rolof*) verkocht. Deze *Johan* komt in 1494 in het brouwersgilde voor.

In 1489 verkrijgt *Berent Grues* het giltrecht, doch de gegevens zijn te schaars om daaruit een gevolgtrekking te maken.

De tabel in het familiearchief heeft het volgende:

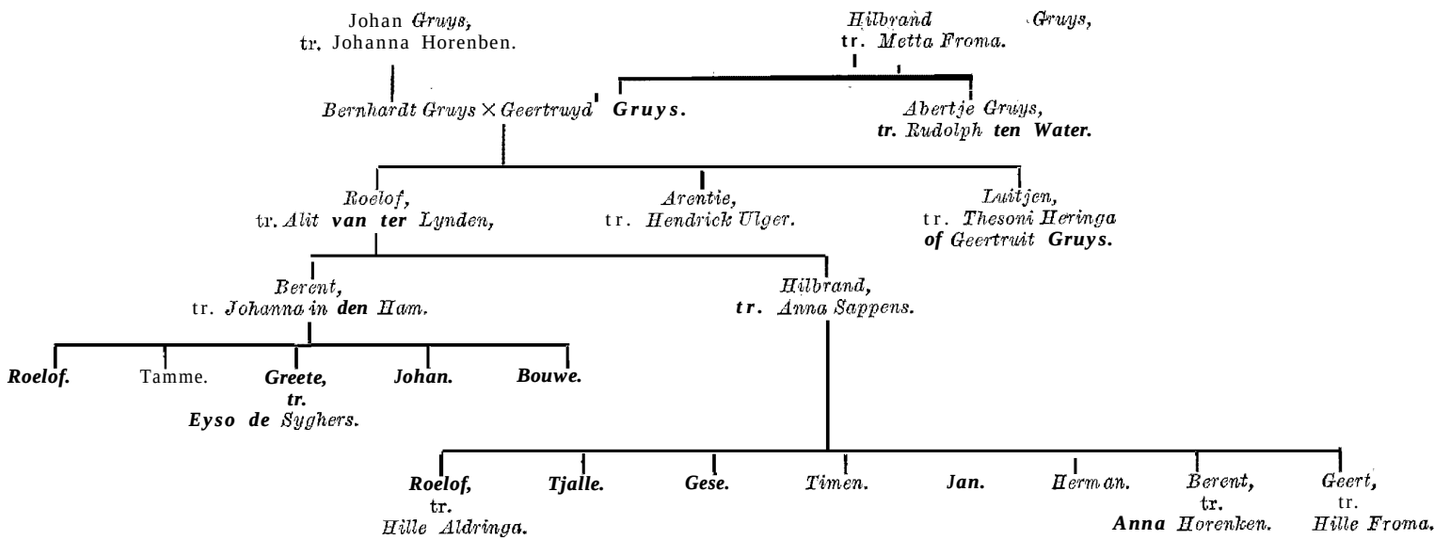

Het enige houvast hebben we hier aan *Berent Gruys en Johanna in den Ham*, waarvan volgens de genealogie ten Ham vaststaat, dat zij vóór 1543 gehuwd zijn. Ik zie geen kans het voorgaande bij de archiefstukken aan te sluiten, zodat ik daarom de voorkeur geef om de genealogie te beginnen als het Ned. Adelsboek.

Voor de voltooiing heb ik veel hulp gehad van de Rijks- en Gemeentearchivarissen te Groningen Dr. W. J. Formsma en Dr. A. T. Schuitema Meijer en hun ambtenaren, die mijn laatste vragen welwillend beantwoord hebben en aan wie ik hier gaarne mijn dank betuig.

1. *Roelof Grues*, † vóór 1536, tr. *Aelheit van ter Lynden*, uit Oostfriesland, waarschijnlijk als *Alyt Ghrues* [1]) overleden te Groningen, waar zij in de luidboeken van 1567—'68 voorkomt.

> Rek. der stad Groningen uit de 16e eeuw, uitg. P. J. Blok:
> blz. 154. Uitgaven 1535. Item *Aelheit* **Grues** myt de kinderen 5 emd. gl. (Van schattynge tot de landsknechten)
> blz. 350. Uitgaven 1545. *Aleydt Gruyses* heft by de stadt jaerlix Lnciae 18 ryder. De verschenen renten des jaers 48 betaelt den 17 Dcembris.

Uit hun huwelijk:

1. *Berent*, volgt II.
2. *Hillebrand*, volgt IIbis.
3. *Geertruyt Grues*, tr. *Gerhard fom Camp*.

11. *Berent Grues*, vermeld in een verzegeling van 1543, betaalt het giltrecht in 1556, en met zijn zoons *Roleff*, *Tamme* en *Johan* het burgerrecht in 1558, tr. 1° in 1535 (huw. contr. 25 nov. [2])) *Grete*, wed. *Doinghe*; tr. 2° vóór 1543 *Johanna in den Ham*, dr. van *Tamme en Bauwe (Eelts?)*

Uit het tweede huwelijk:

1. *Roleff Gruys*, in leven in 1558.
2. *Tamme Gruys*, verbannen in 1570, werd geus en overleed in gevangenschap te Norden of Stickhausen [3]).
3. *Greete* Gruys, als wed. in leven in 1595 [4]), doch' waarschijnlijk dezelfde als Grete Grues, die op 9 en 13 dec. 1602 in proces is met Bolo Fritema, waarin laatst genoemde „verclaert ofte nempt an, dat he gene meer excepte wegen sal. Menno Fritema kinder derselven voorstanderen ofte emant anders wil voerwenden", tr. *Eiso Sighers*.
4. *Johan Gruys*, in leven in 1558.
5. *Bouwe Gruys*.

IIbis. *Hillebrand Gruys*, volgens Ned. Adelsboek hoofdeling in Uithuizen en Uithuizermeden, heeft de handvesten van Schaphalsterzijlvest verzegeld, wegens de religie verbannen, gaat naar Emden. Of deze Hillebrand reeds hoofdeling was, heb ik niet bevestigd gevonden. In 1563 dec. 13 was hij wel een van de „gekorene en gedeputeerde volmachten van Aedewerderzijlen" [5]). Hij tr. *Anna Sappens*, uit Tyrol, volgens de fam.aant.

Uit dit huwelijk:

1. Roelof, volgt 111.
2. *Tjalle Gruys*.
3. *Gese Gruys*.

---

1) Wapenheraut 1913, blz. 212. Luidboeken Groningen Martinikerk 1567-1568.

2) Ned. Leeuw 1939, k. 444.

3) Gron. volksalm. 1900, blz. 37, 42, 43, 45.

4) Ned. Leeuw 1957, k. 397.

5) Arch. Generale Zijlvest der drie Delfzijlen, nr. 10, reg. 69. Gedep. en volmachten van de drie Delfzijlen, die van Winsumerzijlen en die van Aedewerderzijlen sluiten overeenkomst om de hoge kosten van de rechtspraak in hoger beroep te verminderen.

4. *Timen Gruys,*

5. *Jan Gruys..*

6. *Herman Gruys,* „blijft 'in den slag op de Hardenberger heyde" 7 juni 1580.

7. *Berent,* volgt IIIbis (Tak Lellens).

8. *Geert,* volgt IIIter (Tak Wirdum).

111. *Roelof* Gruys, geb. te Groningen, raadsheer in 1594, burgemr. 1596, hoofdman in de Hoofdmannenkamer in 1597, lid van de admiraliteit Dokkum 1599, lid gedeputeerde staten enz., † ald. 8 april 1610 [6]), tr. vóór 1 juli 1574 *Hille Aldringa,* geb. ca. 1545, † ca. 1630, vóór sept., dr. van *Popco.* Zij draagt 20 okt. 1627 haar huis aan de Grote Markt oostzijde over aan haar zoons.

Lidmatenb. Groningen. 1594:
Th ('t Heerschap) *Roeleff Gruys* Raetsheer met zijn huysfrouw *Hille Gruys* ant Bredemarkt.
Inv. Gruys, 207. 1630, sept. 13. Boedelscheiding nalatenschap *Hille Aldringa, wed. Gruys, tussen* haar kinderen *Hillebrant* Gruys, *Pompejus Gruys, Gosen* Schaffer voor zijn vrouw *Abele Gruys, Geert de Sigers* voor zijn moeder *Elteke Gruys en* voor zijn tante *Beerteke Gruys, wed. to* Nansum.
Aant. Rengers van Naerssen: Verzegeling waarbij *Jebbo Aldringa en* jonkvr. *Meit* e.l. land verkopen, te Solwerd gelegen, aan *Roloff Grues* en jonkvr. *Hille.* 1574, juli 1.

Uit dit huwelijk (volgorde onzeker):

1. *Beerteke Gruys,* † in *1657,* tr. Groningen *25* mei *1606* (procl. 8 maart) Jr. *Feico fho Nansutn,* vaandrig, † vóór 1630, zn. van *Hero tho Nansum.*

Weeskamer Gron. nr. 17. Inventarium van alle sodane goederen als de starffdagh wylen de wol.ed. vrou *Beerta* Gruis wed. *to Nansum* sijn bevonden en in presentio und v. Ed. voormont & voogden ten profyte van nagelaten haers kint d. E. Juff. *Enne Maria tNansum* syn opgeteykent in Groningen 1657 29 & 30 Juny.
Stadsrek. 1629, fol. 156. Betaling lijfrenten voor de zoons van Beerta Gruys, wed. *Feico toe* Nansum of tho *Nansum.*
Hero toe Nanswm, 21 jaar. Rek. 1644, f. 215v. c. 36 jr. Verstorven, etc.
Roeleff *toe Nansum,* 12 jaar. Rek. 1652, f. 189, c. 35 jr. Verstorven, etc.

Uit hun huwelijk.

a. *Hero tho Nansum,* geb. Groningen ca. 1608, ingeschreven als student ald. 14 okt. 1626, † ca. 1644.

b. *Roeleff tho Nansum,* geb. Groningen ca. 1617, student ald. 7 nov. 1635, id. te Franeker 7 april 1637, † ca. 1652, tr. in 1643 *Maria Schaffer* [7]), uit welk huwelijk *Enne Maria.*

2. *Elfeke Gruys,* † Groningen 7 okt. 1658 [8]), begr. Martinikerk, tr. 1° 1601 (procl. Gron. 1 aug., huw. contr. 1 aug, [9])) Geert *Aldringa,* Jr. en hoofdeling te Feerwerd, † 13 okt. 1604, begr. te Feerwerd, zn. van *Jebbo* en *Meif Hoendrix;* tr. 2° Groningen 19 okt. 1606 (procl. 13 sept.; h.c. 13 sept. [10])) Jr. *Wolter de Sighers,* ingeschr. als student te Franeker 10 mei 1599, drost van het Oldambt, † 21 maart 1629 [8]), begr. Groningen Martinikerk, zn. van *Siger* en *Chrisfina fom Camp.*

IIIx39. Akte van verkoop door *Elteke Gruys wed.* drost de *Sighers* en *Hillebrant* Gruys t Wirdum nom. uxoris, erfgenamen van wijlen *Abele Gruys* wed. *Gosen* Schaffer aan Colonel *Balthasar Bijma,* gouverneur in Coevorden, van hun deel in een huis in de Heerestr. westzijde. 1657, jan. 21.

3. *Hilbrant,* volgt IV.

4. *Abele Gruys,* † in 1655, tr. Groningen 21 april 1611 (procl. 15 maart: h.c. 13 maart [11])) *Gosen Schaffer,* op Almersma, Jr. en hoofdeling in Uithuizen en Uithuizermeden, student in Franeker 10 april 1601, raadsheer in Groningen in 1614, '15, '18, '19, burgemr. 1635, '37, † ald. 11 juli 1637 [6]), zn. van *Claes* en *Luyke Ompfeda.*

5. *Pompejus,* volgt IVbis.

IV. *Hilbran f Gru ys,* hoofdeling te Feerwerd, Leegkerk en Dorkwerd, ingeschr. als student te Franeker 10 april 1601, lid van de gezworen meente 1613, '14, '17, '19, '20, weesheer 1616, '17, '18, lid van de generaliteitsrekenkamer 1619, raadsheer 1623, '24, gecondemneert voor 760 Daler wegens overspel en falciteit in 1627. Hij kocht met zijn vrouw in 1636 een obligatie van 5000 car. gld. doende 300 gld. 's jaars [11a]), tr. Groningen 14 april 1611 (procl. 9 maart, huw. contr. 8 maart [12]) Willem*(ina) Alberda,* dr. van *Reint* en *Willemtje Coenders.* Zij woonden aan de Groote Markt.

Uit dit huwelijk:

1. *Helena Gruys,* geb. Groningen ca. 1611, lidmaat Herv. kerk dec. 1632, (wonende ant Brede marckt), † in 1634, tr. ald. Mart.k. 17 febr. 1633 (procl. 19 jan.) Jr. *Edzard Valck* [13]), lidmaat te Gron. juni 1645 met att. van Oostwold, op 20 april 1645 aangesteld tot sergeant-majoor of wachtmeester der stad Groningen [14]), zn. van *Tammo,* vrijheer van Marienwehr, en *Elisabeth Valcke.*

IIb41, blz. 334. Vonnissen hoofdmannenkamer. *Edzard Valck,* kapitein, als tutor over zijn kind bij zal. vrouw Helena *Gruys.* 1642, okt. 8.

2. *Rolina Gruys,* geb. Groningen ca. 1620, woonde in

6) Regeringsboek, Hs. in folio in Rijksarchief.

7) Ned. Leeuw 1958, k. 147.

8) Grafschr. in Stad en Lande door J. A. Feith e.a. blz. 120.

9) Inv. Gruys *nr.* 108.

10) Id. nr. 110.

11) Id. nr. 113.

11a) Id. nr. 311.

12) Id. nr. 112.

13) Gen. herald. bl. 1911, blz. 108, 109. Genealogie Falck.

14) Reg. Feith 1645, nr. 21.

1665 te Coevorden [15]), † 9 dec. 1694, tr. Groningen 23 april 1637 (procl. 1 april) Jr. *Balthasar Bijma* [16]), geb. in de Ommelanden ws, te Faan, in 1637 bij zijn huwelijk genoemd lieut.col., 21 jan. 1647 benoemd tot colonel, gouverneur van Coevorden, † Groningen 6 juli *1658*, ivaarsch. zn. van *Bonno* en *Wibbelfien Brants* [17]).

Stadsrekeningen 1629, fol. 155. Lijfrenten belegd 1624.

Heilena *Gruis*, 18 jaar.

Rolina Gruis, 9 jaar, dochters van *Hillebrand Gruis*.

In rekening 1634 is op 1 april aan Helena nog uitbetaald, maar op Rek. 1635, fol. 171 staat bij Helena: verstorven zijnde.

Uit hun huwelijk o.a.?:

a. *Everdina van Bijma*, tr. Coevorden *23* okt. 1667[18]) *Sibrant Walta*, majoor van een reg. en capt. van een comp. inf.

b. *Josina Hindrina van Bijma*, ged. Groningen 11 juni 1658.

IVbis. *Pompejus Gruys*, geb. ?, lid van de gezworen meente te Groningen in 1622, '23, kluftmeester 1621—'44, giltrecht 1623, mbnstercommissaris 1623, † vóór 25 maart 1651 [19]), tr. 'Groningen 26 april 1612 (procl. 27 maart; huw. contr. 12 maart [20])) *Cafharina Wifringhe*, † vóór 25 okt. 1645 [22]), dr. van *Johan* en *Bele Horenken*. Zij woonden in de Oosterstraat in 163 1.

Stadsrekeningen 1629, fol. 156. Lijfrenten belegd 1627, bet. 1 mei.

Kinderen van oommissarie Pompejus Gruijs:

Roeleff c. 17 jaar, Rek. 1663, fol. 186v, c. 51 jr. verstorven zijnde.

Jan c. 16 jaar. Rek. 1676, fol. 184, c. 63 jr. verstorven zijnde.

Hillebrant c. 14 jaar. Rek. 1637, fol. 208, c. 22 jr. verstorven zijnde.

Geert c. 13 jaar. Rek. 1666, fol. 200v, e. 50 jr. verstorven zijnde.

Elteke c. 11 jaar. Rek. 1665, fol. 179v, c. 47 jr. verstorven zijnde.

Harmen c. 9 jaar. Rek. 1679, fol. 189, c. 59 jr. verstorven zijnde.

Berent c. 7 jaar. Rek. 1681, fol. 188, c. 59 jr. verstorven zijnde.

Tymen, c. 5 jaar. Rek. 1679, fol. 189, c. 56 jr. verstorven zijnde.

Uit dit huwelijk:

1. *Roelof Gruys*, geb. Groningen ca. 1612, ingeschreven als student ald. 1 nov. 1631, lidmaat dec. 1631, † in 1663.

15) IIIx47, fol. 171v. Geldlening door *Rolyna Gruys*, wed. *Bima*, woonachtig tot Coevorden. 27 sept. 1665.

16) Hij behoort niet tot het geslacht *van Beyma, zoals het* Stamb. Fr. adel dl. II, blz. 34, veronderstelt.

17) Inv. Gruys nr. 162 en 203.

18) Ned. Leeuw 1916, k. 126.

19) Commissieboeken 1649—'63, fol. 32. Benoeming van Frans van Ackema tot comm. van de monsteringe „door 't overlijden van wijlen *Pompejus Gruis* in sijn leven commissaris van de monsteringe". Geg. 25 maart 1651.

20) Inv. Gruys nr. 114.

21) Progr. funebre Gerh. Gruys. Universiteitsbibl. Groningen.

22) Inv. Gruys nr. 124. Dedingd. aan bruidegomsz.: *Siger Sighers* en *Allart Aldringa als* broeders ofte schwagers; aan bruidsz.: *Pompeius Gruys als* vader *en Geert Gruys* als broeder.

2. *Johan*, volgt V.

3. *Hillebrand Gruys*, geb. Groningen ca. 1615, lidmaat juni 1634, wonende Oosterstraat, † in 1637.

4. *Geert Gruys*, geb.. Groningen 3 dec. 1616, ingeschreven als student ald. 29 dec. 1632, studeerde 2 jaar in Frankrijk, lid van de gezworen meente 1649, '50, '52, '53, kluftmeester 1644, gedeputeerde, drost van Wedde 1652—'57, raadsheer 1656, '57, '59, '60, '62, '63, curator der Universiteit 1666, † Groningen 11 febr. 1667 [21]).

5. *Elteke Gruys*, geb. Groningen 1618, 'lidmaat juni 1634, † in 1665, tr. 1645 (huw. contr. 25 okt. [22])) *Hillebrant Gruys* to Wirdum, (Tak Wirdum IV.)

6. *Harmen*, volgt Vbis.

7. *Berenf Gruys*, geb. Groningen ca. 1622, student ald. 5 juni 1638, lid van de gezworen meente telkens voor twee jaar 1654, '57, '60 en '63, raadsheer id. 1665, '69, '72, '75, '78, '81, curator der Univ. 1672, '73,' '75, '76, '78, † ald. 29 nov. 1681 [6]).

8. *Tymen Gruys*, geb. Groningen ca. 1624, lidmaat juni 1642, wonende Groote Markt, kapitein 25 nov. 1665, † in 1679.

V. *Johan Gruys*, geb. Groningen ca. 1614, lidmaat juni 1634, kapitein in 1640, aangesteld tot commandeur van de vesting Bellingwolde 16 dec. 1655, benoemd tot sergeant-majoor 20 april 1663, luit.-colonel 11 nov. 1673 [23]), † Groningen 13 mei 1676, tr. 1652 (procl. Gron. 16 okt., att. 4 nov.; huw. contr. 14 okt. [24]), *Anna Chrisfina de Sighers*, geb. in 1633, † in 1678, dr. van *Gerard* en *Anna Aldringa*.

Statenarch. 102 (oude nummering) Rek. Ontvanger-gen. 1669, fol. 309, lijfrente 1666 genegotieert.

De Heer Sergeant mayor Johan *Gruys* en sijn huysvr. Anna *Christina* de Sygers hebben jaarlycx te beuren op den le Mav de lijffrenten op haar en haar vier kinderen belecht.

1.	Op t lijf van Vr. *Anna Cristina de Sijgers*, selfs, out ses en dertich jaar	200,—
2.	*Pompeus Gruys* twalff jaar	200,—
3.	Geert *Gruys* out acht jaar	100,—
4.	*Roeleff Gruys*, out ses jaar	100,—
5.	*Herman Gruys*, out vijff jaar	100,—

Rek. 1678, fol,. 427. De Rendant sal besorgen, dat de lijfrente brieven van de verstorvene worden ingetrocken, als hier van vrouw Anna *Christina Sighers* alsoo overleden en die bij de rekeningen appliceren.

Rek. 1680, fol. 328. Hier sijn de lijfrentes 1678 en 1680 voor *Geert* onbetaald en in Rek. 1683, fol. 330 staat vermeld : obiit.

Rek. 1690, fol. 350. *Harmen Gruys* betaald tot overlijden 11 nov. 1689.

Rek. 1692, fol. 376. *Roeleff* betaald 6 mnd. 9 dagen 52- 10-

Rek. 1718, fol. 339. *Pompeus* bet. tot sterfdag 281-2-.

Uit het huwelijk:

1. *Cafrina Hillena Gruys*, ged. Groningen 25 maart 1653, † jong.

23) Id. nrs. 12-14.

24) Id. nr. 126.

2. *Pompejus, volgt* VI.
3. *Geert Gruys,* ged. Groningen 11 sept. 1661, † in 1678 of 1679.
4. *Rudolph,* volgt VIbis.
5. *Harmen,* volgt VIter.

VI. *Pompejus Gruys* op de Weer (in of vóór 1692 in het bezit van deze borg gekomen), Jr. en hoofdeling te Tinallinge, Rasquert enz., ged. Groningen 7 okt. 1657, student ald. 14 jan. 1675, lid van de gezworen meente, telkens voor 2 jaar, in 1683, '86, '89, '92, '95, '98, 1701 taalman, stadsartillerie-meester 1695—'98, assessor in de Hooge Justitiekamer 1702—'18, † Groningen 16 okt. 1718, tr. Wirdum 18 aug. 1689 (huw. contr. 1 aug. [25]) *Alida de Sighers,* geb. Groningen 2 nov., ged. 4 nov. 1662 [26]), † in 1726, dr. van *Berend* en *Odilia Tjarda van Starkenborgh.* Zij woonden aan de Groote Markt. Na zijn dood werd „de borg tot Tinallinge, genaemt het huis ter Weer" [27]) publiekverkocht aan Willem Alberda van Menkema, die deze liet slopen.

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Christina Gruys,* ged. Groningen 30 mei 1690, † jong.
2. *Oedilia Gruys,* ged. Groningen 19 febr. 1693, † jong.
3. *Berendt,* volgt VII.
4. *Joan Gruys,* geb. 'Groningen 4 febr., ged. 5 febr. 1696, student ald, 24 dec. 1712, luitenant, majoor of wachtmeester te 'Groningen 25 april 1727, † ald. 23 sept. 1743 (breukdodenboek 28 sept.). Hij liet een paar ongelegitimeerde kinderen na, o.a. een *Roelf* te Groningen en een hovenier te Hoogezand.
5. *Oedilia Gruys,* geb. Groningen 17 jan., ged. 19 jan. 1697, † ald. 31 mei 1702.
6. *Wigbolt Gruys* geb. Groningen 5 april, ged. 16 april 1698, † ald. 25 maart 1710.
7. *Anna Chrisfina Gruys,* geb. en ged. Groningen 4 juni 1699, † ald, 7 febr. 1701.
8. Pompejus *Gruys,* geb. Groningen 16 nov., ged. 17 nov. 1700, † ald. 11 dec. d.a.v.
9. *Anna Chrisfina Gruys,* geb. Groningen 16 april, ged. 17 april 1702, † Tinallinge 8 sept. 1703.

VII. *Berendt Gruys,* door zijn huwelijk heer van Tammingahuizen [28]), geb. Groningen 4 maart, ged. Martinik. 9 maart 1694, ingeschreven als student ald. 4 febr. 1711, te Leiden 23 maart 1714, kapitein der inf. 10 okt. 1730, † Hellum 17 nov. 1733 [29]), tr. Wittewierum 2 juni 1721 (procl. Gron. 17 mei: id. Appingedam 18, 25 mei en 1 juni; huw, contr. 10 aug. [30])) *Ida Johanna Polman,* geb. huis Garreweer, ged. Tjamsweer 15 dec. 1689, † Groningen 24 maart 1732, dr. van *Rudolf,* heer van Garreweer, Tammingahuizen en Snelgersma, en *Johanna Emilia van Ewsum,*

[25]) Id. nr. 140.
[26]) Ned. Adelsboek 1942, blz. 226. De overlijdensdatums van *Johan* (V) en *Pompejus* (VI) *Gruys,* en de doopdatum van *Alida* de *Sighers* zijn foutief daarin opgenomen.
[27]) J. A. Feith. Ommelander borgen blz. 170.
[28]) Id. blz. 163.
[29]) Gedrukte communicatiebrief.
[30]) IIIy.

Zij woonden bij de Akerk, in 1723 op Tammingahuizen.
In 1733 of '34 werd de borg Tammingahuizen verkocht aan *Allert Ludolph Gruys* (tak van Lellens VII.)

Uit dit huwelijk:

1. *Pompejus Gruys,* geb. Groningen 3 juni, ged. 9 juni 1722, vergaan met het schip Hollandia 14 juni 1743.
2. *Johanna Emelia Gruys,* ged. Groningen 23 aug. 1723, † ald. 1 sept. d.a.v.
3. *Rudolph Gruys,* geb. Tammingahuizen 14 okt., ged. Wittewierum 15 okt. 1724, vaandrig 23 april 1744, luitenant, † 9 april 1769.
4. *Johanna Emilia Gruys,* tweeling met voorg., † 21 okt. 1724.
5. *Johanna Margareta Gruys,* geb. Tammingahuizen 22, ged. Wittewierum 28 april 1726, woonde later Groote Markt te Groningen, † ald. 4 april 1771 (breukdodenb. 13 april).
6. *Lodewijk Gerhard Gruys,* geb. Tammingahuizen 23 april, ged. Wittewierum 28 april 1726, kapitein-luit. bij de marine, † Batavia 1 juni 1749.
7. *Alida Johanna Emilia Gruys,* ged. Wittewierum 6 juli 1727, † ald. 11 juli d.a.v.
8. *Ulrich Willem,* volgt VIII.
9. *Jan Gruys,* geb. Tammingahuizen 23 jan., ged. 23 jan. 1732, † 23 febr. d.a.v.
10. *Johanna Emilia Gruys,* tweeling met voorg., † 19 juni 1739.

Polman Gruys.

VIII. *Ulrich Willem Polman Gruys,* geb. Tammingahuizen 8 maart, ged. Wittewierum 12 maart 1730, vaandrig 1747, luitenant 1755, kapt, 1767, majoor 1768, luit.-kol. 1774, kolonel commandant reg. Oranje Stad en Lande 8 juli 1780, gen.-majoor in 1794, † Groningen 2 febr. 1797 [31]), tr. Drempt 23 okt. 1771 *Eleonora Frederika van Raders,* geb. Leiden 29 dec. 1739, † Groningen 28 sept. 1811, dr. van *Chrisfopher Ernst* en *Wilhelmina Johanna von Grotthaus.* Zij woonden Grote Markt.

Uit dit huwelijk:

1. *Ida Johanna Wilhelmina Polman Gruys,* geb. Groningen 21, ged. 23 aug. 1772, † Nijmegen 12 aug. 1774.
2. *Ernst Willem Polman Gruys,* geb. Groningen 11 dec., ged. 12 dec. 1773, † ald. 28 jan. 1774.
3. *Berendina Ernestina Hermanna Polman Gruys,* geb. Groningen 10, ged. 18 juni 1775, † ald. 7 maart 1820, tr. Hoog- en Leegkerk 11 maart 1802 Jhr. *Abraham van Panhuys,* geb. Maastricht 7 febr. 1774, kapt.inf., rentmeester van de Stad Groningen, lid Prov. Staten van Groningen, † Groningen 17 maart 1847, zn. van Mr. *Huybert Aemilius* en *Johanna Gerarda Heldewier.*
4. Jhr. Mr. *Jan Ernst Polman Gruys,* op Garreweer, geb. Groningen 14, ged. 16 aug. 1776, student ald. 4 juli 1793, gepromoveerd 17 mei 1800 op de dissertatie: Observationes quaedam ex juri civili, inspecteur der belastingen, lid Prov. Staten, † Groningen 20 mei 1818, tr. Bourtange 23 juli 1800 (procl. Groningen

[31]) Adv. Ommelander Cour. van 7 februari 1797.

5 juli; huw. contr. 3 juli [32]) *Johanna Agnes Lewe van Nijenstein,* geb. huis Vennebroek te Anlo 6 aug. 1783, † Groningen 12 aug. *1848, dr.* van *Gerhard* en *Josina Petronella Alberda. Zie* verder Ned. Adelsb. 1942.

5. *Ulrica Eleonora Polman Gruys,* geb. Groningen 20, ged. 25 juli 1777, † ald. 3 aug. d.a.v.
6. *Ida Wilhelmina Johanna Polman Gruys,* geb. Groningen 27 nov., ged. 1 dec. 1780, † 28 dec. 1783.

Gruys.

VIbis. *Rudolph* of *Roelof Gruys,* geb. ca. 1662 of '63 [33]), luitenant, † 9 nov. 1691, tr. in 1688 (procl. Groningen 26 mei) *Isabella Wiltiana Feitsema Verrutius,* geb. Jorwerd 22 nov., ged. 29 nov. 1668, † Bedum 5 nov. 1761, begr. ald. 11 nov., dr. van *Gerlach* en *Dorothea van Walta. Zij* hertr. Veendam 13 juni 1728 (procl. Gron. 22 mei) *Peter Jan Swartte,* ged. Groningen 19 aug. 1673, student ald. 16 jan. 1690, richter van Bellingwolde en Blijham, zn. van *Henrick* en *Titia Verrutius* [34]).

Volgens Versl. Museum van Oudheden Gron. 1928 blz. 41 zijn er twee schilderijen voorstellende: nr. 18 Luit. Roelf Gruys begin 18e eeuw, verm. door Herman Collenius; nr. 19. Isabella Wiltiana Verrucii van Schultinghe, echtg. van nr. 18 met haar zoontje Gerrold.

Uit dit huwelijk:

1. *Gerrold Feitsema,* volgt VII.
2. *Jan Gruys,* ged. Groningen 11 febr. 1690, † waarsch. jong.
3. *Gerlach Gruys,* tweeling met voorg., † waarsch. jong.
4. *Roelina Wilsiana Gruys* (posthuum geboren), ged. Groningen 1 mei 1692, † jong.

VII. *Gerrold Feifsema Gruys,* geb. #Groningen 2 jan., ged. ald. (Waalse kerk) 2 jan. 1689, ingeschr. als student ald. 21 aug. 1706, lidmaat dec. 1710 als vaandrig met att. van Roermond, capitein 3 dec. 1712, majoor der inf. 12 maart 1728, gepensioneerd in 1750, † Groningen in 1766 (breukdodenboek 14 juni, laatst gewoond hebbende in de Heerestr.), tr. Groningen 31 okt. 1717 (procl. 16 okt.) *Geertruida Lewe van Middelstum,* ged. Middelstum 15 aug. 1686, † Groningen 16, begr. 21 juli 1750 (breukdodenboek 25 juli), dr. van *Reint Jan* en *Helena Clant. Zij* woonden eerst achter het Provinciehuis,

Uit dit huwelijk:

1. *Rudolph Gerhard Feitsema Gruys,* geb. Groningen 13 dec., ged. 14 dec. 1718, majoor van een reg. cavalerie 31 dec. 1746, later luit.-col., † 14 mei 1767 (breukdodenb. 23 mei, gewoond hebbende in de Heerestraat), tr. Groningen Mart.k. 16 febr. 1749 (procl. 1 febr.) *Cafharina Lucretia Lewe,* ged. Groningen 26 febr. 1721, † 21 maart 1768, dr. van *Frederik Willem* en *Willemina Rengers van Farmsum,* en wed. van *Johan Albert Joost Gruys,*

Een afbeelding van een schilderij van hem komt voor in het Gedenkschrift ter gelegenheid van het

32) Inv. Gruys nr. 159, en N.L. 1946, k. 122.

33) Niet te Groningen gedoopt.

34) Stamb. Fr. adel. 1, blz. 415. *Hindricus Swartte,* geb. Groningen, student ald. 24 nov. 1654, secr. der stad, ondertr. Groningen 12 sept. 1668 *Titia Verrutius,* waaruit blijkt, dat zij niet met een Gruys tevoren gehuwd was geweest.

150-jarig bestaan van de Groote Societeit te Groningen, door J. M. A. Roelants. Gron. 1915 blz. 13.

2. *Reynt Jan Feifsema Gruys,* geb. Groningen 10, ged. 12 juli 1722, † 5 aug. d.a.v.
3. *Hermanna Elisabeth Feitsma Gruys,* geb. Groningen 19, ged. 20 okt. 1723, † 15 dec. d.a.v., begr. Mart.k. 17 dec.

VIter. *Harmen Gruys,* ged. Groningen 9 nov. 1664, † 11 nov. 1689, tr. Groningen 21 juli 1689 (procl. 6 juli; huw. contr. 5 juli) *Elisabeth Scherff,* geb. ald. 30 dec. 1660, ged. 1 jan. 1661, † Groningen 27 mei 1701, dr. van *Adolf Frederik* en *Clara Wicheringe.* Zij woonden in de Poelestraat.

Een geschilderd portret van *Elisabeth Scherff* is in het Mus. v. Oudh.

Uit dit huwelijk:

Hermanna Elisabeth Gruys (posthuum geboren), ged. Groningen 6 juni 1690, † ald. 25 dec. 1770 (breukdodenb. 5 jan. 1771), tr. 1" Zuidbroek 29 okt. 1713, (procl. Groningen 14 okt.; huw, contr, 11 okt. [35]) Jr. *Gerhard Schaffer,* ged. Gron. 31 okt. 1675, achtereenvolgens gezworene, rekenmr., drost der beide Oldambten, raadsheer, † ald. 8 sept. 1732, zn. van *Lodewijk en Alegonda Eeck* en wedr. van *Johanna Margareta Aldringa;* tr. 2° Groningen 19 dec. 1734 (procl. 4 dec.: huw. contr, 4 dec.) Jr. *Roelf Derck de Sighers,* geb. Kampen, ged. Broederk. 5 okt. 1688, laatst colonel wachtmeester-generaal, † Groningen 17 maart 1750, begr. Mart.k. 23 maart, zn. van *Henrick* en *Cafharina van Tengberden.*

Vbis. *Harmen Gruys,* geb. Groningen ca. 1620, luit. van een compagnie te voet, in 1663 kapitein, 1675 serg.majoor, 20 mei 1678 luit.-col. [36]), † in nov. 1679, tr. 1° Groningen 18 juli 1651 (procl. 10 mei: huw. contr. 2 mei [37])) *Clara Aldringa,* † vóór 1663, dr. van *Wigbolt* en *Margaretha Gruys;* tr, 2° Wirdum 27 maart 1663 (procl. Gron, 7 maart: att, 24 maart; huw. contr. 5 maart [38])) *Helena Wicheringe,* geb. 's-Gravenhage 27 jan. 1624, dr. van *Bartolt en Helena Horenken en* wed. van *Joachim Canter.*

Uit het eerste huwelijk:

VI. *Wigbolt Gruys,* Jr. en hoofdeling in Uithuizen, ged. Groningen 3 maart 1652, student Groningen 14 jan. 1668, grootburger in 1674, lid van de gezworen meente 1681—'85, raadsheer en gedeputeerde afwisselend tussen 1685 en 1707, hoofdman en burgemr. afwisselend tussen 1708 en 1720, curator der Univ. van raadswege verschillende

35) IIIy. 1.1 okt. 1713. Dedingsl. bruidegomsz.: *Eylco Tamminga,* stiefvader, *Catharina Maria de Lairesse,* wed. *Aldringa,* schoonmoeder, *Johanna Wilhelmina Sickinge-Tamminga,* halfzuster, enz. ; aan bruidsz. *Pompejus Gruys,* Hoofdman Hooge Justitiekamer, *Alida Gruys-de Sighers,* o.a. *fam. Scherff, Isabella W. Verrucii,* wed. *Gruys, Wigbolt Gruys, Willem van Borck,* raadsheer, *Habbina-Elisabeth van Borck-Alberda, Gerrold Feitsma Gruys,* capitein, neven en nichten.

36) Inv. Gruys nr. 16 en 17. Commissieboeken R. v. St. nr. 1531, fol. 208. Benoeming Rudolph Dillingha i.pl.v. wijlen col. *Harmen Gruys.* 's-Grav. 9 dec. 1679.

37) Ned. Leeuw, 1938, k. 105 voetnoot 22.

38) Inv. Gruys nr. 131.

39) Statenarch. 102 (oude nummering) Rek. ontv.gen. 1700, fol. 385, lijfrenten.

jaren tussen 1694 en 1713, † 22 febr. 1720, tr. 1685 (procl. Groningen 11 april)' Helena *Canter,* ged. Groningen 25 juli 1645, † ca. maart 1700 [39]), dr. van *Joachim* en *Helena Wicheringe.*

Inv. Gruys nr. 232. 1720, dec. 23. Boedelscheiding dor nalatenschap van Wigbolt Gruys tussen Gcrhard Schaffer en Hermanna Elisabeth Gruys e.l., Gerrold Feytsema Grnys, Berent Gruys en Jan Gruys tot Uithuizen en Uithuizermeeden.

Tak Lellens.

IIIbis. *Berent Gruys,* in 1625 bezitter van het Huis te Lellens, ingeschreven als student te Rostock april 1578, Leiden 7 juli 1579, na de reductie van Groningen lidmaat in 1594, wonende Vischmarkt, lid gedep. staten 1596—'98, 1602 en 1605, afwisselend raadsheer en lid raad van state 1603-1612, idem burgemr. en hoofdman 1613-'26, † in 1627, tr. in Oostfriesland *Clara Horenken "'),* dr. van *Reiner* en N. Gysens.
Op 4 sept. 1601 kochten zij het Sickinghe- of Esserhuis [41]) in de Heerestraat, dat later door vererving is gekomen aan de Aldringa's.

Uit dit huwelijk (volgorde onzeker):

1. *Anna Gruys,* † vóór 1626, tr. Groningen 12 nov. 1620 (procl. 24 juni) Jr. *Melchior Coenders, 28* mei 1624 benoemd tot ritmeester, † 16 juni 1628, zn. van *Mello* en *Habbetien Rolteman.* Hij hertr. Groningen 4 juni 1626 (procl. 29 april) *Cafharina Alberda,* dr. van *Egbert* en N. *Frese.*
2. *Margaretha Gruys,* geb. ca. 1599, lidmate te Groningen in juni 1616, † in 1677 [41a]), tr. 1° Groningen 15 mei 1625 (procl. 23 april) Jr. *Garmt Horenken* tho Oosterbroek, vaandrig 17 maart 1623, luitenant jan. 1625, † vóór 26 febr. 1627, zn. van *Steven* en *Lamme Swarte;* tr. 2° Groningen 10 mei 1629 (procl. 11 april) Jr. *Wigbolt Aldringa,* geb. ald. 26 febr. 1604, ambtman van het Cleyoldambt, raadsheer, lid Stat.-Gen., † in 1644, zn. van *Habbo* en *Anna van Isselmuden.*
3. *Hilbrant,* volgt IV.
4. *Jacob Gruys,* † *27* juni 1619 zonder kinderen.

IV. *Hilbrant Gruys,* Jr. en hoofdeling te Lellens, Stedum, Uithuizermeden en Sebaldeburen, ingeschr. als student te Groningen 14 okt. 1621, lidmaat der Herv. kerk dec. 1621, gedep. 1646, '47, '49, curator der Univ. vanwege de Ommelanden 1653, '56, schepper in de Winsumer- en Schaphalsterzijlen, heeft de kerk te Lellens doen bouwen in 1666, † begin 1671, tr. Groningen 3 mei 1629 (procl. 4 april) *Geerfruid Horenken,* † na 2 sept. 1667, dr. van *Gerhard* en *Bela tho Nansum.*

Lidmatenboek Lellens, 2 sept. 1667.
Jr. Hillebrant Gruys } echtelieden
Vrouw Gruys }
Jr. Geert Gruys
Juffr. Gruys.

40) Volgens het progr.fun. van Gerh. Gruys en Inv. Menkema en Dijksterhuis 1368a heet zij Clara Horenken en niet Anna, zoals de fam. papieren vermelden.
41) Gr. Volksalm. 1938, blz. 117 en vlg.
41a) Stadsrekeningen 1677, fol. 185. Lijfrenten. Margareta Gruys anders Aldringa olt 78 jaar. Verstorven zijnde enz.

Uit dit huwelijk (volgorde onzeker) :

1. *Anna Gruys,* † Huis Bijma te Faan 7 jan. 1664, tr. ca. 1663 Jr. *Ernst van Millinga* op Bijma, Jr. en hoofdeling te Faen, geb. ca. 1632, student te Groningen 18 okt. 1650 (18 jaar), lid van de Prov. rekenkamer in 1671, † vóór 22 juni 1671, zn. van *Claes* en *Gelmar Hillebrands.* Hij hertr. Niekerk (W.k.) 14 nov. 1666 *Lucretia Jarges.*

   IIIhh2. 22 juni 1671. Raetsheer Horenken heeft aengesworen als voormont over wijlen Jr. *Ernst Millinga* nagelaeten dochtertjen bij vrouw *Anna Gruys* geprocreert ende sulx geduyrende de scheydinge.
2. *Clara Gruys,* † na 1682, tr. in 1665 (procl. Groningen 20 mei: att. 6 juni) Jr. *Jacob van Millinga,* geb. ca. 1663, student te Groningen 18 okt. 1650 (17 jaar), vaandrig 29 okt. 1659, cornet in 1671, benoemd tot capitein 4 april 1672, † tussen 30 maart 1681 en 18 jan. 1682, broer van voorg.
3. *Agnes Gruys,* geb. ca. 1634, † in 1705, tr. 1° in Pasen 1656 (procl. Groningen 16 febr.) Jr. *Johan van Ewsum* [42]), geb. 12 april 1629, student te Groningen 4 sept. 1646, cornet 1651, luitenant 1653, † in 1659, zn. van *Christoffel* en *Anna Sickinghe;* tr. 2° Aduard 4 mei 1662 Jr. *Johan de Mepsche* op Piloursema, Jr. en hoofdeling in Aduard etc., student te Groningen 4 mei 1653, curator der Univ. vanwege de Ommelanden in 1669—'70, † vóór 29 nov. 1672, zn. van *Johan,* stadsrentmeester, en *Helena Wicheringe.*

   IIIx53, fol. 264vso. Verkoop door o.a. *Agnes Gruys* wed. de *Mepsche* als legitima tntrix over haar dochter *Helena* de *Mepsche.* 1673 dec. 20.
   IIIx55, fol. 202. Verkoop door idem 15 maart 1676. Stadsrekeningen. Lijfrenten 1682, fol. 196. Vrouw Angnies Gruys, wed. d'Mepsche, oud 48 jaar, versch. 2 jan. 1682. Rek. 1705, fol. 180. Verstorven zijnde enz.
4. *Berent,* volgt V.
5. *Geert Gruys van Lellens* [40]), Jr. en hoofdeling te Niekerk en in Oosterdeel-Langewold, geb. Groningen 5 april 1640, ingeschr. als student ald. 28 juli 1658, grootburger in 1666, gezworene 1669—'78, afwisselend lid van de Staten-Generaal en raadsheer 1676—'94, gedep., bewindhebber der West-Indische Comp., waarschijnlijk erfschepper der 3 Delfzijlen in 1684, curator der Universiteit 1685, '87, '88, '90, '93, '94, † Groningen 8 april 1694, tr. in 1664 (procl. Groningen 15 okt.; att. 3 nov.) *Helena de Sighers,* ged. Groningen 24 febr. 1647, lidmaat met haar echtgenoot te Wirdum 10 dec. 1693, † na 1 maart 1700, dr. van *Siger* en *Lea Gruys.* Te Groningen woonden zij in de Oosterstraat.

   Inv. Steenhuis, nr. 7. Akte van overdracht van de eigendom van een stukje land te Wirdum door Helena de Sighers wed. Gruys. 1700, maart 1.
6. *Sibylla Gruys,* † na 1671, tr. Lellens 2 juni 1667 (procl. Groningen 11 mei) *Johan Losecaet,* lidmaat te Groningen in maart 1663 als vaandrig, capt. van een compagnie te voet, † vóór 1671.
7. *Jacob,* volgt Vbis.
8. Een kind, † jong [43]).

42) Nw. Drenthsche Volksalm. 1919, blz. 164.
43) Grafschr.boek, blz. 124, maar het 4e wapen *tho Nansum* is.

V. *Berent Gruys van Lellens,* geb. in 1638, student te Groningen 21 dec. 1655, gecommitteerde van de admiraliteit te Harlingen 13 juni 1661 [44]), lid van de Hooge Justitiekamer versch. jaren tussen 1674-1724, † Groningen 18 april 1724 [6]), tr. Lellens op de borg 28 maart 1667 [45]) (procl. Gron. 26 jan.; att. 25 maart; huw. contr, 15 jan.) *Cecilia Tammrnga* [46]), † *20* maart 1690, dr. van *Swier en Lebuina Elisabeth Sloet.* Haar rouwbord hing in 1935 op Ekenstein [47]). Zij woonden te Groningen in de Nwe. Marktstraat.

Uit dit huwelijk:

1. *Hillebrant, volgt* VI.
2. Swer Gruys, ged, Lellens 26 maart 1671, † jong.
3. *Sibille Geertruyt Gruys,* ged. Lellens 17 maart 1672, † jong.
4. *Beerent Jan Gruys,* ged. Lellens 28 mei 1673, † jong.
5. *Leowijne Elisabet Gruys,* ged. Lellens 14 juni 1674, † jong.
6. *Onno Borchert,* volgt VIbis.
7. *Sibilla Geertruidt Gruys,* ged. Groningen 26 nov. 1676, tot lidmaat te Lellens aangenomen 7 juni 1695, woonde te 'Groningen in de Guldenstraat, † ald. 11 aug, 1753 [48]) (breukd.b. 18 aug.) .
8. *Swier Gruys,* ged. Groningen 22 jan. 1678, † jong.
9. *Lewina Elisabeth Gruys,* ged. Groningen 20 maart 1679, † jong.
10. *Lewina Elisabet Gruys,* ged. Groningen 19 aug. 1680, † jong.
11. *Sweer Boldewijn Gruys,* ged. 'Groningen 10 febr. 1682, student ald. 14 okt. 1696, tot lidmaat te Lellens aangenomen 5 sept. 1705, ritmeester 11 april 1712, capt. in het reg. dragonders v. d. Duyn 20 dec. 1715, begr. Bergen op Zoom 20 mei 1734, tr. Gorinchem 10 juli 1714 (procl. 24 juni) *Johanna Leonarda van der Meyden.* Zij hertr. Bunnik 21 april 1737 *Abraham Blanke* of *Blanché,* capt. quartiermeester benoemd 12 dec. 1710.

   Uit hun huwelijk:

   Berend Cornelis Gruys, † in 1715.
12. *Cecilia Margareta Gruys,* ged. Groningen 6 sept. 1683, † jong,
13. *Lewina Elisabeth Gruys,* ged, Groningen 10 sept. 1685, † jong.
14. *Lewina Elisabeth Gruys,* geb. Groningen 19 aug. 1686, tot lidmaat te Lellens aangenomen 5 sept. 1705, † 13 dec. 1761, tr. Groningen 20 nov. 1718 (procl. 5 nov.; huw. contr. 4 nov. [49])) *Bernardus Pdema,* ged. Oldehove 11 febr. 1693, student te Groningen 24 febr. 1710, † vóór 1723, zn. van Ds. *Johannes* en *Reyna Iwema;* tr. 2° Oldehove ca. juni 1723 (procl. ald. 14 mei: Doezum en Grootegast 16, 23 en 30 mei) *Chrisfiaan Reynhart Praetorius,* Jr. en hoofdeling te Uithuizen, mede dijk- en buurrechter van Humsterland, in 1737 lidmaat te Groningen met att. van Adorp.
15. *Cecilia Margareta Gruys,* ged. Groningen 1 jan. 1688, † jong.

V. *Hillebrant Gruys van Lellens,* heer van Lellens, ged. Groningen 13 febr. 1670, student ald. 23 okt. 1688, aangenomen als lidmaat te Lellens 6 juni 1690, rigter van Bellingwolde, Blijham en Pekela 1703-1718, verkoopt de borg Lellens in febr. 1670 aan zijn broer *Onno Berent,* testeert Oude Pekela 13 juni 1731 [50]), † waarschijnlijk ald. in 173 1, tr. 1° Lellens 17 juli 1692 *Margarefa Maria Henriette Grevinghe,* geb. Groningen 15, ged. 17 juli 1664, † 22 jan. 1700, dr. van *Circo Rudolph* en *Maximiliana Isabella* barones *von Scheffert;* tr. 2° Lellens 31 juli 1701 *Ebella Margareta Aldringa,* ged. Groningen 8 nov. 1663, † in 1715, dr. van *Allard* en *Johanna Margareta van Ewsum;* tr. 3° waarsch. Oude Pekela 1726 (huw. contr. 25 juli [50])) *Maertjen Derks* (zuster van *Roelefyn Derks,* geh. met *Abram Roelefs*).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Berendt Gruys,* ged. Groningen 13 juni 1693, † in 1696.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Berend Gruys van Lellens,* geb. in 1702, student te Groningen 27 febr. 1720, † in 1721.
3. *Allert Ludolf,* volgt VII.

VII. *Allert Ludolf Gruys,* ged. Bellingwolde 1 mei 1704, student te Groningen 27 febr. 1720, tot lidmaat te Lellens aangenomen 6 sept. 1724, artilleriemr. der Provincie 1726-1739, in 1733 of '34 koper van de borg Tammingahuizen, die in 1737 door zijn crediteuren verkocht werd aan Rengers van Farmsum, „wegens crimen infanticidium met zijn meid op de gewone justitieplaats te Groningen gewurgd" 12 febr. 1740 [6]), tr. Lellens 18 febr. 1725 *Gratia Susanna Lewe,* ged. Delfzijl 7 aug. 1698, † in 1770, dr. van *Jan,* van de Blauwborg, en *Anna Tjarda van Starkenborgh. Zij* woonden in de Poelestraat.

Uit dit huwelijk:

1. *Oedilia Gruys,* ged. Groningen 2 aug. 1726, † jong.
2. *Anna Gratia Gruys,* ged. Groningen 28 dec. 1727, † 2 okt. 1747 [51]).
3. *Ludolph Allard Gruys,* ged. Groningen 14 april 1730, † in 1750 op de kust van Guinea.
4. *Oedilia Ebella Gruys,* geb. Groningen 4, ged. 6 juli 1731, † ald. in de Peperstr. Lett. R, nr. 57, 25 nov. 1818,
5. *Johanna Margrita Gruys,* ged. Groningen 9 jan. 1733, † ?

VIbis. *Onno Berend Gruys van Lellens,* Jr. en hoofdeling te Loppersum en Wirdum, ged. Groningen (als *Onno Bor-*

44) Inv. Gruys nr. 15.
45) Volgens trouwboek van Stedum.
46) Stamb. Fr. adel, I, blz. 164.
47) Ned. Leeuw 1935, Ir. 20.
48) Stadsrek. 1753. Lijfrenten fol. 187. *Sibilla Geertruid* Gruis, 81 jaar, dr. van *Berent Gruis en Cecilia Tamminga.* 19 Dec. verschenen. 7 mnd. en 22 dg. betaalt, verstorven.
49) IIIy. 4 nov. 1718. Dedingslieden bruidegomsz.: Peter Sijlman, hopman enz, ; bruidszyde: Hillebrant Gruys v. Lellens, broeder, Sibilla Millinga als volle nicht.
50) VID1. De huwelijksregisters van Oude Pekela ontbreken van 1720—1740.
51) St. arch. 102, 7747, fol. 494. Lijfrenten.

chert) 19 sept. 1675, student ald. 25 febr. 1692, tot lidmaat te Lellens aangenomen 11 sept. 1696, cornet, luitenant in 1702, ritmr. in 't reg. v. d. Prins van Hessen Homburg 13 april 1703, ontvanger der conv, en licenten te Nieuweschans, lid van de Admiraliteit te Harlingen 1726, gedep. 1739, '40, † Groningen febr. 1740 (breukdodenb. 15 febr., gewoond hebbende Groote Markt), tr. 1° Lellens 26 nov. 1702 (procl. Gron. 11 nov.; huw. contr. 10 nov. [52])) *Sophia Henriette Sickinghe* van Breedenborg, ged. Groningen 16 sept. 1680, † vóór 1721, dr. van *Hendrick* en *Anna Tjarda van Starkenborgh;* tr. 2° Garmerwolde 27 juli 1721 (procl. Gron. 12 juli) *Gerhardina Lohman* [53]), geb. Groningen 15, ged. 16 jan. 1681, † sept. 1748 (breukdodenb. 6 sept.), dr. van *Meinhard* en *Wytzia Swarte en* wed. van *Wicher Pott. Door zijn* tweede huwelijk kwam hij in 1721 in het bezit van het huis aan het Martinikerkhof ten westen van het Popkensstraatje, dat hij in 1729 met Herman Trip ruilde voor diens huis aan het Noorderkerkhof [54]). Op 6 febr. 1726 kocht hij de borg Lellens van zijn broer Hillebrant. In 1744 ging de borg over op *Meinhard Lohman,* zoon van *Hendrik,* de broer van *Gerhardina Lohman.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Berendt Gruys,* ged. Groningen 21 sept. 1703, † jong.
2. *Anna Frederica Gruys,* ged. Groningen 27 aug. 1706, † ald. 12 juli 1758 (breukd.b. 22 juli), tr. Groningen 9 nov. 1732 (procl. 25 okt.) *Joest de Valcke* op Gelmersma, heer van Scharmer, ged. Groningen 9 jan. 1707, student ald. 6 juli 1723, burgemr., † ald. 2 jan. 1768 (breukd.b. 9 jan., gewoond hebbend Jacobijnerstraat), zn. van *Popko* en *Anna Lucia van Julsingha.*
3. *Berent Gruys,* ged. Nieuweschans 27 okt. 1709, † jong [55]).
4. *Berent Jacob Gruys,* ged. Nieuweschans 15 april 1714.

Vbis. *Jacob Gruys,* geb. ca. 1649, hielp als kapt. der inf. onder Rabenhaupt in 1673 mee aan de herovering van Coevorden, 9 sept. 1689 majoor, 17 jan. 1695 luit-kol., 7 febr. 1703 kolonel, † Groningen 24 sept. 1705 (oud 55 jaar), begr. ald. 29 sept. 1705, tr. in 1671 (procl. Groningen 7 okt.) *Swana Alegonda van der Merwede,* geb. ca. 1648 [56]), † Groningen 29 okt. 1721 (72 jaar), dr. van *Daniel* en *Helena van Isselmuden.*

Weeskamer nr. 82, fol. 162vso. Scheiding door fam. Gruys van haar moederlijk goed, nagelaten door *Swana Alegonda van* der *Merwede,* wed. *Jacob Gruys.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hillebrand Jacob,* volgt VI.
2. *Daniel,* volgt VIbis.

52) Coll. v. Iddekinge. H.c. *Onno Gerent Gruys van Lellens en Sophia Hinryette Sickinghe.* Dedingsl. *Berent Gruys van Lellens vader, Hillebl-nnt* en *Swier Boldewijn Gruys,* broeders; *Jacob Gruys oom,* lieut. col. en capt. v. e. comp. inf.; Aan bruidsz. *Anna Tjarda van Starkenborgh,* douair. *Sickinghe* grootmoeder, *Coppen Tjarda van St. oom.*

53) Wapenheraut 1917, 104, 255.

54) Gr. Volksalm. 1921, blz. 23, 32.

55) Gruoninga jg. 4 (1958) jul./aug. Confoeimester *Gruesz* in Neuschanz zahlt für Begräbnis seiner Kinder in der Bunder Kirche. 1719.

56) Niet to Maastricht gedoopt.

VI. *Hillebrand Jacob Gruys,* Jr. en hoofdeling te Loppersum, Wirdum, Eestrum c.a., ged. Groningen 17 dec. 1672, student ald. 3 jan. 1690, in 1702 luitenant „te peerde", verkreeg het groot-burgerrecht in 1703, ontvanger der conv. en lic. en der collaterale successie, † ald. 1 juli 1736, begr. 6 juli, tr. Stedum 9 okt. 1696 *Anna Elisabeth Ripperda,* ged. Groningen 3 febr. 1678, † in maart 1733, dr. van *Hero Maurits* van Farmsum en *Elisabeth Clant* van Stedum.

Uit dit huwelijk:

1. *Hero Morits Gruys,* ged. Groningen 25 nov. 1698, vaandrig in 1717, kapt. 31 aug. 1719, † vóór 1737.
2. *Jacob Eerenst Gruys,* ged, Groningen 22 jan. 1700, † jong.
3. *Elisabeth Peternella Dorothea Gruys,* ged. Groningen 11 nov. 1701, † jong.
4. *Jacob Erenst Gruys,* ged. Groningen 19 april 1703, † jong.
5. *Swana Helena Gruys,* ged. Groningen 3 sept. 1704, † jong.
6. *Jacoba Gruys,* ged. Groningen 28 febr. 1706, † jong.
7. *Jacob Daniel Gruys,* ged. Groningen 24 juli 1707, † jong.
8. *Johan Joachim Gruys,* ged. Groningen 28 aug. 1708, † jong.
9. *Jacob Daniel Gruys,* ged. Groningen 23 jan. 1710, student ald. 29 dec. 1728, vaandrig 19 okt. 1718, luit. 20 febr. 1730, † vóór 1737.
10. *Johan Albert Joest,* volgt VII.
11. *Elisabeth Helena Gruys,* ged. Groningen 19 april 1714, † ald. 15 dec. 1795, tr. Groningen 24 nov. 1736 (procl. 10 nov.) *Louis Wichers,* geb. Groningen 9 juli, ged. ald. 17 juli 1710, student 6 jan. 1727, in 1733 ontvanger der vrijwillige verkopingen, secr. 1734, raadsheer 1745, gecomm. ter Adm. van Amsterdam 1746, drost van Woldoldambt 1747, † Groningen in juni 1776 (breukdodenboek 20 juni), zn. van *Johan* en *Elisabeth Sophia Trip.*

IIIy. 8 mei 1737. Cornet *J. A. J. Gruys en Elisabeth Helena Gruys* met haar echte. *L. Wichers als* erfgenamen van ontf. *H. J. Gruys en Anna Elisabeth Ripperda.*

VII. *Johan Albert Joest Gruys,* ged. Groningen 2 okt. 1712, cornet 20 febr. 1730, kapt. van een comp. voetkn. 25 febr. 1740, † in 1745 (breukdodenb. 10 juli), tr. 18 sept. 1740 (procl. Groningen 3 sept; huw. contr. 1 sept. [57])) *Catharina Lucretia Lewe,* geb. Groningen 21 febr., ged. ald. 26 febr. 1721, † 21 maart 1768. dr. van *Frederik Willem en Willemina Rengers van Farmsum. Zij* hertr. Groningen 16 febr. 1749 *Rudolf Gerhard Feitsema Gruys.*

Uit dit huwelijk:

1. Een kind, † jong.
2. *Willemina Cecilia Gruys,* ged. Groningen (A-kerk) 24 juni. 1744, † jong.
3. *Jan Albert Joost,* volgt VIII.

57) Inv. Farmsum nr. 205.

VIII. Mr. *Jan Albert Joost Gruys, geb.* Groningen 23 okt., ged. ald. 24 okt. 1745, student ald. 13 sept. 1763 en 8 juli 1769, gepromoveerd op 22 juli 1769 op juridische dissertatie: De usufructu patris in peculio adventitio filii familias, schepper van de Zuidzijde van Appingedam 1772—'77, ontvanger der onbeschreven middelen, lid van de Directie van Dorpsterzijl, medelid van Prov. Staten, ouderling te Appingedam, † Appingedam 17 juni 1807, tr. 1° Appingedam 23 sept. 1770 *Catharina van Aalst,* ged. Appingedam 27 mei 1733, † Groningen 7 maart 1796 [58]), dr. van *Wigbolt* en *Stijntje Abrahams;* tr. 2° Appingedam 19 okt. 1803 (ondertr. 29 sept.) *Jacoba Ringels,* ged. Appingedam 14 jan. 1776, † ald. 29 juni 1825, dr. van *Henricus* en *Aafjen Stenhuis;* zij hertr. Appingedam 9 mei 1815 *Jan Willlem van der Ley.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cafharina Lucretia Gruys, ged.* Farmsum 28 dec. 1771, † ald. 19 mei 1830, tr. 1° Farmsum 10 jan. 1800 (ondertr. 20 dec. 1799) Mr. *Willem Wolthuis,* ged. Farmsum 16 sept. 1764, student te Groningen 27 aug. 1783, laatst wonende zonder beroep te Logabierum (Oostfr.), † Farmsum 10 nov. 1814, zn. van *Jan* en *Margien Hugtingh; tr.* 2° Bierum 22 juni 1819 *Harm Cornelis Post,* geb. te Biessum, ged. Uitwierda 3 juli 1768, landgebruiker, † Farmsum 7 april 1832, zn. van *Cornelis Hindriks* en *Hilje Harms.*
2. *Jan Albert Joost Wigbold Gruys,* ged. Farmsum 14 mei 1775, † waarsch. jong.

VIbis. *Daniel Gruys,* geb. Groningen 28 juli, ged. 29 juli 1674, student ald. 29 aug. 1692, capt. van een comp, te voet 8 maart 1704, † in 1707 vóór 1 juni, tr. Groningen Mart.k. 29 dec. 1705 (procl. 12 dec.) *Sophia Sickinghe* van Usquert, ged. Groningen 9 juli 1684, † Maastricht in nov. of dec. 1706 [59]), dr. van *Feyo* en *Elisabeth Tamminga.*

Inv.arch. Weeskamer. nr. 23. fol. 85.
Staedt en inventaris van alle sodanige goederen als op de sterfdagh van de capitein *Daniel Gruus* sall. syn doehtertyn *Swana Gruys* bij vrouw *Sophia Sickinghe* in echte verweekt. syn eedevolveert. Mevr. *Gruys* als legitima tutrix' ingevolge Raedts apostille in dato 1 Junij 1707.

Uit dit huwelijk:

Swane Alegond Gruys, ged. Maastricht 30 okt. 1706, † Groningen, 13 okt. 1775, bijgezet Zuidhorn 18 okt., tr. Zuidhorn 8 juli 1729 (procl. Groningen 19 juni 1728; id. Zuidhorn 1 juni 1729; huw. contr. 26 juli 1729 [60])) *Edzard Jacob Clant,* Jr. en hoofdeling in Zuidhorn, geb. Hanckemaborg 15 sept., ged. Zeerijp 18 sept. 1698, gedeputeerde staat, luitenant der Hoofdmannenkamer in 1737 en '38, curator der Universiteit, lid Raad van State, † 24 nov. 1750, zn. van *Maurits* en *Bauwina Clant.*

Voor de huwelijksvoltrekking schijnen er moeilijkheden geweest te zijn, want de huwelijksproclamatie te Groningen was een jaar eerder dan te Zuidhorn, en het huwelijkscontract kwam 21 juli 1729 in de rechtdag van de Hoofdmannenkamer aan de orde.

58) Adv. Ommelander crt. 11 mrt. 1796.
59) Het begraafregister te Maastricht vermeldt haar overlijden niet.
60) Recht. arch. IIb126, fol. 150v en Inv. Farmsum nr. 205.

Tak Wirdum.

IIIter. *Geert Gruys,* geb. ca. 1565, verkrijgt het giltrecht in 1588, gezworene 1594 en 1595, † vóór 1620, tr. in 1599 (procl. Groningen 2 juni) *Hille Froma,* † ca. 1620, dr. van *Ballo* en *Griete Writzers.*

Aantekeningen Rengers van Naerssen: 1621. Scheiding van goederen, nagelaten door *Ballo Froma,* Heer van Wirdum, en *Griete Writzers.* Hierin komen voor hun dochters:

a. *Hille Froma,* gehuwd. met Geert *Gruys,* beiden overleden vóór de scheiding, doch kinderen nalatende, die gerepresenteerd worden door *Berent Gruys,* burgemr., voormond, *Hayco Froma* op de Ruiten en *Claes Writzers* vooghdeu.
b. *Anna Froma,* vrouw van *Johan van Brunchorst und Batenborch.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hillebrant,* volgt IV.
2. *Anna Gruys,* † 1 sept. 1619.
3. *Lea Gruys,* † vóór 21 juni 1658, tr. 1° Groningen 13 juli 1628 (procl. 12 juni) Jr. *Willem van Berum* de jongere, † vóór 1635: tr. 2° Wirdum 4 jan. 1635 Jr. *Siger de Sighers* van Sappema, student te Groningen 23 mei 1623, gezworene, raadsheer, † ald. 29 dec. 1657, zn. van *Berend* en *Roelina Praedinius,*

IV. *Hillebrant Gruys,* op Fromaborg, Jr. en hoofdeling in Wirdum, Loppersum, ten Buir enz., student te Groningen 1 sept. 1620, te Orleans juni-aug. 1624, verkreeg bij scheiding in 1621 de Fromaborg toegewezen, lidmaat te Groningen in 1626, lid Prov. Rekenkamer 1630—'32, lid Raad van State 1636, '37, '40, '41, '44, gecomm. in de Admiraliteit te Dokkum 1638 en '39, lid Hoofdmannenkamer 1645—'74, medeschepper der Drie Delfzijlen, † na 13 nov. 1676, tr. 1° *Oede Froma,* † vóór 1628; tr. 2° Groningen 25 mei 1628 (procl. 3 mei; huw. contr. 28 april) *Elteke Aldringa,* geb. Groningen 23 sept. 1606, † vóór 1645, dr. van *Habbo* en *Anna van Isselmuden;* tr. 3° in 1645 (huw. contr. 25 okt. [22])) *Elteke Gruys,* geb. Groningen 1618, † Wirdum in 1665, dr. van *Pompeius* en *Catharina Wifringhe.*

Rechterl. arch. IIIx55, fol. 223v. Verkoop van een huis in de Jacobijnerstraat n.z. door *Hilbrant Gruis* „'t Wirdum, Loppersum, Ten Buir etc. jr. ende hoveling, medeschepper der Drie Delfxijlen" aan jr. *Wolter van Sighers.* 13 nov. 1676.
R.a. IIb28, fol. 185v. *Hilbrandt Gruis* gedaagd hebbend *Wilhelm Verrutius,* gedep., voor een provisioneele scheiding van landen en goederen, welke zijn minderjarige kinderen bij juffr. *Oede Froma* geprocreert, wegens de moeder toekomen. 25 juli 1629.
Coll. v. Iddekinge. Huw. contr. 28 apr. 1628 tussen *Hildebrandt Gruys tho Wirdum* en *Elteke Aldringa.* Dedingslieden bruidegomszijde: *Lea Gruys,* Jr. Johan van *Bronchorst und Batenborch,* Jr. *Pompeius Gruys,* monstercommissaris, Jr. *Hildebrandt Gruys tho Lellens;* aan bruidszijde: Anna *van Isselmuden,* wed. *Aldringa, moeder,* Jr. *Wigbolt Aldringa,* Jr. *Ernst van Isselmuden,* capitain, Jr. *Allert van Isselmuden,* capitain, en Jr. *Mello Broersma,* ontv.-gen.
Lidmatenboek Wirdum. 7 nov. 1669 werden door de nieuwe predikant als lidmaten aangetroffen: Jr. *Hilbrand Gruis,* Jr. *Habbo Gruis,* Jr. *Gerard Gruis,* Jr. *Rudolph Gruis,* Juffr. *Elteke Gruis.*
Als nieuwe lidmaten werden ingeschreven 18 maart 1670 Juffr. *Elteke Cathnrina Gruis, Evert* Entens en 12 dorpelingen.

Uit het eerste huwelijk:

Kinderen, nog in leven op 25 juli 1629, niet bij name bekend en waarschijnlijk jong overleden.

Uit het tweede huwelijk:

1. *Geert* Gruys, † jong.
2. *Habbo Gruys,* geb. 'in 1635, ingeschreven als student te Groningen 6 sept. 1654, als lidmaat te Wirdum voorkomende 7 nov. 1669.
3. *Gerard Gruys,* lidmaat te Wirdum 7 nov. 1669.

Aant. Rengers van Naerssen. Scheiding nalatenschap van *Anna van Isselmuden* enz. 26 april 1664 tussen:

a. Borgemr. *Allard Aldringa.*
b. *Habbo, Berend* **en** *Bauwelia Aldringa,* broeders en zuster.
c. *Herman Gruys* voor zijn zoon *Wigbolt.*
d. *Habbo* en *Geert Gruys* van ***de goederen. van*** hun moeder en grootmoeder Anna *van Isselmuden,* med. *Aldringa,* en van hun zuster en tante *Ebella Aldringa.*

Uit het derde huwelijk:

4. *Roelff* **Gruys,** ged. Groningen 27 sept. 1646, ingeschreven als student ald. 22 aug. 1663, verkrijgt het kleinburgerrecht in 1669 en het grootburgerrecht in 1670, † in 1673 of 1674.
5. *Elteke Catharina Gruys,* als *Elteke Trijne,* ged. Groningen 22 febr. 1652, als lidmaat te Wirdum aangenomen 18 maart 1670, † in 1673 of 1674.
6. *Pompeius Gruys,* ged. Groningen 16 juli 1654, † jong.

Statenarch. 1.02 (oude nummering) Rek. ontv.-gen. 1672, fol. 362, lijfrenten genegotieert 1666.

De heer Hooftman *Hilbrant* Gruys tot *Wirdum* en sijn huysfr. *Elteke* Gruys hebben jaarlycx te beuren de lijffrente op haar twie kinderen belecht.

1. *Roeleff Gruys,* out 26 jaar.
2. *Eltelce Gruys,* out 22 jaar.

Op de rek. 1673, fol. 389 staat: betaalt „nihil" en op rek. 1674, fol. 370 staat bij beide: obiit.

De Fromaborg is overgegaan op de familie *Aldringa,* maar de wijze waarop is niet duidelijk, hoewel er talrijke familiebanden waren. Het is lastig, dat het rechterlijk archief van Fivelingo pas in het midden van de 18de eeuw begint, zodat zekerheid niet te verkrijgen is.

Zowel door Feith in de „Ommelander borgen" als door Jb. Vinhuizen in zijn artikel over de Fromaborg in het tijdschrift Groningen van 1925, worden mogelijkheden aangegeven, maar beide kunnen niet juist zijn, wanneer men de genealogieën *Aldringa* (Ned. Leeuw 1938), ***de*** *Sighers* (Ned. Leeuw 1957) en nu Gruys vergelijkt.

Het is mogelijk, dat *Gerard Gruys* erfschepper der Drie Delfzijlen is geweest, die als *Geert Gruys* in 1684 genoemd wordt, maar hij moet dan toch geruime tijd vóór de dood van Geert *Gruys van Lellens* in 1694, overleden zijn, want deze had volgens het programma funebre de zorg voor het Generale zijlvest. Zelf meen ik, dat *Gerard* en zijn broer *Habbo* vóór hun vader *Hillebrant Gruys van Wirdum* gestorven zijn en dat Geert *Gruys van Lellens* bedoeld is. Na de dood van *Hillebrant* na 1676 zou dan de borg gekomen zijn aan *Helena de Sighers,* dochter van zijn zuster *Lea Gruys,* die gehuwd was geweest met *Siger de Sighers.* Zij wordt in datzelfde

›rogr. fun. van haar echtgenoot genoemd „filia hereditaria n Wirdum" en overleed na 1 maart 1700. Niet na te gaan is, vegens het ontbreken van overlijdensregisters, of zij misschien ıog tot 1724 geleefd heeft en 73 jaar geworden is, want dan :ou niet vreemd zijn, daar zij kinderloos was, dat haar erfenis cwam aan *Wigbolt Aldringa,* de oudste zoon van haar zuster Rolina *de Sighers.*

Misschien zou nog uit het kerkelijk archief een en ander cunnen blijken.

In het Register Feith 1593 nr. 10 komt een request voor aan burgemeester en raad van Groningen van hopman *Wibrand Gruys* om beloning van zijn verdiensten, die wel tot net geslacht zal behoren, maar zijn plaats in de genealogie weet ik niet aan te wijzen evenmin als voor *Johan Lulofs Gruis,* die in 1618 het kleinburgerrecht verwierf.

EEN WEST-EUROPEES GEZELSCHAP,

De verwanten **van** de Engelse leraar aan het Haagse **Stedelijke** Gymnasium **Robert** Ward Bulkley (**1805—1872) in** Engeland, Nederland, **Duitsland,** Zwitserland en Frankrijk,

door

MR. W. DE VRIES.

„Wie denkt aan de duizenden en nogmaals duizenden, die geleefd hebben en gestorven zijn, zonder eenige andere herinnering na te laten, dan een oprechten traan van een enkelen vriend, dan een' grafsteen, die na weinige jaren door mos en slingerplanten aan het oog der menschen onttrokken wordt? 'Zij zijn geboren, zij hebben geleefd, zij zijn gestorven, vergeten, het zijn de n a a m 10 0 z e n der geschiedenis." ***(H.*** *W. Bulkley* (1852—1876) in de Leidsche Studenten-Almanak voor het jaar 1875.)

§ 1. Bulkley (1) (Hoek, Schlingemann),

Enige jaren geleden heeft Mr. R. Chr. Schlingemann, destijds rechter in de Arrondissementsrechtbank te Arnhem, thans raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, eerst voor de Groep Gelderland van ons Genootschap, daarna voor de Genealogische Kring te Zeist, een voordracht gehouden over „Het drama van Mevrouw Bulkley-Bekking". Aan de hand van een aantal goeddeels van Mevrouw *Bulkley* (zijn overgrootmoeder) zelf afkomstige mededelingen [1]) heeft spreker destijds verteld door welke gebeurtenissen Mevrouw *Bulkley (1831-1920)* [2]) na de plotselinge dood van haar dochter *Mary* († 5 dec. 1882) in conflict is geraakt met Mary's echtgenoot Mr. *I. H. J. Hoek* (1839-1907) [3]), hoe

1) Mevr. de wed. Bulkley-Bekking, Mijne vertrouwelijke Gedenkschriften (niet in den handel; W. J. Thieme & Cie, Zutphen, nov. 1591) ; J. A. Bientjes, Eene Grootmoeder: een waar levensbeeld, opgedragen aan haar kleinzoon en peetekind Henry William Hoek (W. J. Thieme & Cie, Zutphen, 1894, le en 2e druk). De door haar verspreide exemplaren van haar voor haar vrienden geschreven „Gedenkschriften" heeft Mevrouw *Bulkley* later getracht zoveel mogelijk terug te krijgen, en, voorzover haar dat gelukt is, vernietigd in de boop daardoor een verzoening met haar schoonzoon Mr. *Hoek* te bevorderen. Het exemplaar, dat thans in het bezit van Mr. Schlingemann is, is hem enige jaren geleden geschonken door een zoon van één van Mevrouw Bulkley's vrienden.

2) Zie Kwartierstatenboek, staat nr. 115. maar in kwartier nr. 28 *(Rem. Adolphius Happel)* de namen van de ouders *Christian Friedrich Happel* en *Maria Katharina Reicheysen* zijn **weggevallen.** Men zie voor de genealogie *Happel:* Van Dietschen Stam, 1940 nr. 5.

3) Zie Kwartierstatenboek, staat nr. 114. Wapen Hoek: in blauw drie gouden weerhaken (2 en 1) ; helmteken: een weerhaak uit het schild.

zij door haar pogingen haar kleinkinderen *Hoek* aan de macht van hun vader te onttrekken met de Nederlandse Justitie in botsing is gekomen, en door welke bijna ongeloof'lijke intriges zij tenslotte geheel van haar beide kleinkinderen *Hoek* is vervreemd. Wie destijds tot Mr. Schlingemanns toehoorders heeft mogen behoren, heeft dank zij zijn uitvoerige uiteenzettingen in dit tragische familie-conflict een heel wat dieper inzicht gekregen dan zij, die er later van kennis hebben kunnen nemen door hetgeen daarover door Dr. J. M. Fuchs is verhaald in zijn in 1957 verschenen boek „De hond aan de galg" (blz. 89 vlg.). Door de loop der gebeurtenissen voor goed gescheiden van haar kleinzoon *Henry William Hoek* [4]) — haar „eigen" „Hampje", voor wie zij alles had willen offeren —, heeft Mevrouw Bulkley zich toch voortdurend met hem verbonden gevoeld, al moest zij zich tot correspondentie beperken. Zijn vader had zich na enkele 'omzwervingen in Duitsland, in Freiburg im Breisgau, gevestigd en liet zich tot Duitser naturaliseren. Ook *Henry William Hoek* verkreeg daardoor de Duitse nationaliteit. Na de dood van zijn grootmoeder Bulkley zouden de banden van hem en Mevrouw Bulkley's andere nakomelingen geheel verloren zijn gegaan, indien niet eerst zijn enige zoon, Dr. *Heinz Hoek* [6]), *ze* in 1931 ter gelegenheid van zijn huwelijk opnieuw aangeknoopt had met de toen reeds 73-jarige, enig-overgebleven, jongste dochter van Mevrouw Bulkley, *Elisabeth Henriette,* en als niet op zijn beurt de 'kleinzoon van deze laatste, Mr. *Schlingemann* [6]), het in 1931 herstelde, maar door de Tweede Wereldoorlog onderbroken Contact na die oorlog weer opgevat had.

Op grond van eigen onderzoek kan ik over voormeld familie-conflict nog het volgende mededelen:

Mevrouw *Bulkley's eerste* (geslaagde, en niet gewelddadige) poging om haar kleinzoon *Henry William Hoek naar* Engeland te ontvoeren, gepleegd in de zomer van 1883 te 's-Gravenhage, gaf aanleiding tot een strafvervolging, waarvan de acte van beschuldiging in okt. 1884 uitgebracht werd door de toenmalige Procureur-Generaal bij het Gerechtshof in Den Haag, Jhr. Mr. A. J. Th. H. van den Bergh (1819—1888), één van de eerste leden van ons Genootsehap (zie Ned. Leeuw 1888, blz. 39). De verdediger, Mr. W. Thorbecke, verweet in zijn pleidooi aan het O.M., dat de acte van beschuldiging wel een genealogisch stuk leek.

Blijkens de in aant. 1 genoemde werken heeft noch Mevrouw Bulkley zelf, noch de journalist, Bientjes de juridische achtergronden van deze zaak en van het latere (tweede) proces in Zutphen en Arnhem voldoende begrepen. Men zie voor de Haagse strafzaak, die op juridische gronden (ontbreken van het voor het strafbare feit noodzakelijke element „geweld") met een vrijspraak eindigde: Weekblad van het Recht (W.v.h.R.) 1884 nrs 5070 (1), 5071 (1), 5072 (1) en 5074 (3 en 4). Op 29 sept. van

4) Dr. *Henry William Hoek,* geb. Davos (Zw.) 17 maart 1878, geoloog, † Vaduz 20 nov. 1951; tr. 1" Freiburg im Breisgau 21 febr. 1903 (echtscheiding 1921) *Maria Kaltenbach,* geb. Giessen (Dld.) 26 juli 1884, † ald. nov. 1944, dr. van Prof. Dr. *Rudolf* en *Marie Kuenzer;* tr. 2" Frankfurt am Main 4 juni 1921 *Elsa Harth,* wed. *Walluf.*

Dr. *Henry (W.) Hoek* heeft zich in wijde kring bekendheid verworven door een groot aantal boeken, waarin hij op bijzondere wijze (romanvorm, brieven of toespraken) de belangstelling wekte voor de berg- en wintersport. Nog kort voor zijn dood verschenen van zijn hand „Mit Schuh und Ski" (München, 1950; o.a. besproken. in de „Berggids" van juni 1951: „ (zijn) leven (was) gevuld ... met wandelen en bergklimmen") en „Am Hüttenfeuer, erlebte und erlogene Abenteuer". Zie ook zijn levensbericht in „Die Alpen", jg. 1951, blz. 241, waar ten onrechte wordt medegedeeld, dat „seine Mutter eine Irländerin war" (zij was nl. Nederlandse).

5) Dr. *Heinz Hoek,* geb. Freiburg i.B. 18 okt. 1903, chemicus; tr. Freiburg i.B. 28 febr. 1931 *Hertha Schiess,* geb. Hannover 26 maart 1903, † Riehen (bij Basel) 24 febr. 1960, dr. van *Erhard* en *Elisabeth Klara Katharina Grillo* [Riehen bij Basel].

Uit dit huwelijk: 1. Dipl. Ing. Chem. *Klaus-Henry Hoek,* geb. Celle 17 okt. 1933, tr. Zürich 19 aug. 1960 *Adrienne Kuser,* dr. van Oscar en *Meta Hardegger; en 2.* Jan *Hoek,* geb. Celle 3 dec. 1938, bankemployé.

6) Zie Ned. Particiaat jg 14 (1924), blz. 264.

het daarop volgende jaar ondernam Mevrouw Bulkley te Apeldoorn een tweede (ditmaal niet geslaagde, doch thans wel gewelddadige) poging om haar kleinzoon Henry *William Hoek* (thans tezamen met zijn broertje *Martinus* (1881—1897)) door ontvoering aan de macht van zijn vader onttrokken. Over deze mislukte, en ditmaal met uitlokking gepaard gaande poging vindt men uitvoerige mededelingen, behalve in „Mijne vertrouwelijke Gedenkschriften" en „Eene Grootmoeder", in talrijke dagbladen van die tijd, o.a. in de Arnhemsche Courant, jg. 72 (1885) nrs. 9760—9764. Voor het daaropgevolgde proces zie men, behalve genoemd dagblad nrs 9782, 9787-88, 9846-50, 9905—9908 en de in aant. 1 genoemde werken: Het Vaderland, jg. 18 (1856) nrs 10-13 ; *19 en* 69—71; het Nieuws van den Dag nrs. 4881—4884 en W.v.h.R. nrs 5213 (1), 5226 (1), 5237 (4), 5239 (3 en 4), 5240 (4), 5241 (4), 5260 (2), 5262 (1), 5263 (1), 5264 (1), 5266 (1), 5276 (4), 5280 (1) en 5293 (1) alsmede: Nederlandsche Rechtspraak CXLIII (1886, deel 2), blz. 208 vlg. (§ 29). Daar de toen nog in ons land geldende Code Pénal geen strafartikel bevatte, analoog aan ons tegenwoordige, eerst in 1924 ingevoegde art. 134bis W.v.S. (mislukte poging tot uitlokking), kwam de rechtbank te Zutphen m.i. terecht tot dc conclusie, dat Mevrouw Bulkley zelf niet. kon worden veroordeeld voor hetgeen zich te Apeldoorn afgespeeld had. Men zie voor dit, aan deze uitspraak ten grondslag liggende probleem ook: Prof. Dr. K. Binding: Rechtsgutachten Process Frau Bulkley und Genossen (1886), waarin ook deze beroemde geleerde tot vrijspraak concludeerde. Nadat do Officier van Justitie te Zutphen bij herhaling tegen de beschikkingen zijner rechtbank *in* beroep was gekomen, verwees het Gerechtshof te Arnhem de zaak naar de Kamer van Strafzaken van de Arnhemse Rechtbank. Deze, waarin ook de grootvader van schrijver dezes — Mr. Jacobus Johannes Smits (1828—1909) — zitting had, was (evenals later het Arnhemse Gerechtshof en de Hoge Raad) van mening, dat mevrouw Bulkley wèl een strafbaar feit had gepleegd. Wegens strafbare poging tot ontvoering van minderjarigen (art. 354 C.P.) werd zij veroordeeld tot 18 maanden cellulaire gevangenisstraf, die zij aanvankelijk te Dordrecht en later (nadat verzoeken om gratie van haar vrienden, familie en verdedigers op 10 sept. 1886 afgewezen waren) te Rotterdam onderging.

Op grond van later ontvangen medische rapporten werd aan Mevrouw *Bulkley* alsnog bij K.B. van 2 okt. 1886 nr 2 gratie verleend voor het restant van haar straf. Onbekend met. de beweegredenen daarvan, schreef zij blijkens hare Gedenkschriften deze, voor haar zo verrassende wending toe aan de tussenkomst van een door haar niet bij name genoemde, aanzienlijke persoonlijkheid, misschien dezelf dc mystericuse figuur, waarop ook haar verdediger, Mr. H. H. van Cappelle in zijn pleidooi al had gezinspeeld. De auctor intellectualis was echter de Minister van Justitie zelf, zulks op grond van de inderdaad onrustbarende berichten over Mevrouw *Bulkley*'s gezondheid; Z. Exc. verbond aan de gratie echter zekerheidshalve (vóór het besluit te contrasigneren) de voorwaarde, dat Mevrouw Bulkley een schriftelijke belofte zou ondertekenen (hetgeen zij ook heeft gedaan), dat zij geen pogingen meer zou doen om dc kinderen *Hoek* te Apeldoorn onder zich te krijgen, en voorts dat zij, zolang Mr. *Hoek te* Apeldoorn verbleef, niet meer in Apeldoorn en omgeving zou komen. Na op 5 okt. 1886 op vrije voeten te zijn gesteld en te hebben ontdekt, dat het gratiebesluit zelf niets, over de betreffende belofte bevatte, meende zij daarin een inbreuk te zien op het Koninklijk prerogatief. Op grond daarvan trachtte zij tevergeefs dc Tweede Kamer der Staten-Generaal te bewegen die (haar z.g. afgedwongen en onwettige) belofte nietig te verklaren. Zie W.v.h.R. nrs 5347 (4) en 5351 (4), alsmede Handelingen Tweede Kamer 1886—1887, blz. 291, 305, 340, 343-344, 348-351, 353, 357-359 en 363, en aldaar bijlagen bij nr 88 blz. 1-19; volgens haar eigen gedenkschriften is het daar vermelde telegram, dat op de Kamer een zeer ongunstige indruk maakte, niet door haar zelf verzonden, maar door iemand, die de Kamer tegen haar in het harnas wilde jagen (?). Het gevolg van dit optreden is geweest, dat de Kamer door haar verzoek af te wijzen, voor het eerst een voorwaardelijke gratie-verlening gesanctionneerd heeft, en daarmee de weg tot een nieuwe, heilzame rechtsontwikkeling heeft geopend. De belofte verloor echter al spoedig elke betekenis, omdat Mr. *Hoek* het beter achtte Nederland met zijn kinderen te verlaten. Aanvankelijk vestigde hij zich in Zwitserland, maar toen Mevrouw *Bulkley* zich ook daar vertoonde, en daar de steun van de politie bleek te genieten, week hij naar Duitsland uit, waar hij een woonplaats vond in Freiburg im Breisgau. In het voorjaar van 1890 bleek hem, dat Mevrouw *Bulkley* in een hotel in zijn nieuwe verblijfplaats afgestapt was, maar tegen verder optreden van haar werd hij toen door ingrijpen van de Duitse Justitie beschermd. Zoals Mevrouw *Bulkley* in haar Gedenkschriften mededeelt, hadden zich nl. in februari 1890 twee verdacht-uitziende Duitsers aan haar woning in Scheveningen vervoegd, die haar het schandelijke voorstel kwamen doen Mr. *Hoek* tegen geldelijke beloning te vermoorden. Nadat zij deze sujetten verontwaardigd de deur had gewezen, deden zij, tijdens het verblijf van Mevrouw *Bulkley* te Freiburg im Breisgau, bij de Duitse politie aangifte, dat zij zou hebben getracht hen om te kopen om de moord

te bedrijven. Aan een op grond van die aangifte tegen haar uitgevaardigd arrestatiebevel kon zij zich ternauwernood onttrekken door een vlucht in het holst van de nacht naar Zwitserland. Daar terugkeer naar Duitsland haar gevangenneming ten gevolge zou hebben, moest zij de behartiging van haar belangen aldaar overlaten aan een Duits advocaat, die echter weinig kon uitrichten (de „verdachte" was immers „voortvluchtig"). Zelf verdedigde zij zich door middel van ingezonden stukken in het in Luzern verschijnende dagblad „Vaterland" en talrijke andere Nederlandse en Duitse couranten, waarop de Duitse Justitie bij monde van de Officier van Justitie (Staatsanwalt) reageerde. Het optreden van de Duitse Justitie had tot gevolg, dat Mevrouw *Bulkley* niet meer in Duitsland kon komen, en daarmee elke mogelijkheid tot persoonlijk contact met haar kleinkinderen Hoek verloor.

Het op de tweede ontvoeringspoging gevolgde proces heeft niet alleen wegens de maatschappelijke stand van twee der daarbij betrokken personen (Mevrouw *Bulkley* en Mejuffrouw S.), maar ook wegens, de daarbij betrokken juridische vraagstukken in verband met de leer van de „poging", de „uitlokking", de invloed van „agents provocateurs" van de kant van de politie en andere kwesties veel aandacht getrokken. Twee Leidse dissertaties zijn eruit voortgevloeid, t.w. van F. W. Haase over „De onttrekking van minderjarigen aan het wettig over hen gestelde gezag volgens art. 279 Strafwetboek" (1885) en van P. de Josselin de Jong over „De beteekenis van het woord „geweld" in het Wetboek van Strafrecht" (1886) ; de in laatstgenoemd proefschrift op blz. 47 aangehaalde „zaak Kloppers c.s" was de zaak van Mevrouw *Bulkley-Bekking. Voor* de beide Arnhemse terechtzittingen bestond een zo grote belangstelling dat in de zittingszalen alleen diegenen toegelaten werden, die in het bezit waren van speciaal uitgegeven toegangskaarten; desondanks moest bij de zitting van het Gerechtshof een deel van het publiek (waaronder opvallend veel dames „ uit de betere standen") genoegen nemen met stoelen, die op het podium achter de raadsheren waren geplaatst.

Dat Mevrouw *Bulkley* op ongeoorloofde wijze „eigen richting" had gepleegd, is mede te verklaren uit het feit, dat onze toenmalige wetgeving nog niet onze tegenwoordige voorschriften kende, waardoor thans in dergelijke gevallen tijdig de rechterlijke tussenkomst kan ingeroepen worden. Zelf verdedigde zij haar houding met zulk een overtuiging, dat zij na haar laatste woorden voor de rechtbank een door de president **met** moeite bedwongen, ovationeel applaus kreeg van het publiek, en na beide terechtzittingen bij het verlaten van het Paleis van Justitie door de menigte luide toegejuicht werd.

Het merkwaardige geval doet zich voor, dat Mevrouw *Bulkley,* de overgrootmoeder van een mijner beste vrienden, niet alleen werd veroordeeld door mijn grootvader, maar ook met grote overtuiging werd verdedigd door een oud-oom mijner vrouw.

In juli 1952 hadden mijn vrouw en ik het grote genoegen een tezamen met de Heer en Mevrouw *Schlingemann-Veeren* ondernomen Zwitserse reis te kunnen besluiten met een bezoek aan Dr. Hoek en zijn echtgenote te Basel. Mij bleek, dat onze gastheer het steeds had betreurd bijna niets te weten van zijn Nederlandse voorouders. Wel hing er nog in zijn woning een schilderij van zijn grootmoeder, Mevrouw *Mary Hoek-Bulkley,* wier vader, naar Dr. Hoek m e e n d e, een Ier was geweest: wel had onze gastheer een aantal familiepapieren in zijn bezit, die grotendeels betrekking hadden op de familie van zijn overgrootmoeder, Mevrouw *Hoek-de Witt,* maar door onbekendheid met de Nederlandse taal bleek Dr. *Hoek* de inhoud ervan nauwelijks te kennen. Helaas was onze tijd zeer beperkt; uit de papieren konden Mr. Schlingemann en ik slechts haastig een aantal gegevens overnemen met betrekking tot voorouders van Mevrouw *Bulkley-Bekking,* maar én het ons geboden, gastvrije onthaal èn ons verdere reisdoel dwongen ons met die vluchtige notities te volstaan. Teruggekeerd in ons land, stelde ik Dr. Hoek voor een kwartierstaat van zijn vader samen te stellen. Het aanbod werd gaarne aanvaard, en in de zomer van 1956 kon ik Dr. Hoek een genealogie van zijn uit Stavenisse afkomstige familie toezenden tezamen met een kwartierstaat van Dr. *Henri William Hoek,* in welke staat echter de kwartieren *Bulkley* ontbraken. Het grootste deel van de wèl in die kwartierstaat vervatte gegevens kan men terugvinden in het door ons Genootschap in 1958 uitgegeven Kwartierstatenboek [8]). Helaas was het mij toen zelfs nog niet mogelijk nadere gegevens te verschaffen over de kwartieren van de zijde der *Bulkley's.* Deswege moest ik mijn plan laten varen in dat Kwartierstatenboek ook een staat te doen opnemen van *Robert Ward Bulkley* (1805-1872), de echtgenoot van Mevrouw *Bulkley-Bekking,* en leraar in de Engelse taal aan het Haagse Stedelijk Gymnasium.

Ik zette mijn onderzoek evenwel voort in de hoop de lacunes toch nog te kunnen aanvullen. Die hoop ging slechts voor een deel in vervulling. Mijn naspeuringen wekten echter bij allen, die er hun steentje aan bijdroegen, zoveel belangstelling, en dwong mij tot de oplossing van een zo merkwaardig groot aantal raadselen, dat ik gaarne ook anderen wil vertellen van de dikwijls hoogst ongewone wegen, die ik bleek te moeten bewandelen om achter gegevens te komen, die doorgaans bij andere genealogische naspeuringen gemakkelijk bijeengebracht kunnen worden. Al leidde het ingestelde onderzoek dan niet tot het beoogde resultaat, het bracht wel een aantal in het vergeetboek geraakte familierelaties aan het licht, en toonde voorts aan, hoe spoedig familiegegevens van zelfs betrekkelijk recente datum verloren kunnen gaan en dan nauwelijks meer achterhaald kunnen worden.

In dit geval deed zich al dadelijk de moeilijkheid voor, dat er voor het instellen van het kwartierstaat-onderzoek nauwelijks een basis bestond: over de *Bulkky's* was bijna niets meer bekend, noch bij Dr. Hoek, noch bij Mr. Schlingemann. Omdat in het conflict van Mr. *Hoek* met zijn schoonmoeder zijn eigen familie (zijn vader, *Andries Hoek,* en de met de gepens. luit.kolonel van het N.O. Indische leger C. *J. Knoote* her-

---

[7]) Kwartierstatenboek, staten nrs. 134 en 115. De *in* staat nr. 114 genoemde (1) *Jacobus Cornelisse Hoek* (1697-nà 24 maart 1763) was een zoon van:

(2) *Cornelis Pietersz. Hoek (Houk),* ged. Stavenisse 18 april 1661, eigenaar van twee huizen te Stavenisse, † dec. 1703-nov. 1712, en diens tweede vrouw (getr. Stavenisse 2 mei 1689) (3) *Jacomijntje Marinusse Deckers,* ged. Stavenisse 39 aug. 1665, t 4 maart-15 dec. 1722.

Zijn grootouders waren: (4) Pieter *Cornelisse* Hoek, geb. ca. 1633, commissaris van de „dijckgagie" te Stavenisse (1665/1666), leefde nog (ca 68 jaren oud) 20 maart 1702; tr. Stavenisse 14 sept. 1658 (5) *Geertruyd Joris,* ged. Stavenisse 17 sept. 1628, alsmede

(6) *Marinus Hubrechtse Decker,* geb. St. Annaland vóór 1639, † febr. 1677-1685; tr. 2" Stavenisse 16 dec. 1663 (7) *Remerijntje Cornelisse,* ged. Stavenisse 23 nov. 1636, † na 11 nov. 1685.

Zijn overgrootouders waren :

(8) Cornelis Jacobse (op den) Houck, woonde vóór 1629 te Ouwerkerk op Duiveland, daarna te Stavenisse, schepen ald. 1657—1663, † na 6 april 1666; tr. (als wcdr. van *Grietje Leenders*) 2" Stavenisse 28 juli 1630 (9) *Pieternella Pieters,* geb. Kempenhofstede (onder Stavenisse) , † vóór 10 febr. 1661;

(10) *Joris Pieters (de) Moelenaer,* molenaar te Stavenisse, † na 9 maart 1666; tr. (niet te Stavenisse) vóór 1622 (11) *Tanneke Hubrechts,* † vóór aug. 1642;

(12) *Hubrecht Franssen.* † 1649—1654: tr. *Maatje Matthijs;*

(14) *Cornelis Remertsen* (zn. van *Reimert Cornelisz.* en *Baelken Hubregts*), geb. Stavenisse, † na 30 aug. 1665; tr. Stavenisse 17 mei 1627 *Jacomijntje Willems,* geb. te Stavenisse, † 16361648.

De gegevens uit de in mei 1940 verloren gegane doop- en trouwboeken van de Herv. Kerk te Stavenisse zijn verkregen van de heer A. W. Kloet te St. Maartensdijk, die die registers vóór mei 1940 heeft geraadpleegd en bewerkt; de overige gegevens aan het op het Rijksarchief in Zeeland (Middelburg) berustende rechterlijke archief van Stavenisse.

Ten slotte zij nog medegedeeld! dat de in staat nr. 114 vermelde Josina *Isaaksen de Meyer* (ged. Stavenisse 8 mei 1689, † ald. na 23 mei 1758) een dochter was van *Isaac Joostens (de Meyer),* ged. Strijen *20* aug. 1665 (als zoon van *Joost Jacobsen* en *Machteltje Jeuriaens*), † okt. 1708- mei 1710, en (getr. St. Maartensdijk 6 nov. 1654) *Di(g)& Abrahams* Stamperius uit Willemstad.

[8]) Zie hierover o.a. Arnhemsche Courant nr 9853 (overgenomen uit Het Vaderland).

trouwde weduwe van zijn enige broer,' Prof. Dr. *Martinus Hoek)* volledig aan de zijde van Mevrouw Bulkley gestaan had, had Mr. Haek vol verbittering na de dood van zijn vader [8]) en vóór zijn vertrek naar het buitenland alles verkocht of vernietigd, wat hem aan de families *Hoek* en *Bulkley* had kunnen herinneren. De grootmoeder van Mr. Schlingemann was in 1946 overleden: toen zij in de Tweede Wereldoorlog uit Den Haag had moeten evacueren, had zij zeer veel familieherinneringen, opgeruimd. Mr. Schlingemanns eigen belangstelling voor zijn voorouders was pas in latere jaren ontwaakt. Hij wist, dat *Robert Ward Bulkley geen* Ier, maar

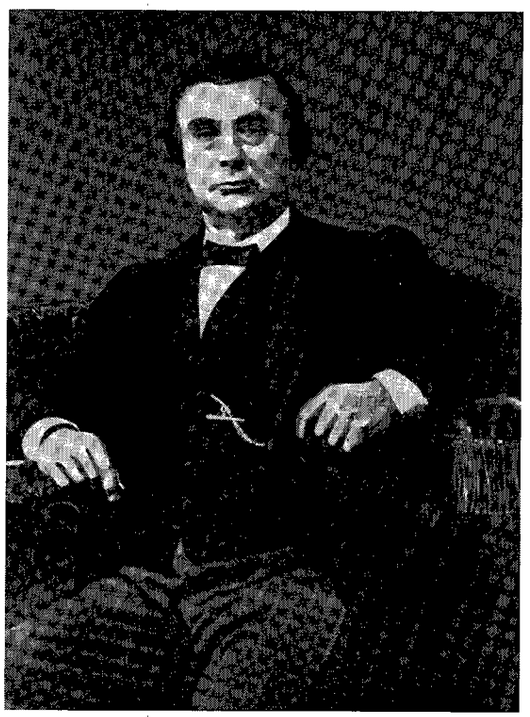

ROBERT WARD BULKLEY
(1805—1872)

9) Blijkens de Residentie-almanakken heeft hij deze functie bekleed van 1843—1868. Aan het archief van de Curatoren van het Haagse gymnasium en de op het Gemeente-archief aldaar berustende notulen der vergadering van B. en W. d.d. 2 nov. 1842 (G.A. 's-Gravenhage, n.a. 185 en 186) konden ds navolgende gegevens worden ontleend :

Robert Ward Bulkley, geb. te Londen, was na geadmitteerd tc zijn door de Prov. Commissie van Onderwijs in Zuid-Brabant, 1824—1830 onderwijzer in de Engelse taal geweest eerst (tot 1826) op het instituut van de Heer Jay te Brussel, daarna op het instituut van de Heer Baron, hoogleraar aan het Atheneum te Brussel. Van 1831—1838 was hij huisonderwijzer te Parijs, benevens onderwijzer in de Engelse taal op het Nationaal Lyceum van de Heer Desprès aldaar. Na 1840—1841 de Franse taal onderwezen te hebben aan het instituut van de Heer Anderson te East-Dulwich, Peakham Rye bij Londen. werd hij in 1841 onderwijzer in het Engels, Frans en de mathesis op het' instituut van Ds. Biber, pred. van de Anglikaanse Kerk en hoofd van een groot opvoedingsgesticht te Coombe Wood bij Kingston (nabij Londen).

10) Over zijn laatste levensjaren schreef Het Vaderland van 20 febr. 1872, dat de heer *Bulkley* „zich niet lang na 1862 door ziekte genoodzaakt zag zijn ontslag te vragen. De eenmaal levenslustige man verminderde tot een schaduw van hetgeen hij geweest was, maar sleepte zijn leven nog jarenlang voort. Tot voor kort voor zijn dood kon men hem, wegens verlamming in een wagentje gezeten, de buitenlucht zien genieten, meestal vergezeld door zijn trouwe gade". Men zie ook Weekblad van het Rceht 5070 (blz. 2, le kol., onder I).

een Engelsman was geweest, die aan het Haagse Gymnasium les had gegeven in de Engelse taal [9]); dat Robert Wards moeder als weduwe, vermoedelijk in Engeland, was hertrouwd met een Nederlandse consul (?) *Maas,* en dat haar eerste man *Bulkley* als Engels zeeofficier in Napoleons tijd zou zijn gesneuveld. Na op *23* maart 185 1 te 's-Gravenhage' met *Marie Catherine Bekking* te zijn getrouwd, was *Robert Ward Bulkley* aldaar na een zeer gelukkig huwelijk op 17 febr. 1872 overleden [10]). Overigens herinnerde Mr. Schlingemann zich nog, dat zijn vader lang geleden eens uit Parijs teruggekeerd was met het verhaal, dat hij daar een bezoek had gebracht

MARIE CATHERINE BEKKING
(1831-1920)
echtgenote van *Robert Ward Bulkley*

aan een Franse neef van Nederlandse oorsprong, *Bouwens van der Boijen* geheten, — een naam, die Mr. Schlingemann zo goed had onthouden, omdat hij (zoals zijn vader vertelde) in Parijs geheel anders placht uitgesproken te worden dan in Nederland. Over die „neef" kon Mr. Schlingemann mij echter niets verder vertellen dan dat de familierelatie moest gelopen hebben via de *Bulkley*'s of *Bekking*'s. Onder een aantal van Mevrouw Bulkley afkomstige, en nog in het bezit van Mr. Schlingemann zijnde bescheiden bleken zich nog enkele familieportretten te bevinden. Eén ervan was van een zeer oude dame; op de achterzijde was genoteerd, dat het een foto was van „Mevrouw *Maas,* vroeger weduwe *Bulkley,* moeder van *Robert Ward Bulkley*". Dan waren er, behalve een foto van een *„Maria Maas",* nog vier door Parijse fotografen gemaakte portretjes, die volgens de daarop voorkomende aantekeningen voorstelden „(mej.) *Emma* en *Eliza Maas,* halfzusters van grootpapa *Bulkley*". *Zo* op het oog dateerden deze vier foto's uit omstreeks de vijftiger jaren van de vorige eeuw en tien à vijftien jaren later. Tenslotte was er dan nog een portretje van een jonge vrouw, naar schatting uit omstreeks 1870; gemaakt door een fo-

tograaf te Brompton (S.W.), stelde het een aan Mr. Schlingemann overigens geheel onbekende „*Fanny Bulkley*" voor.

Ziedaar nagenoeg alle gegevens, waarop ik mijn onderzoek kon baseren. Een aanknopingspunt vormde allereerst het te 's-Gravenhage op 23 maart 1851 op de Engelse Kanselarij gesloten huwelijk van *Robert Ward Bulkley*. Aan de hand van de Haagse registers van de Burgerlijke Stand, aangevuld met van elders afkomstige gegevens, kon ik spoedig het volgende genealogische fragment samenstellen:

A. *Robert Ward Bulkley*, geb. Londen 3 nov. 1805, ged. Chelsea (Parish of St. Luke; Old Church) 18 maart 1808, leraar, laatstelijk in de Engelse taal en letterkunde aan het Stedelijk Gymnasium te 's-Gravenhage, † 's-Gravenhage 17 febr. 1872; tr. 's-Gravenhage(Engelse Kanselarij) 23 maart 1851 *Marie Catherine Bekking*, geb. 's-Gravenhage 17 sept. 1831, † aldaar 20 april 1920, dr. van *Gillis Bartholomeus Anthony* en *Elisabeth van Weerden*.

Uit dit huwelijk (behalve een zeer jong gestorven zoontje) :

1. *Henry William Bulkley*, geb. 's-Gravenhage 5 jan. 1852, cand. notaris, † (verdronken) Oirschot 24 sept. 1876.
2. *Mary Bulkley*, geb. 's-Gravenhage 10 juni 1855, † aldaar 5 dec. 1882; tr. 's-Gravenhage 21 dec. 1876 [11]) Mr. *Isaak Hermanus Jacobus Hoek*, geb. 's-Gravenhage 11 aug. 1839, oud-advocaat te Batavia, daarna directeur van de Zuid-Hollandsche Crediet-Vereeniging te 'sGravenhage, † Freiburg im Breisgau 17 febr. 1907, zn. van *Andries* en *Johanna Maria de Witt*.
3. *Elisabeth Henriette Bulkley*, geb. 's-Gravenhage 19 april 1857, † Rijssen 5 juni 1946; tr. 1 ° 's-Gravenhage 19 okt. 1876 [12]) *Rijck Christiaan Schlingemann*, geb. Zutphen 16 mei 1851, directeur der Geldersche Crediet-Vereeniging te Arnhem, † aldaar 27 dec. 1889, zn. van Mr. *Frederik Lodewijk* en *Elisabeth van Prehn;* tr. 2° 's-Gravenhage 30 juli 1891 [13]) *Hubertus Joannes* (zich schrijvende *Joannes Huberóus) Nivel*, geb. Meerssen 15 dec. 1843, directeur van de Ned.-Westfaalsche Spoorweg Mij. (1878), secretaris en plv. directeur-generaal van de Mij. tot Expl. van Staatsspoorwegen (1891), † Utrecht 4 juli 1895, zn. van *Hubertus Mathias* en *Anna Maria Voss*, en wedr. van *Anna Maria Fink* [14]).

Zoals bekend mag worden verondersteld zijn bij het bombardement van 3 maart 1945 de in het Haagse Paleis van

---

11) Uit dit huwelijk (behalve een jong overleden zoon *Martinus*, geb. 's-Gravenhage 10 nov. 1881, † Freiburg i.B. 23 jan. 1897) : Dr. *Henry William Hoek* (1878—1951; zie noot 4), vader van:
1. Dr. *Heinz* Hoek (geb. 1903; zie noot 5) en
2. *Ruth Hoek*, geb. Freiburg i.B. febr. 1905, † in nov. 1944.

12) Uit dit huwelijk:
1. Ir. *Frederik Lodewijk Schlingemann (O.O.N.*, R.N.L.), oud-hoofding.-directeur van 's Rijkswaterstaat († Enschedé 17 nov. 1944; zie Ned. Patriciaat jg. 14 (1924), blz. 264 sub VII) en
2. *Marie Catherine Schlingemann* (1878—1928) ; zij tr. *Georges Hogerwaard* († 's-Gravenhage 4 mei 1939; zie Ned. Patriciaat jg. 9 (1918), blz. 178, sub VIII). Anders dan daar is vermeld was Mevr. Hogerwaard-Schlingemann alleen de moeder van de op 30 maart 1909 geboren tweeling *Arnold Hogerwaard* († Den Haag 23 juli 1923) en Elisabeth *Hogerwaard* [Den Haag].
Laatstgenoemde dochter tr. Den Haag 1936 (echtscheiding ingeschreven 25 nov. 1947) *Herman Carel Carras*, uit welk huwelijk een zoon, *Joseph Georges Henri Carras*, geb. Bandoeng (N.O.I.) 2 sept. 1937 [Den Helder]).

Ir. *Frederik Lodewijk Schlingemann was degeen.* onder wiens leiding de kanalisatie van de -Maas tot stand werd gebracht. Hij was voorts lid van enige Volkenbondcommissies, laatstelijk in 1939 van die voor het Verkeerswezen. Uit zijn beide huwelijken met 1" *Johanna Catharina Magdalena van Reede* (1882—1915) en 2" Elisabeth *Bryan Kate van Rossem* (geb. 1593) sproten:

Uit het eerste huwelijk:
1. Mr. *Rijck Christiaan Schlingemann*, raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch; tr. Amstelveen 23 aug. 1934 *Dorothea Natalie Laura Veeren* [Vught]. Zie Ned. Patriciaat. jg. 37 (1951), blz. 367.
2. *Diderica* Elisabeth *Wilhelmina Schlingemann*, geb. IJmuiden 19 okt. 1908; tr. 's-Gravenhage 30 nov. 1942 Dr. Ir. *Christiaan* Johannes Maan, geb. Tanetteya (Celebes, N.O.I.) 2 juni 1900, zn. van *Govert* en *Gerritje de Bruijn* [Arnhem].

Uit dit huwelijk :
a. Govert Jacob Maan, geb. Ede 19 febr. 1945.
b. Johanna *Elisabeth Christine Maan*, geb. Ede 1 sept. 1946.
c. *Gewit Christiaan Maan*, geb. Ede 9 april 1949.
3. *Johan Frederik Godard*, volgt onder VIIIa.

Uit het tweede huwelijk:
4. *Peter Arthur Hugo*, volgt onder VIIIb.
5. *Robert Frederik Schlingemann*, geb. Roermond 4 febr. 1922, employé K.L.M. [Paris].
6. *Coenraad Willem*, volgt onder VIIIc.
7. *Paul Cornelis*, volgt onder VIIId.

VIIIa. Mr. *Johan Frederik Godard Schlingemann*, geb. Maastricht 6 okt. 1914, secretaris Zeeuwse Landbouw-Maatschappij, lid Prov. Staten van Zeeland; tr. 's-Gravenhage 3 okt. 1942 *Johanna Heijer*, geb. 's-Gravenhage 17 april 1917, dr. van *Wilhelm Christiaan* en *Louise Wilhelmina Johanna van Gils* [Goes].

Uit dit huwelijk :
1. *Frederik Lodewijk Schlingemann*, geb. 's-Gravenhage 20 jan. 1945.
2. *Louise Wilhelmina Johanna Schlingemann*, geb. Kloetinge 10 jan. 1947.
3. *Robert Willem Schlingemann*, geb. Goes 27 jan. 1954.

VIIIb. Peter *Arthur Hugo Schlingemann*, geb. Roermond 3 mei 1920, algemeen secretaris K.L.M.; tr. 2" 's-Gravenhage 15 juli 1954 *Apollonia Wilhelmina Vonk*, geb. Made en Drimmelen 6 mei 1918, dr. van *Arie Jan en* Bastiana *Cornelia Kleijn* ['s-Gravenhage] .

Uit dit huwelijk:
1. *Elisabeth Kate Hendrine* Schlingemann, geb. 's-Gravenhage 23 sept. 1955, † ald. 24 sept. 1955.
2. *Peter Arthur Hugo Schlingemann, geh.* 's-Gravenhage 24 jan. 1957
3. *Arie Jan Schlingemann*, geb. 's-Gravenhage 14 mei 1959.

VIIIc. Ds. *Coenraad Willem Schlingemann*, geb. Roermond 10 juli 1928, pred. der Ned. Herv. Gemeente te Nijeveen; tr. Nijkerk 12 juli 1956 Mr. *Geertje Jacoba Vermeden*, geb. Amerongen 9 mei 1930, dr. van Mr. *Gerrit Adriaan* en *Nelly Engelina* Anna *van Buuren* [Nijeveen].

Uit dit. huwelijk:
1. *Frederik Lodewijk Schlingemann*, geb. Meppel 21 april 1958.
2. *Pauline Sophie Schlingemann*, geb. Nijeveen 28 juli 1959.

VIIId. *Paul Cornelis Schlingemann*, geb. 's-Gravenhage 13 sept. 1930, procuratiehouder Rotterdamsche Bank; tr. 's-Gravenhage 7 sept. 1931 *Sonja van Hilten*, geb. Enschedé 10 febr. 1932, dr. van *Henri Arend* en *Froukje* de Groot [Zoetermeer].

Uit dit huwelijk:
1. *Rijck Christiaan* Schlingemann, geb. 's-Gravenhage 31 dec. 1951.
2. *Froukje Dorothea Schlingemann*, geb. 's-Gravenhage 30 mei 1958.
3. *Elisabeth Kate Schlingemann*, geb. 's-Gravenhage 30 mei 1938.

13) Uit dit huwelijk een dochter, *Elisabeth Henriëtte Nivel*, geb. Utrecht 1 dec. 1592; zij tr. 's-Gravenhage 15 okt. 1914 (echtsch. Arr. Rechtb. 's-Gravenhage 25 febr. 1924) *J. J. van Santen*.

14) Uit het huwelijk van *H. J. (J. H.) Nivel en A. M. Bink* sproten vier kinderen, die zich later *De Nivelle* noemden.

Justitie berustende dubbelen van de Burgerlijke Stand van het arrondissement 's-Gravenhage uit de jaren 1842-1944 verloren gegaan. Gelukkig evenwel waren toen de Haagse huwelijksbijlagen uit die jaren elders in bewaring gegeven zodat deze behouden gebleven zijn. Bij die van het jaar 1851 trof ik de huwelijksbijlagen aan van *Robert Ward Bulkley*. Hij bleek aan de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand o.m. een extract uit het „Parochial Register of St. Luke, Chelsea, in the County of Middlesex" te hebben overgelegd. Het stuk deelde mee, dat in die kerk op 18 maart 1808 was gedoopt: „*Robert Ward*, son of *William Fisher Buckley & Mary Ann*, b(orn) Nov. 3. 1805".

Bij het extract was echter tevens een verklaring overgelegd, afkomstig van een *Wilford Bulkley* te Londen d.d. 3 maart 1851 en gepasseerd voor het Bow Street Court (Metropolitan Police District), luidende dat „the name of *Buckley* has been entered in the said Register Book by mistake instead of *Bulkley*". Deze vergissing in een authentieke acte was de eerste van een reeks soortgelijke mystificaties, waarop ik in de loop van mijn onderzoek zou stuiten. De familienaam van Robert Wards moeder werd mij onthuld door de acte van zijn overlijden: zij bleek *Mary Ann Carter* te hebben geheten. Die overlijdensacte vertelde mij ook, dat Robert Ward in Londen geboren moest zijn:

Met deze gegevens gewapend was Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar te Cambridge zo vriendelijk voor mij in Engeland een nader onderzoek in te stellen. Met zeer veel moeite stelde hij vast, dat *William Fisher Bulkley* op 3 nov. 1795 2e luitenant was geworden „of the Marines", en op 13 nov. 1797 tot le luit. was bevorderd [15]. Berichten van verdere bevorderingen ontbraken. Lang zijn Jhr. van Kretschmar en ik zelf dan ook in de waan blijven verkeren, dat *William Fisher Bulkley* tot zijn dood toe de rang van le luitenant is blijven bekleden. De hierboven vermelde familieoverlevering immers hield in, dat hij als Engels zeeofficier zou zijn gesneuveld, en een bevestiging daarvan meende ik te hebben gevonden, toen ik in de loop van mijn onderzoek stuitte op een nog nader te vermelden acte van notoriteit, die op 4 aug. 1831 verleden is voor de Haagse Vrederechter: zij bevatte de mededeling, dat *William Fisher Bulkley* overleed als „officer in the Marines". Daarenboven werd dit beroep nog genoemd in het in 1831 aan de Haagse ambtenaar van de Burgerlijke Stand overgelegde afschrift van de doopacte van *William Fisher's* dochtertje uit 1818, wier bestaan-hebben ik langs veel nog te beschrijven omwegen ontdekte. Maar tot mijn verbazing berichtte mij Jhr. van Kretschmar, toen wij inmiddels op talrijke an'dere puzzles waren gestuit, dat volgens de door hem geraadpleegde Engelse „Army lists" *William Fisher Bulkley* de militaire dienst in 1802/1803 moest hebben verlaten. Navraag bij het „War Office" en het „Royal Marines Office (Admiralty)" te Londen 'bevestigden de mededeling van Jhr. van Kretschmar.

Daar Jhr. van Kretschmar voor mij ook ontdekte, dat *William Fisher Bulkley* en *Mary Ann Carter* op 9 april 1802 in de „Parish-church of St. Mary in Lambeth" (Londen) waren gehuwd, moeten wij derhalve aannemen, dat hij spoedig daarna zijn ontslag heeft genomen. Wat hij daarna gedaan heeft, bleef ons onbekend. Ik vermoed echter, dat hij officier ter koopvaardij is geworden, of — mogelijk — in consulaire dienst is getreden+

15) Londen, Public Records Office (Chancery Lane): Records of the Admiralty, Secretary's dept. ; Commissions and Appointments; Marines 1703—1833.

Zoals dadelijk zal blijken, moet ook zijn huwelijk zijn omgeven met enig mysterie. Hier deel ik slechts mee, dat het plaats had ten overstaan van twee, vermoedelijk willekeurige getuigen (een Edward en Eliza Smith) [16]. Volgens hun op 3 1 maart 1802 verkregen „ordinary marriage licence" [17] hadden bruid en bruidegom verklaard ongehuwd te zijn en „aged 21 years and upwards". De toestemming om te Lambeth te trouwen bleek te berusten op het feit, dat de bruid daar voor de laatste vier weken „residence" had gekozen. Waar de echtelieden in werkelijkheid vandaan kwamen, bleef dus vooralsnog in het duister verborgen. Helaas moest Jhr. van Kretschmar mij tevens berichten, dat de door hem gevonden gegevens ook geen aanknopingspunt bleken te vormen bij een der talrijke *genealogieën-Bulkley*. die hij zo vriendelijk was voor mij bij de „Society for Genealogists" te Londen te raadplegen [18].

De enige mededeling, die voorshands van belang scheen, was dat de Engelse *Bulkley's* of *Bulkeley's* allen tot één en dezelfde familie hadden behoord, waarvan de naam was ontleend aan „the town of Bulkley in Cheshire County, where as early as 1200 they were Lords of the Manor". Dit Bulkley ligt ca 18 km ten zuid-oosten van Chester tussen Bunbury en Malpas.

Het wapen der familie *Bulk(e)ley* was: in zwart een zilveren, keper, vergezeld van drie aanziende zilveren stierekoppen met gouden horens; helmteken: een gouden kroon, waaruit een stierekop, als in het schild, oprijst.

Onder de door Mevrouw *Bulkley-Bekking* nagelaten papieren bevond zich een thans in het bezit van Mr. Schlingemann zijnde „Geslachtboom van de familie *Bulkley*", door een Amsterdams genealoog in 1896 voor Mevrouw Bulkley samengesteld. Beginnend met *Robert Bulkeley*, heer van Bulkeley in het graafschap Chester ten tijde van koning Jan (1199—1216), gaf deze genealogie een overzicht van de nakomelingen van *Roberts* oud-achter-kleinzoon, *Robert Bulkeley*, sheriff van Cheshire in 1341.

Van deze nakomelingen stierf de oudste tak uit in de 15de eeuw. Van de jongere takken was alleen de tak uitgewerkt, die voortsproot uit de door koning Karel I op 6 jan. 1643 tot Burggraaf (Viscount) *Bulkeley of Cashel* verheven *Thomas Bulkeley*. Deze laatste woonde op Baron-Hill bij Beaumaris, en werd als Burggraaf van Cashel achtereenvolgens opgevolgd door zijn zoon *Robert*, zijn kleinzoon *Richard* en achter-kleinzoon *Richard*, † 4 juni 1724. Na de dood van laatstgenoemde *Richard Bulkeley* kwam de titel Burggraaf Bulkeley of Cashel eerst aan diens, oudste zoon *Richard*, die op 15 maart 1738 overleed, en daarna aan zijn jongere zoon *James Bulkeley*, die — na op 5 aug. 1749 in het huwelijk getreden te zijn — op 23 april 1752 stierf. James' enige zoon *Thomas James Bulkeley*, 7de burggraaf *Bulkeley* of *Cashel*, werd op 11 mei 1754 verheven tot Pair van Groot-Brittanië met de titel van Baron of *Beaumaris*. Na op 26 april 1777 gehuwd te zijn met *Elizabeth Harriet Warren*, voegde hij in 1802 met koninklijke goedkeuring de naam *Warren* bij de zijne. Met zijn dood op 3 juni 1822 stierf ook deze tak uit. Blijkens J. B. Rietstap, Armorial Général, 2de druk, 11 blz. 1050, combineerde *Th. J. Warren Bulkeley* het hierboven beschreven wapen der familie *Bulk(e)ley* met dat van de familie *Warren*. Hetzelfde' werk vermeldt in dl. 1, blz. 331 het gevierendeelde wapen der Burggraven *Bulkeley* (Bulkeley of Beaumaris), t.w. : I, in zwart een zilveren keper, vergezeld van drie aanziende zilveren stierekoppen; II. in zilver een rode, hoekige dwarsbalk; III. in zwart een verkort, breeclarmig zilveren kruis in de linkerbovenhoek vergezeld van een gouden schelp; IV. in zilver twee rode kepers, waarvan de tweede aan de linkerzijde afgeknot is, vergezeld van drie rode rozen. De helm gedekt door een kroon; helmteken: een zilveren, aanziende stierekop, gehorend van goud. Schildhouders: twee staande, zilveren stieren, met gouden horens en hoeven en met een rode, hoekige balk als (hals)keten.

16) Parish church of St. Mary, Lambeth; Entries of Marriages 1502, nr 1185.

17) Calendar of the Canterbury Faculty Office, The Sanctuary, (nr 1), Westminster (London).

18) De hier volgende mededelingen van ons medelid Jhr. van Kretschmar'zijn aangevuld met gegevens, door mij ontleend aan Engelse genealogische literatuur.. Ik ben in dit opzicht — evenals in andere gevallen — zeer veel dank verschuldigd aan ons medelid, de Heer W. F. del Campo Hartman.

Dit zelfde wapen komt ook voor (gecombineerd met het wapen *Schlingemann*) op een cachet van de Heer en Mevrouw *Schlingemann-Bulkley*, in het bezit van Mr. R. C. Schlingemann. Naar Jhr. van Kretschmar mij mededeelde, heeft hij in de Engelse, officiële wapenbeschrijvingen dit g e v i e r e n cl e e l cl e" wapen niet vermeld gevonden.

Zelf vond ik bij onderzoek op het Centraal Bureau voor Genealogie een advertentie, waarin Mevrouw *Bulkley-Bekking* in sept. 1872 bedankte voor de door haar ontvangen bewijzen van deelneming met het overlijden van haar zwager *Wilford Bulkley*. Het was weer Jhr. van Kretschmar die mij te hulp kwam: hij stelde vast, dat in de „Old Church" te Chelsea (St. Luke) tegelijk met *Robert Ward* op 18 maart 1808 was gedoopt een andere zoon van *William Fisher en Mary Ann „Buckley"* (lees: *Bulkley*)[19], *Wilford* genaamd en geboren op 30 jan. 1804, Op 16 jan. 1873 bleek door het Prerogative Court of Canterbury een „administration of effects" te zijn verleend van wijlen *Wilford Bulkley*, in leven gewoond hebbende te West-Brompton (Middlesex) en overleden te Hastings (Sussex) op 12 sept. 1872. Daarmee was dus tevens de identiteit onthuld van degeen, die in 1851 verklaard had, dat de achternaam van *Robert Ward Bulkley* in zijn dnopacte onjuist was gespeld. De in 1873 verleende „administration" was „granted at the principal registry to *Marion Emma Bulkley*, spinster, the daughter and one of the next of kin" [20]. Uit Brompton nu stamde ook de foto van *Fanny Bulkley* in het bezit van Mr. Schlingemann en bij kennisneming van het verslag van de eerste strafzaak tegen Mevrouw *Bulkley-Bekking*[21]) was mij gebleken, dat zij bij de voorbereidingen tot haar eerste, geslaagde (maar niet strafbaar geoordeelde) ontvoering van haar kleinzoon *Henry William Hoek* de hulp had genoten van haar nicht *Fanny Bulkley*, die toen (in april 1883) woonde in Engeland in Weston-super-Mare. Mijn vermoeden, dat deze *Fanny* een andere dochter van *Wilford Bulkley geweest* was, zou door mijn verdere onderzoekingen worden bevestigd ...

(Wordt vervolgd.)

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

van Alen-Heesterman, (LXXVII 429.) *Maria Jansdr. Heesterman is* waarschijnlijk een zuster van *Cornelis Jansz. Heesterman*, ondertr. Delft 17 jan. 1699 *Willemijntje Willems Prins.* Hij is een zoon van *Jan Cornelisz. Heesterman*, ondertr. Delft 13 jan. 1657 *Aefgen Meijnderfs.*

Gevraagd kwartieren van *Cornelis Jansz. Heesterman* en *Willemijntje Willems Prins.*

Den Helder. W. ENTERMAN.

Bentfort. Gevraagd aanvullende gegevens omtrent as- en descendenten van de volgende personen:

I. *Frans Reinhart Bentfort*, kastelein van het kasteel te Ballum op Ameland 1713, † waarsch. in 1733, tr. *Rudolphe Manheim*, kasteleinse 1733-1757, † na 1763.

[19]) Ten overvloede moge eraan worden herinnerd, dat Engelse vrouwen na hun huwelijk steeds alleen met de familienaam van hun echtgenoten worden vermeld. Onnodig te zeggen, dat dit het naspeuren van het voorgeslacht van een Engelse vrouw uiterst moeilijk maakt.

[20]) Londen, Somerset House; Central Registry of Probate.

[21]) l.c. Weekblad van het Recht 5071, blz. 1, kol. 2.

Uit dit huwelijk:

1. *Coenraad Gijsbertus*, volgt II.
2. *Christiaen Bentfort*, ged. Ballum 23 april 1719.
3. *Christiaan Bentfort*, ged. Ballum 7 april 1720, bode van Haar Ed.Gr. Mog. Heren Staten van Holland en West-Friesland en van beide hoven van Justitie 1754, † 's-Gravenhage 8 dec., imp. overl. bet. ald. 13 dec. 1787, tr. 1° 's-Gravenhage 1 febr. 1756 *Barbara Francisca de Croix*, geb. „Mentz" (ws. Metz): tr. 2° 's-Gravenhage 15 dec. 1776 *Maria* van *Buuren*, geb. Beusichem 12 febr. 1741, † na 1806, dr. van *Jan Gerritsen* en *Aaltje Cornelis de Veer.*
   Gegevens omtrent hun nakomelingen zijn bekend.
4. *Maria Sophia Geertruid Bentfort*, ged. Ballum 5 okt. 1721.
5. *Charlotte Sophia Bentfort*, ged. Ballum 19 dec. 1723. 4 of 5 leefde in 1798 als *Sophia Bentfort* in Harlingen.
6. *Janna Harmina Bentfort*, ged. Ballum 5 dec. 1725.
7. *Catarina Geertruit Bentfort*, ged. Ballum 19 dec. 1728.
8. *Aletta Pieternelle Bentfort*, ged, Ballum 25 juni 1730.
9. *Ernestus Petrus Bentfort*, ged. Ballum 10 aug. 1732,
10. *Aletta Pieternelle Bentfort*, ged. Ballum 15 nov. 173.3, † Harlingen 8 april 1798, begr. ald.

II. *Coenraad Gijsberfus Bentfort*, ged, Ballum 16 mei 1717, † vóór 1789, tr. *Tetje Roelofs*, † vóór 1789.

Uit dit huwelijk:

1. *Rudolphina Bentfort*, ged. Harlingen 12 nov. 1761.
2. *Francina Bentfort*, ged. Harlingen 18 maart 1764, ondertr. Amsterdam 4 dec. 1789 *Jouke de Boer*, ged. Balk 10 dec. 1740, begr. Amsterdam 11 nov. 1806, zn. van *Hindrik Hindriks* en *Joukje Joukes.*
3. *Johan Reinhart Bentfort*, ged. Harlingen 21 sept. 1766.
4. *Roelof Bentfort*, ged. Harlingen 15 mei 1768.
   Zoon van 3 of 4:
   Coenraad Gijsbertus Bentfort, geb. ± 1802, begr. Harlingen 2 mei 1806.

De Steeg. 0. SCHUTTE.

Banningh(ck). Sedert jaren zoek ik naar de ouders van *Everardus Banningh*, gegoed te Ulft, tr. aldaar 12 okt. 1709 *Hendrina Hackvort.* Hij moet dus plm. 1680 geboren zijn.

In Drempt komt een huwelijk voor van *Esken Banninck*, zn. van *Everf Banninck.* (Ons medelid Ing. H. C. F. G. van Ditzhuyzen maakte mij hierop attent.) Deze *Esken Banninck* liet kinderen ald. dopen, n.l. 30 jan. 1692 een dochter *Engel*, 1 juli 1694 een zoon *Teunis* en 26 jan. 1696 een zoon *Jan.* Voorts is er een att. op Woudenberg van 7 nov. 1750: *Esken Banninck*, zoon van *Evert Banninck*, Alle Dremptse Banninck's werden aangetroffen in de Signaatboeken van Doesburg.

Verder vermelden de boeken van het Landdrostambt Zutphen (1652-1660) o.a.:

30 april 1656. *Stijne Bannincks*, wed. *Jan Bannincks, na* dode van haar man, heeft haar dochter *Cornelisken*, gehuwd met *Derck Hummelinck*, het leengoed Banninck geërfd in het kerspel Zelhem.

In de Kerkeboeken van Drempt komen verscheidene *Banninck's* voor, die m.i. ongetwijfeld van het leengoed Banninck Stammen. Dit leengoed is, naar ons medelid, J. J. Hooft van

Huysduynen, mij mededeelt een zéér oud goed, dat men reeds terugvindt in het Gelders Hertogelijk Archief in het begin van de 15de eeuw. Vaak wordt het goed alleen als schatplichtig vermeld, zo komt in 1450 en 1466 daarop voor een *Bernt Banninck*.

De mogelijkheid is, naar de heer Hooft van Huysduynen meent, niet uitgesloten, dat Zelhem het stamland was en de latere leden van het geslacht *Banninck* naar elders zijn uitgezwermd. Zij kunnen dan hun naam aan een (gekocht of gepacht) stuk land gegeven hebben.

Wie der lezers kan mij over deze Banninck-puzzle gegevens verstrekken, opdat eens de oplossing verkregen moge worden?

Groenlo. F. J. H. WEYN BANNINGH.

Boers-van Orsoy. (XXXIX 291; XL 156, 197, 240; XLI 89, 128, 243; LXXVII 76.)

Blijkens mededeling van Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg ondertrouwde de Utrechtse notaris Rutger *van Ommeren* (= V. Ned. Leeuw 1960 k. 76) '21 aug. 1777 te Amsterdam (Kerk) nr. 622 fol, 278: van Rheenen, gereform., out 33 jaar, woont te Utrecht, sijn moeder *Elisabeth Budding* te Rhenen, en *Agneta Johanna Clemens,* gereform., oud 34 jaar op de Keysersgragt, ouders doot gassist. met *Lodewijk Maurits Brugman*.

Hun zoon *Hendrik van Ommeren,* ged. Utrecht 28 nov. 1779, eveneens notaris te Utrecht, † ald. 5 okt. 1850, tr. Utrecht 8 okt. 1835, oud 55 jaar met *Hendrietta Clasinetta Maria van Kesteren,* wed. van *Hendrik Warningh,* won. te Utrecht, ged. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 18 dec. 1791, dr. van *Jan en Gerritiè Eller.* Getuigen voor de bruidegom waren zijn neven Mr. *Pieter Abraham Broers,* advokaat, en *Lodewijk Broers,* ontvanger van de stedelijke belastingen beide wonende te Utrecht resp. oud 34 jaar en 32 jaar.

Uit de huwelijksbijlagen blijkt dat notaris *Rutger van Ommeren* overleed op 10 mei 1835 en zijn vader *Hendrik van Ommeren* te Rhenen werd begraven 24 dec. 1768; zijn moeder *Elisabeth Buddingh* werd te Rhenen begraven 15 okt. 1791.

Agnita Johanna Clemens was een dochter van *Hendrik Clemens,* begr. te Amsterdam 12 febr. 1774 en van *Geertruy Sara van Boneval,* begr. aldaar 10 mei 1774.

Op 29 maart 1816 overleed te Rhenen. notaris *Jan Henricus Broers* oud **47** jr. **8** mnd., geb. te Amsterdam, zoon van *Jurriaan Broers* en *Wouterina van Ommeren,* nalatende zijn vrouw *Dina Pfeil* en zeven kinderen.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

ten Brincke-van Doetinchem. *Hendrick ten Brincke* (ook wel *Krijt gend. ten Brincke)* tr. *Bella van Doetinchem,* dr. van *Engelbert van Doetinchem,* heer van Hoogenhof, raad van Deventer 1472—'81, † in 1486, en *Mechtildis van Kerpen Reinersdr.*

Gevraagd nadere gegevens (wapens, etc.) omtrent deze echtelieden en hun voorouders.

Malmedy (België). MAURICE LANG.

Doys-Swaerte. Gevraagd nadere gegevens (wapens, etc.) omtrent *Peter Doys,* † in 1510, en zijn echtgenote *Margriet Swaerte,* alsmede over hun voorouders,

Malmedy (België). MAURICE LANG.

Kockman-van der Veen. *Johan Kockman,* tr. N. *van der Veen.* 'Gevraagd nadere gegevens (wapens, etc.) omtrent deze echtelieden en hun voorouders.

Malmedy (België). MAURICE LANG.

Krijt-Huiginck. Gevraagd nadere gegevens (wapens, etc.) over *Gerrit Krijt.* burgemeester van Deventer, † in 1537, en zijn echtgenote N. *Huiginck,* alsmede over hun voorouders.

Malmedy (België). MAURICE LANG.

Luessen-Tacke. Gevraagd nadere gegevens (wapens, etc.) over *Gijsbert Luesse* en zijn echtgenote (gehuwd omstr. 1530) *Ida Tacke,* alsmede over hun voorouders.

Malmedy (België). MAURICE LANG.

Maas-Ockhuysen. Gevraagd personalia, ouders en voorouders van het echtpaar *Hendrik Maas* heer van Oudeland, en *Wilhelmina Ockhuysen,* wier dochter *Mathilde Maria Wilhelmina* 16 maart 1822 te Zwijndrecht werd geboren.

Lunteren. F. VAN HOOGSTRATEN.

Quack-von der Wayhe. Gevraagd personalia, ouders en voorouders van het echtpaar *Johan Adolf Quack-Elisabeth Paulina von der Wayhe,* uit welk huwelijk werd geboren *Amalia Wilhelmina Quack* (1804—1842), echtgenote van Mr. *J. B. D. Chr. D. Tulleken* (zie Ned. Adelsboek 1952, blz. 463).

Lunteren. F. VAN HOOGSTRATEN.

Uit „Aanteekeningen van het geslacht Quack", verzameld door J. W. Niënhuis Ruys (1926), blijkt het volgende:

Johan Adolph Quack, ged. Nijmegen 15 aug. 1770, † ald. 8 april 1826, tr. als wedr, van *Anna Elisabeth Haas,* 2° *Elisabeth Pauline Arnoldine Jacomine von der Wayhe,* geb. te Calcarberg, † Nijmegen 17 sept. 1811, dr. van *Jean Leonard* en *Elisabeth Cornelie Felderhoff.*

Johan Adolph Quack voornoemd was een zoon van *Johan Adolph Quack* (1735—1808) en *Anna Catharina Wuppermann* († 1800), beiden met hun ouders vermeld in „De Ned. Leeuw" LXVIII (1951), kol. 159.

REDACTIE.

Timmermans, Descendenten gevraagd van *Petrus Timmermans,* die 12 mei 1715 te Kessel trouwde met *Gertrudis Meerts.* Voorts een eventueel wapen *Timmermans* gezocht.

Groenlo. F. J. H. WEYN BANNINGI-I.

van IJselsteyn. Ouders gezocht van *Willem van IJselsteyn,* die gehuwd was met *Catarijntje Ippickhoven* (komt oòk voor als: *Impickhoven, Inpickhoven, Impekoven, Imtekoven* en *Impico).* Zij lieten 1689-1691-1693-1696 en 1697 te Leiden kinderen dopen. In de klappers op de Schepenhuwelijken te Leiden werd hun huwelijk niet aangetroffen.

Misschien is dit geslacht uit de stad IJsselstein afkomstig. Zijn huwelijksinschrijving komt echter niet voor in de huwelijksregisters van de Gereformeerde kerk, de Rooms-Katholieke kerk en het Gerecht van IJsselstein tussen de jaren 1671-1695.

Groenlo, F. J. H. WEYN BANNINGH.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Vergadering, gehouden op 19 november 1960 in de zalen van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage. — Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Land XV, 25. Gruys, door Mr. H. L. Hommes (vervolg). — Een West-Europees gezelschap. De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805—1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk, door Mr. W. de Vries. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN. PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden *van* het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maand blad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan* 70, Wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnemen t) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op po strekening no. 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd *voor* het Bestuur, gelieve men te richten- tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob* de *Graefflaan* 17, 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg* 5, *'s-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 2 LXXVIIIe Jaargang **februari 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Baron Harold Fleetwood, corresponderend lid sedert 1946, en Prof. Dr. T. H. Milo, gewoon lid van het Genootschap sedert 1951.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door+**
MR. R. J. **CHR.** HOUBEN Oranje Nassaulaan *73, Amsterdam. Z.*	**DR.** W. H. VAN SETERS te ***Amsterdam.***
B. C. NAGTGLAS *Wittenburgerweg* ***48,*** *Wassenaar.*	**MR. F.** DANIËLS te *Wassenaar.*
MW. E. SCHOKKER *Gerechtkade 41b,* ***Groningen.***	H. L. KRUIMEL ***te** 's-Gravenhage.*
MR. P. H. **SURINGAR** ***Van der** Feltzpark* ***5, Assen.***	MR. **H. J. DONS en** **DR. H. P. SCHAAP** **te** *Assen.*

Adreswijzigingen:

JHR. MR. J. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND . . . . . *Wijnbergen.*
post Doetinolkem.
Huize ***De*** *Kemnade.*

Mejuffrouw **P. BEYDALS** . . . . . ***Rotterdam.***
Rochussenstraat 69a.

W. D. H. ROSIER . . . . . *Amsterdam.* ***W. Jacob*** *van Lennepkade 336 I.*

AANWINSTENLIJST DER BIBLIOTHEEK+

Aldfaers erf. Driemaandelijks orgaan [van de]Schotanus-Stichting. Bergum, 1960. no. 23 en 24.
(Geschenk van de Schotanus-Stichting.)

Almanak, Kamper, 31 Oct. 1960-31 Oct. 1961. Kampen [,1960]. ***(Geschenk van de Heer C. N. Fehrmann.)***

Andr eae, S. J. Foc kern a. Willem 1 Graaf van Holland 1203-1222 en de Hollandse hoogheemraadschappen. Wormerveer [,z. j.] . ***(Aankoop,)***

Archieven bla d, Nederlands. Orgaan van de Ver. van archivarissen in Nederland. Groningen, 1960. jrg. LXIV (1960), afl. 3 en 4.
(Geschenk van het Min. van O., K. en W.)

Blaschke, K. Siegel und Wappen in Sachsen. Leipzig, 1960. ***(Geschenk van Sächsisches Landeshaupfarchiv.)***

Bönhoff [, J. G. H. R.] Verzameling van wat ik weet van al de mij bekende rechtstreeksche voorouders van Cathinca Ida Cornélie Bönhoff, verdeeld over 43 staten. Tiel, 1914. *(Aankoop.)*

Bopp, M. J. Die evangelischen Geistlichen und Theologen in Elsass und Lothringen von der Reformation bis zur Gegenwart. Neustadt a.d. Aisch [,1960]. dl. 111.
(Recensie-exemplaar.)

Brabantica. Bundel werken over familiegesch., geslacht- en wapenkunde voor de prov. Brabant, Bruxelles, 1960. dl. V, 1 en 2. *(Ruil.)*

Büsing, W. Büsing zu Ofen. Gesch. eines oldenburgischen Stammes und seines Hofes. Oldenburg, 1960. *(Ruil.)*

Eldering-Nilemeijer, W. De grafzerken van Vianen. Poortugaal [, 1960] *(Recensie-exemplaar.)*

Familietijdschrift, Familieschoon. Genealogisch- en biografisch, van het oude Hoegaardse geslacht Van Nerum. Evere, 1960, nr. 1 t/m 10. gestenc. *(Geschenk van de Heer H. van Nerum.)*

Franklyn, J. Shield and crest. An account of the art and science of heraldry. With a foreword by A. C. T. White. London, 1960. *(Aankoop.)*

Fruin, R. Opstellen over Willem van Oranje. Ingel. door J. W. Smit. Utrecht enz. [1960]. 1 lde dr. Aula-boeken, no. 36. *(Recensie-exemplaar)*

Geschlechterbuch, Deutsches, Limburg a.d. Lahn, 1960. bd. 126. *(Aankoop .)*

Gourdet, L. Inventaire des blasons de la province du Luxembourg d'après les sources momumentales. Gembloux, 1960. *(Aankoop)*

[Gruyter, C. de, W. Bos Jzn.] Gedenkboek ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de N.V. Baggermaatschappij Bos en Kalis gevestigd te Sliedrecht, 1910—1 januari-1 960. [Sliedrecht, 1959.1 *(Geschenk van Ir. W. Bos Jzn.)*

Hansotte, G. Inventaire des archives de l'abbaye Neufmoustier. Bruxelles, 1960, dl. 1. Inv., regestes (1125—1530). offsetdr. *(Ruil.)*

Hart, S. The prehistory of the New Netherland Company. Amsterdam notarial records of the first Dutch voyages to the Hudson. Amsterdam, 1959. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Amsterdam.)*

Hart, G. 't. De Oude Kerk te Scheveningen. Haar grafschriften en andere monumenten. 's-Gravenhage, 1960. *(Ruil.)*

[Hettema, B. Buitenrust.] Genealogie [van het geslacht] Hettema, Bditenrust Hettema. [Z. pl., z.j.] gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Hulkenberg, A. M. De Aagtenkerk van Lisse. Lisse [, 1960]. *(Recensie-'exemplaar.)*

Inventaires, Archives communales. Bruxelles, 1959. dl. 1, afl. 1. *(Ruil.)*

Jubileumuitgave ter herdenking van het 25-jarig bestaan van het Gen. „Oud-Westland"... en het Gemeente-Museum te Naaldwijk. [Z.pl., 1960.1 offsetdr. *(Geschenk van de Heer A. van der Marel.)*

Klinkenberg, A. De naam (Van) Klinkenberg vóór 1811 in Holland, Gelderland en Utrecht (en Breda). Scheveningen, 1960, gestenc. *(Recensie-exemplaar.)*

Kortüm, G. u. E. Reincke. Kortum-Kortüm Vorkommen in Mecklenburg und Westfalen Anfang des 14. Jahrhunderts bis 1960. Hannover [,1960]. Sonderveröffentl,, X. Offsetdr. *(Geschenk van „Niedersächs. Landesverein f. Familienkunde".)*

Kricker, G. Geschichte der Gemeinde Anrath. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Kempen, 1959. *(Geschenk van „Landkreis Kempen-Krefeld".)*

[Krudop van Ruwiell, J. R.] De voormalige St. Maria Kapel ten Hove op het Binnenhof te 's-Gravenhage. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Lefèvre, J. Correspondance de Philippe 11 sur les affaires des Pays-Bas. Bruxelles, 1960, dl. IV. 1592-1598. *(Ruil.)*

Louant A. Les hommes de fief sur plume créés à la Cour féodale de Hainaut de 1566 à 1794. Origine du notariat en Hainaut. Répertoire. Hombeek [,1959]. Recueil 1 des Tabl. du Hainaut. *(Aankoop.)*

Luinstra, P. „Ter Luyne", 1396-1960. Groningen, 1960. *(Aankoop.)*

Made, R. van der. Inventaire analytique d'actes relatifs au prieuré de Sainte-Aldegonde de l'Ordre des Dames Chanoinesses de Saint-Augustin à Huy. Bruxelles, 1960. *(Ruil.)*

Meerbeeck, L. van. Inventaire des papiers de Sylvain van de Weyer. Bruxelles, 1960. *(Ruil.)*

Melchior, S. W. Iets over heraldiek of wapenkunde. [Z. pl., 1960.1 In: „Drukkersweekblad", XLIX, 35. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Merens, A. en M. M. Merens. Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz. Den Haag, 1960. *(Recensie-exemplaar.)*

Mitteilungen aus dem Stadtarchiv von Köln herausgeg. von E. Kuphal. Köln. 1959, dl. 45. *(Aankoop.)*

Nobreza de Portugal. Bibliografia, biografia, cronologia enz. Lisboa, 1960. dl. 1, afl. 1. *(Aankoop.)*

Nys fan'e Hoekema-Stifting. Heemstede, 1960, nr. 19. gestenc. *(Geschenk van de Hoekema-Stifting.)*

Obreen, H. T. Dokkum inventaris der archieven. Dokkum, 1959. *(Geschenk van het Gemeentebestuur van Dokkum.)*

[Oirschot, A. van,] 'T Goude Hooft 1423, 1660, 1960, Groenmarkt 13, 's-Gravenhage. [Z. pl., 1960.1 *(Geschenk van de Directie van 't Goude Hooft.)*

Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301. 's-Gravenhage, 1959. dl. V, 1, 1291-1296. Door F. Ketner.

dl. V, 2. 1296-1301. Suppl. Door F. Ketner. *(Geschenk van het Min. van O., K. en W.)*

Oudschans Dentz, F. Banden tussen Afrikaanse en Surinaamse geslachten in vroeger eeuwen. Kaapstad [, 1958]. Overdr. uit „Tdskr. vir Wetenskap en Kuns", 1958. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Ploeger, J. Landverhuising uit Overijssel na Suid-Afrika (1850-1900). Johannesburg, 1959. In: „Tdskr. vir volkskunde en volkstaal", n.r. XV.
(Geschenk van hef „Genootskap vir Afrikaanse volkskunde".)

Ploeger, J. Nederlandse landverhuisers na Suid-Afrika: personalia (1849-1854). Johannesburg, 1960. In „Tdskr. vir valkskunde en volkstaal", n.r. XVI. *(Geschenk a.b.)*

Ploeger, J. Nederlandse landverhuisers na Suid-Afrika: personalia (*1854-1857).* Johannesburg, 1960. In: „Tdskr. vir volkskunde en volkstaal". n.r. XVI.
(Geschenk van de Schrijver.)

Pretoriana. [Pretoria], 1956-1960, nr. 22, 24, 28 en 34. *(Geschenk van Dr. J. Plieger.)*

Roarda, R. S. Nammen ut de bylagen fan de sentinsjes fan it Hof fan Fryslan 1728-1748. [Leeuwarden, 1959.1 offsetdr. *(Recensie-exemplaar.)*

Roesler, G. Neuzeitliche Darstellungsformen familiengeschichtlicher Forschungsergebnisse am Beispiel des Deutschen Familienarchives Bd. 1-12. Neustadt/Aisch, 1960.
(Recensie-exemplaar,)

Rouhart-Chabot, J. Inventaire des archives de la famille de Crassier et de ses alliés. Bruxelles, 1960. *(Ruil.)*

[San dick, J. C. van.] Het geslacht van Sandick. [Eindhoven,] 1960.
(Geschenk van de Van Sandick-Stichting.)

Schmidt, L. Das neue Luther-Nachkommenbuch 1525 -1960. Mit einer Biographie des Reformators, Limburg a. d. Lahn, 1960. 4de dr. *(Aankoop.)*

Simon, G. Familienkundliche Quellen im Stadtarchiv Duisburg. Verzeichnis der Bestände 80 u. 8 1. Neustadt/Aisch, 1960. *(Recensie-exemplaar.)*

Slicher van Bath, B. H. De agrarische geschiedenis van West-Europa (1500-18501). Utrecht [,1960]. Aulaboeken, no. 32. *(Recensie-exemplaar.)*

[Smidt, J. V., E. H. C. Smidt-Oberdieck,] Aus Lebben und Zeit der Sippe Smidt 1698—1958. Leer [,1959].
(Recensie,-exemplaar.)

Squibb, G. D. The High Court of Chivalry. A study of the civil law in England. With a foreword by A. R. Wagner. Oxford, 1959. *(Aankoop.)*

Stukken, Oude, spreken. Een tentoonstelling van archivalia ter gelegenheid van de opening van het nieuwe gemeentehuis op 11-6-1960. [Z. pl., 1960.1 offsetdr.
(Geschenk van de Heer H. B. M. Essink.)

Tablettes du Brabant. Généalogie, histoire, héraldique. Publ. sous la dir. de Cl. R. Paternostre de la Mairieu. Hombeek [,1960]. dl. IV. *(Aankoop.)*

Thomas, H. Die Häuser in Alt-Korbach und ihre Besitzer. Korbach, 1960. afl. 6 en 7. gestenc.
(Geschenk van de Archivaris gemeente Korbach.)

Tynge, De Nijdamstra. Periodiek voor de geslachten Nijdam, Nieuwdam, Vleer, Wynia. [Leeuwarden,] 1960. afl. maart-dec. 1960. gestenc.
(Geschenk van de Heer W. Tsj. Vleer.)

Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven. 's-Gravenhage, 1960, 2de s., XXXII (1959).
(Geschenk van hef Min. van O., K. en W).

Vleer, W. Tsj. Het Nijdamstra-boek. [Z. pl., z. j.] dl. IV. gestenc. *(Aankoop.)*

Vleer, W. T. De Friese Wassenaars. Hardegarijp [, 1960]. gestenc. *(Aankoop.)*

Vliegenthart, L. Genealogische aantekeningen Vliegenthart. [Z. pl., z. j.] gestenc.
(Geschenk van de Samensteller.)

Voorn, H. De papiermolens in de provincie Noord-Holland. Haarlem, 1960. *(Recensie-exemplaar.)*

Voss, A. L. Heerma van. De Friese stadhouders uit het huis Nassau en hun residentie-verblijven. (Z. pl., 1960.1 Overdr. uit: „De Vrije Fries", XLIV.
(Geschenk van Drs. M. S. H. G. Heerma van Voss.)

[Vremeijer, A., L. Th. Kurpershoek. Aantekeningen] Korpershoek. ['s-Gravenhage,1960.] gestenc.
(Geschenk van de Heer L. Th. Kurpershoek.)

'Vries, W. de. De opkomst van Zutphen. Assen [, 1960]. Proefschrift Leiden. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Wijn, J. W. Het Staatsche leger. 's-Gravenhage, 1959, dl. VIII, 2. De veldtochten van 1706-1710 (met afzonderlijke atlas). *(Geschenk van de Chef van de Generale Staf.)*

Zandstra, E., A. P. van Schilfgaarde. Kastelen en huizen op de Veluwe. 's-Gravenhage enz. [z. j.] .
(Recensie-exemplaar.)

EEN WEST-EUROPEES GEZELSCHAP+

De **verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805-1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk,**

door

MR. W. DE VRIES.

(Ven-olg van LXXVIII, kol. 37.)

§ 2. Maas (1).

Wie op grond van het uiterst leerzame artikel van wijlen ons medelid de Heer Wijnaendts van Resandt over „Genealogisch onderzoek te Londen" (Ned. Leeuw LI (1933), kol. 222 vlg.) de illusie mocht koesteren, dat hij na lezing daarvan wel in staat is alle gewenste gegevens over eventuele Engelse voorouders in korte tijd bij elkander te brengen, zou zich overgeven aan een ongefundeerd optimisme. Voor genealogisch onderzoek in Engeland zijn vereist een onbeperkt geduld, veel tijd en vooral een goed gevulde beurs. Wat Jhr. van Kretschmar mij mededeelde over de door hem opgedane ervaringen bij zijn naspeuringen leerde mij, dat wij in ons land als genealogen leven in een waar „eldorado". Bij mij rees daarom de vraag, of het niet mogelijk zou zijn langs andere weg naar gegevens over de (voor)ouders van *Robert Ward Bulkley* te zoeken. Zou — zo vroeg ik mij af — deze weg niet kunnen lopen via het echtpaar *Maas-Carter ?*

Al dadelijk deed zich de moeilijkheid voor, dat ik geen enkele aanwijzing had, waar ik dan moest beginnen te zoeken.

Een vraag in ons maandblad (LXXIV, k. 159) bleef helaas onbeantwoord, maar ik herinnerde mij het artikel van ons medelid Baron van Hövell tot Westerflier over „Rekenkamer en Genealogie" (Ned. Leeuw LXXIII (1956), kol. 34 vlg.). Een vraag aan het Algemeen Rijksarchief (Hulpdepôt Schaarsbergen) trof doel: op 26 jan. 1846 bleek te Vlaardingen overleden *Jo(h)annes* ***Ambrosius Maas,*** ontvanger der directe belastingen en accijnzen te St. Laureyns ('Oost-Vlaanderen) (24 okt. 1825), Gaveren en, Eecke (14 sept. 1827), Ninove (13 aug. 1828) en Vlaardingen (3 dec. 1835), echtgenoot van ***Mary Ann Carter.*** Volgens een notariële verklaring van erfrecht van notaris Mr. J. H. Knottenbelt te Vlaardingen d.d. 27 febr. 1846 had ***Maas*** „geen andere kinderen of afstammelingen nagelaten dan drie dochters, met name ***Maria, Emma*** en ***Elisabeth*** *Antoinette* ***Maas,*** allen meerderjarig en ongehuwd, en een minderjarige [22]) zoon *Alfred* ***Maas,*** allen door hem aan zijne echtgenote vrouwe ***Mary Ann Carter*** in huwelijk verwekt". Blijkens dezelfde verklaring had ***Maas*** op ***27*** juni 1844 voor dezelfde notaris zijn vrouw tot enige erfgename benoemd. Het register van de Pensioenen, behorende tot het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, vermeldde voorts onder nr 1798: „*Mary* ***Ann Carter;*** wed. *Joannes* ***Ambrosius Maas,*** geb. 29 nov. 1781, pensioen ƒ 543,— per jaar, woonplaats Den Haag, overl. 25 maart 1850". Deze laatste mededeling deed ernstig vermoeden, dat ***Mary Ann Carter*** zich bij haar eerste huwelijk ruim een half jaar ouder voorgedaan had dan met de werkelijkheid strookte. Mede in verband met de vermelding van twee vermoedelijk willekeurige getuigen bij dat huwelijk en haar tijdelijke vestiging te Lambeth, gaf die waarschijnlijk onjuiste leeftijdsopgave uit 1802 aanleiding tot het denkbeeld, dat ***Mary Ann*** *Carter* tegen de wil harer ouders of voogden in het geheim was gehuwd: om hun toestemming te ontduiken kon zij zich als ouder dan 21 jaar voorgedaan hebben. Méér dan vermoedens waren dit evenwel niet, maar zij werden versterkt, toen uit nog later te vermelden opgaven een nog later geboortejaar kon afgeleid worden. Helaas kon niet meer vastgesteld worden, waaraan de opgave „geb. 29 nov. 1781" was ontleend. Daarom moet met de mogelijkheid rekening worden gehouden, dat genoemde datum niet die van haar geboorte, maar van haar doop is geweest. ***Mary Ann Carter*** kan dus inderdaad toch voor 31 maart 1781 zijn geboren, maar in de onmogelijkheid hebben verkeerd haar leeftijd op andere manier te bewijzen dan met behulp van een (mogelijk veel latere) doopacte. Daar zij laatstelijk had gewoond te 's-Gravenhage, werd nagegaan of zij daar wellicht ook was overleden. Het onderzoek had een negatief resultaat: de overlijdensacte van ***Mary Ann Carter,*** die over haar geboortejaar en -plaats opheldering had kunnen verschaffen, bleek onvindbaar in de Haagse overlijdensregisters [23]).

Op grond van de thans verkregen gegevens werd nu een blik geslagen in het volkstellingsregister van Vlaardingen uit 1840. Dit vermeldde als ingezetenen: ***J. A. Maas, 67*** jaar, geb. Amsterdam; ***M. A. Karter, 57*** jaar (dus geb. in 1783!), geb. „Porthmout" (lees: Portsmouth); ***Maria Maas, 22*** jaar, geb. New Kassel (lees: New Castle); ***Emma Maas, 20*** jaar,

[22]) Sinds de invoering van ons Burgerlijk Wetboek op 1 okt. 1838 eindigde de minderjarigheid niet meer met het bereiken van de 21ste verjaardag (art. 388 Code Civil), maar met het bereiken van de leeftijd van 23 jaar (art. 385 (oud) B.W.), totdat met ingang van 1 dec. 1905 de grens weer werd gesteld op 21 jaar. *Alfred Maas* moest dus zijn geboren na 26 jan. 1823.

[23]) Ook werd zij niet vermeld gevonden in enige Nederlandse overlijdensadvertentie uit die tijd.

geb. Altona (lees waarschijnlijk: Alton [24])). De beide jongste kinderen ***(Elisabeth Anfoinette*** en *Alfred* ***Maas)*** waren ten tijde van de volkstelling dus niet ten huize van hun ouders woonachtig. Toch moet *Alfred* daar in 1840 wel hebben gewoond: in het lidmatenregister van de Ned. Herv. Gemeente te Vlaardingen komt hij voor als „aangenomen in 1840 en vertrokken naar Harderwijk in 1841". In Harderwijk was evenwel geen spoor van hem terug te vinden [25]).

De benoeming van J. A. Maas tot ontvanger te St. Laureyns in okt. 1825 deed bij mij de vraag rijzen of wellicht over hem nog nadere gegevens bewaard waren gebleven+ Inderdaad bleken zich bij het K.B. van 24 okt. 1825 nr 157, waarbij ***Maas*** in voornoemde functie aangesteld werd (Alg. Rijksarchief, Archief Staatssecretarie inv. nr. 2343), enige bijlagen te bevinden, die omtrent ***Maas'*** verleden enige opheldering gaven.

Hij was, zo vernam ik, van begin 1795 tot het einde van 1797 secretaris of eerste schrijver op drie verschillende Rijksbodems geweest en dus in dienst geweest van de zeemacht. Blijkens een op 24 nov. 1813 aan „den heer J. A. Maas, 4 Bennetstreet, Blackfriars te Londen" gerichte brief, had hij in dat jaar in Engeland gewoond; de latere kolonel-betaalmeester van het Koninklijk Huis, P. A. Ragay, bedankte hem toen voor zijn gelukwensen aan de Prins van Oranje. Hem werd verzekerd, dat van zijn diensten gebruik zou worden gemaakt „als U. Ed. (dat was dus ***Maas)*** na Holland kan terugkeren". Vermoedelijk was deze „verzekering" meer als een vriendelijkheid bedoeld, en ***Maas*** schijnt haar aanvankelijk ook zo opgevat te hebben. Immers uit een zich bij voornoemde bijlagen bevindend request, op 20 april 1825 uit Londen verzonden, blijkt dat hij eerst omstreeks 1820 naar Nederland terugkeerde: hij heeft zich dus zeker niet gehaast om de vage toezegging uit 1813 te effectueren.

Het zoëven genoemde request toonde aan, dat ***Maas*** inmiddels met zijn gezin in zeer moeilijke omstandigheden was geraakt. „In een staat van volledige wanhoop, uitgeput in pogingen tot bekoming van employ" deelde hij mede zich tot de Koning te wenden, „terwijl mijn ongelukkige vrouw en kinderen te Brussel in de bitterste armoede tevergeefsch eene uytkomst afwagten. Mijne achtenswaardige vrouw" — vervolgde hij — „geboren en opgevoed in de eerste kringen der Maatschappij, eene Engelsche vrouw, te voren de weduwe van een Britsch officier (!), nu de vrouw van een onderdaan van Uwe Majesteit, . . . die vrouw en haar zes jonge kinderen (de vier oudste zijnde nu uytgeplaatst) leiden gebrek ..."

Zo mogelijk nog wanhopiger was een zich onder diezelfde bijlagen bevindend request d.d. 18 aug. 1825, geschreven te St. Joost-ten-Noode (bij Brussel) : „Mijne kinderen vragen mij om voetzel, dat ik hen in twee volle dagen (zelfs brood) heb moeten ontzeggen". Voor een kleine belastingschuld dreigt de ontvanger „het miserabele overschot van onze eertijds aanzienlijke inboedel (te) laten verkoopen". Schuldeisers beledigen hem en vallen hem lastig: hij heeft zelfs geen geld voor kleine huishoudelijke uitgaven. Ruim een maand later

[24]) Een in Altona (bij Hamburg) ingesteld onderzoek bleef zonder enig resultaat. Ik vermoed daarom, dat bedoeld zal zijn Alton in het graafschap Hampshire.

[25]) Mededeling van de Burgerlijke Stand (afd. Bevolking) te Harderwijk en de administratie van de Ned. Herv. Gemeente aldaar. Opmerkelijk is, dat geen van de andere leden van het gezin *Maas* vermeld bleek in de archieven (lidmatenregisters) van de Ned. Herv. Gemeente te Vlaardingen.

(request van 29 sept. 1825 uit St. Joost-ten-Noode) blijkt hij zijn huis te moeten verlaten: hij kan per 1 okt. alleen een andere woning betrekken, als hij drie maanden huur à f 100,— te voren voldoen zal, maar hij heeft over dit bedrag niet de beschikking. Zijn. benoeming tot ontvanger te St. Jan in Eremo, St. Laureyns en Ste. Marguerite op 24 okt. 1825 moet dus voor *Maas* de redding betekend hebben uit de uiterste nood.

Bedoelde requesten gaven mij aanleiding mij te wenden tot het gemeentebestuur van St. Joost-ten-Noode met het verzoek mij zo mogelijk mededeling te doen van de samenstelling van het gezin *Maas-Carter* in 1825. Men was zo vriendelijk mij op te geven, dat dit gezin toen had bestaan uit: *Jan Ambrosius Maas,* 50 jaar: *Maria Anna Carter, 40* jaar: *Maria Anna Maas* (men leze, zoals nog nader zal blijken: *Mary Ann Bulkley*) 16 jaar; *Maria Maas, 9* jaar; *Emma Maas, 7* jaar; *Jan Ambrosius Maas, 5* jaar; *Eliza* (recte: *Elisabeth Antoinette) Maas, 2* jaar; *Alfred Maas* 1 jaar. Inderdaad zijn dit tezamen zes kinderen. Van de vier oudsten, die in april 1825 „uytgeplaatst" waren, kennen wij reeds *Wilford* (in 1825 21 jaar oud) en *Robert Ward* (toen 19 jaar). Blijkbaar waren er echter nog twee andere kinderen uit *Mary Ann Carter's* eerste huwelijk, die niet zoals hun jongste zuster van 16 jaar nog bij hun moeder verbleven. Vermoedelijk moesten zij noodgedwongen reeds zelf in hun onderhoud voorzien; van *Robert Ward* was mij inmiddels gebleken, dat hij al sinds 1824 werkzaam was als onderwijzer in de Engelse taal aan het Instituut van de heer Jay te Brussel [26]). Wat mij evenwel het meest opviel was dat *Mary Ann Carter* volgens de uit St. Joost-ten-Noode ontvangen gegevens, in 1785 geboren zou zijn, en dus bij haar huwelijk pas 17 jaren oud zou zijn geweest. Laat ik er maar meteen bijvoegen, dat ik later in de overlijdensacte, van haar vierde zoon (Antwerpen 29 april 1833) — een van de twee hierboven bedoelde nog „onbekende" kinderen — zou lezen, dat de moeder van deze zoon „van wijlen *William Fisher Bulkley en Mary Ann Bulkley (sic!)*" ten tijde van dat overlijden 45 jaar oud was. Als dat waar was geweest, zou zij dus op 15-jarige leeftijd voor het eerst -zijn gehuwd ...

Lang heeft het geduurd voordat ik erin was geslaagd mij voldoende te oriënteren over *Maas'* handel en wandel in de jaren 1825—1835: in geen der Belgische gemeenten, waarin hij vóór 1830 standplaats moet hebben gehad, was nog iets over hem te vinden. Reeds meende ik in deze lacune te moeten berusten, toen een laatste poging succes had: een opnieuw in het archief van de Staatssecretarie (Alg. Rijksarchief) ingesteld onderzoek bracht aan het licht, dat *Maas'* gezin in 1827, door financiële noodzaak gedwongen, nog woonde in Brussel, terwijl hij zelf zijn intrek had genomen in St. Jan-in-Eremo [27]); in juni 1828 woonde hij echter te Eecke [28]). Als exponent van de centrale Nederlandse regering moet *Maas* na het uitbreken van de Belgische opstand genoopt zijn geweest zijn standplaats in Ninove te ontruimen. Reeds bij K.B. van 19 dec. 1830 nr. 91 werd hij benoemd tot ontvanger der directe belastingen te Knijpe, Tjallebert en Mildam, maar het is te begrijpen, dat hij, die een groot deel van zijn leven in het buitenland had gesleten, zijn overplaatsing naar een zo typisch Fries-provinciale streek gevoeld kan hebben als een verbanning. In ieder geval solliciteerde hij al in 1831 naar een andere post, en bij K.B. van 17 juli 1831 nr 89 werd op zijn verzoek de benoeming naar Friesland ingetrokken. *Maas* werd toen

26) Zie noot 9.
27) Archief Staatssecretarie nr 2816, 14 sept. 1827 nr 146.
28) Archief alsv. nr 3055, 13 aug. 1828 nr 141.

op wachtgeld gesteld; tot 1835 bleef hij te 's-Gravenhage wonen in de Boekhorststraat nr. 418 [29]). Bij K.B. van 11 april 1834 nr. 15 volgde zijn benoeming tot ontvanger der in- en uitgaande rechten te Vlaardingen, maar eerst nadat hij zich daar met zijn gezin had gevestigd werd deze aanstelling definitief (K.B. van 3 dec. 1835 nr. 91). In de jaren, waarin hij te 's-Gravenhage woonde, zullen zijn financiële omstandigheden minder moeilijk zijn geweest dan een tiental jaren te voren; niet alleen genoot hij toen wachtgeld, maar de kinderen uit het eerste huwelijk van zijn vrouw waren inmiddels volwassen geworden. Wel had hij nog voor zijn eigen kinderen te zorgen: van hen was de oudste, *Maria,* toen 13-17 jaren en de jongste, *Alfred,* tussen de 6 en 10 jaren oud: de zoon *Jan* (of *Joannes*) *Ambrosius* was, naar zo dadelijk zal blijken, in de Zuidelijke Nederlanden gestorven. Breed zal het gezin-Maas het wel niet gehad hebben, maar de bittere armoede was gelukkig voorbij. Wat de kinderen van *Mary Ann Carter* uit haar eerste huwelijk betreft: van *Wilford Bulkley* neem ik aan, dat hij reeds op eigen benen kon staan, zijn zuster *Mary Ann* was, zoals ik later ontdekte (ik kom er op terug), in de zomer van 1831 gehuwd, en *Robert Ward* was sinds 1830 werkzaam te Parijs als huisonderwijzer en leraar in de Engelse taal [30]). Later, toen hij voor de vacature van Engels leraar aan het Haagse Gymnasium solliciteerde, legde hij o.m. een aanbevelingsbrief over van de heer D (ésiré) Nisard, chef de division au Ministère de l'Instruction Publique en lid van de Kamer van Gedeputeerden te Parijs. In deze jaren zal hij de eerste contacten gelegd hebben, die hem en later ook zijn vrouw nauw verbonden met kringen van vooraanstaande Parijse intellectuelen, in het bijzonder der „Académiciens français", onder welke laatsten de heer Nisard in 1850 zelf zou opgenomen worden [31]). De vraag of de beide, mij nog onbekende kinderen-Bulkley in 1831 nog leefden, kon worden beantwoord aan de hand van de bijlagen bij de K.B.'s van 11 april (nr 20) en 2 juni 1831 (nr 83). Bij het laatste K.B. bevond zich een lijst van uit de Zuidelijke Provinciën overgekomen ambtenaren, van welke — zoals een daarbij gevoegd memorandum verklaarde — „de meeste van alles ontbloot, en eenige zelfs met achterlating van hun lijfstoebehoren alhier (waren) aangekomen". Onder hen vond ik *Maas* vermeld met de aantekening: „Deze ontvanger moet vele goede diensten en vele buitengewone kosten te maken gehad hebben"; zijn gezin bestond — zegt de lijst — uit 6 kinderen. Tezamen met *Wilford, Robert Ward* en *Mary Ann* waren er in 1831 dus nog negen kinderen in leven, waarvan vier van *J. A. Maas* zelf. Dat deze berekening juist was, bleek mij uit een request van *Maas* bij het K.B. van 11 april: door zijn benoeming in een vacature te Nijmegen zou — zo verklaarde hij — „het

29) Archief alsv. nr 3551, 11 april 1831 nr 20; nr 3571, 2 juni 1831 nr 83 nr 3612, 23 sept. 1831 nr 83.
30) Zie noot 9.
31) *Jean Marie Napoléon Désiré Nisard* (1806—1888) behoorde later tot de persoonlijke vrienden van de heer en mevrouw Bulkley-Bekking (W.v.h.R. 5263 (1)). Ook na de dood van haar man bleef Mevrouw Bulkley „bijzonder bevriend met de familien Coppée, Augier, Pasteur. .." Zelf „op letterkundig gebied . . . zeer ontwikkeld ... heeft zij aan menigeen aanbevelingsbrieven geschonken aan eerste engelse en franse letterkundigen" (Eene Grootmoeder, blz. 13 en 14). Bij haar eerste ontvoeringspoging van haar kleinzoon misleidde zij diens vader door een reis voor te wenden naar haar „oude vrienden, de heer en mevrouw Nisard te Boitsfort bij Brussel" (W.v.h.R. 5070 (1), 5071 (3)). In haar tweede proces deed zij ter staving van haar stellingen een beroep op getuigenissen van met haar bevriende, zeer vooraanstaande Parijse medici, van wie één (Prof. Brouardel) zelfs aanbood op eigen kosten naar Nederland over te komen (W.v.h.R. 5264 (2)).

bestaan van zijn vrouw en n e g en kinderen ... weldadig worden verzekerd". Waarschijnlijk heeft men onder het in de lijst vermelde kinderaantal alleen de inwonende kinderen begrepen; daar *Mary Ann* pas in aug. 1831 zou trouwen, zal ook zij onder die kinderen zijn gerekend; drie van de kinderen-*Bulkley* moeten dus elders hebben gewoond, terwijl de twee overigen (onder welke *Mary Ann)* blijkbaar in het voorjaar van 1831 nog ten huize van hun moeder verbleven.

Stonden mij dus thans over de laatste twintig levensjaren van *Joannes Ambrosius Maas* betrekkelijk volledige gegevens ten dienste, over de 'jaren vóór 1825 hing nog een sluier. Ook ten aanzien van zijn kinderen ontbraken nog vele gegevens. De oudste zoon, die kennelijk naar zijn vader genoemd was, was blijkbaar vóór deze laatste gestorven. Daar hij niet was vermeld in de Haagse en Vlaardingse overlijdensregisters, mocht worden aangenomen, dat hij overleden was vóór de Belgische opstand. Inderdaad bleek hij in 1828 in Brussel gestorven te zijn; als geboorteplaats werd in de overlijdensacte „Hampshire" (in Engeland) genoemd. Het spoorloos verdwijnen van de jongste zoon *Alfred,* nadat hij van Vlaardingen naar Harderwijk was afgeschreven, deed de vraag rijzen, of hij misschien voor het leger in Oost-Indië aangeworven was, daar in Harderwijk het Koloniaal Werfdepöt was gevestigd [32]). Een onderzoek bewees de juistheid van dit vermoeden: blijkens het stamboek [33]) had *Alfred* in maart 1841 getekend als soldaat voor het Oost-Indische leger. In sept. 1841 ging hij scheep waarna hij, na in Indië de rang van sergeant-majoor te hebben bereikt en wegens trouwe dienst in 1847 onderscheiden te zijn met de bronzen medaille, op 31 aug. 1853 te Harderwijk afzwaaide. Het stamboek onthulde mij tevens, dat hij op 15 maart 1824 geboren was te Schaarbeek (bij Brussel): blijkens zijn geboorteacte was zijn vader daar toen directeur van de plaatselijke kostschool. Dit beroep schijnt hij echter slechts korte tijd uitgeoefend te hebben, want Alfreds zuster *Elisabeth Antoinette* bleek niet te Schaarbeek geboren, terwijl haar vader — naar ik boven al mededeelde — een jaar later zonder beroep was. Daar met uitzondering van de registers van de Burgerlijke Stand, in 19 11 alle archieven in Schaarbeek door brand zijn verwoest, kon geen onderzoek ingesteld worden naar eventuele gegevens over de herkomst van het gezin Maas voordat het zich vestigde in Schaarbeek.

Hoezeer echter een op het eerste oog onbelangrijk gegeven toch van zeer veel waarde kan blijken, ontdekte ik nadat het mij te binnen was geschoten in één van de door *Maas* in 1825 tot de Koning gerichte requesten de klacht aangetroffen te hebben, dat hem van Hoger Hand wel geadviseerd was te solliciteren voor een post bij de in 1824 opgerichte Nederlandsche Handel-Maats'chappij, maar dat ook in dit opzicht zijn pogen zonder resultaat was gebleven. Bij het raadplegen van de betreffende stukken had ik de klacht niet genoteerd, maar afgaande op mijn herinnering wendde ik mij nu tot de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Amsterdam met het verzoek mij mede te delen, of in het archief van deze bankinstelling misschien nog de sollicitatiebrieven van Maas teruggevonden konden worden. Naar aanleiding van dit verzoek ontving ik de foto-copieën van zes omvangrijke dossiers, gevormd door verzoekschriften, aanbevelingsbrieven en officiële rapporten, betrekking hebbende op *Joannes Ambrosius Maas,* en dateren-

[32]) Ik dank deze vingerwijzing aan ons medelid Mr. H. H. A. de Graaff te Arnhem.

[33]) Alg. Rijksarchief, stamboek nr 1491, nr 14815; archief Koloniën na 1513, nr 4100, blz. 6001.

de uit de periode van 13 aug. 1824-14 jan 1825. Reeds in het eerste, op 13 aug. 1824 uit St. Joost-ten-Noode aan de Koning gerichte request bleek *Maas* 's Konings aandacht te hebben gevraagd voor het feit, dat hij, „door Hoogstdezelve geinviteerd, om van Engeland naar zijn vaderland terug te keren met belofte van plaatsing ..., naar vier jaren wagtens, nu met eene vrouw (in de eerste rang der maatschappij geboren en opgevoed) en tien kinderen aan de verschrikkelijke gevolgen van het gemis van de behoeften des levens ten prooij (was) gelaten". Bij sollicitaties was hij herhaaldelijk, onverdiend gepasseerd, ondanks het feit, dat zijn „vorige occupatien in eene importante administratieve post ter zee, als Fiskaal en Secretaris in Krijgsraden, en als hoofd van verschijde commercieele Etablissementen, (hem) alle de vereischte bekwaamheden gegeven (hadden), welke post het ook zij . . . te kunnen vervullen". Mocht de Koning aan zijn bede om plaatsing niet kunnen voldoen, dan smeekte hij hem — de begunstiger van zovele Zuid-Nederlandse industrieën! — om een lening „ten einde alhier (in St. Joost-ten-Noode dus) eene Fabriek van Azijn te Etablisseren, voor welk nuttig artikel hij (Maas) in England een Patente (Brevet d'invention) gehad had". Aan de minister van Nationale Nijverheid en Kolonien zond hij een afschrift van dit request onder mededeling, dat de Koning hem in de afgelopen vier jaren reeds herhaaldelijk, maar steeds te vergeefs, aanbevolen had o.m. bij de Prins van Oranje en de Hertog van Arenberg, waarbij hij mondeling en schriftelijk door de Engelse gezant was gesteund. Blijkens een rapport van 10 sept. 1824 van de burgemeester van *Maas'* toenmalige verblijfplaats aan de gouverneur van de provincie Zuid-Brabant, had *Maas* zich echter nog niet op „het tafereel der inwoners" laten inschrijven; wel werd bericht, dat „volgens eenige inlichtingen, den Rekwestrant zich in de allerdrukkelijkste Elende bevond". Laat ik ten slotte nog mededelen, dat volgens een aanbevelingsbrief, door de heer Repelaer van Driel op. *24* sept. 1824 aan de Secretaris van Staat De Mey van Streefkerk gericht, *Maas* „voorheen gedurende drie jaren op de Secretarie te Suriname werkzaam (was) geweest, vervolgens tien jaren lang eene administratieve post bij de Marine waargenomen had, en naderhand eenige tijd fabrikant te Amsterdam, maar in 1810 door de komst der Franschen hier te lande van zijn bestaan beroofd (was) geworden". In een sollicitatiebrief van 30 okt. 1824, gericht aan de directeuren van de Nederlandsche Handel-Maatschappij, deelde *Maas* zelf mede, door „menigvuldige. werkzaamheden, de bestiering van importante administratien, zo voor den Lande, als voor eigen rekening, en een lang verblijf in England" geheel op de hoogte te zijn „met die Taal en desselvs kommercieele betrekkingen". Bij deze..gegevens meen ik het te mogen laten: zij zijn voldoende om ons een indruk te geven van *Maas'* handel en wandel vóór 1825, en wij kunnen m.i. de mededeling onderschrijven, die de Heer Repelaer van Drie1 in zijn zoëven genoemde brief deed: *Maas* stond algemeen bekend als een „braaf en eerlijk man", die als „vader van tien kinderen ... uit dien hoofde (buiten zijn schuld) in 1824 in zeer bekrompen omstandigheden" was geraakt ...

Keren wij nu nog even terug tot zijn gezin nadat *Maas* in 1846 was overleden. Uit niets kon mij blijken, waarheen de zoon *Alfred* was gegaan, nadat hij in 1853 te Harderwijk afgezwaaid was. Daarom kon ook de vraag niet worden beantwoord, of hij nadien was getrouwd. Deze vraag was ook daarom van belang, omdat *Alfred* bij een eventueel vóór 15 maart 1854 hier te lande gesloten huwelijk volgens ons Bur-

gerlijk Wetboek o.a. de overlijdensacte van zijn moeder had moeten overleggen. Maar al mijn pogingen meer over hem te ontdekken bleken volledig te falen. Wel kon ik vaststellen, dat zijn moeder nog in mei 1846 te Vlaardingen moest hebben gewoond [34]), maar dit was dan ook het laatste spoor van *Mary Ann Carter* hier te lande ! Wat Alfred's drie zusters betreft: de twee in Parijs gemaakte foto's van *Emma* en *Eliza Maas* uit ca. 1865 (waarvan die van *Eliza* met het opschrift: „for my own dear Betsy[35]) from her most loving aunt E. Maas") vormden voorshands het enige bewijs, dat althans deze beide kinderen uit het tweede huwelijk van *Mary Ann Carter* nog ongeveer twintig jaren na de dood van *Joannes Ambrosius Maas* in leven geweest moesten zijn ...

Aan de hand van de thans verkregen gegevens, en op grond van een aanvullend onderzoek in de gemeente-archieven van Amsterdam en Nijmegen, kon nu het volgende fragment-genealogie *Maas* worden samengesteld:

1. *Philippus Maas*, mutsenmaker te Nijmegen, burger ald. *19* juni 1754.

   Vermoedelijk was hij identiek met *Philip* Maas, geb. in „Grosarbe b.d. Wetterau"[36]), soldaat in het regt. van de gen.-majoor Leeuwen in garnizoen te Nijmegen (1744); tr. 1° *Margaretha Bremeri;* tr. 2" Nijmegen [37]) 31 mei 1744 *Clara Haubelijn (Habelin)*, geb. in het Vorstendom Braunfels [36]).

11. *Franciscus Maas*, geb. Nijmegen [38]) ca. 1745, koopman te Amsterdam, waar hij in de Barndesteeg een „Franse winkel" (in banden, kant, linten e.d.) hield, † Amsterdam 24 april *1812;* tr. 1° voor *1772 Maria Til(le)mans,* † *St.* Omaars (St. Omer) 9 april 1789 [39]); tr. 2° Amsterdam (stadhuis) *28* aug. 1791 *Maria Anna Sonjée*, geb. ca. 1759, † voor *24* april 1812, dr. van *François Sonjée.*

   Uit het eerste huwelijk:

   1. *Joannes Ambrosius*, volgt onder III.
   2. *Eleonora Amelia Catharina Maas*, ged. Amsterdam (R.K. kerk „De Ster") 11 jan. 1774; tr. Amsterdam (stadhuis) 29 sept. 1805 *Meshach Airs*, geb. Boston ca. 1774, koopman.
   3. *Lixetta Rosalia Maas*, ged. Amsterdam (R.K. kerk „Hoop en Liefde") 20 febr. 1779, † na 9 april 1789 [39]).

34) Mededeling van het Alg. Rijksarchief te 's-Gravenhage op grond van een aldaar aanwezige, door haar getekende kwitantie d.d. maart 1846, en het protocol van notaris Mr. J. H. Knottenbelt te Vlaardingen, acte d.d. 1 mei 1846, nr 65 (volmacht „en brevet" af gegeven).

35) Bedoeld werd *Elisabeth Henriette Bulkley*, geb. 1557. Volgens mededeling van Mr. Schlingemann werd in het gezin van *R. W. Bulkley* steeds Engels gesproken, ofschoon de Heer Bulkley het Nederlands volkomen beheerste. Door haar huwelijk had Mevrouw *Bulkley-Bekking* volgens de „Act of 1844" de Engelse nationaliteit verkregen, maar krachtens de Wet van 28 juli 1850 (Stbl. 1550, nr 44) behield zij (in afwijking van art. 11 B.W.) de Nederlandse nationaliteit. Volgens dezelfde wet waren haar kinderen allen Nederlanders, ofschoon zij uit een Engelse vader en moeder waren geboren. Van de kinderen uit het tweede huwelijk van *Mary Ann* Carte? met J. *A. Maas* bezaten de oudste, in Engeland geboren kinderen ook de Engelse nationaliteit, terwijl de jongsten alleen in het bezit van de Nederlandse nationaliteit waren.

36) *G.* A. Nijmegen, (ondertr.) reg. Ev. Luth. Kerk.

37) Ger. Kerk. De aantekening bij 'de acte: „De kinderen met de gereformeerde moeder" kan m.i. een aanwijzing zijn, dat bij dit huwelijk enige buiten-echtelijke kinderen werden gewettigd. Kinderen van (*Philip Maas* en) *Clara Haubelijn* zijn niet vermeld gevonden in de Nijmeegse doopboeken.

38) De doop werd te Nijmegen niet gevonden.

39) *G.* A. Amsterdam, Weeskamerarchief, Calis-register.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Elisabeth Françoise Maas*, geb. en ged. Amsterdam (R.K. Franse kapel) 1 mei 1792,
5. *Jean Jacques Maas*, ged. Amsterdam (R.K. Franse kapel) 10 maart 1793.
6. *Joanna Catharina Petronella Maas*, ged. Amsterdam (R.K. Franse kapel) 9 okt. 1795.
7. *Jean Henri Maas*, ged. Amsterdam (R.K. Franse kapel) 3 april 1797.

III. *Joannes Ambrosius Maas*, ged. Amsterdam (R.K. kerk „De Ster") 2 juli 1772, le secretaris a.b. van verschillende Nederlandse oorlogsschepen (1795-1797) ; verbleef enige jaren in Suriname, daarna fabrikant te Amsterdam en koopman: woonde in 1813 te Londen: kostschoolhouder te Schaarbeek (1824); ontvanger der directe belastingen en accijnzen, laatstelijk te Vlaardingen, † ald. 26 jan. 1846; tr. Engeland na 1811 *Mary Ann Carter*, geb. Portsmouth [40]) 29 nov. 1781 (?), † 25 maart 1850, weduwe van *William Fisher Bulkley.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Maas, geb. New* Castle ca. 1817, † na 27 jan. 1846.
2. *Emma Maas*, geb. (Alton (Hampshire) ? [41])) ca. 18 19, verbleef nog ca. 1865 te Parijs.
3. *Joannes Ambrosius Maas*, geb. in Hampshire ca. 1820, † Brussel 10 febr. 1828.
4. *Elisabeth Antoinette Maas*, geb. ca. 1822, verbleef nog omstreeks 1865 te Parijs.
5. *Alfred Maas*, geb. Schaarbeek (bij Brussel) 15 maart 1824, sergeant-majoor Ned. Oost-Ind. leger, † na 31 aug. 1853.

Vermoedelijk hebben de „Franse banden" van *Franciscus Maas* (Joannes Ambrosius' vader) niet alleen in textiel bestaan, maar waren zij ook van politieke aard: het feit, dat zijn eerste vrouw in 1789 te St. Omaars (St. Omer) is overleden, doet mij vermoeden, dat ook hij in en voor 1787 (zoals Van der Palm later van zichzelf getuigde) „wat gekeesd had"; althans St. Omaars was spoedig na de capitulatie van Amsterdam voor de Pruisen (10 okt. 1787) een verzamelplaats van die Patriotten, wien de „gansche omkeer van zaken als koud water op het lijf viel en het deswege op een lopen hadden gezet" [42]). Daarbij komt, dat *Joannes Ambrosius Maas* in 1795 in dienst trad bij de toen van alle Orangisten grondig gezuiverde Nederlandse (Bataafse) marine, waaruit volgt dat hij een aanhanger was van de toen aan het bewind gekomen partij.

40) Zie ook hierna § 5.

41) 'Zie noot 24.

42) Zie Mr. J. Dirks, De uitgewekenen uit Nederland naar Frankrijk 1787—1795 (z.p. 1865), blz. 3 en passim, in het bijzonder ook blz. 26 vlg. en blz. 29, waar medegedeeld wordt, dat ook *na* maart 1788 „nog vele vlugtelingen uit de Vereenigdc Gewesten naar St. Omer (kwamen), vooral vrouwen en kinderen, die hunne mans en vaders kwamen opzoeken". Uitvoerige lijsten van de in de eerste helft van april in St. Omaars en Grevelingen (Gravelines) vertoevende, uit de Nederlanden gevluchte Patriotten met een opgave van de door hen genoten onderstandsgelden zijn te vinden in het werkje van K. Kamminga, Geene Heeren meer ! Zalige Egalité (Amsterdam 1795), blz. 87 vlg. In lijst nr XIII (Lijst Amsteldam, van den 7 April 1788 te St. Omer) vond ik onder no. 701 (t.a.p. blz. 105) een F. *Maas* vermeld.

Of *Maas* na zijn terugkeer hier te lande in 1820 zijn halfbroers en zusters nog in leven heeft aangetroffen, weet ik niet: ook van de vier jongste kinderen van *Franciscus Maas* heb ik geen spoor meer terug kunnen vinden. Maar door uit **te** gaan van het tweede huwelijk van *Mary Ann Carter* had ik thans wèl enige nadere gegevens verkregen over haar zèlf: een groot deel van haar — moeilijke ! — levensweg was aan het daglicht gekomen. Het onderzoek naar de familie *Maas* mocht dan nog vele vragen hebben open gelaten — mijn belangstelling ging in de eerste plaats uit naar de voorouders van *Robert Ward Bulkley* en diens naaste familie. Wat deze laatste betreft, was het resultaat van het onderzoek niet onbevredigend; het had mij o.a. geleerd, dat er niet drie-, maar vijf kinderen *Bulkley* geweest moesten zijn. Het was weer Jhr. van Kretschmar, die mij de naam van één dezer nog onbekende kinderen onthulde: onvermoeid speurend, ontdekte hij, dat op 17 juni 1803 in de „Church of St John" in Hackney (in het N.O. van Londen) een *William Barons Bulkley* [43]), zoon van *William Fisher Bulkley* en *Mary Ann Bulkley*, was gedoopt. Bedenkt men, dat *Wilford Bulkley* op 30 jan. 1804 werd geboren, dan leert een kleine rekenarij, dat *William Barons Bulkley* vóór april 1803 geboren moet zijn.

Helaas vervluchtigde weldra mijn hoop, dat de over *Mary Ann Carter* verkregen gegevens nu de weg zouden blijken te openen voor een nieuw, thans succesrijk onderzoek in Engeland. Mijn verwachting, dat bij navraag te Portsmouth betrekkelijk gemakkelijk zou blijken, wie haar ouders waren geweest, en wanneer zij daar was geboren (op 29 nov. 1781 [44]), ca. 1783 [45]) of omstreeks 1785 [46])) ging niet in vervulling. Jhr. van Kretschmar, die als steeds mij zijn niet genoeg te waarderen bemiddeling verleende, moest mij tot ons beider teleurstelling berichten, dat Mary Ann's doop in Portsmouth niet achterhaald bleek te kunnen -worden [47]). Geen bewijs ook was in Engeland te vinden voor ons (later overigens onjuist gebleken) vermoeden, dat zij kort vóór haar dood teruggekeerd was naar het land harer geboorte, en daar — wellicht ten huize van één' harer, in Engeland wonende kinderen (*Wilford?*) — was 'overleden: in de archieven van het „Prerogative Court of Canterbury" was niets vermeld over een testament of een „administration of effects" in verband met *Mary Ann Carter's* dood op 25 maart 1850 ...

(Wordt vervolgd.)

43) Volgens het doopboek werd het kind *William Barons* genoemd, maar blijkens nog later te vermelden familie-aantekeningen zou de naam *William Baron* hebben geluid. Blijkens deze familie-aantekeningen zou de naam *Baron(s)* zijn gekozen ter herinnering (?) aan het „familiebezit" Baron-Hill bij Beaumaris van de Viscounts *Bulkeley* of *Cashel* (zie § 1).

44) Pensioenregister Alg. Burg. Pensioenfonds.

45) Volkstellingsregister Vlaardingen 1840.

46) Mededeling van de Burg. Stand te St. Joost-ten-Noode.

47) Ook een onderzoek te Portsea bleef vruchteloos. Een later door Jhr. van Kretschmar ingesteld onderzoek in de doop- en geboorteregisters van de „Presbyterians (now Non-Conformists)" te Portsmouth, die op Somerset House te Londen berusten, bracht aan het licht, dat een ongetwijfeld tot „de eerste kringen dor Maatschappij" behorende familie *Carter* sedert het begin van de XVIIIde eeuw in deze registers vermeld werd. Deze *Carter's*, die in zeer bijzondere mate de politieke en economische bloei van Portsmouth hebben bevorderd, en wier afstammelingen thans nog onder de Engelse Liberalen (familie *Bonham-Carter*) een vooraanstaande plaats innemen, stammen af van een *John Carter* (1672—1732) en *Mary White* (1684—1740), die op 8 mei 1715 te Portsmouth een 'zoon *John* deden dopen. Deze *John Carter* (1715—1794) tr. in 1737 *Susanna Pike* (1719—1769), en werd vader van drie zonen: 1. Sir *John Carter* (1741—1804); *2. William Carter* (geb. 1745) en 3. *Edward Carter* (1751-1795). Alle drie zonen zetten het geslacht voort, maar onder hun kinderen werd geen omstreeks 1781 geboren dochter *Mary Ann* aangetroffen. De mogelijkheid bestaat evenwel, dat zij niet te Portsmouth gedoopt werd en tot een andere tak heeft behoord. Zie voor deze familie ook: Victor Bonham Carter, In a liberal Tradition (Constable, London, 1960). Zelf liet *Mary Am Carter* haar kinderen *Wilford*, Robert *Ward* en (zoals hieronder nog zal blijken) *Mary Ann Bulkley* **pas** enige jaren na hun geboorte in een Anglicaanse kerk dopen, hetgeen erop wijzen kan, dat zij zelf niet tot deze kerk behoord heeft. Volledigheidshalve zij opgemerkt, dat J. *A. Maas* weliswaar van R.K huize was, maar dat zijn oudste zuster **(zie** het fragment-genealogie) bij haar huwelijk in 1805 opgaf „gereformeerd" te zijn, en dat Maas' jongste zoon *Alfred* toetrad tot de Ned. Herv. Gemeente te Vlaardingen. Vergel. ook noot 25. In de jaren, waarin *Mary* **Aan** *Carter* in Den Haag woonde (1831—1836) was daar geen Engelse gemeente (Fred. Oudschans Dentz, History of the English Chureh at The Hague, 1586—1929).

Enige opmerkingen over Johan Rengers van Schermer,

door H. E. DE GROOT.

De belangrijkste persoon uit het geslacht *Rengers* vóór 1500 is ongetwijfel *Johan Rengers „van de poste"*, die in 1474 van Keizer Frederik III het recht kreeg zich *Johan Rengers van Schermer* te noemen [1]). Hij was in zijn tijd een aanzienlijk man, die belangrijke functies bekleedde. In de kronieken wordt zijn naam meer malen genoemd. In de archieven zijn talrijke stukken waarin hij voorkomt. Terecht, dat biografen en historieschrijvers aandacht aan hem besteedden, Verschillende fouten zijn hierbij echter gemaakt, vooral door E. B. F. F. Wittert van Hoogland, die de Rengersen behandelde in de Genealogische en Heraldische Bladen 1910, in het Nieuw Nederlandsch Biografisch 'Woordenboek deel 111 en in het Nederland's Adelsboek 1922, Ook „Het Geslacht Rengers"[2]) en Rutgers in Inventaris Huisarchief Farmsum [3]) zijn bezijden de waarheid met betrekking tot Johan,

Volgens „Het Geslacht Rengers" voegde Johan bij zijn naam die van de aanzienlijke familie *Schaffer*. Wittert van Hoogland en Rutgers komen tot dezelfde conclusie. Dit is niet al te verwonderlijk, daar de zuster van *Johan's* vader, *Lyse*, getrouwd was met *Dirk Schaffer*. Zijn naam zou geworden zijn *Johan Rengers Schaffer*.

Aan Wittert van Hoogland was bekend de oorkonde van 13 februari 1504, waarbij *„Heyle Rengers* (dit is *Hille ter Aa*, weduwe van *Johan Rengers*, aldus deze schrijver) ter ene en *Peter Ripperda* met *Johanna* zijn huisvrouw ter andere zijde, verklaarden een scheiding te hebben aangegaan van de goederen, die *Johan Rengers Schaffer* zijn dochter *Johanna* heeft nagelaten" [4]). In zijn geslachtsregister voegt hij *Hille* als derde echtgenote aan *Johan* toe en *Johanna* wordt zijn zesde kind. (*Johan was* eerst getrouwd met *Frouck Schultinga*, daarna met Nese *van Laer*). De conclusie van deze biograaf van het geslacht Rengers lijkt op het eerste gezicht aannemelijk, Er is een weduwe *Hille Rengers*, die getrouwd is geweest met *Johan Rengers Schaffer*, die de laatste naam, naar een oom, aan de zijne heeft toegevoegd. Ze hebben een dochter *Johanna*, een veel voorkomende naam in de familie. Wittert van Hoogland heeft waarschijnlijk niet geweten van het stuk uit 1483, dat hij als een bewijs van zijn theorie zou

1) Gemeente Archief Groningen, Register Feith 1474, 1.0.

2) „Het Geslacht Rengers van de 14e tot de 19e eeuw", anoniem,' zonder plaats, 1890.

3) Zie voor het Huisarchief Farmsum: De Rijksarcliieven in Nederland, 's-Gravenhage 1953, p. 295, waar verwezen wordt naar C. P. L. Rutgers, Inventaris van het Huisarchief Farmsum, 's-Gravenhage 1901 en naar Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven XXIII. 1900. 's-Gravenhage 1901.

4) Genealogische en Heraldische Bladen 1910, p. 334.

beschouwd hebben: „Ich Johan Schaffers amptman in der tyt des gerichtes van Selwert bekenne ende tughe myt dissen openen breve dat vor my is ghekomen Heyle salighe Johan rengghers weduwe ende bekande voer hoer en voer hoere erffgen en de voer salighe Johan rengghers erffgen.. ....“ [5]). Uit het stuk van 1504 en dit laatste blijkt, dat de namen ***Johan Rengers*** en ***Johan Rengers Schaffer*** voor één persoon worden gebruikt.

Het is opmerkelijk, dat Ubbo Emmius [6]) als burgemeester van 1458. ‘59 en ‘74 noemt ***Johan Rengers van de Poste.*** Voor 1460, ‘63, ‘64, ‘71, ‘72, ‘75 en ‘76 geeft hij ***Johan Rengers Schaffer.*** Dit had voor Wittert van Hoogland aanleiding moeten zijn de kwestie grondig te bestuderen, vooral omdat in 1474, terwijl reeds de naam ***Rengers Schaffer*** is genoemd, nogmaals ***Rengers van den Post*** voorkomt.

Onomstotelijk staat vast, dat onze ***Johan Rengers*** na 1483 nog heeft geleefd. Verwarring met zijn zoon ***Johan*** is uitgesloten. In 1484 wordt een zaak afgehandeld, waarin hij in 1474 reeds betrokken geraakte.

Er is slechts één conclusie mogelijk: Er zijn twee personen, ***Johan Rengers van Ten Post*** en ***Johan Rengers Schaffer,*** die beide een belangrijke ral in het politieke leven tussen 1455 en 1480 hebben gespeeld.

Deze mening wordt bevestigd door een Handschrift in de Provinciale Bibliotheek van Friesland te Leeuwarden [7]), dat het volgende geslachtsregister geeft:

Dirk Schaffer × ***Lyse Rengers***
|
Johan Rengers Schaffer × ***Heyle ter Aa***
|
Johanna × ***Petrus*** *Ripperda*

Johan Schaffer voegde dus aan zijn naam die van de invloedrijke Rengersen, die aan hem verwant waren, toe,

Feith verbaasde zich er over, dat de Redactie van het Nederland’s Adelsboek voor Johan ***Rengers*** de naam ***Schaffer Rengers*** gebruikte, zonder een oplossing van het probleem te geven [8]).

Wittert van Hoogland heeft in de publikaties, waarin hij de Rengersen heeft behandeld, gesteld dat in 1474 *Johan Rengers* tot Ridder van het Gulden Vlies is geslagen. Feith betwijfelt dit [9]). Terecht, er bestaat geen enkele aanwijzing voor !

In „Het Geslacht Rengers” wordt ***Johan*** in 1478 ridder genoemd [10]). Er is in dit werk een zegel afgebeeld van een stuk uit dat jaar, waarop staat „*Johan* ***van Schermer*** ritter”. Volgens het genoemde boek zou ***Johan*** ook in het stuk „ridder” genoemd zijn. Dit blijkt echter onjuist, terwijl de zegels helaas verdwenen zijn [11]). Het is voor ons zeer de vraag of het afgedrukte zegel behoort bij het bewuste stuk uit 1478, waarschijnlijk is het van latere tijd.

In een brief d.d. 20 mei 1478 aan burgemeesters van Groningen ontkent ***Johan*** zelf, dat hij door de keizer tot ridder is geslagen [12]).

Ook in de brieven van Keizer Frederik III vinden we niets over verlening van ridderschap aan ***Johan*** [13]), zodat we mogen aannemen, dat de keizer hem hiermee niet heeft begiftigd.

Dat ***Johan*** ridder geweest is, staat vast. Onder de archiefstukken vinden we een brief van een rechter uit Hardenberg, gedateerd 11 april 1483, waarin we lezen: „strengen Heer ***Johan Rengers van Schermer*** Ritter” [14]).

Na deze datum wordt ***Johan*** herhaaldelijk zo genoemd. Nadere bijzonderheden over zijn ridderschap ontbreken echter volledig. Stratingh veronderstelt, dat hij behoord heeft tot de Johanniter ridderorde [15]).

Ook *Egbert* ***Rengers,*** een broer van ***Johan,*** wordt door Wittert van Hoogland [16]) en in „Het Geslacht Rengers” [17]) ridder genoemd. Hiervoor bestaat echter geen enkele aanwijzing.

Fragment-genealogie Van der Heul, Rotterdam,

door Mr. 0. A. van der Meer.

Reeds kort, nadat ik de Redactiecommissie voor het Kwartierstatenboek 1958 had geraadpleegd over de opname van de kwartierstaat van mijn voorvader ***Adriaan van der Meer*** ***(zie*** pag. 30 van gemeld boek) bleek mij, dat die Redactiecommissie evenzeer als ikzelf de wenselijkheid zag van de publicatie van het bewijsmateriaal, dat aan de kwartierstaten ten grondslag lag.

Vandaar, dat ik daar een begin mee wil maken. En dat ik daartoe mijn keus laat vallen op de familie ***van der Heul,*** ligt onder meer daaraan, dat ik — nog staande in mijn genealogische kinderschoenen, — betreffende die familie een vondst deed, zoals een genealoog die over het algemeen slechts kan dromen. De volmachten, gepasseerd op 9, 10 en 12 februari 1703 voor notaris Govert van Gesel, destijds notaris te Rotterdam (Rotterdam, Notarieel Archief 981) geven een inzicht in die familie, hetwelk terugblikt over vier generaties, met alle toen levende vertakkingen Het was eigenlijk te mooi, om ineens te geloven, en ik heb dan ook niet nagelaten over ieder van die generaties gegevens te verzamelen uit haar eigen tijd, die echter met genoemde akte bleken te klappen.

Vooraf nog een paar opmerkingen. Mijn belangstelling voor deze familie ging voornamelijk uit naar de rechte opgaande lijn, Ik zal hier echter nagenoeg alles vermelden, wat ik over de familie vond, zonder op enige volledigheid aanspraak te maken.

Wat de bronnen betreft, zal ik citeren akten uit het Notarieel Archief (N), het Schepenarchief (S) en het Weeskamerarchief **(W)** van Rotterdam, tenzij anders wordt aangegeven.

De mij bekende stamvader van het geslacht is ***Egbert*** *Jansz.,* die 5 mei 1565 zijn huis in de Nieuwpaort te Rotterdam ver-

---

5) Rijks Archief Groningen, Register Feith 1483.31.

6) Ubbo Emmius, Series Consulum, in rerum enz. Rerum Frisicarum Historia, Lugdunum Batavorum 1616.

7) H. S. Doys, zie ook H. L. Hommcs in „De Nederlandsche Leeuw” april 1958, kol”. 142.

8) W. G. Feith, noot in artikel „Het Gulden Vlies in de Ommelanden?” in De Nederlandsche Leeuw, 1922, kol. 106.

N.B. Het Nederland% Adelsboek gebruikt de naam *Schaffer Rengers* in plaats van *Rengers Schaffer.*

9) *Zie* artikel waarnaar in noot *8* verwezen wordt.

10) pg. 31.

11) Gemeente Archief Groningen, Register Feith 1478.17.

12) Gemeente Archief *Groningen,* Register Feith 1478.16.

13) J. Chmell, Regesten des Römischen Kaisers Friedrich 111, Wien 1859[2].

14) Gemeente Archief Groningen, Register Feith 1483.18.

15) G. A. Stratingh, artikelen in Bijdragen tot de Geschiedenis en oudheidkunde van Groningen, deel 1 en VII.

16) In de Genealogische en Heraldische Bladen 1910 en in het Nederland’s Adelsboek 1922.

17) pg. 32.

koopt aan Jacob Verlou, doctor inde medicijnen (S. 484/116). De Nieuwpoort is de latere Oppert, de straat, waarvan Mr. Bijlsma in „Rotterdamsch Welvaren 1550 tot 1650" zegt, dat het van ouds de straat is van de Rotterdamse lakenindustrie.

Volgens S.818/58vso. was *Egbert Jansz.* „paleerder". Zijn huis had hij reeds 16 sept. 1551 (S 761) en vermoedelijk vóór het oudste giftenboek. Het is prot. no. 1983.

Van hem ken ik drie kinderen:

1. *Jacob Egbertsz.*, 'die volgt 11;
2. *Klaas Egbertsz.*, naar wie ik verder niet heb gezocht, doch die blijkens de voormelde akte in N 981 een dochter *Inge* had, die gehuwd is geweest met *Hendrik Verdoes,* uit welk huwelijk een zoon, *Cornelis Verdoes,* die weer een zoon *Klaas Verdoes* heeft, tot verdeling van wiens nalatenschap de volmacht N 981 strekt.
3. *Maertje Egbertsdr.;* ook naar haar heb ik niet verder gezocht; blijkens voormelde akte N 981 is zij gehuwd geweest met *Jan Jansz. Hoepmaker* (is dit een naam of een beroep ?) uit welk huwelijk een zoon *Egbert* en een dochter *Ariaenfje. Egbert Jansz. Hoepmaker* heeft een zoon *Pieter* en een dochter *Maartgen; Pieter Egberfsz. Hoepmaker* heeft een zoon *Egbert* en een dochter *Belijtgen,* gehuwd geweest met *Jan van Munster;* laatstgenoemde *Maertgen* trouwt met *Maerten Muts,* uit welk huwelijk *Lijsbefh Muts,* gehuwd met *Alexander Laure. Arientgen Jansdr. Hoepmaker* trouwt *Jacob Maersman,* uit welk huwelijk a. *Jan,* wiens dochter *Annetje* trouwt met *Coenraad Caarten,* en *b. Ariaentje Jacobsdr, Maersman,* die trouwt met *Simon Sterve,* uit welk huwelijk: 1. *Roeland Sterve, 2. Ariaentje Sterve,* gehuwd met *Jan Pietersz. van der Nat,* en 3. *Catharijna Sterve,* gehuwd met *Raphael Frijm.* (Alles volgens akte N 981 vmd.)

Absoluut bewijzen, dat *Egbert Jansz.* de vader is van *Jacob, Klaas* en *Maertge Egberts,* kan ik niet. Echter volgt uit hun patroniem, dat deze drie kinderen, als broers en zusters genoemd in de akte N 981, een vader *Egbert* hebben. En hier komt dan bij:

a. een *Claes Egberfsz.* blijft bij gemeld transport van S 484/116 borg voor *Egbert Jansz.* voor zover de vrijwaringsplicht betreft en verbindt daarvoor zijn huis aan de Oude Kerkstraat (gekocht door hem 19 sept. 1548, S 482/71);
b. *Egbert Jansz.* blijft borg voor *Jacob Egbertsz.* als deze de „Calicoetse Haen" koopt (S 763/117, zie hierna), onder verband van zijn huis in de Nieuwpoort voormeld.

Wanneer we bedenken, dat het borg blijven voor een ander altijd een riskante onderneming is geweest en dat dit daarom over het algemeen slechts wordt gedaan binnen de kring van de naaste familieleden of heel goede vrienden (daargelaten de gevallen, dat het uit zakelijke overweging geschiedt), en dat *Jacob Egbertsz.* van de Calicoetse Haen een vader *Egbert* ... en een broer Claes *Egbertsz.* gehad moet hebben, geloof ik, dat 'ik het vaderschap van *Egbert Jansz.* voldoende door vermoedens bewezen heb. (Ik teken hierbij aan, dat ik nog niet heb onderzocht, of misschien de weeskamer nog bewijsmateriaal voor dit vraagstuk biedt.)

Accepteert men dit bewijs door vermoedens, dan staat daarmede meteen vast, dat *Claes Egberfsz. is* gehuwd geweest met *Fijtgen Cornelisdr.,* die als weduwe van *Claes Egbertsz.* op 24 april 1578 voormeld huis in de Oude Kerkstraat te Rotterdam verkoopt (S 485/490).

11. *Jacob Egberfsz.* koopt 6 mei 1558 (S 483/119) een huis op de Middeldam (Hoogstraat) te Rotterdam, prot. no. 338,

welk huis later blijkt de naam te dragen van „de calicoetsche haen" of „kalkoense haen" (vgl. daartoe de giften van 16-3-1607, S 492/815 en 10-8-1611, S 494/211, waarbij resp. Meijnsgen Pietersdr. hierna genoemd de helft van dit pand overdraagt aan Egbert Jacobsz., en voorn. Meijnsgen Pietersdr, en haar dochter Neeltje Michielsdr., voor de ene helft en Egbert Jacobsz, voor de andere helft, het pand verkopen aan Rombout van de Perre). Jacob Egbertsz. verleent hypotheek op het aangekochte pand op de dag van aankomst bij voorm. akte S 763/117, waarbij Egbert Jansz. borg voor hem blijft.

Jacob Egbertsz. is gehuwd geweest met *Meijnsgen Pietersdr.* Dit huwelijk heb ik niet kunnen vinden. Ik heb er te Rotterdam naar gezocht in het Hervormde trouwboek, doch nog niet in het Schepentrouwboek, waarop in de tijd, dat ik met dit onderwerp bezig was, geen goede klapper bestond op patronimica; deze is inmiddels wel vervaardigd. Het huwelijk kan echter ook zijn gesloten voor de tijd van de thans aanwezige trouwboeken.

Uit hun huwelijk ken ik slechts één kind, met name *Egbert Jacobsz.,* hiervoor reeds genoemd, die volgt sub 111. Deze wordt in akte N 66/148 in 1628 genoemd „oud omtrent 50 jaren". Hij moet dus geboren zijn omtrent 1578.

In de akte S 457/371 van 7 oktober 1579 wordt *Jacob Egbertsz.* nog genoemd als levend en heet hij „droogscheerder" (vgl. ook S 818/79, 179 vso en 304).

Meijnsgen Pietersdr., weduwe van *Jacob Egbertsz.,* en *Michiel Dircxz.,* van Londen zijn te Rotterdam Gereformeerd getrouwd (ondertrouwdatum 15 nov. 1581) *Jacob Egbertsz.* moet dus zijn overleden tussen 7 okt. 1579 en 15 nov. 1581.

Meijnsgen Piefersdr. wordt laeckencoopster genoemd (b.v N 2/3) en komt vaker voor in de akten van notaris Symonsz. te Rotterdam, b.v. in de akten N 12/512 en 3/76, waar haar man *Michiel Galles* genoemd wordt, een Engelsman, met bezittingen in Engeland, o.a. een huis te „Winter omtrent Londen" (Windsor ?) en waaruit blijkt, dat uit het huwelijk van Meijnsgen en Michiel twee kinderen bestaan, *Neeltgen* en *Michiel* (vgl, ook N 68/651, 654, 69/111). *Neeltgen* testeert 20 sept. 1663 (N 603/171) en in 1664 (N 604/107) als „laatst wed. Kapt. *Jan de Raedt"; zij* lijkt dan kinderloos. Nog een derde man moet Meijnsgen gehad hebben, immers blijkens N 68/654 en 69/111 heeft zij bovendien een dochter *Machtelt Erasmusdr.* Ik vermoed, dat de *Erasmus* ... haar eerste man is geweest.

Meijnsgen Pieters, op de Hoogstraat, over taenhuys, is in het register van overlijden van de weeskamer van Rotterdam ingeschreven in de week van 4 tot 11 december 1632.

111. *Egbert Jacobsz.* of *Egbert Jacobsz. van der Heul* is, zoals vermeld, geboren in of omtrent 1578. Hij trouwde Gereformeerd te Rotterdam op 17 december 1606 met *Christoffeltgen Wesselsdr. (van Buyren), Egbert* is J.g. in de Leewenstraet, zij weduwe van *Lucas Lucasz.* op t Steijger, Beyde van Rotterdam (sc. geboortig). De ondertrouwdatum is 3 december. Vooraf maakten zij hun huw. voorwaarden op 30 nov. 1606 ten overstaan van Notaris Symonsz. (N 12/420), waarbij *Egbert Jacobsz.* werd geassisteerd door zijn moeder, *Meynsgen Pietersdr.* wed. *Michiel Galles en Stoffeltgen* door *Maritgen Willemsdr.,* wed. van *Gijsbrecht Gerritsz.,* haar oudoom.

Egbert Jacobsz. was blijkens Unger: vredemaker in 1636, schepen in 1637/'38, vroedschap 1638—'46, commissaris van de Leenbank in 1639, '41 en '42, gedeputeerde ter dagvaart in 1639/'40, weesmeester in 1640, '43 en '44, boonheer in 1643

en '44 en tresorier in 1645/'46. Mr. Bijlsma zegt in het aangehaalde werk, lijst van Vroedschappen na 1618, pag. 195, van hem „Rentmeester van Godshuizen, curator-administrateur van boedels".

Ik vond hem nog vermeld als „Rentmeester van het Gasthuis (N 66/148) in 1628 en „Mr. van het Oude Mannenhuis" in 1635 (N 74/143) vgl. ook „de Geschiedenis van het Geslacht Wittert" door Jhr. Mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland, pag. 176 noot.

Hij overlijdt 25 november 1646; zijn woonplaats was toen Hoogstraat. Zijn vrouw was reeds in de week van 1 tot 8 september 1635 overleden (Doodboek Weeskamer, fol. 261: „de huysvrouw van *Egbert Jacobsz.* op de hoogstraet"),

Egbert Jacobsz. testeerde o.a. 1 juni 1639 (N 354/231) en 3 juli 1643 (N 429/320), uit welke testamenten blijkt, dat zijn kinderen dan zijn: *Gijsbert, Jan, Wessel* en *Pieter van der Heul,* van wie de laatste de jongste is; testateur heet hier *Egbert Jacobsz. van der Heul;* in eerst gemelde akte heet hij „out-schepen en vroetschap van Rotterdam", in de tweede „Raedt en Vroetschap van Rotterdam". Als moeder van zijn kinderen noemt hij *Stoffeltje Wesselsdr.* en zegt voorts in de eerste dezer akten dat zijn zoons *Lucas* en *Jacob van der Heul* in Oost-Indië zijn overleden en dat zijn dochter *Neeltje* te Rotterdam overleed. *Jacob* ging als chirurgijn met het schip „de Salm" eind 1628 of begin 1629 naar Indië (N 128/217). Tenslotte noemt hij *Aeghje Lucasdr. Nee,* voorkind van *Stoffeltge* (in gemelde huw. voorwaarden verklaarde haar moeder vertichting te hebben gedaan). *Stoffeltge* trouwde n.l. Gereformeerd te Rotterdam als j. dr., wonende op de Achterweg, met *Lucas Lucasz.,* jongesel van der Gouwe: ondertrouwdatum 15 januari, trouwdatum 29 januari 1595.

De zoons *Gijsbert, Jan, Wessel* en *Pieter* volgen IVa, b, c en d.

IVa. *Gijsberf Egberfsz. van der Heul* was loodgieter. Hij was blijkens zijn testament van 4 febr. 1640 (N 301/39) reeds getrouwd met *Cornelia Adriaensdr. van Bergen (N* 357/21). Hij heeft een zoon *Jacob* (weer N 357/21 en N 357/68; beide testamenten, het eerste van de echtelieden, het tweede van de man als wedr., beide van het jaar 1650) en blijkbaar ook een dochter, *Stoffelijna,* die 17 nov. 1680 huwt met *Johannes Hemelfekan* (Geref. Trouwboek Rotterdam). Zie hiervoor meergemelde akten in N 981. *Cornelia van Bergen* is dus in 1650 overleden. De akten N 267/111 d.d. 3 okt. 1654, N 275/3 van 1653 en N 314/16 van 14 aug. 1653 (zijn de twee laatsten eigenlijk dezelfde akte) gaan over voogdijzaken. Er blijkt uit dat de moeder van Cornelia is *Aelfje Lodewijksdr.* (zie ook gemeld testament van 1640). N 823/140 noemt *Jacob* de zoon en enige erfgenaam van *Gijsberf* (akte van 14-6-1682), hetgeen niet klopt met de in N 981 vermelde afstamming van **Sfof** *felina.*

Een boedelinventaris betreffende dit gezin is te vinden in W. 434/58vso (dit register loopt van maart tot nov. 1650).

Blijkens N 276/37 en 314/139 vso verkoopt *Gijsberf van der Heul* 18 maart 1654 een huis en erf aan de Hooftsteeg te Rotterdam aan „Adriaen Vrancken van der Helm, mede lootgieter". Volgens N 277/86 d.d. 9 nov. 1660 woont *Gijsberf* „buiten de stad aan de Heul" en volgens 277/145 „aan de Schie, buiten de stad".

Op 2 maart 1657 attesteerde hij voor het loodgietersgilde (N 316/167 vso) en op 29 nov. 1657 verleende hij procuratie tot inning van schulden (N 3 17/4 vso).

IVb. *Jan Egberfsz. van der Heul* was notaris te Rotterdam.

Hij trouwde *Jannetge Joosten Offermans (N* 354/204), dochter van *Joost Piefersz.* en *Marifgen Adriaendr.* (of *Andriesdr.? N* 74/512, 401/40). Zijn overlijden is aangegeven voor de Weeskamer van Rotterdam op 19 aug. 1646: *„Jan Egberfsz. van der Heul,* de vrou *Jannetge van der Heul,* op de Kipstraet, in „de Kaetsbaen" leyt in de kerck, seclusie en voogden 'gesteld". Hij liet als kinderen na *Marifgen* en *Jacob van der Heul (N* 356/8, waar hij „schepen van Schieland en luitenant van de burgerij wordt genoemd; volgens Unger was hij dat laatste van 1641-1646). *Wessel* en *Pieter Egberfsz. van der Heul* waren voogden over de kinderen (N 393/130, N 616/242) N 273/38 noemt *Jan Egbertsz.* als wijlen „rentmeester van het gasthuis",

IVc. *Wessel Egberfsz. van der Heul* was substituut-secretaris van Rotterdam. Hij trouwt te Delft (ondertrouw Geref. Rotterdam 8 nov. 1648; attestatie op Delft 23 nov. 1648; als wedr.?) met *Cornelia Gerrifsdr. Velsenaer,* j.d. van Delft. 3 maart 1654 wordt uit dit huwelijk te Rotterdam in de Gereformeerde kerk een kind *Gerardt* gedoopt. Dit kind (en mogelijk ook andere) zal (of zullen) jong zijn overleden; bij zijn testament van 6 mei 1658 (N 601/20), waarin hij behalve substituut-secretaris van Rotterdam ook „president-schepen van de heerlijkheden en ambachten van Beukelsdijk, Blommersdijk en Cool" genoemd wordt, benoemt hij nog tot erfgenamen zijn wettig kroost en bij gebreke daarvan voor 1/8 *Aachgen Lucasdr.,* wed. *Nicolaas Pedy* (zijn halfzuster) en voor 1/3 van de rest resp. de kinderen van *Gijsberf van der Heul,* de nagelaten kinderen van *Jan van der Heul* en *Pieter van der Heul* en maakt legaten aan zijn vrouw en aan zijn dienstmeid; uit N 1271/32 blijkt echter, dat in werking zijn getreden de beschikkingen van het testament van 20 juni 1663 (N 603/153), waarin niet meer wordt gerept van eigen kroost; hierin wordt ook genoemd een dochter *Cornelia* uit het huwelijk van *Nicolaas Pedy* en *Aagje Lucasdr.* Vgl. over deze laatste ook voormelde „Geschiedenis van het Geslacht Wittert", pag. 451 en pag. 1651, addendum op pag. 451, alsmede „De Ned. Leeuw" XLII(1924), kol. 273.

Bij een akte van 22 jan. 1683 (N 845/30) blijkt *Wessel van der Heul* niet meer in leven te zijn.

In de „Geslachtsboom van Doen Beijense van Driel" wordt vermeld, dat *Cornelia Velzenaar* een dochter was van *Gerrit Pietersz. Roonaar gesegf Velzenaar* en *Maartje Jansdr. de Raadt,* dat zij uit haar huwelijk met *Van der Heul,* twee zonen had „die beijden zijn overleeden" en dat zij hertrouwde met *Jacs. Sismus,* med. doctor.

IVd. *Pieter van der Heul* huwt in de Gereformeerde kerk te Rotterdam op 10 febr.1643 (ondertr. 25 jan. d.a. voorafg.) met *Willemina Elsenwaal;* beiden zijn jongeluiden, geboren 'te Rotterdam: *Pieter* woont „op de Hoogstraet", *Willemina* „omtrent de Waege".

Men zou nu kunnen verwachten de doop van hun kinderen te kunnen vinden in het Gereformeerde doopboek. De Rotter-'damse doopfiches van die kerk vermelden echter geen kinderen van hen,

In het Remonstrantse doopboek te Rotterdam vond ik echter:

a. onder de aan huis gedoopten, achter in het boek:
   15 sept. 1654 gedoopt ... (naam ontbreekt, evenals de getuigen, door beschadiging van het papier) ...; de vader *Pieter van der Heul,* de moeder *Willetnpje Gijsberts:*

en b. op de normale plaats in het register:
   18 febr. 1657 gedoopt *Egberfus,* zoon van *Pieter van der*

Heul en *Willempje Elsenwaal;* (dit kind moet jong zijn overleden, zie hierna).

Dit wettigt het vermoeden, dat het echtpaar zijn kinderen allemaal Remonstrants heeft doen dopen. En dit doopboek begint vrij laat (omtrent 1650) en is bovendien in de ,,aan huis gedoopten" onvolledig.

Pieter van der Heul is kapitein van een compagnie burgers, in 1652/3 volgens Unger, vgl. ook N 368/212, 384/267 en 479/23-3-1654. Voorts was hij rentmeester van het Oude Mannenhuis, zie de laatst aangehaaide akte en N 478/18-10-1651. Later is hij o.a. commies ten kantore van de ontvanger Leonard van Naersen (N 811/151 van 27 juli 1676) doch ook reeds eerder (N 265/190 en 272/390 van 25 maart 1649) was hij commies bij een, ontvanger. Hij maakt deel uit van het eerste college van broodwegers (Dr. E. Wiersum, Uit het Rotterdamsche Gildewezen", pag. 18). Hij komt voor op een schilderij van de regenten van het ,,Heilige Geesthuis" te Rotterdam, in 1653 geschilderd door Jan Daemen Cool en láter aanwezig in het Museum Boymans, als secretaris van die regenten (vgl. Rotterdamsch Jaarboekje 1917, pag. 60-63).

Blijkens N 569/193 van 11 dec. 1651 is hij bij het verlijden van die akte omtrent 37 jaar oud, dus geboren ± 1614. Hij overlijdt 16 nov. 1698 (N 1271/32) terwijl zijn vrouw reeds 6 mei 1657 te Rotterdam was overleden.

Meestal wordt hij *,,Pieter van der Heul"* genoemd, een enkele maal *,,Pieter Egbertsz. van der Heul"*, zie b.v. het testament van hem en zijn vrouw van 6 maart 1643, N 152/546, en de akten N 384/267 en N 393/130. Voorts wordt hij in N 1271/32 genoemd als de broer van *Wessel van der Heul Egbertsz.*, die hem tot zijn medeërfgenaam had benoemd, terwijl zijn kinderen: *Machtelt, Wilhelmina* en *Clementia,* door zijn vooroverlijden in zijn rechten als erfgenaam zijn getreden. Ook de vaker geciteerde akten N 981 noemen onze *Pieter* de zoon van *Jacob Egbertsz.*

Financieel schijnt het hem op latere leeftijd niet goed te zijn gegaan; S 471/267 noemt hem insolvent (Sententien van Preferentie) en blijkens, S 518/205 wordt 1 mei 1664 zijn huis, ,,Het vergulde paert" op de Hoogstraet, door de curator verkocht. Ook het huis ,,Schiedam", daarnaast behoort tot de boedel.

Als zijn kinderen ken ik (uitsluitend dus weer uit akten, daar geen doop te vinden is):

1. *Stoffelina van der Heul* (vgl. N 362/289, 290, 814/27, enz.) Zij huwde *Adolph Ramesijn, (Pamesijn of Ramerij?),* uit welk huwelijk een dochter *Stoffelina,* gehuwd met *Jan Willemsz. Cation (N* 814/27, 1270/301). De verhouding met haar zusters blijkt niet zo bijzonder goed; bij N 362/289 en 290, van juni 1664 sluiten *Clementia* en *Machtelt,* de eerste nog pas 12 jaar oud, haar uit haar nalatenschappen.
   Blijkens N 814/27 welke akte de datum van 27 febr. 1685 draagt, is *Stoffelijna van der Heul* dan al ,,saliger gedachtenis".

2. *Willemina van der Heul (N* 362/289, *290, N* 813/98, 111, 120, 147, N 823/136, N 826/87, N. 845/30, 77, N 1109/75, N 1264/232, N 1270/301, N 1271/32 en vele andere, waaronder 981/9 febr. 1703, Zij trouwt in 1683 met *Pieter Uytteneeckhout,* zoon van *Ignatius Uyffeneeckhout* en *Lijsbeth van Lennip (N* 845/30 en N 845/77, huw. voorw. en test. van 22-1 & 20-10-'83). De man sterft in 1698 *(N* 1270/268). In N 1284/199 en 204 noemt zij haar zoon *Zgnatius Uytteneeckhout.* Deze en andere kinderen, nl. *Willem, Johanna en Sophia,* worden genoemd in N 1595/52 en 1711/27. *Johanna is* gehuwd geweest met *Job van Aken,* uit welk huwelijk een zoon *Willem (N* 1714/33) die 24 mei 1714 huwel. voorwaarden maakt met *Cornelia van Putten* (N 1870/138). *Sophia Elisabeth Uytteneeckhout* en *Cornelis van Aken,* een broer van voornoemde *Job,* maken huw. voorwaarden op 11 april 1719 (N 1699/27). Later blijkt zij hertrouwd met *Johannes Uyterweex (N* 1706/75 en 1705/80). *Zgnatius Uytteneeckhout* is loodwitmaker op de Cingel (N 1699/27).
   8 april 1734 leeft *Willemina van der Heul* nog (N 1714/18).
   Zij kreeg van haar vader bij akte N 1264/232 ten geschenke een graf in de Grote Kerk, trans nummer 158, en vijf portretten, n.l. van zijn ouders, zichzelf, zijn vrouw en een overleden kind (Egbert ?).

3. *Clementia van der Heul* (ook genaamd *Meynsgen) N* 362/289, *290, N* 811/151, N 823/136, N 826/87, N 973/679 en 685, N 998/216.
   Zoals vermeld, moet zij ± 1652 zijn geboren (362/289). Zij trouwt met *Christoffel Deynoot,* beenhouwer, met wie zij 5 sept. 1676 een testament maakt (N 998/216). Uit dit huwelijk blijken twee kinderen te stammen, n.l *Maarten,* ± *4* jaar oud, en *Pieter,* ± *30* weken oud bij de akte N 973/679 van 1681, opgemaakt na het overlijden van de moeder.
   Christoffel Deynoot maakt bij akte N 973/685 huw. voorwaarden met *Ida de Susio,* wed. van *Adriaen van Beekhuysen.*
   Hij overlijdt te Rotterdam nov. 1718, oud 65 jaar en wordt 21 nov. van dat jaar begraven in de Grote Kerk, Noordpand graf 200 (Reg. v. doden, die betalen). Vgl. over de fam. *Deynoot* Ned. Leeuw XLI(1923), kol. 62-66, 113-118.

4 *Machtelt van der Heul,* vgl. over haar o.a. N 362/289, 290, N 811/151, N 813/98, 111, N 823/136, N 826/87, N981, 9, 10 en 12 febr. 1703, N 1270/301, N 1271/32. Zij trouwt 10 juli 1663 voor schepenen van Rotterdam (ondertr. 15-6) *Adriaan van der Meer,* zoon van *Isaac Crijnen* en *Jannetje Jansdr. van der A* (vgl. testament en codicil van zijn oom *Abraham Crijnen van der Meer, N* 267/100 en N 753/66). Reeds 6 jan. 1664 wordt het overlijden aangegeven van *,,Adrianus van der Meer,* de vrou *Machteltgen van der Heul,* op de Hoochstraet naast Lampet", Op 21 juni 1664 brengt *Machtelt* haar zoon *Adriaan van der Meer* ter wereld (N 1212/1). Op 30 jan. 1667 zijn te Rotterdam Gereformeerd ondertrouwd *Joannes Uytterweer,* j.m. van 's-Gravenhage, wonende in de Halve Maanstraet, en *Machteltje van der Heul* van Rotterdam, wed. van *Adrianus van der Meer,* won. op de Hoogstraat. Zij trouwden te Kralingen 13 febr. d.a.v. Uit dit huwelijk zijn veel kinderen geboren. Zie b.v. hun testament van 21 maart 1705 (N 1277/48), waar genoemd worden *Ida, Ary, Johannes* en *Pieter Uyterweer,* benevens wijlen *Wilhelmina,* die kinderen heeft nagelaten bij *Frans van Helden* geprocreert. *Machtelt* wordt als overleden aangegeven te Rotterdam in de week van 7 tot 13 dec. 1710 (de man wonende op de Singel over de Hofstraat) en *Johannes Uyterweer* wordt aangegeven in de week van 4 tot 10 september 1718, wonende in de Weste Wagenstraat. Hij werd 69 jaar (Doden die betalen). De vermel-

ding der kinderen van *Pieter van der Heul* is in volkomen willekeurige volgorde geschied; naar schatting moet *Clementia* de jongste zijn.

Hiermede moet ik het overzicht afsluiten van de familie *van der Heul*, voorzover ik die bij mijn onderzoekingen als een samenhangend geheel heb gevonden.

Het spreekt vanzelf, dat ik nog wel eens van der Heuls heb gevonden, die ik niet meteen kon aansluiten aan datgene, wat ik als samenhangend had leren kennen. Een paar notities daarvan zal ik hierbij voegen daar het mij vrij waarschijnlijk lijkt, dat deze leden van dezelfde familie betreffen:

Jan Jacobsz. van der Heul, gehuwd met *Neeltje Servaes,* is volgens weeskamer 272/68 vso gerechtigd in de boedel van *Maritgen Servaes.*

Het testament van dit echtpaar *van der Heul-Servaes* is *24* juli 1664 verleden voor nots. Adr. van Aller (N 604/106); de man is molenaar. Dit testament is geregistreerd in de weeskamer in deel 340.

16 nov. 1670 wordt het begraven aangegeven van *Jan Jacobsz. van der Heul, de vrouw Grietje Pieters,* in de Nieuwe Vranckestraat bij de Vest. Is dit dezelfde persoon ?

In N 884/215 (1681) vond ik *Jacob van der Heul,* pontgaarder, en in N 621/166 (± 1669) *Jacob van der Heul,* makelaar en pontgaarder. Dit zal wel een en dezelfde persoon zijn.

Akte N 823/84 van 19 nov. 1685 vermeldt *Jacob van der Heul,* gehuwd met *Josina van der Stout,* en hun kinderen *Maaike* en *Alida*

Bij akte N 1155/105 van 18 mei 1693 maakt *Egbert van der Heul,* predikant te Sommelsdijk en zoon van *Jacobus van der Heul* en *Elisabeth Kluyt,* huw. voorw. met *Maria van den* Berg.

Speciaal de namencombinatie *Jacob* en *Egbert* van het laatste geval suggereert verwantschap met de behandelde familie.

Het Maastrichtse geslacht Ross,

medegedeeld door MR. E. A. **ENGELBRECHT.**

Inleiding:

Naar de herkomst van het z.g. Maastrichtse geslacht *Ross* werd in 1920 door wijlen de Heer W. Wijnaendts van Resandt een uitgebreid onderzoek ingesteld in de Maastrichtse archieven. Het resultaat van dit onderzoek is door hem vastgelegd in het hieronder in § 1 opgenomen en in mijn bezit zijnde verslag, In dit verslag wordt enige malen voor de latere generaties verwezen naar een handschrift, door de Heer Wijnaendts genoemd ,,manuscript van Epen", hetwelk zich eveneens in mijn bezit bevindt. Aan de hand van laatstgemeld handschrift, hetwelk voor de oudere generaties niet betrouwbaar bleek, doch voor de latere generaties — hoewel onjuistheden bevattende — als leidraad in het algemeen bruikbaar was, is door mij, mede met gebruikmaking van de door de Heer Wijnaendts van Resandt opgespoorde gegevens, een genealogie *Ross* samengesteld, welke ik hierna in § 2 zal laten volgen.

§ 1 De eerste generaties van het Maastrichtse geslacht Ross, door W. Wijnaendts van Resandt †.

In handschriftelijke genealogieën heeft men tot dusver de mening gehuldigd, dat het in hoofde dezes genoemde geslacht en dat der Graven *von Ross* (Pruisische adel sedert 1820)

beide afstammen van een *George Ross* uit Schotland, die in 1695 als militair te 's-Hertogenbosch woonde. Dit is na een ingesteld onderzoek echter beslist onjuist gebleken: de Graven *von Ross* stammen af van *Peter Ross,* die in 1659 te Duisburg leefde en gehuwd was met *Christina Rademacher* [1]) en de Maastrichtse familie *Ross* stamt af van *Hendrik Ross,* die in 1648 te Kempen werd geboren.

Men was de mening toegedaan, dat met dit Kempen bedoeld werd het Kempen aan de Niers in het voormalige Gelders-Cleefse gebied, de geboorteplaats o.a. van Thomas à Kempis. Het onderzoek heeft echter uitgewezen, dat *Hendrik Ross* geboren was in het veel kleinere Kempen, een dorpje aan de Roer vlak tegen Heinsberg liggende en niet in Cleve, maar in Gulik.

Als *Hendrik Ross* dan ook op 13 juni 1674 als poorter van Maastricht wordt ingeschreven, heet hij: ,,*Hendrich Ros* geboortig van Hynsbergh oud omtrent 26 jaar, gepresenteerd door Mr. Wilhem van Hees als meester van het groot-brouwersambacht en heeft hij onder het selve als borger den borgerlicken eedt gedaen ende is hem het borgerschap verleert ut moris" [2]). Hieruit blijkt dus, dat *Hendrik Ross* brouwer was te Maastricht en dat hij omstreeks 1648 te Heinsbetg was geboren. Daar hij echter bij zijn eerste huwelijk op 30 sept. 1668 te Maastricht opgeeft te zijn: ,,jongeman van Kempen", is in verband met het vorenstaande bewezen, dat dit het Heinsbergse Kempen was.

Ongeveer te zelfder tijd kwam nog een *Ross* uit Heinsberg te Maastricht. Er huwde daar nl. op 24 okt. 1681 (herv.) een *Gerard Rosch* als j.m. van Heinsberg, soldaat onder capitein Sloot, met *Catharina Mullers,* j.d. van Maastricht. Twee personen van de naam *Ross (Rosch)* tegelijkertijd te Maastricht, die beiden uit Heinsberg stamden. Toch zou ik hen nog niet voor broeders houden, ware het niet, dat beiden kinderen hadden, die zij *Jacob* en *Helena* lieten dopen, zodat wij kunnen veronderstellen, dat Jacob en Helena de voornamen waren van hun beider ouders te Heinsberg.

De in 1681 te Maastricht hervormd gehuwde *Gerard Rosch* liet nl. in de R.K. St. Nicolaas-parochie [3]) aldaar als *Gerard Ros* enige kinderen uit zijn huwelijk met *Catharina Mullers (Mulder)* dopen, waaruit wij zien! dat hij door zijn huwelijk met een waarschijnlijk Katholiek Maastrichts meisje, tot die godsdienst overging. Die kinderen waren:

1. *Helena Ros,* ged. Maastricht (St. Nicolaas) 6 aug. 1682.
2. *Jacob Ros,* ged. Maastricht (St. Nicolaas) 3 febr. 1684.
3. *Anna Ros,* ged. Maastricht (St. Nicolaas) 24 okt. 1686.
4. *Elisabeth Ros, ged.* Maastricht (St. Nicolaas) 24 okt. 1686, tweeling met voorgaande.
5. *Helena Ros,* ged. Maastricht (St. Nicolaas) 20 sept. 1688; deze laatste huwde daar in dezelfde parochie 19 febr. 1708 met *Winandus Kersten.*

Hendrik Ross uit Heinsberg is later ook Katholiek gehuwd en heeft daardoor ook Katholieke afstammelingen nagelaten. Zulks kwam herhaaldelijk voor te Maastricht, een stad met een overwegend Katholieke bevolking. De weinige Protestantse

---

[1]) Geneal. Handbuch Bügerl. Familien, 36ste jaarg.
[2]) Burgerboek van Maastricht, deel IV, bldz. 246.
[3]) Er waren te Maastricht 5 R.K.-parochies met hun eigen doop-, trouw- en begr.-registers. Voorts zijn er na te zien de registers van de Herv., Lutherse en Waalse gemeente.

jongemannen vonden hun vrouwen meestal onder de Katholieke meisjes en een geloofsovergang was daar dan meestal het gevolg van.

Hendrik Ross huwde dan 1" Maastricht (Hervormd) 30 sept. 1668 met *Maria Krenskens*, j.d. van Maastricht. Van haar doop of 'ouders is aldaar echter niets te vinden, de enige Krenskens, die er voorkomt was *Matthijs Krenskens*, die 30 okt. 1652 huwde met *Maria van Gent;* misschien zijn dit haar ouders en was zij bij haar huwelijk nog zeer jong,

Zij overleed echter reeds 3 à 4 jaar na het huwelijk, tussen nov. 1671 en 1673, 'na haar man twee kinderen geschonken te hebben, nl.:

1. *Hans Diederich Ross*, later genaamd *Johannes Theodorus*, ged. Maastricht (Herv.) 29 dec. 1669, die straks volgt sub 11.
2. *Jacobus Ross*, ged. Maastricht (Herv.) 1 nov. 1671; dit kind overleed kort daarop.

Bij de doop dezer kinderen werd de vader ingeschreven als Roos.

12 okt. 1673 trad; *Hendrik Ross* opnieuw in het huwelijk en thans met een Katholieke jongedochter: in het trouwregister der St. Matthiasparochie te Maastricht staat op die datum: ,,contraxerunt matrimonium *Henricus Rots* postquam fidei calvinisticum abjurusset et.. . ortodoxem esset professus, et *Joanna Rutten;* testes fuerunt Nicolaes Rutten, Catharina Hinia et plures."

Zijn tweede vrouw, meestal voorkomende als *Jenneken Rutten*, was gedoopt in St. Matthias te Maastricht 5 okt. 1653, dochter van *Ruth Rutten*, bierbrouwer, en *Ely Claessen*. (Op 13 jan. 1646 werd *Ruth Rutten*, oud 29 jaar, in het brouwersambacht, burger van Maastricht: hij was geboren te Itteren).

Bij deze tweede vrouw won *Hendrik Ross* negen kinderen, waarvan de eerste drie R.K. werden gedoopt en de anderen Hervormd, waaruit dus blijkt, dat hij later weer tot het Protestantse geloof overging, zij het ook, dat van die negen kinderen alleen het oudste, van wie het latere predikantengeslacht *Ross* afstamt, Hervormd werd; al de anderen werden wederom Katholiek. Die kinderen waren:

3. *Jacob Ross*, ged. Maastricht (St. Catharina) 9 sept. 1674, stamvader van de Hervormde familie, volgt sub IIbis.
4. *Rutger Rosa* ged. Maastricht (St. Catharina) 12 okt. 1676, volgt IIter.
5. *Helena Ross*, ged. Maastricht (St. Nicolaas) 12 mei 1678, volgt IIquater.
6. *Jelis Ross*, ged. Maastricht (Herv.) 23 juni 1680, overl. jong.
7. *Johanna Ross*, ged. Maastricht (Herv.) 14 aug. 1682, overl. jong.
8. *Nicolaas Ross*, ged. Maastricht (Herv.) 15 sept. 1683, volgt IIquinquies.
9. *Willemyn Ross*, ged. Maastricht (Herv.) 23 mei 1686, overl. jong.
10. *Aleyda Ross*, ged. Maastricht (Herv.) 26 dec. 1687, ongeh. overleden als bagijn in het Bagijnenhof te Tongeren na 1743. Zij wordt in de navolgende akten nog meermalen vermeld.
11. *Jenne Catharina Ross*, ged. Maastricht (Herv.) 18 jan. 1693, overleed jong.

Ik merk hierbij nog op, dat bij de doop van het zesde kind de vader wederom is ingeschreven als *Roos*, bij de anderen als *Ross* of Ros.

Hendrik Ross vinden wij voorts meermalen vermeld in akten, voorkomende in de schepenregisters van Maastricht. Vooraf vestig ik er de aandacht op, dat men in die stad drie schepengerichten had, nl.: 1. het Brabants of Hertogelijk gericht, 2. het Luiks of Bisschoppelijk gericht en 3. het gericht van de Vroenhof. Iemand, die burger werd van Maastricht, deed tevens daarbij de keus onder welk gericht hij wenste te staan. Zo staat er bij *Hendrik Ross* in het Burgerboek bijgeschreven: ,,Brab.", hetgeen dus beduidt, dat hij ressorteerde onder het Brabants gericht, Elk dier gerichten had zijn eigen protocollen. In die van het Brabants gericht vindt men over *Hendrik Ross* de volgende akten:

3 okt. 1681. *Hendrik Rosch*, pachter geworden van de brandewijn-accijns voor Maastricht, stelt als waarborg daartoe zijn huis ,,Het Hoorn" op de Cleyne Gracht ald. (Zie over dit huis nog meermalen hieronder).

30 okt. 1689. *Hendrik Ros* wordt vermeld als burger en brouwer te Maastricht. 24 nov. 1690 *Jacob Rutten* en *Steven Hormans*, gehuwd met *Mechtelt Ruften*, kinderen van *Elie Claessen*, weduwe van *Ruth Rutten* in zijn leven burger en brouwer te Maastricht, dragen over aan hun zwager, *Hendrik Ros*, burger en brouwer ald., en *Jenneken Rutten*, diens vrouw, ieder hun 1/6 deel in het ouderlijk huis ,,het Poortier" langs de Maas.

16, 18 en 23 sept. 1693 wordt *Hendrik Ros* vermeld als molemeester.

3 febr. 1694: kinderen en schoonkinderen van *Ely Claessen*, weduwe *Rut Rutten*, waaronder *Hendrik Ros*, verkopen het achterdeel van het huis ,,Het Poortier", 22 juli 1697: Sr. *Gilles Rutten* draagt over aan Sr. *Hendrik Ros*, burger en brouwer, als gehuwd met *Johanna Rutten*, zijn 1/6 deel van het ouderlijk huis en brouwerij langs de Maas, genaamd ,,Het Poortier".

Kort daarop is *Hendrik Ross* overleden: 29 juli 1697 testeert hij voor notaris J. W. de la Haye te Maastricht. Hij heet dan ziek te bedde liggende, zijn huisvrouw *Johanna Rutten* gezond; zij vermaken aan hun jongste dochter *Alida Ros* vooruit 100 rijksdlrs. en benoemen wederkerig de langstlevende tot erfgenaam in hun goederen, vermakende aan ,,testateurs gezamenlijke kinderen van den tweed en b e dd e alleen de legitieme portie." Hertrouwt de weduwe dan vervalt voor haar de tucht en krijgen de kinderen de gehele erfenis, behalve de getrouwde zoon *Ruth Ros*, die om bijzondere redenen uitgesloten wordt en ook dan alleen de legitieme portie ontvangt.

Uit dit testament zien wij dus, dat de *Hendrik Ross, die* met *Johanna Rutten* in 1673 huwde, inderdaad tweemalen gehuwd is geweest,

Zijn weduwe hertrouwde Maastricht (St. Matthias) 17 febr. 1699 met *Dionisius Hechtermans*. Dit blijkt ook uit de volgende akte ingeschreven bij het Brabantse gericht':

16 april 1699: *Joanna Rutten*, weduwe *Hendrik Ros* en nu hertrouwd met *Dionisius Hechtermans*, bekent ontvangen te hebben van Matthias Wijnants, canunnik van de collegiale kerk van St. Servaas, 1000 gl. onder verband van haar huis genaamd ,,Het Hoorn" op de Kleine Gracht, op welk huis zij met haar eerste man op 9 aug. 1685 weliswaar een hypotheek van 900 gl. had opgenomen, doch welk bedrag op 20 maart 1698 voor het Luikse gericht was gekweten.

Haar tweede echtgenoot schijnt spoedig te zijn gestorven:

nog tweemaal komt zij, vele jaren later, in akten van het Brabants gericht voor:

2 dec. 1710: Juffr. *Johanna Rutten,* weduwe *Hendrik Ros,* neemt geld op en doet afstand van haar tuchtrecht ten behoeve van haar dochter Helena *Ros.* — 2 dec. 1712: Inschrijving van een notariële akte van 17 maart 1711, waarbij Juffr. *Johanna Rutten,* weduwe *Hendrik Ros,* bekent ontvangen te hebben van Lenaert Nijst 150 gl., benevens te voren nog diverse sommen, zij doet afstand van het recht van dat deel van de tucht, dat zij heeft aan haar huis, gelegen aan de Cleyne gracht, genaamd „het Hoorn", ten behoeve van haar twee dochters, *Helena* en *Alida Ross.*

Nog vele jaren schijnt zij geleefd te hebben, hoewel haar naam niet meer in de Maastrichtse schepenakten voorkomt: eerst in 1743 werd, zoals wij later zullen zien, haar erfenis geregeld.

Ook in de registers van de Vroenhof vind ik tweemaal *Hendrik Ros* terug:

10 okt. 1689 als burger en brouwer met acht andere brouwers, als gepacht hebbende de mout en de korenwaag, en

8 juni 1694: *Hendrik Ros,* als oom en momber van de kinderen van wijlen *Steven Hormans* en *Mechteld Ruften,* welke laatste hertrouwd is met *Johan Liva,* verkoopt land buiten de Tongerse poort.

Thans gaan wij over tot de kinderen van *Hendrik Ross.* Uit zijn eerste huwelijk met *Maria Krenskens* werd dus geboren:

11. *Hans Diederich Ross,* ged. Maastricht (Herv.) 29 dec. 1669, later genaamd *Johannes Theodorus,* huwt Katholiek Maastricht (St. Matthias) 7 febr. 1694 *Margaretha Gadet.* (Hierbij staan als getuigen vermeld: „*Ros* en *Helena Ros*", dus een zijner half-broers en een half-zuster.) Ik vind hem niet in de schepenregisters, alleen blijkt uit het begraafregister van St. Catharina, dat hij 22 dec. 1740 te Maastricht overleed. Ook van kinderen uit zijn huwelijk blijkt mij niets, dan dat een dochter van hem, *Joanna,* zeer jong op 15 nov. 1700 onder de parochie van St. Nicolaas te Maastricht werd begraven.

Uit het tweede huwelijk van *Hendrik Ross* met *Johanna Rutten* stamt:

IIbis. *Jacobus Ross,* die stamvader werd van de Hervormde familie te Maastricht, hoewel hijzelf nog Katholiek gedoopt werd te Maastricht (St. Catharina) 9 sept. 1674. Later heeft men in handschriftelijke genealogieën vermeld, dat Jacobus Ross uit het eerste huwelijk met Maria Krenskens was geboren, doch dit is onjuist, zoals ook blijkt uit de later te noemen akten, waarin zijn kinderen opkomen als erfgenamen van hun grootmoeder, *Johanna Ruften.*

Ook *Jacobus Ross* was brouwer te Maastricht en huwde aldaar (Herv.) 13 juli 1695 met *Maria Damen* (ook *Daemen).*

Als burger en mr. brouwer komt hij voor in een akte van het Brabants gericht van 26 april 1706; blijkens verschillende dergelijke akten leent hij nog al eens gelden uit: met zijn vrouw komt hij nog tezamen in een dergelijke akte voor van 20 maart 1724 (Luiks gericht), doch op 8 jan. 1726 wordt voor het Brabants gericht een notariële akte van 23 dec. 1725 geregistreerd, waarbij *Jacob Ross,* in huwelijk gehad hebbende *Maria Daemen* en geassisteerd met zijn schoonzoon *Otto Willem Berg,* luitenant-kolonel onder Saverny, gehuwd met *Catharina Ross,* en zijn zoons, *Theodorus Ross* en *Henricus Ross,* predikant van Veldhoven en Blaerthem, als erfgenamen van Sr. *Dirk Daemen,* diens huis, tegenover het Minderbroeder Klooster te Maastricht, voor 2200 gl. verkopen.

Het laatst komt hij voor in een akte van 20 mei 1738, als hij namens de kinderen van zijn zoon, *Theodorus Ross,* verwekt bij diens tweede vrouw, *Elisabeth Davignon,* geld uitleent. Het begraafregister der Hervormde gemeente vermeldt zijn overlijden op 22 dec. 1738, Uit zijn huwelijk met *Maria Daemen* werden zeven kinderen Herv. gedoopt te Maastricht:

1. *Hendrik Ross,* ged. 4 mei 1696, volgt IIIbis.
2. *Theodorus Ross,* ged. 27 april 1698, volgt IIIbis.
3. *Johannes Ross,* ged. 9 april 1700, sterft jong.
4. *Cafharina Ross,* ged. 28 febr. 1703, † Maastricht 27. sept. 1779, ondertrouwd ald. 11 nov. 1718 en gehuwd te Wylre 28 dec. d.a.v. met *Otto Willem Berg,* toenmaals luitenant in het regiment van kolonel Saverny, geb. 's-Hertogenbosch 29 jan. 1686, † Maastricht 13 maart 1773 als generaal-majoor der infanterie.
5. *Johannes Lambrecht Ross,* ged. 30 aug. 1785, jong gestorven.
6. *Jacob Ross,* ged. 21 dec. 1707, jong gestorven.
7. *Johanna Lucretia Ross,* ged. 7 aug. 1710, jong gestorven.

Wij mogen niet van Jacob *Ross* afstappen zonder melding te hebben gemaakt van een naamgenoot, die in dezelfde tijd te Maastricht woonde. Deze andere *Jacob Ross* humde als geboortig van Schotland en sergeant in het regiment de Morray, op 20 maart 1703 in de Waalse kerk ald. met Anna *Margaretha Prieur,* jonge dochter van Maastricht. Uit dit huwelijk werden te Maastricht geboren:

1. *Margaretha Ross,* ged. Herv. 28 okt. 1703.
2. Anna *Boss,* ged. Herv. 16 nov. 1704.
3. Jean *Ross,* ged. Waalse kerk 2 nov. 1706.
4. *Christiaan Hubert Ross,* ged. Waalse kerk 18 febr. 1708.

Wat er van deze familie geworden is, bleek mij niet, alleen heet Jacob *Ross* in de doopakte van 1704 „adjudant".

IIter. *Rutger Ross,* zoon van *Hendrik Ross,* en diens tweede vrouw *Johanna Ruften,* ged. Maastricht (St. Nicolaas) 12 okt. 1676. Hij wordt vermeld in het testament van zijn vader van 29 juli 1697 als ontvangende van de vaderlijke erfenis slechts de legitieme portie en zulks om bijzondere redenen, welke zijn vader daartoe noopten. Denkelijk leefde hij in onmin met deze en woonde hij ook niet te Maastricht, doch in het land van Valkenburg, van waar zijn vrouw kwam. Hij huwde toch te Maastricht (Herv.) 17 febr. 1696 met *Elisabeth Feninger,* „weduwe tot Valckenborgh" en uit dit huwelijk zijn geen kinderen te Maastricht gedoopt, noch Herv. noch R.K.

Het zou derhalve een afzonderlijk onderzoek behoeven hem en zijn nakomelingen na te gaan, doch wellicht behoren de twee ondervolgenden tot zijn nageslacht:

1. Dirk of *Theodorus Ross,* geboren en wonende te Heerlen, die 18 juni 1751 herv. te Maastricht huwde met *Elisabeth Beusen,* geb. te Heerlen en wonende te Maastricht, doch die op 26 juli 1751 in St. Jacob, katholiek overtrouwde met haar en dan *Theodorus Henricus Ross* heet.

2. *Gelis* of *Jelis Ros,* wonende te Schandelen onder de Hoofdbank van Heerlen en ald. gehuwd met *Ida Vijgen.* De kinderen van dit echtpaar, t.w.: a. *Anna Cafharina Ross,* b. *Ida Ross, c. Nicolaes Ross,* en d, *Herman Ross,* delen op 7 okt. 1745 voor Henricus Rhoen, landmeter van de Hoofdbank van Heerlen, de ouderlijke goederen en „bouwagie" te Schandelen. Deze akte van scheiding is door de vier kinderen elk met een kruisje gemerkt, daar zij niet konden schrijven. Dit wijst er op, dat deze tak tot de boerenstand was afgedaald. De sub a genoemde *Anna Cafharina Ross* verkoopt 30 dec.

1751 te Maastricht voor notaris J. Guichard haar deel in die goederen, na voor dezelfde notaris op 24 dec. t.v. huwelijksvoorwaarden gemaakt te hebben met *Arnoldus Sleypen*, bakker te Maastricht. Zij huwde te Maastricht (St. Matthias) 6 jan. 1752 met genoemde *Sleypen*, doch verder bleek mij van deze tak in de schepenregisters niets meer.

IIquater. *Helena Ross*, dochter van *Hendrik Ross* en *Johanna Ruften*, ged. Maastricht (St. Nicolaas) 12 mei 1678. Zij is getuige bij het huwelijk in 1694 van haar halfbroeder, *Johannes Theodorus Ross* en ontvangt 17 maart 1711 van haar moeder het haar toekomende deel in de tucht, die haar moeder had aan het huis ,,Het Hoorn" op de Kleine 'Gracht. Zij huwde 1° Maastricht (St. Matthias) 2 febr. 1701 met *Chrisfopherus Bernstoffer*, doch heeft later Maastricht verlaten, zodat haar tweede huwelijk met *Sebastiaen Paes* aldaar niet werd gevonden. Zij overleed vóór 1743, want bij de verkoop van de huizen afkomstig uit de erfenis van haar moeder, treedt voor haar deel op haar enige dochter uit haar tweede huwelijk. Deze dochter, die dan weduwe heet van *Paul Tournaye*, maakt op *25* jan. 1743 voor notaris Matthijs Brul1 te Maastricht over die verkoop vooraf een transactie met haar tante *Aleydis Ross*, hiervoor sub 1, 10, genoemd en dan bagijn te Tongeren.

IIquinquies. *Nicolaes Ross*, zoon van *Hendrik Ross* en *Johanna Ruften*, ged. Maastricht (herv.) 15 sept. 1683. Hij was sergeant en huwde kath. te Maastricht, in St. Jacob, 29 aug. 1703 met *Anna Marcelli*, die ook voorkomt als *Nanon Marseiller*.

Op *28* febr. 1734 verzoekt notaris Thielen namens Sr. *Jacob Ross* inschrijving voor het Brabants gericht te Maastricht van een akte van 6 sept. 1710, waarbij *Joanna Rutten*, weduwe van Sr. *Hendrik Ross*, het tuchtrecht vernietigde, dat zij had aan het gedeelte van haar zoon, Sr. *Nicolaes Ross* en zulks ten behoeve van die zoon, die gehuwd is met *Nanon Marseiller*. Daarbij is ingeschreven een schuldbekentenis d.d. 23 dec. 1709, waarbij laatstgenoemde vrouw als echtgenote van *Nicolaes Ross*, sergeant in het regiment van de overste Dieren, bekent opgenomen te hebben van haar zwager, Sr. *Jacob Ross*, burger en brouwer te Maastricht,. een bedrag van 400 gl., daarvoor tot onderpand stelllende vorenbedoeld kindsgedeelte in de erfenis van haar man's vader.

Hoewel *Nicolaes Ross* verder in geen enkele schepenakte van Maastricht voorkomt, heeft hij aldaar de volgende kinderen laten dopen:

1. *Johanna Ross*, ged. Maastricht (St. Catharina) *30* mei *1704, jong gestorven.*
2. *Johan Adolph Ross*, ged. Maastricht (St. Catharina) *28* okt. 1707, jong gestorven. Bij zijn doop is getuige *Helena Ross* namens *Aleyda Ross.*
3. *Johan Hendrik Ross*, die volgt IIIter.

III. Ds, *Henricus Ross*, zoon van *Jacob Ross* en *Maria Daemen*, ged. Maastricht (herv.) 4 mei *1696:* hij werd 1713 ingeschreven als student in de theologie te Utrecht, werd 1716 proponent en 9 sept. 1722 beroepen te Veldhoven en Blaerthem, waar hij tot zijn overlijden ald. op 6 dec. 1749 predikant bleef. Hij huwde op attestatie van Beek (N.Br.) voor de eerste maal 15 jan. 1724 te Maastricht met *Anna Catharina Timmerman*, wonende te Beek; zij overleed te Veldhoven in 1728, waarna hij in 1734 hertrouwde met *Petronella de Lamarche*, geb. te Aken, overl. te Veldhoven 19 jan. 1750, dochter van *Abraham de Lamarche* en *Johanna Romer*,

Ds. *Henricus Ross* komt voor in de hieronder bij zijn broeder te vermelden schepenakten van Maastricht van 27 jan. en 30 mei 1734 en had alleen uit zijn eerste huwelijk twee kinderen. (Zie over deze en hun afstammelingen het manuscript van Epen),

IIIbis. *Theodorus Ross*, zoon van *Jacob Ross* en *Maria Daemen*, ged. Maastricht (herv.) 27 april 1698. Hij wordt in de manuscript-genealogie genoemd als vaandrig, later kapitein, doch bij onderzoek bleek hij koopman te Maastricht te zijn. Als zodanig wordt hij aldaar begraven 19 okt. 1764. Hij, huwde twee maal: 1 °, op attestatie van Aken van 17 aug. 1725, met *Johanna de la Marche*, geb. te Aken en overl. te Maastricht tussen 1732 en 1734, dochter van *Abraham* en *Johanna Romer*. Daarna hertrouwde hij; op attestatie van de Waalse kerk te Maastricht, 11 juni 1734 met *Elisabeth Davignon*, van Maastricht. Haar doop werd in geen enkel doopregister aldaar gevonden. Zij werd begraven te Maastricht, 31 okt. 1763.

Theodorus Ross en zijn echtgenote komen nog als eens voor in schepenakten als geld gevende op hypotheek. Bovendien komt hij in de volgende twee belangrijke akten met zijn familieleden voor, beide voor het Brabants gericht gepasseerd: in de eerste van 27 jan. 1734 verzoekt notaris Thielen te Maastricht registratie van een akte van dezelfde datum, waarbij *Johanna Romer*, weduwe van *Abraham la Marche*, thans wonende binnen Maastricht, afstand doet van de tucht haar door haar man verleend, ten behoeve van haar kinderen en schoonkinderen, nl. *Petronella la Marche*, ongehuwd, *Petrus Florus Brull*, predikant van Gulpen en Vylen, gehuwd met *Sara la Marche*, *Theodorus Ross*, gehuwd geweest zijnde met *Johanna la Marche*, uitgezonderd het gedeelte van haar dochter *Albertine la Marche*, gehuwd met *Engelbert Lutger*, welk gedeelte door haar in tucht bezeten zal blijven, Zij geeft tevens volmacht aan *Jacob Ross* en *Theodorus Ross*, vader en zoon, om haar te vertegenwoordigen bij de scheiding en deling van haar mans goederen. Die deling, welke plaats vond 28 mei d.a.v., is ingeschreven op 30 mei 1734; dezelfde personen compareren daarbij, alleen is *Petronella (de) la Marche* in die tijd gehuwd met *Hendrik Ross*, predikant te Veldhoven, welke laatste zijn vader *Jacob Ross* eveneens machtigt om namens zijn vrouw daarbij op te treden.

De tweede akte is van 26 aug. 1743 en handelt over de betaling van de kooppenningen door *Theodorus Ross* van het huis aan de Maas afkomstig van de familie *Rutten* en hiervoor reeds vermeld.

Blijkens de vonnissen van het Brabants gericht d.d. 13 nov. 1744 wordt de opbrengst verdeeld van de huizen afkomstig van *Johanna Ruften*, wed. *Hendrik Ross*, te weten: le. huis, stalling en hof op de Kleine Gracht genaamd ,,Het Posthoorn" (in de oudere akten heet dit huis ,,Het Hoorn") uitkomende op de Varkensmarkt, verbleven aan J. L. de Playe voor 4100 gl.; 2e. het huis gelegen in de Drie Emmerstraat achter het sub 3 te noemen huis, verbleven aan *Theodorus Ross* voor 600 gl.; 3e. een half huis, gelegen aan de Maas, waarvan de andere helft toebehoort aan *Gilis Rutten*, verbleven eveneens aan *Theodorus Ross* voor 350 gl. Dat dit dezelfde huizen zijn, hiervoor reeds gemeld als behorende aan *Hendrik Ross*, de grootvader, is duidelijk en blijkt ook uit de vermelding, dat de eigenaars bij de verkoop ervan waren: a. *Aleydis Ross;* b. de erfgenamen van wijlen *Jacob Ross;* c. de weduwe van wijlen *Paul Tournaye*, en d. *Antoinette van der Loye*, als gemachtigde van haar absente man, *Johan Hen-*

drik Ross, alle tezamen erfgenamen van wijlen Sr. *Hendrik Ross* en *Joanna Rutten,* echtelieden.

Hieruit zien wij dus de toenmalige afstammelingen uit dit huwelijk en tevens, dat *Jacob Ross* uit het tweede huwelijk stamde, en n i e t uit dat met *Maria Krenskens.*

Alleen de afstammelingen van Hendrik's zoon *Rutger Ross* treden bij deze verkoop niet op, omdat *Rutger* bij zijn vader's overlijden dadelijk de filiale portie had ontvangen en uitgesloten was van hetgeen zijn moeder in tucht zou blijven bezitten.

Theodorns *Ross,* die in een akte van 10 febr. 1742 heet burger en koopman te Wijk tegenover Maastricht, had bij zijn eerste vrouw drie kinderen, nl.:

1. *Johanna Maria Ross,* ged. Maastricht 9 juni 1726, tr. Wilre 12 mei 1760 *Justinus Conincks,* geb. Maastricht (verder niet nagezocht).
2. *Jacob Hendrik,* volgt IV.
3. *Dora Aleyda Ross,* ged. Maastricht 6 april 1732, jong gestorven.

De kinderen uit zijn tweede huwelijk waren:

4. *Arnold Jacob,* volgt IVbis.
5. *Cafharina Hendrina Ross,* ged. Maastricht 26 aug. 1736, jong gestorven.
6. *Sara Florentina Ross,* ged, Maastricht 21 sept. 1738.
7. *Otto Willem,* volgt IVter.
8. *Johan Ernst, volgt* IVquater.

IIIter. *Johan Hendrik Ross, toon* van *Nicolaes Ross,* sergeant, en *Anna Marcelli;* hij huwde als korporaal in de compagnie van capitein Ingenhoven te Maastricht (herv.) 11 febr. 1730 met *Antonet van der Loyen,* geboortig van Maastricht. Hiervoor zagen wij, dat deze echtgenote in 1743 namens haar afwezige man met de andere erfgenamen bij de verdeling en verkoop van de erfenis van haar man's grootmoeder, *Johanna Ruften,* optrad.

Uit hun huwelijk werden in St. Catharina te Maastricht gedoopt:

1. *Joanna Ross,* ged. 13 juli 1732.
2. *Nicolaas Ross,* ged. 22 aug. 1734.

Wat er verder van deze tak is geworden bleek mij niet.

IV. Ds. *Jacob Hendrik Ross,* ged. Maastricht 30 juni 1728, werd proponent te Maastricht 30 juni 1750, predikant te Bakel 3 nov. 1751, predikant te Waalre en Aalst 19 juni 1759, overl. te Waalre 24 sept. 1801. Hij huwde te Heeze 16 okt. 1753 *Anna Maria Sterk,* geb. ald. 9 april 1730, overl. te Waalre 7 nov. 1781, dochter van Ds. *Johannes Sterk,* predikant te Waalre, en van *Anna Besoyen.*

(Zie voor de kinderen uit dit huwelijk en hun afstammelingen het manuscript van Epen.)

IVbis. *Arnold Jacob Ross,* zoon van *Theodorus Ross* en diens tweede vrouw, *Elisabeth Davignon,* ged. Maastricht 21 nov. 1734, was notaris te Maastricht van 1756-1792 en huwde te Wilre 17 april 1765 met *Henriette Margaretha Brull,* geb. te Gulpen, dochter van Ds. *Petrus Florus Brull,* predikant te Gulpen, en van *Sara de Lamarche.*

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabeth Ross,* ged. Maastricht 17 juni 1765, begr. ald. 3 aug. 1767.

2. *Wilhelmina Maria Ross,* ged, Maastricht 18 febr. 1767.
3. *Theodora Wilhelmina Ross,* ged. Maastricht 24 juli 1768.
4. *Johannes Matthias Ross,* ged. Maastricht 11 maart 1770, deze volgde in 1792 zijn vader op als notaris.
5. *Catharina Jacoba Ross,* ged. Maastricht 12 febr. 1772,
6. *Francina Maria Ryss,* ged. Maastricht 31 jan. 1774.
7. *Floris Jacob Ross,* ged. Maastricht 22 nov. 1775.
8. *Geerfruid Ross,* ged. Maastricht 20 okt. 1777, begr. ald. 22 juni 1778.
9. *Emerentia Florentina Ross,* ged. Maastricht 25 okt. 1779.
10. *Johanna Jacoba Ross.*

IVter. *Otto Willem Ross, zoon* van *Theodorus Ross* en diens tweede vrouw, *Elisabeth Davignon,* ged. Maastricht 7 aug. 1740, hij huwde ald. 12 mei 1769 *Johanna Clara van Auw,* geb. te Margraten.

Uit dit huwelijk.

1. *Anna Henriette Ross,* ged. Maastricht 5 maart 1770.
2. *Wilhelmus Antonius Ross,* ged. Maastricht 28 maart 1773.

IVquater. *Johan Ernst Ross,* jongste zoon van *Theodorns Ross* en *Elisabeth Davignon,* ged. Maastricht 29 mei 1747, hij woonde o.a. te Meerssen en te Schimmert en huwde 4 malen: 1° te Meerssen met *Anna Ida Dreessen:* 2° Meerssen 30 aug. 1772 *Susanna Sibilla Rochette,* geb. te Maastricht; 3° Maastricht 3 dec. 1774 *Johanna Aletta Geerfruida van Gent,* geb. te Maastricht; 4° Maastricht 25 nov. 1785 *Anna Geertruid Bakker.*

Alleen uit het tweede huwelijk vond ik als kinderen:

1. *Maria Geertruida Elisabeth Ross,* ged. Maastricht 7 juni 1769.
2. *Arnold Abraham Ross,* ged. Maastricht 23 dec. 1770.

De geschiedenis van deze jongste drie zonen van *Theodorus Ross* en die van hun afstammelingen is niet verder nagegaan.

(Slot volgt.)

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

van Eyck-(van) 's Heerenbergh, *Johanna van Eijck,* ged. Noorden **31** mei 1739 is dochter van *Marten Gijsberts van Eijck,* schoolmeester en koster, en *Catharina van 's Heerenbergh.* Gevraagd data en voorouders van dit echtpaar.

Lijsbeth 's Heerenbergh, ged. Rotterdam 18 mei 1681, begr. ald. 18 jan. 1734, echtgenote van *Bartholomeus Moll,* **was** dochter van *Leendert 's Heerenbergh* en *Catharina Kiggelaars.* Gevraagd data en voorouders van dit echtpaar.

Is er familieverband tussen *Catharina* en *Leendert's Heerenbergh,* onderling, en *Giellis van 's Herenberge,* van Poperingen, tr. Leiden 6 sept. 1591 *Maycken Libaerfs,* van IJsenberge (zie Jaarb. Centraal Bureau 1960, blz. 93)?

Velp (G.). **Mr.** R. A. **Rueb.**

Harderwijk-van Zetten-Morray. (LXIX 31, 94-96, 220, 313, 381; LXX 126; LXXI 354.) In een acte van 27 okt. 1683 opgemaakt door notaris B. Hagen te Amersfoort compareren:

Jacob Morray, president-burgemeester van Amersfoort; *Odilia Morray* laatstelijk weduwe van *Berent van Nieuwenburgh; Gerrit Kemp* gehuwd met *Maria Morray; Johan Foyert*, wijnkoper, gehuwd met *Catharina Morray*, tesamen kinderen van *Hutze Morray* en *Lamberta van Montfoort* en voorts *Rutgerus Morray*, ook voor zijn minderj. broeder en zuster, zoon van *Johan Morray; Willem Verhoeff*, wijnkoper, ook voor zijn onmondige zusters en absente zwager *Philippus Malfeth*, gehuwd met *Dibbora Verhoeff*, zoon van *Reinier Verhoeff* en *Aeffie Morray; Jacobus van Geythoorn*, gehuwd met *Catharina Morray*, dochter van Mr. *Dirk Morray*, tesamen kleinkinderen van voornoemde *Hutze Morray*. Zij verlenen een procuratie ad lites aan Mr. *Ludolph de Wit*.

Door deze acte is eindelijk het verband duidelijk geworden tussen de Amersfoortse *Morray's*.

Te Amersfoort ondertrouwen op 10 dec. 1625 (gehuwd te Leusden op 16 dec. 1625) *Gudse Morren*, wedr. van *Aefken Lubberts*, en *Lambertje Dircks*, wed. *Jan Packou*. Dit echtpaar is ongetwijfeld identiek met *Hudse Morray* en *Lamberta van Montfoort*. Er kan voorts geen twijfel aan bestaan, dat de dopen van onderstaande kinderen, waarbij de moedersnaam slechts eenmaal vermeld wordt, doch waarbij de vader met de zeer ongewone- voornaam *Gudse* of *Hudse (Morre(n))* vermeld wordt, betrekking hebben op de voornoemde kinderen van *Hudse Morray*. Deze kinderen werden gedoopt te Amersfoort t.w.:

1. *Dirk*, ged. 8 okt. 1626, tr. 23 april 1648 *Gouda van Oudewater*.
2. *Eechgen (= Aeffie = Agatha)*, ged. 5 jan. 1629, tr. 23 april 1650 *Reynier Stevens Verhoeff*.
3. *Jan*, ged. 13 okt. 1633, tr. 29 dec. 1655 *Lewina Stevens Verhoeff*.
4. *Maria*, ged. 24' april 1636, tr. 1° 26 sept. 1665 *Jacobus Boot:* tr. 2° 2 juli 1679 *Gerrit Kemp*, wedr. van *Hendrickje Hendricks;* zij testeert met haar eerste man 4 april 1674 voor not. A. van Brinckesteyn.
5. *Jacobus*, ged. 17 dec. 1637, notaris en veelvuldig lid van de vroedschap, tr. 11 sept. 1665 *Johanna van der Meulen;* testeert 3 sept. 1703 voor not. A. van Goudoever: boedelscheiding met kinderen 10 febr. 1705 id.
6. *Catharijntje*, ged. 24 maart 1640, tr. 5 dec. 1671 *Johan Foyaart (Foyert)*, wedr. van *Weymtje Potter;* zij testeren voor not! A. Schut 9 okt. 1689: boedelscheiding 23 april 1692 id.
7. *Alexander*, ged. 24 aug. 1643.
8. *Odilia*, wier doop niet werd gevonden. Zij is identiek met *Oetje Morray*, die tr. 1° 2 aug. 1665 *Aert Volkerts;* tr. 2° 28 nov. 1679 *Bayrent Nieuwenburg*, wedr. van *Martje Otten*.

De meeste van deze kinderen hebben een zoon *Rutger*. *Zou* derhalve *Hutse* of *Gudse* een verbastering zijn van *Rutger en* was *Morray* een verfraaiing van *Morre*? Of was (wat mij het waarschijnlijkst lijkt) *Hutse Morre* een van de vele buitenlandse militairen (b.v. uit Engeland of Schotland) die zich te Amersfoort vestigden? Sommige *Morray's* komen aldaar ook als *Murray* voor.

De onder 4 genoemde *Maria* geeft 26 maart 1688 (not. A. Schut) als vrouw van *Gerrit Kemp*, vroeger weduwe van *Jacob Boot*, moeder van *Rutgerus Boot* machtiging aan *Adam Thiens te* Aken een legaat t.b.v. voorn. *Rutgerus te* ontvangen, dat hem besproken was door zijn oom *Thomas Boot*, te Aken overleden.

Ik heb de indruk gekregen dat het echtpaar *Hudse (Gudse) Morray-Lamberta Dircks (van Montfoort)* aan de kwartierstaat van veel leden van het latere Amersfoortse regentenpatriciaat toegevoegd kan worden.

Utrecht, W. A. WIJBURG JR.

Canter-Canter Visscher. Aan Ferwerda en De Haan Hettema wordt de volgende stamreeks ontleend:

1. *Willem Canter*, geb. omstr. 1410.

11. *Lambert Canter*, geb. omstr. 1440, tr. *Wyts Jansdr. Auckema*, dr. van *Jan Sybrantsz.* en *Auck Oengha*.

III. *Willem Canter*, geb. omstr. 1470.

IV. *Lambertus Canter*, geb. Groningen in 1513, † Utrecht 25 juni 1583, tr. *Aleyda van Wijck van Gaesbeeck*, dr. van *Dirck* († 11 dec. 1514) en *Johanna van Draeckenburg* († 3 sept. 1532).

V. *Dirck Canter*, geb. Utrecht in 1545, burgemr. van Utrecht 1588—1610, † Leeuwarden 12 maart 1616, tr. *Catharina de Swart*, dr. van *Jan* en *Anna van Selms* (of *van Solms*).

VI. *Lambertus Canter*, geb. omstr. 1572, † vóór 1638, tr. 2° *Hillegonda (van) Landscroon*, dr. van *Roetard* en N. *van Oestrum*.

VII. *Nicolaus Canter*, geb. omstr. 1600, † vóór 13 aug. 1663, tr. omstr. 1628 *Geertruida van Oosten*, geb. omstr. 1605, † omstr. 1663, dr. van *Jacob Canter van Oosten* en *Machtelt Arentsdr, Vos*.

VIII. Dr. *Jacobus Canter*, geb. Leeuwarden in 1631, secretaris van Dantumadeel, † in 1687, tr. *Douwsten (Doumsten) Douwesdr. Swingma*.

XI. *Machtelt Canter*, geb. Rinsumageest 18 april 1666, † (te Harlingen?) in 1735, tr. Dantumadeel omstr. 1700 *Tammerus Visscher*, † omstr. 1736.

Aan dezelfde bronnen zijn ontleend de onderstaande gegevens over de voorouders van *Geertruida van Oosten*, echtgenote van de hierboven onder VII genoemde *Nicolaus Canter*.

1. *Johannes Canter*, tr. *Lieuwke Abele*.

11. *Jacobus Canter*, geb. 1451, † 1510, tr, *Lieuwke van Belkum*.

111. *Rienscke Jacobsdr. Canter*, tr. *Claes Tymensz.*, zn. van *Tymen Seecklesz.* (zn. van *Saeckle Sjoertsz.* (*Tabynthien)* en *Jel Hettema*) en N.N.

IV. *Anna Claes Tymenszdr.*, geb. omstr. 1510, † omstr. 1568, tr. *Jacobus Adamsz. Canter*.

V. *Lieuwke Jacobsdr. Canter*, geb. omstr. 1545, tr. *Johannes van Oosten*.

VI. *Jacob Canter van Oosten*, geb. omstr. 1579, † 1 dec. 1639, tr. *Machtelt Arentsdr. Vos*.

VII. *Geertruida van Oosten*, tr. omstr. 1628 *Nicolaus Canter* (zie hierboven).

Op het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage berust een handschrift van Mr. *J. van de Pavoirt Canter Visscher*, waaraan ik de volgende, van het bovenstaande op verschillende punten afwijkende, gegevens ontleende:

I. Dr. *Johannes Hermannusz. Canter*, geb. Groningen omstr. 1415, † aldaar in 1506, tr. *Lieuwke (van) Abele*, † na 1516.

II. *Jacobus Canter*, geb. Groningen in 1451, † aldaar omstr. 1510, tr. *Lieuwke van Belkum*, dr. van *Gerrit* en diens tweede echtgenote *Wyttie N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Jelmer*, volgt III.
2. *Rienscke Canter*, tr. *Claes Tymensz.*, geb. omstr. *1465*, zn. van *Tytnen Saecklesz.* en kleinzoon van *Saeckle Sjoertsz.* gezegd *Tabynthien* (als schoonzoon van *Tabe Ynthesz.)* en *Jel Hettema*, dr. van *Tabe Ynthesz. Hettema.*
   De afstamming van *Geertruida van Oosten* uit *Rienscke Canter* wordt in het m.s. verder geheel gelijkluidend, als hierboven vermeld, opgegeven.

III. *Jelmer Canfer*, geb. omstr. 1475, † na 1520, tr. N. *(van) Aldringa.*

IV. *Lambertus Canter* (1513—1583), tr. *Aleyda van Wijck van Gaesbeeck etc.;* de gegevens over hem en zijn nakomelingen, in het m.s. opgegeven, komen verder overeen met hetgeen in bovenstaande stamreeks *Canter* door mij is vermeld.

Mijn vraag is nu welke van de boven, vermelde stamreeksen de juiste gegevens inhoudt: tevens wordt aanvulling verzocht van de bovenstaande stamreeksen,

Ook het wapen *Canter* werpt problemen op. Het voormelde dossier van de Heer *van de Pavoirt Canter Visscher* bevat twee zeer duidelijke lakafdrukken *Canter*, welke vertonen: in blauw drie zilveren rozen (2 en 1); helmteken: een open vlucht, doorsneden rechts van zilver en blauw en links van blauw en zilver. Zowel Rietstap als Ferwerda en De Haan Hettema vermelden dit wapen niet, doch geven als wapen *Canter:* drie mispelbloemen, drie gouden zespuntige sterren en het gedeelde wapen met drie schelpen.

Ten slotte worden aanvullingen c.q. verbeteringen gevraagd op de volgende gegevens omtrent afstammelingen van het echtpaar *Tammerus Visscher-Machtelt Canter*, wier zoon was:

I Ds. *Cornelis Canter Visscher*, geb. Bolsward 23 aug. 1701, pred. o.a. te Pingjum, † Makkum 27 dec. 1782, tr. Parrega 14 jan. 1725 *Sytske Doutsesdr. Dijkland* (of *Dikland)*, geb. Bolsward 6 juni 1700.

II. *Tammerus Canter Visscher*, geb. Pingjum 11 aug. 1729, opperkoopman der O.I. Comp., † Murshidabad (Calcapur) 31 jan. 1778, tr. Casim Bazar 26 febr. 1754 *Carolina Suzanna Symonsz.*, geb. omstr. 1.735, † Negapatnam 11 okt. 1813.

III. *Jacobus Symonsz Canter Visscher*, geb. Negapatnam 26 mei 1764, † Jaffnapatnam 14 maart 1822, tr. Jaffnapatnam 18 jan. 1789 *Johanna Albertina Kloege;* geb. Colombo 26 april 1772, † Tegal 5 mei 1846, dr. van *Johannes Thomas Kloege*, chirurgun der O.I. Comp., en *Adriana Geertruida de Vos.*

IV. *Tammerus Johannes Pieter Canter Visscher*, geb. Paliacatta (kust van Coromandel) 6 sept. 1805, † Tegal 9 jan. 1878, tr. Soerabaja 27 jan. 1845 (?) *Martina Gerardina Annetta Reep*, geb. Pamekassan in 1821, † Tegal 1 maart 1885, begr. ald., dr. van *Cornelis Reep*, resident van Madoera, en N.N.

Voor hun kinderen zie men „De Indische Navorscher", jrg. 5, blz. 28, 52, 53, 64.

s-Gravenhage. J. H. STADELMANN VON ESCHOLZMATT.

Cruijff. *Liekele Cruijff*, timmerman, geb. Amsterdam 24 febr. 1824, † ald. 20 juni 1866 is zoon van *Rijk Cruijff*, korenmolenaar te Amersfoort, † Amsterdam 1 aug. 1873, tr. Amsterdam 10 mei 1820 *Auchie (Aukje) Albers.*

Gevraagd: geboortedatum van *Rijk Cruijff* (te Amersfoort werd een *Rijk Cruijff* gedoopt 10 nov. 1793 en een op 10 febr. 1799 uit verschillende ouders) en nadere gegevens en de voorouders van zijn vrouw *Auchie Albers.*

Rijk Cruyff ***Heymenszn*** tr. 1° Amersfoort 22 mei 1746 *Geertruy van Doeverden;* tr. 2° ald. 11 mei 1749 *Geertruy van Haaften (Hoften).*

Gevraagd zijn voorouders,

Velp (G.). MR. R. A. RUEB.

Maas-Ockhuysen. (LXXVIII 40.) De in kol. 40 van deze jaargang genoemde *Hendrik Maas* vind ik vermeld in Genealogische en Heraldische Bladen, le jrg., blz. 326, waar opgegeven wordt zijn tweede huwelijk op 10 november 1853 te Barneveld met *Wilhelmina Margaretha Hendrika Bloys van Treslong.*

Hendrik Maas voornoemd, werd geb. Moordrecht 26 aug., ged. ald. (Remonstr.) 20 sept. 1793, † Rijswijk (Z.-H.) 9 nov. 1873, tr. 1° *Wilhelmina Ockhuysen*, ged. Moordrecht 3 juni 1798, dr. van Ds. *Jacobus Ockhuysen* (ged. Moordrecht 12 aug. 1770, Remonstrants predikant aldaar, begr. Moordrecht 29 juni 1803) en (tr. Zwijndrecht 24 juni 1794) *Magteld Maria van Dijk* (ged. Zwijndrecht 8 mei 1774, † Moordrecht 23 januari 1818).

De ouders van *Hendrik Maas* (1793-1873) waren: Ds. *Laurens Maas*, ged. Rotterdam 5 aug. 1759, Remonstrants predikant, laatstelijk te Moordrecht, † Utrecht 22 sept. 1833, tr. 1° Woerden (voor Schout en Schepenen) 11 nov. 1788 *Wilhelmina Breveld (Breevelt)*, ged. Utrecht 7 maart 1765, begr. Moordrecht 31 mei 1805. (Zie nader Ned. Leeuw 1941, kol. 166.)

Zijn grootouders waren: *Adrianus Maas*, ged. Nieuwkoop 20 sept. 1733, schrijver, tr. Rotterdam 23 juni 1754 *Maria Praalder*, ged. Z. Schermer 24 okt. 1734, en *Anthonius Breevelt*, tr. *Christina van der Graft.*

De overgrootouders waren: Ds. *Cornelis Maas*, geb. Rotterdam in 1698, Remonstrants predikant, † Nieuwkoop in 1735, tr. Rotterdam 15 febr. 1728 *Adriana van Heel*, geb. Rotterdam 7 nov. 1708; en *Laurens Praalder Gerritsz.*, schoolmeester te Z. Schermer, tr. Geurtje *Than Simonsdr.*

De bet-overgrootouders waren: *Cornelis Maas*, tr. Rotterdam in 1685 *Marijtje van Banchem:* en *Jacob van Heel*, tr. *Maria Vroombrouck* (Zie Ned. Patriciaat 26e jrg. (1940), blz. 75, en Ned. Leeuw 1938, kol. 462).

Kan iemand mij aan gegevens over de ouders en grootouders van Ds. *Jacobus Ockhuysen* en *Maria van Dijk* helpen?

Lunteren. F. VAN HOOGSTRATEN.

Volgens Ned. Leeuw LXV (1948), kol, 67, waren, volgens de huwel. voorwaarden d.d. Dordrecht 2 juni 1794, van *Jacob Okhuysen* en *Maytilda Maria van Dijk;* de daarbij assisterende vaders van de partijen resp. *Nikolaas Jan Okhuysen,* koopman, te Moordrecht, en *Jan van Dijk,* heer van Heer Oudelandsambagt, te Zwijndrecht.

REDACTIE.

Menso. Op *23* dec. *1832* sneuvelde te Doel (tijdens het beleg van de citadel te Antwerpen) de adj.-majoor *Menso*. Gevraagd wordt ten le. is deze *Menso* dezelfde als de *Menso,* die te Luik streed in 1830? En ten 2e. wat zijn de juiste voornamen, geboorteplaats, geboortedatum, plaats en datum van overlijden en de juiste militaire graad van deze adj-majoor?

St. Niklaas- Waas (België). A. Buvé.

Neisingh. Gevraagd voorgeslacht van *Lucas Wybesz. Neisingh,* in 1748 oud-brouwer te Noordwolde (Fr.), 1757 korporaal te Groningen, † ald. 1785 (?), tr. 1° Noordwolde in febr. 1744 *Antje Freerks Wittevéen,* † ald. 2 dec. 1747, dr. van *Freerk Jansz.* en *Geesje Harmensdr.;* tr. 2° Groningen 4 okt. 1757 *Jantje Bosch,* van Kropswolde (sept. 1757 kwam *Johanna Bosch* met att. van Zwolle).

Uit het eerste huwelijk:

Wiebe Neisinyh, ged, Noordwolde eind dec. 1745, chirurgijn te Blokzijl, † ald. 15 juli 1802, tr. Noordwolde 1769 *Maria Schoppenhouwer* (zie verder Sibbe jan. 1943).

Uit dit huwelijk:

Jan Schoppenhouwer Neisinyh, † Neissen in Opper-Silezië, in het hospitaal, 27 mei 1805, tr. Blokzijl 25 dec. 1795 *Meyntje Fransdr. Vos.* Hieruit via twee generaties molenaars, verder aannemers *Neisingh* te Assen, en *J. Neisingh,* gem. arch. te Leiden, thans te Kampen.

Het bovenvermelde echtpaar *Neisingh-Bos(ch)* is in de genealogie *Nysingh* in Ned. Patriciaat 1928/29, blz. 144, ingevoegd. Op die plaats horen beiden niet thuis. Waar echter wel ?

Assen. G. C. HELBERS.

Overeem. *Hendrick Petersz. Overeem,* tr. Woudenberg 25 okt. 1671 *Lijsje Hendriks van Ginckel,* te Leersum.

Gevraagd hun voorouders; is zijn vader een zoon van *Hendrick Petersen,* j.m. van Scherpenzeel, tr. Scherpenzeel 9 nov. 1611 *Jacobgen Hermensdochter,* van Woudenberg?

Velp (G.). MR. R. A. RUEB.

Quack-von der Wayhe. (LXXVIII 40.) Naar aanleiding van het op deze vraag door de Redactie gegeven antwoord vestigen wij er de aandacht op, dat het boekje getiteld „Aanteekeningen van het geslacht Quack", verzameld door J. W. Niënhuis Ruys (1926), zeer vele fouten bevat en hoogst onnauwkeurig is. Het daarin gegeven verband tussen het Brielse geslacht en het latere Nijmeegse geslacht van die naam is naar alle waarschijnlijkheid volkomen uit de lucht gegrepen. Dit is ons gebleken bij een diepgaand archiefonderzoek, dat werd ingesteld naar aanleiding van ons voornemen de genealogie van het Nijmeegse geslacht te publiceren in de 48e jaargang van „Nederland's Patriciaat". Voor toezending van aanvullingen en verbeteringen op de publicatie van de Heer Niënhuis Ruys houden wij ons gaarne aanbevolen.

's-Gravenhage. CENTRAAL BUREAU VOOR GENEALOGIE.

Ramann. (LXVIII 159.) Mijn vraag gedaan, omtrent ouders enz. van *Christiaan Wilhelm Justus Ramann,* kan ik althans gedeeltelijk, via abnormaal hoge legeskosten te Amsterdam, zelf beantwoorden. Hij werd geboren in Main Stockheim (Beieren) 6 febr. 1831, was makelaar in koffie te Amsterdam, en overleed aldaar 28 jan. 1907, huwde te Amsterdam (2°) 21 nov. 1861 *Rebecca da Costa,* geb. ald. 8 nov. 1832, †?, dr. van Mr. *Isaac* en *Hana Belmonte.* Hij was zoon van *Christian Ramann* en *Frederika Henriette Christiane Moehriny.* Voor de kwartieren *da Costa-Belmonte zie* Kwartierstatenboek, p. 108.

Lunteren. F. VAN HOOGSTRATEN.

Saysoens-van Brederode. (LXXVI 387,) Het volgende overzicht maakt het wellicht mogelijk de ascendenten van *Abigael Saysoens* te vinden.

1. N. *Saysoens.*

Kinderen:

1. *Abiyael Saysoens,* tr. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 8 sept. 1609 *Adriaen Gerritsz. van Beyeren,* boekverkoper en uitgever te Delft, verm. geb. te 's-Gravenhage, † Delft in 1651.
2. *Sacharias Saysoens,* volgt 11.
3. *Getrtruijt Saysoens,* † vóór 22 dec. 1650, ondertr. 's-Gravenhage 26 juli 1626 *Nicolaes Cornelisz. (van) Brederode,* ook genaamd *Nieulandt* (wiens nicht zij was), weduwnaar, oud-burgemeester van 's-Gravenhage. Het derde gebod werd opgehouden en het huwelijk vond geen doorgang. Zij ondertr. 's-Gravenhage 17 okt. 1627 *Dirck Verburch,* † na 31 dec. 1650,

11. *Sacharias Saysoens.*

Kinderen:

1. *Sacharias Sachariasz. Saysoens,* woonde in 1650 te Amsterdam.
2. *Maria Sachariasdr. Saysoens,* † vóór 31 dec. 1650, tr. *Jan Maukassen,* juwelier te Duinkerken. Uit dit huwelijk werden 3 kinderen geboren.
3. *Anna Sachariasdr. Saysoens,* woonde in 1650 te Duinkerken.

Gevraagd:

a. ascendenten van *Abigael Saysoens;*

b. de juiste familierelatie tussen *Abigael Saysoens* en *Nicolaes Cornelisz. (van) Brederode;*

c. ascendenten van *Nicolaes Cornelisz. (van) Brederode,* ook genaamd *Nieulandt,* voornoemd.

Den Helder. W. ENTERMAN.

INHOUD VAN DIT NUMMER,.

Bestuursberichten. — Aanwinstenlijst der bibliotheek. — Een West-Europees gezelschap. De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805—1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk, door Mr. W. de Vries (vervolg). — Enige opmerkingen over Johan Rengers van Schermer, door H. E. de Groot. — Fragment-genealogie Van der Heul, Rotterdam, door Mr. 0. A. van der Meer. — Het Maastrichtse geslacht Ross, medegedeeld door Mr. E. A. Engelbrecht. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlam 70,* Wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op post-rekening no. 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17,* 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur. of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5,* 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 3 — LXXVIIIe Jaargang — **maart 1961**

BESTUURSBERICHTEN,

Tot lid zijn benoemd:	Voorgesteld door:
W. J. EBELING KONING, *Huize Flierderhof, Quatre Brasweg 20, Gorssel* (Gld.)	DR. A. C. F. KOCH te *Deventer.*
Mevrouw C. S. VAN DER MEER, geb. DE LANGEN, *Harddraverslaan 33, Santpoort.*	MR. O. A. VAN DER MEER, *te Santpoort.*
F. PELS, *Wilrijk (Antwerpen, België).*	H. VRIENS, te *Antwerpen.*
MR. R. C. SCHLINGEIMANN, *Helvoirtseweg* 203, Vught *(N.Br.).*	MR. J. P. J. GEWIN, 's-Gravenhage.
P. R. TH. ZANDER TER MAAT, *Bezuidenhoutseweg, Plat Smaragdhorst* 92, *'s-Gravenhage.*	HET BESTUUR.

Adreswijzigingen:

Ds. H. VAN BEEK	*Den Helder. Timorlaan 5.*
G. G. C. CELOSSE	*Breda. Strijenlaan 17.*
A. B. DULL	*Den Ham. post Adward (Gr.) Ds. Koppiusweg 24.*
MR. L. P. A. M. HOFSTEE	*Vught. Aloysiuslaan* 17.
MR. A. F. C. L. KIEVITS	*Ammerzoden.* Boorstraat *37.*
MR. E. J. MAC GILLAVRY	*Eindhoven. Pasteurlaan 103.*
W. L. VAN DE WATERING	*'s-Gravenhage. Valkenboslaan* 62.

Het Genootschap is in ruil getreden met het tijdschrift: The Armorial" 1 Darnaway Street, Edinburgh 3 (Schotland).

Familienkundlicbe Nachrichten,

Aangezien de uitgever van de „Familienkundliche Nachrichten" deze uitgave niet langer kosteloos ter beschikking kan stellen, waardoor voor het Genootschap de aan de verspreiding verbonden kosten aanmerkelijk worden verhoogd, heeft het bestuur 'ervan afgezien deze te continueren.

Leden, die prijs stellen op toezending van de „Familienkundliche Nachrichten" kunnen zich wenden tot de uitgever; Arbeitsgemeinschaft der Verlage Degener 6 Co. und Heinz Reise, (13a) Neustadt a.d. Aisch, Nürnberger Strasse 27/29.

EEN WEST-EUROPEES GEZELSCHAP+

De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805-1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk.

door

MR. W. DE VRIES.

(Vervolg van LXXVIII, kol. 55.)

§ 3. Bouwens (Bouwens van der Boyen, Bouwens van der Boijen, De Kokelaer Bouwens).

Toen ik nu met mijn onderzoek via de familie *Maas* vast bleek te lopen, besloot ik een derde weg in te slaan. Zou het — zo vroeg ik mij af — niet mogelijk blijken méér gegevens in handen te krijgen over het echtpaar *Bulkley-Carter* door uit te gaan van de door Mr, Schlingemann gesignaleerde, hem overigens geheel onbekende Franse neef *Bouwens van der Boijen,* die in het begin dezer eeuw in Parijs moest hebben gewoond? In de bestaande genealogische literatuur was over deze Parijse (?) *Bouwens van der Boijen's* geen enkel gegeven te vinden, en het was zelfs geheel onbekend, of bedoelde „Franse neef" nog nakomelingen had gehad, dan wel misschien alleen maar tijdelijk in de Franse hoofdstad verblijf had gehouden, en inmiddels reeds elders kinderloos was overleden. Toch besloot ik een, poging te wagen; om hem op het spoor te komen scheen het gewenst een genealogie van de familie *Bouwens van der Boyen (Boijen)* samen te stellen. Dankzij Van Beresteyns niet genoeg te waarderen Genealogisch Repertorium bleek mij al spoedig, dat de *Bouwens van der Boyen (Boijen)'s* een niet-geadelde tak van de in Nederland's Adelsboek (1940, blz. 468 vlg.) opgenomen familie der Jonkheren *Bouwens* hadden gevormd. De eerste vier generaties vielen geheel samen.

Blijkens Ned. Adelsboek l.c. luidden deze generaties:

I. *Reinier Bouwens,* geb. Maastricht ca. 1570, zijdehandelaar te Aken, burger van Nijmegen (komende van Aken, 28 april 1615), tr. Catharina *Grouwels.*

II. Johan *Bouwens,* geb. *Aken* in 1593, tr. Nijmegen 4 aug. 1618 *Agnes Simons,* geb. Aken in 1597, dr. van *Peter Simons.*

III. *Pieter Bouwens,* geb. Aken 2 maart 1621, ijzerhandelaar te Amsterdam, † Amsterdam 25 okt. 1680, tr. ald. 11 juni 1651 *Anna Maria van Nutt,* geb. Aken in maart 1622, † Amsterdam 2 jan. 1686, dr. van *Isaac* en *Anna* de *la Court.*

IV. *Joannes Bouwens,* geb. Amsterdam 29 aug. 1663, handelaar in geschut en ijzer, † ald. 12 nov. 1720, tr. Amsterdam 28 febr. 1685 *Catharina Pels,* geb. Amsterdam 10 april 1665, † ald. 31 okt. 1704, dr. van Jean *Lucas,* heer van Hogelanden, en *Susanna Noirot.*

Van de in Nederland's Adelsboek sub IV genoemde *Joannes Bouwens (1663-1720)* wordt aldaar slechts één zoon (V) *Jean Lucas Bouwens* (1695-1756) vermeld, gehuwd met *Sara Cornelia van Marcelis* (1703—1758). Zij waren ouders van o.a. [48]):

1. *Johan Bouwens,* die kinderloos overleed.

[48]) Een dochter, Jacoba *Johanna Bowwens* (1741—1793), tr. 1758 *Willlem August Sirtema van Grovestins* (1740-1813); zie Ned. Adelsboek 1951, blz. 296/297.

2. *Pieter Bouwens* (1733-1790); zie Ned. Adelsboek t.a.p. sub VI. Uit hem sproot een zoon Jhr. *Pieter Bou wens,* heer van Horssen (VII; 1775—1843), die bij K.B. van 28 nov. 1831 nr 69 werd verheven in de Nederlandse adel, Deze tak stierf in 1900 in de manlijke lijn uit.

3. *Dirk Bouwens,* wiens zoon *Carel Jacob Bouwens* de stichter werd van een in Engeland gevestigde tak [49]).

De oorzaak van de vestiging van *Carel* Jacob *Bouwens in* Engeland werd gevormd door het gerucht-makend duel, dat op 22 okt. 1790 in het Haagse Bos plaats gevonden had tussen *Pierre Frédéric Adrien de Drevon* en *Wiqbold van Heeckeren van Barlham,* beiden vaandrig bij de Hollandse gardes en page aan Prins Willem V, wier minnestrijd om *Machtilde van Buren* ontaard was in een hooglopende ruzie. Tot de vier secondanten behoorde de eveneens bij die gardes dienende *Carel Jacob Bouwens.* Het duel eindigde met de dood van *De Drevon,* bij wie behalve een steek in het hart en twee steken in de arm nog drie steken in de rug geconstateerd werden. Deze laatste verwondingen deden meer aan een moord, dan aan een regulier duel denken. *Bouwens* week met de andere secondanten deswege naar Engeland uit. Men zie met betrekking tot dit duel o.a.: Arnold Ising, Een duel in het Haagsche Bosch (Haagsche Stemmen nr 7, 14 febr. 1891); M. A. v. R(hede) v.d. K(loot), De Oude Mannenberg (Haagsch Jaarboekje 1891, blz. 26-33); Een duel in het Haagsche Bosch in De Haagsehe Post van 16 febr. 1924; F. de Witt Huberts, Een duel in het Haagsche Bosch in Nieuwe Rotterdamsche Courant van 15 febr. 1931; M. C. Sigal, De Drevon de Montargues in De Navorscher 86e jg. (1937) blz. 157-162, en dezelfde schr., De Stichting Nalatenschap de Drevon in Die Haghe, jg. 1959.

Evenwel had *Joannes Bouwens* (IV; 1663-1720) behalve *Jean Lucas* ook nog een jongere zoon:

Va. Mr. *Reynier Bouwens* [50]), geb. Amsterdam 29 aug. 1697, koopman ald. (firma Joan Bouwens & Soonen), raad van Amsterdam 1741—'48, bewindhebber O.I.C., † Amsterdam 14 sept. 1756; tr. 1° Amsterdam 5 febr. 1721 *Margaretha Catharina Bernard,* geb. Amsterdam 17 mei 1701, † ald. 29 maart 1728, dr. van Mr. *Daniel Jean* en *Maria Six;* tr. 2° Amsterdam 10 juni *1732 Catharina Justina Valckenier,* geb. Amsterdam 5 nov. 1703, begr. ald. (Oude kerk) 13 okt. 1775, dr. van *Jacob* en *Jacoba Constantia Becker.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Joan Bouwens,* ged, Amsterdam (Amstelkerk) 4 dec. 1721.
2. *Maria Bouwens,* ged. Amsterdam (Oude Kerk) 28 april 1724.
3. *Daniel Jean,* volgt onder VI.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Jacoba Constantia Bouwens* [51]), geb. Amsterdam 9 jan. 1736, ged. ald. (Amstelkerk) 12 jan. 1736, begr, Amsterdam (Oude Kerk) 6 april 1784; tr. Amster-

[49]) Zie voor deze tak: L. H. Bouwens, B. G. Bouwens, H. L. Bouwens, A Thousand Ancestors (Littleton 1935), waarin vermeld zijn de kwartieren van *Bethell Godefroy Bowwens* [geb. 1889) en zijn vrouw *Margaret Henrietta de Grey* (geb. 1889). Van dit werk bevindt' zich „a provisional draft edition" in de bibliotheek van ons Genootschap.

[50]) J. E. Elias, De Vroedschap van Amsterdam 1578-1795 (Haarlem, 1903) 11, blz. 812

[51]) Elias, a.w. 11, blz. 811 en 1008.

dam 14 aug. 1759 Mr. *Johannes Cypriánus van Ewijck,* heer van den Engh en Themaat, geb. Utrecht 24 juni 1736, advocaat te Amsterdam sinds 1759, schepen ald. 1767, raad 1787, raad ter admiraliteit in Zeeland 1789 etc., † Amsterdam 20 nov. *1811,* zn. van Mr. *Jan Leonard* en *Phitippine d'Orville*[52]).

5. *Cafharina Bouwens*[53]), geb. Amsterdam 10 okt. 1737, ged. ald. (N.Z. Kapel) 13 okt. 1737, begr. Amsterdam (Oude Kerk) 8 nov. 1776; tr. Limmen 10 juni 1770 *Pieter Ctifford Jansz.,* geb. Amsterdam 11 juni 1743, koopman en bankier (firma Clifford & Zoonen), commissaris 1769-1772, † Amsterdam 23 febr. 1788, zn. van *Jan en Anna Wolfers.*

VI. Mr. *Daniel Jean Bouwens*[54]), heer van Kattenbroek en den Uitendijke van Mastwijk, geb. Amsterdam 24 jan. 1723, ged. ald. (N.Z. Kapel) 27 jan. 1723, koopman en bankier ald. enz., † Amsterdam 26 april 1781, begr. ald. (Oude Kerk) 2 mei 1781; tr. 1° Harlingen 19 aug. 1753 *Helena Cafharina wan der H.aer,* geb. Amsterdam 2 dec. 1735, † Amsterdam 27 dec. 1754, begr. ald. (Oude Kerk) 2 jan. 1755, dr. van Mr. *Daniel* en *Maria Bonifacia Nicasia Redeviva Ockersse:* tr. 2° Middelburg 3 nov. 1756 *Pefronella Clasina de Koketaer,* geb. Middelburg 13 febr. 1734, † ald. 12 okt. 1796, dr. van Mr. *Pieter* en *Josina Bufeux;* zij hertr. (ondertr. Middelburg 13 aug. 1782) Mr. *Daniël Radermacher,* heer van Nieuwerkerke, weduwnaar van *Susanna Liberfina Boogaerf van Alblasserdam.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Reinier Leenderf,* volgt onder VIIa.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Pieter Jan Bouwens* (zich later noemende *Bouwens van der Boyen*), ged. Amsterdam (Zuiderkerk) 7 sept. 1757, † Angerlo (bij Doesburg) 20 jan. 1820.
3. *Jacob Wouter Bouwens,* geb. Amsterdam 21 febr. 1759, ged. ald. (Zuiderkerk) 28 febr. 1759, raad van Vlissingen 1782-1787, schepen ald. 1785, overdeken van het brouwersgild 1783; lid van het College van Weesmeesteren te Batavia (1791), † Batavia en begr. ald. 18 dec. 1811 [54a]).
4. *Jan Jacob,* volgt onder VIIb.

VIIa. Mr. *Reinier Leendert Bouwens,* geb. Amsterdam 21 dec. 1754, ged. ald. (Westerkerk) 3 jan, 1755, raad van Amsterdam 1786—'87, ontvanger van het maalloon 1776-1789, kapitein der burgerij 1782, commissaris

1784, lid van het Comité van-'Justitie -der stad Amsterdam (1798), fel patriot en, na deswege in.1787 uitgeweken te zijn, „voor altoos uit Holland en West-Friesland verbannen": in 1795 teruggekeerd, † op zijn buitenverblijf „Voorzigt" in de Watergraafsmeer 6 juni 1798, begr. Amsterdam (Oude Kerk) 11 juni 1798; tr. 1° Amsterdam (Walenkerk) 7 okt. 1781 *Margarefha Jacoba van de Poll,* geb. Amsterdam 16 aug. 1754, begr. ald. (Oude Kerk) 27 jan. 1785, dr. van Mr. *Jan* en *Anna Maria Dedel;* tr. 2° Rotterdam 13 juni 1786 *Theodora Johanna Donker van der Hoff,* geb. Haarlem 20 nov. 1758, † Slot Nieder-Ingelheim bij Mainz 28 juni 1842, dr. van Mr. *Mattheus* en *Maria Corneiia Patijn;* zij hertr. Amsterdam 5 dec. 1801 *Pierre Gaulthier,* geb. St. Dizier (Fr.) in 1773, officier bij de kurassiers in Franse dienst, † (gesneuveld) bij Friedland 14 juni 1807, zn. van *François Maximilien Gaalfhier.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Anna Maria Magdalena Bouwens,* ged. Amsterdam (Westerkerk) 11 aug. 1782, † Bennebroek, hofstede „Duinzigt", 19 juli 1827, tr. *Willem Hendrik Gerlings,* ged. Haarlem 23 febr. 1783, notaris te Heemstede 1813-1837, burgemr. van Heemstede en Bennebroek, † Gorinchem 17 nov. 1844, zn. van Mr. *Hetman* en *Sophia Magdatena Crommetin:* hij hertr. Arnhem 27 jan. 1831 *Cafharina Chrisfina Kip, we*duwe van 1° Mr. *Jan Anthony Paradijs* en 2° *Hendrik Staat.*
2. *Jacob Jan Bouwens,* ged. Amsterdam (Westerkerk) 28 jan. 1785, † Amsterdam 7 juli 1822,

Uit het tweede huwelijk:

3. *Gijsberf Leonard Constantijn Bouwens* (zich later noemende (J h r.[55])) *Bouwens van der Boyen*), ged. Alkmaar (Grote Kerk) 1'1 nov. 1787, kolonel der cavalerie, gepens. 1 juli 1840; hij werd bij K.B. d.d. 24 nov. 1816, no. 39 La. H., verheven in de Nederl. adel; bij K.B. dd.. 24 mei 1821, no. 118/8, verviel dit diploma door niet lichten: † Würzburg (Beieren: op reis ter herstel van zijn gezondheid) 9 okt. 1847; tr. Vaals 15 mei 1844 *Hendrika Lerjoo,* geb. Amsterdam 19 febr. 1816, † nà 9 okt. 1847, dr. van *Bernardus* en *Weyntje Ziezo* (*Wynà' Phitippina Siso*[56])).
4. *Cafharina Henrieffa Bouwens,* † jong.
5. *Gérard Maximilien Reinier Théodore,* volgt onder VIIIa.
6. *Pierre Marie Maffhieu Claudius Civilis Bouwens* (later zich noemende (B a r o n) *Bouwens van der Boyen),* geb. Duinkerken 9 nov. 1795 [57]), behoorde tot de naaste omgeving van de Prins van Oranje (de latere koning Willem 11) te Brussel, en werd in nov. 1819 te Amsterdam gearresteerd als één der voormannen van een complot van Franse refugiés, dat ten doel had de Prins van Oranje met wapengeweld (onder afscheiding van België van het Koninkrijk der Nederlanden en voeging ervan bij Frankrijk) op de

---

52) Zie voor hun nakomelingen De Ned. Leeuw LXIX 11952'1., kol. 350.
53) Elias, a.w. 11, blz. 811 en 884, Ned. Patriciaat jg. 46 (1960), blz. 35.
54) Elias, a.w. 11, blz. 810/811. Een deel zijner nakomelingen is zich in het begin van de vorige eeuw *Bouwens van der Boyen (Boijen)* gaan noemen, soms vergezeld van een (geusurpeerde) adelliike titel (Jhr. of Baron). Zij blijken in de overtuiging te hebben' geleefd, dat hun' familie een tak zou zijn geweest van het R.K. 'Zuid-Nederlandse (Opper-Gelderse) geslacht *Bouwens van der Boyen,* waartoe o.a. hebben behoord *Albertus Bouwens van der Boyen* (1614—ca. 1675), die in 1659 werd verheven tot ridder, en Jan *Renier Bouwens van der Boyen* (1643—1697), die in 1691 werd verheven tot baron. Men zie over dit geslacht Nieuw Ned. Biographisch Woordenboek. dl. IX, blz. 93 en de daar opgegeven literatuur. alsmede Van Beresteyn, Genealogisch Repertorium (1948), blz. 93 sub voce *Bouwens; B.* van der *Boyen,* waar beide families ook niet uit elkaar zijn gehouden.
54a) Navorscher 1933, blz. 271.
55) Zo o.a. Huwelijksregister Vaals 1844, acte nr 8. Bruid en bruidegom woonden destijds te Brussel.
56) Overlijdensacte van *Bernardus Lerjoo,* † Amsterdam 1 maart 1834.
57) Mededeling van wijlen de heer W. J. J. C. Bijleveld in een in april 1948 voor de Groep Noord-Holland van ons Genootschap gehouden lezing, onder opmerking, dat de doop daar niet te vinden bleek.

Franse troon te brengen; onder erkenning van zijn fouten verbond hij zich bij acte van 29 nov. 819 „zich te laten vervoeren naar één der koloniën van den Staat en nimmer wederom buiten Onze (d.i des konings (Willem 1)) bewilliging eenen voet te zetten binnen de Nederlanden", waarna hij scheep ging naar Ned. Oost-Indië [58]); landheer van Kembang Aroem [59]), in maart 1827 heimelijk via de U.S.A. naar Frankrijk gegaan, † na okt. 1827 (na 1847? [60])).

VIIIa. *Gérard Maximilien Reinier Théodore Bouwens* (later zich noemende B a r o n [61]) *Bouwens van der Boyen*), geb. Duinkerken 9 mei 1793, page van koning Lodewijk Napoleon, commandant-adjudant der Gardes d'Honneur van keizer Napoleon 1, later ambtenaar der belastingen te Nivelle, daarna te Oudenaerde: vervolgens commies bij het gouvernement (prov. bestuur) van Zuid-Holland (gepens. 1 jan. 1844), † Versailles 21 jan. 1879; tr. 1° in 1815 Jkvr. *Carolina Eleonora Ysbrandina Huyghens*, geb. Amsterdam 31 mei 1788, † Oudenaerde 2 nov. 1822, dr. van Jhr. Mr. *Hendrik* en *Anna Adriana Balde:* tr. 2° Brussel 27 april 1829 *Victoire Sidonie Tons* [62]), geb. Brussel 20 maart 1798, † Elsene (bij Brussel), kasteel ,,De Kluijs", 23 juni 1836, dr. van *François Jean en Marie Victoire Thérèse Ducorron;* tr. 3° Parijs (11) 16 aug, 1849 *Aimée Clémence Mariage,* geb. Caen (Calvados) 2 mei 1810, † Levallois-Perret (Seine) nà 4 juni 1887, dr. van *Jacques* en *Marie Anne Duhomme.*

Uit het eerste huwelijk (behalve drie te Oudenaerde geboren en jong overleden kinderen):

1. *Anne Henriette Alexandrine Josephine* (Baronne) *Bouwens van der Boyen,* geb. Oudenaerde 25 aug. 1817, † vóór 31 jan. 1879 [63]); tr. Parijs (I) (Stadhuis en Eglise Protestante de l'Oratoire) 25 febr. 1841 *Charles* Vicomte *de Blagny.*

Uit de derde verbintenis [64]):

2. *Eugénie Marie* (Baronne) *Bouwens van der Boyen,* geb. Versailles 8 sept. 1840 (bij het huwelijk van haar ouders erkend en gewettigd), † Parijs (VIII) 4 juni 1887: tr. Parijs 9 febr. 1860 *Félix Fernand de Biancour,* geb. Montfort l'Aumaury 19 jan. 1836, préfect (1875), † Parijs 24 dec. 1891, zn. van *Charles Noël Antoine* en *Antonia Caroline Aspasie Germaine de Bock,* Baronne du St. Empire.

VIIb. *Jan Jacob Bouwens* (zich later noemende *Bouwens van der Boijen),* geb. Amsterdam 24 jan. 1761, ged. ald. (Amstelkerk) 29 jan. 1761, majoor der genie, gep. 1 jan. 1840, † Voorburg 6 febr. 1849; tr. 1° Lingen 11 mei 1784 *Constantina Gerharda Bartha van der Marck,* geb. Arnhem 9 juni, ged. ald. (Grote Kerk) 15 juni 1758, † 's-Gravenhage 14 okt. 1834, dr. van Prof. Mr. *Friderich Adolph* en *Agneta van der Horst;* tr. 2° Kampen, 29 april 1835 *Maria Elisabeth Glässer,* ged, 's-Gravenhage (Luth. Kerk) 14 nov. 1799, † ald. 3 maart 1882, dr. van *Johannes* en *Maria Margaretha Mengeling.*

Uit het eerste huwelijk (behalve twee jong overleden kinderen) :

1. *Clasina Petronella Bouwens* (zich noemende *Bouwens van der Boyen*), geb. Deventer 28 febr. 1786, † Kampen 11 juli 1866; tr. Vilvoorde 4 jan. 1821 *Jean Baptiste de Bouge,* ged. Elsene (bij Brussel) 5 jan. 1757, chef de bureau en bewaarder der archieven van het Generaal Depot van Oorlog, † 's-Gravenhage 20 febr. 1833, zn. van *Joseph Ernest* en *Marie Anne Brems.*
2. *Fredrik Adolf van der Marck Bouwens,* geb. Deventer 21 febr. 1788, luit. ter zee le kl., † (vermoord) april 1818 [65]); tr. Kampen 21 jan. 1814 *Anna Elisabeth Maria van Ingen,* geb. Zutphen 11, ged. ald. (Luth. Kerk) 16 dec. 1792, † (vermoord) april 1818 [65]), dr. van *Anthoni Lucas* en *Elisabeth Louisa Heckers.* (Uit dit huwelijk werden kinderen geboren, die eveneens in april 1818 werden vermoord [65])).
3. *Jan Hendrik de Kokelaer Bouwens, volgt* onder VIIIb.
4. *Pieter Jan Bouwens,* geb. Groningen 7 febr. 1792, garde d'honneur, † Bourges 25 febr. 1814.
5. *Agneta Bouwens* (zich noemende *Bouwens van der Boyen*), geb. Groningen 3 juli 1795, † Breda 10 aug. 1879: tr. Vilvoorde 21 maart 1830 *Frederik Wilhelm del Campo genaamd Camp,* geb. Loga (O.-Friesl.) 24 sept. 1803, majoor der inf., † Breda 16 juni 1890,

---

58) Prof. Dr. H. T. Colenhrander, Willem 1, Koning der Nederlanden, dl. 11 (18X1-1830) (1935), blz. 72-77 en dez., Willem 11, *Koning* der Nederlanden (Amsterdam 1938), blz. 49. Colenbranders mededelingen. dat *Bouwens van der Boyen* gehuwd zou zijn geweest met een Franse vrouw, en reeds lang bij de Brusselse en Amsterdamse politie ongunstig bekend zou hebben gestaan, berustten kennelijk alleen op de berichten van de Pruisische gezant Hatzfeldt aan zijn koning Fred. Willem 111 d.d. 29 nov. 1819 (Colenbrander, Gedenkstukken der Algemeene Geschiedenis, van Nederland van 1795 tot 1840, dl. VIII, le stuk (1915), blz. 397 (nr 458) ; zie ook ald. blz. 403 (nr 466), 436 en 653 (waar in aant. 2 i.p.v. „Suriname" moet worden gelezen „Oost-Indië"). Hatzfeldt noemde *Bouwens van der Boven* echter ook ten onrechte „un Belg" en voor zijn (op „van horen zeggen" berustende) mededelingen over Bouwens' huwelijkse staat heb ik geen enkel bewijs kunnen vinden. In de familieberichten staat hij te boek als „ongehuwd". Over de hierbedoelde gebeurtenissen *zie* men ook Colenbrander, Historie en Leven 11, blz. 194—195.

59) Navorscher 1898, 277-283; Onze Eeuw 1905, blz. 227, 243-273; P. J. F. Louw, De oorlog op Java 1825—1830, 11, blz. 269-274; W. C. Nieuwenhuyzen, Indische Gids 1907, blz. X14-1537; arch. Nahuys ter Univ. Bibliotheek Leiden, portef. 8 nr 4, *en* het on het Alg. Rijksarchief berustende archief van Burggraaf du Bus de Gisignies, dossier „Bouwens van der Boyen" (voorl. inv. nr. 106).

60) Uit het feit, dat de overlijdensadvertentie van zijn broeder, „Jonkheer" G. *L. C. Bouwens van der Boyen* door diens echtgenote werd ondertekend „mede uit Naam van zijne Broeders" (meervoud), zou afgeleid kunnen worden, dat *Pierre M. M. C. C. Bouwens van Boyen na* 9 okt. 1847 moet zijn gestorven. Een onderzoek te Ingelheim (waar zijn moeder overleed) bleef vruchteloos. Volgens familieberichten overleed hij in Frankrijk. Misschien is hij te Parijs overleden vóór 1871, in welk geval zijn overlijdensacte teloor kan zijn gegaan in mei 1871 (zie hierna, § 4). Blijkens zijn request d.d. 17 okt. 1827 (archief Du Bus de Gisignies, voorl. inv. nr. 106) verbleef hij destijds in Parijs.

61) Aldus o.m. zijn trouwacte te Parijs d.d. 16 aug. 1849 en zijn huwelijksvoorwaarden d.d. 13 aug. 1849 (nots. Dufour, Parijs).

62) Mededeling van de Burg. Stand te Elsene (België) ; de op het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage aanwezige huwelijks: annonce vermeldt de naam *Tous,* de trouwacte te Parijs d.d. 16 aug. 1849 de naam *Fons.*

63) Alp. Riiksarchief. arch. Alg. Rekenkamer. Erfrechten nr 36535.

64) Zie vorige aant. en A. Révérend, Titres, Anoblissements et Pairies de la Restauratiom 1 (Parijs, 1901), blz. 232-233.

65) *F. A. van der Marck Bouwens* ging na eervol ontslag op 1 april 1817 over naar de Koloniale Marine in Oost-Indië, waarheen hij reeds op 23 maart 1817 scheep was gegaan. Uit zijn huwelijk waren toen twee kinderen gesproten: *Frederik Adolph,* geb. 2 nov. 1814, en *Johanna Jacoba Wilhelmina,* geb. 17 okt. 1816. Als commandant van de koloniale schoener „Wilhelmina" werd Van, der *Marck Bouwens* in april 1818 met vrouw en kinderen door de inlandse bemanning vermoord- (Alg. Rijksarchief, Stamboek Koloniën, nr 4160; zie ook Stamboek- van Marineofficieren nr 100/200 onder nr 169).

zn. van *Guilelmus Petrus* en *Hendrika Antonia Weeber.*

6. *Anthonij,* volgt onder VIIIc.

VIIIb. *Jan Hendrik de Kokelaer Bouwens,* geb. Groningen 7 febr. 1790, administrateur van 's Rijks uitgaven bij het Dept. van Financiën, † 's-Gravenhage *14* april 1879: tr. 1° Amsterdam 30 april 1815 *Johanna Pieternella van Hardenbergh,* geb. 's-Gravenhage 1 aug., ged. ald. (Kloosterkerk) 6 aug. 1790, † 's-Gravenhage 9 maart 1816, dr. van *Johannes Pieter* en *Anna Sybilla Kleyn;* tr. 2° 's-Gravenhage 16 nov. 1825 *Catharina Strik van Wijk,* geb. 's-Gravenhage 25 maart 1808, † ald. 17 jan. 1847, dr. van *Jan Pieter* en *Christina Catharina Strik:* tr. 3° Utrecht 14 sept. 1854 *Petronella Cornelia Hendrika Linneman,* geb. Rotterdam 2 jan. 1824, † 's-Gravenhage 29 maart 1880, dr. van *Hendrik Jacob* en *Maria Wilhelmina Theodora Thompson.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Jan Jacob Alexander de Kokelaer Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 3 maart 1816, commies bij het Dept. van Financiën, † 's-Gravenhage 7 april 1848.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Henriëtta Godefrida Catharina de Kokelaer Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 21 sept. 1827, † Groningen 12 sept. 1880; tr. 's-Gravenhage 16 april 1856 *Gerrit Jan Hendrik van Eelders,* geb. Nijmegen 29 juni 1827, kapt. der inf., † 's-Gravenhage 6 mei 1897, zn. van *Hendrik* en *Johanna Elbartina Baar;* hij hertr. 's-Gravenhage 20 april 1892 *Catharina Helena Viruly.*

Uit het derde huwelijk (behalve vijf jong overleden kinderen):

3. *Marianna Maria de Kokelaer Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 9 okt. 1851 (bij het huwelijk van haar ouders erkend en gewettigd), † Arnhem 25 april 1942; tr. 's-Gravenhage 12 mei 1880 *Franciscus Hendrikus de Vos,* geb. Nijmegen 20 jan. 1854, kapt. der inf., gepens. 16 maart 1898, † Arnhem 14 nov. 1914, zn. van *Jacobus* en *Maria Catharina Petronella Mansvelt.*
4. *Frederika Johanna Jacoba Adolphina de Kokelaer Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 29 juni 1856, † Amsterdam 24 juni 1935: tr. Amsterdam 21 aug. 1884 *Charles Johannes Visser,* geb. Noordwijk (Weltevreden, N.O.I.) 14 mei 1858, † Amsterdam 21 febr. 1944, zn. van *Cornelis Johannes Visser.*
5. *Johanna Jacoba Alexandrina de Kokelaer Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 7 juli 1862, † Vught (N. Br.) 30 dec. 1944: tr. Naarden 24 mei 1888 *Hendrik Antonius de Vos,* geb. Delft 10 sept. 1855, le luit. der inf., gepens. 6 juli 1889, † Breda 24 nov. 1898, zn. van *Jacobus* en *Maria Catharina Petronella Mansvelt.*
6. *Constantine Eugenie Clazine Petronelle de Kokelaer Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 17 nov. 1865, † Amsterdam 3 maart 1958; tr. Breda 27 april 1893 *Pieter Benjamin Nieuwenhuijs,* geb. Breda 6 juni 1868, koopman, † vóór maart 1958, zn. van *Pieter Benjamin* en *Hillegonda Slok.*

VIIIc. *Anthonij Bouwens* (verkreeg bij K.B. d.d. 13 juli 1861 voor zich en zijn nakomelingen- vergunning zich wettelijk te noemen *Bouwens van der Boijen),* geb. Groningen 8 dec. 1796, hoofdcommies bij het Dept. van Financiën [66]), † 's-Gravenhage 11 jan. 1878; tr. ald. 17 aug. 1831 (echtsch. vs. Arr. Rb, 's-Gravenhage 18 mei 1858) *Mary Ann Bulkley,* geb. Antigua 2 juni 1809, dr. van *William Fisher Bulkley* en *Mary Ann Carter.*

Uit dit huwelijk:

1. *Richard Rich Robert Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 21 juli 1832.
2. *William Oscar Wilford Bouwens van der Boijen,* geb. 's-Gravenhage 13 sept. 1834.
3. *Maryann Eliza Ignesia Bouwens van der Boijen,* geb. 's-Gravenhage 23 okt. 1839.

Ofschoon ik na het opstellen van bovenstaande genealogie de door Mr. Schlingemann gesignaleerde Parijse neef *Bouwens van der Boijen* nog niet nauwkeurig kon localiseren, kon toch wel vastgesteld worden, dat hij een afstammeling moest zijn geweest van *Anthonij Bouwens (van der Boijen)* en *Mary Ann Bulkley.* Anthonij's vrouw was, naar ik nu wist, een Zuster van *Robert Ward Bulkley* geweest. Ik raadpleegde dus haar huwelijksbijlagen, en trof daarbij een copie van haar doopacte aan. Daaruit bleek, dat zij op 10 april 1818 (dus pas op 8-jarige leeftijd) was gedoopt in de „Parish of St Martin in the Fields, County of Middlesex" (Londen)': tevens had de predikant in het afschrift vermeld, dat zij was geboren te Antigua op 2 juni 1809 [67]), dat haar ouders waren *William Fisher en Mary Ann Bulkley,* en haar vader „officer in the Marines" (!) was: als woonplaats was opgegeven Kingsclere '(Hants.). Bij haar huwelijk was haar moeder zelf aanwezig, maar van haar vaders overlijden moest de bruid een schriftelijk bewijs overleggen. Zij bleek zich daartoe te hebben beholpen met een verklaring van notoriteit: vier collegae van *Anthonij Bouwens* (evenals hij ambtenaren van het Dep. van Financiën), die bij het huwelijk ook als getuigen fungeerden, hadden op 4 aug. 1831 voor de Haagse vrederechter verklaard, dat Mary Anns vader, *William Fisher Bulkley,* „officer in the Marines" (sic! zie echter § 1), op 30 aug. 1810 „te Guadeloupe in de Engelse West-Indiën" [68]) was overleden, maar

[66]) Bij een door de heer W.H. Avelingh ingesteld onderzoek in de archieven van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (Alg. Rijksarchief) kwam een request d.d. 26 aug. 1857 aan het licht, waarbij *A. Bouwens,* commies bij het Dep. van Financiën, de Minister van Buitenl. Zaken verzocht te willen bevorderen, dat hem de bronzen gedenkpenning zou worden toegekend, bestemd voor allen, die tussen 1792 en 1815 onder Franse vlag de wapenen hadden gevoerd. Daar requestrant daarbij (een thans niet meer aanwezige) verklaring overlegde van de Minister van Marine, moet hij in die periode bij de Franse marine hebben gediend.

[67]) Jhr. van Kretschmar, die de originele doopacte liet naslaan, berichtte mij, dat daarin geen geboortedatum vermeld wordt.

[68]) Zijn aanwezigheid aldaar (als burger? zie § 1) in aug. 1810 kan hebben samengehangen met het feit, dat na een ruim tweejarige blokkade van het eiland Guadeloupe, Engelse schepen onder bevel van admiraal Cochrane Johnston twee, op Martinique uitgeruste landingsdivisies van in totaal 8000 man onder 'commando van generaal Beckwith op Guadeloupe 'op resp. 27 en 30 jan. 1810 aan land gezet hadden. De Franse commandant, de generaal Ernouf capituleerde op 6 febr. 1810 (J. Saintoyant, La colonisation française pendant la période napolonienne 1799-1815 (Parijs, 1931), blz. 326). Weliswaar bleven onder de Engelse bezetting de Franse instellingen bestaan, maar de thans in het Depôt des Papiers Publics des Colonies (Service des Archives du Ministère de la France d'Outre-Mer) te Parijs berustende gegevens van de Burg. Stand van Guadeloupe vertonen over de jaren 1800—1815 talriike leemtes. Afgezien hiervan zullen de Engelsen zich niets aangetrokken hebben van de op Guadeloupe geldende Franse voorschriften; een overlijdensacte van *W.F. Bulkley* is in elk geval niet aangetroffen in de overlijdensregisters van Guadeloupe. Uit de geboorte van zijn dochter te Antigua in 1809 blijkt, dat *Mary Ann, Carter* haar man naar West-Indië is gevolgd.

dat daarvan geen legaal bewijs kon worden overgelegd „in aanmerking genomen, dat gemelde Heer William Fisher Bulkley bijna 21 (jaar) geleden (was) komen te overlijden". Aangezien de overgelegde doopacte tevens de geboorteplaats en -datum van de bruid noemde, schijnt de ambtenaar van de Burgerlijke Stand daarmede genoegen te hebben genomen.

Lang schijnt het huwelijksgeluk van *Anthonij Bouwens* en *Mary Ann Bulkley* niet te hebben geduurd. Nog het Haagse volkstellingsregister van. 1840 vermeldt *Anthonij Bouwens* en zijn vrouw als samenwonend, maar reeds in 1845 woonde hij alleen te 's-Gravenhage. Tussen beide jaren moet *Mary Ann Bulkley* die stad met haar kinderen hebben verlaten. Vier jaren later waren de beide zonen weer bij hun vader woonachtig, maar de moeder en dochter verbleven nog elders. Waarheen zij waren gegaan kon niet afgeleid worden uit de in deze tijd nog zeer onvolledige gegeven.s over de Haagse bevolking+ In 1858 volgde de scheiding, waardoor een in feite reeds lang niet meer bestaande echtelijke verhouding ook wettelijk werd beëindigd. Een onderzoek bracht aan het licht, dat onder de Haagse huwelijksbijlagen uit het jaar 1858 een dossier (nr. 289 d.d. 4 juni 1858) bewaard was gebleven, waarin zich een afschrift van het echtscheidingsvonnis bevond. *Mary Ann Bulkley* werd daarin vermeld als gedaagde „wettig gedomicilieerd te 's-Gravenhage, niet compareerende", hetgeen uiteraard over haar werkelijke verblijfplaats geen nadere aanwijzing verschafte: zolang het huwelijk immers nog niet was ontbonden, had zij juridisch geen andere woonplaats dan die van haar man. Dat deze fictie in strijd met de werkelijkheid was, bleek uit het feit, dat zij, volgens het vonnis, in twee (ten processe overgelegde, eigenhandige) brieven aan de procureur van *Anthonij Bouwens* verklaard had niet tot deze laatste te willen terugkeren Van deze brieven, die mogelijk haar toenmalige verblijfplaats zouden hebben onthuld, waren geen afschriften bij het vonnis gevoegd, en dus bleef de vraag open, waarheen. Mary Ann was gegaan. Nu moesten tot dat bij de wet van 27 maart 1911 (Stbl. nr. 172) art. 811 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering werd gewijzigd, echtscheidingsvonnissen gepubliceerd worden door drie malen herhaalde plaatsing van een uittreksel ervan in een der dagbladen van de provincie. Het lag derhalve thans voor de hand die echtscheidingsadvertentie op te speuren. Zij werd aangetroffen in het „Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage" van 30 en 31 mei 1858 (pag. 2). *Mary Ann Bulkley* kwam erin voor als „gedomicilieerd te 's-Gravenhage, doch haar verblijf houdende te Parijs".

Mary Ann Bulkley was dus naar de Franse hoofdstad getrokken. Daar zij, noch haar kinderen meer aangetroffen werden in de registers van de Haagse Burgerlijke Stand, rees het vermoeden, dat het onderzoek nu naar Frankrijk moest worden verlegd. Dit vermoeden vond steun in een notariele verklaring van nots. J. J. Constantin Huijgens te 's-Gravenhage d.d. 16 jan. 1878 (Alg. Rijksarchief, arch. Alg. Rekenkamer. Erfrechten nr 35309), volgens welke aldaar op 11 jan. 1878 was overleden *Anfhonij Bouwens van der Boijen*, weduwnaar (sic!) van *Mary Ann Bulkley*, met als enig erfgenaam zijn zoon *Willem Oscar Wilford Bouwens van der Boijen*, „wonende te Parijs en verwekt uit gemeld huwelijk". Anthonij's vrouw, alsmede zijn oudste zoon en enige dochter waren dus reeds vóór jan. 1878 gestorven, die zoon waarschijnlijk reeds voor de zomer van 1861, want van de op 13 juli 1861 aan *Anthonij Bouwens* verleende toestemming tot naamsverandering was (anders dan met betrekking tot de twee jongste kinderen)

geen. aantekening gemaakt in de kantlijn bij de geboorteacte van *Richard Rich Robert Bouwens*.

Eenmaal tot de conclusie gekomen, dat ik mijn onderzoek nu naar Parijs moest verplaatsen, werd ik kort daarop in deze mening bevestigd door een arrest van het Franse Cour de Cassation d.d. 28 febr. 1860. Ik vond het vermeld in het „Weekblad van het Regt" van 17 jan. 1861 (nr. 2235, blz. 3)[69]), toen ik op grond van enige merkwaardige genealogische vondsten, waarop ik bij toeval gestuit was bij het raadplegen van een paar oude jaargangen, een systematische genealogische speurtocht in de vijfentwintig oudste delen van dit Weekblad instelde, Over talrijke Nederlandse families bleken in deze jaargangen de meest verrassende mededelingen in vonnissen en arresten verscholen — destijds geregeld nog onder vermelding van de volledige namen. Daarenboven vindt men in dat Weekblad talloze biografische gegevens in verslagen van rechterlijke installaties, herdenkingen of overlijdensberichten. Ik had echter niet verwacht, in dit Weekblad ook *Mary Ann Bulkley te* zullen ontmoeten. In Frankrijk blijkt zij evenwel een zodanige omwenteling in de rechtspraak te hebben veroorzaakt, dat de redactie van het „Weekblad van het Regt" het nodig achtte daaraan een korte beschouwing te wijden. Wat zij haar lezers berichtte, bracht mij op het spoor van nog een aantal andere, voor mijn onderzoek belangrijke rechterlijke beslissingen.

§ 4. Vaudoyer.

Ook voor *Mary Ann Bulkley* is het levenspad niet over rozen gegaan. Geld bezaten de Bulkley's nauwelijks [70]), en in haar jeugd moet zij de bittere armoede hebben gekend, waarvan haar stiefvader repte in zijn adressen aan koning Willem I in 1824/5. Haar huwelijk met *Anthonij Bouwens* bracht haar niet het levensgeluk, dat zij in 1831 ervan zal hebben verwacht. Na haar scheiding heeft zij getracht in 1859 een tweede huwelijk te sluiten. Nadat zij evenwel in dat jaar bij de ambtenaar van de Burgerlijke Stand van het toenmalige Xde (later VIIde) arrondissement van Parijs aangifte had gedaan van haar voorgenomen huwelijk, weigerde deze tot de huwelijksvoltrekking over te gaan. Deze weigering berustte op de Franse wet van 8 mei 1818, waarbij in Frankrijk de mogelijkheid tot echtscheiding afgeschaft was, en de desbetreffende constante jurisprudentie: men meende de uitspraak van de Haagse rechtbank als in strijd met de goede zeden in Frankrijk niet te mogen erkennen. Mary Ann begon een proces, dat zij in twee instanties verloor [71]), maar op 28 febr. 1860 vernietigde het Hof van Cassatie de beide voorgaande uitspraken; het Keizerlijke Hof van Orléans, waarnaar de zaak werd verwezen, stelde Mary Ann bij arrest van 19 april 1860 in het gelijk. Het beval, dat het huwelijk op eiseresse's verzoek onmiddellijk voltrokken moest worden [72]).

[69]) In deze publicatie zijn de woorden „Anglaise d'origine" foutief vertaald met „in Engeland geboren" (recte: „Engelse van afkomst").

[70]) Mededeling van Mr. Schlingemann. Men zie ook Weekblad van het Regt, nr 5070, blz. 2, le kol. onder 1. Eerst door het overlijden harer *ouders*, die beiden haar echtgenoot overleefden, geraakte Mevr. *Bulkley-Bekking* in het bezit van een zeer groot vermogen. Financiële overwegingen zijn waarschijnlijk mede aanleiding geweest tot het feit. dat haar ouders zich sterk verzet hebben tegen haar huwelijk met de veel oudere *R. W. Bulkley*. Toen zij toch haar wil doorgezet had, heeft zij in de laatste levensjaren van haar man de-consequenties daarvan moeten dragen.

[71]) Tribnnal de la Seine 19 juni 1859; Cour Imp. de Paris 4 juli 1859; zie Dalloz, Jurisprudence Générale, Recueil Périodique 1859, dl. 11, blz. 153.

[72]) Dalloz, Jurisprudence Générale, Recueil Périodique 1860, dl. 1, blz. 57 vlg. en dl. 11, blz. 82 vlg. Deze arresten betekenden een omwenteling

Op grond van deze gegevens wendde ik mij tot het archief van het Dep. van de Seine en de Stad Parijs, dat mij met grote bereidwilligheid nadere inlichtingen verstrekte [73]). Daarbij deed zich echter de moeilijkheid voor, dat bij de door de Parijse Commune op 24 mei 1871 gestichte branden het Parijse Hotel de Ville was verwoest, en daardoor met de archieven van het Dep. van de Seine ook alle registers van de Burgerlijke Stand van de stad Parijs (en van de elf in 1859 daarbij gevoegde gemeenten) van vóór 1 jan. 1860 waren vernietigd. Verbrand was ook het Paleis van Justitie, waarin de dubbelen van de Burgerlijke Stand van Parijs tot en met het jaar 1870 gedeponeerd waren; ook zij gingen dus in 1871 verloren [74]). De originele registers van na 31 dec. 1859 waren echter in de eigen arrondissementen blijven berusten: alleen die van het XIIde arrondissement uit de periode 1 jan. 1870—25 mei 1871 waren ook nog een prooi der vlammen geworden. Reeds spoedig na de verwoestingen had men getracht de aangerichte schade weer te herstellen: op grond van een wet van 12 febr. 1872 had men in de daaropvolgende jaren bijna een derde deel van de omstreeks 8.000.000 verbrande acten kunnen reconstrueren. Opgemerkt moet evenwel worden, dat men die reconstructie alleen ter hand had genomen, wanneer door belanghebbenden daarom was verzocht [75]); de met de reconstructie belaste commissie (die haar werk in 1897 staakte wegens gebrek aan de nodige gelden) ging daarbij uit van de originele acten, voorzover deze nog konden worden ontcijferd, of — bij gebreke van dien — van aan haar overgelegde, vóór 1871 afgegeven authentieke extracten uit de oorspronkelijke acten van de Burgerlijke Stand. In het laatste geval waren de reconstructies dikwijls zeer onvolledig: de extracten bevatten immers doorgaans alleen die gegevens, die noodzakelijk geweest waren voor het doel, waarvoor zij aangevraagd waren.

Aan de hand van de uit Parijs ontvangen gegevens kon ik nu de genealogie *Bouwens van der Boyen (Boijen)* als volgt aanvullen:

VIIIc. *Anthonij Bouwens van der Boijen,* geb. Groningen 8 dec. 1796, hoofdcommies bij het departement van Financiën, † 's-Gravenhage 11 jan. 1878; tr. 's-'Gravenhage 17 aug. 1831 (echtsch, vs. Arr.Rechtb. 's-Gravenhage 18 mei 1858) *Mary Ann Bulkley,* geb. Antigua 2 juni 1809, † Parijs (VII) 25 jan. 1863 [76]), dr. van *William Fisher Bulkley* en *Mary Ann Carter.* Zij hertr. Parijs (VII) 16 mei 1860 *Léon Vaudoyer,* geb. Parijs (I) 7 juni 1803, architect (Rijksbouwmeester), † Parijs (XVI) 10 febr. 1872, zn. van *Antoine Laurent Thomas* en *Alexandrine Julie Lagrenée.*

Uit dit huwelijk:

1. *Richard Rich Robert Bouwens,* geb. 's-Gravenhage 21 juli 1832, † Parijs 6 nov. 1856.
2. *Wiliiam Oscar Wilford,* volgt onder IX.
3. *Maryann Eliza Ignesia Bouwens van der Boijen,* geb. 's-Gravenhage 23 okt. 1839, † Parijs (XVI) 11 nov. 1862 [77]); tr. Parijs (VII) 4 mei 1861 *Jules François le Cœur,* geb. Parijs 17 sept. 1832, architect, † Parijs (X11) 16 dec. 1869, zn. van *Joseph* en *Cathérine Apolline Félice Jaullain* [78]).

IX. *William Oscar Wilford Bouwens van der Boijen,* geb. 's-Gravenhage 13 sept. 1834, tot Fransman genaturaliseerd 22 aug. 1868, architect, † Jouy-en-Josas (S. & O.; Frankrijk) 13 sept. 1907 [79]); tr. Frankfort (Main) 21 dec. 1861 *Flora Helena Schoft,* geb. Frankfort (Main) 10 april 1838, † Parijs 1 april 1913, dr. van *Lion Moses* [80]) en *Helena Schloss.*

Volgens mij verstrekte gegevens [81]) sproten uit dit huwelijk:

1. *Hélène Louise Marianne Bouwens van der Boijen,* geb. 20 sept. 1862, † in 1894; tr. *Raymond Koechlin,* geb. te Mulhouse (Mülhausen), „président des Musées de France", † Parijs 11 nov. 1931.
2. *Richard Hermann Antoine,* volgt onder Xa.
3. *Max Léon Otto,* volgt onder Xb.
4. *Alfred William Louis,* volgt onder Xc.

Xa. *Richard Hermann Antoine Bouwens van der Boijen* (zich sinds 1914 schrijvende *Bouwens* de *Bohijen), geb. Parijs* 11 okt. 1863, architect, † Parijs 31 aug. 1939, íx. Versailles 1 aug. 1894 *Marthe Alphonsine Lazard, gels.* Parijs 2 juni 1872. dr. van *Alexandre* en *Lucie Oulman* [Londen].

Uit dit huwelijk:

1. *Jean,* volgt onder XIa.
2. *Hélène Lucie Bouwens van der Boijen,* geb. Parijs 14 aug. 1901, tr. 1" (door echtscheiding ontbonden) in 1929 *Raymond Bertrau de la Mothe,* geb. Parijs in 1894; tr. 2" Parijs 18 aug. 1936 *Jean Detroyat (de Troyat),* geb. Parijs 20 juni 1903, off. der cavalerie, zn.

---

in de Franse jurisprudentie. Men zie: Charles Ballot, Des étrangers devant la jnstice française, in Revue prat. du droit français, dl. X, blz. 32 vlg.

73) Een deel dezer gegevens is reeds verwerkt *in de* hierboven gepubliceerde genealogie *Bouwens van* der *Boyen.*

74) Hetzelfde lot trof bijna alle Parijse retroaeta. van de Burg. Stand van de XVIde eeuw tot 31 dec. 1792. Men zie ook het opgemerkte in dit maandblad jg. 1928, kol. 277 en 315, en het Bulletin Généalogique d'Information (Parijs), jg. 1956 nr 4, blz. 1 vgl.

75) Een aantal gegevens bleek dan ook in de officiële archieven niet meer te achterhalen. Zo kon bijv. het huwelijk van *Anne H. A. J. Bouwens van der Boyen* alleen teruggevonden morden dank 'zij een huwelijksannonce, die aangetroffen werd op het Centraal Bureau voor Genealogie.

76) De omstreeks 1880 te Parijs vertoevende schoonzuster van mevrouw *Bulkley-Bekking, die de* blijkbaar ietwat geëxalteerde Franse zanger l'Herie (Lherie) — „een gewezen marine-officier, die het zeer tegen-de wensch zijner ouders niet nalaten kon op de planken te komen" — bij mevrouw Bulklev introduceerde (Weekblad van het Reet. nr 5071. blz. 2) *en daardoor* in *contact* bracht met de Haagse kringen van uitgaande-dames-op-leeftijd, moet dus één van de halfzusters van R. W. Bulkley zijn geweest, één der dames *Maas* dus, die blijkbaar ook al tot l'Herie's bewonderaarsters behoorde.

77) Haar overlijdensacte noemt haar moeder *Mary Ann Mans* !

78) Dit huwelijk moet kinderloos zijn gebleven. Zie Arch. Alg. Rekenkamer, Erfrechten nr 35309 (verklaring van nots. J. J. Constantin Huijgens te 's-Gravenhage, volgens welke *Anthony Bouwens van der Boyen geen* andere erfgenaam had dan zijn zoon *William* Oscar *Wilford*).

79) Begr. *in* het graf van zijn vader, 's-Gravenhage (Alg. Begraafplaats Kerkhoflaan, 2e klasse, regel 8 nr 24) 20 sept. 1907. Het grafschrift noemt abusievelijk als plaats van zijn overlijden: Parijs.

Aanvankelijk leerling van zijn stiefvader Léon Vaudoyer, heeft *W. O. W. Bouwens van der Boijen* later als zelfstandig bouwmeester bekendheid verworven o.a. door de bouw van een aantal prachtige woonhuizen in het Parijse kwartier Monceau, als architect van het Parijse hoofdkantoor van de „Crédit Lyonnais" en de woonhuizen van A. Rothschild en Cernuschi, en als ontwerper van het gedenkteken op het graf van Alex. Dumas de zoon. Zelf was hij weer de leermeester van zijn zoon *R. H. A. Bouwens van der Boijen* (Xa). *Zie:* Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler IV (Leipzig 1910), blz. 479.

80) *Lion Moses Schott,* zoon van de wisselmakelaar *Moses Salomon Schott,* begon in 1535 een zaak in Engelse tulle en kant in de Töngesgasse (H 169) te Frankfort am Main. Men zie voor deze familie: A. Dietz, Stammbuch der Frankfurter Juden (Frankfort am M., 1907).

81) Ik had geen gelegenheid zelf naar deze nakomelingen een onderzoek te Parijs in te stellen.

van *Pierre en Juliette Depret.* [Londen N.W. 1]

XIa. Jean *Bouwens* van der *Boijen,* geb. Parijs 8 okt. 1895, voorm. vliegenier, tr. 1" New-York 22 sept. 1921 Emma Davidaris, geb. Riga 23 maart 1899, † St Mards de Blacarville (Eure) 23 april 1925, dr. van *Silvester* Davidaris; tr. 2" Boulogne sur Seine 14 nov. 1931 Marthe *Lysiane* Costeraste *de Pourtalbier,* geb. Bessèges (Gard) 7 febr. 1894, dr. van *Pierre Joseph Paul en Marguerite Malartre.* [Parijs XVI]

Uit het eerste huwelijk:

-*Edouard Bouwens van der Boijen, geb.* Dieppe 17 juli 1922, t St Mards de Blacarville (Eure) 15 febr. 1946.

Xb. *Max Léon Otto Bouwens van* der *Boijen,* geb. Parijs (IX) 11 febr. 1872, letterkundige, † Parijs 2 *mei* 1922, *tr. te* Melun *(Seine* et Marne) *Louise Anne Glaudin,* geb. Melun (S & M) 27 okt. 1870. [Parijs XVII]

Uit dit huwelijk:

1. *Charlotte Hélène Jacqueline Bouwens van der Boijen,* geb. Parijs 7 april 1900, † aldaar 16 nov. 1949.
2. *Charlotte Hélène Odette Bouwens van der Boijen,* geb. Parijs 25 sept. 1901, tr. Parijs in jan. 1930 *Serge* de *Sotchivko,* geb. in Rusland. (Uit dit huwelijk een zoon: *André de Sotchivko,* geb. 2 okt. 1930.)
3. Charlotte Hélène *Simone Bouwens van der Boijen,* geb. Parijs 10 maart 1903, † aldaar 12 maart 1903.
4. *William Richard Louis Gérard,* volgt onder XIb.

XIb. *William* **Richard** *Louis Gérard Bouwens van der* Bogen, geb. Parijs (XVI) 7 dec. 1906, medicus, voorm. internist van de hospitalen te Parijs, oud-chef van de faculteitskliniek ald., en oud-assistent van het hospitaal St. Louis, tr. Bordeaus 10 dec. 1930 *Simone Paillet,* geb. Bordeaux 23 maart 1909, dr. van *Raymond Laurent on Marthe Boullet* [Parijs XVII].

Uit dit huwelijk:

1. *Eric William Laurent Bouwens van, der Boijen,* geb. Neuilly sur Seine 10 jan. 1836.
2. *Christian* André *Richard Bouwens* van *der Boijen,* geb. *Neuilly SUF* Seine 7 april 1938.
3. Frank Jean *Michel Bouwens* van der *Boijen,* geb. Neuilly sur Seine 7 april 1938, † Bouliac (Gironde) 14 aug. 1939.
4. *William Bruno Pierre Bouwens van der Boijen, geb.* Neuilly sur Seine 12 april 1943.

Xc. *Alfred William Louis Bouwens van der Boijen,* geb. Parijs (VIII) 8 juni 1873, kunstschilder, † Farnham (Surrey, Eng.) 13 juni 1956, tr. Dieppe (Fr.) 21 okt. 1905 *Esmée Graham Reynell Lane,* geb. Hollington (St Leonards on Sea, Sussex, Eng.) 30 okt. 1885, dr. van *Thomas Reynell Lane en Amy Florence Stowe* [Londen N.W. 1].

Uit dit huwelijk:

1. *Nancy Amy Hélène Bouwens van der Boijen,* geb. Parijs 23 sept. 1906, tr. (huwelijk door echtscheiding- ontbonden) 10 juni 1933 *Antoine Goldet,* econoom. [Aix-en-Provence, Fr.] (Uit dit huwelijk: *Cathérine Antoinette Marie Goldet,* geb. Sèvres (S. & 0.) 20 aug. 1936, studente te Parijs).
2. *Elisabeth Flora Juliette Bouwens van* der *Boijen,* geb. Parijs 23 maart 1908, tr. 1" Parijs 13 nov. 1940 *Ramon Mario Gabriel Adeodato Fernandez,* geb. Parijs 18 maart 1894, schrijver, † Parijs 3 aug. 1944, zn. van *Ramon Maria Buenaventura* en *Jeanne Adéline Andréa Gabrié;* tr. 2" Londen 9 okt. 1948 *Percy Basil Harmsworth Burton,* geb. Totteridge (Eng.) 27 juli 1906, uitgever, zn. van *Percy Colingwood Burton* en *Christabel Rose Harmsworth* [Londen N.W. 6]. (Uit dit huwelijk: *Patrick William Harmsworth Burton,* geb. Londen 24 febr. 1949).
3. *Richard William Walton Bouwens* van, der *Boijen,* geb. Parijs 4 dec. 1913, tekenaar en illustrator [Parijs VI].

Daar alle Parijse huwelijksregisters van vóór 1860 in 1871 te loor zijn gegaan, zou ons de trouwacte van *Mary Ann Bulkley* niet meer zijn overgeleverd, indien zij volgens haar wensen al in 1859 met *Léon Vaudoyer* was gehuwd. Nu haar huwelijk een jaar werd vertraagd, was het mij mogelijk van die acte een afschrift te krijgen.

Uit het stuk bleek, dat de bruid de overlijdensacte van haar moeder, *Mary Ann Carter,* had overgelegd, Anders immers dan haar broer *Robert Ward Bulkley,* die bij zijn huwelijk in 1851 als meerderjarige, ouder dan 30 jaar — hij was toen 45 jaar oud —, volgens het in 1838 ingevoerde Nederlandse Burgerlijke Wetboek geen huwelijkstoestemming meer had behoeven te vragen (en dus niet meer verplicht was geweest de dood zijner ouders te bewijzen), was de in 1859 bijna 50-jarige *Mary Ann Bulkley* daartoe nog wel degelijk verplicht volgens de in Frankrijk geldende (hier te lande in 1838 afgeschafte) voorschriften van de Code Civil. Daar in 1831 haar moeder nog had geleefd, had zij toen kunnen volstaan met het bewijs van haar vaders overlijden en haar moeders mondelinge toestemming; in 1859 moest zij de dood van haar beide ouders aantonen. De Code Civil schreef echter voor, dat bij vooroverlijden der ouders nog altijd ook toestemming moest worden gevraagd aan de grootouders. *Mary Ann's* huwelijksacte nu bewijst, dat ook deze grootouders dood waren; tevens blijkt uit de acte, dat de moeilijkheid, waarvoor zij in 1831 reeds had gestaan bij het bewijs van de dood van haar vader, zich in 1859 niet slechts herhaald heeft, maar dat zij toen ook het overleden-zijn harer grootouders niet heeft kunnen aantonen door extracten uit overlijdens- en begrafenisregisters. Daarenboven schijnt men in Frankrijk geen genoegen te hebben genomen met een afschrift van haar eigen doopacte van 10 april 1818; deze bewees inderdaad niet haar geboorte in Antigua op 2 juni 1809. Uit de trouwacte blijkt hoe zij zich uit deze moeilijkheden heeft gered: zij legde over „un acte de notoriété, reçu le 23 fevr. 1859 [82]) par le Juge de Paix du Xme (het latere VIIde) arr. de Paris, suppléant l'acte de naissance de l'épouse (dus van *Mary Ann* zelf), aux actes de décès de son père (dus van *William Fisher Bulkley)* et de ses aïeuls et aïeules". welke acte van bekendheid bij het arrest van het Keizerlijke Hof van Orléans d.d. 19 april 1860 gehomologeerd was. Helaas bleken deze huwelijksbijlagen zich in mei 1871 te hebben bevonden bij de dubbelen van de registers van de Burgerlijke Stand in het Parijse Paleis van Justitie, en dus toen tezamen met die dubbelen te zijn verbrand.. ....

De naam van *Mary Ann's* tweede man zal niet onbekend zijn bij hen, die op de hoogte zijn van de ontwikkeling der architectuur in de loop van de vorige eeuw: zelf een zoon van de in zijn tijd bekende architect *Laurent Vaudoyer* (1756-1846) is *Léon* één van diegenen geworden, die onder de bezielende leiding van Viollet-le-Duc de Neo-Gothiek tot ont-

[82]) Dalloz, Jurisprudence Générale, Recueil Périodique 1860, dl. 11, blz. 83 noemt ten onrechte als datum der acte 21 febr. 1859.

wikkeling hebben gebracht. Reeds in 1826 winnaar van de „Prix de Rome", heeft hij zich later in het bijzonder grote bekendheid verworven door zijn herschepping van het voormalige klooster van St. Martin-des-Champs tot het Conservatoire des Arts et des Métiers te Parijs, en door de bouw van het beroemde specimen van de Neo-Gothiek, de Basilique de Notre Dame-de-la-Garde te Marseille, waarvan hij zelf de voltooiing 'echter niet meer heeft mogen beleven [83]). Alle handboeken noemen hem de vader van de Franse architect *Alfred (Lambert) Vaudoyer* (1846-1917) [84]), door wie hij de grootvader werd van onze bekende tijdgenoot, de hierbeneden vermelde Franse romancier, dichter en kunst-criticus *Jean Louis Vaudoyer,* sinds enige jaren lid van de Académie Française. Of in hem nog het bloed van de Bulkley's stroomt, waag ik niet te beslissen.

Alfred Lambert, geb. Parijs (in een hospitaal) 13 maart 1846, werd op aangifte van de dokter, die bij de bevalling geassisteerd had, ingeschreven als zoon van onbekende ouders. Door geen zijner nakomelingen wordt echter betwijfeld, dat hij een zoon was van *Mary Ann Bulkley* (destijds nog gehuwd met Anthonij Bouwens) en *Léon Vaudoyer,* die dit kind op 28 nov. 1857 erkende en met de „onbekende" moeder op 16 mei 1860 in het huwelijk trad. Daardoor werd de natuurlijke moeder officieel de stiefmoeder van *Alfred Lambert Vaudoyer.* Ook Alfred werd architect. Hij overleed te Jouy-en-Josas (S. & O.) in okt. 1917 en huwde 1" in 1873 *Marie Viollet-le-Duc,* geb. Parijs 1 nov. 1854, t ald. 10 febr. 1877, dr. van *Adolphe* en *Stéphanie Girard;* tr. 2" in 1879 *Geneviève Bréton,* geb. Parijs in 1549, † Jouy-en-Josas in juli 1918, dr. van *Louis en Zeline Auzat.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Albert Léon William Stéphane Vaudoyer,* geb. Parijs 7 nov. *1574,* „conseiller maître à la Cour des Comptes", t Jouy-en-Josas 12 nov. 1947, tr. *Marie Barthélemy.*
   (Uit dit huwelijk 4 kinderen: *1. Jean Laurent,* architect (Parijs VII) ; 2. Bernard; 3. *André en 4. Geneviève.*)
2. *Georges Léon* Jean *Vaudoyer,* geb. Parijs 31 jan. 1877, architect, † Parijs in febr. 1947, tr. *Antoinette Grellou.*
   (Uit dit huwelijk 4 kinderen : 1. Dénise, 2. *Gisèle,* 3. *Bedrand en 4. François.*)

Uit het tweede huwelijk:

3. *Marianne Vaudoyer,* geb. nov. 1880, tr. 21 okt. 1898 *Daniel Halévy,* geb. 12 dec. 1872, letterkundige, zn. van *Ludovic* en *Louise Bréguet* (3 kinderen).
4. *Jean Louis Vaudoyer* [85]), geb. Plessis-Piquet 10 sept. 1883, letterkundige, lid van de Academie française, tr. *Frédérique Weber.*
   (Uit dit huwelijk 2 kinderen: 1. *Geneviève* en 2. *Daphné)*
5. *Michel Vaudoyer,* geb. Jouy-en-Josas 29 aug. 1855, † (gesneuveld) Villiers a.d. Marne 6 sept. 1914, tr. *Charlotte Grellou.*
   (Uit dit huwelijk: *Michèle Vaudoyer*).

(Wordt vervolgd).

[83]) Vergel. o.m. Dictionnaire Général des artistes de l'Ecole française 11 (Paris 1885) blz. 640; Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler XXXIV (Leipzig 1940) blz. 138 *en* de daar opgegeven literatuur. Voor zijn portret *zie* men Delaire, Les architoctes élèves (2e druk, 1907).

[84]) Men zie over hem: Dictionnaire Général des artistes de l'Ecole française 11 blz. 641; Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler XXXIV blz. 137; Larousse du XXe siècle XN, blz. 923 e.a.

[85]) Over hem zie men voorts E.N.S.I.E. X blz. 1199; Winkler Prins' Encyclopaedie VII (1953) blz. 862; Katholieke Encyclopaedie 2e druk (1954) blz. 658.

KORTE MEDEDELINGEN,

Hackett,

(LXXVII, kol. 362.)

De huwelijksacte, d.d. 's-Gravenhage 2 nov. 1825, van de in de vorige jaargang van dit maandblad, kol. 362, vierde regel van onder, vermelde *L. R. Hackett* verstrekt de volgende gegevens:

Louisa Richarda Hackett, oud 26 jaar, geboren te Vlissingen, wonende te 's-Gravenhage, was dochter van *Charles Eduard Hackett,* overleden, en *Aleida Maria van Senden,* wonende te Lochem.

De bruidegom, genaamd *François Louis L'Honoré,* was geboren en wonende te 's-Gravenhage, oud 31 jaar, kommies ter Provinciale Griffie van Zuid-Holland, zoon van *Samuel François L'Honoré* en *Anne Wilhelmine Caroline de Joncourt,* en weduwnaar van *Johanna Theodora Wijnanda Pagenstecher.*

W. W. VAN VALKENBURG.

Halkett.

(LXXVII, kol, 350.)

Jean Gossiaux (vermeld in de genealogie *Halkett* onder X111, 7, b) werd gedoopt te Baarn 10 juni 1764.

A. VAN MARLE.

Van 't Hoff.

(LXXVII, kol. 142-145.)

Op het artikel: „Het voorgeslacht van J. H. van 't Hoff, zijn de volgende aanvullingen gevonden:

Wij vermeldden, dat *Leendert Cornelisz. van 't Hoff* in 1690 te Puttershoek woonachtig was. Het bleek, dat de meeste van zijn kinderen te Puttershoek gedoopt werden. De heer A. J. van Roon te 's-Gravenhage, die copieën bezit van de doop- en trouwregisters van Puttershoek, verschafte mij op mijn verzoek enkele belangrijke gegevens, die ik laat volgen samen met enige, zelf verzamelde feiten.

Leendert Cornelisz. van 't Hof, j.m. van en wonende Groote Lindt, tr. Heinenoord 18 oktober 1665 (ondertr. Puttershoek 5 oktober 1665) *Maria Maertensdr. van Leckerlandt,* ged. Puttershoek 27 november 1639, dr. van *Maerten van Leckerlandt* en *Adriaantie Aryensdr. Hofman.*

Bij dit huwelijk is de bruid j.d. van en wonende te Puttershoek (Ned. Leeuw 1960, kol. 144 geeft als trouwdatum 18 oktober 1664).

Kinderen:

1. *Adriana,* ged. Puttershoek 16 maart 1670 (get. Adriana Maertensdr.), † voor 12 november 1710, tr. in de Polder (dus te Sint Anthoniepolder) 15 mei 1691 (ondertr. Puttershoek 26 april) *Jan Jacobse Graef (Blom)* ged. Puttershoek 30 september 1668, zn. van *Jacob Theunis Jongegraaf* en *Leena Jansdr. de Visscher;* hij hertr. Puttershoek 10 december 1710 *Teuna Boots.* (Zie Ons Voorgeslacht jg. 1957, p. 89.)
2. *Martinus,* ged. Puttershoek 1 mei 1672 (get. Adriana Maertensdr.).

3. *Lijsbeth,* ged. Puttershoek 7 mei 1673 (get. De Heer Cornelis Hoogenboom en Lijsbeth van Heuven), tr. Puttershoek 8 november 1693 (ondertr,. 24 oktober) Jan *Dirkz. v. d. Linde.*

4. *Martijntje,* ged. Puttershoek 19 april 1676 (get. Adriana Maertensdr.) tr. Puttershoek 14 oktober 1696 (ondertr. 28 september, recht ƒ 3,—), *Cornelis van der Schoor,* geb. te Numansdorp, zn. vàn *Leendert* en *Aaltje Schuyr.*

5. *Maerten,* ged. Puttershoek 19 juni 1678 (get. Baertge Maertensdr.). Op 20 januari 1706 werd te Puttershoek gedoopt *Leendert,* zoon van Maerten van 't Hof (de naam van de moeder is niet te lezen), met als getuige Maria Gijsbertsdr.

6. *Cornelis,* ged. Puttershoek 19 januari 1681 (get. Gijsberth Hofman en Lijsbeth Leendertsdr.).

7. *Cornelia,* ged. Puttershoek 6 februari 1683 (get. Adriana Maertensdr.), tr. Puttershoek 30 augustus 1710 (ondertr, 1 augustus) *Ary v. d. Broek,* j.m. van Striense Sas.

In de periode 1665—1670 werden geen kinderen te Puttershoek gedoopt, Wij moeten aannemen, dat *Ingetje Leendertsdr. van 't Hof,* die als j.d. van en wonende te Puttershoek aldaar op 12 april 1694 trouwde (ondertr, 26 maart) met *Huyg Bastiaensz. Koyman,* j.m. van en wonende Anthonis Polder, in deze periode geboren werd, maar elders werd gedoopt,

Hiermee in overeenstemming is, dat in het artikel van 't Hoff (Ned. Leeuw 1960, kolom 144) sprake is van *Cornelys Leendertsz. van 't Hof,* gehuwd met *ingenfie Gijsen.* Zij werd dus genoemd naar haar grootmoeder.

Dat er ook nog een zoon *Arie geweest is,* blijkt uit het zelfde artikel (kolom 143). Deze *Arie is* de voorvader van de Nobelprijswinnaar *J. H. van 't Hoff.*

Huig Bastiaense Cooimans hertr. (ondertr. Numansdorp 14 oktober 1696) *Aechje Cornelisdr. Takkebos,* j.d. van Catendrecht. Op 28 oktober werd attestatie gegeven op Charlois.

Nu volgen nog enige gegevens betreffende *Arie Leenderfse van 't Hoff* (Ned. Leeuw 1960, kol. 143);

1 juli 1714. *Neeltje Willems van Dijck,* weduwe van *Ary Leendertse van 't Hoff* testeert; erfgenamen zijn haar vier kinderen *Jannigje, Willem, Adrianus* en *Leendert Ariaanse van 't Hoff. Jannichje* is gehuwd met *Huygh Cornelisse van Esch* en woont in de Groote Lint. Tot voogden worden benoemd *Adrianus van 't Hoff* en *Willem van Dijck,* borger en zeylmaker te Dordrecht+

23 april 1716. *Neeltje Willems van Dijck* sluit een contract met haar beide zoons *Adrianus* en *Leendert van 't Hoff.* Vermeld wordt het testament met haar eerste man voor Adriaen Reynen te Rijsoord op 25 juli 1691 (dit protocol is verloren gegaan). Uit de akte blijkt, dat haar zoon *Willem van 't Hoff* nu ook getrouwd is. Zij testeert tevens (zie de protocollen 9157 en 9158 van Zuid-Holland, notaris J. Paneboeter te Zwijndrecht) .

Huyg Cornelisz. van Nes en *Jannetje van 't Hof* trouwden op 10 mei 1711 te Groote Lind. Hij hertr. 1 nov. 1722 *Anna Huyge Kuypers.*

DR. **J. MAC LEAN.**

Over de voorzichtigheid, waarmede klappers dienen te worden geraadpleegd.

Bij het controleren van de geboortedatum en -plaats van mijn betovergrootvader *Hermanus van Hooff,* welke reeds in de 9de jaargang van Nederland's Patriciaat staat opgegeven als: Namen 19 december 1740 heb ik de volgende ervaring opgedaan.

Te Namen vernam ik enkele jaren 'na de eerste wereldoorlog, dat de kerkelijke registers door de beschieting in het jaar 1914 en de daardoor ontstane brand in het stadhuis grotendeels vernield waren.

Het bleek mij echter gelukkig, dat op de rechtbank aldaar klappers op de (militaire?) doop- en trouwboeken bewaard werden.

In een van die registers vond ik de volgende aantekening:

Noms *et prénoms* do l'enfant	Prénoms du père	Noms et prénoms de la mère	Date de l'acte
Van Hoofdliet, Herman	Cornelis	Van de Coll, Regina	25 Decembre 1740

Daar deze datum zéér dicht bij de mij bekende geboortedatum kwam, kon het heel goed de doopdatum van *Hermantrs* zijn. De namen van vader en kind kloppen op het vreemde aanhangsel „liet" na. Het was mij bekend, dat *Cornelis van Hooff* in het regiment van de kolonel van Randwijck heeft gediend, dat toenmaals op de barrièrevesting Namen in garnizoen was en ik vond toen de volgende verklaring met welke de archivaris van Namen zich geheel kon verenigen.

Naar mijn mening heeft in het originele doopboek gestaan:

Namen der kinderen	Namen dor ouders
Herman	Cornelis van Hoofd lieut *in* 't Regim. van de Coll. van Randwijck en Maria Christina van Castriens

De Franse samensteller van de klapper heeft nu denkelijk het in het Hollands gestelde doopboek niet overal goed begrepen en heeft met weglating van de tweede regel voor de namen der ouders gelezen: Cornelis van Hoofdliet en Regina' van de Coll, terwijl er afgekort stond: Cornelis van Hoofd, lieut(enant) in (he) t Regim(ent) van de Coll(onel) enz.

Hoewel de verklaring niet voor de hand liggend was, zal men moeten toegeven, dat ze, eenmaal gevonden, bijna zeker juist is. Een familie van Hoofdliet komt verder niet voor, een Regina van de Coll evenmin; de doopdatum scheelt slechts 6 dagen met de ons bekende geboortedatum.

Men zij dus gewaarschuwd voor het gebruik van klappers en zeker als die in een andere taal gesteld zijn dan het originele boek.

A. H. **DRIJFHOUT VAN HOOFF.**

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften+

Inventaire des blasons de la province du Luxembourg d'après les sourcesmonumentales door L. Gourdet. Gembloux, 1960.

De samensteller van dit belangwekkende werk heeft zich bepaald tot het beschrijven van de wapens voorkomende op en in zowel thans bestaande als niet meer bestaande kerken, kastelen, kapellen, hoeven, begraafplaatsen enz. Het boek, dat van enige afbeeldingen is voorzien, is onderverdeeld in zes hoofdstukken, die het volgende behandelen: 1. maisons souveraines, états étrangers; 11. juridictions territoriales; 111. membres da la noblesse, de la bourgeoisie et du clergé; IV. ordres religieux, allégories; V. blasons non identifiés en VI. blasons non décrits. De wapenbeschrijvingen in hoofdstuk III zijn in alfabetische volgorde op de familienaam geplaatst. De heraldische en ook genealogische Nederlandse onderzoeker kan hier menig waardevolle aantekening in vinden o.a. over de geslachten *Alsteren, Auxbrebis, Bloys de Treslon* (sic!), *Braconier, Brederode, Coppens, De Fisenne, De Hamal, Haringsma (= Willem Maarten Johan Haringman*, man van *E. M. F. de Kempenaer.* Volgens zijn grafzerk, waarop zijn naam abusievelijk als *Haringsman* staat vermeld, is hij 5 april 1796 geboren en 29 juli 1824 overleden. N.P. XXXIX (1953), blz. 154, sub XIa, 1 geeft als geboortedatum *6* april 1796 en als overlijdensdatum *23* juli 1824. Volgens mededeling van de Heer J. W. M. Klomp is *W. M. J. Haringman* blijkens zijn doopinschrijving te 's-Gravenhage 20 april 1796 gedoopt en *4* april van dat jaar geboren, welke laatste datum overeenstemt met familie-aantekeningen afkomstig van de vader van *W. M. J. Haringman*, thans in bezit van Mr. W. W. van Valkenburg. Bedoelde grafzerk is afkomstig van de oude begraafplaats te Arlon en berust thans bij het Institut Archéologique), *Van Limburg Stirum, De Loën d'Enschedé, Loyola (Ignatius van), De Marchant et d'Ansembourg, Nassau, Van Oldenneel, D'Oultremont,* Van *Pallandt, Rataller,* Van *Rijckevorsel* en *Schetz van Grobbendonck.*

Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en 0udheidkunde te Gent, n.r., XIV (1960).

Ook dit deel bevat verscheidene interessante en doorwrochte studies zoals: 1. Castrum en Oudburg te Gent. Bijdrage tot de oudste geschiedenis van de Vlaamse steden door H. van Werveke en A. E. Verhulst; 2. De handschriften der vroegere St.Baafslibrije, thans nog bewaard in de bibliotheek van het kapittel van de St.-Baafskathedraal te Gent door K. G. van Acker. Na een kort historisch overzicht volgt de beschrijving van genoemde verzameling, die voor de genealoog zowel als voor de heraldicus van belang is. Sommige handschriften bevatten wapens in kleur; 3. Bijdrage tot de geschiedenis van het protestantisme in het Oudenaardse gedurende de moderne periode door C. de Rammelaere. Het bronnenmateriaal — van rooms-katholieke oorsprong — voor deze verhandeling bestaat in hoofdzaak uit verslagen van dekanale bezoeken en beslaat voornamelijk de tweede helft der XVIde en de gehele XVIIde eeuw. Als bijlagen worden naamlijsten van protestanten uit de jaren 1569 en ± 1660 gegeven; 4. Dertig jaar bevolkingsevolutie te Evergem (1571-1601) door A. de Vos. De gegevens voor dit artikel zijn ontleend aan penningkohieren, ommestellingslijsten en landboeken, betrekking hebbende op net vierde kwartaal van de XVIde eeuw. Op de gepubliceerde naamlijsten treft men o.m. de volgende namen aan: *Beelaert, Borluut, De Bree, Van der Craeyen, Van der Eecken, Goethals, Grijp, Van Heerzele, Van Melle, Plasschaert, De Puyt* en *Van Vooren; 5.* Inbeslagname en verkoop van de nationale goederen door J. Lambert. Betreft verkoop (1796-1821) van n beslaggenomen goederen van opgeheven geestelijke gemeenschappen in België. Deze goederen lagen wijd verbreid: de abdij van Kamerijk b.v. had goederen in Zeeuws-Vlaanderen. Het artikel is in verschillende hoofdstukken verdeeld zoals b.v.: Tekoopstelling van de Franse kloostergoederen, Verbeurdverklaring van de goederen der uitgewekenen en van de Spaanse onderdanen, Tekoopstelling van goederen van de Openbare besturen, gemeenten uitgezonderd, en van de Ridderlijke 0rden, De kopers van nationale goederen, De kopers naar hun maatschappelijke stand ingedeeld enz. enz. Onder hen, die goederen kopen komen de namen *De Buck, Gelderland, Hennequin, Huyttens, Van Loo, Van Olffen, Opsomer, Ramondt, De Roy, Seydlitz* en *Vidal* voor. Bij de buitenlandse kopers treft men voor Nederland aan: *Jan Alex. Bottereau* (Amsterdam), *Ant. Hilaire Brochant* (Amsterdam), *Jean Jacques Cambier* ('s-Gravenhage), *Corneille Jan* en *Jan Hermes de Langhe* ('s-Gravenhage) .

De Middelaar tussen de genealogische navorsers, nov. 1960,.

Bevat o.a.: Additions et corrections aux „Notices généalogiques Tournaisiennes" du Comte du Chastel de la Howarderie door L. A. Bouly de Lesdain. Geeft mede aantekeningen *D'Assignies.* — De kwartierstaten van de monniken van de abdij van Sint-Truiden door J. Grauwels. Op het Rijksarchief te Hasselt berust in copie van F. Straven een „Registrum Genealogiarium", dat XVIIde en XVIIIde eeuw bestrijkt. Hierin zijn de acht kwartieren (zonder data en wapens) van monniken, die bewijzen van wettige afkomst moeten overleggen, opgetekend. Tevens werden in dit register belangrijke data uit het leven van de monniken genoteerd zoals intrede, kleding, wijding, functies en overlijden. Uit de hier afgedrukte lijst vermelden wij de namen: *Cnops* (Maastricht), *Gellicum* (Heusden), *Gillissen* (Maastricht), *Muninx* (Maastricht), *Van der Smissen* (Maastricht). — De rubriek „Réponses" geeft antwoorden *Van Ronzelen* en *(Van) Hecking.*

Wetenschappe ijke tijdingen, jrg. XX (1960), afl. 8.

Bevat o.a. „De slag bij Woeringen (5 juni 1288)" door H. P. Schaap.

Personalhistorisk Tidsskrift, jrg. LXXX (1960), afl. 3.

H. Friis, Danske og Norske Studenter ved Universitetet i Altdorf 1575-1809. Onder de ingeschrevenen komen de namen *Buck, De Kerckrinck, Rantzau* en *Ruarus* voor.

Jahrbuch des Heimatvereins der Grafschaft Bentheim, 1961.

Bevat o.a. de volgende publicaties: 1. L. Edel, Von der Lateinschule oder dem städtischen Gymnasium in Schiittorf. Namen van schoolmeesters, praeceptoren en rectoren zijn in het artikel verwerkt: 2. H. Krul, Das ehemalige Deutsche Haus in Ootmarsum; 3. A. L. Hulshoff, Die Endphase des Hauses Ootmarsum; 4. B. Krabbe, Die Ohmsstiege in Gilde-

haus und die Geschichte eines Gildehauser Bürgerhauses. Betreft het sedert 1700 door leden van de geslachten *Levermann* en *Krabbe* bewoonde huis; 5. Chr. Brinkers, Erinnerungen an das „Hochadeiig-freiweltliche Damenstift" in Wietmarschen; 6. H. Hagels, Der Baumeister des Hauses Uentrop bei Hamm.

Braunschweigisches Jahrbuch, bd. XL1 (1960).

Fr. Thöne publiceert *„Hans Vredeman de Vries* in Wolfenbüttel". Betreft de in 1527 te Leeuwarden geboren en vooral op architectonisch gebied bekendheid genietende persoon van die naam. Enige afbeeldingen zijn in het artikel opgenomen.

Der Grafschafter, okt. 1960.

Uit de inhoud van deze „Heimatbeilage" worden genoemd: 1. Die Namensgebung door A. Dieck en 2. Wietmarscher Pastöre door L. Edel.

Ahnenlisten aus dem Mitgliederkreis der Gesellschaft für Familienkunde in Kurhessen und Waldeck, afl. 1

Hierin zijn naast andere opgenomen 1. de kwartierstaat (128) van *Philippine Maria Anna Franziska Katharina Lange* (1855—1914), waarin als kwartier no. 67 voorkomt: *Agnes (Agnietje) Bone,* geb. Huissen (Gld.) 1637, aldaar bevestigd 1657 en begr. Bettenhausen (Kassel) 7 maart 1702, oud 65 jaren en 5 weken. Zij is de dochter van *Hans Bon* (sic!), geb. *1588,* rentmeester en ouderling te Huissen (Gld.), overleden aldaar *28* juli 1669; *2,* de kwartierstaat (64) van *Karl Reinhard Wachs* (geb. 1870) met kwartieren *Anna Alles* (geb. Dokkum 11 febr. 1719, menn., overleden Altona 5 nov. 1742, dr. van *Alle Siekes* en *Hyke Hendriks), Ariens (Ariaans: Cornelia,* geb. Dokkum 19 maart 1728, overleden Altona 29 sept. 1790, dr. van *Hendrik Arriens* en *Hyke Huberts), Beermann, Beets (Cornelia,* dr. van *Jan Beets,* geb. Amsterdam 26 juli 1662, overleden Altona 13 juni 1712 en van *Janecke Roo-Sen,* geb. *5* jan. *1658,* overleden 29 mei 1693), *Hendrick Teunis* (geb. Harlingen 12 jan. 1655, „Prediger", overleden Altona 20 febr. 1693, tr. aldaar 4 nov. 1688 *Maria de Jager (1660-1732).* Een zoon uit dit huwelijk is *Hendrik Teunis de Jager,* koopman' en „Prediger der Mennonitengemeinde" Altona) en *Van der Smissen;* 3. de kwartierstaat (32) van *Ludwig Georg Osius (* 1879-1950). In eerste huwelijk is hij getrouwd (gescheiden München 1931) met *Anna Hesselink,* geb. Delft 19 aug. 1889. Heeft kwartier (nr. 19) *Van Alphen (Hendrica Joanna,* 1743—1785, tr. Hanau 2 maart 1766 Ds. *Theodor Guillaume 'de Roques,* 1728-1787. Heeft aanvullende gegevens op de, genealogie *Van Alphen* in Ned. Patr. 1921/1922, blz. 336 en 339) en kwartier (nr. 49) *Baurmeister (Katharina Elisabeth,* 1719—1781; tr. Karlshafen 29 juni 1741 *Johann Heinrich Schotten, 1702-1758.* Zie Ned. Leeuw 1960, kol. 420); 4. de kwartierstaat (64) van de kinderen van Dr. *Ernst Siegfried Justus Wagner* (geb. 1902) en *Editha Mathilda Erna Amelung* (geb. 1911) met kwartier *Von Frankenberg und Proschlitz.* Een zuster van Dr. *E. S. J. Wagner* t.w. *Elisabeth* trouwt *24* mei 1924 *Karl Koch,* uit welk huwelijk o.a. *Agnes Koch,* geb. Marburg 8 juli 1925, trouwt Josbach 28 febr. 1954 *Erik Rudolf Bosch,* geb. op Java 7 april 1924, „Dipl.-Holzwirt". Het echtpaar *Bosch-Koch* heeft twee kinderen resp. geb. Josbach 6 juli 1956 en Raubling (Beieren) 27 jan. 1960.

Annalen des Historischen Vereins für den Niederrhein, dl. 162 (1960).

Hieruit mogen de volgende verhandelingen worden genoemd: 1. Das Rheinland in der Wendezeit des Mittelalters door P. E. Hübinger en 2. Studien zum kirchlichen Leben im kurkölnischen Uerdingen door W. Föhl.

Oldenburgische Familienkunde, jrg. 111 (1961), Afl. 1/2.

G. Nutzhorn behandelt hierin „Die Vorgeschichte der oldenburgischen Familien *von Münnich".* Hij besteedt op blz. 33 aandacht aan de *Van Munnich's tot Heldenbrandeck,* die behandeld zijn in Ned. Leeuw 1928, kol, 138, 211 en 323.

Quellen und Forschungen zur ostfriesischen Familien- und Wappenkunde, jrg. IX (1960), afl. 11/12.

Geeft aanvullingen op de kwartierstaat van *Edzard Berend Nanninga* (geb. *19* 10) met kwartieren *Bartels* (Groningen), *Verbeek* (Haarlem) en *Wilkens* (Groningen). — Die Bildnisse eines Groninger Malers in Ostfriesland. Hieruit blijkt, dat van de portretten van de schilder *Berend Wierts Kunst,* die in afl. 1 van jrg. 1959 van dit tijdschrift zijn genoemd, er twee zijn gevonden t.w. dat van *Margarethe von Halem* geb. *Knottnerus* (1766-1831) en dat van haar zoon *Johann Heinrich von Halem* (1789—1839), beide pasteltekeningen.

Westfälische Zeitschrift, bd. 110.

Houdt o.m. in: 1. M. Krieg, Die Mindener Bischöfe zur Zeit der Dombauten; 2. G. Aders, Das verschollene älteste Bürgerbuch der Stadt Münster (1350-1531). Deze reconstructie van bedoeld burgerboek is ontleend aan bijlagen, gevoegd bij stukken van twee in de tweede helft der 16de eeuw gevoerde processen. In het register treft men de namen *Keppel. De Raesfelt, Stevening(h) (Stevenin(c)k)* en *Van der Wyck* aan: 3, E. Kubisch, Beziehungen der gräflichen Familie *von Limburg-Styrum* in Gemen zum Kaiserhofe in Wien; 4. F. J. Tentrup, Die älteste Handschrift des Adbinghofer Nekrologs; 5, P. Michels, Die Glockengiesserfamilie *Delapaix.* Leden van dit Lotharingse geslacht hebben veelal in Westfalen, één echter nl. *Franziskus de la Paix* heeft in Nederland gewerkt en klokken voor Zaltbommel 1669 en Aarle-Rixtel 1670 gegoten. In 1695 komt hij bij het huwelijk van *Van Pollarf* en *Van Randenraedt te* Thorn als getuige voor.

The Genealogists' Magazine, dl. XIII (1960), afl. 7.

Hilda J. Hooper, The ancestry of Queen *Anne Boleyn* (= 16 kwartieren).

The Genealogists' Magazine, dl. XIII (1960), afl. 8.

G. D. Squibb, Visitation Pedigrees and the Genealogist. (Wordt vervolgd.) —J. Bird, Some sources for French genealogy and heraldry; is een uiterst beknopt overzicht van op genoemd gebied verschenen werken en tijdschriften. — A. J. Camp, The matrilineal descent of Queen *Victoria.* — E. A. Roe, Thornbury marriages missing Erom Phillimore's Glouc,, vol. no. XV. — Onder de aanwinsten komen uittreksels uit testamenten (fotostaten) voor. Men treft hierin de namen *Jehu* en *Jenner* aan.

Archiv für schweizerische Familienkunde, bd. IV, afl. 3.

Geeft o.a. de kwartierstaat (32) van *Helene E. G. von Wattenwyl* (geb. 1876, overl. 1960, getr. met *Beniamino Anfonio Gutierrez,* 1869-1938) met een kwartier *Calandrini* en een kwartier (nr. 38) *Steiger (Franz Emanuel,* 1705-1774, tr. 2, Gränichen 30 juli 1742 *Barbara Salome Effinger,* 1724-1808. Geeft aanvullingen op het Ned. Adelsboek 1952, blz. 23, sub IX) en de kwartierstaat (16) van *Johann Heinrich Zweifel,* geb. *1873,* met kwartier *Dürst* en *Tschudi.*

Der Schweizer Familienforscher, jrg. XXVII (1960), afl. 6/7.

F. Niederberger publiceert de 16 kwartieren van *Berfha Marie Gut* (1899-1955). Kwartier 14 = *Franz Alois (Louis) Würsch* (1793—1858), die in eerste huwelijk getrouwd is geweest met *Johanna van den Berg,* uit Surabaia, *F. A. Würsch* is, na in het toenmalige Ned.-Oost-Indië een eervolle militaire loopbaan te hebben vervuld, teruggekeerd naar Zwitserland, alwaar hij van 1850-1857 „Gemeindepräsident" van Ennetbürgen is geweest.

Der Schweizer Familienforscher, jrg. XXVII (1960), afl. 8/9.

A. Bodmer, Neue Ziele und Wege genealogischer Forschung. — H. Strahm, Standesfragen beim bernischen Patriziat. — W. H. Ruoff herdenkt het heengaan op 24 juni 1960 van Prof. Dr. *Eduard Rübel-Blass,* schrijver o.m. van „Ahnentafel Rübel- Blass", waarvan zich een exemplaar in de boekerij van het Genootschap bevindt.

THa. J. VAN ALFF.

BOEKBESPREKING,

Nederland's Adelsboek 1960. 53ste Jaargang. Uitg. W. P. van Stockum en Zoon, 's-Gravenhage 1960.

Met deze jaargang van Nederland's Adelsboek wordt een nieuwe état-présent-serie aangevangen. Na de gebruikelijke gegevens over het Koninklijk Huis, de Hoge Raad van Adel, Balije van Utrecht, Orde van Malta afdeling Nederland, Johanniter Orde in Nederland, de Ridderschappen van Noordbrabant, Gelderland, Utrecht en Overijssel en de Nederlandsche Adelsvereeniging volgen de états-présents der Nederlandse adellijke geslachten, wier namen met de letters A tot en met C aanvangen. Van deze geslachten, laatstelijk behandeld in Nederland's Adelsboek jaargang 1954, is, naar sederdien is gebleken, de geadelde tak van het geslacht *Cornefs de Groof* in 1954 in de mannelijke lijn uitgestorven.

Ondanks de grote verspreiding over vrijwel de gehele aarde van de thans besproken geslachten is een zeer grote mate van volledigheid bereikt.

Op bladzijde 19 valt op de mededeling, dat de dochters uit het huwelijk *Alewijn-Leibl* tengevolge van de aan haar bij K.B. d.d. 3 april 1957, no. 41, toegestane wijziging van de geslachtsnaam *Alewijn* in die van *De Groot* „het adellijk predikaat niet langer kunnen voeren". Waarop deze apodictische mededeling is gebaseerd is ons niet duidelijk. Nimmer, voorzover ons bekend, heeft wijziging van de familienaam in Nederland adelsverlies tot gevolg gehad. In een afzonderlijke korte mededeling in dit maandblad hopen wij te zijner tijd op deze kwestie terug te komen.

Mr. *J.M. Elink Schuurman,* vermeld op bladz. 313, is gescheiden echtgenoot van ... *Ramaer.*

De op blz. 378 vermelde *Cornelis Laan,* de schoonvader van Jhr. *W. E. van der Does de Bye* wordt in Ned. Patriciaat 1949, blz. 45, vermeld als heer van de Lek, Lekkerkerk en Zuidbroek.

Aan ons medelid, J. W. F. baron van Wassenaer, danken wij nog de onderstaande opmerkingen:

blz. 120: Volgens Gen. Handb. des Adels, Fürstl. Häuser IV, blz. 203, was *J. M. Temple,* de tweede echtgenote van *H. W. Bentinck,* 1st. Earl of *Porfland* (Xbis), geboren in 1672.

blz. 121: volgens dezelfde bron, blz. 204, was de echtgenote van *K. A. F.* Graf *Bentinck* (XIV) genaamd C. *Mechtilde E. C. C. L.* Gräfin *zu Waldeck und Pyrmont.*

blz. 121: De ouders van *M. C.* barones *van Heeckeren van Wassenaer (zie* onder XV) waren blijkens de bijlagen bij hun huwelijk, d.d. 's-Gravenhage 6 mei 1852, in het A.R.A. te 's-Gravenhage genaamd Mr. *Jacob Derk Carl* en *I. A.* barones *Sloet van Oldruifenborgh.*

blz. 128: Blijkens gegevens uit de Burg. Stand te Haarlem was de echtgenote van Jhr. *P. A. van Beresfeyn* (Xbis) genaamd *Eldine Allegonda Gaymans.*

blz. 129: Blijkens deze zelfde bron hadden de onder 5 en 6 vermelde kinderen van bovengenoemd echtpaar als voornamen resp. *Eeltjo Aldegondus* en *Eldine Allegonda.*

blz. 213: De schoonvader van C. barones *van Boetzelaer* (XXI, 3) was blijkens het in de filiatieregisters van de Hoge Raad van Adel ingeschreven afschrift van zijn geboorteakte genaamd *W. F. Hendrik* (en niet Henderik) baron *van Wassenaer.*

blz. 444: Het zevende en achtste kind van het echtpaar *Van Coeverden-Kramer* (XIXter) zijn weggevallen (evenmin worden zij vermeld in Ned. Adelsboek 1954, blz. 501); zodoende duikt het achtste kind Jhr. *W. J. van Coeverden* op blz. 445 onder XXter als het ware uit het niet op. De thans weggelaten gegevens treft men nog wel aan in Ned. Adelsboek 1941, blz. 107.

blz. 446: In het filiatieregister bij de Hoge Raad van Adel staat nog als kind van het echtpaar *van Coeverden-Scheppink* (XXI) ingeschreven: Jkvr. *Gerrifdina van Coeverden,* geb. Rijssen 10 juni 1956,

blz. 449: Jhr. *H. J. A. van Coeverden* (XXbis, *7) is* geboren 26 (niet 20) oktober 1928 en woont reeds sedert 1956 te Enschede.

Jkvr. *M. van Coeverden* (XXbis, *9) is* geboren 7 februari (niet januari) 1933.

blz. 473: De verbetering (sic) van jrg. 1954, blz. 264, moet luiden: blz. 264, XIXter *Willem G. J.* baron *van Boetzelaer* tr. 2° 1820 *Wilhelmina Aimée* barones van *Boefzelaer.*

blz. *476:* In het „Portrettenregister 1959" ontbreekt, ondanks aanvulling, nog: blz. 425 *Willem Karel* baron *Snouckaerf van Schauburg 1823-1886,* Jrg. 1907.

H. Voorn. De papiermolens in de provincie Noord-Holland. Haarlem 1960.

In dit boekwerk, eerste deel van ,,De Geschiedenis der Nederlandse papierindustrie", in opdracht van de Stichting voor het onderzoek, van de geschiedenis der Nederlandse papierindustrie uitgegeven door ,,De Papierwereld" te Haarlem, is het resultaat van een zeer uitgebreid en diepgaand archiefonderzoek vastgelegd.

Op de inleidende hoofdstukken over ,,De herkomst der papierfabricage" en ,,De techniek der papierfabricage" volgt een — uit economisch-historisch oogpunt belangrijk — hoofdstuk ,,De ondernemer en zijn bedrijf" waarin op de ondernemingsvorm bij de Zaanse windpapiermolens, welke zich sterk heeft onderscheiden van die bij de watermolens in Gelderland, Frankrijk of Duitsland, uitvoerig wordt ingegaan. Het blijkt, dat men in de oudste Zaanse molens, waarin vooral de families *Van der Ley, Honigh* en *Blauw* een belangrijke rol vervulden, nog geheel familieondernemingen kan zien, Ook later, toen groter kapitalen nodig werden, deed men nog steeds in de eerste plaats een beroep op de financiële steun der familieleden. De schrijver wijst er op dat daarbij het begrip familie zeer ver ging en dat — bij soms zeer lange lijsten der gezamenlijke eigenaars van één papiermolen — de genealogie leert, dat de meesten dezer eigenaars wel in een of andere graad van verwantschap tot de anderen stonden: aangehuwde familie, verre neven en nichten, dikwijls ook — door het veelvuldige hertrouwen der weduwnaars — familie van vroegere echtgenoten.

Tevens worden behandeld ,,De brand-assurantiecontracten", waaruit blijkt, dat reeds vroeg het grote financiële risico van brand werd gedekt door onderlinge assurantie-contracten. Uit de gegevens omtrent ,,De productie" volgt, dat nadat van kort voor 1600 tot circa 1700 het aantal molens gestadig tot ca, 40 was gestegen, van 1700 tot 1800 het aantal molens om het getal 40: bleef schommelen om daarna, in de periode 1800-1900, tot vrijwel nihil te dalen. Uit de gegevens ,,Zaanse papiermakers in het buitenland" blijkt, dat ter bescherming van de binnenlandse nijverheid in 1751 het aanwerven van handwerkslieden door buitenlanders is verboden en dat zware straffen werden gesteld op overtreding van dit verbod. Dat deze bepalingen inderdaad met gestrengheid zijn toegepast, blijkt wel uit de op de blz. 88-90 beschreven lotgevallen van de gebroeders *Jan* en *Erasmus Mulder*, resp. papiermaker en papierlijmer. *Jan Mulder* is, ten gevolge van zijn pogingen om in Nederland materiaal te verkrijgen en/of Nederlandse vaklieden te werven voor de Zweedse papierindustrie, in 1758 gearresteerd, tot zestien jaar rasphuis veroordeeld en spoedig in deze gevangenis overleden. *Erasmus Mulder wist* naar Zweden te ontvluchten, waar in 1759 zijn broeder *Casper Jansz. Mulder* zich bij hem voegde; beiden bleven in Zweden, waar hun afstammelingen nog voortleven. Bij de omtrent ,,België" op blz. 87 vermelde gegevens doet zeer modern aan de in het, op 19 dec. 1725 tussen *Petrus Joan Bauwtens*, koopman te Brussel, en *Jan Kobese Rust* van Zaandam gesloten contract omschreven vakantieregeling, t.w. de bepaling, dat *Rust* ééns per jaar ,,als het minst tot het maken van papier versuijmt soude mogen werden" voor een maand naar huis zou mogen gaan met behoud van loon.

Uit de bij het hoofdstuk ,,De Watermerken" opgenomen, bijzonder fraaie afbeeldingen der gebruikte watermerken, blijkt dat vele dezer merken door de heraldiek zijn geïnspireerd.

Het daarop volgende gedeelte, waarin achtereenvolgens de papiermolens van Alkmaar en omgeving, te Amsterdam, Amstelveen en Haarlem en de Zaanse papiermolens zeer uitvoerig worden behandeld, vormt voor de genealoog een zeer rijke bron. Van alle Noord-Hollandse papiermolens wordt hier de geschiedenis nagegaan, waarbij talrijke biografische gegevens over de eigenaars daarvan worden medegedeeld. Als voorbeeld moge gelden de gegevens over het geslacht *Van Gerrevink* bij ,,De molens te Egmond aan den Hoef" (blz. 240-248). Vooral over vrijwel alle min of meer belangrijke Zaanse geslachten bevat dit boek een schat van gegevens, verlevendigd door talrijke afbeeldingen van oude familieportretten, molens, woonhuizen, riemkappen (fabrieksmerken), enz. enz.

Helaas laat de beschikbare plaatsruimte niet toe hier verder in te gaan op dit 567 bladzijden tellende, buitengewoon belangwekkende en zeer onderhoudend geschreven boekwerk, waarvan de raadpleging wordt vergemakkelijkt door uitvoerige registers en waarvan de voortreffelijke druk en de uitmuntende kwaliteit van illustraties en papier opvalt.

De Reformator Menso Alting en onze afstamming uit het oud-Drentsche geslacht Alting, door Dr. Mr. H. P. Schaap. Assen 1961.

In deze studie, een ,,overdruk" uit het niet meer gepubliceerde (laatste) nummer van ,,De Navorscher - Nederlands Archief voor genealogie en heraldiek, heemkunde en geschiedenis", behandelt de schrijver zijn afstamming uit *Menso Alting*, de bekende reformator, geboren te Eelde 9 november 1541, † Emden 7 oktober 1612, in 1564 benoemd tot pastoor te Sleen, en, na zijn overgang tot het calvinisme, ten slotte sedert 1575 predikant te Emden. Onder verwijzing naar de literatuur wordt de levensgeschiedenis van deze ,,eerste Hervormingsprediker in Drenthe" geschetst, waarna de afstammingslijn uit het Drentse geslacht *Alting*, stammende uit *Egbert Alting*, eigenerfde te Gasteren (dingspel Oostermoer), geb. omstr, 1430, over de geslachten *Gramberg, Hollmann, von Buffel, Dröge, Rippelmeyer* naar *F. H. Schaap-Rippelmeyer* (geb. in 1867) wordt medegedeeld. Van het echtpaar *Schaap-Rippelmeyer* worden alle afstammelingen opgegeven: deze behoren tot de geslachten *Schaap, de Buck, Coops* en *van der Burg.*

De Grafzerken van Vianen, door Mevr. Mr. W. Eldering-Niemeijer, 1960.

Deze uitgave van de Zuid-Hollandse Vereniging voor Genealogie ,,Ons Voorgeslacht" omvat — na een historische inleiding van de hand van de burgemeester van Vianen, de Heer G. B. Pellikaan — de beschrijving van de grafzerken in de Nederlands Hervormde kerk te Vianen,

De schrijfster heeft zich echter niet beperkt tot de beschrijving van de op de zerken voorkomende opschriften en wapens, doch heeft bij elke zerk vermeld hetgeen haar bekend is geworden omtrent de op de zerken vermelde personen of van hetgeen tot identificatie van de op de zerk voorkomende gegevens zou kunnen leiden. Dientengevolge vormt dit 71 bladzijden tellende boekje, mede dank zij het daarin opgenomen ,,register van de merken" en ,,naamregister", een belangrijk hulpmiddel bij onderzoek naar te Vianen gevestigde geslachten.

De vereniging ,,Ons Voorgeslacht" kan tevreden zijn met dit resultaat van haar lofwaardige initiatief.

Het geslacht van der Staal, door Dr. A. W. E. Dek. Rijswijk (Z.H.) 1960.

De stamvader van dit geslacht *van der Staal* was *Arie van der Staal*, wonende te Strijen, begr. aldaar in 1729, en omstr. 1686 gehuwd met *Cornelia Ganswijk*.

Van de vijfde generatie vestigden de in de laatste jaren van de achttiende eeuw geboren gebroeders *Corstiaan* en *Pieter van der Staal* zich te Middelburg, resp. te Vlissingen; uit hen stamt het thans voortlevende geslacht.

Van *Anna Knape* (1772-1818), de moeder van bovengemelde gebroeders, worden in Bijlage 1 de zestien kwartieren medegedeeld. Ruim twintig afbeeldingen naar fotografische portretten komen voor in dit 46 bladzijden tellende boekje, dat door overmaking van *f*12,50 op giro no. 543595 van de schrijver Dr. A. W. E. Dek, Rijswijk (Z.H.), te verkrijgen is.

Genealogisches Handbuch des Adels. Gräfliche Häuser B. Band 11. C.A. Starke Verlag, Limburg a.d. Lahn. 1960.

Dit Handbuch behandelt een zeer internationaal gezelschap; behalve talrijke Duitse en Oostenrijkse geslachten, treft men er een zeer groot aantal Poolse, Hongaarse en Italiaanse families in aan. De Oostenrijkse grafelijke geslachten *von Goëss* en *van der Straten-Ponthoz* blijken uit de Zuidelijke Nederlanden te stammen; als stamvader van het eerstgenoemde geslacht wordt opgegeven *Johann Peter* Graf *von Goëss*, geb. in de Nederlanden 1667, zoon van ... *de Gheteren* en *Elisabeth de Trooch*. Van de geslachten de *Marchant et d'Ansembourg* en *von Villers* zijn leden in Nederland gevestigd. Van het eerstgenoemde geslacht wordt een stamreeks gepubliceerd, die vrijwel geheel overeenkomt met die, welke in Ned. Adelsboek 1949 is opgenomen. Hierbij valt echter op, dat in de onderhavige uitgave een tweede huwelijk van *Servais Marchant* (Generatie VII) wordt vermeldt, terwijl men uit de gegevens in Ned. Adelsboek zou opmaken, dat hij slechts éénmaal was gehuwd. Daarentegen ontbreken in het Handbuch de (Nederlandse) benoemingen in de Ridderschap van Limburg van 1816 en 1842 (de laatste met de titel van graaf op alle) en de vermelding van het vonnis, waarbij de wijziging werd gelast van de naam *de Marchant d'Ansembourg* in die van *de Marchant et d'Ansembourg*. In het hier besproken werk wordt als geslachtsnaam zonder meer *von Marchant und Ansembourg* opgegeven.

Een zeer groot aantal van de in dit Handbuch opgenomen geslachten dankt zijn ontstaan aan morganatische huwelijken van leden van vorstelijke huizen: behandeld worden: *Bernadotte von Wisborg* (uit het kon. huis *Zweden); von Dürrenberg* (uit *Reuss*); *von Hartenau* (uit *Battenberg); von Hermersberg* (uit *Hohenlohe-Oehringen)* ; *von Hohenau* (uit *Liechtenstein)* ; *von Ingenheim* (uit *Pruissen)* ; *von Osternburg* (uit *Oldenburg)* ; *von Ostheim* (uit *Saksen- Weimar-Eisenach); von Rhoden* (uit *Waldeck-Pyrmont): af Rosenborg* (uit *Denemarken)* en *von Rothenburg* (uit *Hohenzollern-Hechingen)*.

Van vele geslachten worden de stamreeksen verstrekt: van enkele (zoals bij *Von Haslingen)* vrij ver teruggaande genealogieën.

Op pag. 525 e.v. zijn opgenomen de 128 kwartieren van de kinderen van het echtpaar *von und zu Sprinzenstein u. Neuhaus-von Harrach*, onder welke kwartieren men leden van de geslachten *Nassau-Hadamar, Savoye-Carignan, Hessen-Rheinfels-Rothenburg, Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg* en *Liechtenstein* aantreft.

'Onder „Historische Ahnen" wordt o.m. opgegeven de afkomst van *Rudolf* Graf *Vetter von der Lilie* uit *Willem de Zwijger*.

Tal van fraaie afbeeldingen sieren dit ongeveer 600 blad; zijden tellende boek, waarvan de uitvoering wederom onberispelijk is.

Enige opmerkingen, voornamelijk betreffende Nederlandse aangehuwden, mogen hier volgen:

pag. 237: *Roman Ludwig Maria* Graf *von Mazzuchelli* † Caviuna Parana (Brazilië) 12 jan. 1947; zijn tweede echtgenote Jkvr. *Maria Louisa van Holthe tot Echten* † aldaar 23 sept. 1946; haar eerste echtgenoot Mr. *Johannes Pleyte* † Breda 4 febr. 1945; in het huwelijk *Pleyte-van Holthe tot Echten* was bij vonnis der Arr. Rechtbank te Almelo d.d. 9 aug. 1922 de echtscheiding uitgesproken (zie Ned. Adelsboek 1956, blz. 184).

pag. 256: *W. Huygens*, de schoonmoeder van *Paul* Graf *von Montgelas*, was genaamd: *Wilhelmina Maria Huygens* (zie Ned. Patriciaat 1947, blz. 183).

pag. 270: Jkvr. *Margaretha (Eugénie Adrienne) Loudon*, echtgenote van *Ferdinand* Graf *Orssich de Slavetich*, is geboren te Valkenswaard, huize Valkenhorst, en is de dochter van Jhr. *James Willem Loudon* en *Margarethe Katharine Osieck*.

pag. 323: De vader van *Geertruid Françoise Elisabeth* des H.R. Rijksgravin *van Nassau*, echtgenote van *Karl Friedrich* Graf *von Rehbinder*, was *Lodewijk Theodoor* des H.R. Rijksgraaf *van Nassau la Lecq*, heer van de Lek en Ouderkerk a./d. IJssel, raad in het Hof van Vianen, extraord. raad van Culemborg (Zie Jaarboek Centraal Bureau voor Gen. deel 11, blz. 117).

pag. 369: De tweede echtgenote van *Karl Otto Werner* Graf *Schimmelmann* is genaamd *Ann Sybella Chetwode Ram;* zij tr. 2° 26 jan. 1948 *Montagu Hyde Villiers*, of the Earls of Clarendon, geb. 15 juli 1907, major Ceylon Light Inf.

pag. 479: Jkvr. *Maria van Nispen tot Sevenaer*, echtgenote van *Gisbert* Graf und Marquis *von Villers*, etc., was de dochter van Jhr. Mr. Carel Jan Christiaan Hendrik 'van N. tot S., raadsheer Gerechtshof te Arnhem, lid Tweede-Kamer der Staten-Generaal, etc., en Jkvr. *Cornelia Maria Eugenia Petronella Michiels van Kessenich*, vrijvrouwe van Kessenich, vrouwe van Hunsel (zie Ned. Adelsboek 1949, blz. 264).

pag. 516: *E. M. Ledeboer*, echtgenote van *Imre* Graf *Zichy zu Zich und Vásonykeö*, is geboren te Enschede 19 aug. 1912, zij tr. 1° Enschede 5 sept. 1934 *Victor Moritz Oswald*, geb. Luzern 15 nov. 1909, koopman te Madrid, gescheiden in maart 1946. Het huwelijk *Zichy-Ledeboer* werd 29 aug. 1947 te Enschede gesloten (zie Ned. Patriciaat 1948, blz. 210).

pag. 517: Het huwelijk *de Vos van Steenwijk-Zichy* werd op 13 mei 1939 te Boedapest gesloten; Mr. *Albrecht Nicolaas* baron *de Vos van Steenwijk is* schout bij nacht en lid van de Hoge Raad van Adel en woont te Den Helder: Mr *Théodore François Valck Lucassen*, laatstelijk consul-generaal der Nederlanden te Hamburg, is geboren te 's-Gravenhage 28 juli 1913: het huwelijk *Valck Lucassen-Zichy* werd 27 dec. 1956 te Londen gesloten. (Zie Ned. Adelsboek 1959, blz. 259/260, en Ned. Patriciaat 1933/34, blz. 257).

MR. W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Batenburg. (LXXVII 429.) Het wapen *Batenburg* (St. Andrieskruis met 4 scharen: helmteken: een uitkomende adelaar met links als schildhouder een griffioen) werd in Zuid-Afrika gevoerd door een familie *Baffenbarg*. De stamvader, *Jean Henri Battenberg,* kwam ca. 1850 te Swellendam aan als timmerman en schrijnwerker. In Swellendam werd de familie beschouwd als een onwettige tak van het geslacht *Von Batfenberg* (thans *Mountbatten).* Dit vermoeden kreeg verder voedsel toen Prins *Louis von Baffenberg* de zoon van *Jean Henri, Henry Battenberg,* op zijn schip ontving toen het in de haven van Simonstad lag. Deze Henry stierf in 1940 in het Johannesburgse ziekenhuis zonder kinderen en had een zeer fantastische carrière, geheel opgebouwd op de beweerde koninklijke verwantschap.

In werkelijkheid was *Jean Henri* op 8 dec. 1830 te Utrecht geboren als *Jan Hendrik,* zoon van *Johannes Battenberg,* zilversmid, en diens tweede vrouw *Willemiena Lamberf Makkink.* Deze *Johannes Battenberg* was ged. te Utrecht (Domkerk) 18 dec. 1791 en tr. le Utrecht 5 mei 1813 *Maria Johanna van Loon,* ged. Utrecht (Janskerk) 25 dec. 1792, † ald. 11 okt. 1827, dr. van *Jan van Loon,* strijkijzermaker, en *Jannigje van Luin;* tr. 2e. Utrecht 9 april 1828 *Wilhelmina Lamberta Makkink,* dr.' van *Jan Hendrik Makkink,* zadelmaker, en *Theodora Elselina Grolman.*

De ouders van *Johannes Battenberg* waren *Jacob Battenberg,* logementhouder, en *Alida Dop,* die op 5 mei 1789 in de Catharijnekerk te Utrecht trouwden. De man overleed te Utrecht 18 maart 1817, oud 59 jaar; de vrouw aldaar 1 aug. 1849. Zij was geboren te Utrecht als dochter van *Jan Dop* en *Alida van der Swan.* Zowel in zijn eigen overlijdensacte als in. die van zijn weduwe wordt de man genoemd *Johan Jacob Battenberg.* Hij was volgens de acte geboren te Nijkirchen. Er zijn vele plaatsen van die naam en mijn onderzoek is hier vastgelopen. Waarom zij het wapen *Bafenburg* i.p.v. *von Baffenberg* aannamen, heb ik niet kunnen ontdekken. Nadere gegevens in: Edmund H. Burrows, ,,Overberg Outspan" (Kaapstad 1952) waarin ook een afbeelding van het wapen.

Kaapstad. C. PAMA.

Banningh(ck). (LXXVIII 38.) Hoewel het onderstaande geen rechtstreeks antwoord is op de vraag, lijkt het mij ter bevordering van het onderzoek gewenst het volgende mede te delen:

Arch. Gemeente Wisch no. 1202: Rekening van de Terborgse Armenkorf van een niet genoemde ontvanger over 1664/'65 en '65'/66. Afgehobrd 31 januari 1668. Bij de ontvangsten staat, dat ambtman Herten jaarlijks uit het B a n n i n c k s v e l t onder Oer trekt 1 dlr. 6 st.

Rechterlijk Archief stad Doetinchem 680: Aantekenboek van ontvangsten en uitgaven door E. J. Engelbronner 1746-1773, fol. 16. Op 1 sept. 1748 werd *Jan Hackuorf* uit Hunten overluid en 5 sept. begraven. Uit no. 679 — hetzelfde archief — Aantekenboek van W. G. Engelbronner 1745-1762 blijkt, dat *Jan Hackvorf* f 100,— ad 5 pct. leende in 1739. Het stond in 1762 nog steeds uit.

Nijmegen. H. L. J. KOLKS.

van Gogh, In de reeks ,,Zuid-Afrikaansche Vlugschriften" verscheen in- 1899 bij de uitgever Cornelis Morks Cz. het werkje ,,Weerstaat den Rhodesgeest", geschreven door *H. A. van Gogh.* Is deze schrijver verwant aan de bekende schilder *Vincenf* van *Gogh* wiens broer, *Cornelius V. van Gogh..* in de Boerenoorlog heeft meegevochten en is gesneuveld?

Gegevens omtrent verwantschap van voornoemde *H. A. van Gogh* met de broeders *Vincenf* en *Cornelius wan Gogh* zullen zeer op prijs worden gesteld.

Pretoria (Zuid-Afrika). DR. J. PLOEGER.

de **Gijselaar.** Kan iemand mij de voorouders opgeven van *Johan de Gijselaer,* kapitein o.a. te Rijnberck? Is het mogelijk dat hij een zoon is van *Geleyn de Gijselaer Cornelisz.,* (de broeder van *Jacob Cornelisz. Gijselaar* (in de Block)), die woonde in Hamborch buiten de Vuijlpoort te Dordrecht? (Zie Ned. Leeuw 1935, kol, 133 e.v.).

Johan de Gijselaer tr. (waarschijnlijk ca. 1580 te Geertruidenberg) met *Sophia Mathijsdr. Heys,* dr. van *Mathijs Woufersz. Heys* en *Hesfer Godschalcxdr. (Rosendael).*

Uit dit huwelijk 3 dochters:

a. *Hesfer de Gijselaer,* tr. ± 1616 Jr. *Johan van Leefdael.*

b. *Maria de Gijselaer,* † na april 1652, tr. Jr. *François van Wesferbeeck,* gouverneur van Steenwijk.

c, *Anna de Gijselaer,* tr. *Robbert van Giffen,* ruiter onder de compagnie kurassiers van Kessel.

Uit het huwelijk onder b een zoon *Geleyn van Westerbeeck,* die naar zijn overgrootvader *de Gijselaer* genoemd zou kunnen zijn.

's-Gravenhage. N. J. A. C. VAN ROSSEM

Hackenberg. Kan iemand mij de voorouders en de plaats van herkomst opgeven van *Adelijde Hackenberg,* die (volgens een opgave in een schrijven van de heer G. Mes, toentertijd archivaris van Bergen op Zoom aan de heer von Brücken Fock, berustende bij het 'Genootschap) gedoopt zou zijn 19 juli 1731 zonder vermelding van plaats en ouders?, Zij † Rotterdam 22 aug. 1805 en tr, (waar?) ± 1747 *Samuel Joachim van (von, de) Bunge,* afkomstig uit Tribsees (Zweeds Pommeren). Hij was 1748 kapitein in het reg. van de markgraaf von Baden Durlach en † Rotterdam 4 januari 1802. Hij werd 4 okt. 1748 in de Rijksadel opgenomen door Keizer Frans 1. In de adelsbrief wordt gezegd, dat hij toen kortgeleden een tamelijk rijk huwelijk had aangegaan+

Het echtpaar *van Bunge-Hackenberg* heeft gewoond te Joure en te Hoogeveen, in welke beide plaatsen hun een zoon geboren is, n.l. *Karel Ernsf Augusf* te Joure in 1754 en *Gustaaf Leopold* te Hoogeveen in 1762.

Samuel Joachim van Bunge verkocht in maart 1765 een huis, hof en land te Hoogeveen voor f 5300,— aan de gravin van Limburg Stirum. Deze bezitting zal hij wel geërfd hebben van zijn schoonouders (een en ander volgens opgave' van de Rijksarchivaris in Drente).

Van wijlen de heer Muschart, tot wie ik mij indertijd wendde betreffende *Hackenberg,* ontving ik opgave van het zegel van *J. P. Hakkenberg Slicher,* capitein van de gewapende burgerwacht te Nieuwveen (1798) :

Wapen: een langgerekt voorwerp, vergezeld van 3 sterren. Helmteken: een ster waarop een morenborstbeeld rust tus-, sen 2 olifantstrompen. (Dit wijst zeer waarschijnlijk op Duitse afkomst). Een en ander te vinden in de bijlagen tot de notulen van de commissie tot de algemene directie van de Bataafsche gewapende Burgerwacht, portefeuille Holland 4759-4760 A. R. A.

Het lijkt mij waarschijnlijk dat dit wapen dat van *Hakkenberg is,* daar *Slicher* een ander wapen voert.

Misschien kan iemand mij plaats van herkomst en voorouders van *J. P. Hakkenberg Slicher* mededelen, om aldus eventueel tot een familierelatie tussen hem en *Adelijde Hackenberg* te komen,

's-Gravenhage. *N.* **J. A. C. VAN ROSSEM.**

Holtzappel-Maas, (LXXIII 329, 371: LXXV 486/487.) Aan „De Nederl. Leeuw" XVI (1898), kol. 165-166 wordt de onderstaande stamreeks ontleend:

1. *Jan van Sull,* tr. 28 april 1637 *Magdalena van Elsbergh.*

11. *Margrieta van Sull,* geb. 7 sept. 1642, † 's-Gravenhage 13 juni 1721, tr. aldaar 31 januari 1674 *Hermanus Maas,* geb. 's-Gravenhage 4 januari 1639, vaandrig in Statendienst, † 's-Gravenhage 19 jan. 1715.

111. *Johannes Maas,* geb. Hasselt 13 maart 1678, school- en catechiseermeester te 's-Gravenhage, woonde aldaar in de Raamstraat, † 's-Gravenhage 11 januari 1777, tr. 's-Gravenhage 26 okt. 1704 *Margaretha Nisman,* † in augustus 1754.

IV. Ds. *Willem Maas,* geb. 's-Gravenhage 1720 of 1721 (is ged. 's-Gravenhage 27 aug. 1721; zie Ned. Leeuw LXXV, k. 487), eerst conrector der Latijnse School te Gorinchem, werd proponent en later predikant te Vierlingsbeek.

V. *Adriäna Margaretha Maas,* tr. in juni 1773 Ds. *Johan Hendrik Holsappel,* predikant te Beuningen en Ewijk en in 1778 te Waarde in Zeeland.

Bovenstaande stamreeks en de stamreeks *Maas* in dit maandblad, jrg. 1958, kol. 487, vullen elkaar over en weer aan. Bovendien worden in „De Ned. Leeuw" XVI (1898), in kol. 165 het wapen *van Sull* en in kol. 166 het wapen *Maas* beschreven.

Wassenaar. **MR. W. W. VAN VALKENBURG.**

Hustaert. Ascendenten en gegevens ter aanvulling en correctie van het onderstaande gevraagd:

1. *Pieter Hustaert,* waarschijnlijk identiek met *Petrus Husfaert* van Antwerpen, geb. ± 1538, vermoedelijk groothandelaar in specerijen (not. Arch. Amsterdam 2, p. 276 vo.), poorter te Amsterdam 9 sept. 1586, tr. N.N.

   Kinderen:

   1. *François, volgt* IIa.
   2. *Pieter,* volgt IIb.
   3. *Anna,* geb. Antwerpen ± 1584, tr. Amsterdam (N.K.) 21 febr. 1606 *Guillame van Nieuland Adriaensz.,* geb. Antwerpen ± 1584, schilder, zn. van *Adriaen* en *Truycken Leysen.*

IIa. *François Hustaert,* geb. Antwerpen ± 1570, † vóór 1614, tr. Amsterdam (ondertr. 4 mei 1602) *Susanna Smissaerf,* geb. Antwerpen ± 1581, † vóór 1648, dr. van *Jan* en *Susanna de Clerk* (zie Ned. Adelsboek 1951, blz. 421); zij hertr. (ondertr. Amsterdam 27 sept. 1614) *Abraham van den Bremden.*

Uit dit huwelijk:

Susanna Hustaert, geb. Amsterdam ± 1610, tr. ald. (ondertr. 10 juli 1648) Ds. *Wilhelmus Isenhagius,* geb. Amsterdam ± 1611, pred. te Bunschoten, † in 1667, wedr. van *Maria Paes,* eerder wedr. van *Judith van Hamelsbergen.*

Uit dit huwelijk:

Anna Isenhagius, geb. te Bunschoten in 1649, tr. Bunschoten 16 april 1671 (ondertt, Amsterdam 4 april 1671) *François Felbier,* ged. Amsterdam 9 juli 1649, zn. van *Johannes,* makelaar te Amsterdam, en *Anna van Zandvliet.*

IIb. *Pieter Hustaert,* geb. Antwerpen ± 1576, tr. Amsterdam (ondertr. 11 jan. 1613) *Elisabeth de Moucheron,* geb. Middelburg ± 1588.

Uit dit huwelijk:

1. *Lamberf,* ged. Amsterdam 23 jan. 1614.
2. *Catrijna,* ged. Amsterdam 16 juli 1616, tr. Amsterdam (ondertr. 16 sept. 1638) *Abraham Hoochkamer,* geb. ± 1616, zn. van *Jacob Piefersz. Hoochkamer,* raad en schepen van Amsterdam, en *Ida Hendricksdr. Cort.*
3. *Pieter,* ged. Amsterdam 18 febr. 1618.
4. *Jacob (Jacques),* volgt 111.

5 en 6. *Elisabeth* en *Barnard,* tweelingen, ged. Amsterdam 2 aprii 1626.

111. *Jacob Hustaert,* ged. Amsterdam 10 sept. 1619, opperkoopman der O.I. Comp. 1647, gouverneur van Ternate 1652—'56, van Ambonia 1656—'62, van Coromandel 1662—'63, van Ceylon 1663—'64, extra-ord. raad van Indië 1664, president van Weesmeesters te Batavia 1665, † Batavia 10 juli 1665 tr. 1° (ondertr. Amsterdam 27 jan. 1647) *Geertruydt Chrisfiaens* (of *Chretien),* dr. van *Chrisfiaen Pieters* en *Geertje Reynst;* tr. 2° *Margaretha Visboom,* † in 1695; zij hertr. Ds. *Rudolph van Varick,* predikant te Malacca.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Geertruydt Hustaert,* geb. op het eiland Makian (Ternate) in 1651, † Batavia in 1696, tr. Batavia 18 okt. 1674 Mr. *Pieter Pauw,* geb. Amsterdam 7 maart 1628, advocaat-fiscaal van Indië, extra-ord. raad van Indië 1688, † Batavia 26 febr. 1695, zn. van *Cornelis Pauw,* Zweeds ridder, raad en rekenmeester van de Prins van Oranje, buitengewoon gezant naar het Zweedse Hof, consul te Aleppo, en *Anna Pels,* en wedr. van *Suzanna Lefebre.*
2. *Maria Hustaert,* † omstr. 1681, tr. *Laurens Pit,* geb. Paliacatta in 1634, gouverneur van Coromandel 1686 —'98, extra-ord. raad van Indië 1693, † na 4 sept. 1699, zn. van *Laurens Pit,* raad van Indië, gouverneur van Coromandel, en *Elisabeth Vogels.*

Blijkens Wapenheraut V blz. 276 werd op 10 jan. 1578 te Middelburg gedoopt: *Johannes Hustaert,* ouders *Petrus Husfaert* en *Anna Crol;* get. Mr. *Jaspaert van der Heyden* en Joncfr. *Berbel van Mortsel.* Mogelijk is deze *Petrus Hustaert* dezelfde als *Pieter Hustaert,* hierboven sub 1 vermeld. De ouders van *Anna Crol* zijn *Charles Crol* en *Barte van der Capellen; zij* woonden waarsch. in Antwerpen (Navorscher 1890, blz. 452).

Te Antwerpen stelde ik nimmer een onderzoek in.

In Goethals, Miroir des notabilités 11, 929 trof ik nog de navolgende vermelding aan:

Guillaume 't Kint, geb. Antwerpen in 1504, † in Duitsland in 1575, tr. 1° *Catharine Proveneers;* tr. 2° in 1561 *Anna van Innevel,* weduwe van *Lambert Hustaert.*

's-Gravenhage. **MR. G. VAN NIEKERKEN.**

Kennedy, Uit persberichten in verband met de verkiezing van de nieuwe Amerikaanse president, *John Kennedy,* blijkt, dat de familie *Kennedy* uit Ierland afkomstig is.

Ook in Nederland is de naam Kennedy niet onbekend. In een akte van Notaris Volkerse te Monnikendam d.d. 25 januari 1823 nr. 2868 wordt genoemd: *Pieter Kennedy,* winkelier, woonachtig te Broek in Waterland.

Mocht iemand ten aanzien van deze Nederlandse *Kennedy's* over nadere gegevens beschikken, dan zal ik deze gaarne vernemen.

Arnhem. **M. A. VAN DER WIJST.**

de **Cock-Chastillon.** Gegevens, eventueel literatuur, gevraagd over het geslacht de *Cocq* of *die Cock* vóór 1300 en inlichtingen, waarop de bewering berust dat dit zou stammen uit *Chastillon.*

Vught, M. V. **E. P.** SCHOLTEN **VAN ASCHAT.**

Kooman-Adriaanse, *Jacobus Kooman* wordt niet vermeld in het doopboek van Oost- en West-Souburg. (Mogelijk afkomstig uit Middelburg). Hij trouwde te Oost-Souburg (?) vóór oktober 1763 met *Johanna (Janna) Adriaanse,* dochter van *Pieter Adriaanse* en van *Neeltje Wisse.* Zij werd op 9 januari 1724 te Oost-Souburg gedoopt; getuigen waren *Jan van Zanten* en *Maria Gijs.*

Jacobus Kooman en zijn vrouw stierven naar alle waarschijnlijkheid te Oost-Souburg tussen 1767 en 1810.

Hun zoon, *Jacobus Kooman,* gedoopt te Oost-Souburg 30 oktober 1763, was van beroep waagwerker.

Gevraagd het voorgeslacht en nadere personalia van voornoemd echtpaar *Kooman-Adriaanse.*

Zandvoort. P. H. KOOMAN.

Cruijff. (LXXVIII 78,) Inzake de familie *Cruijff* te Amersfoort is mij het volgende bekend:

1. *Jan Cornelis Cruyff,* geb. omstreeks 1565 (vermoedelijk achterkleinzoon van *Gerrit Kruijff Hendrickszn.,* op 19 jan. 1503 schepen van Woudenberg), tr. N.N.

11. *Willem Jansz. Cruyff,* geb. Amersfoort omstr. 1595, kistenmaker ald., ondertr. Amersfoort 4 mei 1622 *Aeltgen Goosens* tr. 2e Amersfoort 10 nov. 1622 *Neeltgen Jans,* j.d. van Voorthuizen; tr. 3e. Renswoude 20 juli 1651 *Maeyken Eckhout,* geb. Amersfoort, wed. van *Jan Pastel.*

Uit het tweede huwelijk:

1. *Hendrick Willems Cruyff,* ged. Amersfoort 12 okt. 1624, ondertr. Amersfoort 30 juli 1646 *Engeltien Willems,* j.d. van Deventer. Het echtpaar woonde bij het huwelijk te Amsterdam.
2. *Anthony Willems Cruyff,* geb. omstr. 1625, glazenmaker te Amersfoort, ondertr. ald. 10 aug., tr. Renswoude 1 sept. 1650 *Hilletje Theunis,* j.d. van Amsterdam.
3. *Jan Willems Cruyff,* ged. Amersfoort 19 okt. 1626, schilder en glazenmaker ald., ondertr. Amersfoort, tr. Kuilenburg in 1652 *Elisabeth Peters Wachtmeester,* j.d. van Amersfoort; tr. 2e 25 aug. 1663 *Bregjen Jans de Haen,* j.d. van Amersfoort.
4. *Gijsbert,* volgt 111.
5. *Evert Willems Cruyff,* ged. Amersfoort 6 april 1640.

111. *Gijsbert Willems Cruyff,* ged. Amersfoort 1 dec. 1633, stadsglazenmaker ald., tr. le. (ondertr. Amersfoort 12 nov. 1653) te Kuilenburg *Maria Bartholomeus Vysschers: 2e.* Amersfoort 14 febr. 1675 *Lijsbeth Hendricks,* j.d. van Amersfoort.

Uit het eerste huwelijk o.a.:

1. *Bartholomeus,* volgt IV.
2. *Johannes Gijsberts Cruyff,* ged, Amersfoort 5 april 1666, stadsglazenmaker ald.; hij had tot zoon *Anthonie Cruyff,* die op 9 juni 1725 in de plaats van zijn vader werd aangesteld als stadsglazenmaker,

IV. *Barfholomeus Gijsberts Cruyff,* ged. Amersfoort 5 sept. 1658, tr. ald. 11 mei 1680 *Geertie Jans,* j.d. van Amersfoort.

Uit dit huwelijk:

1. *Wilhelmus' Hendricus Bartholomeus Cruyff,* ged. Amersfoort 17 sept. 1682.
2. *Heymen,* volgt V.
3. *Gijsbert Cruyff,* ged. Amersfoort 10 okt, 1686, tr. le ald. 2 mei 1713 *Hendrickje Roelofs Mostaart;* tr. 2e Amersfoort 24 juni 1742 *Jannetej Melcherts.* Uit het eerste huwelijk zeven kinderen, uit het tweede huwelijk één kind.
4. *Barfholomeus Cruyff,* ged. Amersfoort 21 april 1689.
5. *Bartholomeus Cruyff,* ged. Amersfoort 6 nov. 1691.
6. *Antony Cruyff,* ged. Amersfoort 6 dec. 1693.
7. *Antony Cruyff,* ged. Amersfoort 23 mei 1695, tr. (verm. te Amersfoort) 12 mei 1730 *Magteld Aleyda van Bemmel,* ged. Amersfoort 15 okt. 1709, dr. van *Pieter* en *Maria Cornelia Boor.* Uit dit huwelijk vier kinderen.

V. *Heynzen Bartholomeusz. Cruyff,* ged. Amersfoort 25 nov. 1684, tr. ald. 16 jan. 1707 *Jannetje Hendriksdr. Schroeff,* j.d. van Amersfoort.

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrikus Cruyff,* ged. Amersfoort 10 maart 1709.
2. *Duyfke Cruyff,* ged. Amersfoort 9 jan. 1711.
3. *Hendrik Cruyff,* ged. Amersfoort 24 jan. 1712.
4. *Duyfje Cruyff,* ged. Amersfoort 11 maart 1714.
5. *Rijk,* volgt VIa.
6. *Duyfje Cruyff,* ged. Amersfoort 6 sept. 1720.
7. *Arien,* volgt VIb.
8. *Hendrik Cruyff,* ged. Amersfoort 18 juli 1727, verm. gehuwd met *Aaltje Camerbeek* en vermeld bij de doop van zijn zoon *Hendrik* op 18 nov. 1764 als: *Hendrik* de *Kruyff.*

VIa. *Rijk Heymensz. Cruyff,* ged. Amersfoort **24** aug. 1716, tr. le Amersfoort 22 mei 1746 *Geertruy van Doeveren,* geb. ald.; tr. 2e Amersfoort 11 mei 17... *Geertruy van Haaften,* ged. Amersfoort 26 okt. 1717, dr. van *Jacobus* en *Maria van den Berg.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Heymen Cruyff,* ged. Amersfoort 5 mei 1747, tr. ald. 5 mei 1769 *Gerritje van Eck,* ged. Amersfoort 5 jan. 1748, dr. van *Jacobus* en *Jacobje van den Ham.* Uit dit huwelijk tien kinderen.
2. *Rijk Cruyff,* ged. Amersfoort 5 mei 1747.

3. *Jannetje Cruyff,* ged. Amersfoort 2 maart 1749.
4. *Hendrik,* volgt VIIa.
5. *Albertus Cruyff,* ged. Amersfoort 13 aug. 1754.
6. *Franciscus Cruyff,* ged. Amersfoort 20 maart 1757, tr. ald. 23 mei 1784 *Alijda van Bogerijen,* ged. Amersfoort 14 febr. 1755, dr. van *Elbertus* of *Gijsbertus en* van *Sibilla Kukels.* Uit dit huwelijk zes kinderen.
7. *Jannetje Cruyff,* geb. Amersfoort 7 sept. 1759.
8. *Geertruy Cruyff,* ged. Amersfoort 20 dec. 1761, tr. ald. 16 nov. 1783 *Hendrik Schmid,* ged. Amersfoort 7 nov. 1759, zn. van *Rijk* en *Magteld Jekel.*
9. *Bart Cruyff,* ged. Amersfoort 10 aug. 1764.
10. *Bart Cruyff,* ged. Amersfoort 17 nov. 1765.

VIIa. *Hendrik Rijksz, Cruyff,* ged. Amersfoort 7 febr. 1752, polier ald., tr. Amersfoort 24 sept. 1795 *Aleida Docter,* ged. Amersfoort 21 febr. 1772, dr. van *Tijmen* en *Antje van Rijswijk.*

Uit dit huwelijk:

1. *Geertruy Cruyff,* ged. Amersfoort 17 dec. 1795.
2. *Tijmen Cruyff,* ged. Amersfoort 20 aug. 1797, tr. *Alida Jacoba Vierink;* hij vestigde zich te Amsterdam.
3. *Rijk,* volgt VIIIa.
4. *Franciscus Cruyff,* ged. Amersfoort 28 aug. 1800.
5. *Jan Cruyff,* ged, Amersfoort 9 dec. 1802.
6. *Nicolaas Cruyff,* ged. Amersfoort 10 nov. 1805, vestigde zich als mr. timmerman en aannemer te Amsterdam, grondlegger van de latere fa. Cruyff & Schouten, nog later R. Cruyff & Zoon, † Amsterdam 14 aug. 1853, tr. *Johanna Magdalena Boswinkel,* Uit dit huwelijk vijf kinderen.
7. *Anna Cruyff,* ged. Amersfoort 10 nov. 1805.
8. *Elizabeth Cruyff,* ged. Amersfoort 16 okt. 1808.
9. *Jannetje Cruyff,* ged. Amersfoort 24 juni 1810.

VIIIa. *Rijk Cruyff,* geb. Amersfoort 4 febr. 1799, korenmolenaar, † Amsterdam 1 aug. 1873, tr. ald. 10 mei 1820 *Auchie Alberts,* geb. Amsterdam omtr. 1798, † ald. 18 maart 1844,

VIb. *Adrianus (Arien) Cruyff,* ged. Amersfoort 12 juli 1723, tr. ald. 5 juni 1753 *Dorathe van den Ham,* ged. Amersfoort 30 okt. 1729, dr. van *Dirk* en *Elisabeth van Ling.* Uit dit huwelijk zes kinderen, waarvan:
Hijmen, volgt VIIb.

VIIb. *Hijmen Cruyff,* ged. Amersfoort 16 okt. 1759, tr. ald. 10 febr. 1782 *Cornelia Hubers,* ged. Amersfoort 13 nov. 1761, dr. van *Gerrit* en *Appolonia Vermeulen.*
Uit dit huwelijk o.a.
Gerrit, volgt VIIIb.

VIIIb. *Gerrit Kruyff,* ged. Amersfoort 28 dec. 1783, † ald. 30 mei 1831. tr. Amersfoort in okt. 1803 *Arnolda van der Glindt,* ged. ald. 13 mei 1784, † Amersfoort 18 okt. 1846, dr. van *Bartholomeus* en *Sophia van Bogerijen.*
Uit dit huwelijk o.a.:
Sophia Appollonia, volgt IX.

IX. *Sophia Appollonia Kruyff,* ged. Amersfoort 28 okt. 1806, † Doorn 12 maart 1869, tr. Amersfoort 28 mei 1828 *Adrianas van Lockhorst,* ged. ald. 29 juli 1784, officier van gezondheid 2e kl., † Amersfoort 19 juli 1849, zn. van *Wouterus* en *Cornelia Mulder.*

Voor aanvullende gegevens op deze stamreeks houdt ondergetekende zich eveneens aanbevolen.

Wassenaar. **K. VAN SOMEREN GREVE.**

van der Linden. *Joannes Osy van Zegwaart,* die in 1778 een adelsdiploma verkreeg van Keizer Frans 1, werd 14 november 1727 te Rotterdam gedoopt in de katholieke kerk in de Leeuwenstraat. Hij huwde aldaar 7 juni 1750 met *Liduina Maria van der Linden,* die op 2 1 juli 1724 te Rotterdam was gedoopt in de katholieke kerk aan de Slijkvaart.

Deze *Liduina van der Linden* was een dochter van *Johan van der Linden,* gedoopt te Rotterdam op 24 juli 1690 en aldaar op 29 september 1722 voor burgemeesteren gehuwd met *Anna Maria van Wevelinckhoven,* gedoopt te Rotterdam 21 juli 1702, dochter van *Henricus Balthazar van Wevelinckhoven en Maria van Santvoort.*

Bovengenoemde *Johan van der Linden* was een zoon van *Leendert van der Linden,* lakenkoopman te Rotterdam, en *Liduina Stuit,* afkomstig uit Gouda, met wie hij 31 augustus 1687 te Rotterdam was gehuwd.

Uit de acte, waarbij genoemde *Leendert van der Linden* van de Staten van Holland en West-Friesland venia aetatis verkrijgt, blijkt, dat hij op 5 december 1663 te 's-Gravenhage is gedoopt. Helaas is zijn doopinschrijving aldaar in de nog slechts gedeeltelijk bewaarde doopboeken der katholieke kerken niet te vinden. Kan iemand mij de namen zijner ouders mededelen?

Waarschijnlijk behoort hij tot het in 's-Gravenhage voorkomende geslacht *van der Linden,* waarvan de oudste mij bekende is *Engel van der Linden,* bakker in de Vlamingstraat, die een zoon had *Claes van der Linden,* gehuwd met *Appolonia Pietersdr. Ruychrock.* Uit dit huwelijk werden zes kinderen geboren.

a. *Leendert Claesz. van der Linden* (de oude), gehuwd met *Annetje Cornelisdr. van Rozenburg.*
b. *Leendert Claesz. van der Linden* (de jonge), gehuwd met *Maritgen Joosten Ruychrock,* dochter van *Joost Jacobsz, Ruychrock* en *Adriaantje Dirckdr. van Rijn.*
c. *Vincent Claesz. van der Linden,* gehuwd met *Yeffgen Joosten Ruychrock,* zr. van bovengenoemde *Maritgen.*
d. *Jannetje Claesdr. van der Linden,* gehuwd met *Hendrik Jansz. van Boschhuysen.*
e. *Jacob Claesz. van der Linden.*
f. *Maria Claesdr, van der Linden,* gehuwd met don *Antonio de Libeira.*

's-Hertogenbosch.
JHR. MR. B. R. C. M. **DE** ROY **VAN ZUIDEWIJN.**

(de Quade) van Ravesteyn. Gevraagd ouders en voorouders van *Hendrik (de Quade) van Ravesteyn,* die als j.m. van Bommel aldaar ondertr. 3 juli 1659 met *Agnes van Doorn,* j.d. van Ammerzoden (confirmati 19 juli). Hij was evenals zijn zoon *Nicolaas* (geb. in 1661) bekend kunstschilder en overleed in 1670.

In het doopboek van Zaltbommel vond ik:

a. 25 april 1609 ged. *Claes Jansz. van Ravesteyn* **syn** kint genaemt *Anneken,* syn vader peter en *Lijsken Caerle* pete.
b. **17** mei 1610 ged. het kijndt van *Claes Janss de Quade* genoemt *Dierick.* Petere *Cornelis Joosten van Wijck,* Pete *Geurtken Heberts (Hoberts).*

Hoe stamt *Hendrik (de Quade) van Ravesteyn* uit *Nicolaas Jan Dircksz. de Quade van Ravesteun,* † 11 april 1556, begr.' St. Janskerk te 's-Hertogenbosch. "Deze laatste tr. 1° *Agatha van Bree Jacobsz.,* tr. 2° *Margriet van den Hovel Henricnsdr.,* tr. 3° *Anna Melimaer,* dr. van *Melis Maesz.* (Zie Ned. Leeuw 1942, kol, 213—215)?

Ik vond ergens een losse aantekening als volgt: *Hester van der Stegen* tr. *Aert Claesz. de Quade van Ravesteyn* van 's-Hertogenbosch. Zijn broeders: *Nicolaas, Hendrik, Jan* en *Dirk de Quade van Ravesteyn.*

Zijn dit zoons van voornoemde *Nicolaas Jan Dircksz. de Quade van Ravesteyn?*

's-Gravenhage. N. J. **A. C.** VAN ROSSEM.

Schaap van Winsum-van Renesse, In een beschrijving van het stadje Ommen, in Overijssel, komt ene douairière *Schaap van Winsum,* geboren *Van Renesse,* voor, die op 11 april 1706 haar recht op het vruchtgebruik van het kasteel ,,Eerde" bij Ommen verkocht aan Johan Werner baron van Pallandt,

Gevraagd: wat is er bekend van een geslacht *Schaap van Winsum?*

Had dit geslacht misschien iets uitstaande met de heerlijkheid Rönne (of Angeraen), vroeger in 't bezit van de Graven van Solms? Of had dit geslacht *Schaap van Winsum* wellicht bezittingen in het Goorecht en Helpen bij Groningen ?

Het is voor mijn eigen familie-onderzoek van belang zulks te weten.

Assen. **DR. H. P. SCHAAP.**

Blijkens Mr. J. 1. van Doorninck, Geslachtkundige aantekeningen t.a.v. Gecommitt. ten Landdage van Overijssel, p. 146 e.v., behoorde *Reinier Schaep van Winsum,* echtgenoot van *Adriana van Renesse, tot* het riddermatige geslacht *Schaep (Schaep tot den Dam, Schaep van Windesheim).* waarover men uitvoerige gegevens kan aantreffen in de bij die namen in het Repertorium van Beresteyn vermelde literatuur. **REDACTIE.**

Tackebos-Grauwert. Via de geslachten *van Vianen, Pieterson* en *Putteman* stamt ondergetekende af van *Sytje (Woutersdr.) Putteman-Tackebos,* ged. Rotterdam 26 febr. 1654.

Zij was een dr. van *Wouter Leendertsz. Tackebos,* geb. Charlois (aan 't Tolhuis?), ,,expediteur",1648—'85 sleper op de kraan en op alle veren van Rotterdam (een ambt, dat door zijn zoon *Robbertus* werd ,,voortgezet"), 1668 hoofdman van het Slepersgilde, woonde sedert 1657 in de Zwanesteeg Oz. in de twee, door hem toen gekochte huizen, begr. Rotterdam 4-10 jan. 1693, tr. ald. 3 nov. 1647 *Dirckje Aertsdr. Dubbelaert,* dr. van *Aert Aertsz. (Dubbelaert),* geb. Arnemuiden 1581/'82, kapt. ter zee, † Rotterdam 8 maart 1631, tr. ald. 1 jan. 1608 *Barbara Pietersdr. Liefkint gezegd van Houwelingen,* begr. Rotterdam 10-16 juni 1663.

Dirckje Tackebos-Dubbelaert was een kleindochter van: *Aert Digmansz.* (een Amsterdamse *„Bicker"*?), geb. Reimerswaal 18 juni 1577, poorter van Arnemuiden; en *Pieter Dircksz. van Houwelingen gezegd Liefkint,* kapt. ter zee, begr. 'Rotterdam 10-17 juni 1628, tr. *Jannetje Jansdr.,* begr. ald. 15-22 juli 1602,

Van wijlen ons medelid H. A. Bicker Caarten, die van een zuster van *Dirckje Dubbelaert* afstamde, kreeg ik indertijd deze laatste gegevens.

Wouter Leendertsz. Tackebos voornoemd was een zoon van *Leendert Woutersz. Grauwert alias Tackebos,* die in 1632 te Katendrecht woonde, tr. *Lijntje Louwensdr.*

Bij het begin van mijn onderzoek had het mij reeds geintrigeerd, hoe deze voorouders aan die ,,rare" naam *Tackebos* kwamen (uit dit geslacht stamt ook *Maria Pietersdr. Takkebos,* tr. in 1730 *Jacques Chabot;* zie Ned. Patriciaat 1953, blz. 50).

Mijn onderzoek in het oud-archief van Charlois (nr. 14, fol, 163) gaf de oplossing: ,,Giftbrieff van den Tackebos te weten *Lenert Woutersz, Grawert".* Op 3 dec. 1633 transporteerde *Huybert Jansz. Ruyter* (die Maertgen Woutersdr. Grauwert huwde. H.) t.b.v. *Lenert Woutersz. Grawert,* wonende te Katendrecht, ,,1 morgen 21 roe lants, gelijk hij 't zelfde lant van Symon Pors ontfangen heeft, gelegen in Charlois int Aptsblock". Belendingen: t. 0. Lenert Adriaensz. Smitshouck; t.Z. Heyndrick Jansz. Erven: t.W. Erven Lepelaer.

Een raadsel blijft het, waarom men de oude geslachtsnaam *Grauwert* heeft laten varen voor de weinig welluidende naam *Tackebos.* Zeer zal ik oudere generaties *Grauwert* op prijs stellen, en de aansluiting op het geslacht *Grauwcrt* met het rozenwapen.

Assen. G. C. **HELBERS.**

de Villegas-Lauder. (LII 64, 128, 160: LXX 32; LXXVI 107, 223-225). Onder de minuutacten van testamenten, huw. voorw. etc.1645—'50 van de notaris Jan van Wesel te Bergen op Zoom, (Inventaris te Cate, nr. 1 1), vond ik de huw. voorw. d.d. 13 april 1646 van Jonkheer *George Lauder,* kap. der inf., en Jonkvr. *Rebecca Bruce,* jongedochter, geassisteerd door Jonker *David Colier,* kapitein, haar zwager. De acte vermeldt bovendien, dat *Lauder* weduwnaar was en uit het eerdere huwelijk één zoon in leven had. De in deze acte genoemde *David Colier* is ongetwijfeld identiek met *David Colyear,* in 1625 kapitein en in 1649 sergeant-majoor, vermeld in Ned. Leeuw XX (1902) kol. 1501, waaruit blijkt, dat hij vóór sept. 1643 in tweede echt gehuwd was met *Jean Bruce,* dr. van *John Bruce,* of Airth, en *Margaret Elphinstone,*

Indien deze opgave uit de Ned. Leeuw 1902 juist is, dan is laatstgenoemd echtpaar ook het ouderpaar van *Rebecca Lauder-Bruce.*

Het echtpaar *Bruce-Elphinstone* treft men aan in de genealogie *Bruce* of *Stenhouse,* Bart., in Burke's Peerage, waar wordt genoemd *John Bruce,* of Airth, tr. in 1601 *Margaret Elphinstone,* dochter van *Alexander Elphinstone,* 4th. Lord *Elphinstone.*

Over de echtparen *Crocq-André, de Villegas-Malherbe* en *Lauder-de Villegas* treft men in het artikel ,,Het landgoed Valkenberg bij Gilze" door J. H. van Mosselveld in Jaarboek ,,De Oranjeboom", deel XIII (jrg. 1960), blz. 160—165, gegevens aan.

Onbeantwoord blijft nu nog de vraag naar de afkomst van de luitenant *Jan de Viilegas, voor* 1652 gehuwd met *Geertruidt Malherbe.*

Wassenaar. MR. W. W. VAN VALKENBURG.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Een West-Europees gezelschap. De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805—1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk, door Mr. W. de Vries (vervolg). — Korte mededelingen: Hackett ; Halkett ; Van 't Hoff; Over de voorzichtigheid. waarmede klappers dienen te worden geraadpleegd. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maand blad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17,* 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven *van* adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 4 | LXXVIIIe Jaargang | april 1961

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heer L. Wirion, sedert 1950 corresponderend lid van het Genootschap.

Tot lid is benoemd:	**Voorgesteld door:**
DRS. A. J. C. HILGERSOM ..... *Cobetstraat 50. Leiden.*	O. SCHUTTE te *De Steeg.*

Adreswijzigingen:

MR. M. J. H. DE BRUYN VAN MELISEN MARIEKERKE	*'s-Gravenhage. van Soutelandelaan 15.*
MR. P. R. TAK LABRIJN	*Amstelveen. Mons. Nolenslaan 14.*
P. ROTHSTEGGE	*Rotterdam - 4. de Savornin Lohmanlaan 63 a.*

Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd?,

door MR. A. HAGA.

In jaargang 1955, kol. 304 van dit Maandblad heeft Mr. J. C. Maris van Sandelingenambacht een lans gebroken voor toelating in de Ned. adel van afstammelingen van het oude regentenpatriciaat der stemhebbende steden en hij meent zelfs daarbij geheel in de lijn te blijven van het oud-vaderlands adelsrecht van vóór de Franse revolutie, daarbij vooral steunende op een attestatie van het jaar 1654, afgegeven door de Deventer secretaris Gelinck inzake de afkomst van de families *Luloff* en *Brunsfelt,* welke attestatie in extenso in bovenvermeld artikel is opgenomen.

In de Ned. Leeuw 1958, kol. 66, heeft Jhr. Mr. Th. van Sasse van Ysselt onder de titel „Nog een attestatie van Henr. Gelinck" naar aanleiding van het artikel van Mr. Maris er reeds op gewezen, dat het voorbarig is, aan deze éne attestatie (van 1654) zulke vergaande conclusies te verbinden; als de heer Maris heeft gedaan. Het wil mij bovendien voorkomen, dat deze conclusies niet juist zijn.

Wat is de betekenis van de bedoelde attestatie en hoe moeten wij haar opvatten ? Bekend is, dat met verklaringen van adeldom dikwijls heel raar werd omgesprongen. De heer van Sasse van Ysselt geeft zelf een' voorbeeld, in zijn artikel (t.a.p. kol. 70, laatste alinea). Gewezen moge ook worden op de verklaringen ten behoeve van *Cornelis van Dongen* (Ned. Leeuw 1941, kol. 2 en 3), die zelfs kennelijk onjuist

zijn, maar niet verhinderd hebben, dat deze in 1664 in de Drentse ridderschap werd toegelaten+

Wat zegt ons nu de attestatie van 1654 ? De Deventer regentengeslachten *Luloff* en *Brunsfelt* zouden zijn „en réputation de noblesse et ancienneté" en „d'une mesme noble race et parenté". De tweede uitdrukking is meer positief gesteld dan de eerste. Een „réputation de noblesse" is m.i. nog niet hetzelfde als een bewijs van adeldom. Men heeft blijkbaar willen uitdrukken, dat beide genoemde geslachten g e a c h t w e r d e n van adel te zijn; m.a.w. men weet niet beter dan dat zij van adel zijn. De benoeming tot hoge functies in het stads- en provinciaal bestuur. en in de centrale regeringscolleges kan hier buiten beschouwing blijven; zij hebben met adeldom niets te maken.

Hoewel — ondanks de assistentie van *Steven van Rhemen* — nergens enig b e wij s van adeldom naar voren wordt gebracht, willen wij de attestatie van Gelinck, op gezag van de magistraat van Deventer opgesteld, toch alle recht laten wedervaren en haar zonder voorbehoud als juist accepteren. De betekenis van de attestatie is m.i. dan deze, dat beide geslachten reeds in de 15de 'eeuw (of vroeger) tot de adel moeten hebben behoord; dat zij omstreeks 1500 zich in Deventer hebben gevestigd en daar in het stadsbestuur zitting hebben gekregen, waardoor hun adeldom praktisch geen betekenis meer had, maar slapende bleef. Van deze adeldom had men in 1654 in Deventer blijkbaar nog een vage herinnering, zodat zij waren „en réputation de noblesse".

Al waren dan de geslachten *Luloff* en *Brunsfelt* ook van adel, in de ridderschap van Overijssel hebben zij nimmer zitting gehad, ook niet vóór 1500. Zij zullen waarschijnlijk behoord hebben tot. die groep van ministerialen (=dienstmannen), die wegens het gemis van een havezathe niet in de ridderschap werden toegelaten. Ook Mr. Maris wijst (Ned. Leeuw 1958, kol. 158) op het onderscheid, dat gemaakt moet worden tussen riddermatigheid en adeldom [1]).

Overeenkomstig de attestatie zijn we uitgegaan van de voor de families *Luloff* en *Brunsfelt* meest -gunstige veronderstelling, n.l. dat zij vóór de vestiging in Deventer reeds behoord hebben tot de ministerialen van de bisschop; wat de attestatie verder zegt over het bekleden van stedelijke, provinciale en andere functies is in dezen van geen belang.

Geheel anders is de opvatting van Mr. Maris. Hij ziet in de attestatie een verklaring van adeldom q u a l i t a t e q u a: niet de „réputation de noblesse" is volgens hem de reden van adeldom, maar het blote feit, dat zij magistraatspersonen in Deventer waren en daar belangrijke functies bekleedden. Daarvan is m.i. in de attestatie hoegenaamd niets te lezen. Men vraagt zich onwillekeurig af: waren dan alle magistraatspersonen in Deventer (Kampen en Zwolle) van adel ? Mr. Maris schijnt blijkens zijn eindconclusie inderdaad deze gevolgtrekking te maken, Waarom blijkt dan nergens van die adeldom met uitzondering van die weinige magistraatsleden, die — van adel zijnde — weer een havezathe betrokken en in de ridderschap werden toegelaten ? [2])

In Ned. Leeuw 1955, kol. 306, zegt Mr. Maris: „in het algemeen was de oorzaak van het voorrecht van adeldom in de vroegere vaderlandse maatschappij het v e r w e r v e n v a n zeker aanzien van vader op zoon en kleinzoon bij wijze van verjaring". En in de volgende alinea: „de adelsvorming, die in ons land oudtijds niet gebonden was aan formaliteiten (?), kwam in de praktijk neer op een groeiproces, totdat de familie geaccepteerd werd in de bestaande adelskringen" (?).

Tegen deze opvatting moet ernstig bezwaar worden gemaakt. Verwerving van aanzien en rijkdom doet nimmer automatisch adeldom ontstaan, evenmin als armoede op zich zelf de adeldom doet verloren gaan, Een patricische familie kon wel in adelskringen worden geaccepteerd, maar werd daardoor nog niet tot adel. De opvatting van Mr. Maris zou er op neerkomen, dat de adel zich zelf aanvulde door personen van aanzien in hare gelederen te accepteren. Dit moet ten enenmale uitgesloten worden geacht. De adel in Overijssel was voor het overgrote deel dienstadel, die als zodanig door de landsheer was gecreëerd [3]).

Mr. Maris haalt nog enkele voorbeelden aan (Ned. Leeuw 1955, kol. 306 aan het einde) van Roomse families *(van Ensse, Swaefken, ten Grotenhuys)*, die na de Reformatie, uit de stadsbesturen werden geweerd en zich op hun landgoederen terugtrokken en daar als „jonkers" werden „aanvaard"; in de gedachtengang van de heer Maris waren zij van adel, om d at zij in de stadsregering hadden gezeten en werden zij door de adel nu ook als 'zodanig erkend. Dit laatste wil ik niet betwisten: de argumentatie is echter niet juist. De *van Ensse's* en de *Swaefken's* waren van adel, niet omdat zij magistraatspersonen waren (geweest), maar omdat zij dienstmannen van de bisschop waren. Voor *Engelbert van Ensse* blijkt zulks uit een akte van 23 april 1520 [4]) en voor de familie *Swaefken* uit het in noot 1 aangehaalde artikel, blz. 51, en uit de lijst van dienstluden van 1474, gepubliceerd door Moerman als bijlage bij zijn artikel [5]). In Overijssel was dienstman de gebruikelijke term voor edelen [6]).

Jhr. van Sasse van Ysselt (Ned. Leeuw 1958, kol, 69-70) twijfelt ook aan de adeldom van het geslacht *Doys*. Als vader van Mr. *Geerlich Doys*, overl. 1559 of 1560 noemt hij een zekere *Peter Willamszone*, gehuwd met een dochter van *Geerlich Swarte* en nu vinden we op de reeds aangehaalde lijst van Sallandse dienstluden van 1474 in het kerspel Deventer een *Peter Willems* en in Zwollerkerspel in de buurschap Oldeneel een *Geert (= Geerlich ?) Zwarte* v e r m e l d. Indien deze personen identiek zijn met de voorgenoemde ouders van Mr. *Geerlich Doys, zou* hiermede ook de adel van het geslacht *Doys* vaststaan. De mening van Jhr. van Sasse van Ysselt, dat de adellijke reputatie van Mr. *Geerlich Doys* en van *Engelbert van Ensse* aan keizerlijke gunst te danken zou zijn, kunnen wij dan ook niet onderschrijven.

Onze conclusie is dus, dat voor verlening van adeldom aan de nakomelingen van regentenfamilies der stemhebbende steden geen enkele h i s t o r i s c h e grond is te vinden, hetgeen' natuurlijk niets afdoet aan het Koninklijk recht, zulke nakomelingen alsnog in de adelstand te verheffen.

---

1) Zie ook mijn artikel „Ridderschap en hoveluden in Overijssel" (Versl. en Med. Overijss. Regt en Gesch., 75e stuk, 1960).

2) Zie de aangehaalde voorbeelden in de tweede attestatie (van 1649) medegedeeld door Jhr. Mr. van Sasse van IJsselt in Ned. Leeuw 1955, kol. 66.

3) Prof. Mr. J. Ph. de Monté ver Loren, Hoofdlijnen der rechterlijke organisatie in de Noordelijke Nederlanden (Utrecht, 1946), blz. 39-40.

4) Afgedrukt in de Versl. en Med. oud-vaderlandsch recht, deel VIII, blz. 138.

5) H. J. Moerman, Salland's bevolking in de 15de eeuw. (Versl. en Med. Overijss. Regt en Gesch. 63ste stuk, 1948).

6) Prof. Mr. A. S. de Blécourt. Kort begrip van het oud-vaderl. recht, 5e dr., blz. 71 en 6e druk, blz. 49.

Het vermelden in Nederland's Adelsboek van admissies in de ridderschappen vóór 1795,

door PROF. DR. J. PH. DE MONTÉ VER LOREN.

In het Voorwoord van Nederland's Adelsboek van 1959 leest men op blz. V: „Van verschillende zijden is aangedrongen op het vermelden ... van de data der oudst bekende admissies tot de ridderschappen van vóór 1795, voor zover het geslachten betreft, die op oude riddermatigheid en derhalve op erkenning aanspraak konden maken". Een poging om te voldoen aan deze wens blijkt echter bij nader onderzoek op ernstige bezwaren te stuiten, Om deze volledig uiteen te zetten, zou het nodig zijn het ontstaan en de ontwikkeling van de ridderschappen en bijgevolg van de Statenvergaderingen in de diverse Nederlandse gewesten na te gaan. Binnen het bestek van een tijdschriftartikel is dit niet mogelijk; zulk een studie zou de omvang van een boek aannemen. Daarom zal ik trachten aan de hand van enkele voorbeelden de bedoelde bezwaren te schetsen.

Het meest sprekende voorbeeld in dezen levert het gewest Drente op, In zijn werk over „De organisatie van, bestuur en rechtspraak in de Landschap Drente" schreef wijlen Prof. Dr. I. H. Gosses op blz. 224 e.v.: „Tot ongeveer 1600 was de Drentsche Landdag *geen* statenvergadering: er waren geen „staten", geen standen, als zodanig vertegenwoordigd .... Zelfs, de edelen, de ridderschap, waren niet in staat geweest om zich als corpus een eigen plaats af te bakenen en zich een afzonderlijke stem op den landdag te verschaffen tegenover de eigenerfden, die er de massa der aanwezigen vormden. Ze waren opgenomen in het kader der eigenerfden ...".

Eerst tegen het einde van de 16de eeuw begonnen de riddermatigen zich in de Drentse landdag af te scheiden van de niet adellijke eigenerfden en pas sinds omstreeks 1600 bezat Drente een ridderschap als afzonderlijk staatsrechtelijk lichaam. Wanneer men echter bij een middeleeuws riddermatig Drents geslacht als eerste admissie in de ridderschap een jaartal uit het begin van de 17de eeuw zou vermelden, kan dit de onjuiste indruk wekken, dat eerst toen de riddermatigheid van het betreffende geslacht officiëel erkenning vond.

Bovendien is er nog een moeilijkheid. Reeds lang voordat de Drentse landdag tot een Statenvergadering was geworden, bestond het gebruik om edellieden voor een landdag persoonlijk op te roepen, terwijl ten aanzien van de niet adellijke eigenerfden volstaan werd met een bekendmaking in de parochiekerken, dat er op een bepaalde datum een landdag gehouden zou worden. Er *zijn* in het archief der bisschoppen van Utrecht, berustend in het Rijksarchief te Utrecht, adreslijsten uit de tweede helft van de 15de eeuw bewaard met de namen van Drentse edelen, aan wie zulk een convocatie voor een landdag gezonden moest worden [1]). Nu rijst de vraag: moet men een persoon, die op zulk een 15de eeuwse adreslijst voorkomt, in Nederland's Adelsboek vermelden als „geadmitteerd in de Drentse ridderschap", hoewel er eerst meer dan een eeuw later in Drente van een ridderschap sprake is ? Maar zelfs als men dit zou doen, overwegende, dat de vermelding van een persoon op zulk een lijst een erkenning van diens adeldom door de landsheer inhoudt, dan blijft nog het reeds genoemde bezwaar bestaan, dat men de oudste Drentse adellijke geslachten te kort doet. Men wekt dan immers de indruk, dat de eerste officiële erkenning van hun adeldom uit de tweede helft van de 15de eeuw dateert. Dit nu is geenszins het geval. Bij de besten onder hen is het bewijs te leveren, dat zij reeds veel vroeger als riddermatig erkend werden in door de landsheer of andere autoriteiten uitgevaardigde oorkonden.

Zo blijkt b.v. de stamvader van het geslacht *van Coeverden,* te weten *Hendrik II van Borculo,* in 1233 ridder te zijn [2]). *Volkeer van Echten,* met wie de stamreeks der *Van Echten*'s aanvangt, komt al in een oorkonde van 1262 [3]) als ridder voor, 'terwijl *Johan de Vos van Steenwijk en* zijn vrouw *Hadewy van Amen,* van wie het thans nog bloeiende geslacht afstamt, in een officiëel stuk van *2* april 1354 [4]) uitdrukkelijk als „nobiles" worden gequalificeerd.

Ook in een sterk gefeodaliseerd gewest als Holland — om dit als tweede voorbeeld te nemen — zou een poging om bij inheemse oud-adellijke geslachten een eerste admissie in de ridderschap te vermelden, op ernstige bezwaren stuiten. In dit gewest heeft de Statenvergadering, bestaande uit ridderschap en steden, zich geleidelijk ontwikkeld uit de Raad van de landsheer. Eerst omstreeks 1425 begint de ridderschap in staatsrechtelijke zin als „stand" los van de landsheerlijke Raad voor te komen [5]). Afgezien van de moeilijkheid, welk jaartal men als het begin van het bestaan van de Hollandse Ridderschap zou moeten aannemen — een kwestie, die niet op te lossen is, omdat het een geleidelijke ontwikkeling betreft — doet zich ook hier het zelfde bezwaar voor, dat ten aanzien van de oud-adellijke Drentse geslachten bleek te bestaan. Wanneer men b.v. bij de *Van Wassenaer's zou* vermelden, dat voor het eerst in het tweede kwart van de 15de eeuw een lid van dit geslacht in de Hollandse ridderschap werd verschreven, zou men wederom de verkeerde indruk wekken, dat eerst toen de riddermatigheid van dit geslacht officiëel is erkend, Men zou zodoende het geslacht *Van Wassenaer* ernstig te kort doen, omdat de riddermatigheid ervan reeds eeuwen eerder vaststond. Immers de stamvader, *Philip van Wassenaer,* vermeld 1200-1223, blijkt ridder te zijn geweest [6]).

Soortgelijke moeilijkheden als de bovengeschetste doen zich ook voor ten aanzien van de oude adel uit andere gewesten, waarin vóór 1795 een ridderschap bestond. Zoals bekend ontbrak deze in Friesland en Groningen, zodat de oud-adellijke geslachten aldaar de vermelding van een „eerste admissie in de Ridderschap" zouden moeten ontberen. Maar ook de oude adel uit de gewesten, die wel een ridderschap bezaten, zou men geen dienst bewijzen door te trachten hun eerste admissie daarin te vermelden. Immers bij verschillende dezer geslachten is, zoals boven bleek, te bewijzen, dat zij riddermatig waren lang voordat in het gewest, waar zij thuis behoorden, een ridderschap in staatsrechtelijke zin bestond.

---

1) Zie Gosses, a.m. blz. 226.

2) Nederlandsche Leeuw, 53ste jaargang (1935), kolom 232.

3) Oorkondenboek van Groningen en Drente, eerste deel, no. 130, zie ook no. 145, d.d. 30 April 1275.

4) G. Brom, Bullarium Traiectense, 11, blz. 61.

5) Zie T. S. Jansma, Raad en Rekenkamer in Holland en Zeeland tijdens Hertog Philips van Bourgondië, blz. 59.

6) Zie Nederland's Adelsboek, 1953, blz. 234.

EEN WEST-EUROPEES GEZELSCHAP.

De verwanten van de Engelse leraar **aan het Haagse** Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley **(1805—1872)** in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland **en Frankrijk**

door

MR. W. DE VRIES.

(Vervolg van LXXVIII, kol. 97.)

§ 5, Carter+

Wat ik echter wel vaststellen kon, was dat mijn genealogische karretje nu opnieuw vastgelopen was: de weg, waarlangs ik gehoopt had via de *Bouwens van der Boijen's* bij de voorouders van *Robert Ward Bulkley te* zullen belanden, liep sinds 1871 dood, De overlijdensacte van *Mary Ann Carter,* die *Mary Ann Bulkley* bij haar twecde huwelijk overgelegd had, had mij kunnen leren, waar zij (op 25 maart 1850) was gestorven, hoe oud zij toen was geweest en of zij inderdaad in Portsmouth het levenslicht had gezien; misschien ook had de acte de namen van haar ouders vermeld. Thans wist ik alleen, dat deze laatsten voor 1859 waren gestorven, evenals de ouders van *William Fisher Bulkley.* Maar — zo vroeg ik mij af — waren de in 1871 verbrande huwelijksbijlagen misschien nog te reconstrueren?

Navraag bij de mij bekend geworden nakomelingen van *Mary Ann Bulkley* in Frankrijk toonde mij aan, dat zij zich van hun Engelse voorouders niets meer herinnerden; ook van de familie *Maas* scheen bijna niemand te hebben gehoord [86]). De mogelijkheid bestond evenwel, dat bij de Cour d'Appèl van Orléans een afschrift bewaard was gebleven van de in 1860 gehomologeerde acte van bekendheid, of dat — wanneer deze niet „en brevet" was afgegeven — de minuut ervan nog lag in het archief van de Justice de Paix van het tegenwoordige VIIde arr. van Parijs.

Het heeft mij zeer veel moeite gekost ten deze zekerheid te krijgen. Ten slotte deelde de griffier van het Orléanse gerechtshof mij mee, dat in Frankrijk nimmer copieën van gehomologeerde acten werden gemaakt, en de griffier van bedoelde Justice de Paix te Parijs berichte mij wel, dat de minuut inderdaad in zijn archief terug was gevonden, maar dat het stuk voor een deel inmiddels onleesbaar was geworden: afschrift ervan mocht hij mij niet geven. De dochter van een onzer medeleden, Mevrouw Blanchet-Vleming te Parijs, was echter zo vriendelijk zelf maar eens naar de griffie te gaan; haar werd de acte getoond. Het stuk bleek „volledig verspocht, de inkt verbleekt, en — in vergelijking met de acte van bekendheid uit 1831 — alleen in zoverre iets nieuws te bevatten, dat erin meegedeeld werd, dat de grootouders allang dood waren, zonder verdere namen of data".

Inmiddels had de Algemeen Rijksarchivaris nog eens mijn aandacht gevestigd op het feit, dat — blijkens de reeds eerder genoemde notariële verklaring van erfrecht d.d. 27 febr. 1846 — *Joannes Ambrosius Maas* op 27 juni 1844 voor notaris Mr. J. H. Knottenbelt te Vlaardingen een testament had gemaakt, waarbij hij zijn vrouw tot zijn enige erfgename in het beschikbare gedeelte zijner nalatenschap ingesteld had,

86) Vage herinneringen bestonden nog bij mevr. *Burton-Bouwens van der Boijen* te Londen en bij de nog in leven zijnde kinderen van *Alfred (Lambert) Vaudoyer* aan een ongehuwde tante *Elisa* Maas, van wie eerstgenoemde (mevr. Burton) nog „a few romantic watercolours" bezit. Dat Elisa nog een broer en zusters zon hebben gehad, was hun onbekend.

Mijn vermoeden, dat zij hetzelfde met betrekking tot haar rnan had gedaan, en dat bedoeld testament misschien een wederkerig karakter gehad had, bleek juist; het bevatte echter geen enkele bepaling ten aanzien der kinderen. Maar het onderzoek in de nog niet aan de openbaarheid prijsgegeven protocollen van genoemde notaris had wel een ander, niet voorzien resultaat: *Mary Ann Carter* bleek op de dag na het overlijden van *J. A. Maas* bij notaris Knottenbelt een volmacht in bewaring te hebben gegeven, waarbij reeds enige jaren tevoren *Wilford* en *Robert. Ward Bulkley te* Londen, *Mary Anne Bouwens,* geboren *Bulkley, te* Parijs, *Maria Maas,* eveneens aldaar wonende, *Emma Maas te* Madrid, en *Elisabeth Antoinette Maas te* Londen, de langstlevende hunner ouders, c.q. stiefouders, met betrekking tot de afwikkeling van de nalatenschap hadden gemachtigd [87]). De beide oudste dochters van *Mary Ann Carter* waren dus al vóór 1846 naar de Franse hoofdstad getrokken, en daar de in het bezit van Mr. Schlingemann zijnde portretjes van *Emma* en *Elisa(beth Antoinette) Maas* door Parijse fotografen waren vervaardigd, rees nu het vermoeden, dat met uitzondering van de oudste vier kinderen het gehele gezin van *Mary Ann Carter successievelijk* naar Parijs was verhuisd, Was ik — zo vroeg ik mij af —, gaande langs de weg via de *Bouwens van der Boijen's, nu* plotseling bij het einde daarvan gestuit op het vervolg van de weg via het echtpaar *Maas,* die ik na 1846 hier te lande kwijtgeraakt was?

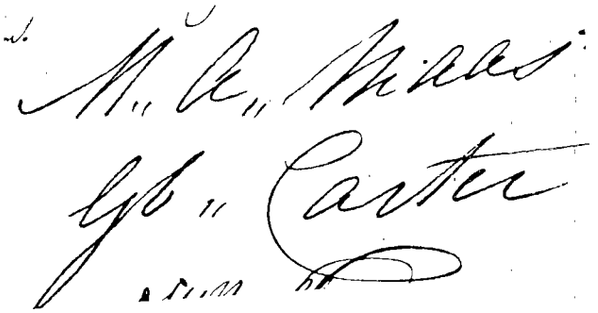

Handtekening van Mevrouw; *Maas-Carter,* ontleend aan de huwelijksacte van haar dochter *Mary Ann Bulkley,* 's-Gravenhage *17* aug. 1831 (Alg. Rijksarchief, B.S. 's-Gravenhage, nr 61, akte nr. 184).

Om daarover zekerheid te krijgen, wendde ik mij nu opnieuw tot het Archief van het Dep. van de Seine en de Stad Parijs, thans met de vraag, of de kinderen *Maas* en *Mary Ann Carter* misschien in Parijs waren gestorven. Over het overlijden van eerstgenoemde personen konden mij geen inlichtingen worden gegeven: het daartoe in te stellen onderzoek werd te tijdrovend geacht. Maar met betrekking tot het overlijden van *Mary Ann Carter* ontving ik het volgende, verrassende antwoord:

> „Je vous donne ci-après l'analyse des documents conservés dans les séries d'état civil réconstitué des archives de la Seine:
>
> . . . . . .
>
> Décès de *Mary Ann Carter,* le *25* mars 1850 à Paris, rue de Clichy, agée de 72 ans, née à Kin silan d (Angleterre), veuve de Carter Johannes *Ambroisius Maas.*
>
> . . . . . .

87) Om. voor de nog minderjarige zoon *Alfred op te* treden was uiteraard geen volmacht vereist.

Mevrouw *Maas-Carter* (eerder weduwe van *William Fisher Bulkley*) bleek dus inderdaad in Parijs overleden. Wat mij evenwel ten zeerste verwonderde was, dat zij volgens de gereconstrueerde gegevens niet in 1781 (1783 of 1785) te Portsmouth, maar omstreeks 1778 in „Kinsiland" geboren zou zijn. Nog merkwaardiger was echter, dat — zoals Jhr. van Kretschmar mij spoedig berichtte, en mij later door de „Royal Geographical Society" te Londen werd bevestigd — in heel Engeland geen plaats is te vinden, waarvan de naam „Kinsiland" luidt, of door niet-Engelsen (Fransen) als „Kinsiland" uitgesproken kan worden. Wel liggen in Engeland verschillende gebieden, die de naam „Kingsland" dragen (o.a. in „the borough of Southampton"), maar deze vormen geen aparte parochie, en zijn zuivere streeknamen, die dus voor genealogische onderzoekingen geen enkel aanknopingspunt kunnen vormen. De naam „Kinsiland" moest dus op een vergissing berusten; in Parijs kon men mij niet inlichten, of de fout was gemaakt bij de aangifte na *Mary Ann's* overlijden, of bij de reconstructie der acte na 1872. Maar thans kon ook worden betwijfeld, of de opgegeven leeftijd wel juist was vermeld; volgens alle andere, tot nog toe verkregen gegevens toch kon zij bij haar dood niet ouder zijn geweest dan 69 jaren. De gereconstrueerde acte scheen in deze opzichten dus weinig betrouwbaar. Wat overigens nog opviel, was dat zij geen namen van aangevers vermeldde en niets mededeelde over de ouders van *Mary Ann Carfer;* daaruit kon afgeleid worden, dat bij de reconstructie uitgegaan was van een onvolledig extract, dat alleen ten doel gehad had te bewijzen, dat op 25 maart 1850 de weduwe *Maas* was gestorven [88]).

Ieder genealoog weet, dat grafzerken soms uitkomst kunnen bieden, waar hij door overlijdensregisters in de steek wordt gelaten. Nu ik wist, dat *Mary Ann Carter in* Parijs was gestorven, en ik langs andere weg geen zekerheid kon verkrijgen, of van het overlijden van de kinderen *Maas* nog iets in de Parijse overlijdensregisters teruggevonden kon worden, wendde ik mij tot het „Bureau des Cimetières" te Parijs (XIX; 5bis, rue Curial) met de vraag, of *Mary Ann Carfer* en *Maria, Emma, Elisa* en *Alfred Maas* misschien op één der Parijse kerkhoven waren begraven, Het antwoord luidde, dat de graven van *Mary Ann Carfer* en van *Emma* en *Elisa Maas* zich bevonden op het „Cimetière parisien nord" (Montmartre). *Mary Ann zou* volgens de op bedoeld bureau berustende gegevens op 72-jarige leeftijd in het Iste arr. van Parijs zijn gestorven: op 26 maart 1850 was zij op genoemd kerkhof [89]) ter aarde besteld, In een ander graf [90]) rustten haar twee jongste dochters: *Emma* was er begraven, komende uit het VIIIste arr., op 27 juni 1868, en *Elisabefh Maas* op 27 febr. 1899, na in het XVIIde arr. overleden te zijn. De door het „Bureau des Cimetières" opgegeven leeftijd van *Mary Ann Carfer* bij haar overlijden klopte dus met de opgave in de *ge*reconstrueerde overlijdensacte; daaruit kon nu afgeleid worden, dat men zich reeds in 1850 in haar leeftijd moest hebben vergist. Hoe onnauwkeurig zulke opgaven inderdaad konden

[88]) Zulk een extract is in 1850 ongetwijfeld aan de Alg. Rekenkamer overgelegd in verband met het door *Mary Ann Carter* genoten weduwepensioen. In liet archief van de Alg. Rekenkamer bleek het echter niet meer aanwezig.

[89]) Cimetière parisien nord, 22e division, 3e ligne, Avenue du Tunnel no. 15.

[90]) Cimetière parisien nord, 22e division, 5e ligne, Avenue Cordier no. S. In hetzelfde graf bleken ook begraven: *Richard Bouwens* (volgens het grafschrift overleden op 5 (en niet op 6) nov. 1856) en *Mary Ann Bulkley* („épouse de *Léon Vaudoyer*") .

zijn, bleek uit de mededeling dat *Emma Maas* geboekt stond als oud 44 jaren; in werkelijkheid toch moest zij in 1868 omstreeks 49 jaren oud zijn geweest. De fout berustte echter niet bij het „Bureau des Cimetières", want een staande steen op het graf van *Emma* en *Elisabefh (Anfoinetfe) Maas* deelde mee, dat daar o.a. [91]) waren begraven:

EMMA MAAS
Altona *13* Août *1823*
Paris 26 Juin 1868

ELISA MAAS
Bruxelles 6 Mai 1824
Paris 25 Février 1899

— een opgave, die reeds daarom weinig vertrouwen verdiende, omdat *Elisa(beth Antoinette)* dan nog geen negen maanden na haar zuster geboren zou zijn ! In werkelijkheid was het „natuurlijke wonder" nog groter, daar *Alfred Maas* geboren was op 15 maart 1824; de beide op de zerk vermelde geboortejaren van *Emma* en *Elisa Maas* konden dus onmogelijk juist zijn. Daarenboven was *Emma* hoogstwaarschijnlijk enige jaren vóór *Elisa* (ca 1819) in Alton (Hampshire) geboren en een onderzoek toonde aan, dat *Elisabefh Antoinette* niet voorkwam in de Brusselse geboorteregisters van vóór 1830. Wat verder het graf van *Mary Ann Carfer* betreft: toen Mevrouw Blanchet-Vleming voor mij het kerkhof in april 1959 bezocht bleek op dat graf kort geleden een nieuwe zerk gelegd, waarop het opschrift nog moest worden gebeiteld. Toen de steenhouwer zijn werk had volbracht, kon mevrouw Blanchet mij met de merkwaardige mededeling verrassen, dat thans op de steen onder meer [92]) stond:

MARGUERITE MAAS, née *CARTER*
décédée *1850*

Zozeer bleek dus *Mary Ann Carter* meer dan een eeuw na haar dood bij haar nakomelingen in vergetelheid te zijn geraakt, dat zij toen zelfs haar eigen voornamen verloor ... Wie mocht menen, dat dit nog eens ten overvloede bewijst, dat alleen officiële overlijdensacten vertrouwen verdienen, zal in die overtuiging wel worden geschokt, wanneer hij verneemt, dat volgens de overlijdensregisters van de Parijse Burgerlijke Stand op 26 juni 1868 in het VIIIste arrondissement overleed [93]): *Emma Maas,* „institutrice", oud 44 jaar en 10 maanden, dochter van (N.N.) *Maas* en zijn echtgenote *Mary Ann Fischer* (sic!), geboren te Altona (Pruissen), terwijl daar op 25 febr. 1899 in het XVIIde arr. overleed: *Elisabefh Maas, 76* jaar, rentenierster, geb. te „Altena" (Denemarken), dochter van *Johannes Ambrosius Maas* en *Mary Ann Carfer; vol*gens deze authentieke gegevens hadden de twee zusters dus verschillende moeders en waren zij beiden in Sleeswijk-Holstein geboren. Mij leek het echter veel meer aannemelijk, dat *~Elisabefh Anfoineffe* geboren zou zijn in één van de talrijke randgemeenten van Brussel. Ofschoon de Rijksarchivaris in Brussel mij weinig hoop gaf, besloot ik toch enkele steekproeven te doen. Ditmaal was het geluk met mij: reeds spoedig ontving ik bericht, dat *Elisabeth Anfoineffe Maas* in St Jans-

[91]) Zie vorige noot.

[92]) In dit graf waren eveneens ter aarde besteld: mevr. *Emma Bouwens van der Boijen - Davidaris (X399-1925) en Angèle Costeraste (1891-1958).*

[93]) De aangifte was gedaan door *Alfred Vaudoyer,* . . . „neveu de la défunte".

Molenbeek was geboren op 19 mei 1822 [94]). Haar vader was toen „rentenier" en van haar moeder vertelde de acte, dat zij was geboren te Portsmouth. Daarmee had ik dus voor de mededeling in het Vlaardingse volkstellingsregister van 1840 een nadere bevestiging gekregen. *Mary Ann zou* derhalve hebben behoord tot een zeer aanzienlijke Portsmouthse familie *Carter* [95]); de opgave in haar gereconstrueerde overlijdensacte over een geboorte in „Kinsiland" kon dus nu als fantasie ter zijde worden gelegd. Toch kan er aan die fantasie een op waarheid berustende overlevering ten grondslag hebben gelegen, want als mijn vermoeden juist is, dan zijn ook de mededelingen in de overlijdensacten van *Emma* en *Elisabeth (Antoinette) Maas,* dat zij in „Altona" geboren zouden zijn, niet zo volkomen dwaas, als zij op het eerste gezicht kunnen lijken: immers waarschijnlijk is *Emma* — weliswaar niet in „Altona" maar — in „Alton" geboren. Voorshands echter hadden verdere speculaties in dit opzicht geen zin, daar ik geen enkele houvast had voor enig vermoeden t.a.v. de vraag, welke werkelijke plaatsnaam tot „Kinsiland" verbasterd kon zijn, en ook geen enkele aanwijzing had, welke rol die plaats in het leven van *Mary Ann Carter* kon hebben vervuld.

Inmiddels mocht ik dankbaar zijn, dat het mij nu althans was gelukt voldoende gegevens te verkrijgen over het overlijden van *Mary Ann Carter* en twee van haar kinderen uit haar huwelijk met *Joannes Ambrosius Maas*.. Waar echter — zo vroeg ik mij af — waren de beide andere kinderen, *Maria* en *Alfred,* gebleven? Pogingen daarover nog iets uit Parijs te vernemen, faalden volkomen, Het antwoord op laatstgenoemde vraag zou mij dan ook van geheel andere zijde bereiken: het kwam tot mijn verrassing uit. .. Waikanae Beach (Manawatu), een mij tot voor kort geheel onbekende plaats in Nieuw-Zeeland. Hoe ik met deze bron in contact kwam, wil ik in de volgende paragraaf mededeien.

§ 6. Wilford (I).

Op mijn speurtocht via de familie *Bouwens van der Boijen* was ik tot mijn verwondering weliswaar teruggekeerd op de wèg, waarop ik, uitgaande van de familie *Maas,* in Nederland was vastgelopen, maar die weg had mij in Frankrijk binnengevoerd in een genealogische dwaaltuin, waaruit ik mij slechts met moeite had kunnen redden. Was het — zo vroeg ik mij daarna af — nu niet zaak het onderzoek maar te staken? Van Jhr van Kretschmar 'ontving ik bericht, dat ook hij geen uitkomst meer zag: zelfs zijn pogingen om in Engeland nog een „marriage-licence" te vinden van J. A. Maas en Mary Ann Carter hadden schipbreuk geleden. Alles scheen er dus op te wijzen, dat wij nu wel aan het eind van ons (genealogisch) Latijn — of mischien beter gezegd: van ons genealogisch abracadabra — waren gekomen. Maar onder het motto, dat de aanhouder wint, besloot ik toch nog één poging te wagen. Ik had, uitgaande van *Robert Ward Bulkley,* de namen en het huwelijk zijner ouders, zijn vaders (aanvankelijk) beroep en het bestaan van een oudere broer *Wilford Bulkley* (1804—*1872)* kunnen vaststellen; via de familie *Maas* was ik op het spoor gekomen van nadere gegevens over Robert Wards moeder en langs die weg was mij tevens gebleken, dat er nog drie andere kinderen van *William Fisher Bulkley* en *Mary Ann Carter* geweest moesten zijn (o.a. een oudste zoon *William Barons);* ten slotte waren mij via de *Bouwens van der Boijen's* aanvullende gegevens in handen gekomen over een zuster van *Robert Ward Bulkley, Mary Ann Bulkley* (1809—1863), en van haar uitgaande, had ik niet alleen nadere gegevens verkregen t.a.v. het overlijden van *Mary Ann Carter* (in Parijs), maar ook over de dood van *Robert Ward's* vader, Van. de vijf kinderen uit *Mary Ann Carter's* eerste huwelijk was nog steeds één zoon of dochter niet bekend. Een eenvoudige berekening leerde, dat dit kind zéér waarschijnlijk in de jaren 1806-1808 was geboren. Van de drie mij wel bekende zonen kon ik de voornamen gedeeltelijk terugvinden bij de kinderen van *Mary Ann Bulkley* en *Anthonij Bouwens (van der Boijen). Mary Ann Bulkley* had voorts haar jongste zoon *Alfred Vaudoyer,* kennelijk naar haar halfbroer *Alfred Maas* genoemd. De eerste twee voornamen van haar dochter waren blijkbaar ontleend aan haar moeder *(Mary Ann Carter)* en haar halfzuster *Eliza(beth) Maas.* Had zij haar oudste zoon misschien genoemd naar twee broers, *Robert Ward* en een mij nog onbekende, ca 1807 geboren *Richard Rich Bulkley*? Als al te speculatief schoof ik dit vermoeden voorlopig ter zijde; ik noteerde het echter wel „pro memorie". Maar het feit, dat er zeker nog twee andere broers, *William Barons* en *Wilford Bulkley,* waren geweest, scheen mij een voldoende aanknopingspunt voor nieuwe naspeuringen, die dan ongetwijfeld op hun beurt weer in Engeland begonnen zouden moeten worden. De stoute schoenen aantrekkend, wendde ik mij thans onder overlegging van al mijn gegevens, die ik over de Bulkley's bijeen had gebracht, tot de heer R. P. Graham-Vivian, M. C., Windsor Herald en Earl Marshal's Secretary, verbonden aan het Londense College of Arms; met de heer Graham-Vivian had ik nl. al eens eerder gecorrespondeerd in verband met mijn onderzoek naar de *Sayer's* [96]). In mijn brief vestigde ik vooral de aandacht op de zoon *Wilford* (1804—1872), omdat hij nog nakomelingen had gehad en ik van een onderzoek naar de herkomst van deze tak daarom nog het meeste verwachtte. Het resultaat van mijn thans ondernomen stap was kortweg verrassend. Toevallig kwam mijn brief onder ogen van een dame, die het College of Arms bezocht en zich herinnerde, dat een harer vriendinnen, een miss *Janet Bulkley* te Ealing bij Londen, een neef had, die ook *Wilford Bulkley* was genaamd. Deze laatste bleek een zoon van een in 1843 geboren mijn-ingenieur *Thomas Alfred Bulkley.* Evenals de vader van miss *Janet Bulkley,* de effectenmakelaar *Joseph Bulkley* (1839—1922), was *Thomas Alfred* een van de zonen van een *Edward Bulkley (1804-1862)* geweest, en volgens een aan de heer Graham-Vivian ter inzage gegeven genealogie was deze *Edward* op zijn beurt een zoon van een Londens „sollicitor" [97]) *George Wilford Bulkley,* die op 15 juli 1770 te Londen was geboren als oudste zoon van een *George Bulkley* en *Mary Wilford* (geb. 1749). Dezelfde genealogie deelde mee, dat *George Wilford Bulkley* een jongere broer had gehad, die . . . *William Fisher Bulkley* moest hebben geheten. Dat deze laatste niemand anders was dan *Robert Ward's* vader, kon gemakkelijk afgeleid worden uit het feit, dat aan *William*

94) Aan het voorschrift van art. 171 van de Code Civil — nu art. 139 B.W. — schijnt door haar vader niet te zijn voldaan.

95) Zie hiervóór noot 47.

96) Zie dit Maandblad LXXVI (1959), kol. 417, noot 9.

97) Engelse „sollicitors" hebben een werkkring, elementen bevat van makelaar, procureur en vooral ook van notaris. Zij houden kantoor en verkeren met het publiek, zulks in tegenstelling met de „barristers", welke laatsten zuivere juristen zijn, die bij uitsluiting van anderen voor de rechter het woord mogen voeren, en wier zaken hun worden aangebracht door de „sollicitors", die zelf hun „barrister" kiezen (Mr. J. K. Schellenbach, De Engelse rechtsmachinerie, in Rechtsgeleerd Magazijn Themis, 1945/46, blz. 548).

Fisher Bulkley (die volgens de genealogie gehuwd was met een *Eliza Carter;* hier bevatte de genealogie dus een fout) vier kinderen toegeschreven waren: *William Baron, Wilford, Richard Rich* (!) en *Mary Ann Bulkley; Robert Ward* was dus kennelijk vergeten! Alleen van *Wilford Bulkley* werden nog nakomelingen vermeld, t.w. twee zonen *Richard Croffs* en *Wilford,* die beiden naar Nieuw-Zeeland geëmigreerd zouden zijn, en vier niet bij name vermelde dochters, over wie nog opgetekend was: „some of them lived in Paris, two kept a school at Clifton, Bristol, 1880—1890". Zo was ik dan tot mijn verrassing bij mijn eerste poging om, uitgaande van *Robert Ward's* broeder *Wilford,* toch nog te ontdekken, wie de ouders van *William Fisher Bulkley* waren geweest, onmiddellijk tot die ouders doorgedrongen. Helaas verschafte de genealogie over *George Bulkley* geen nadere gegevens: wel deelde zij nog een en ander mee over de afkomst en naaste familie van Georges vrouw, *Mary Wilford.* Daarover echter zo dadelijk nader!

Het toeval had mij dus wel in zeer bijzondere mate geholpen. In de hoop, dat het geluk mij nu ook wel wat langer trouw zou blijven vergezellen, besloot ik het door de genealogie gewezen spoor met betrekking tot Wilfords twee zonen te vervolgen. Bij navraag bij het Nederlandse gezantschap te Wellington werd mij door Mr. J. Kneppelhout, de eerste gezantschapssecretaris, met grote welwillendheid bericht, dat in de „New-Zealand Post-Office Directory" nog slechts één persoon voorkwam, die de naam *Bulkley* droeg, t.w. een miss *Dorothy J. Bulkley* te Wellington. Deze laatste, die inmiddels verhuisd bleek te zijn naar Waikanae Beach, Manawatu (N.-Z.), antwoordde mij per kerende post op een brief, waarin ik haar de vraag stelde, of zij misschien een afstammeling van *Richard Crofts* of zijn broer *Wilforcl Bulkley* was: zij was — zo deelde zij mij mee — een van de negen kinderen van *Richard Crofts Bulkley (1842-1907).* Van haar oom *Wilford* Jr was haar echter zeer weinig bekend: voor zover zij wist, had hij zich in Australië gevestigd. Mijn brief bleek voor miss Bulkley ook in zoverre een bijzondere verrassing, omdat -- zoals zij mij schreef — haar familie „in spite of many inquiries ... made in England and elsewhere hitherto had not been able to find out anything about their ancestors". Ook zij was dus op de barrière gestuit, die ik slechts door een toeval had kunnen doorbreken. Van vaderskant bezat zij evenwel nog een aantal familiebescheiden, waaronder twee brieven aan haar grootvader *Wilford,* één afkomstig van zijn moeder „Mrs. *Maas*" van 21 jan. 1844 en een van zijn broer *Robert Ward* d.d. 12 febr. 1851. Een „Prayerbook", dat *Wilford Bulkley* van zijn moeder ten geschenke had gekregen, bevatte — zoals miss Bulkley mij mededeelde — uitvoerige gegevens over de beide huwelijken van *Mary Ann Carter en* de kinderen, die daaruit waren geboren. Miss Bulkley zegde mij toe mij van al die bescheiden afschriften of fotocopieën te zullen toezenden.

Aan die belofte werd spoedig voldaan. Aan de hand van die nieuwe gegevens kon ik mijn aantekeningen over de nakomelingen van *William Fisher Bulkley* en *Joannes Ambrosius Maas* op talrijke punten aanvullen. De brief van *Robert Ward Bulkley* aan zijn broer leidde daarenboven tot een verrassende ontdekking: een portretje, dat Dr. *Hoek's* vader had geërfd van mevrouw Bulkley-Bekking en waarvan niemand meer wist, wie het voorstelde, moest een afbeelding zijn van *William Fisher Bulkley.* In die brief, waarin *Robert Ward Bulkley* aan zijn broer schreef, dat hij spoedig in het huwelijk zou treden (en waaraan zijn aanstaande vrouw nog enkele ontroerende woorden toevoegde, waarmee zij zich tevens bij haar zwager en schoonzuster introduceerde), deelde Robert Ward zijn broer tevens mee, dat hij het miniatuur, dat zijn vader voorstelde, wilde behouden, Blijkbaar had Wilford hem daarom gevraagd. Maar — zo schreef Robert Ward — hun moeder had hèm dat portretje geschonken, omdat Wilford hun vaders zegel had gekregen. Aan haar kleinzoon *Henry William Hoek* nu had mevr. Bulkley-Bekking o.m. twee in één lijst samengevatte miniatuur-portretjes nagelaten, waarvan er één blijkens een ander schilderij, dat Mr. Schlingemann thans nog bezit, een jeugdportret was van haar grootvader *Henry van Weerden* (1781-1847). Maar wie was op het andere portret afgebeeld? De mening bestond, dat dit „iemand" moest zijn van de familie Bekking, maar in de genealogie, die ik van die familie had samengesteld, kon dit onbekende lid niet geplaatst worden. De mening was dus kennelijk onjuist, en daarenboven was het niet duidelijk, waarom mevrouw Bulkley het jeugdportret van haar grootvader tezamen met dat van een volkomen onbekend man in één encadrering zou hebben samengevat. Een onderzoek van alle andere, door mevr. Bulkley nagelaten familie-portretten had tot resultaat, dat precies vastgesteld kon worden, wie daarop afgebeeld waren. „Zoek" bleek alleen het miniatuurportret van *William Fisher Bulkley,* dat toch in het bezit van Robert Ward Bulkley moest zijn geweest en na zijn dood terecht moest zijn gekomen in de boedel van zijn vrouw. Bedenken wij nu, dat deze laatste de beide hier bedoelde miniatuurtjes speciaal voor haar kleinzoon *Henry William Hoek* had bestemd, dan lag het ook voor de hand dat andere portret te houden voor een afbeelding van een zekere *William.* Welnu: juist het miniatuur-portret van *William Fisher Bulkley* scheen van de aardbodem verdwenen te zijn en in de plaats daarvan bleek bij Dr. *Hoek* het miniatuurportretje van een „onbekend man" te hangen, afkomstig uit de nalatenschap van mevrouw Bulkley-Bekking. De conclusie

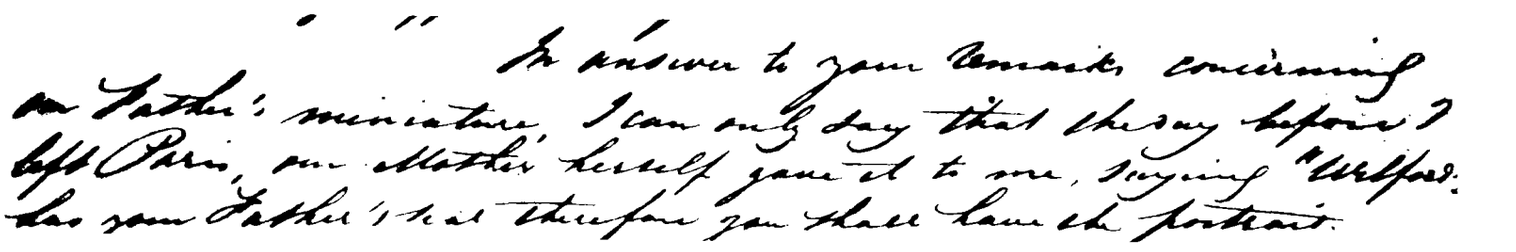

Uit de brief van *Robert Ward Bulkley* dd. 12 febr. 1851 aan zijn broer *Wilford:* In answer to your remarks concerning our Father's miniature, I can only say that the day before I left Paris, our Mother herself gave it to me, saying „Wilford has your Father's seal, therefore you shall have the portrait".

was niet moeilijk te trekken: die *„William"*, wiens portret in één lijst was verenigd met het portret van *Henry* van *Weerden*, kon niemand anders zijn dan Robert Wards vader, en daarmee was het „zoek zijnde" miniatuurtje terecht gebracht. De proef op de som werd geleverd, toen op de achterkant van het bewuste schilderijtje de letter „B" — van „Bulkley" — bleek voor te komen.

WILLIAM FISHER BULKLEY (1771/2—1810).

(naar een portret in het bezit van Dr. H. Hoek te Richen (bij Basel)).

Onder de stukken, die miss Dorothy Bulkley mij uit Nieuw-Zeeland ter inzage zond, bevond zich ook een verslag van de genealogische naspeuringen, die enige jaren geleden op verzoek van haar en haar naaste familie in Engeland ingesteld waren. Reeds had ik mij mede op grond van bij andere onderzoeken opgedane ervaringen en zekere mededelingen van Jhr. van Kretschmar een indruk gevormd van de wijze, waarop niet zelden in Engeland de genealogie beoefend pleegt te worden, Ook thans werd deze indruk bevestigd: het onderzoek, dat men op kosten van de Nieuw-Zeelandse Bulkley's in Engeland ingesteld had, bleek zich voornamelijk te hebben beperkt tot een tijdrovend (en vermoedelijk ook kostbaar) doornemen van talloze gedrukte bronnen, die niets opgeleverd schenen te hebben. Maar onder die mij ter inzage gezonden bescheiden trof ik één los-liggende aantekening aan, waarin melding werd gemaakt van een proces („chancery-lawsuit"), dat een Londens „lawyer" George *Wilford Bulkley* in de jaren 1823-1832 zou hebben gevoerd tegen de weduwe van een generaal *Richard Rich Wilford*[98]). Uiteraard trok die

---

98) Voor dit proces kan ook worden verwezen naar Edward Chitty, An 'Index to all the reported Cases, Statutes . . . etc. in the several courts of equity in England and Ireland ... (Londen 1837), dl. 1, blz. 602 en GO3 en dl. 111 blz. 1729 en 1800. Bij zijn dood had de generaal *Wilford* al ziin bezit met uitzondering van een aantal legaten nagelaten aan' zijn vrouw *Anna*. Aan George *Wilford Bulkley* had hij £ 2000- vermaakt. G. *W. Bulkley* bestreed echter de geldigheid van het testament op grond van een vormverzuim. Stellende dat het testament nietig was, poneerde hij, dat hij derhalve als „sole heir-at-law" zijner moeder de enige erfgenaam ab intestato van de generaal was. Daar hij evenwel bij het maken van het testament de juridische raadsman van de testateur was geweest, en dus — bij toewijzing van zijn eis — voordeel genoten zou hebben van een fout, die hij had moeten voorkomen, werd hij in het ongelijk gesteld.

De „kop" van de aan de heer Graham-Vivian overgelegde genealogie *Bulkley (Wilford)*:

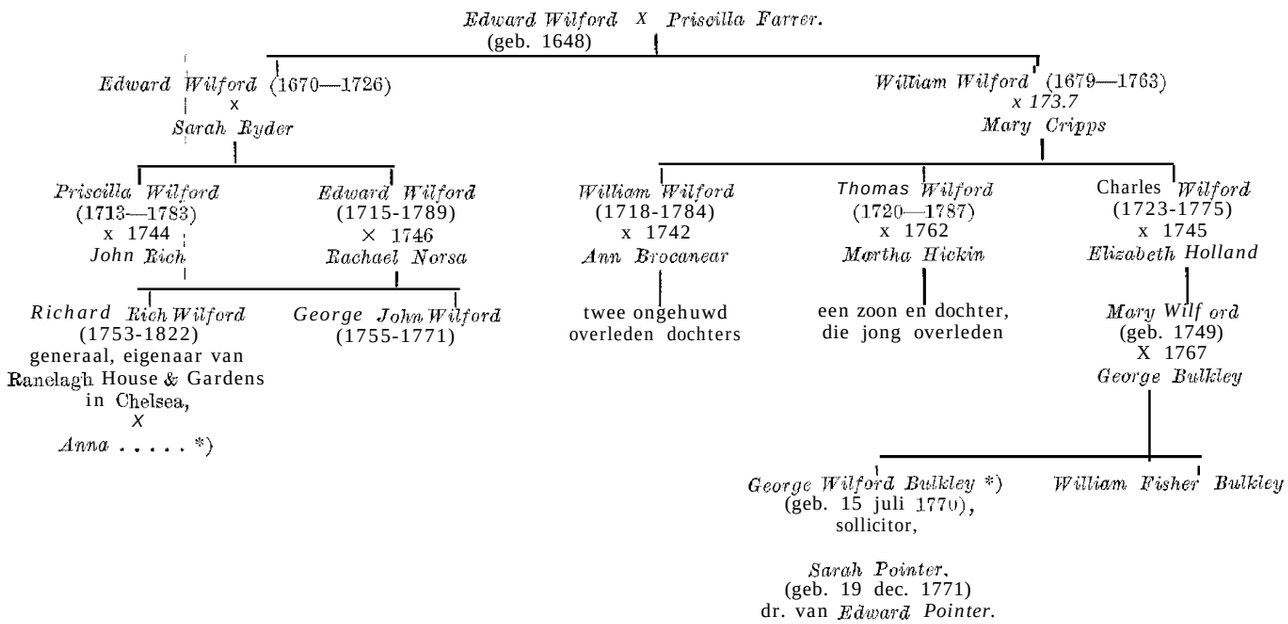

*) George *Wilford Bulkley en* Anna, weduwe van de generaal *Richard Rich Wilford*, waren met elkaar in een proces gewikkeld in 1823-1832.

aantekening mijn bijzondere aandacht, omdat ik reeds wist, dat die „lawyer" de broer van *William Fisher Bulkley* moest zijn geweest. Miss Dorothy Bulkley was daarvan echter niet op de hoogte. Wel wist zij mij nog iets over genoemde generaal mede te delen: *Richard Rich Wilford* moest een verwant van *William Fisher Bulkley* zijn geweest. Hij zou al William Fishers voogd zijn geweest, en — na het overlijden van William Fisher zelf — zich ook over diens weduwe en kinderen hebben ontfermd. Van George *Wilford Bulkley* wist zij alleen, dat hij de rechtskundige raadsman van de generaal was geweest; na diens dood zou hij op minder fraaie manier diens erfenis in de wacht hebben willen slepen [99]). Vandaar het proces, dat hij echter zou hebben verloren. Maar aan miss Bulkley was geheel onbekend, waarop de verwantschap van de generaal en *William Fisher Bulkley zou* hebben berust.

De genealogie, die miss Janet Bulkley in Ealing ter inzage had gegeven aan de heer Graham-Vivian, maakte die familieverhouding evenwel duidelijk.

Er bleek immers uit, dat de „sollicitor" *George Wilford Bulkley* een oudere broer van *William Fisher Bulkley* was geweest en dat hun moeder *Mary Wilford zou* hebben geheten. Volgens dezelfde genealogie was *Mary* het enige kind van *Charles Wilford* (1723-1775) en *Elizabeth Holland*, die in 1745 waren gehuwd [100]). *Charles* nu was een der drie zonen van *William Wilford* (1679-1763) geweest, gesproten uit diens in 1717 gesloten huwelijk met *Mary Cripps* [101]). Als ouders van *William Wilford* vermeldde die genealogie *Edward Wilford* (geb. in 1648) en *Priscilla Farrer*, die behalve genoemde zoon *William* nog een oudere zoon *Edward* (1670—1726) hadden gehad, die vader werd van een gelijknamige zoon *(Edward Wilford, 1715-1789)*. Uit het huwelijk van deze laatste was de generaal *Richard Rich Wilford* (1753-1822) gesproten. Laatstgenoemde en de kinderen van *George Bulkley* waren dus (via de overgrootouders van hun moeder, *Mary Wilford*) neven in de 7de graad. Vermoedelijk heeft *Mary Ann Carter* bij haar vertrek naar West-Indië haar vier oudste kinderen (van welke de jongste zoon naar deze 7de graads-neef was genoemd) toevertrouwd aan de zorgen van *Richard Rich Wilford,* die blijkens zijn op *28* maart 1822 gemaakt testament [102]) woonde te Chelsea, op „Ranelagh House and Gardens". Aldus kan het worden verklaard, dat *Wilford* en *Robert Ward Bulkley* beiden op 18 maart 1808 te Chelsea werden gedoopt. Daaruit kan dan afgeleid worden, dat de generaal *Wilford* al voor de dood van *William Fisher Bulkley* zijn zorgen over diens kinderen uitgestrekt had. Volgens een brief, die de toen bijna 80-jarige dochter van *Wilford Bulkley, Marion Emma,* kort voor de Eerste Wereldoorlog aan de moeder van miss Dorothy Bulkley had gericht en waarvan laatstgenoemde mij een fotocopie zond, zou mevrouw *Maas* aan haar (Marion Emma's) moeder herhaaldelijk hebben verteld, dat de generaal *Wilford* sterk gekant was geweest tegen haar huwelijk met de heer *Maas;* toen zij toch met deze getrouwd was, had hij zijn handen van haar en haar kinderen afgetrokken.

Dat met een zo verre neef zo nauwe betrekkingen bestonden, kan op het eerste gezicht verwonderlijk lijken. Maar de banden van *Richard Rich Wilford* met *William Fisher Bulkley* en zijn gezin kunnen uit verschillende omstandigheden worden verklaard. De broers van *Charles Wilford,* de vader van *Mary,* bleken beiden overleden te zijn voordat de kinderen van *George Bulkley* de meerderjarige leeftijd hadden bereikt. De oudste, *William Wilford* (1718—1784), liet alleen twee dochters na, die ongehuwd bleven, en de ander, *Thomas* genaamd, stierf in 1767 op 67-jarige leeftijd; uit zijn huwelijk waren slechts twee jong overleden kinderen gesproten. Met *Thomas* werd de laatste manlijke nakomeling van *William Wilford* en *Mary Cripps* ten grave gedragen. De dood van *Edward Wilford,* de vader van *Richard Rich Wilford,* volgde in 1789. Van alle manlijke descendenten van *Edward Wilford* en *Priscilla Farrer* leefde toen nog alleen de zo juist genoemde generaal *Richard Rich Wilford*. Van de kant van de *Wilford's* was dus sinds 1789 deze verre neef in feite de naaste verwant, die na de dood van *George Bulkley* en *Mary Wilford* in aanmerking had kunnen komen voor de voogdij over hun eventueel nog minderjarige kinderen. Daarenboven is er waarschijnlijk tussen deze kinderen en de generaal *Wilford* door diens huwelijk nog een andere familieverhouding ontstaan, waardoor de reeds bestaande banden nog nauwer aangehaald werden.

De heer Graham-Vivian was zo vriendelijk voor mij een onderzoek te doen instellen in de processtukken van *George Wilford Bulkley* tegen de weduwe van de generaal *Wilford.* Uit het mij toegezonden extract bleek, dat *George Wilford Bulkley* op de erfenis van de generaal aanspraak had gemaakt omdat hij via zijn moeder, *Mary Wilford,* die een enig kind was geweest, des erflaters naaste verwant was. Ten bewijze daarvan beriep hij zich in appèl op het feit, dat zijn overgrootvader, *William Wilford,* en de grootvader van de generaal, *Edward Wilford,* de twee enige zoons geweest waren van *Edward Wilford (sr.)* [103]). Dit klopte dus met het hierboven opgemerkte. Uitdrukkelijk echter o n t k e n d e de appellant (G. *W. Bulkley* dus)

> „that bis title was clerived trough a common ancestor of the said Respondent (m.a.w. de weduwe van de generaal) and the Appellant, who left two daughters, his co-heiresses, and that the Respondent was deseendecl from one, and the Appellant from the other".

Zoals de heer Graham-Vivian mij mededeelde, was de weduwe van de generaal wel bereid geweest haar tegenpartij op grond van laatstgenoemde gemeenschappelijke afstamming

---

99) Zie vorige noot. Ik heb de indruk, dat G. *W. Bulkley* ook het nog in leven zijn van zijn broerskinderen in Nederland heeft verzwegen in de hoop daardoor t.z.t. de gehele erfenis te kunnen inpalmen.

100) Blijkens mededeling van Jhr. van Kretschmar waren *Charles Wilford* en *Elizabeth Holland* getrouwd te Londen (St. George's Chapel; Hyde Park Corner) op 2 jan. 1745. Beiden kwamen uit Enfield (Middlesex).

101) *William Wilford en Mary Cripps* tr. Enfield (Middleses) 29 okt. 1717 op „licence of the Bishop of London". Ter aanvulling van de gegevens over de familie *Wilford* kan nog medegedeeld worden, dat de gelijknamige zoon van *William Wilford* huwde 1° te Enfield op 17 okt. 1742 met *Anne Brocanear* en 2° te Londen (St. James's, Dnkes Place) in 1752 met *Sara Eelles.*

102) „Proved" 16 jan. 1823 (Prerog. Court of Canterbury, Somerset House, Londen). Blijkens Warwick Wroth, The London Pleasure Gardens of the Eighteenth Century (Londen, 1896) was na de afbraak van het beroemde paviljoen (Rotonde), dat eens het trefpunt van de Londense „upper-ten" was geweest, het terrein van Ranelagh House en Gardens in 1805/1806 bij gedeelten in handen gekomen van de generaal *Richard Rich Wilford,* die het toen bij zijn aangrenzende bezittingen voegde. Deze laatsten zal bij van zijn vader geërfd hebben. Deze woonde te Chelsea.

103) Zie: Record Office, House of Lords, Victoria Town, Londen; Chaneery-Snit, Appeal from the High Court of Chancery between G. *W. Bulkley,* Appellant, and *Anna Wilford,* Respondent, 17 juli 1823 (blz. 1105-1133).

een deel (de helft?) van de omstreden nalatenschap af te staan. Daar nu George *Wilford* niet die gemeenschappelijke afstamming ontkende, maar alleen het feit, dat hij daarop zijn aanspraken grondde, kan worden vermoed, dat ook *Richard Rich Wilford*'s vrouw een familielid was van de kinderen van *George* en *Mary Bulkley*. Een van de (over-?) grootmoeders van die kinderen is dus vermoedelijk een zuster geweest van de moeder of grootmoeder van de generaalsweduwe. Waar het in Engeiand echter zo buitengewoon moeilijk is de afstamming van een gehuwde vrouw vast te stellen, moet ik mij helaas tot het uiten van dit vermoeden bepalen [103a]).

Ondertussen kon nu uit het feit, dat de generaal *Wilford* al de voogd van *William Fisher Bulkley zou* zijn geweest. afgeleid worden, dat George *Bulkley* en *Mary Wilford* waarschijnlijk beiden reeds waren overleden voordat hun jongste zoon 'de meerderjarige leeftijd bereikt had. Veel hoop, dat het zou gelukken meer over hen te ontdekken, kon de heer Graham-Vivian mij niet geven. Omineus scheen alleen reeds het feit, dat van *George Bulkley* onder zijn nakomelingen weinig meer bekend 'was dan zijn naam. Alleen bestond *er* bij de Bulkley's in Engeland nog een vage herinnering, dat hij in 1767 zou zijn getrouwd, maar de mededeling, dat dit huwelijk in Londen in de St. Paul's Church van Covent Garden zou plaats gevonden hebben, bleek bij verificatie onjuist. En opnieuw stond ik dus voor de vraag, of ik nu maar niet het onderzoek moest staken, Wat de heer Graham-Vivian mij alleen kon voorspellen, was dat verder onderzoek veel kosten zou meebrengen en vermoedelijk zonder resultaat zou blijven.

§ 7. Wilford (II).

> „Here is a woman bred up to the stage and passing her life upon it....., some licence may be allowed to a woman, who diverts us so agreeably, who attracts the society of the wits, and is so capita1 adresser. We will treat her. . . . . with consideration". (LEIGH HUNT)

Iets was er echter, 'dat mij er toe bracht ook nu nog niet bij de pakken te gaan neerzitten. In een van zijn brieven had de heer Graham-Vivian mij medegedeeld, dat bij de Bulkley's in Engeland de vage herinnering leefde. dat *Mary Wilford* een actrice geweest was, die onder de naam "Mrs. *Bulkley*" bij de eerste opvoering van Oliver Goldsmith's nog steeds klassieke toneelstuk "She Stoops to Conquer" in het Londense Covent Garden Theatre (op 15 maart 1773) naam had gemaakt. Ook in andere rollen zou zij op het Londense toneel grote triumphen hebben gevierd. Mijn zegsman kon mij niet verzekeren, dat die overlevering vertrouwen verdiende. Zij werd echter enigermate bevestigd door het feit, dat *George Wilford Bulkley* gedoopt bleek te zijn in de nog heden ten dage als de „Actor's Church" bekend staande kerk van St. Paul in Covent Garden. Verdere bewijzen echter ontbraken, en iedere genealoog weet, hoe voorzichtig hij dient te zijn met mondeling overgeleverde verhalen.

Indien echter de overlevering juist was, dan zou toch — zo kwam het mij voor — over die „beroemde" (?) actrice nog wel iets naders gevonden kunnen worden in de "contemporaine" Engelse literatuur. Juist de Engelse 18de eeuw heeft ons een schat van dagboeken, brieven en levensbeschrijvingen opgeleverd en deze zijn voor een groot deel ook aanwezig in

103a) Nader is mij gebleken, dat *Richard Rich Wilford op 19* juli 1802 in Chelsea (St. Luke) trouwde met de weduwe *Anna Prause*.

Nederlandse bibliotheken. Zou ik dus niet in Nederland kunnen vinden, wat in Engeland, naar het scheen, niet meer — of alleen met veel kosten en moeiten' — alsnog te achterhalen zou zijn? Gesteld, dat *Mary Wilford* inderdaad een beroemd actrice was geweest, dan moest zij hebben voldaan aan de beschrijving, die de kenner van „London in the eighteenth century", Sir Walter Besant, in zijn aldus genaamde werk (Londen, 1902, blz. 428) heeft gegeven van' „the favourite actresses of the eighteenth century stage", d.w.z. zij moest zijn geweest:

> „not only very fine, sprighty, vivacious and clever, but also... singulary beautiful, if not personally winning".

Ik besloot een steekproef te nemen. Naar aanleiding van het artikel „Genealogen, Ikonografen en de Musea" van ons medelid, de heer 0. L. van der Aa in dit Maandblad, jaargang 1959 (LXXVI, kol. 279), richtte ik een brief aan de „National Portrait Gallery" in Londen met het verzoek mij mede te delen, of daar ook portretten bekend waren van de Engelse toneelspeelster „Mrs. *Bulkley*", Prompt ontving ik bericht, dat het British Museum liefst zes gravures bezat van „Mrs. *Bulk(e)ley*, née *Wilford*" in verschillende rollen, o.a. in de epiloog van het hierboven genoemde blijspel van Gold-

Mrs. *Mary Bulkley* (née *Wilford*).
Gravure van Cook (naar D. Dodd) in het British Museum te Londen.

smith [104]). Had de heer Graham-Vivian mij dus (niet geheel onbegrijpelijk) „misfortune" voor mijn verdere naspeuringen voorspeld, in werkelijkheid bleek ik „Miss Fortune" weer aan mijn zijde te hebben.....

Na aan de Koninklijke Bibliotheek opgegeven te hebben welke literatuur ik voor mijn verder onderzoek wilde raadplegen, kreeg ik van' die kant een lijstje toegestuurd met opgave der boeken, die ik in Nederland doornemen kon. Daaronder was een anoniem boekje, waarmee zekere Joseph Haslewood in 1795 zijn lezers heeft trachten te vermaken door hen in te lichten over het persoonlijke leven van Engelse acteurs en actrices in de tweede helft van de 18de eeuw, Ook zekere liefdesverwikkelingen van „Mrs. *Bulkeley*" bleek Haslewood aan de vergetelheid onttrokken te hebben [105]). Hij noemt haar enkele malen „Mrs. *Bulkeley*, now Mrs. *Barresford*". Mijn daaraan ontleende vermoeden, dat *Mary Wilford* op nog jeugdige leeftijd als weduwe zou zijn hertrouwd, werd door onderzoekingen van Jhr. van Kretschmar bevestigd. Niet alleen stelde hij vast, dat „*Mary Bulkley*" op *22* juli 1788 te Londen (St. George's Hanover Square) hertrouwde met een *Ebenezer Barresford* [106]), maar hij vond ook haar eerste huwelijk. Nog jong — zij was zelfs nog minderjarig — werd zij met toestemming van haar vader, *Charles Wilford, te* Chelsea op 9 aug. 1767 in de kerk van St. Luke met *George Bulkley* in het huwelijk verbonden [107]); als getuige fungeerde mede *Edward Wilford*. Zelf vond Jhr. van Kretschmar nu ook „Mrs. *Barresford*, née *Wilford*" — „known for some years as „Mrs. *Bulkeley*" — vermeld in W. Davenport Adams in 1904 verschenen "A Dictionary of the Drama". En tegelijkertijd trof ik „Miss *Wilford*" — later „Mrs. *Bulk(e)ley*" — herhaaldelijk aan in de in 1946 uitgegeven dagboeken van de journalist en uitgever Isaac Reed (1742—1807). Deze bleek haar in zijn jonge jaren (1762-1765) herhaaldelijk te hebben aanschouwd als danseres in het Covent Garden Theatre, en haar vervolgens (tot 1783) vele malen als toneelspeelster gadegeslagen te hebben [108]). Tussen Jhr. van Kretschmar en mij ontbrandde nu een strijd, wie er het eerst in zou slagen *Mary Wilfords* levensloop te reconstrueren. Daar eerstgenoemde in de University Library van Cambridge vele boeken raadplegen kon, die in Nederlandse bibliotheken

[104]) De andere gravures geven haar weer als Princess of France in „Loves Labour Lost", Angelin in „Love makes a Man", Mrs. Ford in „The merry Wives of Windsor", Lady Dainty in „Double Gallant" en Mrs. Wilding in „Gamesters". Volgens W. Davenport Adams „A Dictionary of the Drama" (1904) vervulde zij in „She Stoops to Conquer" de rol van Miss Hardeastle en in „The Merchant of Venice" de rol van Portia. Mrs. Inchbald's British Theatre (1508) vermeldt haar nog als Violetta in Cumberland's „The Brothers" en als Miss Richland in „The Good-natur'd Man".

[105]) Nieuwsgierige lezers kunnen worden verwezen naar: The Secret History of the Green Room, containing authentic and entertaining memoirs of tho actors and actresses in the three Thcatres Royal (Londen 2e druk, 1795), dl. I, blz. 180, 261—263 en 330. De index vermeldt haar naam niet.

[106]) Op „licence" van „the Faculty Office" d.d. 21 juli 1788, waarin de bruigom „*Beresford*" wordt genoemd. „The Gentleman's Magazine" en „The European Magazine" vermeldden dit huwelijk als gesloten tussen de kapitein *Eben. Barresford* „in the East Country Trade" en Mrs. *Bulkley* „late of Covent Garden".

[107]) Op „licence" van „the Faculty Office" d.d. 5 aug. 1767. *George Bulkley* woonde toen in de parochie van St. Martin-in-the-Field, Charles *Wilford* in do parochie van St. Clement Danes, terwijl de bruid sinds vier weken in Chelsea woonde. De huwelijksacte is te vinden in het trouwboek van Chelsea (St. Luke) 1767, blz. 94 nr 376.

[108]) Isaac Reed Diaries 1762—1804 (Los Angcles 1946), Index sub voce *Wilford* en *Bulkley* (onder welke laatste naam vergeten is melding te maken van blz. 91).

ontbraken, heeft hij de erepalm kunnen wegdragen. Zeer erkentelijk voor zijn onmisbare hulp doe ik hier een samenvatting volgen van hetgeen uit de geraadpleegde literatuur [109]) onder aanvulling met andere vondsten bijeen gebracht is kunnen worden. Voor een goed begrip is het nodig onze aandacht niet geheel te concentreren op *Mary Wilford,* maar ook een en ander, mede te delen over de historie van het Londens toneel.

In 1689 had een voormalig Londens „sollicitor", *Christopher Rich* genaamd, zich een. aandeel verworven in het Theatre Royal Patent. Toen hij in 1714 stierf, had hij zich door zijn tyrannieke en twistzieke aard de leiding van de Londense toneelwereld verschaft. Van zijn beide zonen, heeft vooral de zoon *John Rich* (1692-1761) het werk van zijn vader voortgezet. Zes weken na de dood van zijn vader opende hij het door Christopher gebouwde New Lincoln Inn's Field Theatre te Londen, waarin hij bijna 14 jaar later op 29 jan. 1728 met enorm succes de door Colley Cibbers (van het Londense „Drury Lane Theatre") geweigerde klucht "The Beggars Opera" van John Gay voor de eerste maal op het toneel bracht. De befaamde actrice Lavinia Fenton (later Duchess of Bolton) vervulde daarbij de rol van Polly Peachum. Zij maakte daardoor zichzelf en de opera beroemd en volgens een sedertdien gevleugeld geworden woord „Rich gay and Gay rich".

Eind 1731 stelde Rich, omdat zijn theater sporen van verval ging vertonen, een inschrijving open voor de bouw van een nieuwe schouwburg in Bow-Street (Covent Garden). £ *6000* was in korte tijd bij elkaar, en op 27 dec. 1732 kon het nieuwe theater onder overweldigende belangstelling worden geopend. Kort daarop volgde een nieuwe opvoering van „The Beggars Opera", nu met de actrice Miss *Norsa* als debutante onder de toneelnaam „Miss Nassau" in de rol van Polly. Lavinia Fenton had zich nl. van het toneel teruggetrokken, om aan de zijde van haar latere gemaal in het dagelijks leven een rol te gaan vervullen, die eerst in 1751 door een wettig huwelijk zou worden gelegaliseerd.

Van zijn tijdgenoten was John Rich niet alleen de grootste en meest geslaagde toneel-manager, maar hij was — al heeft men hem dikwijls verweten, dat hij de goede smaak van het toneellievend publiek ernstig heeft bedorven — ook een zeer succesvol vernieuwer van de toneelkunst doordat hij de pantomime in Engeland introduceerde. Elk jaar bracht hij een nieuw stuk, dat telkens weer een groot succes werd. Zelf hield hij zich voor een groot treurspelspeler, maar bij het publiek heeft hij vooral naam gemaakt door zijn optreden als harlekijn in zijn extravagante pantomimes, waarin hij zelfs dieren, koorddansers en worstelaars op het toneel bracht.

In 1744 trouwde Rich, die zijn eerste vrouw had verloren, met een dame, van wie wordt getuigd, dat zij "became a serious character after having been a very contrary one". De beroemde actrice Mrs. G. A. Bellamy, die aanvankelijk met Rich en zijn vier dochters warm bevriend was, maar niet erg

[109]) Geraadpleegd zijn o.m.: Mrs. Georgo Anne Bellamy, Memoirs (1789); Charles Dibdin, A complete History of the English Stage (1797-1800); James C. Dibdin, The Annals of the Edinburgh Stage; Dr. J. Doran. Their Majesties' Servants, or Annals of the Stage; Percy Fitzgerald, New History of the English Stage; John Genest, Sowe Account of the English Stage, from the Restauration in 1660 to 1830 (Londen 1832); Jackson, History of the Scottish Theatre; G. F. Waldron, The Shakespearean Miscellany (1802); Henry Saxe Wyndham, The Annals of Covent Garden 1732-1897; The Thespian Dictionary (1805); The Oxford Companion to the Theatre; Dictionary of National Biography; The Gentleman% Magazine; The European Magazine e.a.

harmonieerde met Rich's tweede vrouw (en dus misschien te harer opzichte niet geheel objectief is geweest), vertelt in een harer brieven (Memoirs, letter XXVIII), dat zij Rich eens in zijn landhuis Cowley Grove in Hillingdon bij Uxbridge bezocht. Zij werd er door Rich en zijn dochters met de grootste hartelijkheid ontvangen, maar de meesteres van het huis deed koel en zeer gereserveerd. Over haar verhaalt Mrs. Bellamy:

> „Deze dame, die zich tot het Methodisme bekeerd had, dacht aan niets anders dan bidden en schatten verzamelen voor haar zelf en haar ega. Kort na de dood van zijn vrouw was Rieh met deze dame getrouwd. Haar naam was, voordat deze gebeurtenis plaats greep, Mrs. Stevens. Zij was te voren buffetjuffrouw in Brets Coffee House geweest, daarna een actrice, maar verschillende jaren (tevens) zijn huishoudster. Zij was in die tijd een middelmatig toneelspeelster. Zij was de intieme vriendin geweest van miss Nassau, die miss Fenton, de latere Duchess of Bolton, opvolgde in Gay's Polly Peachum. Op haar aanraden (zoals men mij heeft verteld) stelde miss Nassau zich onder de hoede van (nu wijlen) de graaf van Orford, zoon van de vroegere Sir Robert Walpole.
>
> Door de verdere bestieringen van Mrs. Rich werd een huwelijk tot stand gebracht tussen een broer van haar, wiens naam *Wilford* was, en een zuster van die dame (*Norsa*). Dit verzekerde aan Mr *Wilford* een fortuin, daar Lord Orford in' die tijd Auditor of the Exchequer was en talloze plaatsen had te vergeven. Dienovereenkomstig kwam Mr. *Wilford* onder de pannen, en hij was, toen wij arriveerden, met zijn vrouw in Cowley op bezoek".

Wie die zuster van Mr. *Wilford* was, kon Jhr. van Kretschmar mij spoedig berichten. Op 25 nov. 1744 bleken in de St. Paul's Church (Covent Garden) te Londen gehuwd: *John Rich* en *Priscilla Wilford*. Blijkens de genealogie, die aan de heer Graham-Vivian was overgelegd, was deze dame een zuster van *Edward Wilford* (1715—1789), de vader van de generaal *Richard Rich Wilford,* welke laatste zijn tweede voornaam blijkbaar aan zijn oom, de toneelspeler Rich had ontleend. Of Rich's tweede vrouw inderdaad identiek is geweest met de actrice Mrs. Stevens, kan hier in het midden worden gelaten. Volgens de „marriage-licence" van *Rich* en *Priscilla Wilford* was de bruid in elk geval ongehuwd en „Mrs. Stevens" moet — als Mrs. Bellamy zich niet heeft vergist — dan een toneelnaam zijn geweest. In de jaren 1732—1743/44 vond Jhr. van Kretschmar een Mrs. Stevens vermeld onder de minst belangrijke toneelspeelsters van de groep, die toen onder leiding van John Rich in Covent Garden Theatre optrad. Ik deelde al mee, dat miss Nassau (= miss *Norsa)* ook in 1732 op dat Londens toneel debuteerde. Zij had daar èn als zangeres èn als actrice een groot succes, totdat zij na het seizoen van 1734-1735 met toestemming harer ouders door Robert Walpole, sinds 1746 tweede graaf van Orford, „off the stage" werd genomen. Deze laatste, die ook volgens andere bronnen zeer ongelukkig gehuwd was met een vrouw „of profligate habits and detested, her character being held in universal horror" gaf miss Norsa een schriftelijke verklaring, dat hij met haar zou trouwen zodra zijn vrouw (van wie hij gescheiden leefde) overleden zou zijn. Maar in tegenstelling 'met deze berekening werd hij door zijn vrouw overleefd. Twee maanden na zijn dood (in 1751) hertrouwde zijzelf; haar tweede man liet haar echter in 1754 in de steek.. . Van 1739-1751 was Lord Orford Auditor of the Exchequer, en de mededelingen van Mrs. Bellamy over de door Mrs. Rich tot stand gebrachte transacties worden aardig bevestigd niet alleen door het feit, dat Priscilla's broer *Edward Wilford* in 1746 op „licence" van het Faculty Office (d.d. 14 juli van dat jaar). huwde met *Rachael Norsa,* maar ook door mededelingen in de „Gentleman's Magazine" 's uit 1747 en 1755, volgens welke Edward Wilford in 1747 werd benoemd tot „clerck of the Registers and Issues in the Auditor's Office of the Exchequer" en in 1755 werd bevorderd tot „chief clerk". Volgens dezelfde bron overleed hij in laatstgenoemde positie te Chelsea op 17 juli 1789 (G.M. a°.1789). Daarenboven vertelt Horace Walpole in een brief, die aangehaald is door Dr. J. Doran in zijn werk „Their Majesties' Servants, or the Annals of the Stage" (1, blz. 507), dat zijn met de harlekijn Rich bevriende broeder Lord Orford „keeps Miss Norsa the player", terwijl om de *harlekijnerij* te volmaken „somebody's brother" (i.c. dus de broer van Mrs. Rich) op het punt stond te trouwen met „the Jewess's sister". Of de meisjes Norsa inderdaad van Joodsen bloede waren, kan terzijde worden gelaten. Miss Norsa; de actrice, was in ieder geval een beeldschone vrouw [110]).

Ik wees er al op, dat Mrs. Bellamy misschien niet geheel objectief was t.a.v. Mrs. Rich. In haar XXXIIste brief vertelt zij, dat tijdens haar verblijf buitenslands Miss *Wilford,* een nicht („cousin") van Mrs. *Rich,* haar debuut had gemaakt in „Estephanie". Mrs. Rich zou in deze tijd haar houding tegenover Mrs. Bellamy sterk hebben veranderd. Deze laatste verklaarde, dat zij er geen bezwaar tegen zou hebben gehad, als men die jonge actrice een „rol de debut" had gegeven, maar men had haar daarover eerst kunnen raadplegen. Van die tijd af verkoelden de betrekkingen met de gehele familie Rich zodanig, dat Mrs. Bellamy alleen nog af en toe de jongste dochter ontmoette. Vermoedelijk heeft men zich door Mrs. Bellamy niet de wet willen laten voorschrijven. Maar Smollett, die het eveneens met Mrs. Rich aan de stok kreeg (en wel n.a.v. zijn in 1748 verschenen „Roderick Random"), had het ook niet op haar begrepen. Volgens hem leed Rich, „wiens hoofd van nature toch al verre van helder was", erg onder „de tyrannie van zijn vrouw en de vrees voor het helievuur tegelijkertijd". Zeker is, dat Rich tegen het eind van zijn leven steeds excentrieker gewoonten ging aannemen. Hij overleed in zijn huis op Covent Garden Piazza te Londen op 26 nov. 1761 en werd begraven in Hillingdon Churchyard. Boven zijn graf werd een wapenafbeelding geplaatst, waarin ook het wapen van zijn tweede vrouw werd opgenomen (drie leeuwenkoppen).

Geruime tijd na het door Mrs. Bellamy beschreven bezoek aan het landhuis van Rich in Cowley moet ook Jackson, directeur van de „Edinburgh Company at the Theatre Royal" te Edinburgh en schrijver van een in 1793 verschenen „History of the Scottish Theatre", daar enige tijd doorgebracht hebben. Hij ontmoette er toen — zo vertelt hij (a.w. blz. 117) — voor het eerst de latere Mrs. *Barresford,* die hij tot de grootste actrices van zijn tijd rekende [111]). Zij heette toen nog miss *Wilford, en* hij hield haar voor 14 à 15 jaar oud. Hij werd getroffen door haar „elegant figure" en het feit, dat zij in het bezit bleek van „every advantaqe of education to render her accomplishment complete". Jackson beging overigens de fout haar een dochter van Mr. Wilford, de zwager van Mr. Rich (toneelnaam Lun), te noemen. Zij was immers geen dochter van *Edward Wilford,* maar van diens neef *Charles.* Zelf heeft Jackson dit destijds blijkbaar in Cowley verblijvende kind weer ontmoet, toen zij als Mrs. *Bulkley* in de jaren 1781—'83, 1785 en 1788, en als Mrs. *Barresford* van

---

110) Haar portret is te vinden in Waldron's aangehaald werk.

111) Jackson, a.w. blz. 117. J. C. Dibdin, a.w. roemt haar optreden op 23 april 1754 als Hamlet.

1789—1791 aan het Edinburghse Theatre Royal was verbonden. Opvallend is overigens, dat nok Henry Saxe Wyndham Miss *Wilford* in zijn „The Annals of Coventry Garden 1732-1897" (blz. 157) betitelde als een „niece" (oomzegster dus) van *John Rich*. Misschien is voor deze tak van de *Wilford*'s de zo goed-geslaagde *Edward Wilford* een soort paradepaardje geweest. Tekenend schijnt mij het feit, dat *Priscilla Rich* op haar grafsteen een „sister of Edward Wilford Esq." genoemd wordt. Al is zij dan waarschijnlijk geen „barmaid" geweest (zoals Mrs. Bellamy zo lieflijk verzekert), toch schijnt de „chief clerk" van de Auditor of the Exchequer wel als een coryphee in zijn familie te zijn beschouwd, en Miss *Wilford* (later Mrs. *Bulkley)* heeft het zich wellicht graag laten aanleunen, dat zij een dochter van die „chief clerk" zou zijn geweest.. ... Vermoedelijk placht zij haar zoveel oudere nicht Priscilla als „tante" aan te spreken.

Tegen de geloofwaardigheid van de mededeling, dat *Priscilla Rich* geb. *Wilford* oorspronkelijk „barmaid" geweest zou zijn, pleit ook, dat de *Wilford*'s van zeer goede afkomst geweest moeten zijn. De tak, waartoe *Mary Wilford* behoorde, zal echter ten gevolge van het Engelse erfrecht, financiëel wat achterop geraakt kunnen zijn: haar overgrootvader, grootvader en vader waren allen jongere zonen geweest, en het Engelse erfrecht begunstigde steeds de oudste zoon boven de jongeren. Aan Jhr. van Rretschmar dank ik een zeer uitvoerige genealogie van Mary's familie, waaraan ik de volgende stamreeks ontleen:

1. *John Wilford,* burger en griffier van Londen, verkreeg als erfgenaam van Cecily, vrouw van Richard Oudeby, in 1519 de „manor of Elsings" (ook genoemd Norrys-farm) in Enfield, begr. Londen (Ludgate, Church of St. Martin) in of kort voor jan. 1542; tr. *Agnes Bylsby,* geb. in het graafschap Lincoln, † in of kort voor maart 1548.

II. *Stephen Wilford,* geb. Enfield (Norrys-Farm), *testeerde* 16 sept. 1547, t 26 sept. 1547; tr. *Juliana Shyne,* geb. Bradley (Berkuhire), dr. van *William Shyne.*

III. *John Wilford,* geb. ca. 1545, begr. Enfield 20 aug. 1586; tr. *Elizabeth Cordell,* beer. Enfield 25 febr. 1584.' dr. van *Robert (Thomaszn.)* en *Margaret Hodge.*

IV. *William Wilford,* geb. Enfield, woonde sinds 1622 *in* Hadley, „barrister" van de Middle Temple (7 aug. 1595), begr. Enfield 7 jan. 1626; tr. *Magdalen Taylor,* dr. van *Roger Taylor.*

V. *Edward Wilford,* geb. Enfield, „barrister" van Gray's Inn (1 mei 1635), begr. Enfield 29 aug. 1682; tr. *Susanna Starling* (wier broer Sir Samuel Starling o.a. Lord Mayor van Londen was), begr. Enfield 17 maart 1675, dr. van *Samuel Starling.*

VI. *Edward Wilford* („the Younger"), geb. Enfield 1648; tr. *Priscilla Farrer,* dr. van John *Farrer.*

VII. *William Wilford,* ged. Enfield 6 jan. 1680, burger en „Merchant-Taylor" van Londen, begr. ald. 17 dec. 1763; tr. Enfield 29 okt. 1.717 *Mary Cripps,* hegr. Enfield 18 sept. 1763.

VIII. *Charles Wilford,* ged. Enfield 19 febr. 1724. woonde te Londen, begr. Enfield 26 juli 1775; tr.' Londen (St. George's Chapel, Hyde Park Corner) 2 jan. 1745 *Elisabeth Holland,* (dr. van *John en Elisabeth* .....?) Zij waren do ouders van *Mary Wilford* (Mrs. *Bulkley*).

Volgens zijn testament d.d. 28 febr. 1762 (Prerog. Court of Canterbury, Book Simpson, p. 75; Somerset House) sleet *William Wilford* (sub VII) zijn laatste levensdagen ten huize van zijn neef *Edward* in Chelsea. Deze kreeg het grootste deel van Williams nalatensehan om met hetgeen nog na betaling van alle schulden en begrafeniskosten zou resten Williams kleindochter *Mary* (de dochter van Charles) on te voeden „in such a manner as he in *his* discretion shall think fit and proper before her attaining the age aforesaid" (= „the age of 21").

Na de dood van John Rich kwam Covent Garden Theatre in handen van zijn drie schoonzoons en zijn weduwe, maar onder beding, dat het theater en het patent verkocht zouden worden zodra daarvoor £ 60.000 bedongen konden worden. Dit gelukte in aug. 1767. Het beheer geraakte toen in handen van een geheel andere groep, die het theater op 14 sept. heropende. Tot het toen onder leiding van George Colman en William Powell optredende nieuwe gezelschap behoorde echter ook Mrs. Bulkley. Deze was, naar we al weten, in aug. 1767 getrouwd. Evenwel had zij al op 23 april 1765 in Covent Garden Theatre haar debuut gemaakt als actrice. Dit wordt ons door Wyndham verteld èn door John Genest in zijn tiendelig werk "Some Account of the English Stage from the Restauration in 1660 to 1830" (deel VI, blz. 570). Beide schrijvers delen mee, dat zij daar te voren ballet-danseres was geweest. Uit het laatste jaar, waarin dit theater nog was bestuurd o.a. door de weduwe Rich, heeft Mrs. Bellamy ons nog in haar LXXXIVste brief een grappig verhaal overgeleverd.

Mrs. Bellamy, die reeds geruime tijd in voortdurende geldnood verkeerde. was in het najaar van 1766 wegens haar schulden gearresteerd en terecht gekomen in de King's Bench Prison. Zij slaagde er evenwel in een „day-rule" te krijgen, waardoor zij in Staat werd gesteld wederom op het toneel te verschijnen om zo enige inkomsten te verwerven. Inmiddels had evenwel Mrs. Rich geprofiteerd van de kans om Mrs. Bellamy door Miss *Wilford,* haar nichtje, te laten vervangen. Op 10 nov. 1766 nu zou „King Lear" worden gegeven, en het lag in de bedoeling, dat Miss *Wilford* dan de rol van „Cordelia" zou vervullen. Mrs. Bellamy had echter haar komst aangekondigd en op eigen initiatief had de souffleur van het gezelschap op de aanplakbiljetten de naam van Miss Wilford weer vervangen door die van Mrs. Bellamy. Maar 's middags bereikte Mrs. Bellamy het verzoek zich ten behoeve van *Miss Wilford* terug te trekken. Zij weigert ondanks de waarschuwing, dat zij daardoor zich de haat van de gehele familie Rich op de hals zal halen. Als een huisknecht Mrs. Bellamy komt berichten, dat men de affiches inmiddels al weer had gewijzigd, laat zij strooibiljetten drukken, waarin zij de gehele toedracht vertelt, *en* die zij aan de schouwburgbezoekers bij het betreden van de zaal laat uitreiken. Vele jaren later" nog vertelde Mrs. Bellamy triomphantelijk:

„Toen het gordijn opging was er een algemeen geroep om „your humble servant" en na Cordelia's opkomst was zij, ondanks het feit, dat zij het „enfant chéri" van de families Rich en Wilford was, gedwongen zich terug te trekken en plaats te maken voor mij. Reeds geheel gekleed zijnde, maakte ik terstond mijn entrée te midden van een algemeen applaus. — Opgemerkt moet worden, dat mijn schone rivale, die ongetwijfeld een uitnemende danseres was, toen nog in het geheel geen naam als tragedienne had gemaakt. De jonge dame, wier bittere teleurstelling groot was, kwam in de „Green Room" en zei, dat zij verbaasd was, dat enige toneelspeler het durfde wagen Mrs. Rich voor het hoofd te stoten. Ik zou haar hebben kunnen vertellen, dat haar goede nicht veel meer het publiek voor het hoofd stootte „by forcing her *then* uninformed relation upon them". Maar daar ik noch het hoofdfronzen van de Lady Directress vreesde, noch op haar gunst hoopte, vond ik „the little Cordelia" te min om te antwoorden".

Begrijpelijk is, dat na deze gebeurtenis Mrs. Bellamy niet meer over Mrs. *Bulkley* spreekt. Maar wij kunnen haar levensloop op grond van andere bronnen reconstrueren. Isaac Reed heeft haar, zoals ik al mededeelde, in de jaren 1762-1765 herhaaldelijk zien dansen op het toneel van Covent Garden Theatre. Volgens de "Thespian Dictionary" (1805) was zij een leerling geweest van M. Poecier, die aanvankelijk een bekend danser van de Opera te Parijs was geweest en op 3 dec. 1754 voor het eerst in Londen was opgetreden. Dat

zij — zoals dezelfde bron meedeelt — reeds op 11 april 1759 (dus nauwelijks tien jaren oud) als danseres haar debuut zou hebben gemaakt, lijkt me echter weinig aannemelijk. Sinds 8 jan. 1766 signaleerde Reed haar als actrice, eerst als Miss *Wilford,* daarna als Mrs. *Bulkley.* En volgens hem, èn volgens Davenport Adams is zij tot het seizoen 1779/80 aan Covent Garden Theatre verbonden gebleven, Volgens laatstgenoemde auteur trad zij vervolgens in 1782 op in het (alleen gedurende de zomermaanden geopende) ,,Haymarket Theatre" te Londen, en verbond zij zich vervolgens voor de jaren 1782-1784 aan het Londense theater ,,Drury Lane", om in de zomer van laatstgenoemd jaar 'weer in ,,The Hay" terug te keren. Daar vermeldt Genest haar nog in 1788 en 1789 als Mrs. *Barresford,* maar hiervóór vertelde ik al, dat zij inmiddels ook reeds herhaaldelijk opgetreden was in Edinburgh. In 1789 schijnt zij (na haar tweede huwelijk dus) daarheen definitief teruggekeerd te zijn. Zij is er tot 1791 de toneelkunst blijven beoefenen. Het daaropvolgende jaar overleed zij — volgens de ,,Thespian Dictionary" — in Dumfries in Schotland. ,,The European Magazine" van 1792 vermeldt haar overlijden aldaar op 19 dec. '1792 als ,,Mrs. *Berresford,* former Mrs. *Bulkeley,* actress of, Covent Garden".

(Slot volgt.)

Familie-aantekeningen van Gerard van Couwenhoven,

medegedeeld door Mr. R. A. Rueb.

De hieronder volgende familie-aantekeningen bevinden zich in bezit van de Heer H. W. G. Ras te Velp (G.) en zijn blijkens de inhoud van de hand van *Gerard van Couwenhoven,* die — naar Nederl. Leeuw 1887, blz. 26 e.v. mededeelt — geboren was te Koningsbergen en 17 november 1757 te Amsterdam (Nieuwe Kerk) werd begraven. Uit zijn te Dantzig op 20 aug. 1708 met *Dorothea Strodt* gesloten huwelijk werden, zoals uit de onderstaande aantekeningen blijkt, drie kinderen geboren, Over hen en hun afstammelingen verstrekt Nederl, Leeuw 1887, blz. 26 e.v., nadere gegevens: aldaar zijn ook de familie-aantekeningen van *Hendrik van Couwenhoven Gerardsz.* (1711-1792) over de jaren 1743-1766 opgenomen.

De onderstaande' aantekeningen lopen over de jaren 1709 -1757; dat daarin geen gegevens voorkomen over het verdere lot van de in 1709 geboren dochter *Anna Geertruyd van Couwenhoven,* wordt verklaard door de mededeling in Nederl. Leeuw 1887, blz. 27, dat zij door *Martin Born* werd geschaakt, met deze *Born* in het huwelijk trad en ten gevolge daarvan door haar vader werd onterfd, Blijkens dezelfde bron trad zij, als we d uw e van *Martin Born,* nog als getuige op bij de doop op 9 november 1759 in de Westerkerk te Amsterdam van een dochter van haar broeder *Hendrik van Couwenhoven.*

Dantzig 1709

Den 8 Aug. 's nagts te 1¾ uure is mijn eerste dogter geboore n & 18 dt 's namiddags te 5 uure gedoopt door Dº Stephanus Wolters & genaemt *Anna Geertruyd;* de Gevaders

zijn geweest: Cornelis Gerritz Mooij, Geertruyd van Couwenhoven & Adelgonda Broun hebbende van d' eerste ter geschenk gekregen een silvere Lampet schotel & kan verguld van d' andere 2 silvere Cercoupen & van de laeste een silver kommetje.

Conigsbergen 1710

Den 22 Aug. 's namiddags te 5¾ uure is mijn vrouw ten anderen mael bevallen van een dogter, dewelke 24 dt nademiddagh te 4 uur door Dº Johan Jacob Schrotenbergh gedoopt & genaemt is *Maria Hendriefta.* de Gevaders zijn geweest *Edward Manning* Mad. *Six & Hendrietta van Couwenhoven,* hebbende van d' eerste tot een gift gekregen een rond & van de tweede een lankwerpigh korffje & van de derde een silvere teeketel.

Conigsbergen 1711

Den 3 Novemb. 's avonds te 9 uuren is mijn vrouw ten derdenmael bevallen van een soon die 8 dt s middags te 3 uur door Johan Jacob Schrotenbergh gedoopt & genaemt is *Hendrik.* de Gevaders sijn geweest, *Pieter van Hole, Hend. van Couwenhoven & Anna Catharina Mooij,* hebbende van d' eerste ter gaaff gekregen een rond korffje met vergulde oortjes van de tweede een silvere Convoer & van de laeste een silvere Inckdoos.

Conigsbergen 1712

Den 28 Meij smorgens vroegh te 3 uuren heeft het God belieft mijn beminde, Liefste na een krankheijd 4 w aen een swaere droge hoest & grote Enghborstigheijd uijt dese Wereld tot sigh overteneemen in d' eeuwige heerlykheijd & is vervolgens den 3 junij 's middags te 3 uur in de Kniephoffse Domkerk ter rustplaetse gebragt digt bij het altaer in Nº 27, welke steen als een erfgraft voor haer gecogt hebbe & op deselve haer naem *Dorothea van Couwenhoven,* geboorne *Strodt* laten uijthouwen.

Amsterdam 1738

Den 17 Junij smiddags te 4 uure is mijn soon door Dº Cornelis van den Bogaerde in de Nieuwe kerk getrouwt met Juffr *Anna Westerveen.*

Amsterdam 1740

Den 26 April is mijn dogter *Maria Hendrietta* door Dº Petrus Hollebeek 's middags te 3½ uur getrouwt in de Nieuwe kerk met *Nicolaas Muilman.*

1742

Den 19 febr. circa te 3½ uur is mijn dogter gelegen van een dogter dewelke 23 dt s avonds in de grote kapel door Dº Elsevier gedoopt & genaemt is *Maria Dorothea.*

1743

Den 1 April 's morgens bij 10 uren is sij wederom bevallen van een soon, dewelke 3 dt savonds in d' Zuijder kerk door Dº Marchie gedoopt & genaemt is *Hendrik.*

1743

Den 25 Aug. omtrent 11½ uur is in de kraam overleden *Anna Westerveen & 3e* August 's avonds te 8 uuren in de Nieuwe kerk begraven.

1747

Den 24 Septemb. smiddags omtrent 4 uur heeft Dº Martinus Snehtlage in de Nieuwe kerk getrout mijn soon met Juffr *Anna Elisabeth Bruijning.*

1748

Den 11 Xber smorgens te 10½ uur is mijn soons vrouw bevallen van een dogter, die 15 ditto smiddags in de Amstelkerk door Dº Van der Vorm gedoopt & genaemt is *Dorothea Geerfruijd*.

1750

Den *21* Maart smorgens bij 9½ uur, is voorsz bevallen van een soon & 22 ditto smiddags in de Zuyderkerk door Dº petrus Elsevier gedoopt *Hendrik*.

1750

Den 28 Novemb snags te 1 uur is mijn dogter bevallen van een soon, die 2 Xber savonds in de Suyderkerk door Dº Buurs gedoopt en genaemt is *Pieter*.

1752

Den 17 Junij op de Middagh te 12 uur is mijn soons Vrouw bevallen van een dogter, dewelke 18 ditto 's middags in d' Amstelkerk door Dº Noorbeek gedoopt en genaemt is Anna *Elisabeth*.

1753

Den *26* December te halff een op de Middagh is mijn soons Vrouw bevallen van een dogter dewelke 28 ditto savonds in de Westerkerk door Dº Adriaen Johan Elsevier gedoopt & genaemt is *Francina Cornelia*.

1754

Den 4 Meij te 10½ uur is de twede dogter van mijn soon *Anna Elisabeth* overleden *28* ditto op de Middagh in de Nieuwekerk begraven,

1755

Den 28 Decemb is mijn soons Vrouw snamiddags te 4½ uur bevallen van een dogter & is 2 Janua 1756 in de grote kapel gedoopt door Dº Visser & genaemt *Maria Henrietta*.

1756

Den 14 Maert snagts te 2 uur is gedagte *Maria Henrietta* overleden & den 17 ditto op de Middagh in de Nieuwe kerk begraven.

1757

Den 3 Junij smorgens te 3½ uur is mijn soons Vrouw bevallen van een dogter & is 5 ditto 's Middags in de Wester kerk door Dº Peiffers gedoopt & genaemt *Anna Elisabeth*.

KORTE MEDEDELINGEN,

Van Barnevelt.

In 1877 verscheen in de serie Nederlands Familie-Archief een door J. H. Scheffer bewerkte „Genealogie van het Geslacht van Barnevelt",

Bij onderzoek vond ik de navolgende aanvullende gegevens op de in bovengenoemde publicatie op de bladzijden 58 en 59 vermelde *Maarten* en *Bernard van Barneveld:*

1. *Dirck Barentsz. van Barnevelt,* afkomstig uit het Sticht van Munster, in 1622 kleermaker, in 1647 vermeld als ordinaris-bode van de Staten van Holland en West-Friesland, † tussen 31 aug. 1673 en 26 sept. 1675, tr.

1° 's-Gravenhage (Gr. K.) *17* april 1622 *Anthonette van Baetten (Bate);* tr. 2° 's-Gravenhage (Gr. K.) 24 maart 1647 *Aechfge (Agatha) Frans de Bruyn*, laatst weduwe van *Chrisfoffel van Speeckens.*

Op 3 april 1622 ondertrouwen en op 17 april 1622 trouwen in de Grote Kerk te 's-Gravenhage *Dirck Barentsz.,* kleermaker, *jongeman van* het Sticht van Munster, en *Anthonette Bate,* jongedochter, beiden wonende te 's-Gravenhage.

Op 15 febr. 1647 maken *Dirck Barentsz van Barnevelt,* weduwnaar van *Anthonette van Baetten,* ordinaris bode van de Staten van Holland en West Friesland, en *Aechtge Frans de Bruyn,* laatst weduwe van *Christoffel van Speeckens,* huwelijkse voorwaarden op voor nots. Dirck van Schoonderwoert te 's-Gravenhage (Not. Archief no. 135, fol. 328); op 24 maart 1647 zijn *zij* in de Grote kerk aldaar getrouwd.

31 aug. 1673 Codicil tot een testament voor notaris Marten van Sonnevelt te 's-Gravenhage: alsdan verschijnen *Dirck Barents van Barnevelt, zijn* vrouw *Agatha de Bruyn en* zijn oudste zoon *Bernhard,* gehuwd met *Maria Magdalena Harel.*

26 sept. 1675 verschijnt voor *Bernhard van Barnevelt,* notaris te 's-Gravenhage, *Quirijn Walter* uit Zeeland als last en procuratie hebbende van *Agatha* de *Bruyn,* weduwe van wijlen *Dirck Barents van Barnevelt.*

Dirck Barents van Barnevelt overleed dus tussen 31 aug. 1673 en 26 sept. 1675; hij komt te 's-Gravenhage in het begrafenisregister niet voor.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Bernard,* volgt onder IIa.
2. *Maarten,* volgt onder IIb.

Uit het tweede huwelijk:

3. *Aeltge (Alida) van Barnevelt,* ged. 's-Gravenhage (Grote K.) 17 mei 1648 (get.: Melchior Kemmels, Jan van Spaignon, Barber de Bruyn), † na 5 jan. 1699, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 16 sept. 1668) *Crijn Wellet,* j.m., wonende te Middelburg.

Op 16 sept. 1668 ondertrouwden te 's-Gravenhage *Crijn Wellet,* jonge man wonende te Middelburg, en *Alida van Barnevelt,* jongedochter, wonende te 's-Gravenhage.

Alida van Barnevelt wordt voorts ook vermeld in een acte van verkoop van 5 jan. 1699 (Kot. Archief 's-Gravenhage no 404, fol, 307-310).

IIa *Bernhard van Barnevelt,* notaris te 's-Gravenhage, tr. 's-Gravenhage 9 sept. 1654 *Maria Magdalena Harel,* dr. van *Adam Harel* en *Magdalena Rumph.*

Uit dit huwelijk:

1. *Adam van Barnevelt,* ged. 's-Gravenhage 26 dec. 1655 (get.: Adam Harel, Dirck Barentsz van Barnevelt, Magdalena Agatha Rumph en Agatha de Bruyn), hij werd notaris te 's-Gravenhage.
2. *Anthonetta van Barnevelt,* ged. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 17 aug. 1657 (get.: Ds. Rumpff, Adriaan van Adrichem, Jonkvr. Maria Flissita, Jonkvr. Agatha de Bruyn), begr. 's-Gravenhage 30 jan. 1744 (86 jaar oud).
3. *Christiaan van Barnevelt,* ged. 's-Gravenhage 26 sept. 1659 (get.: Dr. de Hertog, Martijn van Barneveld, Vrouwe Susanna de Smith, Catharina Motte).
4. *Dirck van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 11 okt. 1661 (get.: Johan Harel Sr., Martijn van Barneveld, Margret van Barneveld, Maria Margaretha de Hartogh).

5. *Magdalena van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 30 jan. 1664 (get.: Heer Eliseus Frederik Harel, Susanna Harel), begr. 's-Gravenhage 5 mei 1708.
6. *Daniel Jacobus van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 3 okt. 1666 (get.: Daniel Wichelhuisen, Christiaan Harel, Juffr. Anna Harel, weduwe van Rijchard Beaucham), werd notaris te 's-Gravenhage.
7. *Dina Constantia van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 9 jan. 1669.
8. *Eliseus Frederik van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 16 sept. 1670.
9. *Agnes Elisabeth van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 16 april 1675 (get.: Godefridus Broekhuysen, Juffr, Anna Maria Harel, Juffr. Agnes de Hartoge), begr. 's-Gravenhage 22 aug. 1732, tr. 's-Gravenhage 26 mei 1711 *Arnoldus van dhn Heuvel,* uit 's-Gravenhage.

IIb. *Maarten van Barneveld,* klerk van de Staten van Holland en West-Friesland, † vóór 11 mei 1677, tr. te Dordrecht (ondertr. 's-Gravenhage 15 maart 1654) *Margaretha Bisbinck,* uit Dordrecht.

In Not. Archief 's-Gravenhage is vermeld op 11 mei 1677 Martijn van Barnevelt zaliger, man van Margaretha Bisbinck, klerk van de Staten.

Uit dit huwelijk:

1. *Josina van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 10 juli 1655 (get.: Mr. Jacob de Wit, Dirck Barends van Barneveld met zijn huisvrouw), begr. 's-Gravenhage 11 maart 170 1.
2. *Joost van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 16 juli 1656, (get.: Mr. Jacob' de Wit, Dirck Barends van Barneveld, Maria Bisbinck en Cornelia Witmeijer), begr. 's-Gravenhage 31 maart 1701.
3. *Dirck van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 10 febr. 1658 (get.: Bernard van Barneveld, Johannes Bisbinck, Agatha de Bruyn huisvrouw van Dirck van Barneveld).
4. *Cornelis van Barneveld,* ged. 's-Gravenhage 9 mei 1659 (get.: Andries Erckelens, Anna Kemels en Maria Magd. Harel).

Josina van Barnevelt, tr. 's-Gravenhage 20 nov. 1644 *Andries Arckelis,* „saelmaker" uit 's-Gravenhage; zij wordt genoemd in de acte van verkoop 11 mei 1677 (Not. Arch. no. 417, fol. 248) als weduwe van *Andries Eckelens* en op 9 maart 1672 *Josyna* weduwe van *Andries Arckelens,* Mr. zadelmaker.

Vermoedelijk is *Josina* een dochter geweest van *Dirck Barentsz. van Barnevelt* en *Anthonette van Baetten,* gezien het feit, dat *Maarten van Barneveld* (IIb) zijn dochter *Josina* noemt en *Andries Brckelens* getuige is op 9 mei 1659 bij de doop van *Cornelis,* zoon van *Maarten van Barneveld* (IIb).

Of *Sophia van Barneuelt* begr. te 's-Gravenhage 30 maart 1723, *Willem van Barnevelt,* begr. 's-Gravenhage 4 april 1705, en *Maria van Barnevelt,* ondertr. 's-Gravenhage 13 okt. 1652 met *Johan Bokart,* ook kinderen waren van *Dirck Barentsz. van Barnevelt* en *Anthonette van Baetten* is mogelijk, doch mij niet gebleken.

Voorts nog gegevens over enkele naamgenoten:

1. *Rijck* van *Barnevelt,* afkomstig uit Gelderland, † te 's-Gravenhage, tr. ald. (Hoogduitse Kerk) 3 mei 1699 *Maria van der Maat,* † 's-Gravenhage 22 jan. 1701.

Hun zoon was:

Jan van Barneveld, ged. 's-Gravenhage 18 juni 1700 (get.: Guelia van der Maat), rentmeester te Drumpt, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 13 mei 1725) *Anna van Driel* (ook *van Riet),* uit Bommel.

Ondertrouw 13 mei 1725 te 's-Gravenhage: *Jan van Barneveld,* uit 's-Gravenhage, wonende in Drumpt en *Anna van Riet,* uit Bommel.
Zij wordt in de doopboeken van Drumpt echter geregeld Anna *van Driel* genoemd.

Hun kinderen waren:

1. *Rijkwijn,* ged. Drumpt 30 maart 1726.
2. *Cornelia,* ged, Drumpt 2 maart 1728.
3. *Rijkjan,* ged. Drumpt 2 juli 1730.
4. *Hadewigh Maria,* ged. Drumpt 28 sept. 1732, tr, (ondertr. 's-Gravenhage *22* nov, 1761) *Egbert van Oosterhout van Leeuwen,* uit Rotterdam.

Reynier van Barnevelt, uit Gelderland, geb. omstr. 1682, † (86 jaar en 8 mnd. oud) 's-Gravenhage en begr. ald. 22 juni 1769, wonende te Leyderdorp, tr. 's-Gravenhage 23 mei 1724 *Catharina Berckman,* uit Dordrecht.

Hun kinderen waren:

1. *Anna Petronella,* ged. 's-Gravenhage 8 april 1725 (get.: Antony van Asselt en Johanna de Bruyn), † (35 jaar oud, aan stuipen), begr. 's-Gravenhage 9 jan. 1760.
2. *Wijnandt,* ged. 's-Gravenhage 18 mei 1727.
3. *Adriana,* ged. 's-Gravenhage 21 okt. 1729 (get.: Antonie van Asselt en Johanna de Bruyn, weduwe van Asselt).
4. *Johanna Adriana,* ged. 's-Gravenhage *28* juli 1737, tr. 's-Gravenhage 31 okt. 1769 *Jan de Bruyn,* uit Dordrecht.

Dr. 1. C. Albricht.

Gruys.

(LXXVIII, kol, 19)

Als kleine aanvulling op de genealogie van het geslacht *Gruys* door Mr. Hommes in het januari-nummer van dit blad, kan over de aldaar in kolom 19 vermelde *Sweer Boldewijn Gruys* nog het volgende worden medegedeeld.

Hij laat met zijn vrouw *Johanna Leonarda van der Meijden* op 19 juni 1714 te Gorinchem huwelijksvoorwaarden passeren voor notaris Johan Brouwer blijkens hun testament van 31 maart 1715 [1]), waarbij hij genoemd wordt *Swier Baldewijn Gruijs van Lellens.* Hij wordt verder in verschillende acten vermeld [2]), waarbij hij ook optreedt als voogd over *Catarina,*

---

1) Not. Archief Gorinchem, deel 4160.
2) Not. Archief Gorinchem, deel 4127, acte 13 jan. 1723; deel 4137, acte 27 april 1723; deel 4140, acten 4 mei 1723 en 1.2 april 1725; deel 4143, acte 12 april 1725 en deel 4159, acte 22 juli 1732.

Nicolaas en *Dirk Ouwens*, kinderen van wijlen zijn schoonzuster *Catarina van der Meijde* en wijlen Mr. *Richardus Ouwens*.

Johanna Leonarda van der Meijden was een dochter van Mr. *Dirk (Diderik) van der Meijde(n)*, raad, vroedschap en burgemeester van Gorinchem en drossaart-dijkgraaf van Gorinchem en het Land van Arkel, en *Cornelia van der Meijde*.

's-Gravenhage. IR. F. NAWIJN.

Halkett.

(LXXVII, kol. 331).

Uit Nederl. Leeuw LVII (1939) kol. 564 en 565, blijkt het volgende:

Philip Hackett, † vóór mei 1660, tr. *Jannetje van Alten;* zij hertr. (ondertr. zowel te Rotterdam als te 's-Gravenhage 16 mei 1660) *Philip Rosetter,* weduwnaar uit Engeland.

Uit haar eerste huwelijk:

Philip Hackett, vertrekt omstreeks 1665 als soldaat naar Oost-Indië met het schip Loosduynen voor de Kamer Rotterdam der V.O.C., † vóór 6 juni 1670.

Zijn deze vader en zoon *Hackett* wellicht identiek met de in Ned. Leeuw LXXVII (1960), kol. 331, onder Xbis, 6 genoemde *Philip(s) Halkett* († vóór 1652), en diens op 5 april 1648 te Voorburg gedoopte zoon *Philips ?*

MR. W. W. VAN VALKENBURG.

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

Boers-van Bommel, *Carolina Jacoba Boers*, geb. waar en wanneer (ca. 1749)?, † Huize de Haare bij Elburg 13 april 1801, tr. waar en wanneer Mr. Dr. *Lubertus Cornelis van Bommel?* Wie waren haar ouders?

's-Gravenhage, P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

van Bommel, a) *Antoinetta van Bommel*, geb. ?, †?, dr. van *Abraham Matthias Cornelis* en *Catharina Barbara van Westreenen tot Lauwerecht*, tr. Zwolle 18 maart 1824 *Dirk Nicolaas van Rijn*, geb. ?, † ?. Gezocht nadere gegevens omtrent dit echtpaar.

b) *Christina Petronella Maria van Bommel*, geb. ?, †?, tr. Zwolle 5 mei 1824 *Willem Engelbert van Bevervoorde*, geb. IJsselstein 14 aug. 1796, † Ravestein 30 juni 1854, majoor der infanterie. Gezocht geboorte en overlijden van de bruid,

c) Mr. *Lubertus Cornelis van Bommel*, kantonrechter te Purmerend: wáár is hij op 24 nov. 1896 overleden?

d) *Petronella Maria van Bommel*, geb. Utrecht 23 febr. 1811, † waar en wanneer?, tr. 1° Edam 7 sept. 1829 *Pieter Willem Jacob Engelbert van Bevervoorde;* tr. 2° Nijmegen 28 nov. 1834 *Chrétien Constantin Verweyde*. Gezocht aanvullende gegevens over de tweede echtgenoot.

e) Mr. Dr. *Lubertus Cornelis van Bommel*, geb. Bergen op Zoom in 1754, † Utrecht in 1811; gezocht gegevens over zijn beroep en/of functies.

f) *Carel van Bommel*, luitenant-drossaard en schout mitsgaders pensionaris van de stad en markiezaat van Bergen op Zoom, zn. van *Cornelis* en *Petronella van Uffelen,* werd waar en wanneer geboren (vermoedelijk na 1713 te Wouw?) ; waar en wanneer tr. hij met *Bartha Johanna Stuerman,* geb. in 1729, † in 1821?

g) *Cornelis van Bommel*, in 1725 colonel en directeur van 's Lands forticatiën, zn. van *Cornelis* en *Dina Knips* te Bergen op Zoom, werd waar en wanneer geboren? Hij tr. Wouw 10 dec. 1713 *Petronella van Uffelen,* geb. waar en wanneer? Gezocht verdere gegevens over hun kinderen. Een dochter was *Johanna Anthonetta van Bommel*, tr. Bergen op Zoom 20 jan. 1732 *Johannes Drabbe* (zie N.P. 7).

S-Gravenhage+ P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Butendiic. In de 15de eeuw waren als klokgieters te Utrecht werkzaam *Willem, Steven, Gherit, Aernt en Ricout Butendiic.* Gevraagd gegevens over de familiebetrekkingen tussen deze Utrechtse gieters.

Kampen. C. N. FEHRMANM.

Dunkler. Over deze familie bezit ik de volgende fragmentgenealogie:

1. *François Dunkler*, geb. Rastadt (Baden) 17 mei 1779, kapelmeester van het regiment Grenadiers en Jagers sedert 1 november 1829, eervol ontslagen 11 april 1849, komponeerde in 1831 de bekende mars „Turf in den rantsel", † 's-Gravenhage in 1862, tr. *Emelie Lapied.*

Uit dit huwelijk:

11. *François Dunkler,* geb. Namen 24 febr. 1816, inspecteur der Militaire Muziekcorpsen van het Leger en de Marine, kapitein-directeur der Koninklijke Militaire Kapel van het regiment Grenadiers en Jagers, ridder 3e klasse van de Gouden Leeuw van Nassau, ridder Légion d'Honneur, † 's-Gravenhage, 16 september 1878, tr. 's-Gravenhage 9 april 1846 *Christina Wilhelmi*, geb. 's-Gravenhage 8 dec. 1810, ged. ald. (Grote K.) 9 dec. 1810, †..... dr. van *Christoffel Wilhelmi* en *Johanna Maria van der Ster.*

Uit dit huwelijk:

1. *Emile François Dunkler*, geb. 's-Gravenhage 16 aug. 1838, violoncellist, ridder in de Orde van Karel 111 en Isabella la Catholica van Spanje, † 's-Gravenhage 7 februari 1871.
2. *François Dunkler*, geb. 's-Gravenhage 17 mei 1840, stafmuzikant bij het regiment Grenadiers en Jagers, † 's-Gravenhage 27 febr. 1866,
3. *Johanna Maria Dunkler*, geb. 's-Gravenhage 11 sept. 1845, † ald. 15 febr. 1874.
4. *Louis Edouard Dunkler,* geb. 's-Gravenhage 28 aug. 1849, toonkunstenaar, † ald. 22 juni 1885, tr. Bonn 19 febr. 1881 *Hubertina Christina Katharina Schrattenholz,* geb. Urfeld bij Bonn 17 okt. 1852, †..... dr. van Dr. *Wilhelm* en *Maria Helena Franziska Schreiner.*

Mevrouw Dunkler-Schrattenholz werd **in jan.** 1890 bij de 7e volkstelling samen met haar zoon uit het bevolkingsregister der gemeente Utrecht afgevoerd wegens vertrek onbekend waarheen. Zij was een zuster van *Helena Mengelberg-Schrattenholz* te Utrecht, moeder van Prof. Dr. *Willem Mengelberg.* De laatstgenoemde is dus een volle *neef van* de hieronder genoemde zoon van het echpaar *Dunkler-Schrattenholz.*

Uit dit huwelijk:

François Edouard Dunkler, geb. Utrecht 1 april 1882, † ..... Volgens overlevering is hij als kind samen met zijn moeder naar U.S.A. gegaan, waar zijn moeder zou zijn hertrouwd.

5. *Christine Amelie Dunkler,* geb. 's-Gravenhage 1 dec. 1850, † ....., tr. 's-Gravenhage 15 okt 1874 *Henri Joan Bergé,* geb. Rotterdam 22 jan. 1836, kapitein der infanterie, † Maastricht 12 okt. 1883 (dodelijk getroffen door een kogel bij het schijfschieten), zn. van *Pierre Constant Bergé* en *Maria Augusta Brons.*
6. *Karel Dunkler,* geb. ....., tweede luitenant bij het derde regiment vesting-artillerie, † Zutphen 22 *mei* 1870.
7. *Abexandrinè Henriette Dunkler,* geb. 's-Gravenhage 19 okt. 1855, †.....
8. *Alexander Dunkler,* geb. ..... Bij vonnis van de Arrondissement+Rechtbank te 's-Gravenhage d.d. **19** juni 1860 is verklaard, dat er rechtsvermoeden bestaat van het overlijden van Alexander Dunkler, laatst gedomicilieerd te 's-Gravenhage, en wel sedert 5 dec. 1852.

Gaarne zou ik vernemen of iemand omtrent dit geslacht nadere gegevens bezit, speciaal over het echtpaar *Dunkler-Schrattenholz* en hun zoon *François Edouard* alsmede over hun nakomelingen in Amerika. Wat was het lot van *Alexander Dunkler?*

's-Gravenhage. P. R. TH. **ZANDER TER MAAT.**

Harderwijk-van **Zetten-Morray.** (LXIX 31, 94-96, 220, 313, 381; LXX 126; LXXI 354; LXXVIII 75.) Rechterlijk archief Harderwijk recognitieboek no. 143 fol. 265, 490 en 531 vso.:

1614 *juni* 1: *Hutge Mora* en *Eva Lubberts* echtel. bekenden voor schepenen van Harderwijk schuldig te wezen aan ... 208 gl. als rest van de koopsom van een huis in de Hogestraat.

1617 aug. 28: Voor schepenen van Harderwijk wordt een boedelscheiding geregistreerd tussen *Goutje Everts,* wed. van *Lubbert Aelts,* ter ene zijde, en de lcinderen en kindskinderen van *Lubbert Aelts,* met name: *Melis Lubberts, Hutge Meru, Albert Lubberts, Symon Lubberts, Cornelis Lubberts* en hun huisvrouwen en *Henrickje Lubberts* geass. met haar broeder *Albert Lubberts, Henrick Aelts* mede voor zijn broeder *Gerrit Aelts,* ter andere zijde.

1618 april 28: *Hutgen More* en *Albert Lubberts,* mede voor hun huisvrouwen, dragen voor schepenen van Harderwijk over aan *Cornelis Lubberts* en *Jutje Jacobs,* echtel., hun aandeel aan zal. *Lubberts Aelts'* huis in de Grotemarktstraat.

's-Gravenhage. Mr. D. **KONING.**

de **Hornes,** Op 18 september 1603 hertrouwde te Utrecht *Johanna van der Meer,* dochter van Jam *Loefss* en *Margaretha van Leeuwen,* met *Laurens van Neyhoff.*

Als weduwe van *Richard de Hornes,* trouwde deze *Johanna van der Meer vóór* of in 1590 voor de tweede maal met *Gerrit van Wou.*

Gegevens gevraagd over *Richard de Hornes,* de eerste echtgenoot van *Johanna van der Meer.* Was hij wellicht een uit de Zuidelijke Nederlanden gevlucht edelman?

Kampen. C. N. **FEHRMANN.**

de **Cock-Chastillon.** (LXXVIII 115). Volgens de Geldersche Volks-Almanak 1883 (blz. 15-24) zou de oorsprong van de naam *de Cocq te* danken zijn geweest aan de volgende gebeurtenissen. Toen *Philips Augustus* op 27 juli 1214 in de slag bij Bouvines de wapenkreet van *Gaucher de Châtillon* hoorde, aan wiens dapperheid vooral het winnen van de veldslag te danken was, riep de Franse koning uit: „Voilá le coq qui chante". Sedertdien zouden *Gaucher's* afstammelingen „*le Cocq*" als bijnaam hebben behouden,

Een der nazaten van voornoemden *Gaucher, Raoul* of *Rudolph van Châtillon genaamd Cocq,* werd door graaf Otto 11 van Gelder bevestigd in het bezit van Dodewaart en IJzendoorn en verkreeg de heerlijkheden Opijnen, Neerijnen en Waardenburg, waarmee hij in 1265 werd beleend. Hij huwde een dochter van *Hendrik van Kuyck.*

„La maison de Châtillon a été décorée dans ses premières branches de tout de grandeurs qu'il ne restait que la royauté au dessus d'elle".

Breda. H. **CH. G. BARON VAN LAWICK.**

Collot d'Escury. Op 19 okt. 1927 is bij Van Huffel's Antiquariaat te Utrecht het als volgt omschrevene geveild: „*Collot d'Escury.* Genealogie v. h. oud en adelijk geslagt v. *Collot d'Escury,* oorspronkelijk uit Picardyen. Handschrift u. h. einde van de 18e eeuw. 36 blz. fol. 2 oude brieven uit het begin v. d. 18e eeuw betr. dit geslacht. Een dossier".

Bij navraag in 1949 bij Van Huffel heeft men mij alleen kunnen mededelen, dat een heer *Vermeer* dit had gekocht, nadere bizonderheden niet bekend. Wie der lezers kan mij op het spoor brengen van de heer *Vermeer* of van deze stukken?

's-Gravenhage, Ridderlaan 87.
C, **M.** L. **PARDEDE-BARONES VAN BOETZELAER,**
Secretaresse Collot d'Escury Stichting.

Krijt-Huiginck. (LXXVIII 40.) Mogelijk is het navolgende van enig belang voor de steller van deze vraag:

Volgens Gerhard Dumbar „Het Kerkelijk en Wereltlijk Deventer" (1732) behoorde in 1427 en 1428 *Evert Krijt* tot de schepenen en raeden van Deventer; in 1453 en 1457: *Geert Krijt:* in 1477, 1478 en 1481: *Willem Krijt;* in 1491: *Geert Krijt.*

Van 1508 tot 1537 behoort *Gerryt Krijt (Crijt)* onafgebroken tot de schepenen of tot de raeden. Ook in 1566 behoort een *Gerryt Krijt* tot de raeden.

In 1601, 1602 en 1603 behoorde *Jacob Krijth* tot de Gezworen Gemeente, voor de Waterstraat.

Amsterdam. MR. H. A. **DE BRUYN** KOPS.

van der **Laen** (LXXVII 193, 314 en 431) . Door een toeval kwam mij de hieronder in extenso weergegeven acte uit het archief van het Hof van Holland, no. 98, fol. IICXL verso dg. onder ogen. Hoewel de inhoud van deze acte niets mededeelt over het geboortejaar of de geboortedatum, noch over het voorgeslacht van *Jan van der Laen,* blijkt er wel uit, dat deze op 15 november 1686 dood was (hij is dus niet overleden Amsterdam 5 februari 1703) en dit waarschijnlijk „al een geruijmen tijt" was, Verder had hij blijkens deze acte een zoon *Wilhelmus van der Laen,* die — als het plan is doorgelaan — in 1686 naar de Oost is gezonden. Mogelijk kunnen deze gegevens bijdragen tot de oplossing van de gestelde vraag.

„Alsoo *Harman van Outhoorn* woonende tot Delft *Cornelis Valckenier* raed ende out schepen der stadt Amsterdam ende *Pieter Cleijntjens* mede aldaer woonachtich, den Hove van Hollant bij requeste te kennen hebben gegeven, dat sijlieden voogden sijnde over *Wilhelmus* van *der Laen,* soons van *Jan van der Laen,* out omtrent 14 jaeren al een geruijmen tijt herwaerts in groot bedencken sijn geweest, en de nogh niet konnen uijtvinden hoedanigh sijlieden hen wegens de verdere educatie ende avanceringe tot eenige stijl ofte gelegentheijt van de voorz. *Wilhelmus van der Laen* souden gedragen, ende dat sij supplianten ter dier oorsaeck ook hebben geschreven gehadt aen *Willem van den Outhooren* raed in Indien oom maternel van den voorz. *Wilhelmus van der Laen,* die daarop bij sijne missive van den 30 November 1685 adviseerde dat hij wel genegen soude wesen de voorz. *Wilhelmus van der Laen,* aldaer te hebben, om hem te mogen wijders opbrengen, avanceren, ende daer tot een man maecken gelijck de supplianten gesamentlijck dit voor hem ook ten hooghsten raetsaem ende dienstich oordeelden ende daerom ten vollen geresolveert sijn souden, hem bij de eerste gelegentheijt derwaerts te laten overgaen, dat nu de voorz. *Willem van Outhoorn* ook aenpresenteerde om de moeijte over de administratie van des voorz. kinds middelen met eenen wel te willen waernemen ende daeromme het goet van de pupille van hier na Batavia aen de Weescamer soude werden overgemaeckt ofte tegens de Weescamer der stadt Amsterdam gerescontreert, gelijck sonder eenige kosten ofte pericul geschieden kon,, ende sij supplianten dit ook ongelijck profijtelijcker voor de selve pupille oordeelden te sijn aengesien met immers soo groote securiteijt als hier te lande, aldaer veel hooger interest van de capitaelen kon werden gemaeckt, dan gemerckt de voorz. raedt *Willem van Oudhooren,* daertoe dan wel diende te hebben de qualiteijt van vooghd, gelijck hij dit bij sijn schrijven genoegsaem aenbied, ende het selve ook seer oirbaer voor de pupille soude wesen, doch die authorisatie ende qualificatie daertoe door desen hove als de oppervoogdije van d'onmondige hebbende, soude moeten geschieden alsmede den overleden *Jan van der Laen* bij sijn testament ook ordonneerde, dat soo imant van des kinds oomen maternel overquam, dat die dan ook de voogdije soude hebben. Ende het nu op een uijtkomt als de pupille selffs naer Indien gaet, dierhalven soo keerden sij supplianten haer aen dezen hove, reverentelijck versoeckende dat de voorz. *Willem van der Laen,* na Batavia overgaende — sijlieden ook desselffs middelen derwaerts moghten schicken aen den voorz. *Willem van Oudhooren* omme die daer na behooren te administreren,, ende hem met eenen ook tot voogd over deselve *Willem van der Laen* te authoriseren ende te stellen, Soo ist dat 't voorz. Hoff gesien de onderrichtinge ende advijs van burgemeesters ende regeerders der stadt Amsterdam in wiens handen de voorz. requeste alvooren tot dien eijnde gestelt is geweest, waer uijt consteerde dat alle de vrunden ende geinteresseerdens tegens het gemelte versoeck niets en waren hebbende, de voorz. *Willem van der Laen,* na Batavia overgaende de supplianten ook desselffs middelen derwaerts mogen schicken aan den voorz. *Willem van Outhoorn,* omme die daer na behooren te administreren, stelt ende authoriseert mits desen den gemelten *Willem van Outhoorn* ook tot vooght over deselve *Willem van der Laen,* Gedaen in den Rade den XVen November XVI C ses en tachtich.

's-Gravenhage. DRA. W. E. SMELT.

Maas-O(c)khuysen. (LXXVIII 48, 78/79.) In antwoord op de in „De Ned. Leeuw" 1961, kol. 78, gestelde vraag kan mogelijk het onderstaande dienen; de vermelde data zijn door mij niet geverifieerd.

Aan familiepapieren van het geslacht *Bisdom van Vliet,* aanwezig in het Museum Bisdom van Vliet te Haastrecht, ontleende ik het volgende:

Een zoon van *Jacob Okhuysen* en *Beatrix van der Geer,* die 21 oktober 1745 te Moordrecht ondertrouwden, was: *Nicolaas Jan,* geb. Leiden in 1747, † Moordrecht zondag 3 maart 1832, oud 85 jaar, tr. 1° Moordrecht in april 1769 *Wilhelmina Zijdrechtop,* ged. Moordrecht 20 febr. 1746, † aldaar *18* november 1791, dr. van *Cornelis* en *Catharina Verhoek;* tr. 2° omstreeks 1804 *Margaretha de Kedts Houfman,* weduwe met kinderen van *Van Eijck* te Gouda.

Uit het eerste huwelijk drie kinderen, uit het tweede één kind.

> *Nicolaas Jan Ockhuysen* was representant in de Nationale Vergadering. Het Jaarboek van het Centraal Bur. v. Gen., deel IV en V geeft geboortedatum 15 juli **1746,** overl. **4** maart 1832; afgevaardigde voor District Nieuwerkerk 1796—1815.

Beatrix van der Geer, ged. Moordrecht 27 sept. 1716, overl. 24 mei 1801, dr. van *Nicolaas* en *Neeltje Boon.*

Jacob Okhuysen waarschijnlijk in 1748 naar Moordrecht gevlucht, † aldaar 22 nov. 1777. (De verdere aantekeningen waren mij niet geheel duidelijk en werden niet door mij overgenomen. Vgl. Navorscher 1874, 230).

Nicolaas Jan Okhuysen huwde inderdaad met *Margarefha de Kets Houfman,* wed. van Mr. *Vincent van Eijck,* secretaris van Gouda (ged. Gouda 19 maart 1756, † Moordrecht 16 dec. 1803). Ondertrouwd 21 april 1805 te Moordrecht, getrouwd 5 mei te Honcoop. Huwelijkse voorwaarden verleden voor notaris Brack te Zwammerdam, no. 9103, acte 7 folio 27, 26 maart 1805. Vgl. ook acte 6 folio 23.

Testament van *Nicolaas Jan Okhuysen* acte 20 folio 114, 25 juni 1805, Rechterlijk archief Moordrecht, ARA 1896 LIX-61: 16 maart 1805. *Nicolaas* Jan *Okhuysen* koopt van Joost Trompert en Jan Willebeek een huis.

Idem verkoopt hij op 20 april 1805 een broodbakkerij etc.

De naam *Okhuysen* trof ik ook aan in een beschrijving van grafzerken te Woerden in „De Wapenheraut" jrg. 1917, blz. 19/20.

Gouda. DR. J. L. VAN EIJK.

Uitgaande van bovenstaande gegevens en hetgeen wordt medegedeeld in De Navorscher XXIV (1874), blz. 230 en 467; De Ned. Leeuw XLV (1927), kol. 376/377; XLIV (1926), kol. 330-334, 376, en LXV (1948), kol. 231, aangevuld met enige gegevens uit de doop- en/of trouwboeken van Moordrecht en Woerden, kan thans de volgende kwartierstaat van *Nicolaas Jan Okhuysen (1746-1832)* worden samengesteld:

Ouders:

1. *Jacob Okhuysen,* ged. Woerden 31 aug. 1712, impostmr., pachter der Gemene Landsmiddelen te Leiden, waar zijn huis in 1748 geplunderd werd (voor de daarbij geleden schade werd hem uit 's Lands kas ƒ 8000,— uitgekeerd), † Moordrecht 22 nov. 1777, tr., als weduwnaar van *Anna Verhoeff,* 2e 10 nov. 1745.
2. *Beatrix van der Geer,* geb. 23 sept., ged. Moordrecht 27 sept. 1716, † 24 mei 1801.

Grootouders:

1. *Hendricus Ockhuysen,* tr.
2. *Aleffa van der Spelt.* (**Zie** over dit echtpaar uitvoeriger De Ned. Leeuw 1948, kol. 231).
3. *Nicolaas van 'der Geer,* tr. Moordrecht 2 okt. 1709
4. *Neeltie Boon,* ged. Gouda 27 juni 1691; zij hertr. Moordrecht 9 aug. 1730 *Jan Smits.*

Overgrootouders:

1. *Hendrik Ockhuysen,* tr.
2. *Marya Guldehoef.*
3. *Jacob van der Spelf,* tr.
4. *Anna Pijna(c)ker.* (Zie over de beide bovenstaande echtparen nader De Ned. Leeuw 1948, kol. 231).
5. ..... *van der Geer,* tr.
6. **N.N.**
7. *Jan Theunisz. Boon,* ged. Alblas 20 dec. 1648, (tr. 2° Bodearaven (ondertr. Gouda 15 maart 1700) *Geertje Maas:* weduwe van *Willem Vaandrager).* tr. 1°. Gouda 3 sept. 1680
8. *Beafrix Cornelisdr. Otterlandt (Offelander)* „j.d. van Ameijda".

REDACTIE.

Maas-Ockhuysen, (LXXVIII 40, 78/79.) Volgens genealogische aantekeningen (die ook allerlei over andere afstammelingen geven) kan ik de stamreeks *Ockhuysen* als volgt opgeven:

I. *Jan Claesz. Ockhuysen,* regerend burgemeester van Woerden o.a. 1647 tot circa 1670, tr. *Aelfgen Jans van Vreelandt*

II. *Hendrick Ockhuysen,* ged. Woerden 9 maart 1636, diaken 1671, schepen en raad van Woerden (aanstelling 30 april 1677) woonde o.a. in 1669 en 1681 in de Hofstraat ald., † Woerden (aang. 14 juli 1704), tr. Nieuwkoop 18 aug. 1669 (ondertr. Woerden 4 aug.) *Marya Jans Guldehoef,* ged. Woerden 8 aug. 1649, † Woerden (aang. 13 dec. 1714), dr .van *Jan Dieloffszn van den Vergulden Hoef,* schepen,, vroedschap van Woerden 1651, '52, '54, '63, burgemeester 1661, en *Annitge Willemsdr. Poelgeest.*

III. *Hendricus Ockhuysen,* ged. Woerden 20 juli 1681, raad in de vroedschap te Woerden, † Woerden 21 april 1756, tr. Woerden/Zoetermeer 16 nov., 2 en 9 dec. 1708 *Alefta van der Spelf,* ged. Zoetermeer 9 juli 1684, † Woerden 29 aug. 1714, dr. van *Jacob Teunisz. van der Spelt* en *Anna Arentsdr. Pijna(c) ker,*

IV. *Jacobus Ockhuysen,* ged. Woerden 31 aug. 1712, pachter der accijnsen te Leiden, † Moordrecht 22 nov. 1777 (begr. 26 nov.), tr. 1". Woerden 15 aug. 1734 (ondertr. 31 juli) *Anna Verhoeff,* van Bodegraven; tr. 2" Moordrecht 10 nov. 1745 *Beatrix van der Geer,* ged. Moordrecht 27 sept., 1716, † Moordrecht **24** mei 1801, dr. van *Nicolaas van der Geer* en *Neeltje Boon.*

V. *Nicolaas Johannes Ockhuysen,* geb. Leiden in 1747, koopman te Moordrecht,, † Moordrecht 4 maart 1832, hij was representant ter Nationale Vergadering, tr. 1° Moordrecht 15 april 1769 *Wilhelmina Zijtregtop,* ged. Moordrecht **20** febr. 1746, † Moordrecht 18 april 1791, dr. van *Cornelis Zijtregtop* en *Catharina Verhoek;* tr. 2"

(ond. Moordrecht 21 april 1805) *Margarefha de Kedts Houfman,* geb. te Gouda 1764, † Moordrecht 31 maart 1840, dr. van *Dirk Daniel de Kedfs Houtman* en *Aleid Adriana Verbeek,* en wed. van Mr. *Vincent van Eyck.*

VI. Ds. *Jacobus Ockhuysen,'* ged, Moordrecht 12 aug. 1770, † Moordrecht 27 juni 1803 (begr. 29 juni), tr. Moordrecht/Zwijndrecht 5/24 juni 1794 *Machteld Maria van Dijk,* ged. Zwijndrecht 8 mei 1774, † Moordrecht 23 jan. 1818, dr. van *Jan van Dijk* en *Magfelda Maria Kersse.*

's-Gravenhage. N. **J. A. C. VAN** ROSSEM.

Volgens Ned. Patriciaat 1935-36, blz. 190, hertr. *M. M. van Dijk,* als weduwe van *J. Okhuyzen Nzn.,* te Moordrecht 4 mei 1807 *Cornelis Heynsius,* secretaris van Moordrecht, en was zij geboren te Hendrik-Ido-Ambacht 4 mei 1774.

REDACTIE.

van Steensel, Gevraagd worden aanvullende en oudere gegevens betreffende: a. *Wouter Jacobs van Sfeensel,* tr, *Seygje Ariens van Drongelen,* uit welk huwelijk te Cillaarshoek 8 kinderen werden gedoopt tussen 1736 en 1757; b. *Jan Woutersen van Steensel,* pl.m. 1700 schepen te Cillaarshoek, tr. le N.N.; tr. 2e Cillaarshoek, als wedr. van Maasdam, in 1676 *Anneken Cornelis Vissril (Viskil);* tr. 3e? ..... *Maria Jacobsdr.*

Is er een wapen *Van Steense1* bekend?

Nieuwkoop. L. J. **MALHERBE.**

Onbekend wapen: Kan iemand mij inlichtingen geven omtrent het wapen, voorkomende op het hierbij afgebeelde tinnen bord? Voormeld bord is niet oud en is voorzien van een Hollands merk.

Amsterdam. **J. R. KRUDOP VAN RUWIELL.**

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd?, door Mr. A. **Haga.** — **Het vermelden in** Nederland's Adelsboek **van admissies in de ridderschappen vóór 1795,** door Prof. **Dr.** J. Ph. de Monté ver Loren. — Een West-Europees gezelschap. De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805—1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk, door Mr. W. de Vries (vervolg). — Familie-aantekeningen van Gerard van Couwenhoven, medegedeeld door Mr. R. A. Rueb. — Korte mededelingen: Van Barnevelt; Gruys; Halkett. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD: VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN. PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegen*laan 70, Wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* ZO,- gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, Jacob de *Graefflaan* 17, 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der: ondertekende stukken.

No. 5 | **LXXVIIIe Jaargang** | **mei 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Adreswijzigingen:

JHR. DRS. W. Nb. E. C. VON BOSE . . . . *Velp (Gdl.)*. *Heemskerklaan* **79.**

MR. A. F. BULTHUIS . . . . . *'s-Gravenhage.* ***Stalpertstraat 120.***

C. J. **Baron** COLLOT d'ESCURY . . . . . *Amsterdam. Z.* ***Apollolaan** 193.*

B. DUINKERKEN JR . . . . . *Haarlem.* *Finlandstraat* **45.**

JHR. MR. P. J. EEKHOUT . . . . . *La Paz (Bolivia).* Ambassade *der* Nederlanden.

J. KALFF . . . . . *Maarn. (Utr.)* *Tuindorpweg* **7.**

J. VAN LEEUWEN . . . . . *Amsterdam. Z.* *p/a van Breestraat* **24.**

IR. J. A. H. J. G. **Baron** VAN OLDENEEL TOT OLDENZEEL . . . . . *Vught. (N.Br.)* *Taalstraat* **54.**

IR. R. CH. VISSER . . . . . *Driebergen.* *p/a. Arnhemse Bovenweg* **169 B.**

EEN WEST-EUROPEES GEZELSCHAP.

De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijke Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805-1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk, door

MR. W. DE VRIES.

(Vervolg en slot van LXXVIII, kol. 147.)

§ 8. Bulk(e)ley (II).

„Here is a woman bred up to the stage and passing her life upon it. It is therefore impossible she should marry a gentleman of family.. ...." (LEIGH HUNT).

Aardig ook is hetgeen een zekere S. Bladon in zijn in 1772 te Londen verschenen — zeer zeldzaam geworden [112]) — „Theatrical Biography" heeft verteld over de levensgeschiedenis van de toen nog zeer jeugdige Mrs. *Bulkley*.

Ook Bladon (a.w. dl. 11, blz. 17 vgl.) blijkt Mrs. *Rich* te hebben gehouden voor een tante van *Mary Wilford* [113]). Volgens hem zou Mrs. Rich zich buitengewone zorgen hebben getroost om haar nichtje door een voortreffelijkc opvoeding de weg te openen tot een positie, die verre uitging boven hetgeen in de toneelwereld kon worden bereikt. Als erfgename van Mrs. Rieh zou Mary op een erfenis hebben kunnen rekenen, die algemeen op een £ 5000: werd geschat. Mary's toekomst scheen dus verzekerd, maar — helaas — hartstochtelijk verzot op de danskunst, die zij bij wijze van amusement had geleerd, besloot Mary die als beroep te gaan uitoefenen. Dank zij haar gratie, expressie en overgave ver-

[112]) British Museum, Reading Room, Cat. no. 641. b. 2.
[113]) Volgens Bladon zou Mrs. Rich nog zeer jong zijn geweest, toen zij haar man verloor. In werkelijkheid liep zij toen al tegen de vijftig.

wierf zij de bewondering van het publiek, 'en eenmaal op deze hoogte gekomen, begon zij, in strijd met de raadgevingen van al haar vrienden, bij voorkomende gelegenheden ook op te treden als actrice, en (ofschoon zonder daarbij nu blijk te geven van bijzondere gaven) betoonde zij zich dan altijd prettig om te zien, zakelijk en decent. Door haar succes zou zij de genegenheid van haar „tante" hebben terugverworven. Volgens Bladon zou Mary's opkomst aan het Londense toneelfirmament dus aanvankelijk niet de instemming van Mrs. Rich gehad hebben. Toch heeft zij, naar wij al weten, *Mary Wilford* later gesteund. Opnieuw toonde Mary haar zelfstandig karakter, toen zij — naar Bladon vertelt — haar „tante" volkomen verraste door een overhaast huwelijk met „Mr. *Bulkley,* een lid van het Convent Garden-orkest" (waarschijnlijk een violist) [114]. Bladon verhaalt, dat „voordat men wist, dat zij (George en Mary) elkander kenden, zij reeds gehuwd waren". Mrs. Rich zou zich echter hebben getroost met de gedachte, dat — ofschoon Mary een veel schitterender verbintenis had kunnen aangaan — zij waarschijnlijk niet gelukkiger had kunnen trouwen. Bemerkend, dat *Bulkley,* ofschoon niet verfijnd van opvattingen, noch bevallig in optreden, een dankbaar hart bezat en in het bezit was van waardevolle deugden, zou Mrs. Rich haar hart opnieuw voor Mary opengesteld hebben. Overigens merk ik op, dat George en Mary gehuwd zijn in dezelfde maand, waarin het Covent Garden Theatre in andere handen geraakte en Mary dientengevolge voortaan op eigen wieken zou moeten drijven. Onttrokken aan het oog van Mrs. Rieh, zou Mary, die als actrice nu eenmaal behoorde tot de toenmalige „delicious subjects of gallantry" [115]), aan de grootste verleidingen bloot staan. Voor Mrs. Rich kan dit een reden te meer zijn geweest zich neer te leggen bij Mary's huwelijkskeus.

Het huwelijk van George *Bulkley* en *Mary Wilford* blijkt een mislukking gewordén te zijn. Wij kunnen voorbijgaan aan Bladons verhaal, dat Mary reeds zeer spoedig ontdekte zich al te zeer door haar passies te hebben laten meesleuren, toen zij besloot *George Bulkley* te trouwen, en even weinig betrouwbaar lijkt mij hetgeen Bladon vertelt over Mary's aan ieder bekende pntrouw, die alleen aan George ontging, verblind als hij was door zijn liefde [116]. Maar mogelijk was *George Bulkley* inderdaad (zoals Bladon vertelt) erg saai en al te zeer gesteld op een stil en huiselijk leven, terwijl Mary een kruidje-roer-me-niet was, verzot op afwisseling en dol op het najagen van genoegens. In elk geval staat het vast, dat een misschien geleidelijk ontstane verwijdering zich in 1774 [117])

[114]) Letterlijk schreef Bladon: „Her (d.w.z. Mary's) virgin heart recieved ... a twang from the bow of Mr. Bulkley, one of the Covent Garden band of music".....

[115]) Aldus James Boswell in zijn London Journal 1762-1763 (18 dec. 1762).

[116]) Hetgeen Jhr. van Kretschmar met betrekking tot deze liefdesverwikkelingen (?) kon vaststellen, was dat zij hoogstens plaats gegrepen kunnen hebben in de eerste helft van het jaar 1769, en niet reeds enkele maanden na het huwelijk, zoals Bladon beweerde. De vermoedelijk bedoelde minnaar (?) overleed echter reeds op 3 juli 1769. Het feit, dat Bladon zich beriep op „the constant buzz of the green room" is uiteraard weinig overtuigend.

[117]) In zijn in 1795 verschenen tweede druk van The secret History of the Green Room (bl, 1, blz. 180) stelde Haslewood de hierbedoelde breuk op „about twelve years ago", maar kennelijk is die datering onveranderd overgenomen uit een vorige druk en berust zij op een aantekening uit omstreeks 1788. De andere liefdesaffaires van Mrs. *Bulk(e)ley* laten zich ook niet rijmen met een datering op omstreeks 1783. De Thespian Dictionary heeft de mededeling, dat Mrs. Bulkley „formed a conneetion with the comic actor James William Dodd about the year 1784" kennelijk ontleend aan Haslewood. Daarentegen tekende Isaac Reed in zijn Diaries (blz. 87 en 91) aan, dat hij op 18 dec. 1774 en 19 mei 1776 „dined with Mr. Dodd and Mrs. Bulkley", en William Hickey noteerde in zijn „Memoirs" 1749—1775 (ed. by Alfred Spencer, Londen 1913-1925, dl. 1, blz. 319 onder het opschrift „Some frail Women") de verbintenis van Dodd met Mrs. *Bulkley* („theretofore Miss *Wilford,* a dancer and tolerable actress") als voorgevallen in de winter van 1774. Volgens Haslewood duurde de samenleving „a considerable time".

moet hebben verbreed tot een onoverbrugbare kloof. Mary verliet George om te gaan samenleven met de blijspelspeler James William Dodd (1740—1796), die in 1769 zijn vrouw had verloren. Daarmee zette Mary haar voet op een weg, die haar telkens weer nieuwe teleurstellingen zou brengen, en waarover wij onder meer door Haslewood ingelicht kunnen worden.

Met betrekking tot de jarenlange episode met J. W. Dodd heeft Dr. J. Doran (Their Majesties' Servants, 11 blz. 317) het volgende verhaal opgetekend: „Dodd and Mrs. Bulkley went into housekeeping together, bat the nymph was faithless, and there was a scandal and a separation. The public eondemned the Lady as she one night learned by their hissing. But the saucy beauty stepped unabashed to the front and told her censurers that if she failed in her duty or powers as an actress, they were right in their reproof. But, she added, as to my private affairs, I beg to be excused. The audience condoned the erring beauty. They could not be angry with a lady grace of peculiar elegance, and she was allowed to have her pretty way unreproved".

Waar *George* is gebleven, weten wij niet, maar hij leefde nog op **9** nov. 1778. Op die dag maakte *Priscilla Rich, née Wilford* haar testament [118]), waarin zij o.m. vermaakte aan „*William Fishec Bulkley,* an infant of the age of **7** or thereabouts, second son of George *Bulkley,* now or late of the Parish of Saint Paul, Covent Garden..., musician, and *Mary,* his wife, to recieve the dividends of 400 Pounds towards his maintenance and education, for and during his minority, and until he shall attain the age of 21, to be used to place him out to any trade or profession". Het testament zwijgt verder in alle talen over *Mary Wilford* en haar gezin. Kennelijk had Mary het bij haar nicht volkomen verbruid.. . Inderdaad liet Mrs. Rich een vermogen van ruim £5000— na (zoals Bladon reeds had geschat), dat — met aftrek van een groot aantal legaten — nu niet toeviel aan haar nichtje Mary, maar vermaakt werd aan Priscilla's „dear brother, *Edward Wilford,* of His Majesty's Exchequer, Esquire". Vijf jaren na de dood van zijn zuster maakte deze Edward zelf zijn uiterste wil [119]). Daarin bevestigde hij het legaat aan „*William Fisher Bulkley,* a minor in 1778 of under 10 years of age" onder nadere bepaling, dat laatstgenoemde de rente tot zijn 25ste jaar zou blijven genieten, en daarna de £ 400,- volledig in eigendom zou krijgen. Mocht hij evenwel voor zijn 25ste jaar sterven, dan moesten die £400- terugkeren in Edwards boedel, en toevallen aan Edwards enige erfgenaam, zijn zoon *Richard Rich Wilford.* Daaruit blijkt nog eens duidelijk hoe Mary het bij de Wilfords moet hebben verkorven. De vraag, waarom ook haar oudste zoon *George Wilford Bulkley* de gevolgen daarvan kreeg te dragen, zal wel nimmer meer kunnen worden beantwoord. Wel weten wij, dat deze zoon later zich met zijn verre neef *Richard Rich Wilford* heeft verzoend: hij is immers in 1822 zijn rechtskundig raadsman geweest [120]).

De geboorte van *William Fisher Bulkley* kan op grond van het testament van Priscilla Rich dus gesteld worden op *1771/1772.* Zijn beide voornamen dankte hij (zoals Jhr. van

[118]) „Proved" in maart 1783. O.a. werd een „rouwring" vermaakt aan *Hannah Norsa* (kennelijk de schoonzuster van Edward Wilford).

[119]) Testament d.d. 9 febr. 1788, „proved" 31 juli 1789.

[120]) Zie aant. 98. Volgens familie-overlevering zou George *Wilford Bulkley,* die aanvankelijk sollicitor te Newbury was, zijn kantoor naar Londen verplaatst hebben op verzoek van *Richard Rich Wilford. In* de Parish-Bate Books van Newbury komt G. W. Bulkley voor als bewoner van een huis aan de Oostzijde van do Cheapstreet (nu: Market Place) van 1794-1799. Zijn vierde kind *Wilford Bulkley* (1801-1825) werd nog te Newbury geboren, zijn vijfde kind *Edward Bulkley (1804-1862) zag* te Londen het levenslicht. in Newmanstreet.

Kretschmar mij mededeelde) kennelijk aan W i 11 i a m Powell (1736-1769) [121]), die sinds aug. 1767 een van de „playing-managers" van het Covent Garden Theatre was geweest, en de dirigent van het aan dat theater verbonden orkest, John Abraham F i s h e r (1744-1806) [122]). Uiteraard zullen George en Mary prijs gesteld hebben op de vriendschap van deze beide personen, Het verhaal, dat Mary — naar uit Bladons mededelingen kan afgeleid worden — bij het betrachten van die vriendschappelijke verhouding met betrekking tot William Powell te ver gegaan zou zijn (althans verder dan de huwelijkstrouw, haar zou hebben veroorloofd), zullen wij wel, op rekening van de door Bladon zelf als bron aangehaalde „constant buzz of the Green Room" mogen stellen. Afgunst — die wegens de openlijke genegenheid van Mrs. Rich jegens haar nichtje ook vermoedelijk Mrs. Bellamy parten zal hebben gespeeld — zal na augustus 1767 nieuwe stof tot geroddel hebben gekregen, toen Mrs. Rich als „Lady-directress" vervangen werd door een man. Na Powells dood verkreeg zijn weduwe zijn aandeel in de eigendom van het Covent Garden Theatre. Zij hertrouwde in sept. 1771 met voornoemde J. A. Fisher. Door-dit huwelijk werd deze laatste, die reeds dirigent van het. theater-orkest was, voor 1/16 deel eigenaar van de schouwburg. De beide voornamen, die George en Mary hun tweede zoon schonken, zullen dus een eerbewijs zijn geweest jegens het echtpaar Fisher.

Waar George *Bulkley* vandaan is gekomen, weet ik niet. De metropolis Londen heeft door de eeuwen heen een onweerstaanbare aantrekkingskracht uitgeoefend op mensen, die over bijzondere gaven beschikten en op grond daarvan carrière hoopten te maken. Met veel moeite gelukte het de heer Graham Vivian nog een tweede genealogie *Bulkley te* achterhalen, maar ook deze bevatte over *George Bulkley* en zijn afkomst geen nadere gegevens en gaf verder alleen inlichtingen over de nakomelingen' van George *Wilford Bulkley*. Vroegere naspeuringen schijnen dus ook reeds vastgelopen te zijn: misschien is *George* (de vader) van elders naar Londen gekomen [122a]). Vast staat alleen, dat hij geboren moet zijn

[121]) *William Powell* was een leerling en protégé van de beroemde acteur David Garrick. In 1767 ging hij over van het „Drury Lane Theatre" in Londen naar Covent Garden Theatre. In 1766 had hij in Bristol naam gemaakt met J. W. Dodd als zijn eerste speler. Op 3 juni 1769 overleed hij te Bristol ten gevolge van een bij het cricketspel opgelopen longontsteking. Volgens sommige schrijvers werd hij als acteur alleen overtroffen door Garrick en Barry. -- Bladons mededeling, dat *Mary Wilford* door de dood van Powell zo getroffen was, dat zij in de rouw ging, is niet zo opmerkelijk, wanneer men weet, dat bij een na zijn dood ten behoeve van zijn nagelaten betrekkingen gegeven toneelvoorstelling de toeschouwers bijna allen in het zwart gekleed waren.

[122]) Als violist was hij te Londen voor het eerst opgetreden in 1765. Tussen 1770 en 1777 componeerde hij vele muziekstukken voor de pantomimes in Covent Garden Theatre en elders. In laatstgenoemd. jaar vereerde de universiteit van Oxford hem met een muziek-doctoraat. Na de dood van zijn vrouw ging hij naar het buitenland, waar hij een vermaard acteur werd (Groves, Dictionary of Music and Musicians: Nat. Dictionary o f Biography).

[122a]) In dit verband verdient het mogelijk de aandacht, dat zijn in 1767 gesloten huwelijk werd voltrokken door de toenmalige „vicar of Stokesay" (graafschap Salop). Overigens wees Jhr. van Kretschmar mij op het feit, dat de naam *Bulkley* (met de variant *Buckley*) zeer veelvuldig in Ierland blijkt voor te komen. Misschien heeft dit feit aanleiding gegeven tot de mening, dat de *Bulkley*'s van Ierse afstamming zouden zijn (vergel. § 1). Genealogisch onderzoek in Ierland is echter bijkans onmogelijk sinds als gevolg van de burgeroorlog in 1922 alle Ierse testamenten en „marriage-licenses" in Dublin zijn verbrand en de overige archieven in wanorde zijn geraakt. Maar, naar Jhr. van Kretschmar mij mededeelde, komt de naam *Bulkley* ook voor onder de 18de eeuwse Londense middenstand. Een onderzoek in de doopboeken van Stokesay bleef zonder resultaat.

vóór 1746 en vóór 1788 onerleed. Nadat zijn vrouw hem in 1774 definitief had verlaten, zal hij zelf aan het Covent Garden Theatre de rug toegekeerd hebben. In ieder geval is van zijn overlijden in Londen geen spoor teruggevonden. Uit de omschrijving van zijn woonplaats in Mrs. Rich's testament („now or late of the Parish of Saint Paul, Covent Garden") kan misschien afgeleid worden, dat zelfs Mrs. Rich in nov. 1778 niet meer precies wist, waar George *Bulkley* toen uithing.....

En uit het feit, dat in een voor mevr. Bulkley-Bekking in 1896 opgestelde „Geslachtboom van de familie Bulkley [123]) uitvoerig de aandacht gewijd blijkt te zijn aan de Viscounts *Bulkeley of Cashel,* èn uit het feit, dat blijkens een zich in het bezit van Mr. Schlingemann bevindend cachet het alliantiewapen van de heer en mevrouw *Schlingemann-Bulkley* het volledige wapen van deze Engelse burggraven vertoonde, kan de conclusie worden getrokken, dat de Nederlandse Bulkley's áán het einde van de vorige eeuw in de mening hebben verkeerd, dat zij een tak van deze burggrafelijke familie geweest zouden zijn. Vermoedelijk is hier de wens de vader van de gedachte geweest. Mr. Schlingemann kon zich nog herinneren, bij zijn grootmoeder een zegel van zijn overgrootvader *Robert Ward Bulkley* te hebben gezien, dat niets anders vertoonde dan een hoofdletter B met daarboven een kroon met een uitkomende, aanziende stierekop. Desgevraagd kon miss Bulkley in' Nieuw-Zeeland mij mededelen, dat haar vader enveloppen gebruikt had, die dezelfde heraldische tekens vertoonden. Zij zond mij er enige toe: behalve de „crest" van kroon en stierekop boven de letter, B kwam er ook nog (onder die letter) een „badge" voor met het „motto": „Nec temere, nec timide" [124]). Waarschijnlijk heeft ook *William Fisher Bulkley's* „seal", dat *Wilford Bulk1ey* van zijn moeder verkreeg, deze zelfde figuren vertoond. Naar de heer Graham Vivian mij mededeelde kan dit alleen maar een aan w ij z i n g zijn, dat *William Fisher Bulkley* tot een tak van die familie *Bulkley* zal hebben behoord, die afkomstig was uit Eaton, Cheshire, en Beaumaris, Anglesey, en waartoe ook de Viscounts *Bulkeley* behoord hebben. Maar men bedenke dan wel, dat *William Fisher Bulkley* over zijn afstamming alleen maar zal ingelicht zijn door de *Wilford*'s.

Ik laat hier thans de door mij bijeengebrachte gegevens over de familie *Bulkley* volgen. Een deel ervan is ontleend aan het „Prayerbook" van *Wilford Bulkley* en op grond daarvan ingestelde verdere naspeuringen.

I *George Bulkley*, geb. vóór 1746, musicus, † in of vóór 1787, tr. Chelsea (St. Luke) 9 aug. 1767 *Mary Wilford*, 'geb. in 1749, toneelspeelster („Mrs. Bulk(e)ley"), † Dumfries (Schotland) 19 dec. 1792, dr. van *Charles* en *Elizabeth Holland*, Zij hertr. Londen (St. George's Hannover Square) 22 juli 1788 *Ebenezer Bartesford*.

Uit dit huwelijk:

1. *Mary Elizabefh Bulkley*, ged. Londen (St. Paul's Church; Covent Garden) 8 sept. 1768.
2. George *Wilford Bulkley*, geb. Londen 15 juli 1770, ged. ald. (St. Paul's Church; Covent Garden), „sollicitor" te Newbury (Berkshire), wonende ald. 1794

[123]) Zie noot 18.

[124]) Men zie voor de betekenis van zulke „crests" en „badges": Dr. E. Freiherr von Sacken, Heraldik, 6e Aufl., bearbeitet von M. von Weittenhiller (Leipzig 1899), p. 149, en C. Pama, Heraldiek (Prismaboek 1958), blz. 148/149.

-1799, later (sinds ca. 1803) te Londen, † Greenwich (Woolwich Arsenal; Kent) 24 sept. 1844, tr. vóór (maart) 1795 *Sarah Pointer*, geb. 19 dec. 1771, dr. van *Edward Pointer (uit* Newbury).
(Uit dit huwelijk een talrijke nakomelingschap, o.m. gevestigd in Engeland, Britsch-Indië (India) en Zuid-Afrika).

3. *William Fisher*, volgt II.

II. *William Fisher Bulkley*, geb. ca. 1771/1772, 2e luit, der (Engelse) mariniers (3 aug. 1795), le luit. (13 april 1797), uit de militaire dienst getreden 1802/1803, † Guadeloupe 13 of 31 [125]) aug. 1810, tr. Lambeth (St. Mary) 9 april, 1802 *Mary Ann Carter*, geb. Portsmouth 1778-1785 (waarschijnlijk 29 nov. 1781), † Parijs (IX) 25 maart 1850. Zij hertr. Fulham 22 sept. 1812 *Joannes Ambrosius Maas*.

Uit dit huwelijk:

1. *William Baron(s) Bulkley*, geb. Bethnalgreen 15 Febr. 1803, ged. Hackney (St. John) 17 juni 1803, leerling van de St. Paul's School te Londen (11 maart 1815), serg.-majoor 8ste Regt. Lichte Cavalerie, † Allahabad (Britsch-Indië) 30 mei 1842,. tr. [126]) Benares (Br. Indië) 25 dec. 1837 *Sabrina Martin* [126a]).
2. *Wilford*, volgt onder IIIa.
3. *Robert Ward*, volgt onder IIIb.
4. *Richard Rich Bulkley*, geb. Londen (Parish of St. George, Hanover Square) 1 juni 1807, ged. Brussel, klerk, † Antwerpen 29 april 1833.
5. *Mary Ann Bulkley*, geb. Antigua (St. Johns Island) 2 juni 1809, ged, Londen (St. Martin in the Fields, terwijl zij woonde te Kingsclere) 10 april 1818, † Parijs (VII) 25 jan. 1863, tr. 1° 's-Gravenhage 17 aug. 1831 (echtsch. 18 mei 1858) *Anthonij Bouwens (van der Boyen), geb. 1796, † 1878 (zie* § 3 en 4); tr. 2° Parijs (VII), 16 mei 1860 *Léon. Vaudoyer, geb. 1803*, †1872 (zie § 4).

IIIa. *Wilford Bulkley*, geb. Kingsclere (Hampshire) 30 jan. 1804, ged. Chelsea (St. Luke) 18 maart 1808, leerling van de St. Paul's School te Londen (8 april 1819), koopman te Londen, † Hastings (Sussex) 12 sept. 1872, tr. Willesden 2 juli 1832 *Mary Prince Peploe*, geb. Londen (St. James) ca. 1806, † West-Brompton 2 febr. 1869, dr. van N.N., en .....*Rothschild* [127]).

Uit dit huwelijk:

1. *Clara Maria Bulkley*, geb. Clerkenwell 27 april 1833, ged. Islington (Trinity-Church), onderwijzeres, in 1864 mede-oprichtster en hoofd van de tegenwoordig nog bestaande meisjeskostschool „Duncan House School" te Clifton (Bristol), † Clifton (Bristol) 12 mei 1907.
2. *Wilford Willoughby Bulkley*, geb. Islington 13 dec. 1834, ged. ald. (Trinity-Church), emigreerde waarschijnlijk naar Australië.
3. *Marion Emma Bulkley*, geb. Islington 12 dec. 1836, † Londen 1927.
4. *Fanny Gertrude Bulkley*, geb. Islington 28 okt. 1838, onderwijzeres, † Clifton (Bristol) 26 nov. 1903.
5. *William Noel Bulkley*, geb. Islington 23 aug. 1840, † ald. nov. 1841.
6. *Richard Crofts Bulkley*, geb. Londen (Islington) 21 juli 1842, leerling Merchant Taylor's School (1856), tandarts, † Wellington (Nieuw-Zeeland) 5 juni 1907, tr. 1° N.N.; tr. 2" *Janet Wilson*.
(Uit het eerste huwelijk een in de U.S.A. opgevoede dochter; uit het tweede huwelijk behalve een zoon *John Richard Bulkley*, die ten gevolge van in de eerste Wereldoorlog opgelopen verwondingen jong en ongehuwd overleed, acht dochters, deels wonende in Nieuw-Zeeland, deels in Australië).

IIIb. *Robert Ward Bulkley*, geb. Londen (Westminster) 3 nov. 1805, ged. Chelsea (St. Luke) 18 maart 1808, leraar Engelse taal en letterkunde te 's-Gravenhage, † ald. 17 febr. 1872. Zie voor zijn huwelijk en nakomelingen:' § 1.

§ 9. Maas (11) (Schwarz).

Aan, de hand van de mij uit Nieuw-Zeeland toegezonden gegevens en de resultaten van daardoor mogelijk geworden nieuwe naspeuringen kon ik de *genealogie-Maas* [128]) completeren als volgt:

III. *Joannes Ambrosius Maas*, ged. Amsterdam (R.K. kerk „De Ster") 2 juli 1772, le secretaris a.b. van verschillende Nederlandse oorlogsschepen (1795—1797), vervolgens werkzaam in Suriname, daarna fabrikant te Amsterdam en (na 1810) koopman in Londen, kostschoolhouder te Schaarbeek (1824), ontvanger der directe belastingen en accijnzen, laatstelijk'te Vlaardingen, † ald. 26 jan. 1846, tr. Fulham 22 sept. 1812 *Mary Ann Carter*, geb. Portsmouth (29 nov. 1781?), † Parijs (IX) 25 maart 1850, weduwe van *William Fisher Bulkley*.

Uit dit huwelijk:

1. *Johannes Ambrosius Maas*, geb, Hammersmith 1 juli 1813, (ged. Newington Church), † Hammersmith aug. 1813, begr. Fulham.
2. *Johannes Ambrosius Maas*, geb. Kingsclere (Hampshire) mei 1814, † juli 1814.
3. *Johannes Ambrosius Maas*, geb. en † Greenwich juli 1815.

---

125) De datum 31 aug. wordt vermeld in de verklaring van notoriteit bij het Haagse huwelijk van zijn dochter (zie § 3), maar in het door Mrs. *Maas* aan haar zoon *Wilford Bulkley* geschonken „Prayerbook" (zie § 6) wordt vermeld: „William Fisher Bulkley resigned his last breath on the morning of the 13th. of Aug. A.D. 1510 after an illness of only five days in the island of Guadeloupe, beloved and lamented by all who knew him".

126) Blijkens een mij in fotocopie toegezonden brief van Mrs. Maas aan haar zoon *Wilford Bulkley* d.d. 21 jan. 1844 was dit huwelijk ook voor zijn naaste familie verborgen gebleven. Zij schreef: „You will easily conceive my astonishment on reeeipt of the enclosed — not having the remotest idea that my dear William was married..... This letter has revived all my grief --- poor fellow — and married too ! It seems she has been in England — how very extra (or) dinary, that he never mentioned it.. . Mrs Bulkley 1 should suppose uneducated, nevertheless she is his widow and must | be treated in every future communication with respect, poor thing — It seems she must serve, another consequence of an imprudent marriage — What a blessing there are no childern to mourn a Father's loss. . . . . ."

12th) Mededeling van 't „Commonwealth Relations Office" te Londen.

127) Volgens miss Bulkley in Nieuw-Zeeland zou *Wilford* later hertrouwd zijn. Ik heb daarvan geen enkele aanwijzing gevonden.

128) Zie § 2.

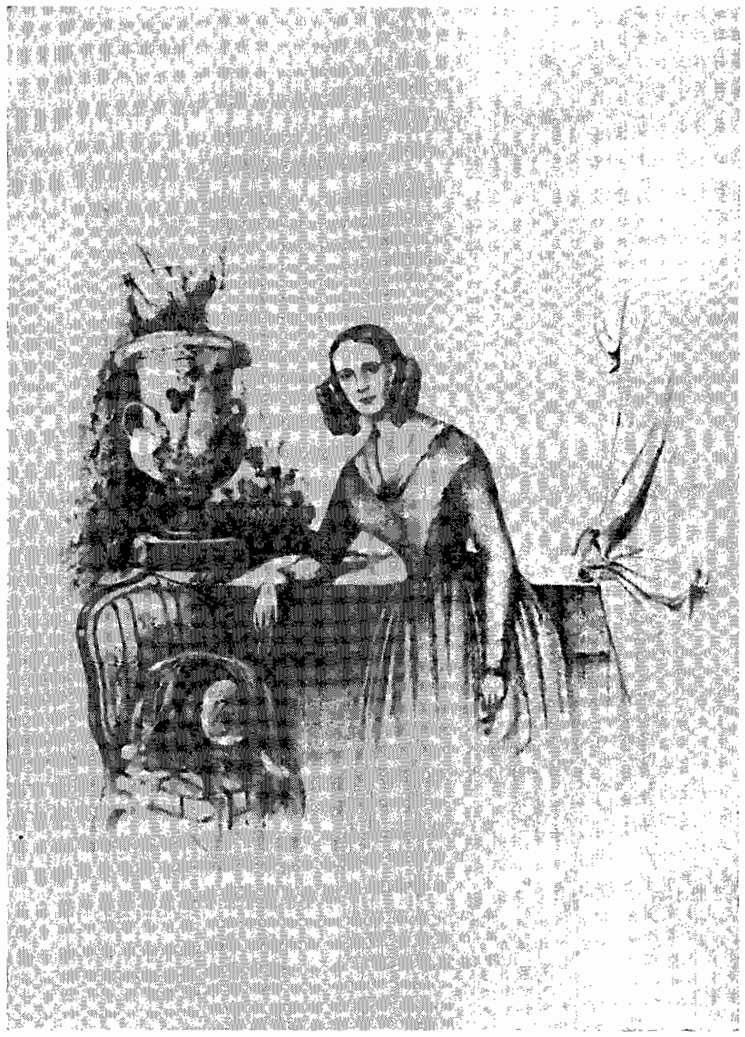

MARY ANN BULKLEY
(1809—1863),
echtgenote *eerst* van *Anthonij Bouwens (van der Boyen)* en
daarna van *Léon Vaudoyer*.
(naar een in 1842 te Parijs vervaardigde crayon-tekening thans in het
bezit van Mrs. Kathleen Mills née Bulkley te Auckland, Nieuw-Zeeland)

JOANNES AMBROSIUS MAAS
(1772-1846)
(naar een daguerreotype in het bezit van Miss D. J. Bulkley te Waikanae Beach, Manawatu, Nieuw-Zeeland)

4. *Maria Maas*, geb. Newcastle upon Tyne 13 dec. 1816, † Berlijn (Dorotheenstadt) 24 sept. 1863.
5. *Emma Maas*, geb. Alton (Hampshire) (?) 13 aug. 1818, onderwijzeres, † Parijs (VIII) 26 juni 1868.
6. Johannes *Ambrosius Maas*, geb. Kingsclere (Hampshire) 25 nov. 1820, † Brussel 10 febr. 1828.
7. *Elisabeth Anfoineffe Maas*, geb. St. Jans-Molenbeek (bij Brussel) 19 mei 1822, † Parijs (XVII) 25 febr. 1899.
8. *Alfred*, volgt onder IV.

IV. *Alfred Maas*, geb. Schaarbeek (bij Brussel) 15 maart 1824, ged. 's-Gravenhage (Engelse kapel) 2 sept. 1831, sergeant-majoor N.I. Leger (afgezwaaid 30 aug. 1853), kanselier van het Ned. Consulaat-Generaal te Parijs (1866), daarna van de Siamese legatie aldaar, † Neuilly-sur-Seine 13 nov. 1892, tr. vóór 1866 (buiten Parijs) *Sophie Neubourg*, geb. ca. 1835 [129]), † na 13 nov. 1892,
Uit dit huwelijk:
1. *Hélène Maas*, geb. Parijs (VII) 22 febr. 1866, ged. Parijs (Temple Protestant de Pentemont) 9 nov. 1869, † na 10 aug. 1911, tr. Neuilly-sur-Seine 27 okt. 1892 *Julius (Felix) Schwarz, gels.* Wenen (Oostenrijk) 28 jan. 1865, advocaat te Parijs (tot 1 juli 1908), † Asnières (Seine) 10 aug. 1911, zn. van *Max* en *Fanny Hand(e) l.*
Uit dit huwelijk een zoon *Emmanuel Yves* Mathieu *Schwarz*, geb. Saint-Cloud (S. & O.) 14 sept. 1893.
2. *Gustave Alfred Maas*, geb. Parijs 27 aug. 1868, ged. ald. (Temple Prot. de Pentemont) 9 nov. 1869.

Alfred Maas, wiens spoor ik na zijn terugkeer uit Nederlands-Indië volledig kwijt was geraakt, had ik bij wijze van spreken in zijn graf terug kunnen vinden [130]) dank zij het feit, dat zijn overlijdensannonce zich nog bevond in het bezit

[129]) Volgens de overlijdensacte van haar man was zij in nov. 1892 57 jaren oud.
[130]) Het stoffelijk overschot is in werkelijkheid op 31 mei 1904 naar een ander graf overgebracht, dat in 1914 geruimd is.

van miss Dorothy Bulkley. Het bericht gaf een volledige opsomming van zijn bij zijn dood nog in leven zijnde, naaste familie: de uitnodiging om aanwezig te zijn bij zijn uitvaart (in de „Temple Protestant (Boulevard Inkermann)") en zijn ter aarde bestelling in Neuilly-sur-Seine was nl. afkomstig

> „de la part de Madame Sophie *Maas, sa veuve; de* Monsieur et Madame *Julius F. Schwarz, ses* gendre et fille; de Mademoiselle *Elizabeth Maas, sa* soeur; de Madame Veuve *Robert Bulkley* et ses enfants; de Monsieur *William Bouwens Van der Boyen,* Chevallier de la Légion d'Honneur, Madame et leurs enfants, de Monsieur et Madame *Alfred Vaudoyer* et leurs enfants, de Monsieur et Madame *Richard Bulkley* et leurs enfants; de Mesdemoiselles *Clara, Marion* et *Fanny Bulkley,* ses belle-soeurs, neveux et nièces,
> et de toute la famille".

Voor mij was deze overlijdensaankondiging het uitgangspunt voor nieuwe genealogische speurtochten, die ook ditmaal mij tot het maken van verschillende omwegen noopten. Immers navraag bij de Franse Burgerlijke Stand naar Alfreds vrouw, zijn huwelijk en afstammelingen stuitte af op het feit, dat het nodige onderzoek òf te tijdrovend was, òf niet kon ingesteld worden bij gebrek aan de nodige bronnen. Wel was de burgemeester van Neuilly-sur-Seine zo vriendelijk mij een afschrift van Alfreds overlijdensacte te zenden, waaruit mij de familienaam van Alfreds vrouw, haar leeftijd en het beroep van Alfreds schoonzoon bekend werden. De gegevens over Alfreds kinderen werden mij echter verstrekt door de Consistoire de Paris et de la Seine de l'Église Reformée de France (21 rue de Richelieu te Parijs). Over Alfreds huwelijk was daar evenwel niets naders bekend, hetgeen in overeenstemming is met het feit, dat (zoals de Griffier van het Tribunal de Ier Instance du Dept. de la Seine mij berichtte) het huwelijk niet voltrokken bleek te zijn in een van de Parijse arrondissementen. Over Alfreds schoonzoon kon aanvankelijk alleen de heer Secretaris van de Orde van Advocaten bij het Hof van Parijs mij nog enige gegevens verstrekken: hij moest in 1865 geboren zijn in Weenen, en in 1908 Parijs hebben verlaten. In geen van de Parijse arrondissementen, waarin Schwarz volgens deze gegevens tussen 1892 en 1908 had gewoond, was echter nog iets over hem terug te vinden. Des te verrassender was de ontdekking, dat een aantal aanvullingen, die men mij in Frankrijk niet kon verschaffen, wel ontleend konden worden aan de nog bij het stadsbestuur te Weenen (Magistratsabteilung 61) berustende „Wiener Heimatrolle", waarin Schwarz' geboorte, huwelijk, beroep en overlijden geregistreerd bleken te zijn. Een op grond van deze uit Weenen ontvangen inlichtingen in Frankrijk opnieuw ingesteld onderzoek bracht de geboorte van Alfreds kleinzoon in Saint-Cloud aan het licht,

Vermoedelijk is Alfreds zoon *Gustave Alfred* vóór nov. 1892 gestorven; hij wordt althans in Alfreds overlijdensannonce niet meer genoemd. Opvallend is dat dit evenmin het geval is met Alfreds neef (oomzegger), *Wilford Willoughby Bulkley*, de oudste zoon van Alfreds halfbroer *Wilford*. Maar het niet-vermeld worden van deze neef kan ook een gevolg zijn geweest van het feit, dat hij in november 1892 reeds geëmigreerd was naar Australië of Nieuw-Zeeland, en met hem vóór de begrafenis geen contact meer kon worden opgenomen. Geen van de thans nog levende nakomelingen van *Richard Crofts Bulkley* (1842-1907) kon zich overigens nog iets over hun (oud)oom *Wilford Willoughby Bulkley* herinneren, en in dit opzicht staat hij volkomen op één lijn met de eveneens in vergetelheid verzonken echtgenote van *Alfred Maas*, diens dochter *Hélène* en haar zoon (enig kind?) *Em-*

MARY ANN CARTER
(† 1850),
echtgenote eerst van *William Fisher Bulkley en* daarna van
Joannes Ambrosius Maas.

manuel Y. M. Schwarz. Ook ben ik er niet in geslaagd vast te stellen, waar en wanneer Alfred Maas (tussen 1854 en 1865) is gehuwd. Zou het mij gelukt zijn dàt te weten te komen, dan zou ik misschien ook zijn huwelijksbijlagen hebben kunnen achterhalen. Indien Alfred in Frankrijk getrouwd is, dan moet zich onder die huwelijksbijlagen een extract uit —, ja, misschien zelfs een afschrift van — de originele overlijdensacte van *Mary Ann Carfer* hebben bevonden, en dit stuk had mij dan misschien kunnen leren, wat bedoeld was met het zo mysterieuse „Kinsiland" in Mary Ann's gereconstrueerde acte van overlijden. Nu kan ik alleen maar vermoeden, dat het een verbastering *was* van de naam „Kingsclere" (misschien beter nog: van „Kingsclere-Woodlands") [131]), de plaats waar *Mary Ann Carfer* in 1804, 1814 en 1820 het leven schonk aan een zoon, en waar volgens haar Londense doopacte uit 1818 *Mary Ann Bulkley* als kind tijdelijk uitbesteed is. Van het in de nabijheid van Kingsclere gelegen „Stratfield Saye House", de residentie van de Hertog van Wellington, heeft *Mary Ann Carfer* aan haar zoon Wilford een schilderij nagelaten, dat tegenwoordig in het bezit is van Wilfords kleindochter Mrs. *Mills,* geb. *Bulkley* in Auckland [132]). Het kan m.i. hoogstens bewijzen, dat Mary Ann Carter zéér aan Kingsclere en omgeving was gehecht, maar voor mijn vermoeden, dat familiebanden haar met Kingsclere verbonden [133]), heb ik geen enkel bewijs kunnen vinden. Ondanks mijn diepgaande naspeuringen zijn dan ook vele verwanten van *Robert Ward Bulkley* blijven behoren tot de „vergeten naam 1 o ze n der geschiedenis", aan wie zijn

131) Sedert het midden van de vorige eeuw is Kingsclere in twee parochies onderverdeeld, t.w. de parochies Kingsclere en Kingsclere-Woodlands. De oudste zoon van *Edward Bulkley* (1804-1862, zie § 6), eveneens *Edward genaamd,* werd in 1862 predikant te Kingsclere-Woodlands. Zijn vader overleed aldaar te zijnen huize in 1862. Er is geen bewijs, dat de Bulkley's al vóór 1862 banden met Kingsclere bezaten. De grootvader van genoemde predikant, George *Wilford Bulkley* (1770—1844), had zijn betrekking met het nabij-gelegen Newbury (in Berkshire) te danken aan zijn aldaar geboren vrouw.

zoon *Henry William* (1852-1876) een bijdrage in de Leidse Studenten-Almanak voor het jaar 1875 wijdde. De hoop, dat het mij toch nog eens zal gelukken de nog overgebleven raadsels tot oplossing te brengen, heb ik niet laten varen. Elke hulp daarbij zal dankbaar worden aanvaard.

Naschrift.

Eén dier nog „overgebleven raadsels" is inmiddels vermoedelijk opgelost, t.w. de vraag, tot welke kerkelijke gemeenschap *Mary Ann Cacfer* zal hebben behoord. In maart/april 1961 heeft de sedert kort in Portsmouth aangestelde stadsarchivaresse, miss B. R. Masters,, op mijn verzoek nog eens een onderzoek ingesteld naar de afkomst van *Mary Ann Carfer.* Nadat ook haar naspeuringen zonder resultaat waren gebleven, en dit eveneens het geval bleek te zijn bij een op haar advies ingesteld onderzoek in de op Somerset House te Londen berustende registers van de Anabaptisten te Portsmouth (Chapel of St. Thomas-Street) en Portsea (Kent-Street, later: Meeting House Alley), deelde miss Masters mij mede, dat er sinds 1754 te Portsea nog een „Independent Church" had bestaan, die in 1813 van Orange-Street naar King-Street was verplaatst, maar waarvan de doopboeken van vóór 1785 waren verloren gegaan. Met betrekking tot de leden van dergelijke „Independent Chapels" (ook wel „Congregationalists" genoemd) deelde Jhr. van Kretschmar mij mede, dat zij ondanks de vervolging, waaraan zij bloot gesteld waren, een grote invloed op de Engelse politieke en economische ontwikkeling hebben gehad [134]). Daar volgens

132) Ondanks de mededeling van *Marion Emma Bulkley* in een brief aan haar schoonzuster Mrs. *Bulkley* née *Wilson,* dat dit schilder! de residentie van de Hertog van Wellington voorstelde, en verder geen aanwijzingen gaf over de afkomst der Bulkley's, blijkt bij de Nieuw-Zeelandse de mening te zijn ontstaan, dat op dit schilderij het huis, afgebeeld stond, waar *Mary Ann* Carter herhaaldelijk in Klingsclere zou hebben vertoefd. Deze onjuiste mening gaf aanleiding tot een onderzoek, waarbij ons medelid, de heer J. Warner, mij zijn hulp verleende. Zie „Country Life", 24 nov. 1960 (blz. 1236) en 8 dec. 1960. Het onderzoek bewees de juistheid van de mededeling van miss, *M. E. Bulkley.* Correspondentie met een nakomeling van *Thomas Carter,* „groom" van de 1ste Hertog van Wellington en later waard van de herberg aan de poort van Stratfield Saye House (nu: Wellington Arms Hotel) — zie: „Country Life" van 8 dec. 1960 — leidde tot de overtuiging, dat er geen enkele familieband heeft bestaan tussen deze Thomas *Carter* en *Mary Ann* Carter (Mrs. Bulkley, later Mevr. Maas).

133) Deze banden zouden dan afkomstig geweest moeten zijn van de zijde van haar ejgen familie. Zie het opgemerkte *in* noot 131: ook de *Wilfords* hadden geen betrekkingen met Kingsclere. Het is uiteraard ook mogelijk, dat aldaar zeer goede vrienden van *Mary Ann. Carter* gewoond hebben, die zich over haar ontfermden in 1804, 1814 en 1820, en in 1818 haar oudste dochter tijdelijk tot zich hadden genomen.

134) In verband met de mededelingen van J. A. Maas over de „aanzienlijke" afkomst van zijn vrouw (zie § 2) verwijs ik naar de volgende opmerking in Victor Bonham-Carters boek (zie noot 47; a.w. blz. 10) met betrekking tot de overgang van vooraanstaande, Anglicaanse families tot dissidente kerken: „There is little doubt that this was a social rather than a religious move, and one which occurred often in the early years of the 18th century when trade and society were expanding. Ambitious young men married the daugthers of rich Dissenters, turned Dissenter themselves, and soon dominated the congregations". Wel moest men officiëel tot de staatskerk (Anglican Church) behoren om een openbare functie te kunnen bekleden, maar daartoe behoefde men „at least once to take sacrament in a church and obtain a certificate (for which he paid) stating that he had done so. Those who did this satisfied their consciences with the thought that it was mere formality, observed under duress. Sometimes a memorandum to this effect would be handed to the officiating clergyman after the service, and both sides would be content" (Bonham-Carter, a.w. blz. 19). In Portsmouth berustte de contrôle op het „behoren tot het ware geloof" in feite juist in handen van... de Dissenters zelf „who were statutorily debarred from holding public office" (Bonham-Carter, a.w. blz. 18) ! Eerst in 1828 verviel het verbod, waardoor Dissidenten officiëel uitgesloten waren van openbare functies.

een mij door hem toegezonden citaat „on the question of Baptism, Congregationalists practise infant Baptism, but many regard is as no more than dedication, and in some cases it may be neglected altogether", verdient het de aandacht, dat verschillende kinderen van *Mary Ann Carter* eerst lang na hun geboorte gedoopt blijken te zijn, terwijl van enige kinderen-*Maas* in Wilford Bulkley's „Prayer-book" in het geheel geen doopdata vermeld worden. Bij de inschrijving van *Mary Ann Carter* in de registers van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (zie § 2) is de datum „29 nov. 1781" ingevuld in de kolom „geboren" en geen datum vermeld in de kolom „gedoopt". Waarschijnlijk heeft zij dus — anders dan ik in § 2 heb vermoed — geen doopbewijs overgelegd. Eén en ander kan erop wijzen, dat *Mary Ann Carter* (en haar ouders) tot de „Congregationalisten" heeft (hebben) behoord en dit geeft dan een oplossing van het raadsel, waarom over haar geboorte (doop) te Portsmouth en Portsea geen gegevens meer teruggevonden kunnen worden.

Aanvullingen en verbeteringen:

kol. 27, regel 22 van boven: In plaats van ..... Dr. *Heinz Hoek* [6]), *leze* men: Dr. *Heinz Hoek* [5]).

kol. 27, noot 5: Uit het huwelijk van *Klaus-Henry Hoek* en *Adrienne Kuser* sproot een zoon *Florian-Heinz Hoek*, geb. Zürich 1 april 1961.

kol. 30, regel 33 van boven: In plaats van ..... Kwartierstatenboek [8]), leze men: Kwartierstatenboek [7]).

kol. 33, sub A: De woorden „Old Church" dienen te worden geschrapt.

kol. 33, noot 12: Ir. *F. L. Schlingemann* was voorts Rijnvaart-Commissaris voor Nederland.

De tegenwoordige woonplaats van *J. G. H. Carras* is 's-Gravenhage.

kol. 34 (vervolg van noot 12): *Robert F. Schlingemann is* employé Reactor-Centrum Nederland.

Peter A. H. Schlingemann (sub VIIIb) is onder-directeur K.L.M.

Uit het huwelijk van Ds. C. *W. Schlingemann* (sub VIIIc) sproot nog een zoon: 3. *Reinier Otto Schlingemann*, geb. Nijeveen 1 okt. 1960.

kol. 34, noot 13: *Elisabeth H. Nivel,* † Almelo 15 jan. 1961. Het in § 8 genoemde zegel van *Robert Ward Bulkley* is in haar nalatenschap teruggevonden.

De Doopsgezinde Gemeente te Emmerich,

medegedeeld door J. J. Hooft van Huysduynen.

In het Evangelisches Pfarramt te Emmerich bevindt zich een kerkeboek der doopsgezinde gemeente beginnende 1659. Het bevat naast de doop-, trouw- en overlijdensakten ook de binnengekomen en uitgaande attestaties; tal van gegevens betreffende Nederlandse doopsgezinde geslachten treft men hierin aan. Met toestemming van de huidige predikant Dr. von Burch en met medewerking van ons medelid J. V. van Marken heb ik een volledig afschrift hiervan gemaakt. Het achterhalen van genealogische gegevens van doopsgezinde families stuit vaak op grote moeilijkheden en omdat de predikant te Emmerich de inzage van zijn kerkeboeken niet voor een ieder openstelt, kan de publicatie van dit boek een nuttige genealogische hulp voor velen onzer zijn. Deze kopie is wat tekst en volgorde betreft gelijk aan het origineel: slechts hier en daar zijn enige vereenvoudigingen aangebracht.

Volledigheidshalve zij nog vermeld, dat in het Personenstandarchiv 1 te Brühl de doopsgezinde kerkeboeken van Goch bewaard worden van 1730-1798.

Huwe ijken

21 sept.	1659	*Pieter Coenders* van Goch met *Grietje Jawie.*
25 dec.	1660	*Jacob in den Camp* met *Fijke van Voorst.*
5 april	1661	*Wemmer Onderbergh* en *Geertruyd Simons.*
28 mei	1663	*Cornelis Gisbergen* en *Stineken Willems* van Tighlehoeck,
22 maart	1671	*Jilles van Voorst* en *Hilleken Craemers.*
4 febr.	1677	*Leonard Zipman* en *Margariet van Fossem,* Wede, *Claes Kops.*
21 nov.	1677	*Nicolaes Kops* van Haelem (sic) en *Geertruid Welsing.*
6 aug.	1680	*Jacob Weltings,* leraar tot Rees, en *Helena van Voorst,* d (ochter') van *Hendrick van Voorst,* leraar in Emrik.
18 febr.	1681	*Abraham Fortgens* van Amsterdam en *Katarina de Wilde,* d. v. *Ab. de Wilde.*
7 juni	1682	getrouwd tot Cleef *Wilbem Herdingh* en *Fijken Willems,* d. v. *Willem Mighiels* tot Cleef.
29 sept.	1682	*Hatmen op de Graef* van Crevelt en *Katrina Lammens,* d. v. *Arent Lammens.*
11 ?	1682	*Lukas Lukasse* van Goch en *Aeltie Utzelmans,* weduwe van *Hendrick Moerjaens.*
25 mei	1683	*Frederick van der Leyen* van Crevelt en *Geesken Lammens* van Emrich.
29 aug.	1683	*Arnout van Vossem Peterssoon* van Deutecom en *Christina Ribbers.*
sept.	1683	getrouwd tot Crevelt *Johannas Oortman, z. v. Direk Oortman,* tot Crevelt, en *Marijken Oldendorp.*
okt.	1683	*Gerrit van Sittert* en *Trijntie Oldendorp,* weduwe,
28 okt.	1683	*Peter Cunen,* wedr. tot Goch, en *Maria van Vossem* tot Embric.
28 mei	1685	*Arent Lammers, z. v. Arent Lammers,* en *Anna van Halle,* d. v. *Arent Hallen.*
16 sept.	1685	*Leonard van Foorst, z. v. H. v. F.,* en *Dirckze Utzelmans,* dochter.
jan.	1686	*Abraham van Foorst Hzn. en Heijltie van Viaenen,* tot Wesop getrout.
2 juli	1686	*Pieter Francken* van Leyden met *Agnita van Kuyckhoven,* wed. *Dirk van Voorst.*
16 nov.	1687	ondertr., trouwt 4 dec. '87 *Abraham Ribbers* en *Dirckje te Cloot* van Deutecom.
26 april	1688	*Bastiaen Ellekens,* geboortig uit Saksen, en *Sara van Vossem,* d. v. *J. van Vossem.*
juli	1689	*Johannes Snoeck* van Wesel en *Elisabeth Lammes,* d. v. *A. Lammers.*
nov.	1689	*Willem te Cloot* van Deutecom en *Anneken te Cloot* van Embrick.
nov.	1691	*Elias van Coningshoven* en *Aeltien Moerjaens* van Goch. Daar getrouwd.
5 febr.	1692	*Abraham Oldendorp, z. v. Willem O.,* en *Machteltie Utzelmans, Jan U.'s* dochter.
nov.	1692	*Peter Abrahams Dircksz* en *Aeltie Janze Smitz* van Cleef.

12 juli	1693	*Willem Oldendorp, z. v. Alef Oldendorp,* en *Janneken Utzelmans Jansdr.*
31 maart	1694	*Willem van der Leijen* van Crevelt, wedr. en *Marijken van Foorsf Pietersdr.*
21 april	1695	*Salomon Rave Jillisz* en *Johanna Craemers,* d. v. *L: Cr.*
21 april	1695	*Jacobus Craemer Jacobsz.* en *Geertruid Craemers Laurensdr.*
20 maart	1695	*Marten Janse* en *Geerfruyd Abrams.*
juni	1695	getr. tot Cleve *Isaac Greeven, z. v. Abr. Greeven,* en *Gijsberta Utzelmans Jansdr. tot* Cleef.
juli	1695	tot Amsterdam getrouwd *François van Halmael* en *Barbara van Willick Abransdr.*
1 april	1697	*Herbert Jegeringh* en *Barbara Flinck, tot* Sedem (Zeddam) getrouwt.
28 april	1697	*Johannes Kops* en *Geerfruyd Kops.*
sept.	1697	getrouwd tot Kortehoef in Stigt van Utregt *Johannes van Reyd* en *Agnita Leers.*
7/17 nov.	1697	*Gerrard Elaer* en *Clasina Walien* van Winterswyck. Daer voltrocken.
dec.	1697	*Isaac van Voorst* en *Johanna Ouelaers, tot* Wesel voltrocken.
1698		*Dirck van Voorst* en *Katarina Jaermans* van Goch.
1698		Dochter *Emont Fremery* en *Geertruyd Jansen* van Goch.
aug.	1703	*Peter Zipman* en *Maria Zipmans.*
5 mei	1704	*Johannes van Fossem* van Goch en *Barbara van Neer.*
18 ‘febr.	1703	*Jacob F(r) emery en Mariken Aelders,* wed. van *F. Cersmaker* van Goch.
juni	1704	*Jacob Erlaer* en *Megteld Ingen Camp.*
29 maart	17015	*Jan van Foorsf Dircksz.* en *Barbara van Voorst* van Cleef.
10 aug.	1705	*Jan van Foorst Peters* en *Geertruydt Ingen Kamp* van Cleef.
1705		*Willem te Cloot* en *Geertruyd van Beringh* van Zutfen.
1705		*Abraham Abramse* en *Jannetjen Janse* van Rees.
14 mei	1707	*Merten Jansen* en *Geretje Janse van Aecken.*
1707		*Dirck Janse* van Rees en *Celia Janse van Aeken* van Goch.
3 okt.	1708	*Jacobus Oldendorp* en *Catrina Oorfman* van Crevelt.
23 okt.	1709	*Marten Jansen* en *Geeske Franken* van Sutphen.
23 jan.	1710	*Gerrit Coster* van Almelo en *Helena Craemers* van den Ham.
april	1710	*Christiaen Coorten* (?) van Rees en zijn nicht *Grietjen Fremery;* met dispensatie.
25 aug.	1710	*Pieter Leenders* van Rees, weduwnaar, en *Susanna Oldendorp.*
25 aug.	1710	*Jan Heer,* schipper, gereformeerd, en *Sibilla Hendricks.*
23 sept.	1711	*Kasper Janse* van Nimwegen en *Elske Herdincks.*
2 nov.	1713	*Jacob Reesen* en *Anna Elisabeth Hansen* wonende te Arnhem, gereformeerd sijnde. Buiten ‘Arnhem getrouwd.

5 juli	1718	*Hendrick van Sitterd* van Sutphen en *Elisabeth Herdings* van Embrik. Naar Sutphen saeme vertrokken met ter wooninge.
21 nov.	1719	met dispensatie *Barent te Cloot* en *Christina Robbers,* neef en nicht.
10 aug.	1721	*Arnold Putz* gereform. en *Geeske Snoeksz.*
4 febr.	1722	*Isaac Oldendorp* en *Margarita Kops.*
24 aug.	1723	*Matthijs Franken* en *Kristina van Foorst.*
11 juli	1723	*Hendrick van Sutphen* en *Aletta van Dulmen* gereformeerd,, door den Preseptor *Schamel.*
12 sept.	1723	*Christoffel Oerdorf* en *Johanna Snoekz.*
2 jan.	1724	*Abraham Cup* en zijn nicht *Barbara Ceer,* met dispensatie door Do. Crammer.
9 febr.	1724	*Lauwrens van Hulst* van Nijmegen en *Catrina Herdings.*
30 april	1724	*Willem van Coninckshoven* en *Catrina Thillemans,* met dispensatie.
21 jan.	1725	*Warner (R?)(Q?)uessing* van Weert, gereformeerd, en *Aletta van Moerbeek,* met disp. door. Do. *Craemer.*
30 mei	1726	*Jacob Tilemans* weduwnaar en *Belia van Egt tot* Goch.
28 juni	1746	getr. door Do. H. Jaarsma: *Peter van Voorst* en *Aletta van Voorst.*
10 okt.	1748	*Albert Leenders* en *Margarita Oldendorp.*
nov.	1748	te Kleef *Jan van der Vlies,* predikant te Kleef, en *Maria Hammwel* (?).
27 nov.	1748	te Kleef *Jan de Heijer,* wedr, en *Johanna Stevens,* Wede.
28 mei	1742	te Emmerick door Do. *Jelle Brouwer,* predikant te Kleef, *Jan Braakman* wedr. en *Fransina Kersten.* *Bartholomeus van Moerbeek* en *Geerfruid Braakman.*
4 nov.	1753	*Leendert van Voorst,* wedr, en *Johanna de Haas,* wede.
16 juni	1755	*Everwijn Jansen* en *Geertruid Hendriks* (roomsch).
26 okt.	1755	*Jelle Brouwer,* predikant te Kleef, en *Anna Elisabeth Utzelman.*

Doop:

Deze navolgende personen zijn in ordere des Tijts voorgaende zijn mij naderhant gecoomen en sijn opgenoomen als volgt door den Waterdoop:

27 dec.	1659	de dogter van *Thuys Bongers.*
26 sept.	1660	*Anneken ten Ham.*
5 dec.	1660	*Maria Koningshoven, Geertruyt Simons, Maria Roeters, Aeltie Utzelmans, Stijntie Ribbers.*
24 april	1661	gedoopt tot Rees *Jan Kroese* van den Ham, *Jan Ootmarsse* van den Ham, *Jan van Willick.*
10 juni	1661	*Anneken Kroese* van den Ham, *Aeltie Leenders* van Kleef, *Fijke Hendricks* van Kleef, *Cathrina de Wilde.*
27 juli	1661	tot Wesel gedoopt *Katrina Reezen.*
26 juni	1678	*Isaac Hendricksen* en *Engel Smit* van Arnhem.
14 april	1680	*Arnolt van Fossem.*

30 mei 1680 *Thilman Smit* van Arnhem, Peter *Abrahams, Jan in gen Camp, N. Saerloons* (?), *Maria van Foorst, Trintie Fortgens, Trintie Heerdings.*

1681 op Goede Vrijdag *Leendert van Foorst, Jan Doorgank, Jan te Cloot* van Deutecom, *Margarita Onderberg, Megeltie Utzelmans, Anneken Goetschalck* van Goch, *Neeltie van Foorst, Jetie te Cloot* van Deutecom.

22 aug. 1683 *Maria Oldendorps, Margarita Simons, Willem te Cloot* Deutecom, *Hendrick van Fossem,* Deutecom, *Adam van Fossem,* Deutecom.

goede vrijdag 1687 *Elias Koningshoven, Elisabeth Lammers.*

4 april 1688 *Kunera Reeze, Johanna Kraemers, Barent Simons, Geertruyd Kops, Dirck van Foorst.*

7 april 1688 *Berbera van Willick* Krank sijnde op 't bed gedoopt.

14 april 1690 *Abraham Oldendorp, Maria van Voorst, Sara Abrahams, Geurt Leenders, Isaac van Voorst, Jan van der Heijden.*

30 juni 1691 *Servaes de Wilde, Hendrick Gerritz.* uit de Pfalz, *Elisabet Onderbergh, Elisabet Reezen.*

3 mei 1693 *Corstiaen Bloem* uit de Pfalz, *Corstiaen Fremery, Abraham Abrahams, Grietje Abrahams, Johannes van Reyd, Anneken Greven, Catrijn van Fossem, Dirck Lammers* van Kleef.

Lijst van sommige geboorne vóór het jaar 1744:

11 okt. 1730 *Cathrina Jansen,* dogter van *Kasper Jansen* en *Anneke Jacobs.*

3 maart 1735 *Willem te Kloot,* vader *Derk te Kloot,* moeder *Betriks Fnemery.*

13 dec. 1735 *Jan Paulus,* vader Dom. *Paulus,* moeder *Elisabet van Moerbeek.*

2 juni 1736 *Johanna Janssen,* vader *Kasper Janssen,* moeder *Anneke Jacobs,*

31 jan. 1737 *Maria Paulus,* vader Dome. *Paulus,* moeder *Elisabeth van Moerbeek.*

5 sept. 1738 *Dorothea van Voorst,* vader *Leendert van Voorst,* moeder *Aletta Greve.*

13 jan. 1740 *Maria Elisabeth van Moerbeek,* vader *Bartholomeus van Moerbeek,* moeder *Elisabeth Elaar.*

22 sept.' 1740 *Jan van Voorst,* vader *Leendert van Voorst,* overl. 17 juli 1758, moeder *Aletta Greve.*

4 maart 1742 *Geertruida Janssen,* vader *Kasper Janssen,* moeder *Anneke Jacobs.*

3 mei 1744 *Maria Creutz,* vader *Willem Creutz,* moeder *Cornelia van Moerbeek.*

19 okt. 1744 *Geertruda van Voorst,* vader *Willem van Voorst,* moeder *Catrina van Voorst.*

11 maart 1746 *Helena Creutz,* vader *Willem Creutz,* moeder *Cornelia van Moerbeek.*

18 jan. 1748 *Geertruida van Voorst,* vader *Peter van Voorst,* moeder *Aletta van Voorst.*

13 aug. 1749 *Paulus Leenderts,* vader *Albert Leenderts,* moeder *Margareta Oldendorp,*

2 dec. 1753 *Barbara van Voorst,* vader *Peter van Voorst,* moeder *Aletta van Voorst.*

25 febr. 1746 *Helena Jacobs te Kamp,* vader *Jacob Jacobs,* moeder *Paulina Herdingh.*

27 nov. 1754 *Paulina Jacobs te Kamp,* vader *Jacob Jacobs,* moeder *Paulina Herdingh.*

8 juli 1757 *Dorothea van Voorst,* vader *Peter van Voorst,* moeder *Aletta van Voorst.*
Gesina Janssen, vader *Everwijn Janssen,* moeder *Geertruid Hendriks.*

6 dec. 1761 *Tilleman van Koningshoven,* vader *Emond van Koningshoven,* moeder *Elisabeth Fremery.*

7 aug. -1764 *Willem van Koningshoven,* vader *Emond van -van Koningshoven,* moeder *Elisabeth Fremery.*
Martinus Janssen, vader *Everwijn Janssen,* moeder *Anna Sibilla Paas.*

11 jan. 1768 *Jacobus van Koningshowen,* vader *Emond van Koningshoven, moeder Elisabeth Fremery.*

31 maart 1773 *Isaac te Cloot,* vader *Willem te Cloot,* moeder *Catarina Greve.*

3 okt. 1773 *Jan Rogge,* vader- *Tewis Rogge,* moeder *Willemina Braakman.*

26 nov. 1777 *Cornelis Rogge,* vader *Tewis Rogge,* moeder *Willemina Braakman.*

3 mei 1779 *Christina Elisabeth Pann,* vader *Johan Caspar Pieter Pann,* moeder *Maria Elisabeth van Moerbeek.*

juni 1779 *Paulus Vreede,* vader *Pieter Vreede,* moeder *Susanna Markon.*

26 jan. 1780 *Jan Leenderts,* vader *Peter Leenderts,* moeder *Catarina Fremery.*

12 april 1780 *Adriaan Rogge,* vader *Tewis Rogge,* moeder *Willemina Braakman.*

14 febr. 1781 *Johanna Maria Pann,* dr. van *Johan Casper Pieter Pann en Maria Elisabett van Moerbeek.*

4 aug. 1782 *Elisabeth Leenderts,* vader *Peter Leenderts,* moeder *Catarina Fremery.*

5 okt. 1782 *Margareta te Kloot,* vader *Willem te Kloot,* moeder *Catarina Greve.*

9 april 1784 *Engeltje Rogge,* vader *Tewis Rogge, moeder Willemina Braakman.*

9 aug. 1784 *Jacobus Leenderts,* vader *Peter Leenderts,* moeder *Catarina Fremery.*

29 april 1785 *Helena te Kloot,* vader *Willem te Kloot,* moeder *Catarina Greve.*

1 maart 1783 *Jacobus* en *Trijntje,* tweeling, vader *Tewis Rogge,* moeder *Williemina Braakman.*

Doop:

'12 febr. 1695 is *Bastiaen Evers* op sijn bet gedoopt, crenk sijnde had te voren al sigh aengegeven; *Evert Hendrioks* van Deutecom, *Aeltie Hendcicks* van Deutecom: *Jan van Foorst Petersz., Isaac Greeve, Sebil van Foorst, Willem* soon van *Jacob* aen Tholhuijs, *Abraham van Fessen* Deutecom, *Hendrick Stevens* aan tholhuys, *Huybert Haese* Deutecom.

5 april 1697 *Barber van Neer, Trintijen Jansen, Migchiel Reesen, Barbara Reesen, Helena Craemers, Henderina van Sutphen, Heleena Reesen, Hilleken Bloem, Beeltie Stevens, Gerrit Elaer, Tryntie Craey, Anneken Onderbergh,*

Meeuis Bloem, Grietje Jansen, Jan van Foorst, Jacob Craemer, Jan Greeven, Gerrit Stevens, Leendert Renders, Willem Stevens.

4 april 1700 *Jan Rsesen, Marie Zipmans, Antonette Cup, Helena Craemers* van Deutecom, *Reijnier Janse* van Goch, *Catarina van Sutphen, Grietje Corstens* en *Jan Corstens,* beide van Rees, *Gerrit Bloem.*

1702 op Gòeden Vrijdagh *Abraham Fortgens, Arnout Fortgens, Aeltie Fortgens, Elsken Beroof (?)* van Strohem, *Abraham Herdink* op sijn bet gedoopt 10 september *Sebila Mertens van Crevelt* op 't bed gedoopt 13 september.

26 april 1703 *Jan Craemer, Isaac Oldendorp, Hendrick van Sutphen, Anneken Bloem, Barbara van Foorst, Sebilla Janszen, Antonij Bloem.*

21 maart 1704 *Hendrick Wessingh* van Rees, *Jacobus Oldendorp, Chatarina Cup; Katarina Oortmerse* van Crevelt, *Grietje Lukasse* van Deutecom, *Elsken Heerdincks, Stineke Ribbers* Deutecom, *Alettie van Foorst, Elisabeth Herdinghz, Elske Welsing* van Cleef, *Elske van der Hoop* van Aernhem, *Jacobus Reezen, Catharina Herdings.*

palmzondag 1706 *Jan Googaas van Deutecom, Christiaen Corsten* van Rees, *Pieter Gaugesius* uit Reijdt, *Hendrick Geber* uit de Pfalz, van Charstheym een attestatie gegeven 1708 den — —, ...

1707 *Pouwel Peters Aers, Maria van Elfen* van Wesel, *Bartholomeus van der Hoop* van Arnhem; *Peter Oorst (?) tot* Wesel, *Gerrit Herbregs, Christiaen Herbregs (Herbaegs ?), Margriet Herbregs (Herbaegs ?), Christina Herbregs (Herbaegs ?), Anna Welsings* van Rees, *Mathijs Franken, Susanna Oldendorp, Aletta Kup, Geertruyd Fortgens.*

18 april 1.710 *Bartholomeus van der Hoop* van Arnhem, *Cornelis van der Hoop* van Arnhem, *Abraham de Cloot, Geertruydt Cup, Mariken Ribbers* van Deutecom, *Catarina Ribbers* van Deutecom, *Marike Jaermans* van Goch, *Anna Snoekz.*

18 april 1710 *Sebilla Herdinghs.*

3 april 1711 *Willem Herding, Jan Oldendorp, Jan van Fessem* van Deutecom.

20 maart 1712 Palmzondag: *Cristina van Foorst, Aletta Oldendorp, Meggelina Oldendorp, Elisabeth Herdingh, Maria te Cloot, Grietje Simens, Jellis Oldendorp, Jan Oldendorp, Abraham Cup, Willem Cooningshoven, Peter Haerbagh, Isaac Welsing* van Rees, *Jacobus van der Hoop* van Arnhem, *Geertruyd Lukasse* van Goch.

3 maart 1714 *Elisabeth Craemer* gedoopt op haere siek bedde tot Rees.

25 maart 1714 palm Sondagh gedoopt: *Jillis van der Hoop* van Arnhem, *Cornelia Oldendorp, Berent te Cloot.*

26 april 1716 *Hendrik Herding* gedoopt in sijn huys crank sijnde. Getuyge *W. van Suthem & Marten Janse.*

21 maart 1717. *Aletha van Moerbeek, Heleena van Moerbeek, Geeske Snoekz, Geertruyd Jacobs, Geerardus van Voorst, Bartholomeus van Moerbeek, Pieter Coenders* van Rees.

10 april 718 palm Sondagh gedoopt: *Christina Craemers* van den Hamm, *Anna Gerdes Otmars* van den Hamm, *Hendrick van Voorst, Ootmar Craemer* van den Hamm, *Isaac te Cloot, Jan Tillemans, Gerrit Decker.*

24 maart 1720 Palmsondagh gedoopt: *Abraham Greuen, Willem van Moerbeek, Emont van Cooninkshoven, Aeletta Greeven, Catie van Cooninkshoven, Catie Thillemans.*

28 sept. 1721 is tot Deutecom gedoopt door *Everwijn Franken:*

28 sept. 1721 Deutecom *Margaretha Kops, Johanna Kops.*

29 maart 1722 op Palmsondagh: *Jan Elaer, Michiel van Reyd, Jacob Jacobs, Megelina Fremery, Dorothea Oldendorp.*

2 april 1724 Palmsondagh: *Mariken van Moerbeek, Crisstina van Foorst, Dirck Janse, Jacobus Coningshoven.*

25 maart 1725 Palmsondagh: *Pieter Greve, Anneke Jacobs, Beatrix Fremery, Geertuy van Sutphen* van Rees.

30 mei 1728 gedoopt door Ds. *van Bragt tot* Rees: *Elisbeth Moerbeeck, Cornelia Moerbeeck, Johanna van Bragt.*

26 sept. 1728 gedoopt door *Ab. Fortgens* leeraar: *Pieter van Foorst, Winbertus van Zutphen tot* Rees, *Mathijs Pouwels* van Cleef, *Derk van Foorst, Marijken Leenders* van Deutecom, *Catrina Jacobs, Mariken van Foorst, Agnita van Reet, Aletha Fremery.*

23 sept. 1730 *Jan Leenders* van Rees, *Willem Leenders* van Rees, *Geteij* en *Dina Braakmans* van Rees, *Kristiaan Braakmans, Joh. Janzen, Bart Leenders* van Kleef.

24 aug. 1732 gedoopt door *Pieter van Egen,* leeraer tot Nijmegen: *Tilleman Fremery, Willem van Voorst, Everwijn Janssen, Hendrik Andriessen* van Duisburg, *Sara van Moerbeek, Christina van Voorst, Helena Oldendorp, Aletta van Voorst, Aletta van Koningshoven, Helena Jansen, Anneke Jansen.*

15 april 1740 door de Eerw. Hr. *P. van Egen* door toedoen van ziekte binnen 't huis met de H. Waterdoop bediend de Weduwe *van Wielijk* en *Ageneta Kramers.*

18 sept. 1740 *Petrus van Voorst,* met att. naar Amsterdam, *Leonardus Leenderts* van Zovenen, *Ageneta Franke, Margareta Oudendorp, Catrina Gaatschalk, Leneke te Neaes* m. att. naar Creveld.

3 sept. 1741 te Kleef gedoopt: *Hester Abrahams, Catrina Leenders, Henderik Graafman, Willem Leenders, Adam Abrahams.*

2 okt. 1746 *Johanna Greeven, Barbara Franken, Salomon Welsing, Willem te Kloot, Jan Greven, Peter Franken.*

29 sept. 1748 *Barto van Moerbeek.*

15 maart 1750 *Catharina Janssen, Maria Franken, Helena Greven, Maria Russing.*

15	april	1753	*Chrisfina van der Hoop* van Arnhem, *Elisabeth Franken. Caafie van Voorst, Elisabeth Fremery, Alefta van Koningshoven, Willem te Kloof.*
20	juli	1755	*Johanna van Zichem,* huisvr. v. *Wilhelm van Zutphen.*
11	april	1756	*Maria Pauls, Johanna Janssen, Margarefa Leenders* van Rees, *Anna Greve, Jan Pauls, Emont Fremery, Michiel Greuen.*
4	april	1760	*Christina Smidf* van Arnhem, *Aleffa Greve, Reinefta Christiana Greve, Geertruy Janssen, Cafrina Duyn, Dirk Ufselman* van Cleef, *Elias van Koningshoven, Emont te Kloof.*
1	april	1763	*Rachel Smidt* van Arnhem, *Maria Smidt* van Arnhem, *Susanna Theodora Leenderfsz* van Rees, *Cafarina Fremery, Helena Creutz, Peter Leendertz* van Rees, *Hendrik Leenderfz* van Rees.
20	april	1764	*Johannes Heddrig* van Huls.
5	april	1765	*Maria van der Vinne.*
17	april	1767	*Machtilda Fremery, Maria Greve, Elisabef Braakman* van Zutphen, *Margarefa Braakman, Geertruida van Voorst, Daniel Leenderfs* van Rees, *Pieter Leenderfs* van Rees, *Niklaas Koenders, Peter van Voorst, Jan Braakman* van Zutphen.
24	maart	1771	*Barbara van Voorst, Paulina Jacobs, Abraham de Haas* van Arnhem, *Johannes Matfheus Greve.*
4	mei	1777	*Dorofhea van Voorst, Elisabeth (Elske) Staring* van Zutphen.
21	mei	1780	*Roeland de Cruijff* Leidenaar, *Tieleman van Koningshoven.*
1	april	1787	*Margarefa Moerbeek* van Rees, *Elisabef Fremery, Jan Luferbach, Jacobus van Koningshoven.*
1	april	1792	*Jan Rogge, Geertruida Lutterbach.*
18	dec.	1793	*Elisabeth Landeveld.*

T r o u w e n :

17	april	1735	(niet ingevuld; ongetwijfeld de predikant zelf) getrouwt met mijn nigt *Elisabeth van Moerbeek* door Ds. *Jakobus Jongebloed,* leeraar te Schiedam.
13	okt.	1734	*Barfo: van Moerbeek* de Jonge met *Johanna van Bragf.*
	sept.	1734	*Peter Greve* en *Helena Moerbeek.*
	april	1735	*Gerret Greve* en *Aleffa Kup.*
17	april	1740	*Johannes Braekman* en *Cafhrijna Kersten* tot Gogh.
30	okt.	1742	*Willem van Voorst,* Chirurgijn, en *Chrisfina van Voorst.*
10	okt.	1769	*Dirk ten Kate* en *Helena Greve.*
9	febr.	1760	*Emond van Koningshoven* en *Elisabeth Fremery.*
12	aug.	1760	*Everwijn Janssen* en *Anna Sibilla Paas.*
17	aug,	1760	*Jan Janssen* en *Anna Janssen.*
17	nov.	1761	*Johannes van Fenners* van Hulst en *Reineffa Crisfiane Greve.*
28	juli	1762	*Dirk Schultz* van Amsterdam en *Anna Greve.*
10	jan.	1764	*Emond van Fnemery* en *Helena Oldendorp.*
26	juni	1765	*Jan van Hulst* en *Aletfa Fremery.*

5	aug.	1770	*Willem te Kloof* en *Kafarina Greve.*
15	okt.	1775	*Thewis Rogge* e n *Willemina Braakmans* ('Rooms).
14	nov.	1776	*Anfony Egberfs* en *Cafarina van Voorst.*
23	maart	1779	*Peter Leenderts* en *Cafharina Fremery.*
23	maart	1779	*Daniël Leenderts* en *Margareta Braakman.*
30	mei	1779	*Pieter Vreede* en *Suzanna Markon* (met toestemming van de moeder van de bruid te Berlijn).
5	juni	1783	*Hendrik Herbach* en *Cafarina Jansen,* w e d. *J. P u t s .*
3	juni	1785?	*Hendrik Herbach* en *Cafhrina Jansen,* wed. *J. Puts ?*
23	aug.	1785	*Michiel Greve* en *Gerfruda Janssen,*
25	aug.	1788	te Geldern: *Willem te Kloof,* wedr. *Katarina Greve,* en *Louisa Matthee* (Gereform.).
18	okt.	1791	*Jan Paulus* en *Maria Terway* (Gereform.)
12	nov.	1793	*Jan Lutferbach* en *Catarina Springer* (L u t h e r s).

D o o p e n a t t e s t a t i e :

doop 23 juli 1736, att. 20 febr. 1737: Adtestatie voor *B. Leenders:* „Wij ondereschrevene Dienaaren en opzichters der Doopsgezinde Gem. te Emrik adtesteeren en betuygen hiermede dat *Barfho Leenders* van Kleef op den 23 sept. 1736 door den H. Waterdoop na voorgaande belijdenis van zijn gloof en bekering der gemeente van Kristus is ingelijft en als een Broeder dezer 'Gemeente op en aangenomen.

Willem Pauls	*W. van Moerbeek*
Hendr. v. Zutphen	*Kr. Kersten*
Mattijs Franken	*Jan van Vorst (Voorst)*

Den 20 Febr. 1737".

0 v e r 1 e d e n e n (sterfdata) en hun Gezinnen:

Henderick van Foorsf, leeraar vercooren 1653 op het hoogtijd van Pinxteren. Gestorven 29 dec. 1717 snagts te 11 uur out sijnde 86 jr.

die huysvrouw *Christina Jans van Cleef,* gestorven 4 nov. 1696, 67 jr.

Willem. Oldendorp, gestorven 29 aug. 1725 en huysvrouw *Jenneken Utzelmans,* gestorven 4 okt. 1727

Jan Oldendorp, gestorven 21 febr. 1720.

Meggelina Oldendorp, gestorven 24 juli 1712.

Abraham Fortgens, leeraer, gestorven 1729 en *Chatarina de Wilde,* gestorven 21 sept. 1702.

Abraham Fortgens de Jonge, gestorven 1732.

Arnouf Fortgens, gestorven 8 aug. 1723.

Aeltie Fortgens, gestorven 21 nov. 1727.

Wemmer Onderbergh, diaken, gestorven 18 febr. 1724, 92 j.

Geerfruyd Simons, gestorven 4 mei 1711.

kinderen: *Jan,*
Margrifa e n
Anna Onderberg.

Joost Cup, diaken, gestorven 7 jan. 1725, 70 jaer, en *Susanna de Wilde.*

kinderen: *Antoneffa*, *Aletfa*, *Geer fruyd* } *Cup*

Abraham Cup, getrouwt met sijn nicht *Barbara Ceer,* gereformeerd.

Abraham Oldendorp, diaken en
Meghelina Utzelmans.
kinderen: *Jan Oldendorp*
Aletta Oldendorp
Gezamenlijk naar Amsterdam vertrokken.
Dorothea Oldendorp.

Antony Bloem, gestorven 16 nov. 1714 en
Anneken Geurs, gestorven 21 okt. 1716.
kinderen: *Mewes Bloem*,, van hier' vertrokken den 2 Juny 1718 met *Anthony Bloem en Anneken Bloem* met een attestatie.
Gerrit Bloem vertrokken naar Amsterdam en daer gestorven.

Bastiaan Elkens, gestorven 1 mei 1707 en
Sara van Fossem. gestorven 6 mei 1705.
Geertruyd van Fossem, gestorven 13 nov. 1718.
Tryntie van Fossem, gestorven maart 1706,
Bartholomeus van Moerbeek en
Mariken Utzelmans, gest. april 1733.
kinderen: *Aletha van Moerbeek*, getrouwt met *Warner Russing* en naar Wesel vertrokken
Helena van Moerbeek
Bartholomeus van Moerbeek
Willem van Moerb'eek
Marike van Moerb'eek, getrouwt en vertrokken -met attestatie naar Utrecht
Elisabeth van Moerbeek
Cornelia van Moerbeek
Sara van Moerbeek.

Marten Jansen, diaken, overl. 27 aug, 1721 en
Geertruyd Abrams, overl. 2 okt. 1706, eerste vrouw,
Grietje Janse van Aken, tweede vrouw, overl. 26 juni' 1708,
Geeske Jansen, derde vrouw,
kinderen: *Dirk. Everwijn* en *Anna Jansen*
Willem Oldendorp, overl. 6 juni 1703 en
Helena van Foorst, overl. 10 nov. 1725,
kinderen: *Jacobus Oldendorp*, getr. *Catrina Oortmans* en naar Crevelt vertrokken
Isaac Oldendorp, tr. *Margareta Cops* den 4 febr. 1722
Susanna Oldendorp, tr. *Peter Leenders*, vertrokken naar Rees
Jillis Oldendorp
Cornelia Oldendorp, tr. *Willem Leenders*, vertrokken naar Kleef.

Jan van Foorst, Pietersz., Diaken en
Geertruyd Ingenkamp.
kinderen: *Anna, Willem* en *Aletta van Voorst.*

Emont Fremery, Med. Dr. en diaken, getr. 1 aug. 1721 met *Geertruyd Jansen* van Goch.
kinderen: *Megeltie Fremery*
Beatrix Fremery
Aletha Fremery
Tilleman Fremery, tr. *Geertruyd van Zutphen* en naar Rees vertrokken.

Elias van Cooningshoven en
Aeltie Moerjans,
kinderen: *Willem van Cooningshoven*, tr. *Catrina Thillemans* met dispensatie
Emont van Cooningshoven
Catie van Cooningshoven
Jacobus van Cooningshoven

Jan van Cooningshoven
Aletta van Cooningshoven.

Jacob Jacobs en
Hilleken Jacobs.
kinderen: *Geertruyd Jacobs*
Jacob Jacobs
Anneke Jacobs
Catrina Jacobs.

Aeltie Leurs, weduwe van *Pieter van Foorst*, overl. 4 nov. 1720.
kinderen: *Sebilla van Foorst*
Margarita van Foorst
Aletta van Foorst.

Hilleke Craemers, weduwe *Jillis van Voorst*, overl. 3. dec. 1702.
kinderen: *Willemke Craemers*, overl: 31 jan. 1718, oud 77 jaer
Helena Craemers, getr. en vertrokken naar Almelo.

Elsken Teunissen, weduwe *van Neer*,' getrouwd en vertrokken naar Goch.
Aeltie van Cooningshoven, overl. 13 jan. 1711, 98 jr.
Claertje Uyt den Doorn, overl. 13 febr. 1715.
Sebilla Mense, overl. 18 sept. 1702.
Geertje Lukasse.
Aeltie Hendricksz.
Margriet Herbags.
Stineke Ribbers, van Deutekom, overl. 21 aug. 1720, getrouwd met
Beerend te Cloot, den 21 nov. 1719.
Peter Herbags.
Grietje Simes (Simons!). tr. *Laurens Hendriks*, vertrokken naar Nijmegen,
Marike Ribbers, van Deutecom, tr. kwartiermeester .....
Willem van' Sutphen, overl. 13 sept. 1718 en
Geerfruyd Welsingh, overl. 25 aug. 1707.
Hendrina van Sutphen, overl. 27 jan. 1723.
Chatarina van Sutphen, overl. 1 maart 1722.
Hendrick van Sutphen.
Bernardus Simons.
Jan Simons.
Margarita Simons.
Anna Simons.
Leonard Zipman, Diaken, overl. 17 maart 1709.
Margarita van Vossem, overl. 6 nov. 1722, out 83 jaaren
Hendrik Zipman, overl, 3 juni 1719.
Jan Reesen, Diaekon, overl. 30 juni 1707 en
Elisabeth Welsing, overl. 22 sept. 1702.
kinderen: *Barbara Reezen*
Jacobus Reezen, getrouwd met *Elisabeth Jansen (Hansen?)* van Arnhem, gereformeerd den 2 nov. 1713.

Pieter Franken, Diaekon, overl. aug. 1715 en
Agnita van Kuykhoven, overl. 9 juni 1729, out 83 jaaren.
Mathys Franken, Geco. Diakon, overl. 26 dec. 1724, getrouwd met
Christina van Foorst, overl. 24 aug. 1723.
Johannes Jansen van Reyd, Diaekon en
Agnita Leers, overl. 25 april 1710.
kinderen: *Mighiel van Reyd*
Agnita van Reyd.

Arent Lammers, overl. 1 juli 1712 en
Gertje Jacobs.

Jacob Fremery, overl. 2 nov. 1712 en
Beatrix Corste, overl. 10 maart 1700.
tweede vrouw: *Marike Aalders,* overl. 31 maart 1705.
Arent Lammers de Langen, overl. 14 nov. 1713 en
Anna van Haalen (Halle, Hallen?)
Arnout van Vossem, overl. 7 maart 1713 en
Christna Ribbres (Ribbers), overl. 19 febr. 1717.
Dirck van Voorst, diaken, overl. 28 nov. 1734, geco. 3 jan. 1725, en
Marikc Jaermans.
kinderen: *Gerrardus van Voorst,* nae Zutphen vertrokken
Hendrik van Voorst, nae Haarlem vertrokken
Cristina van Voorst, nae Amsterdam vertrokken
Martha van Voorst.
Gerrit Elaer, Diaeken, overl. 5 oktober 1720 en
Clasina Walien .
kinderen: *Hendrick Elaer*
Jan Elaer
Jacobus Elaer
Elisabet Elaer .
Jan Greuen, Diakon, overl. 7 febr. 1718 en
Hilleken van Foorst.
kinderen: *Abraham Greeven*
Aletta Greeven
Peter Greeven
Isaak Greeven.
Willem te Cloot en
Anneke Gteve (eerste vrouw).
Geertruyt Beringkz (tweede vrouw).
kinderen: *Abraham te Cloot*
Maria te Cloot
Isaac te Cloot
Dirk te Cloot.
Jan van Foorst Dircksz., Diacon, en
Barbar van Foorst, overl. 14 febr. 1717.
kinderen: *Pieter van Foorst*
Dora van Foorst, getrouwd met *Kasper van Hulst* en vertrokken nae Nijmegen 4 juni 1732
Leonard van Foorst
Christina van Foorst.
Willem Herdingh, overl. 5 okt. 1702 en
Fycke Leenders, over1 27 jan. 1706.
kinderen: *Elske Herdinghs,* overl. 14 febr. 1729, getr. met *Casper Jansen,* van Nimwegen
Elisabet Herdinghs
Willem Herdinghs
Beeltie Herdinghs, getrouwd met *Jan Ceer,* gereformeerd.
Johannes Heërdinghs, overl. 28 nov. 1705 en
Aeltie van Vossem, overl. 4 aug. 1721.
kinderen: *Trintie Herdings,* getr. met *Laurens van Hulst,* den 9 febr. 1724 en den 24 febr. dito jaer nae Nimwegen vertr.
Abraham Herdings, overl. 13 sept. 1702
Elisabeth Herdings, getrouwt met *H. van Sittert* en metterwoon na Sutfen vertrokken july 1718
Hendrick Herdings, gedoopt 26 april 1716, overl. 6 july 1716.
Abraham Abrams en
Jannetje Janse.
Jacob Tillemans en
Anneke Moerjaens (le vrouw), overl. 2 mei 1725.
kinderen: *Jan Tilemans,* overl. jan. 1724

Catie Thilemans, getrouwt met *Willem van Cooninckshoven.*
Aeghtie van Anholt, overl. 14 sept. 1702, out 70 jaer.
Grietje van Anholt, overl. 16 juni 1703, out 68 jaer.
Hendricke van Anholt, overl. 25 okt. 1704.
Anneke Rutties, overl. 3 aug. 1725.
Marike Hulters, overl. 15 okt. 1724.
Hester Fremery, overl. 1 okt. 1719.
Anneke Flincken, overl. 13 april 1715.
Lijsbeth Lammers, huysvr. van *I. Snoek.* overl. 19 july 1722.
Anna Snoeckz, overl. 18 juli 1727.
Johanna Snoeckz, getrouwt met *Christophel Luttgers,* oerdoof den 12 sept. 1723.
Christina van Foorst.
Gerrit Decker.
Johanna Nobeling, wed. *Arnout Cops,* overl. 4 febr. 1724.
kinderen: *Margarita Kops,* getrouwt *Isaac Oldendorp* den 4 febr. 1722.
Johanna Kops.
Joh. van Bragt, overl. 24 sept. 1735.
de wed. van *Ar. Lamers,* overl. 8 juni 1736.
Abraham Greuen, overl. 17 jan. 1742.
de wed. *K. Kersten,* overl. 8 nov. 1741.
Anna Symons, overl. 13 jan. 1742.
Elisabeth van Moerbeek, overl. 5 mei 1741.
Jan Onderberg, overl. 3 juni 1740.
Barto van Moerbeek Sr., overl. april 1745.
Jan Symens, overl. sept. 1745.
Jacob Tillemans, overl. maart 1746,
Jan Janssen van Rees, overl. nov. 1746.
Anna Ondersnberg, overl, jan. 1747.
Elias van Coningshoven, overl. jan. 1747.
Joost Kup, overl. jan. 1747.
Jacobus Kersten, overl. jan. 1747 .
Letje Greve, weduwe van *Leendert van Voorst,* overl. jan. 1748.
Dirk Janssen, overl. juli 1748.
Sibilla van Voorst, overl. aug. 1748.
Aletta van Voorst, overl. aug., 1748.
Christina Wijnanda Vlamingh, wed. van de heer *Verheul te* Deutecom, overl. 1749.
Abraham Abrahams, overl. 1749.
Geertruid Janssen, wede. *Emont Fremery,* overl. mei 1749.
Casper Janssen, overl. 1749.
Geesken Snoeks, wede. *A. Puts,* overl. febr. 1750.
Geesken Franken, wede. *Marten Janssen,* overl. mei 1751.
Peter Abrahams, overl. mei 1751.
Dirk Jacobs, overl. maart 1752.
Klasina Waliën, wede. *Gerrit Elaer,* overl. 12 okt. 1752.
Aletta Kramers, wede. *van Wylick,* overl. 1 maart 1753.
Jan Elaer, overl. 6 aug. 1753.
Aaltje Hendriks, overl. 26 nov. 1753.
Isaak Oldendorp, overl. 3 dec. 1753.
Helena van Voorst, wede. *Jan Greve,* overl. 26 febr. 1754,
Francina Kersten, vrouw van *J. Braakman,* overl. 25 jan. 1755.
Abraham Kup, overl. 7 mei 1755.
Margriet Herbach, overl. 19 jan. 1756.
Geertruid Ingenkamp, wede. *Jan van Voorst,* overl. 4 sept. 1757.
Johanna Kops, overl. 20 nov. 1757.
Peter Greve, overl. 27 nov. 1757.
Dirk te Kloot, overl. 20 april 1758.

Leendert van Voorsf, overl. *22* juli *1758.*
Jacobus Elaer, overl. *5* sept. 1758.
Jan van Voorst,
Chrisfina van Voorsf, vrouw van *W. van Voorsf,* overl. *19* sept. *1758.*
Margaretha van Voorst, overl. *13* aug. *1760.*
Chrisfina van Voorst, vrouw van *Mafhys Franken,* overl. *12* okt. *1761.*
Alberf Leenderfz, overl. 10 febr. 1762.
Hendrick Elaer, overl. 25 febr. 1764.
Meggeiina Fremery, vrouw van *W. van Koningshoven,* overl. 16 aug. 1764.
Pieter Franken, overl. 12 juli 1766.
Mafhys Franken, overl. 18 nov. 1766,
Dina Braakman, overl. 24 sept. 1767.
Agneta Kramers, overl. 30 dec. 1767.
Wilhelm van Koningshoven, overl. 12 maart 1768.
Anfoinefta Kup, overl. 13 april 1768.
Willem van Voorst, overl. 7 mei 176.8.
Anneke Jansen, vrouw van *Jan Jansen,* overl. 8 sept. 1768.
Aletfa Fremery, overl. 5 juni 1769.
Everwijn Jansen, overl. 25 dec. 1769.
Pefer van Voorsf, overl. 10 jan. 1770.
Helena van Moerbeek, wede. *Peter Greve,* overl. 2 mei 1771
Barto van Moerbeek, overl. 20 aug. 1772.
Margareta fe Neuwes, vrouw van *Isaak Greve,* overl. 21 april 1772.
Maria van Voorst, overl. 29 nov. 1772.
Johanna de Haes, wede. *Abraham Greve,* overl, 2 maart 1774.
Sybilla Herdingh, wede, *Jan Keer,* overl. 31 aug. 1774.
Geerfruida van Voorst, dochter van wijlen *Pefer* en *Alefta van Voorsf,* overl. 29 april 1775.
Jacobus Fremery, overl. 5 mei 1776.
Beatrix Fremery, wede. *Dirk te Kloof,* overl. 22 sept. 1776.
Aletta Greve, dochter van *Isaac Greve,* overl. 9 maart 1777.
Pefer Jansen, zoon van *Jan Jansen,* overl. 9 maart 1777,
Cafharina van Voorsf, wede. van *Anfony Eggerfs,* overl. 28 sept. 1777.
Anneke Jacobs, wede. van *Caspar Jansen,* overl. 7 juni 1779.
Johanna Snoek, wede. van *C. Oldendorf,* overl. 2 nov. 1779.
Elisabeth van Moerbeek, wede. *Jacobus Fremery,* overl. 6 april 1787.
Trynfien Rogge, overl. 20 maart 1788.
Jacob Rogge, overl. 10 febr. 1789.
Cornelis Rogge, overl. 1 juni 1789.
Jan Braakman, overl. 3 febr. 1790.
Ds. Hermannus Jaarsma, overl. 22 juni 1791.
Adriaan Rogge, overl. 13 nov. 1794.
Meyke Staring, Overl. 8 dec. 1794.
Matfhias Lutterbach, overl. 25 mei 1794.
Emond van Koningshoven, overl. 3 mei 1795.
Johanna Greve, overl. 20 okt. 1795.
Anna van Voorst, overl. 15 nov. 1796.
Hendrik Herbach, overl. 27 augs. 1798.
Geerfruida Lufferbach, overl. 30 augs. 1798.

1780-1785:

Aletfa van Voorsf, wede. van *Peter van Voorsf,* overl. 6 febr. 1780.
Margareta Oldendorp, wede. *Albert Leenderts,* overl. 20 juli 1780.
Cornelia van Moerbeek, wede. *W. Creutz, overl. 19* aug. 1783.

De weduwe van *Jacob te Kamp,* overl, 24 sept. 1783.
Zsaac Greve, te Haarlem, overl. 9 nov. 1783.
Johan Greve, overl. 18 sept. 1784,
Cafarina Greve, wede. van *Willem te Kloof,* overl. 8 okt. 1785.
Maria Jacobs te Kamp, overl. 29 dec. 1785.

Leraren der Gemeente, hun benoeming en hun afscheid.

1653 *Henderick van Foorst,* leeraar vercooren op het hoogtijd van Pinxteren (was in 1680 nog leraar), overl. 29 dec. 1717.
1733 *Abraham Forfgens,* leraar, doopt 26 sept. 1728, overl. 1729.
1733 1 nov. 1733 aangesteld als leeraar,
traktement, Gl. 700 kleefs en vrije woning bij de kerk;
17.4.1735 getrouwt met mijn nicht *Elisabeth van Moerbeek* door Ds. *Jacobus Jongebloed,* leeraar te Schiedam.

Bovenstaande aantekeningen betreffen ongetwijfeld de predikant Ds. *Willem Paulus;* zie- hierboven „Lijst van..... geboorne....." bij de jaren 1735 en 1737.

1739 *Joannes van den Berg,* benoemd tot leraar D. G. te Emmerich, jaarwedde 600 Kleefse daalders, 1 aug. 1737 Oogstmaand.
1742 28 jan. 1742 Ds. *Joannes van den Berg* afscheidsrede gedaan.,
1742 *Klaas de Vries,* geboortig van Embden in Emrik gekommen DS, 600 Kleefs,
1743 do. do. 19 mei 1743.
1744 12 april 1744 Ds. *Klaas de Vries,* afscheidspreek voor vertrek naar Amsterdam, opgevolgd door *H. Jaarsma,* op 18 okt. 1744. (Deze laatste is overl. te Emmerik 22 juni 1791).
1786 26 februari 1786 *Johanes Stijl,* geboren Harlingen, intrede 26 febr. 1786.
1788 25 mei 1788 Ds. *Johannes Stijl,* afscheidspreek naar Makkum.
1.819 5 dec. 1819 heeft Ds. *F. Kuipers* zijn intrede gedaan.

Met attestatie gekomen:

april	1764	*Maria Creutz,* van Utrecht (11, 1), geb. 1744. *Emond van Fremery, v.* Utrecht over Kleef.
5 sept.	1766	*Sophia van Moerbeek,* geb. *Meermans,* van Maastrigt, wonende te Rees, vrouw van *Barfholomeus van Moerbeek.*
26 sept.	1768	*Peeter Jansen* van Cleef.
20 sept.	1772	*Johannes Nofeman,* van Neuwied met att. van Crefeld.
3 nov.	1771	*Anna Jacobs te Kamp* van Utrecht.
25 maart	1776	*Gerhard Paulus* van Cleef.
6 mei	1779	*Pieter Vreede* van Leiden (11, 8. X 1779).
2 mei	779	*Susanna Markon,* van Leiden (remonstr.) (11, 8 X 30.5.1779). (11, 1 - juni 1779 geb. Paulus).
19 febr.	1780	*Maffhias Luterbach* met att. van Goch.
19 febr.	1780	*Geertruid Lammers,* zijn huisvr. met att. van Goch.
22 okt,	1780	*Helena Fremery,* van Nimwegen.
14 juni	1781	*Beatrix Floh,* van Krefeld.
5 jan.	1792	*Agnies Noteman,* van Krefeld.
7 okt.	1744	*Christina Wijnanda Vlamingh,* wed. van Hr. *Verheul,* van de Verg. Vlaamse en Waterlandse Doopsgez. Gem. uit de Zon te Amsterdam, wonende Doetinchem.

30 dec. 1749 *Albert Leenders* van Kleef.
15 jan. 1751 *Jacobus Fremery* van Kleef.
15 juli 1752 *Francina Kersten* van Haarlem, Peuzelaarssteeg.
25 sept. 1754 *Emonf van Coningshoven* van Kleef.

Met attestatie vertrokken:

maart 1747 Willem *te Kloof* naar Krefeld.
27 febr. 1748 *Thomas van Kuykhoven* naar Rotterdam.
22 maart 1748 *Anneke Gaatschalk*, naar Haarlem, gemeente Peuzelaarssteeg.
25 sept. 1748 *Caatje van Koningshoven*, naar Amsterdam, Gemeente Lam & de Toren.
okt. 1748 *Barfo van Moerbeek*, naar Utrecht.
2 juni 1749 *Salomon Welsing* naar Rees.
8 jan. 1753 *Cafharina Jansen*, naar Haarlem, Heilig Land.
1 maart 1754 *Elisabeth van Vossem*, vrouw van *Paulus Graafman* naar Nijmegen.
13 nov. 1755 *Aleffa van Koningshoven* naar Nijmegen.
25 juni 1756 *Jan Pauls*, naar Utrecht.
8 okt. 1757 *Agnefa Franken*, naar Leiden.
Dorothea Franken, naar Leiden.
Barbara Franken, naar Amsterdam, Gem. Lam & Toren.
Aletta van Koningshoven, naar Haarlem, Peuzelaarssteeg.
16 dec. 1757 *Emond Fremery*, naar Amsterdam, Gem. Lam & Toren.
7 febr. 1758 *Anna Greve*, naar Amsterdam Gem. Lam & Toren.
10 okt. 1760 *Cafrina Duyn*, naar Amsterdam, Gem. de Zon.
Salomon Welsing, naar Kleef.
Dirk Ufselman, naar Utrecht:
14 okt. 1762 *Elias van Koningshoven*, naar Haarlem, Peuzelaarssteeg.
20 april 1763 *Elisabef Franken* naar Leiden.
24 april 1764 *Johannes Herding (Heddrig)*, naar Creveld.
4 juli 1764 *Anna Gerdes*, huisvrouw van *Johan Otto Klemcke*, accysinspector en schepen te Huissen.
20 maart 1766 *Chrisfina Smidf*, van Arnhem en *Cafharina Fremery*, beide naar Kleef.
3 mei 1766 *Rachel Smidf*, naar Arnhem.
7 mei 1767 *Maria van der Vinne* naar Haarlem, Peuzelaarssteeg.
28 okt 1767 *Niklaas Coenders* naar Goch.
10 aug. 1768 *Maria Franken*, naar Amsterdam, Gem. Lam. & Toren.
22 maart 769 *Anna Gerdes*, weduwe van *I. 0. Klemcke*, naar Utrecht.
14 juni 1769 *Helena 'Creutz*, naar Suriname.
7 dec. 769 *Emond van Fremeri*, naar Amsterdam Gem. Lam & Toren.
7 dec. 1769 *Helena Oldendorp*, vrouw van *Emond Fremeri*, naar Amsterdam L. & T.
22 maart 1770 *Peter Leenderfs*, naar Kleef.
29 maart 1770 *Jan Jacobs*, naar Amsterdam, Lam & Toren
4 april 1771 *Barbara van Voorst*, naar Leiden.
8 april 1772 *Susanna Theodora Leenderts* huisvr. van *Mattheus te Neuwes*, van Rees naar Creveld
13 april 1772 *Abraham de Haas*, van (sic) Arnhem.
20 nov. 1772 *Elisabet Braakman* van (sic) Zutphen.
aan *Jan Braakman* van (sic) Zutphen.

9 dec. 1773 *Johannes Nofeman*, naar Neuwied.
8 jan. 1776 aan *Maria Creufz*, huisvrouw van *J. Maas* M. D. en Stadsoperateur te Nijmegen, naar Nijmegen.
2 aug. 1776 aan *Johannes Mattheus Greve*, naar Haarlem, Peuzelaarssteeg.
5 dec. 1779 aan *Emonf van Fremeri* en zijn huisvr. *Helena Oldendorp*, naar Deventer.
0 nov. 1780 *Roeland de Kruyff*, Leidenaar.
9 nov. 1780 *Dorothea van Voorst*, naar Leiden.
0 sept. 1783 *Anna Jacobs te Kamp*, naar Amsterdam, Gem. 't Lam.
Elisabeth Staring van Zutphen naar Amsterdam, Gem. de Zon.
12 april 1784 *Hendrik Leenderfs*, van Rees, wonende te Issum.
1 sept. 1785 *Tieleman van Koningshoven*, naar Haarlem.
9 okt. 1791 *Margaretha Moerbeek*, naar Rotterdam.
1794 *Elisabeth Landeveld*, naar Zwolle.
1 nov. 1798 *Isaac te Kloof*, naar Amsterdam, Lam & Toren.

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

Saysoens-van Brederode, (LXXVI 387; 'LXXVIII 80.) *Nicolaas Cornelisz. van Brederode*, ook genaamd *Nieulandt*, vroedschap, schepen, burgemeester en kerkmeester der Grote Kerk te 's-Gravenhage, tinnegieter in de Veenestraat aldaar, begr. aldaar (Grote Kerk) 29 mei 1627 in een graf toebehorend Trynte Kaersmaekers erven (testeerde 19 januari 1627 Not, Nr. 12. fol. 4), was de zoon van *Cornelis Sybranfsz. van Brederode*, schepen, burgemeester, kerkmeester der Grote Kerk te 's-Gravenhage, tinnegieter in de Veenestraat aldaar.

Nicolaas Cornelisz. van Brederode, die weduwnaar was en wiens huwelijk kinderloos was gebleven, wilde trouwen met „de dochter van zijn vrouws zuster", *Geerfruyf Saysoens*.

Abigaels moeder die N. *Saysoens* huwde is dus de zuster van de vrouw van *Nicolaes Cornelisz. van Brederode*.

Breda. JACQUES R. W. SINNINGHE.

Bovengenoemde *Cornelis Sybrantsz. van Brederode*, burgemr. te 's-Gravenhage, wiens zoon ook wel *Nieulandt* als achternaam voerde, is ongetwijfeld identiek met de in „De boekhandel te 's-Gravenhage" door E. K. Kossmann (Mart. Nijhoff, 's-Hage 1937), op blz. 295 genoemde *Cornelis Sybrantsz.*, oud-burgemr. v.d. Haghe, wiens zoon was *Beukel Cornelisz. Nieu(w)lanf*, boekverkoper te 's-Gravenhage, tr. in 1601 *Maria Jansdr.*, dr. van *Jan Bouwensz.*, boekdrukker te Leiden.

REDACTIE.

Schriek. (LXXVII 432.) In de verzameling Couvée op het Rijksarchief in 's-Hertogenbosch komt de geslachtsnaam *Schriek* voor. In „De rijksarchieven in Nederland" wordt op pagina 134 onder het hoofd „Verzameling van persoonlijke aard" deze verzameling genoemd: „Couvée, le helft 20e eeuw. Inventaris in handschrift. N.B. Bevat genealogische en heemkundige aantekeningen betreffende Werkendam en De Werken": Het is een rijke bron voor gegevens.

Utrecht. J. L. HAMEL.

Schriek, (LXXVII 432.) Bij een onderzoek naar de geschiedenis van het afticheIen, t.b.v. de baksteenindustrie heb ik in Woerden enkele malen leden van een geslacht *Schriek* ontmoet.

In een consent d.d. 1 april 1716 [1]) tot kleiafgraving werd toestemming voor „drie hont lands gelegen onder. 't Oude land van den Indijk, verleent aan *Jan Schriek* Mr. Steenbacker alhier". Hij was tevens boer op Bouwhuis in de Pannebakkerij, welke boerderij hij in dat jaar liet bouwen. Die boerderij is er nog. De steenbakkerij ‚De Driemans hoop" (in 1950 gestaakt) ligt als een enclave in het land van Bouwhuis.

Reeds in 1687 wordt een *Jan Schriek* genoemd onder de pan-, tichel- en steenbakkers, die 10 april van dat jaar toestemming van schout en schepenen van Woerden kregen om een gilde te vestigen. [2])

In 1788 verkocht *Cornelis Schrieck* aan H. Knijff voor *f* 13000 de fabriek „met loods, welboren huis, 2 ovens en 9 woonhuizen".

Utrecht. Z. VAN DOORN.

van **Sorgen.** Is kén onzer leden bekend, waar zich het werk van C. A. de Kruyff, Het geslacht van Sorgen (z. pl. en j.), in het Repertorium van van Beresteyn vermeld, bevindt? Volgens een ms. aantekening in het zich op het Centraal Bureau voor Genealogie bevindende exemplaar van het Repertorium zou het ms. exemplaar van deze genealogie zich in het archief Rethaan Macaré bevinden. Bij de handschrift-genealogieën in dit archief werd deze genealogie evenwel niet aangetroffen.

Straatman-Visser.' (LXXV 4 12.) *Christiaan Diederik Straatman* (1739—1811), echtgenoot van *Lijsbeth Visser*, behoort tot een geslacht *Straatman,* waarvan leden zowel te Bad Essen (of in dorpen in de buurt daarvan) als in Nederland (Amsterdam, Weesp, Bloemendaal, enz.) woonden. Tot dusver hebben de reaisters van Bad Essen de samenhana noa niet duidelijk gemaakt. Tot dit geslacht behoorden o.a.:

1. *Arent Straatman,* van Essen, droogscheerder, 23 jaar, ondertr. Amsterdam 27 dec. 1614 *Haesjen Jansdr., 24* jaar (A'dam DTB 667/82).
   Als „van Wesel", droogscheerder, gehuwd met *Haesje Jans,* dr. van *Jan Cornelisse,* lakenkoper en poorter, werd hij op 29 juni 1659 als poorter van Amsterdam geadmitteerd (A'dam, Poorterboek 2).

   Uit hem nakomelingen.
2. *Jan Straatman,* „van Heerford" 26 jaar, ondertr. Weesp 6 juni 1709 *Martje Corver* (Weesp *647 C,* fol. 190).
3. *Hendrik Straatman,* „van Heervoord", 25 jaar geass. met zijn broer *Jan Straatman,* ondertr. Weesp 18 april 1720 *Aaggie Jacobse.*
   Uit 2 en 3, beiden ongetwijfeld kleinzonen van 1, stamt nageslacht.
4. *Johan Frederik Straatman,* „van Essen in het Osnabrugsche" wordt 7 april 1776 lidmaat te Weesp en ondertr. Amsterdam (DTB. 624/277) op 14 april 1780, als van Essen, geref., te Bloemendaal, 30 jaar, geass. met zijn broer *Johan Gerhard Straatman, Maria Noorddijk.*

[1]) Archief Groot-Waterschap Woerden.
[2]) C. J. A. van Helvoort, Hoofdstukken uit de Geschiedenis van de stad Woerden (1952).

5. *Johan Gerhard Straatman,* van Essen, Luthers, 30 jaar, geass. met ziin neef *Hendrik Straatman,* ondertr. Amsterdam 16 juni' 1780 (2e juli 1870 getrouwd), *Magdalena M. Broom* (DTB. 751/238). Hij, werd te Amsterdam (Poorterboek 27) op 23 aug. 178 1 als van Essen, kleermaker, als poorter geadmitteerd.
   Uit hem nakomelingen:
6. *Jobst Hendrik Straatman,* van Essen, Luth., 30 jaar, o.tr. Amsterdam 30 sept. 1779 en tr. 17 okt. 1779 *Barentje Tonner.* (DTB. 751/99). Hij werd als „van Essen, wijnkoper" op 26 okt. 1779 als poorter van Amsterdam geadmitteerd (Poorterboek 27). Uit hem nakomelingen.

Manchester. IR. J. F. STRAATMAN.

Tackebos-Grauwert. (LXXVIII 119). De kinderen van *Leendert Woutersz. Grauwert* zijn waarschijnlijk van kindsbeen af gewend geweest genoemd te worden'na'ar de bijnaam van hun vader en zullen wel nooit gereflecteerd hebben op de weinig welluidende nieuwe geslachtsnaam, die hen onderscheidde van de talrijke andere *Grauwert*'s in Charlois-Katendrecht. Het voorkomen in die tijd van een andere *Leendert Grauwert* gaf aanleiding tot een onjuistheid waar het betrof de moeder van *Wouter Leendertsz. Tackebos. Zij* was niet, zoals aangegeven *Lijntje Louwensdr.,* doch *Zijtje Jans.*

Sijtje Putteman-Tackebos zal dan ook vernoemd zijn naar haar grootmoeder van vaderszijde.

In het oud-archief van Charlois no. 18 fol. 159 vso. (26 maart 1671) is een transportbrief verleden bij de kinderen (acht in getal, allen genaamd *Tackebos)* en erfgenamen van *Leendert Woutersz. Graeuwert* en *Zijtje Jans,* beiden overleden.

Betreffende zes broeders en zusters met hun echtgenoten staat: „hare sterckmaeckende enz. voor haere broeders *Wouter* en *Pieter".* Deze laatsten vertoefden dus elders.

Op 26 april 1641 (no. 15 fol, 132) transporteert *Lijntje Louwensdr.,* weduwe van *Lenert Lenerts Grawert,* en haar zoon *Harmen Lenerts Grawert,* ieder voor de helft, een huis en erf aan haar schoonzoon en zijn zwager *Cornelis Cornelisz. Duyser.*

Linköping (Zweden). T. E. A. DOUWES.

Verreyck van Bommel, *Antonie Verreyck van Bommel,* ged. Bergen op Zoom 12 april 1759, was in 1785 pensionaris honorair en sedert 1794 schepen van Tholen. Gezocht datum en plaats van overlijden alsmede gegevens over een eventueel huwelijk en descendenten.

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Witboom. Aanvullingen en verbeteringen gevraagd op onderstaande fragment-genealogie, in hoofdzaak berustende op familie-aantekeningen, welke behandelen de verwantschap van de gebroeders *Willem* en *Gosardus Udemans* met de equipagemeesters der O.I.Comp. te Middelburg *Jacob Witboom, Jan Hurgonje, Cornelis Braams* en *Jacob Lantsheer.*

Het w a p en *Witboom* is afgebeeld in „256 kwartieren en kwartierwapens van H. W. van Woelderen", door W. Wijnaendts van Resandt en vertoont: in blauw een zilveren boom; dekkleden: zilver en blauw; helmteken: de boom uit het schild.

1. *Jan Witboom,* assistent van de equipage- en ammunitiemeester en opziender van de leverantiën en behoeften tot

de equipage van de schepen van oorlog voor de Admiraliteit van Zeeland te Vlissingen, † kort vóór 31 mei 1634, tr. ***Apollonia ...***

Uit dit huwelijk:

1. ***Jan** Witboom,* geb. te Vlissingen, „varende man", tr. Vlissingen 26 aug. 1631 *Jaquemyntje **Moenynx,*** geb. te Vlissingen.

   Bij zijn ondertrouw (Vlissingen 26 juli 1631) traden als getuigen op zijn vader *Jan Witboom en* haar zuster Prancyntje Moenyna (sant. Vrouwe Lambrechtsen in Gem. Archief Vlissingen).

2. *Abraham, **volgt*** IIa.
3. ***Daniël,*** volgt IIb.
4. *Pieter **Wifboom,*** geb. te Vlissingen, „varende man", later koopman, tr. 1° (ondertr. Vlissingen 11 jan. 1642) ***Lysbeth Cornelis,*** geb. te Vlissingen: tr. 2° Vlissingen 4 sept. 1653 ***Maytien van Laren,*** geb. Koudekerke 11 nov. 1617, overl. te Vlissingen, dr. van Ds. *Joos **van Laren,*** predikant te Vlissingen, en ***Sara** Baggaert,* en weduwe, laatstelijk van ***Jacob den Beer,*** schipper, en eerder van *Remeeus Croef,* schipper.
   Uit beide huwelijken kinderen; van de twee kinderen uit het tweede huwelijk overleed een dochter *Joosge **Wifboom*** op jeugdige leeftijd.

   Zie nader Jean Meyhoffer „Le pasteur Josse van Laren de Comines et ses descendants" (Bruxelles 1910), pag. 20, 26, 119/120. Uit aantekeningen uit de doop- en trouwboeken van Vlissingen (Verz. Ned. Leeuw) blijkt, dat de naam van de eerste man van *M. van* Laren was *Remeeus Croef* en niet Cornelis, zoals Meyhoffer opgeeft, tevens blijkt uit deze aantekeningen, dat bij het tweede huwelijk van Pieter *Witboom* diens broeder Abraham *Witboom* als getuige optrad en hij toen kroost had uit zijn eerste huwelijk.

5. ***Dina** Witboom,* geb. te Vlissingen, tr. (ondertr. ald. 5 maart 1644) *Gillis **Verspeecke,*** geb. te Vlissingen.

   Uit dit huwelijk:

   Catalina Verspeecke, geb. te Vlissingen, tr. (ondertr. aldaar 27 mei 1673) *Hubrecht Warwijck,* geb. te Vlissingen, kapitein ter koopvaardij, zn. van de kapitein *Matthijs Warwijck* en *Susanna ...*

   Uit dit huwelijk:

   1. *Susanna;* 2. *Matthijs,* en 3. *Gerardina Warwijck,* tr. in 1706 *Willem Udemans,* geb. Veere in 1673, scheepsbouwmeester, meester-scheepstimmerman van de Werf der O.I. Comp. te Middelburg, zn. van *Paulus Udemans* en *Aaltje de Crane.*
   Uit het huwelijk *Udemans-Warwijck* nog voortlevend nageslacht.

Mogelijk waren ook nog kinderen van ***Jan** Witboom* (1):

6. *Catelyntien Witboom,* geb. te Vlissingen, tr. (ondertr. aldaar 29 aug. 1643) *Jan **Pietersen,*** „varende man".
7. ***Adriaen** Witboom,* geb. te Vlissingen, „varende man", tr. (ondertr. Vlissingen 31 aug. 1638) ***Sara Jans,*** geb. te Vlissingen.

IIa. ***Abraham** Witboom,* geb. te Vlissingen, kapitein ter zee ter Admiraliteit van Zeeland 1639, tr. (ondertr. Vlissingen 17 april 1632) ***Sara Vereycke,*** † na mei 1664, dr. van ***Laurens Vereycke*** en *Susanna **de Weyer.***

Over hem en zijn nakomelingen verstrekt de collectie Macaré (Verz. Ned. Leeuw) gegevens.

Uit dit huwelijk:

1. *Leuntje **Wifboom,*** tr. ***Jan Bouwaer.***
2. ***Laurens, volgt*** IIIa.
3. ***Jan,*** volgt IIIb.
4. *Susanna Witboom.*
5. ***Abraham** Witboom.*

IIIa. ***Laurens** Witboom,* commissaris van het Zeerecht te Middelburg 1693, tr. *Maria ...*

Uit dit huwelijk:

1. ***Sara** Witboom.*
2. ***Margaretha** Witboom.*

IIIb. ***Jan** Witboom,* geb. te Vlissingen, tr. Middelburg 10 mei 1664 *Helena **Verstraten,*** geb. te Middelburg, dr. van ***Symon** Jansz. Verstraten* (of ***van der Straten).***

Blijkens een aant. in de voormelde collectie Macaré, traden bij het huwelijk *Witboom-Verstraten* als getuigen op voor de man zijn moeder Sara *Verheyke* en voor de vrouw haar vader Symon *Jansz.* van *der* Straten.

Uit dit huwelijk:

1. ***Sara** Witboom,* geb. Middelburg 22 sept., ged. aldaar 26 sept. 1669, † 20 jan., begr. Middelburg (Oostk.) 26 jan. 1739, tr. Middelburg 5 dec. 1685 *Jacob **Lantsheer,*** geb. Middelburg 11 sept., ged. ald. 14 sept. 1653, opperstuurman in dienst der O.I.Comp., † 17 jan. 1729, zn. van ***Jacob** Jansz. Lantsheer* en ***Janneke Bastinck.***

   Uit dit huwelijk:

   1. *Joanna Lantsheer,* geb. 20 april 1691, † ongehuwd 4 dec. 1735.
   2. Mr. *Joan Lantsheer,* geb. Middelburg 14 juni 1696, koopman der O.I. Comp., resident te Cheribon 1730—'34, overl. Middelburg 22 nov. 1747, tr. Makasser 22 okt. 1724 Anna Wilhelmina *Gobius,* geb. Batavia 23 aug. 1708, overl. ald. 23 juni 1726, dr. van Johannes *Fredericus Gobius,* opperkoopman der O.I. Comp., gouverneur en directeur van Malacca, en *Margaretha* Elisabeth *Heynen.*
      Uit dit huwelijk nog voortlevende nakomelingschap.
   3. *Sara Lantsheer,* geb. 21 sept. 1701, tr. le 17 april 1726 *Hermanus Brandt,* van Spanbroek, kapitein ter zee in dienst der O.I. Comp., † op een reis naar China; tr. 2e *David Macquet.*
   4. *Jacob Lantsheer,* geb. 4, ged. Middelburg 8 maart (of april) 1703 (get.: Simon Busson en Esther Witboom), achtereenvolgens kap. ter zee in dienst der O.I. Comp., onder-equipagemeester der O.I. Comp. te Middelburg, directeur der Commercie-Compagnie aldaar, schepen en raad van Middelburg, † aldaar in maart 1776, tr. 27 april 1735 Sara Catharina de *Laver,* geb. in jan. 1712, † 17 aug. 1783.

2. ***Jacob, volgt*** IV.
3. *Hester **Wifboom,*** geb. te Middelburg, † na 10 jan. 1735, tr. 1° Middelburg 23 dec. 1692 [1]) *Thomas **de Kock;*** tr. 2° ***Nicolaas** Oole,* † na 14 mei 1732, zn. van ***Cornelis Oole*** en ***Sara Remeeus.***

   Uit het eerste huwelijk:

   1. Prançois de *Kock,* diaken Ned. Herv. Gem. te Middelburg 1727, † na 1742.

[1]) Getuige is dan haar zuster Sara *Witboom* (aant. coll. Macaré).

Uit het tweede huwelijk :

2. Sara *Helena* Oole, geb. te Middelburg, tr. aldaar (Nieuwe K.) 14 mei 1732 *Cornelis Braams,* weduwnaar van Maria *Witboom;* zie verder bij IV, 1.

Uit dit huwelijk:

a. Mr. *Cornelis Braams,* geb. Middelburg 5 jan., gcd. aldaar 10 jan. 1735 (get.: François de Kok en Hestcr Witboom), raadsheer in de Raad van Vlaanderen te, Middelburg, †'s-Gravenhage 6 nov. 1803, tr. 's-Gravenhage 24 juni 1761 *Helena van Staveren, geh.* 's-Gravenhage 29 nov. 1843, † ald. 21 okt. 1528 dr. van Ds. *Elandus van Staveren* en *Catharina van Royen.*

Uit dit huwelijk nog voortlevend nageslacht.

b. *Jasper Braams,* ged. Middelburg 20 okt. 1735.

IV. *Jacob Witboom,* opper-equipagemeester en examinateur der stuurlieden der O.I. Comp. te Middelburg 1715—'20 † in 1720, tr. *(Ida van Roosbeeck?).*

Uit dit huwelijk:

Maria Witboom, geb. te Middelburg, † aldaar in jan. 1731, tr. Middelburg 1 maart 1725 *Cornelis Braams, ged,* Middelburg 21 nov. 1695, equipagemeester der 0.1. Comp. te Middelburg, later, sedert 1758, schout bij nacht van Zeeland, † 17 nov. 1777, zn. van *Jasper Braams en Joanna Oole;* hij hertr. Middelburg 14 mei 1732 haar volle nicht *Sara Helena Oole* (hierboven vermeld in de aant. bij IIIb, 3).

Uit dit huwelijk:

Ida Johanna Braams, geb. Middelburg in jan. 1731. † in 1754, tr. Middelburg 7 jan. 1749 Mr. *Cornelis Galenus* Paspoort (1723—1778), schepen, raad en burgemeester van Middelburg, bewindhebber der 0. 1. Comp. ter Kamer Zeeland (Zie verder Ned.-Adelsboek 1949, blz. 395). Uit dit huwelijk twee ongehuwde kinderen.

Blijkens een dossier Braams (Centr. Bureau voor Geneal.), trad bij de ondertrouw (8 febr. 1725) van *Maria Witboom* met C. *Braams* als getuige voor de bruid op haar „moeye" Johanna van *Roosbeek,* terwijl ter Weeskamer te Middelburg in april 1731 *Gillis van Rosebeeck* optrad als neef van moederszijde van het 10 weken oude weeskind Johanna *Braams,* dochter van wijlen Maria *Witboom.*

IIb. *Daniël Witboom,* geb. te Vlissingen, „varende man", tr. 1° (ondertr. Vlissingen 3 nov. 1635) *Naetien Marcus,* geb. te Oostcapelle; tr. 2° (ondertr. Vlissingen 7 juli 1646) *Tannetien Foorts,* geb. te Vlissingen.

Uit het tweede huwelijk:

1. *Maria Witboom,* geb. te Vlissingen, begr. ald. 11 mei 1683, tr. Vlissingen 8 juni 1675 *Jacob Hurgronje,* geb. Vlissingen 23 sept. 1650, kapitein ter zee ter Admiraliteit van Zeeland, † 10 aug. 1683, zn. van *Jean Hurgronje* en *Marie Mercier.*

Uit dit huwelijk:

1. Jan *Hurgronje,* geb. Vlissingen 1.2 juli 1680, opperkoopman O.I. Comp., directeur van Soeratte 1715—'19, benoemd tot raad extra-ordinair van Indië 1719, † Soeratte 5 febr. 1720, tr. ald. *Isabella Cornelia Diodati,* gcd. Dordrecht 14 okt. 1652, † Soeratte 8 juni 1713, dr. van *Jean Diodati,* raad extraord. van Indië, en *Aldegonda Trouwers.* (Zie Wijnaendts van Resandt „De gezaghebbers der O.I. Comp. op haar buitencomptoiren in Azië", blz. 290; afschriften van de doopinschrijvingen te Middelburg van kinderen van zijn dochter *S. J. Hurgronje en J. W. E. D. ter Herbrugge* bevinden zich in de collectie Macaré.)

2. *Daniël Witboom,* tr. *Maria Witboom;* zie bij IIIc, 2.

2. *Daniel,* volgt IIIc.

IIIc. *Daniel Witboom,* geb. te Vlissingen, „varende man", tr. Vlissingen 6 febr. 1680 *Susanna Eliassen,* geb. te Vlisingen, begr. ald. in febr. 1736. dr. van *Rosier Eliassen* en *Apollonia Boucquef; zij* hertr. (ondertr. Vlissingen 6 april 1697) *Daniel van Doorn,* schepen en extra-ord. thesaurier van Vlissingen.

Als getuigen bij het huwelijk *Witboom-Eliassen* traden op als getuige voor de bruidegom zijn oom *Michiel Foorts en* voor de bruid haar moeder *Apollonia Bouket.*

Uit het huwelijk *Van Doorn-Eliassen* werd als enige dochter geboren *Johanna van Doorn,* gehuwd met *Bernard Mauritz,* rentmeester der domeinen van de Prins van Oranje over Vlissingen, raad 1751—'58 en schepen van Vlissingen.

Uit dit huwelijk:

1. *Apollonia Witboom,* geb. te Vlissingen begr. aldaar in april 1743, tr. (ondertr. Vlissingen 17 april 1706) *Gosardus Udemans,* geb. Veere in 1675, kapitein ter koopvaardij, begr. Vlissingen in okt. 1752, zn. van *Paulus Udemans* en *Aaltje de Crane.*
   Uit dit huwelijk nog voortlevend nageslacht.

2. *Maria Witboom,* geb. te Vlissingen, tr. Oost-Souburg (ondertr. Vlissingen 25 juni 1709) *Jan Hurgronje,* geb. te Vlissingen, aanvankelijk kaperkapitein op de kaapvaarder „Het Huis van Nassau" (1704), daarna kapitein ter zee in dienst der Oost Ind. Comp., ten slotte equipagemeester der O.I. Comp. te Middelburg 1720, zn. van *Jacob Hurgronje* en *Maria Witboom* (IIb, 1).

Uit dit huwelijk:

1. kind, begr. Vlissingen in sept. 171.0.
2. kind, bcvr. Vlissingen in juni 1712.
3. *Isaac Hurgronje,* tr. *Maria Alexander.*
4. *Maria Hurgronje,* tr. *Lucas van Eesbeecbe,* griffier der Staten van Zeeland. (Dopen van kinderen uit dit huwelijk te Middelburg zijn aangetekend in de coll. Macaré).

Wassenaar. MR. W. W. VAN VALKENBURG.

Onbekend wapen. Op een vermoedelijk oud-Friese kast in het Museum te Oslo staat een alliantiewapen: A. Drie muurankers. B. Gedeeld: 1 Halve adelaar. 11 Doorsneden: a. huismerk, b. drie klaverbladen.

Ik heb het vrouwelijke wapen niet gevonden onder de wapens, vermeld bij Renesse, Figures Héraldiques 1, blz. 630.

Arnhem. MR. A. P. VAN SCHILFGAARDE.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Een West-Europees gezelschap. De verwanten van de Engelse leraar aan het Haagse Stedelijko Gymnasium Robert Ward Bulkley (1805-1872) in Engeland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk, door Mr. W. do Vries (slot). — De Doopsgezinde Gemeente te Emmerich, medegedeeld door J. J. Hooft van Huysduynen. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van *iedere maand en wordt* aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maand b 1 ad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op p 0 s t-rekening no. 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het B e s t u u r, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, *Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 6 | **LXXVIIIe Jaargang** | **juni 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
H. H. HELDRING, *Eereprijsweg 16, 's-Gravenhage.*	J. W. M. KLOMP *'s-Gravenhage.*
MR. F. G. A. HUBER, *Burgemeester te Nes, Ameland.*	MR. L. J. NOORDHOFF *Groningen.*
Mevrouw E. A. N. VAN DER KUIP, geb. ZILVOLD, *„Quinta* del *Carmen", Veterinaire Dienst, Oranjestad.* Aruba. (Ned. *Antillen.)*	J. J. HOOFT VAN HUYSDUYNEN *Velp.*
A. SNETHLAGE, *Diepenbrockstraat 44, Amsterdam, Z.*	F. VAN H'OOGSTRATEN *Lunteren.*
A. A. 'VAN DE WALLE, *Borneostraat 111, Hengelo (Ov.).*	DR. MR. H. P. SCHAAP *Assen.*

Adreswijzigingen:

JHR. MR. G. BEELAERTS VAN BLOKLAND	*New-Delhi, (India) Ambassade der Nederlanden, 4 Ratendone Road.*
W. J. G. Baron BENTINCK VAN SCHOONHEETEN	*'s-Gravenhage. Bachmanstraat 26.*
A. B. DULL	*Leeuwarden. Emmakade ZZ 144.*
DS. G. FAFIÉ	*Hilversum. Burg. Gülcherlaan 20.*
MR. G. J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS . .	*Eindhoven. Willem Klooslaan 33.*
Mevrouw J. TH. à TH. VAN DER HOOP, geb. KNOTTENBELT	*Gorssel. Huize De Bloemenkamp, Beukenlaan 58.*
J. KALFF	*Maarn (Utr.) Tuindorpweg 76 (rectificatie).*
MR. J. J. KORNDÖRFFER	*Wassenaar. Deylerweg 65.*
MR. S. E. SIBMACHER VAN NOOTEN . . .	*'s-Gravenhage. Wassenaarseweg 183.*
J. W. C. VAN STEEDEN	*Overveen. Willem de Zwijgerlaan 110.*
Mevrouw TH. A. VEEREN, geb. Barones VAN LYNDEN	*'s-Gravenhage. Hanedocsstraat 10.*
IR. L. C. ZONNEVELD	*Eindhoven. Lijsterlaan 13.*

Het Genootschap heeft zich geabonneerd op het maandblad: „Het Personeel Statuut".

Aanwinstenlijst der Bibliotheek,

Beuleke, W. Die Hugenotten in Niedersachsen. Hildesheim, 1960, Quellen u. Darstellungen zur Gesch. Niedersachsens, LVIII. *(Recensie-exemplaar.)*

Coppejans-Desmedt, H. Inventaris van het archief van de parochie en van het markizaat van Lede. Brussel, 1960. *(Ruil.)*

Coppejans-Desmedt, H. Inventaris van het archief van de heerlijkheid en van de polder van Sint-Albert. Brussel, 1960. *(Ruil.)*

Dek, A. W. E. Het geslacht van der Staal. Rijswijk (Z.-H.), 1960. *(Recensie-exemplaar.)*

Dierickx, M. Documents inédits sur l'Erection des nouveaux Diocèses aux Pays-Bas (1521—1570). Bruxelles, 1960. dl. 1. Des premiers projets sous Charles-Quint à la promulgation des bulles de circonscription et de dotation (1521—août 1561). *(Ruil.)*

Familietijdschrift, Familieschoon, Genealogisch- en biografisch, van het oude Hoegaardse geslacht Van Nerum. Evere, 1961, nr. 11—14. gestenc.
(Geschenk van de Heer H. van Nerum.)

Ferguson, J. P. S. Scottish family histories held in Scottish libraries. With an intr. by Th. Innes of Learny. Edinburgh, 1960, *(Aankoop.)*

Gerlach, H., K. v[on] der Goltz, J. v[on] der Goltz. Nachrichten über die Familie der Grafen und Freiherren von der Goltz 1885-1960. Eine Fortsetzung des unter demselben Titel von F. v. der Goltz im ... 1885 zusammengestellten Buches. Neustadt/Aisch, 1960. Bibl. fam. gesch. Arbeiten, XXVII. *(Recensie-exemplaar.)*

Geschichte Aachens in Daten. Im Auftrage der Stadt Aachen ... von W. Kaemmerer, W. Mummenhoff, F. Reiff, E. Stephany, B. Poll. Aachen, 1960. *(Aankoop.)*

Grotefend, H. Taschenbuch der Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit. Hannover, 1960. 1 Ode verm. dr. Door Th. Ulrich. Offsetdr. *(Aankoop.)*

Haaff, P. S. van 't, M. J. C. Klaassen. Gedenkboek honderdjarig bestaan der adelborsten-opleiding te Willemsoord 1854%-1954. Bussum [,z.j.]. *(Aankoop.)*

Hansotte, G. Inventaire des archives de l'abbaye de Neufmoustier. Bruxelles, 1960. dl. 11. Regestes (1531-1788). Tables, offsetdr. *(Ruil.)*

History, Burke's genealogical and heraldic, of the landed gentry. Edit. by L. G. Pine. London, 1952. 17de ed.
(Geschenk van de Heer 0. G. d'Aumerie.)

Jong, J. A. B. M. de. Het oud-archief der gemeente Nijmegen. Nijmegen, 1960. 4 dln. dl. I. Inventaris. dl. II. Regestenlijst. dl. 111. Brievenlijst nos. 1-1400. dl. IV. Brievenlijst no. 1401-2538. Lijst van kaarten en tekeningen. Index.
(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Nijmegen.)

Kalma, J. J. Leeuwarder Courant (1752-1952). Register op de historische artikelen in 200 jaargangen. [Leeuwarden,] 1952. offsetdr.
(Geschenk van de Directie van de „Leeuwarder Courant.)

Mesdag, F. T. Het geslacht Mesdag. Aanvullend register. [z. pl.] 1960. *(Aankoop.)*

Moncreiffe, I., D. Pottinger. Scotland of old. Edinburgh [, z. j.]. *(Aankoop.)*

Mosler, H. Urkunden und Akten zur Geschichte der ehemaligen Gemeinde Heerdt. Düsseldorf; 1960. Quellen u. Forsch. zur Gesch. des Niederrheins, II. *(Aankoop.)*

Naam- en rangl ij st der officieren van het Nederlandsche leger en van dat in Nederlandsch-Indië. Gorinchem, 1930 -1939, jrg. XCIX (1930) t/m jrg. CVIII (1939).
(Geschenk van de Heer B. J. Buma.)

Ploeger, J. 'n Kolonisasieplan van Dirk Scheltema en Oor die Nederlandse skeepvaart aan die Kaap en die landreis van Jacobus Groenendaal (1849-1850). [Pretoria, 1960.1 Overdr. uit „Hertzog-Annale", 1960.
(Geschenk van de Schrijver.)

Rex, H. M. Die ou Goewermentsgebou op Boksburg, [Z. pl., 1961.1 In: „Bull. Stigting Simon van der Stel", no. 2 (maart 1961). *(Geschenk van Dr. J. Ploeger.)*

Schaap, H. P. De reformator Menso Alting, en onze afstamming uit het oud-Drentsche geslacht Alting. [Assen, 1961.1 *(Recensie-exemplaar,)*

Schnackers, J. Inventaire sommaire des armoriaux du Val-Dieu. [Dison, z. j.] *(Recensie-exemplaar.)*

Schijndel, B. W. van. Généalogie Pangaert d'Opdorp (1360-1960). Bruxelles, 1960. gestenc.
(Geschenk van de Samensteller.)

Sinninghe, J. R. W. Haagse kastelen. 's-Gravenhage, 1960. Rond de Hofvijver, VI.
(Geschenk van de Schrijver,)

[Smelt, W. E.] Inventaris van de archieven der gemeente Monster. [Z. pl., z.j.] offsetdr.
(Geschenk van het Gemeente-bestuur van Monster.)

Strubbe, E. 1. en L. Voet. De chronologie van de middeleeuwen en de moderne tijden in de Nederlanden. Antwerpen enz., 1960. *(Aankoop.)*

Swillens, P. T. A. Jacob van Campen, schilder en bouwmeester 1595-1657. Assen,. 1961. Van Gorcum's Hist. Bibl., LXIII. *(Recensie-exemplaar.)*

Thöne, W. Dynastische Vorfahren des Edelherren und Vögte von Grafschaft. Aachen, 1961. Geneal. Forschungen zur Reichs- u. Territosialgesch., afl. 4.
(Recensie-exemplaar.)

Verheyden, A. L. E. Le Conseil des Troubles. Liste des condamnés (1567-1573). Bruxelles, 1961. *(Ruil.)*

Wiilems, H. P. Pages héraldiques et généalogiques. Verviers, 1960. *(Recensie-exemplaar.)*

Wyffels, C. Inventaris van het archief van de baronie van Eksaarde en van Oudegem, Brussel, 1960. *(Ruil.)*

Het voorgeslacht van Clara van Sparwoude,

door J. F. JACOBS.

§ 1. Inleiding,

Onder de talrijke familiestichtingen uit vroeger jaren genoot die van Clara *van Sparwoude* grote bekendheid. Meermalen is reeds de liberaliteit van de stichtster in het licht gesteld, die, behoudens enige legaten, haar vermogen bestemde „tot uythylickinghe van vroome ende eerlicke jongmans ende jongedochteren van mijn geslachte dyet van doen souden mogen hebben, sonder aenschau te nemen off dye uyt wettelicken huwelicken gesprooten zijn dan nyet".

En nog spreekt men van haar, zij het minder van haar weldaden jegens de jonggehuwden dan van de administratie ervan, die een ongemeen rijke genealogische bron vormt. Rentmeestersrekeningen en geslachtsregisters bieden een mogelijkheid van snelle reconstructie en hier en daar uniek materiaal. Men vindt er zijn uitgangspunt herleid tot een der in Clara's wilsbeschikkingen genoemde personen.

Steeds als een tekort gevoeld is echter onze onbekendheid met de genealogische samenhang van de begiftigden. De erflaatster volstond in dit opzicht met summiere aanwijzingen, Eerst in de laatste jaren heeft het onderzoek naar Clara's voorouders ook die betrekkingen verduidelijkt.

Deze bijdrage wil een samenvatting geven van wat over Clara's voorgeslacht werd bijeengebracht. Zij volgt in haar compositie de kwartierstaat (achtereenvolgens de kwartieren 1, 2 en 3, 4 en 5, 6 en 7, 12 en 13), waarvan hier een schema moge voorafgaan:

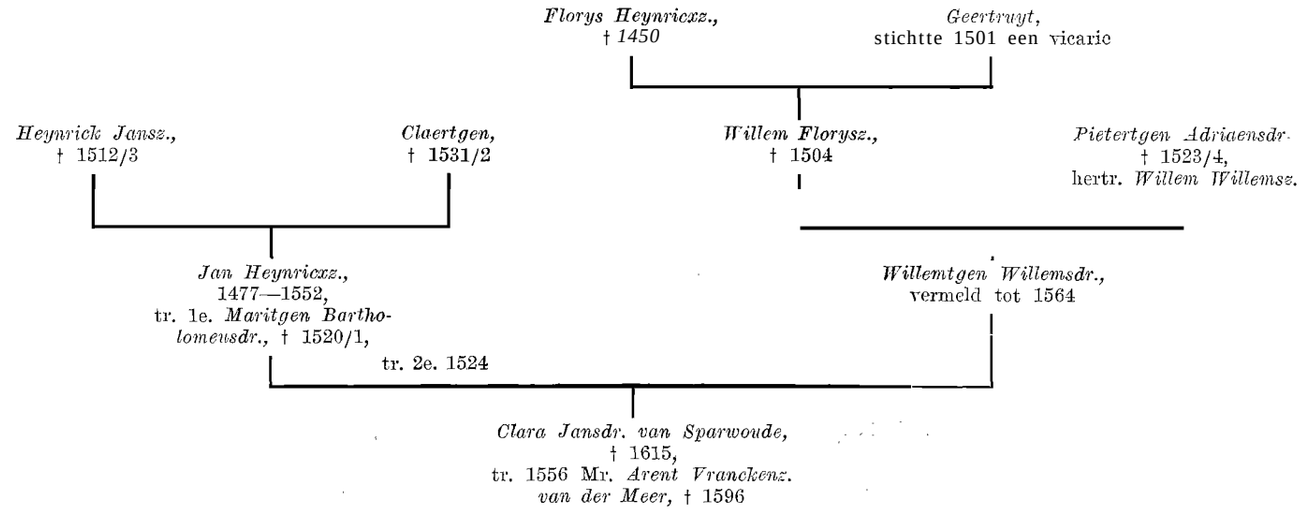

§ 2. Clara Jansdr. van Sparwoude,

De oudste vermelding van *Clara Jansdr.* trof ik aan in het losrentenregister van de thesaurier der stad Delft van 1551 [1]). De inschrijving luidt: „*Claer Jansdochfer* wonende binnen Delft, vertoent hebbende een lossrentebrieff ghezeegelt met het steedezeegel van XVIII s 1111 d gr. verschijnende in sebtember, in date den eersten sebtembris anno XIIIIcXC(IX) ghecoft bij *Claes Heyn Willemsz.* ende nu possideert *Jan Heynrixsz.* goudtsmit eensdeels bij transport ende 'eensdeels bij successcie, breeder blijkende bij de attestacie, toctroey verbrant, betaelt Clara Jansdr. voerssegden V £ X s".

Een tweetal vermeldingen voorts in het lijfrentenregister van de Delftse thesaurier van 1557 [2]). De inschrijvingen luiden: „Ander lijfrenten vercoft in den jaere XVcXLVII... Den XXVIIen juny. *Clara Jan Heindericxz.. goutsmits dochter* ende wort geheven bij *Willemge Willemsdr. Jan Henricxzoons wedue X* s" *en* „Ander lijfrenten vercoft in den jaere XVcXLVII... Den XXVIIen decembris. *Clara Jan Heindricxz. goutsmits dochter* wonende binnen deser stede ende wert geheven bij *Willemge Willemsdr. Jan Heindricxzoons* wedue X s gr.".

Overigens was *Clara* reeds het jaar tevoren gehuwd. Op 13 oktober 1556 maakten Mr. *Arent Vranckenz. van der Meer* en *Clara Jansdr.* huwelijksvoorwaarden [3]). De akte noemt als getuigen „van haire zijde die voors. *Willemyen Willemsdochfer* hair moeder, Mr. *Willem Jansz.* priester, Mr. *Adriaen Willemsz., 0th Gerritsz.,* heer *Floris Henricxz.* ende *Frans Duyst van Voorhouf* als voicht van die voirs, *Willempgen*".

Van een portret van *Clara* vindt men in de kunsthistorische literatuur herhaaldelijk gewag gemaakt. Steeds betreft het een copie door Cornelis de Man, aanwezig in de burgemeesters; kamer van het Stadhuis te Delft [4]). Cl. Brière-Misme beschreef het portret in Oud-Holland: „Cette bienfaitrice est

1) *Gd* Delft, oud-archief, no. *677,* f. 36v, *37.*

2) ARA, familiearchief Van Adrichem, no. 6, resp. f. 17v en f. 132.

3) Gd Delft, rechterlijk archief, aanwinsten ARA 1590, no. 26e, f. 69v– -70r.

4) Catalogus der tentoonstelling van voor Nederland belangrijke oudheden en merkwaardigheden in de provincie Zuid-Holland voorhanden of met betrekking tot die provincie elders bewaard, gehouden te Delft July—Augustus 1863, p. 44; Catalogus van het geschiedkundig gedeelte der gemeente-bibliotheek van Delft, korte beschrijving der schilderijen ton raadhuize van Delft bewaard, 1865, p. 35; J. Ph. van der Kellen, Le peintre-graveur hollandais et flamand, 1866, p. 227; Mr. Dr. H. S. Veldman, Catalogus van den historischen atlas van Delft en Delfland, 1898, p. 99; E. W. Moes, Iconographia Batava, dl. 11, 1905, p. 405; A. von Wurzbach, Niederländisches Künstler-Lexikon, dl. 11, 1910, p. 95; Voorloopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, dl. III, 1915, p. 24; U. Thieme en F. Becker, Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler, dl. XXIII, 1929, p. 602, Zusätze; Oud-Holland, jrg. LII (1935), p. 13,

Gereproduceerd in Panorama, jrg. 41, no. 19 (8 mei 1954), p. 19.

Het paneel is gevat in een sierlijke lijst met onderschrift: „Clara de Sparwonde, quae omnes facultates suas, orfhanorum rebus hac in urbe praefectis perpetue administrandas reliquit et posteritatis inde liberaliter non solum studia theologica foveri, matrimonia dotibus honorari, verum etiam inopiam sublevari voluit.".

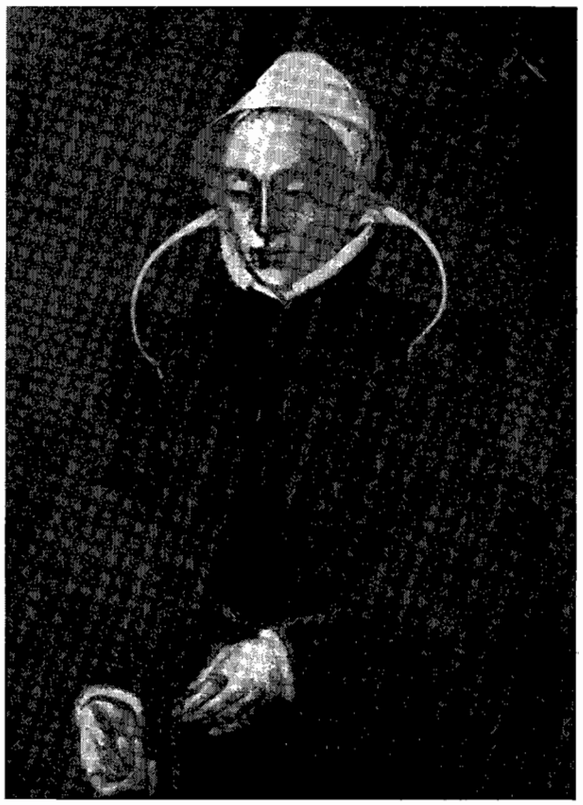

Foto Joh. Bijsterveld.

Afb. 1. Portret van *Clara Jansdr. van Sparwoude, 1565.*

représentée à mi-corps, debout, tournée un peu vers la gauche, coiffée d'un petit bonnet blanc, vétue d'une robe vert sombre avec des manches brunes garnies de fourrure et une collerette blanche. Elle tient des bijoux d'or . . . En haut, à droite, ses armes. Le tableau a figuré à l'exposition de Delft, en 1863, comme „copie par Cornélis de Man d'après un original qui se trouvait à Leyde en 1680". Nous n'avons pas trouvé d'autre mention de cet original". Het origineel bevond zich echter in de Oude Kerk te Delft[5]) en is onlangs overgebracht naar de consistoriekamer van de Nieuwe Kerk, Het draagt in tegenstelling tot de copie een datering, onder het wapen: „A° DNI. 1565.". Wij verheugen ons het hier ten eersten male te kunnen reproduceren.

Het wapen beantwoordt aan het op de Wapenkaart van Smallegange (vermeerdering)' afgebeelde en door Rietstap beschreven geslachtswapen ***Van Spaerwoude:*** in zwart een schuinrechts geplaatste vis van zilver, aan weerszijden vergezeld van een zespuntige ster van zilver,

De politieke ommekeer van de volgende jaren had zijn consequenties voor de Delftse notabelen. Een alfabetische lijst van „de namen der lidtmaten der ghemeynte Christi binnen Delft van den jare 1573 den 20 may"[6]) bevat de inschrijvingen: „Anno 74, 31 octob. M. *Arent* ***Franckensz. van der Meer*** secretaris" en „In decemb. anno 79 ... *Claertge* ***van der Meer de*** secretaris huysv.".

Het vervullen van enige functies in de Delftse gemeenschap kon bovendien van de secretarisvrouw worden verwacht: in 1578 en 1579 treft men haar aan als moeder van de Arme Fraters, in 1578 en van 1581-1590 als moeder van het Meisjeshuis[7]).

Dan sterft Mr. ***Arenf Vranckenz. van der Meer.*** Op 26 december 1596 wordt hij ten grave gedragen[8]). Met zijn erfgenamen sluit *Clara* op 2 maart 1597 een contract, waaraan het codicil van 1602 refereert. Na de regeling van de nalatenschap doet ***Clara*** wat haar nog rest: de beschikking over haar vermogen.

Haar testament van 28 januari 1598[9]), gerechtelijk verzegeld en geregistreerd op 12 juni d.a.v.[10]), en de notariële codicillen van 31 maart 1602[11]) en 12 augustus 1610[12]) zijn

5) Voorloopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, dl. 111, 1915, p. *27.*

6) Archief van de kerkeraad der hervormde gemeente te Delft, no. 201.

7) GA Delft, oud-archief, no. 332, officiersboek 1536—1599, p. 481, 491, 511 (verg. 508), 521, 532, 541, 550, 559, 568, 577, 556. Verg. Dr. M. A. C. M. van Hattum, Inventaris van het archief van het Meisjeshuis te Delft, 1936, p. 77.

Hier en in het vervolg vermeld ik slechts het jaar van ambtsaanvaarding. Vcelal geschiedde deze eerst in de loop van het jaar, b.v. in november, zodat de ambtsvervulling zich ook over een deel van het volgende jaar uitstrekte.

8) GA Delft, retroacta van de burgerlijke stand, no. 35, f. 24v.

9) Oorspr. ten GA Delft, archief van de stichting Clara Jansdr. van Sparwoude.

10) Blijkens aantekening in dorso van het, testament en GA Delft, rechterlijk archief, aanwinsten ARA 1890, no. 26d, f. 160.

11) Afschrift ten GA Delft, archief van de stichting Clara Jansdr. van Sparwoude.

12) Oorspr. ten GA Delft, notariële archieven, no. 1541, f. 94-96. Afschrift ten GA Delft, archief van de stichting Clara Jansdr. van Sparwoude.

door de heer A. Bijl Mz. in De Navorscher weergegeven [13]).

Op 4 augustus 1615 sterft *Clara*, hoogbejaard. Zij is de 8e begraven in de Oude Kerk, wel in het familiegraf der *Van der Meer's* [14]). De begraafinschrijving [15]) luidt: „Augustus 1615 . . . Den VIIIen. Joffrouwe *Clara van Sparwoude* weduwe van Mr. *Arent van der Meer*".

Een epitaaf [16]) herinnert aan haar heengaan.

De 10de augustus volgde de opening en bekendmaking van testament en codicillen [17]).

Een resolutie van de veertigen van *21* augustus 1615 [18]) bepaalde, dat weesmeesteren de „regieringhe" van Clara's goederen zouden aanvaarden. Bijgestaan door een rentmeester — als eerste de notaris Groenlant [19]) — beheerden zij de boedel tot de opheffing van de weeskamers in 1852. Het beheer werd toen door de commissie van liquidatie overgenomen [20]), die het met ingang van *1860* overdroeg aan de minister van financiën [21]).

Op *19* april *1616* vond de overdracht plaats van Clara's woning aan het Oude Delft „over de Kraen" [22]). Het huis, de voormalige grafelijke herberg, sedert 1485 bewoond door de Van der Meer's [23]), stond ter plaatse waar thans de Amsterdamsche Bank gevestigd is (Oude Delft 141).

Drie eeuwen lang werd uitvoering gegeven aan Clara's testament. De toename van het aantal gerechtigden gaf aanleiding van. de bepalingen af te wijken: ten tijde van de opheffing werd het aantal legatarissen op 30- à 40-duizend geraamd. De legaten vielen vaak niet meer uit te keren: de huwelijksgift bood nog slechts voor de armsten perspectief.

Door de Wet van den 3den April 1922 [24]), tot opheffing van een gedeelte der stichtingen als bedoeld in artikel 11 der wet van 5 Maart 1852 (Staatsblad no. 45) „ werd de stichting Clara Jansdr. van Sparwoude opgeheven. Afgezien van twee jaarlijkse uitkeringen — een van ƒ 300 aan de voorzitter van de theologische faculteit der Rijksuniversiteit te Leiden ter verdeling onder twee studenten in de theologie en een van ƒ 50 aan de regenten van het Oude Mannen- en Vrouwenhuis in de Papensteeg te Delft voor een blijde maaltijd — die gecontinueerd zouden worden, werd het kapitaal (ƒ 528600 nominaal en een erfpacht van ƒ 8 's jaars) bestemd voor verdeling onder de behoeftige erfgenamen. De som trok de aandacht, de pers had stof [25]), een voorlopig verdelingsplan werd gepubliceerd [26]), doch het onderzoek van de binnenstromende aanvragen en reclames bleek zo ondoenlijk, dat bij de Wet van den 31sten Juli 1926 [27]), tot wijziging en aanvulling der wet van 3 April 1922 (Staatsblad no. 165), houjende opheffing van een gedeelte der stichtingen als bedoeld in artikel 11 der wet van 5 Maart 1852 (Staatsblad no. 45), bepaald werd, dat aan het door de minister van financiën goed te keuren definitieve verdelingsplan [28]) uitvoering zou worden gegeven.

Aldus geschiedde. Het archief der stichting werd, tezamen met dat van de Delftse weeskamer, in 1957 overgedragen aan het Gemeentearchief te Delft [29]), waar het thans, als een genealogische Fundgrube, voor de onderzoeker te raadplegen is.

§ 3. Jan Heynricxz. en Willemtgen Wikkemsdr.

Clara's vader was uit voorgaande passages reeds bekend als *Jan Heynricxz.*, goudsmid. Men wist uit Clara's testament, dat hij tweemaal gehuwd is geweest en een natuurlijke dochter had. Men kende uit Clara's huwelijksvoorwaarden zijn weduwe, *Willemtgen Willemsdr.*, Clara's moeder. Zijn zoon *Adriaen*, Clara's „halven broeder za. van mijn za. vaders zijde", kon dus als een kind uit zijn eerste huwelijk worden beschouwd [30]). De voorwaarden van zijn tweede huwelijk diepte ik indertijd op uit de Leidse archieven [31]). Inmiddels vond ik evenwel nieuw materiaal, dat ik hier gaarne weergeef.

Ik moet daarbij beginnen met een anticipatie. Als ouders van *Jan He ynricxz.* komen in het vervolg van dit stuk ter sprake: *Heynrick Jansz.*, goudsmid, en zijn vrouw *Claertgen*. De overeenkomst der namen, de gelijke beroepskeuze, maar vooral een heraldisch argument vormen daarvoor mijn motivering.

Ik vond nu de volgende inschrijving in het maanboek van de Delftse thesaurier van 1482 [32]): „Item vercoft ten live van *Ermyne van Spairwou Gerytsdochter* ouwt wezende XXXVI jair ende *Jan Heynrick Jansz.zoen* ouwt wezende vijf jair, heffer den decken van der cappellen in den Hage Meester Jan van Oesdorp, den penninck voir XII, verschinende deen helf XIIIen dach van mairte, dander helf XIIIen dach septembris, comt an pont groeten tsjairs 1111 £ 111 s 1111 d groot,

---

13) A. Biil Mz.. De erfgenamen van Clara van Sparwoude. in De Navorscher, "jrg. 95 (1954/5), p. 50—67.

14) Algemeen Nederlandsch Familieblad, jrg. 1 (1883/4), no. 121, p. 5; De Navorscher, jrg. 47 (1897), p. 483, 484; Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Zuid-Holland, 1922, dl. 1, p. 142, 143; Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn, Grafmonumenten en grafzerken in de Oude Kerk te Delft. 1938. p. 111., 112.

15) GA Delft, retroacta van, de burgerlijke stand, no. 37, Oude Kerk.

16) P. Timareten. Verzameling van gedenkstukken in Nederland, dl. I, 1775 resp. 1777, p. 18, afb. 3; Bloys van Treslong Prins, dl. 1, p. 146; v. Beresteyn, p. 23, 26, afb. G.
Over koperen kronen in de kerk, ter nagedachtenis van Clara, Bloys van Treslong Prins, dl. 1, p. 163.

17) Blijkens dorsale resp. marginale aantekeningen.

18) GA Delft, oud-archief, no. 13, dl. 3. f. 256v, 257.

19) De oudste bewaarde' rentmeestersrekening is de achtste van Adriaen Jansz. Groenlant over 1623.

20) Bij de wet van 5 maart 1852 (Staatsblad no. 45).

21) Ingevolge de wet van 20 augustus 1859 (Staatsblad no. 95).

22) De overdracht werd wegens verjaring vernieuwd op 16 april 1619.

23) Delftsche Courant, jrg. 95, no. 183, 184 (resp. 5 en 6 aug. 1936) ; Bulletin van de Koninklijke Nederlandsche Oudheidkundige Bond, Ge serie, jrg. 13 (1960), p. 84; Het Nieuwe Dagblad, Delfts Katholiek Dagblad, no. 4677 (10 sept. 1960), p. 3.

24) Staatsblad no. 165. Voor de totstandkoming ervan: Handelingen van de Staten-Generaal 1921-1922, handelingen Tweede Kamer, p. 265, 701, 2059, bijlagen Tweede Kamer, no. 311, handelingen Eerste Kamer, p. 517, 528, 531, 559.

25) Van de toen verschenen artikelen noem ik hier: De Nieuwe Courant, jrg. 19, no 314 (13 nov. 1919), avondblad, p. 5; De Ster der Christelijke Weekbladen, jrg. 4 (1922), p. 424, 425; De Haagsche Post, jrg. 12 (1925), p. 89; Delftsche Courant, jrg. 84, no. 32 (7 febr. 1925).
Recente voorbeelden van het genre: Panorama, jrg. 41, no. 19 (8 mei 1954), p. 19, 20; De Spiegel, 3 jan. 1959, p. 34-37.

26) Bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant van Maandag 1 December 1924, no. 234.

27) Staatsblad no. 257. Voor de totstandkoming ervan: Handelingen van de Staten-Generaal 1925—1926, handelingen Tweede Kamer, p. 1201, 1250, 1286, bijlagen Tweede Kamer, no. 319, handelingen Eerste Kamer, p. 418, 421, 428, 452.

28) Bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant van Woensdag 29 December 1926, no. 253.

29) Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven, 2e serie, dl. 30 (1957), p. 39.

30) Verg. J. F. Jacobs, Clara Jansclr. van Sparwoude, in De Navorscher, jrg. 97 (1958), p. 160.

31) Medegedeeld in De Navorscher, jrg. 93 (1951/2), p. 173.

32) GA Delft, oud-archief, no. 676, maanboek 1482, f. 56v.

comt L pont groot, comt an ponden hollants IIIIc £ hollants". *Ermyne Gerytsdr. van Sparwoude* overleed op 18 november 1526, vermoedelijk te 's-Gravenhage [33]).

Zou *Jan Heynrick Jansz.z.*, geboren ca. 1477, de latere goudsmid zijn, dan legt de inschrijving verband tussen Clara's geslachtsnaam en een ouder geslacht *Van Sparwoude*. Reeds in 3878 vindt men in De Navorscher hiernaar een vraag gesteld [34]). *Ermyne Geryfsdr.* kan een dochter zijn geweest van *Geryt Aelbrechfsz. van Sparwoude*, mede in die tijd te 's-Gravenhage 'gevestigd [35]). De voornaam Geryt wijst echter verder, naar het Noordhollandse geslacht waarin de Geryt's talrijk zijn, in uiteenlopende takken. Een samenhangend beeld van het Noordhollandse geslacht viel nog niet te verkrijgen [36]); een studie ervan is intussen dringend gewenst.

Welke de onderlinge relatie van *Jan Heynrick Jansz.z. en Ermyne Geryfsdr. van Spacwoude* is geweest, heb ik niet kunnen vaststellen [37]). Zij vertonen het leeftijdsverschil van een generatie,

Clara Jansdr. voert de naam *Van Sparwoude*, voorzover mij bekend, voor het eerst in 1598. Zij bezat, naar ik vroeger heb aangetoond [30]), bezittingen te Spaarnewoude. De oudste in het archief van de stichting bewaarde rentmeestersrekenmg [19]) vermeldt de eigendom van „de woninge met vijff ende twintich maden lants gelegen tot Spaerwoude bij de kerck" alsmede van nog enig land daar ter plaatse.

Keren wij echter terug tot *Jan Heynricxz.*, goudsmid. Het is mij gelukt zijn eerste echtgenote te bepalen: *Marifgen Bartholomeusdr. Zij* overleed in 1520/1. De bron daarvoor is een register van ontvangsten van de Nieuwe Kerk te Delft, waarin een rubriek „Hier sal men teykenen van alle testamenten die der kercken besproken worden ende ancomen na den doot" een uitvoerige lijst van overledenen bevat. Daarin de inschrijving [38]): „Van S. Martynsdage of anno XX... Ontf. van *Marrifgen Jan Heynderickz.* goudtsmit X stuvers".

Jan Heynricxz. is na enige jaren hertrouwd. Op 21 augustus 1524 werden voor schepenen van Leiden de huwelijksvoorwaarden [39]) verleden van *Jan Heynricxz.* en *Willemtgen Willemsdr.* De akte luidt:

> „Scepenen in Leyden oirkonden, dat wij daer an ende over waren,' aldaer *Jan Heynricxz.* **ter** eenre ende Willem*tgen Willemsdr.* mit *Willem Willemz.* horen ghecoren voicht in cleso sake ter ander zijden tesamen vergaderden in wittéliken hyelike, eer dat zij bij malkander te bedde ghynghen, in alsulke manieren ende hyelixe voirwaerden als hiernae beschreven staen.
>
> Te meten, dat hylicxe voirwaerden zijn, dat tot welke tijt dat Jan Heynricxz. ofte Willemgen Willemsdr. voirs. enieh van hem beyden oflivich wordt, tzij dat zij witteghe kint oft kynderen bij malcander ghewonnen afterlaeten of niet, dat alsdan alle die goeden dio zij tot dier tijt tesamen ghehadt, beseten ende ghebruyct hebben, roerende ende onroerende, waer die gheleghen zijn in scependom ofte in azingdomsrechte, ghemeen sullen wesen ende gaen, erven ende ghedeelt sullen worden deen helft aen den langstelivende van hem beyden ende dander helft aen des eersten oflivigen witteghe kinderen ofte rechten eerfnamen nae azingdomsrechte, behoudelick ende uuytghesondert dat Willemgen voers., alsoeverre zij den voirn. Jan Heynricxz verleeft, ofte hore kinderen ende rechte erfghenamen, indien zij voirsterft, hebben, nemen ende erflic behouden sullen alsulke clederen, lynden ende wollen, clenoeden ende juwelen als tot horen lijve behoren, dairtegens die voers. Jan Heynricxz. ofte zijn kinderen ende rechte erfgenamen weder nemen, hebben ende erflic behouden sullen alsulke clederen, lynden ende wollen, harnas; ende wapen als tot zijn live behoren.
>
> Voirt zijnt hilixe voirwaerden, waert sake dat Jan Heynricxz. ofte Willemgen Willemsdr. voirs. beyde ofte enich van hem beyden oflivich worde ende wittachtich kint ofte kinderen bij malkander ghewonnen afteriieten ende dat kint ofte kinderen ofte enich van dien oflivieh worde sonder voert wittachtighe kint ofte kinderen sfter te laeten, soe sullen des kints ofte kinderen goeden, roerende ende onroerende, waer die ghelegen zijn in scepedom ofte in azingdomsrechte, gaen, comen ende erven aen de langstelevende van Jan Heynricxz. ende Willemtgen voers. ofte aen den na egelnaeste al nae azingdomsrechte.
>
> Ende hiirof zijn 11 brieven, dairof dat heeft Jan Heynricxz. voirs. den eenen ende Willemtgen voirs. den anderen. In oirkonde. Actum den XXIen in augusto anno XVcXXIIII. Scepenen Ambrosius Colen, Jan van Boschuyssen.".

In de daaropvolgende jaren vinden wij *Jan Heynricxz.* herhaaldelijk in processen verwikkeld nopens het erfdeel van zijn jonge vrouw: de stukken komen nog ter sprake. Doch ook zijn eerste huwelijk had een dergelijke nasleep, getuige een testament van *Jan Heynricxz.* van 2 1 mei 1538 [40]), gepasseerd voor schepenen en secretaris van Delft, doch later op zijn verzoek doorgehaald. „Te kennen gevende hoe dat hij zekere questien ende gescillen uuytstaende heyt jeghens eenen *Kafryn Berfelmees Dilscarvers* [41]) *dochter* beroerende die successie van *Baef* des voirs. *Bertelmees Dilscarvers we&.* [42]), moeder van den voirseyden *Kafryn* ende hem comparants voirleden huysvrouwe saliger memorien," besluit Jan, „alzoe hij verduchtende is die voirs. questien ende gescillen nyet getermineert te sullen moegen zijn bynnen zijnen leven, overmits hem die moetenisse van dairomme te veghten nyet anstaende en is", een regeling te treffen die ook zijn weduwe in de toekomst die last bespaart. Zijn actie jegens *Kafryn*, door hem bij zijn huwelijk in de gemene boedel ingebracht, zal ten goede komen aan „zijn kinderen gewonnen bij *Marifgen Ber-*

33) Alsvoren, maanboek 1526, f. 94. De eerste tijding van haar overlijden bereikte de thesaurier door *Florys Dircxz.*, „glaesmaker uuten Hage".

34) De Navorscher, jrg. 25 (1878), p. 632, beantwoord in jrg. 29 (1879), p. 326, 327.

35) *Ermyne Gerytsdr.* is in 1496, *Geryt Aelbrechtsz.* in 1472 'te 's-Gravenhage gegoed; in 1482 dragen zijn kinderen *Bnve en Jan de* woning over. ARA, archief van de grafelijkheidsrekenkamer van Holland, no. 711, f. 91, no. 712, f. 97v. Verg. Drs. N. J. Pabon, De hofboeken van 's-Gravenhage 1458—1561, 1937, p. 168, 340.

36) Voor zijn verkenningen in de Haarlemse archivalia dank ik de heer M. Thierry de Bye Dólleman. Evenzeer dank ik Mejuffrouw Mr. E. C. M. **Prins,** *die* mij attent maakte op een hs.-familiekroniekje van *Ysbrant Gerytsz. van Sparwoude* (laatste kwart 15e eeuw), voortgezet door zijn nakomelingen. in het familiearchief *Heereman van Zwydtwijck*, tijdelijk ten ARA.

37) Gecompliceerd wordt het, genealogische beeld nog door de grafzerk in de Oude Kerk te Delft van heer *Vincent Willemsz. van Sparwou*, priester, † 30 nov. 1552, en *Jan Willemsz. van Sparwou*, † 27 dec. 1551. Verg. Timareten, p. 4; Bloys van Treslong Prins, dl. 1, p. 113; v. Berestevn, p. 54, 55. Het wapen, eertijds in een rond cartouche afgebeeld, is dat van *Clara Jansdr.*

38) Archief van het bisdom van Haarlem, archieven van kerken, kloosters en staties, no. 596, f. 172.

39) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 76, huwelijksvoorwaarden 1504-1549, akte 71.

40) GA Delft, rechterlijk archief, aanwinsten ARA 1890, no. 26d, f. 25.

41) De naam is niet goed leesbaar, ik aarzel tussen Dils- en Dols-, -carner en -carver.

42) Wellicht dezelfde als *Baef Danelsdr.*, weduwe van *Bartelmees Hughez.*, in een Delfts charter van 20 april 1505 (ARA, archieven van kloosters en andere stichtingen in Delfland, klooster van Onze Lieve Vrouw *in* Nazareth te Rijswijk, no. 20b). De laatste is een zoon van *Huyge Jansz., die* verwer, vermeld in een akte van 30 april 1446, geinsereerd in een charter van 23 febr. 1524 (alsvorcn, no. 20c).

Bnef *Danelsdr.* spreekt van „een woninghe mijn toebehorende gheleghen in den ambocht van Wassenaer", hetgeen op een afstamming van *Maritgen Bartholomeusdr.* uit het Wassenaars-Leidse geslacht Pan *Tetrode* kan wijzen.

telmeesdr. zijn voirleden huysvrouwe", waartegenover *Willemtgen Willemsdr.* bij zijn overlijden met 400 karolusgulden zal worden schadeloos gesteld.

Er is in deze beschikking sprake van „kinderen" bij *Maritgen Bartholomeusdr.* Behoudens *Adriaen,* die in een later testament van zijn vader expliciet als zodanig wordt aangeduid, dus nog tenminste één kind. Wij hebben goede reden als een zoon uit dit huwelijk te beschouwen: Mr. *Heynrick Jansz.,* priester, evenals Jan *Heynricxz.* woonachtig in de Choorstraat te Delft, overleden tussen 19 april en 4 juni 1550 blijkens een inschrijving tussen genoemde data in het register van ontvangsten van de Nieuwe Kerk [43]): „Ontfangen van Meester *Henrick Jansz.* priester 1 £ gr.". De rente op zijn huis, verschuldigd aan het Gasthuis [44]), wordt in 1552 nl. voldaan door *Willemtgen Willemsdr.* gezien de inschrijving [45]): „Up Meester *Heynrick Jansz.* priesters huys, nu *Willemtgen Jan Heynricxz. wedewye* 111 s hollants sjaers, verschijnt Voerschoter merct, comt 11 s 111 d".

Ook *Jan Heynricxz.* woonde naar ik zeide in de Choorstraat, althans in de periode 1531-1536 is hij blijkens de Gasthuisrekeningen [46]) een rente verschuldigd, welke bij het hervatten der rekeningen in 1544 op een ander blijkt te zijn overgegaan. Zijn nieuwe behuizing kennen wij door een inschrijving in het kohier van de tiende penning van 1543 [47]): „Voorstraet westzijde ... *Jan Heynricxz.* goudtsmit 11 £ VIII s, solvit teerste termyn XVI s, solvit IIe termyn XVI s, solvit IIIe termyn XVI s".

Jan Heynricxz. heeft in deze jaren een reeks functies uitgeoefend: sedert 1536 veertigraad [48]), van 1536-1539 staalmeester, in 1536 en 1537 zevengetijdenmeester van de Oude Kerk, in 1537 Heilige Geestmeester van de Oude Kerk en bewaarder van het Heilige Geesthuis, van 1541-1546 bordhouder van de Oude Kerk[49]), in 1537 deken en in 1536 en 1538 gezworene van het goud- en zilversmedengilde [50]).

In 1549 maakt hij met *Willemtgen Willemsdr.* een testament [51]), dat ons ongewild een kijk in zijn gezinsleven gunt:

> „*Jan Heinricxz.* ende *Willemgen Willemsdr.*
> Wij Cors Claisz. ende Mr. Willem Tielmansz., seepenen der stede van Delft, oirconden ende doen te weetene, dat up huyden voir ons ende secretaris hieronder genomineert gecompareert siju *Jan Heinricxz.* énde *Willemptgen Willemsdr.,* geechte persoenen, te kermen gevende hoe dat sij lange tijt tevoeren welberaeden sijnde geconcipieert ende geslooten hebben seeckere dispositie van uuyterste wille ende deselve doen stellen bij gescrifte, dairvan die teneur hiernae volgende es.
>
> Te weetene, dat sij comparanten eerst encle allvoeren gerevoceert ende wederroepen hebben, revoceren ende weederroepen bijdeesen alle voirgaende huwelicxe voirwairden, testamenten, codicillen, legaeten, ghiften uuyt saecke des doots ofte eenige andere dispositien van uuyterste mille bij hen tesaemen ofte eenich van hen beyden gemaect, doende alssulex deselve te niete, willende, ordonnerende ende maeckende van nieuws, dat die lancstelevende van hen beyden hebben, besitten ende oick ewelijcken behouden sal thuys staende in Sinte Hippolitusbuyrte binnen deeser stede, dair sij testanten nu ter tijt tesacmen inne woenen, mit alle den huysraet ende oick andere roerende gueden dairinne wesende, gheen van dien uuytgesondert, ende dit in danebaerheit van seeckere diverse getrouwe diensten dien sij lange tijt maleanderen beweesen hebben cnde in God wille noch bewijsen sullen.
>
> Ordonneert ende wil die voirs. *Jan Heinricxz. voorts,* dat *Adriaen Jansz.,* sijn zoone geprocreert bij *Maritgen Bartolomeusdr.,* omme merckelijcken redenen willen, alsdat hij hem tcetant wcederhoerich geweest is ende mit sooberen geselscappe sijn conversatie gehouden ende in seeckere stucken hem sulex gedraegen heeft dat hij nae alle rechten ende oick reclene soude moegen denselven *Adriaen* van sinen legittime onterfven, will ende nochtans tquaet mit guet loonen, heeft denselven *Adriaen* gemaect sinen gerechte ende natuerlijcke portie ende kintsdeele ofte legittime die hem nae rechte competeren sonde moegen, alle lasten eerst afgedaen sijnde, sonder yet meer, instituerende hem in cleselve, mits dat die voirs. Adriaen gehouden wort inne te brengen alsulcke IIc carolusgulden als hij in verminderinge der voirs. legittime bij kennisse van die weesmeesteren van Delft ontfangen heeft, ofto deselve tot afcortinge doen strecken, willende dat deselve *Adriaen* van alle sinre andere ofte voordere gueden vervreemt ende versteecken sal sijn ende blijven, welverstaende dat ingevalle die voirs. Adriaen gehoor geven wil nae tgundt des testants executeurs hem voirhouden sullen ende tselre in als achtervolgen, in dien gevalle encle anders niet soe maeckt hij denselven Adriaen hoeven sinen voirs. legittime in als mit sinen legittime ter somme toe van XVc carolusgulden, afslaende altijts die voirs. IIc carolusgulden, behoudelijcken dat men deselve XIIIc carolusgulden binnen tsjaers nae sinrn overlijden beleggen sal moeten an losrenten den penning SVI ende dit binnen der stede van Delft, Delflant ofte Haechamboecht, sonder dat hij deselve renten sal moegen vercoopen, vervreemden ofte belasten in eeniger manieren, mair sullen altijts moeten erfven ende succederen, indien hij sonder kinderen deeser werelt overlijt, up die naiste erfgenaemen van den voirs. *Jan Heinricxz.* dan in der tijt wesende sonder eenige ofcortinge van eenige portie ofte quarte ende sullen die voirs. rentebrieven blijven in handen ende bewairnisse van den voirs. executeurs, die oick eenige perceelen afgelost sijnde sullen weederomme die penningen converteren tot coope van andere gelijcke perceelen van renten, behoudende den voirs. *Adriaen* sinen alimentacie van die vruchten van de voirs. renten, sonder dat oick die kinderen van den voirs. *Adriaen* sullen moegen deselve renten vercoopen, belasten ofte oiek transfereren uuyt tgraefscappe van Hollant.".

Enige jaren nadien is hij overleden. Het register van ontvangsten van de Nieuwe Kerk vermeldt [52]): „Ontfangen van *Jan Henricxz.* goudtsmit upten XVIIen augusti anno XVcLII, coomt X s gr.".

Willemtgen Willemsdr. wordt in de jaren vijftig nog herhaaldelijk genoemd. Het laatste spoor van haar vinden wij op 24 oktober 1564 [53]), toen haar van de loterij van het Gasthuis enige prijzen werden overhandigd: een zilveren lepel, een

43) Archief van **Irct bisdom** van Haarlem, archieven van kerken, kloosters en staties, no. 596, f. 187v.
Op 24 juli 1550 wordt zijn gelijknamige opvolger geproclameerd en geinstitueerd tot de vicarie van St. Anna in de Oude Kerk te Delft. RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 6, f. 83v. Verg. P. M. Grijpink, Register op de parochiën, altaren, vicarieën en de bedienaars zooals die voorkomen in de Middeleeuwsche rekeningen van den officiaal des aartsdekens van den Utrechtschen dom, dl. 5 (Delflandia), 1934, p. 9.

44) Archief van het Oude en Nieuwe Gasthuis, te Delft, no. 52, rekening 1.530 p. 12, 1531 p. 13, 1532 p. 1.1, 1533 p. 11, 1534 p. 11, 1535 p. 11, 1536 p. 12, 1544 f. 21, 1545 f. 19, 1546 f. 17, 1547 f. 17, 154s f. 24v, 1550 f. 22.

45) Alsvoren, rekening 1552 f. 52.

46) Alsvoren, rekening 1530 p. 12, 1531 p. 12, 1532 p. 11, 1533 p. 11, 1534 p. 11, 1535 p. 11, 1536 p. 12.

47) ARA, archief van de Staten van Holland voor 1572, no. 187, f. 159v.

48) GA Delft, oud-archief, no. 326, p. 467. Verg. R. Boitet, Beschrijving der stadt Delft, 1729, p. 82.

49) GA Delft, oud-archief, no. 332, officiersboek 1536-1599, p. 5, 6, 7, 16, 18, 21, 29, 40, 64, 74, 84, 93, 104, 115. Verg. noot 7.

50) GA Delft, oud-archief, no. 1974, f. 1, 2, 2v.

51) GA Delft, rechterlijk archief, aanmínsten ARA 1890, no. 26d, f. 80v.

52) Archief van het bisdom van Haarlem, archieven van kerken, kloosters en staties, no. 596, f. 189v.

53) Archief van het Oude en Nieuwe Gasthuis te Delft, no. 72b, f. 35, 67v, 87, 39. Geciteerd naar f. 67v.

zilveren kroes, een zilveren schaal en een gouden reaal, met het spreukje:

„Willemptgen Willemsdr., geboeren tSchiedam binnen,
Crijcht sij tgrote lot, men sal hair tot Delff in de Gulden Pot vinden".

Over het nageslacht van *Jan Heynricxz.* nog een enkele opmerking.

Uit Clara's testament kennen wij een zoon van wijlen haar broeder *Adriaen Jansz.*, van wie ons behoudens de onmin met zijn vader geen gegevens bekend zijn. Het is wijlen *Hendrick Adriaensz.*, wiens weduwe *Ariaentgen van Brouckhoven en* kinderen *Willemtgen, Jan* en *Adriaen* (in deze volgorde in het codicil van *1602)* door Clara goed bedacht worden. *Jan Hendricxz.* overlijdt vóór *1610;* van *Willemtgen Hendricxdr.* en *Adriaen Hendricxz.*, de Leidse burgemeester, is bekend, dat zij naam en wapen *Van Tet(te)rode* gevoerd hebben. Het is een in de genealogische literatuur omstreden punt geweest, hoe eenzelfde geslacht zich *Van Sparwoude en Van Tefrode* kon noemen [54]), in zienswijze vindt men in dit artikel ontwikkeld. Curieus is overigens de inschrijving die ik vond in het Leidse bevolkingsregister van september 1581 [55]): „Opt Stienscuyr ... *Heyndrick Ariaensz. Tetroede* van Deventer, hier gewoont XII jaren, *Ariaen Jansdr.* sijn wijff, *Willem, Jan, Arian* hair kinderen, in deselve huysinge *Maritgen Jans Jan van Bruechovens dochter, Dirck Heyndricksz. Heyndrick van Bruechovens soon, Michiel Cornelisz. Cornetis Michielsz.* schoudt tot Alphen sijn soon". Een onderzoek in Deventer naar *Adriaen Jansz.* en *Hendrick Adriaensz.* blijft gewenst.

Vermeldenswaard is voorts het feit, dat nageslacht van *Maritgen Jansdr.*, de natuurlijke dochter van *Jan Heynricxz.*, goudsmid, in de jaren na Clara's overlijden korte tijd de naam *Van Sparwoude* heeft gevoerd. Een zoon van Maritgen's jongste dochter *Magdaleentgen Cornelisdr., Jan Lambrechtsz. Stuyling,* huwde in de nederduitse gereformeerde gemeente te Delft op 10 november 1624 als „*Jan Lambrechtsz. Spaerwoude*" [56]) en liet twee van zijn kinderen *Maritgen* (ged. Oude Kerk 11 jan. 1626) en *Jacob* (ged. Oude Kerk 1 jan. 1628) onder de naam *van Sp(a)erwoude* inschrijven [57]). Nadien noemt hij zich nog slechts, als zijn broeders, *Stuyling.*

(Slot volgt.)

54) Genealogische en Heraldische Bladen, jrg. 2 (1907), p. 502—506, speciaal 505.
55) GA Leiden, archief van de secretarie 1575—1851, no. 1074, f. 141a.
56) GA Delft, retroacta van de burgerlijke stand, no. 6.
57) Alsvoren, no. S, f. 20, 50v.

Het geslacht De Valcke,

door MR. H. L. HOMMES.

Reeds in 1943 had ik het plan, eens uit te zoeken, hoe de familie *Valcke* gerechtigd was tot de erfenis van *Ulpherf van Peusum* [1]), waardoor de onderstaande genealogie ontstaan is.

Wel was hierover, een gedeelte gepubliceerd in het Alg. Ned. Familieblad van 1901, maar dit was onvolledig en gaf bovendien geen licht in de kwestie. Er werden in dat stuk ook allerlei losstaande personen genoemd met de namen *Valck* of *Valcke,* die gedeeltelijk bleken te behoren tot de Groninger

1) *Ned.* Leeuw 1943, kol. 203.

tak van het Oostfriese geslacht *Falck* en in dit maandblad in 1918 (kol. 45-48) gepubliceerd.

Van het wapen waren mij de kleuren onbekend, maar Polvliet noemt het in 1901: in blauw drie opvliegende zilveren valken, 2 en 1.

Op de gedenksteen van 1648 boven de ingang der kerk te Noorddijk staat het wapen ongekleurd: drie omgewende valken. Helmteken: een uitkomende valk. Hetzelfde wapen komt voor op een zegel van *Otto Valcke,* drost der beide Oldambten, in het Huisarchief Allersma, inv. nr. 11.

Afwijkend is het wapen op de grafsteen van Joost *Valcke* op de vloer van de vroegere kerk te Onderwierum. Het is gevierendeeld: 1. drie valken omgewend en staande met geopende vlucht en in 'opvliegende houding; 2. twee sterren boven elkaar; 3. vier aanstotende ruiten boven elkaar, waarvan de bovenste de bovenkant en de onderste de benedenrand raken, en vergezeld van de voorste helft van een springende hond, van de ruiten uitgaande: 4. een verhoogde naar rechts gewende wassenaar, vergezeld beneden van een ster. Hartschild: een lelie. Schildhouders: twee omziende leeuwen.

Het is onbekend aan welke familie of families de drie overige delen zijn ontleend.

De naam is in de tweede helft van de 17de eeuw veranderd in: *De Valcke.*

Ik had al gevonden, dat de relatie met *van Peusum* gekomen was door de familie *Metelen,* en zo hoopte ik in het rechterlijk archief van Groningen IIIa iets meer te weten te komen over deze beide families.

De klapper, indertijd door Mr. Rh. van Roijen bewerkt, maakte evenwel geen melding van een Valcke. Wel werd *Popko Metelen* genoemd, die voorkomt tussen 26 okt. 1559 en 25 sept. 1572, doch niet meer in leven is 28 febr. 1575, terwijl een *Arent van Metelen* op 9 april 1582 voorkomt.

Zowel *Ulphert van Peusum* en *Hille Metelen* als *Joost Valcke* en *Ebele Metelen* hebben een zoon *Popko,* zodat wel zeker is dat *Popko Metelen* de vader was van *Hille* en *Ebele.*

In de volgende scheidingsakte, die een duidelijker beeld geeft van de kinderen van *Johan de Drews* (1) dan in De Ned. Leeuw' 1913, worden twee Valcke's vermeld:

> Inv. Coll. Fransema, nr. 61.: 17 dec. 1638. Akte van scheiding der nalatenschap van *Johan Drews* en diens huisvrouw **tassen** hun kinderen en kleinkinderen: *Johan Drews en Wibbetien Meijners* e.l., *Johan Valcke, Annetien Drews, Harmtien Drews wed. Hendrick van Julsingha, Arent Valcke en Jantien Simonides* e.l., *Arent Valcke,* mede wegens de onmondige zusters van zijn vrouw *Annetien Simonides en Anna Maria Houbingh.*

Johan Valcke treedt hierin op in plaats van zijn moeder *Christina Drews,* en *Jannetien* en *Annetien Simonides* met haar halfzuster *Anna Maria Houbingh* voor haar moeder *Griete* of *Grietijen Drews.* Deze *Grietijen* trouwt n.l. „als wedewe" 17 dec. 1620 (procl. 11 nov.) *Arnoldus Houbinck.* Een huwelijk met een *Simonides* of *Simons* komt in de proclamatieboeken niet voor; wel trouwt zij 23 febr. 1606 (procl. 17 jan.) *Loedewijck Roeleffs.* Ik vond echter in het Gemeentearchief van Groningen bij het archief van de Weeskamer nr. 76 in het Protocol van verzegelingen fol. 222: „Afcoop van *Grietien Drews* ende zal. *Lodowick Simons* kinder goederen monterend 5000 dal." Daarin verschenen Hopman *Peter Folckers* als voermont, *Johan Muller* en *Hindrik Roeberts* als voogden over drie kinderen Pefer, *Jantien* en *Annetyn* bij *Grietien Drews.* 1621, dec 15. Deze *Peter Simonides* is blijkbaar vóór dec. 1638 overleden, want hij komt niet meer voor in de scheidingsakte der nalatenschap van *Johan Drews* en

diens huisvrouw, die ik hierboven vermeldde. Hieruit kan wel geconcludeerd worden,, dat *Loedewijck Roeleffs* en *Lodowick Simons* dezelfde persoon is.

Wijlen Jhr. W. A. F. L. Hora Siccama heeft een fragment-genealogie opgesteld, die hij begint met: *Joost Valcke,* eigenerfde te Vries en burger in Groningen, had 6 zoons: *Popke, Otto, 2* zoons *Johan, Arend en Claes.* Hoe hij deze gegevens verkregen heeft, is mij onbekend. Het is mogelijk,, dat *Joost* bezittingen had te Vries, doch hij werd als student in de rechten ingeschreven aan de Universiteit te Leiden op *28* april 1580 als *Jodocus Vailcke,* Groningensis, J. Hij had bovendien een dochter, terwijl het mij waarschijnlijker lijkt, dat *Otto* de oudste zoon was.

De gegevens heb ik grotendeels uit het Rijks- en Gemeentearchief te Groningen, waarbij ik gaarne mijn dank wil betuigen aan de archivarissen Dr. W. J. Formsma en Dr. A. T. Schuitema Meijer voor de welwillend verstrekte inlichtingen.

I. *Joost Valcke,* ingeschreven als student te Leiden 28 april 1580, lid van de gezworen meente 1602, '03, '05, '06, '08, '09, '11, '12, raadslid 1613, '16, '17, '19, '20, '22 en '23, tr. vóór 1594 *Ebele Metelen,* in leven in 1613, dr. van *Popko Mefelen.*

> Inv. coll. Fransema, nr. s9: Acte van overdracht door Ebele *Metelen anders Valcke* en haar ***zoon Otto*** *Valcke* aan *Willem Drews* ***als*** voorstander over *Reynerus Tiaerda,* zoon van wijlen Dr. Eisso *Tiaerda,* van land bij Adorp, 1613. Met vier oudere aankomsttitels van 1609, 1608 en 1604. Het charter van 1609 behelst de overdracht van dit land aan *Joest Valcke* en *Ebele Metelen,* e.l.

Uit hun huwelijk:

1. *Otto Valcke* i.u.dr.[2]), geb. Groningen ca, Pinksteren 1594, ingeschreven als student ald. 9 jan. 1616, te Leiden 25 sept. 1622, door Burgemeester en Raad van Groningen 30 mei 1623 aangesteld tot redger te Obergum, raadsheer en hoofdman te Groningen afwisselend tussen 1631 en '38, lid van de Prov. Rekenkamer 1638-1650,. drost van het Oldambt 27 nov. 1638—'49, curator van de Universiteit 1637, '38 en 50, † Groningen 29 sept. 1652, tr. Groningen 1 jan. 1626 (procl. 3 dec. 1625) *Anna Harckens Terinckvelt,* † na 1652, dr. van *Harmannus Harckens,* rentmr. der domeinen in Drenthe, en *Lucretia de Drews,* en weduwe van Dr. *Eisso Tjaarda*[3]), met wie zij 20 maart 1608 (procl. 5 maart) gehuwd was en van wie zij een zoon *Regnerus* of *Reyner* had.

> Inv. Coll. Fransema, nr. 76: Akte, waarbij wordt geregeld de betaling der schulden tot de boedel van *Harmen Harckens* en zijn huisvroum behorend, tussen Helena *Harckens,* Dr. Otto *Valcke* ***en*** *Anna Harckens* e.l. en de voogden van het zoontje uit het huwelijk van wijlen Dr. *Eyso Tiaerda* ***en*** *Anna Harckens* opgemeld 1627.

Uit hun huwelijk+

Eisca Lucretia Valcke, geb. Groningen in 1628, † 19 januari 1646 (17 jaar).

> ***G. van*** Alphen, Catalogus Pamphletten Univ. bibl. Groningen. nr. 191. Truyr-gedicht op 't droevige overlijden van die E.E. Juffer *Eisca Lucretia Valcke* Eenigste Dochter van den E.E. Heer Otto *Valcke* Drost der beyden Old-Ampten den 19 Januarij MDCXLVI.

2) Programma funebre 4 okt. 1652. Universiteitsbibl. Groningen.
3) Ned. Leeuw 1939, kol. 215.

2. *Popko,* volgt 11.
3. *Johan Valcke.*
4. *Beerta Valcke,* tr. Groningen 17 dec. 1626 (procl. 11 nov.) *Rijcke Noorthoren (Noorfhorn* of *Noorthoorn),* vaandrig, † vóór 29 nov. 1649, zn. van *Jan* en diens tweede vrouw *Elsjen Rijckens.*

   Uit dit huwelijk:

   a. *Hebelia Noorthoren,* in leven 23 juni 1684, tr. Groningen 5 nov. 1651 (procl. 11 okt.) Dr. *Andries Ludolphi,* geb. ald. ca. 1623, student 1 mei 1641, lid gezw. gemeente 1653, '54, secretaris 1656 t/m. '64, raadsheer 1665 afwisselend tot 1678, † vóór 23 juni 1684.

      Hun kinderen zijn:

      aa. *Ludolphus,* ged. 22 aug. 1652, student 22 febr. 1670.
      bh. *Beerta,* ged. 7 maart 1655.
      cc. *Richardus,* ged. 7 maart 1657, student 12 januari 1674.
      dd. *Anna,* ged. *17* okt. 1658.

   b. *Elsbeet Noorfhoren,* † begin 1663, tr. Groningen 13 juli 1651 *Johan Tammen*[4]), geb. huis Galckema onder Garrelsweer 16 juni 1627, richter van Westcrwolde 1654, '55, secretaris 1665—'79, assessor Hoofdmannenkamer 1679, raadsheer 1680, † 28 mei 168 1, zn. van *Sicoo* en *Aeltien Rufelaerf.* Hij hertr. 23 april 1665 [5]) (procl. Groningen 1 april) *Helena van Hulten,* geb. ald. 29 jan. 1632, † ald. in 1688, dr. van Mr. *Lucas* en *Lummefien Heynens.* (Kinderen Tammen zie Gen. Tammen [4]).)

   c. *Ebele Noorfhoren,* geb. Groningen 20 aug. 1635, in leven 23 juni 1684, tr. ald. 11 nov. 1655 *Johan Albrechf Alting*[6]), geb. Grave 14 nov. 1632, luit. inf.,, † Delfzijl 20 juli 1667, zn. van *Menso* en *Dorothea Rufelaert.* (Voor hun kinderen zie Gen. *Alting* [6]).)

5. *Arent,* volgt IIbis.
6. *Claes* of *Nicolaes Valcke,* luitenant onder Overste-luit. Hanecrot van het Nassausche reg., tr. Kampen 12 april 1634 (proclamatie Kampen 14 maart: Groningen 15 maart) *Anna Christoffels,* uit Kampen.

11. *Popko Valcke,* lid van de gezw. meente 1636, '37, lid van de Prov. Rekenkamer 1638, raadsheer 1639 en '40, doch op 23 febr. van dat jaar ,,wegens sekere krankheit buiten ampt gelaten", † vóór 1649, tr. 1 ° in 1620 (procl. Groningen 15 jan.) *Chrisfina (de) Drews,* † vóór 1636, dr. van *Johan* en *Margareta Egberfs;* tr. 2° in 1636 (procl. Groningen 17 sept.) *Lammefien Fricx,* † 20 maart 1685, dr. van *Tjaart* en *Wolterdina Grauwers. Zij* hertr. Groningen 25 april 1649 (procl. 7 april; huw. contr. 6 april [7])) *Albert (van) Berchuys* [8]), secr. van de Hooge Justitiekamer, † 28 febr. 1674.

4) Ned. Leeuw 1918, k. 68; programma funebre k. 72.
5) Niet te Groningen. In de geneal. v. Hulten Bijblad Nederl. Leeuw 111, blz. 64, is de huwelijksdatum vermeld als 16 april.
6) Alg. Ned. Fam.bl. 1886, blz. 14.
7) Inv. Coll. Fransema, nr. 3.
8) Alg. Ned. Familieblad 1902, blz. 217.

Rechterl. arch. Groningen IIIhhl. 17 aug. 1642: *Joris Mees* aengesworen als voogd over wijlen raadsheer *Popko Valcke* soon *Johan* bij *Stijntien Drews*.
Id. 30 juni 1649: Raadsheer *Otto Valcke als* voormunt en Popco van Pensum als voogd over wijlen *Popko Valcke* nagelaten kind bij *Lammetien Frix*.
Inv. Coll. Fransema, nr. *41:* Huw. contr. van *Tyaert Reyners,* zn. van *Reiner Frick,* en *Woltertien Grauwers,* wed. *Claes Gerryts*. 1608.

Uit het eerste huwelijk:

1. Johan, volgt 111.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Joost,* volgt IIIbis.

111. *Johan Valcke,* luitenant, tr. *Ida Hoeks*.

Uit dit huwelijk:

1. *Christina Valcke,* ged. Groningen 19 jan. 1660.
2. *Popko Valcke,* ged. Groningen 4 dec. 1661.
3. *Anna Valcke,* ged. Groningen 7 jan. 1664.

IIIbis. Joost *(de) Valcke,* geb. Groningen in 1640, ingeschreven als student ald. 10 juni 1657, „Maieur en Capitain van een Regiem'ent Infanterie", † 24 sept. 1703 en begraven te Onderwierum [9]), tr. in 1665 (procl. Groningen 19 aug.) *Wickia van Epema,* dr. van *Seerp* en *Margaretha van Inthiema*.

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Margareta Valcke,* ged. Groningen 12 aug. 1666, † jong.
2. *Anna Margareta de Valcke,* ged. Groningen 6 maart 1668, † 28 juli 1741 [10]) (breukdodenb, 4 aug.)
3. *Pompejus Valcke,* ged. Groningen 4 dec. 1669, † jong.
4. *Lammelia* (of *Lammina) de Valcke,* ged. Groningen 13 nov. 1670, † 13 jan. 1738 [11]).
5. *Pompejus,* volgt IV.

IV. *Pompejus de Valcke,* geb. Groningen 10 sept. 1675, ingeschreven als student ald. 5 sept. 1692, door zijn huwelijk heer van Scharmer en Gelmersma, gezworene, lid der Staten-Generaal in-1719 en '20, curator der Universiteit wegens de Ommelanden, † 31 mei 1727, begr. Garmerwolde [12]), tr. in 1699 (procl. Groningen 21 okt.) *Anna Lucia Julsingh,* vrouw van Scharmer en Gelmersma, geb. Groningen 4, ged. 5 sept. 1680, † 6 juli 1740, begr. Garmerwolde, dr. van *Johan* (zoon van *Reyner* en *Anna Lucia (van) Glinstra) en Ellidia Julsingh* (dochter van *Berend* en *Decia Heinsius*).

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Elidia de Valcke,* ged. Groningen 20 nov. 1701, † ald. in 1780 (breukdodenb. 31 dec.).

   Inv. Coll. Fransema, nr. 349: Acte van verkoop door *L. van Vierssen* c.s. allen erfgenamen van juffer *A. E. de Valcke* aau Ernst August Rost en Maria Alagonda Stenhuis e.l. van een huis, hof en stenen zomerhuis aan de W.z. van de Oude Kijkintjatstr. 1781. Met aankomsttitel van 1766.

2. *Justine de Valcke,* ged. Groningen 1 dec. 1720, † in 1782 (breukdodenb. 31 okt.), tr. ald. 25 okt. 1744 (procl. 10 okt.) Mr. *Hendrik Jan Veldtman,* geb. Groningen 21 mei, ged. 22 mei 1709, raadsheer, rekenmeester, † aldaar 25 okt. 1772 (breukdodenb. 7 nov.), zn. van *Otto Georg* en *Willemina Robers,* en weduwnaar van *Gesina Muntinghe*.
3. *Johanna Bernardina de Valcke,* ged. Groningen 15 okt. 1705, † jong,
4. *Joost,* volgt v.
5. *Bernhardina de Valcke,* ged. Groningen 20 maart 1708.
6. *Jan Bernhard de Valcke,* ged. Groningen 13 maart 1709,. capitein, als luit.-colonel het laatst voorkomend in het reg. Prins van Baden voor Friesland in de Staten van Oorlog voor 1768, tr. Hulst 12 aug. 1755 *Wolferdina Henrica Cornelia van Vlisseghem,* ged. Hulst 18 maart 1735, dr. van *Adriaan Jacobus* en *Dina Pauw*.
7. *Pompejus Otto,* volgt Vbis.
8. *Anna Margareta de Valcke,* ged. Groningen 2 maart 1714,
9. *Adam de Valcke,* ged, Groningen 26 mei 1715.
10. *Regnerus de Valcke,* ged. Groningen 13 nov. 1716, † jong.
11. *Regnerus de Valcke,* ged. Groningen 23 febr. 1718.

V. *Joost de Valcke* [13]), ged. Groningen 9 jan. 1707, ingeschreven als student ald. 6 juli 1723,. heer van Scharmer, achtereenvolgens gezworene, raadsheer, burgemr., bewindhebber W.I. Comp,, † Groningen 2 jan. 1768 (breukdodenboek 9 jan.), tr. Groningen 9 nov. 1732 (procl. 25 okt.) *Anna Frederica Gruys,* ged. Groningen 27 aug. 1706, † 12 juli 1758 (breukdodenb. Gron. 22 juli), dr. van *Onno Berend* en *Sophia Henriette Sickinghe*.

Uit dit huwelijk:

1. *Sophia Henriette de Valcke,* geb. ca. 1733, † Groningen 18 dec. 1780 (breukdodenb. 19 dec.), tr. in 1752 (procl. Groningen 5 aug.; huw. contr. 10 aug. [14])) *Livius* of *Louis van Vierssen,* geb. ca, 1717, luit.-kolonel, daarna gen.-majoor, † Groningen 16 jan. 1783 (65 jaar), *zn,* van *Willem, Livius* en *Christina van Scheltinga*.
2. *Pompejus,* volgt VI.
3. *Gerhardina de Valcke,* ged. Groningen 4 okt. 1737, tr. Groningen 1 sept. 1754 (procl. 10 aug.) *Jan d'Averhoult,* capt., benoemd tot majoor 26 sept. 1761, tot luit.-colonel 18 mei 1766, het laatst voorkomend in de St. van Ooi-log voor 1772, zn. van *Jean Antoine,* drossaart van Breda, en *Anna Jacoba Hoeuft*.
4. *Anna de Valcke,* ged. Groningen 14 dec. 1749, † in 1779 (breukdodenb. 9 dec.) tr. Harkstede 18 aug. 1771 (huw. contr. 23 juli [15])) Ds. *Scato Gockinga,* geb. Groningen 21 aug., ged. 24 aug. 1744, Herv. predikant bevest. te Harkstede 11 aug. 1771, te Grijpskerk 28 sept. 1777, ontslag gevraagd 1 okt. 1797, † Hoogezand 30 sept. 1812, zn. van *Reneke Busch* en *Henriette Trip*. Hij hertr. Grijpskerk 1 april 1781 *Margarieta Braam*.

Q) Grafschr. Stad en Lande, blz. 269.
10) Statenarch. 102 (oude nummering) 1741, fol. 362.
11) Statenarch. 102 (oude nummering) 1738, fol. 351.
12) Grafschr. St. en L. blz. 94.
13) Ned. Jaarboeken 1768, blz. 193.
14) Versl. R.O. Arch. 1937, blz. 109.
15) Inv. Coll. Bothenius Lohman, nr. 28.

VI. Mr. *Pompejus de Valcke,* ged. Groningen 11 sept. 1736, ingeschr. als student ald. 24 dec. 1750, gepromoveerd 14 dec. 1757 op een dissertatie: „De jure accrescendi inter legatorios", secretaris 1755—'75, raadsheer 1776, '78, '79, lid der admiraliteit te Harlingen 1777—'80, † Groningen 10 dec. 1780 (breukdodenb. 11 dec.) tr. Groningen Martinikerk 5 april 1761 (procl. 21 maart) *Elisabeth Catharina Lohman,* geb. ald. 15, ged. 17 mei 1735, † Groningen 30 juli 1808[16]), dr. van *Jan* en diens tweede vrouw *Ida Elisabeth Bothenius.*

Uit dit huwelijk:

1. *Joest de Valcke,* ged. Groningen 30 dec. 1763, † jong.

2. *Ida Elisabeth de Valcke,* ged. Groningen 4 juni 1766, † aldaar 11 maart 1821, tr. Groningen 6 mei 1787 (huw. contr. 19 april [17])) Mr. *Cornelis Henric Emmen,* geb. Groningen 12, ged. 15 juli 1759, gepromoveerd 17 april 1782, advocaat, giltrechtsheer, rentmeester, † ald. 6 jan. 1836, zn. van Mr. *Rudolph* en *Anna Margaretha Tjaden.* Hij hertr. Groningen 13 juni 1822 *Petronella Louise Brugmans.*

Vbis. *Pompejus Otto de Valcke,* ged, Groningen 27 januari 1711, ingeschreven als student ald. 16 sept. 1730, luit.-colonel 17 mei 1766 voor de prov. Friesland, het laatst voorkomend in de Staten van Oorlog voor 1782 in het Reg. Prins Willem George Frederik van Orange van Nassau, 2e bataillon, tr. 1° Zutphen 15 maart 1752 *Henrica Margaretha Wentholt,* † vóór 1754, dr. van *Jan Ludolf ten Behm Wentholt* en *Henrica Reinira van Essen;* tr. 2° vóór 1761 *Charlotte Magdalena de Bringues,* zuster van *Otto Frederik Houttuyn de Bringues.*

Rechterl. arch. XVIb2, fol. 83. Verzegelingen Scharmer, 20 juli 1790: Mevr. C. *M. de Bringues,* wed. luit.-col. P. 0. de *Valcke* doet afstand van haar aandeel in de nalatenschap van haar broeder 0. *F. Houttuyn de Bringues, kolonel der* cavallerie, overleden te Alkmaar.

Uit het tweede huwelijk:

Anna Sophia de Valcke, ged. Groningen 19 april 1761, † Franeker 12 jan. 1834, tr. Groningen 9 dec. 1781 (procl. 1 dec.; huw. contr. 30 nov. [18])) *Johan Hendrik Schutter* [19]), ged. Venlo 3 mei 1750, in 1781 „capitain in het reg. van de lieut.-gen. Van Sommerlatte", bij Kon. Besl. 1 juli 1814 gepensioneerd majoor [20]), † Huize Tilburg (tussen Kolham en Scharmer (gem. Slochteren) 21 sept. 1827, zn. van *Johan* en *Barbara Wilhelmina van der Does.* Op hem en hun kinderen kom ik in het laatste gedeelte nog terug.

IIbis. *Arent Valcke,* vaandrig onder capt. Bonnema, daarna luitenant, † vóór 1 maart 1658, tr. Groningen 27 jan. 1633 (procl. 29 dec. 1632) *Johanna Simonides,* dr. van *Lodewick Simonides* en *Grietyen Drews.*

IIIhh1. 1 maart 1658: d. E. *Simon van Horenbeeck* als voormont aengesw. over Vijlen Lientenant *Arent Valcke* ende *Johanne Simonides* twee minderjarige doehterties.

Uit dit huwelijk:

1. *Margaretha Valcke,* † na 1674, tr. in 1665 (procl. Groningen 24 juni; attest. naar buiten 26 juli) *Johan Solbach,* geb. Groningen ca. 1630, ingeschreven als student ald. 28 sept. 1649, secretaris van de Hoge Justitiekamer, † 25 juli 1674, zn. van *Philippus Solbach* [21]) en *Mechtele Hubings* (of *Houbings).*

IIIhh2. 10 aug. 1674: Pastor *Munckerus* als vooght angesworen over de kinderen van *Johan Solbach* bij *Margrete Valcke* geprocreerd.

Uit dit huwelijk:

a. *Johanna Solbach,* ged. Groningen 17 juni 1666.
b. *Philippus Solbach,* ged. id. 17 febr. 1668, † jong.
c. *Philips Solbach,* ged. id. 21 juli 1672, † jong.
d. *Arnoldus Philippus Solbach,* ged. Groningen 6 mei 1674, student ald. 15 okt. 1691.

2. *Eisca Lucretia Valcke,* tr. Noordlaren 29 aug. 1675 (procl. Groningen 7 aug.) Ds. *Johannes Munckerus,* ged. Meppel 29 nov. 1640 [22]), (als *Joannes*), student te Groningen 12 sept. 1663, predikant te Noordlaren in 1668, † aldaar 4 april 1715, zn. van Ds. *Johannes* en *Annichen van Hardenbergh* (die te Kampen huwden 7 dec. 1637).

Uit dit huwelijk (allen gedoopt te Noordlaren):

a. *Anna Munckerus,* ged. 25 juni 1676.
b. *Johannes Munckerus,* ged. 4 juni 1677.
c. *Johannes Munckerus,* ged. 3 nov. 1678.
d. *Arnoldus Munckerus,* ged. 31 juli 1681.
e. *Johannes Munckerus,* ged. 3 sept. 1682.
f. *Johannes Munckerus,* ged. 22 juni 1684.
g. *Anna Johanna Munckerus,* ged. 28 febr. 1686.

Hiermede is het onderlinge verband van de familie Valcke in de scheidingsakte van de erfenis van *Ulphert van Peusum,* gepubliceerd in dit Maandblad van 1943, kol. 203, duidelijk, behalve *Catharina* en *Rembt d'Embda,* representerende wijlen lieut. *Popko Everard d'Embda.* Deze *Popko* ontleent zijn naam ongetwijfeld aan *Popko Metelen,* maar ik heb nog niet ontdekt, hoe dit verband is.

In „De Wapenheraut" 1913, blz. 210, komt in de: Overlijdensregisters te Groningen in de XVIde eeuw voor: „lutghelt Juli 1560. *Johan Valken* husvrouwe 16 st." Of dit de moeder was van Joost (1) is niet na te gaan, evenmin of de volgenden tot het geslacht behoren.

In het proclamatieboek komen 9 juli 1614 voor *Hindrick Harmens Valke,* zn, van *Harmen Hindrix Valk,* en *Hermentien Verwers,* dr. van wijlen *Ariaan Verwer* te Nijenhuisen.

Hierbij behoort *Johannes Valck* tr. Groningen 14 nov. 1649 (procl. 6 okt.) *Trijntje Cnols.*

16) Overlijdensadvertentie Groninger courant.
17) Inv. Coll. Bothenius Lohman, nr. 16.
18) Rechterl. arch. IIIy: Huwel. contr. 30 nov. 1781 *J. H. Schutter* en *Anna Sophia* de *Valcke.* Getuige voor de bruidegom: *Hendrik Lodewijk Schutter,* luit:kol. in het reg. van Sommerlatte, ais gevolm. van de moeder *Barbara Wilhelmina Schutter,* geb. *van der Does;* getuige bruidszijde: *Pompejus Otto de Valcke,* luit.-kol. in Staatse dienst, en *Charlotta Magdalena* de *Bringues,* als vader en moeder, *Livius van Vierssen,* gen.-maj. der inf., als aangetrouwde neef.
19) Ned. Leeuw 1909, k. 180.
20) Alg. Rijksarch. Grootboek van de gewone militaire pensioenen na 1813 ingesteld. Stamboek nr. 633.
21) Alb. stud. Gron.: 13 Mart. 1615. *Philippus Solbach,* Nassovio-Sigenensis, L.L. *Philippus Solbach,* tr. Groningen 30 jan. 1625 (procl. 9 jan.) *Mechtele Hubings, wed. Lisinck.*
22) Mededeling van de Heer E. J. Werkman, Rijksarchivaris in Drenthe.

Hun kinderen, alle te Groningen gedoopt, zijn:

1. *Abeltjen,* ged. 7 jan. 1651.
2. *Hilletjen,* ged. 13 juli 1652.
3. *Griefjen,* ged. 1 okt. 1654.
4. *Harmen,* ged. 9 jan. 1656.
5. *Aeltjen,* ged. 15 okt. 1658.

Tot het geslacht *Falck* [23]) behoort *Udo Valck* gehuwd met *Medina Majors* of *Majart,* die de volgende kinderen te Groningen lieten dopen:

1. *Enne Edsarf,* ged. 7 okt. 1642.
2. *Geerfruit,* ged. 17 dec. 1643.
3. *Onne,* ged. 30 nov. 1645, student te Groningen 12 aug. 1663.
4. *Hándrina,* ged. 28 april 1647.

Hij is zoon van *Onno Valck* en *Gertrud,* die de borg Eissingeheem [24]) onder Holwierde bewoond hebben en overleden zijn vóór 3 mei 1654, toen de borg bij keerskoop verkocht werd, en kleinzoon van *Udo Valck,* die te Groningen 9 aug. 1600 ondertrouwde met *Talle Buffels,* die de borg ook „zelf gebruickt" hadden.

Nu nog iets over de afstammelingen van *Johan Hendrik Schutter,* waarop ik kwam door de overlijdensadvertentie van *Anna Sophia de Valcke* in de collectie familieadvertenties van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage. Daarin vond ik enkele kleinkinderen van hen, die niet genoemd zijn in de genealogie Schutter in dit Maandblad van 1909. Mr. G. N. Schutter te Sappemeer (niet behorende tot dit geslacht), die speciale studie heeft gemaakt over verdwenen buitenplaatsen en hun bewoners in de Veenkoloniën, blijkende uit belangrijke artikelen in de Groningse Volksalmanakken, heeft mij hierover vele aanvullingen gegeven, waarvoor ik hem zeer erkentelijk ben.

1. *Jan Hendrik Schutter* heeft het Huis Tilburg omtreeks 1790 doen bouwen, hetwelk in 1841 door de erven van zijn weduwe, *Anna Sophia de Valcke,* werd verkocht.

   Uit dit huwelijk:

   1. *Johan Pompejus,* volgt II.
   2. *Oftolina Bèrnardina Schutter,* ged. Groningen (A-kerk) 21 jan. 1784, † Loga (Oostfriesland) 14 maart 1818, tr. Harkstede 2 juni 1817 Ds. *David Adrianus Escher,* geb. Nes (Westdongeradeel) 9 sept., ged. 11 sept. 1785, student te Groningen 20 okt. 1803, Herv. predikant te Kolham in 1809, te Loga (Oostfr.) 1813, te Stiens 5 juni 1825, te Bozum 2 sept. 1832, emeritus in 1851, 20 april 1851 zich vestigend te Dokkum, † ald. 4 febr. 1865, zn. van Ds. *Johan Petrus* en *Tefje Buwalda.*

      Gem. arch. Groningen. Notariële arch. no 90, 1841 nr. 236, notaris Mr. E. J. Offerhaus, Groningen: In de akte van 2 sept. 1841, waarbij „Tilburg" wordt overgedragen aan Pieter van Arnhem, negotiant te Groningen, wordt vermeld, dat de verkoop geschiedt **ten** verzoeke van Ds. *David Adrianus Esoher,* pred. te Bozum, als gevolmachtigde van *Ottolina Bernardina Escher,* dochter van hem en zijn overleden vrouw *Ottolina Bernardina* **Schutter,** van Jean *Henri Schutter,* koopman te Sneek en van Ds. *Escher* vnd. als *voogd en* Ds. *Lodewijk Lolcamp als* toeziend voogd over *Karel Adolf Schutter,* minderjarige zoon van wijlen *Jan Pompejus Schutter en Anna Abrahams Burger.*

      Uit hun huwelijk:

      Otfolina Bernardina Escher, geb. Loga 13 maart, ged. ald. 19 april 1818, tr. Bozum 9 sept. 1841 Dr. *Lamberf Willem van der Weide,* geb. Dokkum 5 jan. 1816, ingeschreven als student, te Groningen 2 sept. 1833, gepromoveerd ald. 30 dec. 1838 op proefschrift: „De hysteride" en 31 okt. 1840 op Stellingen, geneesheer te Dokkum, zn, van Dr. *Willem Roelof* en *Johanna Tuttel.*

   3. *Hendrik Adriaan Schutter,* ged. Groningen (A-kerk) 24 mei 1786.

11. *Johan Pompejus Schutter,* ged. Groningen (A-kerk) 23 okt. 1782, majoor der Bataafse Republiek, daarna rentenier, † Venlo 1 juni 1830, tr. Harkstede 14 mei 1819 *Anna Abrams Burger,* ged. Hoogezand 18 sept. 1791, † Franeker 6 nov. 1834, dr. van *Abraham Andries* (schippersknecht te Martenshoek en overl. te Hamburg 7 juli 1798) en *Tjakje Jans,* later genoemd *Tjakje Jans Vreek* (winkelierster).

    Bij hun huwelijk zijn twee kinderen gewettigd, terwijl ook het eerste kind, dat jong stierf, erkend is.

    Uit hun verbintenis:

    1. *Johannes Henderikus Schutter,* † Hoogezand 4 okt. 1814 (ruim 1½ jaar). (De moeder werd genoemd: *Anna Abrahams.)*
    2. *Willem Adriaan Schutter,* geb. Martenshoek 30 aug. 1815, † Franeker 9 juli 1834.
    3. *Tjakkina Offolina Schutter,* geb. Martenshoek 26 nov. 1817 (toen werd haar moeder genoemd *Anna Abrams Krol),* † Huize Tilburg te Scharmer 11 aug. 1826.
    4. *Jean Henri Schutter,* geb. Huize Tilburg te Scharmer (gem. Harkstede [25])) 28 febr. 1820, koopman te Sneek, † Huize Jagtlust te Wyckel 3 april 1851, tr. *T. R. Heringa.* Uit dit huwelijk zijn 2 zoons en 1 dochter geboren: hun nakomelingschap bestaat thans hoofdzakelijk uit een geslacht van Friese boeren.
    5. *Pompejus Otto d,e Valcke Schutter,* tweeling met voorgaande, waarschijnlijk jong overleden.
    6. *Karel Adolf Schuffer,* geb. ca. maart 1822 (komt niet voor in de reg. van de Burg. Stand van Hoogezand, Slochteren, en Groningen), ingeschreven als student te Groningen 3 sept. 1839, † Bozum 8 nov. 1842 (oud 20 jr. en 10 maand.)
    7. *Anna Sophia Henriefte Schutter,* geb. Huize Tilburg (gem. Slochteren) 26 sept. 1823, † jong.
    8. *Charloffa Magdalena Schutter,* geb. Huize Tilburg 15 aug. 1825, † jong,

Het Huis Tilburg met zijn bos werd het laatst bewoond door *Gezina Warmolts,* wed. van *Udo Hendrik Ringels van Arnhem,* en na haar dood door haar dochter en derzelver zoon voor afbraak' verkocht: het bos werd gerooid in 1924 of 1925, zodat de omgeving weer meer ontluisterd werd.

23) Gen. en Herald. bl. 1911, blz. 105 en 109.
24) J. A. Feith, De Ommelander borgen. Groningen 1906, blz. 93.
25) De gemeente Harkstede is 1 aug. 1821 gevoegd bij de gemeente Slochteren.

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften+

Brabantica. Bundel werken over familiegeschiedenis, geslacht- en wapenkunde voor de provincie Brabant. Bruxelles, 1960. dl v, 1.

J. Anne de Molina geeft het vervolg van „Le dernier roi d'armes *Beydaels* et sa famille." Met allianties *Helduwier, Van Herzele* en *Van de Putte.* Aan het slot wordt een lijst van manuscripten gegeven, die bij het Min. van Buitenlandse Zaken te Brussel („section de la noblesse") berusten en zijn toegeschreven aan, of geschreven of gegeven door de „rois d'armes" *Jean* en *Charles Beydaels.* — P. Adam en F. Collon vervolgen „Armoiries brabançonnes médiévales d'après des sources inédites." Geven wapenbeschrijvingen *Nolten, Van der Noot, Pipenpoy, Quaderebbe, Van Ranst, Schimmelpenninc, Van Spangen, Van Uden, Vyanen [Polanen], De Walhain* en *Van Zevenbergen.* — F. de Cacamp met medewerking van E. de Riddere, P. E. Claessens en C. Theys „Oude geslachten tussen Zenne en Zoniën. 1. *De Haese.* Een der nakomelingen van de uit Linkebeek stammende tak *De Haes* is gehuwd met *Nelly Eschauzier,* geb. Rotterdam 23 april 1912 als dr. van *Ann Willem* en *Gertruid Maria Kalfsbeck.*

Le Conseil des Troubles. Liste des condamnés (1 567-1 573) door A. L. E. Verheyden. Bruxelles, 1961.

Een voor de genealoog van veel belang zijnd werk, dat in lexicografische volgorde de namen van 12203 door de Raad van Beroerten tussen de jaren 1567 en 1573 veroordeelde personen geeft. Na een korte inleiding volgt o.m. een lijst van „Le personnel subordonné au Conseil des Troubles" en na de lijst van veroordeelden worden een register op plaats- en provincienamen, 48 bewijsstukken en een register op de persoons- en plaatsnamen, die in deze stukken voorkomen, gegeven. De lijst van veroordeelden is in vier kolommen verdeeld: kol. 1 geeft voor- en achternamen van de personen, kol. 2 de namen van de plaatsen waar de slachtoffers tot verbanning of terechtstelling zijn veroordeeld, kol. 3 beroep of functie van de veroordeelde en kol. 4 de andere bronnen dan die van de Raad van Beroerten. Uit de „Liste des condamnés" mogen hier slechts, enkele namen van de 12203 worden genoemd: *Alberda, Van Aldenbernevelt (Cousen,* Putten), *Aylva, Baelde, Van Baerle,* (*Hubert,* Breda), *Van Beveren (Gaulthier,* E[xécuté] , Utrecht, Avocat), *Bicker (Peter,* E[xécuté]), *Van Bocxstalle, De Bodt, Van Boetzelaer* (*Daniel* en *Wessel,* E[xécutés], Asperen), *Van Burmania, Cats (Jacob,* Haarlem), *Van Deckema, De Duvenvoirde (Aernt,* Duivenvoorde), *Van Gangelt, Hasselaer, In den Betu* (*Reynier,* Nijmegen), *Mont (Peeter,* P[endu], Bommel), *Neve (Marinus,* D[écapité], Hulst), *Van Poelgeest, Van der Poest, Van den Quellerie, Van Renesse; Ripperda* (Wincke, Linge), *Salengre, Snouckaert, Strick, Suermont, Toewater, Warin* en *Van Zurck,* Bij „Le personnel subordonné au Conseil des Troubles" verschijnen de namen *Van Buesinchem, Van Duvenvoorde, De Quaderebbe, Van Seroeskercke en Stalpaert van der Wiele.*

J. P. S. Ferguson. Scottish family histories held in Scottish librar,ies. With an intr. by Th. Innes of Learny. Edinburgh, 1960.

Bovenstaand werk geeft een overzicht van uitgaven, verschenen op het gebied van de familiegeschiedenis van Schotse geslachten voorzover die in één of meer der 77 bewerkte Schotse bibliotheken aanwezig zijn. Hierin zijn niet de Schotse genealogieën, die in het bezit van de „National Library" zijn begrepen. Bij deze instelling nl. is de samenstelling van een uitgebreide catalogus van dergelijke uitgaven in voorbereiding. Van de Universiteitsbibliotheek te Edinburgh zijn alleen die genealogische geschriften, die nà de verschijning (*1918-1923)* van de gedrukte catalogus dier bibliotheek aldaar zijn verworven opgenomen. Bel angstellenden, die fotocopieën wensen te ontvangen, kunnen zich hiervoor wenden tot: Scottish Central Library, Lawnmarket, Edinburgh 1. Men vindt in het boek genealogische geschriften over de families *Abercrombie (y), Balfour of Burleigh, Campbell, Dalrymple, Davidson, Dunlop, Forbes, Fraser, Gocdon, Kemp, Mackay, Maclean, Maitland, Orrok* en *Turing.* Het slot van dit repertorium bevat „A selection of genera1 works dealing with Scottish family history." waaronder genoemd worden: 1. A history and genealogy of the families of *Bayard, Houston* of Georgia enz." door J. G. B. Bulloch en 2. Members of Parliament, Scotland... 1357--1882" door J. Foster.

Metzer Réfugiés in Berlin door Béringuier. [Z. pl., z. j.]

De gegevens voor deze studie zijn ontleend aan de doop- en trouwregisters van de jaren 1672-1713 van de Franse Kerk te Berlijn, de „Colonieliste" van 1699 en „Die Stammbäume der Mitglieder der französischen Colonie in Berlin" door de zelfde schrijver. De namen *De Bodt, Braconnier, Courtois, Crommelin, Gentil, Hennequin, Joly, Maillette du Buy* en *Sauvage* worden hierin genoemd. Het geschrift is een overdruk uit het „Jhrb. der Ges. f. Lothringische Gesch. u. Altertumskunde in Metz."

Eigen Schoon en de Brabander, jrg. XLIV (1961), afl. 1/2.

Het archief van de Noordbelgische Provincie van de Sociëteit van Jezus te Brussel, Haachtse Steenweg 8, bevat, volgens mededeling van Pater Cordemans, vele belangrijke archiefstukken zoals: 1. geslachtslijst van *Martin Mynez,* burger van Namen in 1603, en van verschillende andere families uit het gebied van Namen, 17de eeuw: 2. Gent, orangisten, 1831. Men kan, desgewenst, van stukken uit dit achief, dat voor belangstellenden toegankelijk is, een fotocopie ontvangen.

Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam, jrg. XXXVT (1960), afl. 3/4.

J. E. Opsomer, Over de naam „*Van Beethoven.*" — *0.* Leys, De wisseling v/g, f/ch in het Nederlands en de verwante talen.

De Middelaar tussen de genealogische navorsers, jan. 1961.

0. le Maire publiceert: Diplômes d'armoiries bourgeoises conférés par le Roi Guillaume en behandelt daarin de aan *E, F. L. [F.] Roberti Lindemans* verleende wapenvermeerdering en de aan *R. J. de Brouwer* verleende wapenbevestiging. In een redactionele noot worden nog andere tussen de jaren 1815 en 1825 door Koning Willem 1 aan leden van niet-adellijke geslachten verleende wapens, wapenbevestigingen en -vermeerderingen vermeld. In alfabetische volgorde zijn deze: *H. A. C. Chais van Buren, J. I. J. Gambier,* verschillende leden van het geslacht *Van Marselis Harfsinck, J. van Laer, J. J. van Winter* en *H. I. A. Wirion Scheffer.* Na *1830* is op deze wijze aan de geslachten *Van Hoboken* en *Rijnbende* een wapen toegekend, — J. Grauwels. Nog enkele testamenten uit Bilzen. Betreft testamenten uit de jaren 1636-1780 van personen, die in hun wilsbeschikking giften aan de kerk hebben gedaan. Men vindt er de namen *Van der Grinten, Houben, Maurissen, Scherpenberg, Stas* en *Wijnans* bij. — P. E. Claessens bespreekt onder de titel „Remarques et commentaires à propos d'une étude recente" het in ons maandblad verschenen artikel „De Schotse officierenfamilie *Halkett*" door W. F. Leemans.

De Middelaar tussen de genealogische navorsers, maart 1961,

0. le Maire behandelt „Les ancêtres belges de S.M. *Fabiola,* Reines *des Belges.*" (Wordt vervolgd.) Geeft de acht kwartieren van *Lancelot d'Yve* (overl. 1616) en van *Anne d'Argentau,* vrouw van eerstgenoemde, — P. Adam, Etudes de généalogie médiévale, *Adèle de Loavain* épouse de *Simon* 1 duc de *Lorraine.* — P. E. Claessens, Deux listes inédites d'avocats au Souverain Conseil de Brabant dans le premier tiers du dix-septième siècle. Onderhavige lijsten berusten in de afd. handschriften van de Kon. Bibliotheek te Brussel en worden vermeld in dl. XIII (1948) van „Catalogue des manuscripts de la Bibliothèque royale" en vormen een aanvulling op het in 1947 verschenen werk van J. Nauwelaers: „Histoire des avocats au Souverain Conseil de Brabant." Op de eerste lijst, getiteld: „Liste van de Advocaeten om te genieten den vrydom volgende het vonnisse van den 7 10bris 1587 gemaeckt ten ordonnatie vanden hove by den Raedt *Breugel* en de griffier *Vander Perre* den 19 marty 1602" komen o.a. voor: *Asseliers, Bachusius* (*Martinus,* vertrokken naar Maastricht), *Blitterswyck, Van Cruyningen, Van Gindertalen, Van Heumen, (Van) Kinscodt, De Neufville, Randenrode* (*Cornelis,* „raet in Vrieslant, no. 135) *[Bandenrode]* en *Van Ryswyck;* de tweede lijst, genaamd „Lyste van de 24 gevrijde Advocaeten van (den) Raede van Brabant ende eenige vervolgende om, etc." geeft o.m. de namen *Kinsckot, Van Paffenrode, Van Ryswyck* en *Van Thulden.* — J. Grauwels, Testamenten en huwelijkscontracten uit Membruggen. Betreft een alfabetische naamklapper op een register, waarin de voor de pastoor van genoemde plaats verleden testamenten en huwelijkscontracten zijn opgetekend. Dit register wordt op het Rijksarchief te Hasselt bewaard en bevat de namen *Cunen, Houben, Loyen, Thijs* en *Van den Torn,*

Le Parchemin, febr. 1961.

P. de Sarraga y Samper, Famille d'origine belge fixées à l'étranger: *Succre.* Fragment-genealogie van genoemd geslacht, waarvan Koningin *Fabiola van België* in vrouwelijke lijn afstamt.

Taxandria, n.r. dl. XXXI/XXXII (1959/'60), afl. 3/4.

Necrologium der Sepulcrinessen van de Heilig-Grafpriorij te Turnhout (1662-1962) door Zuster Marie-Hereswitha. De gegevens voor deze publicatie zijn ontleend aan het Obituarium en de Annalen van het klooster te Turnhout en hier en daar aangevuld met namen en data uit kerkelijke registers van Turnhout en andere gemeenten. De aantekeningen zijn in chronologische volgorde en bevatten veelal behalve de doop (geboorte) -plaats en -datum de namen der ouders van de zusters. Bij de in Nederland geboren of gedoopte zusters treft men de namen *Van Beurden, Van Bommel, Van Boxel, Couwenberg, Van Dockom, Heestermans, Van Hooff, Van Mattenburg, Vissers* en *Van de Wiel* aan.

Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring, 1959—1960.

H. E. Goosens-Verhagen en W. P. J. Goosens, De *Egmonts* in hun betrekking tot de Beierlanden. — O. Coessens, Over twee gloriedagen van *Lamoraal,* grave *van Egmont,* zijnde de slag van Sint-Laurent en die van Grevelingen. — 0. Coessens, Op het spoor der Heren van Zottegem. Addenda en bijvoegsels. I. Zottegem-Edingen 1083-1323. -- 0, Coessens, Een geschiedkundige en folkloristische studie over het oudste geslacht *van Egmont.* — *N.* van den Bossche, Het Egmontskasteel en -muzeum te Zottegem.

Jahrbuch des Heimatvereins der Grafschaft Bentheim, 1961.

Bevat o.m. de volgende publicaties: 1. L. Edel, Von der Lateinschule oder dem städtischen Gymnasium in Schüttorf. Namen van schoolmeesters, praeceptoren en rectoren zijn in het artikel verwerkt; 2. H. Krul, Das ehemalige Deutsche Haus in Ootmarsum; 3. A. L. Hulshoff, Die Endphase des Hauses Ootmarsum; 4. B. Krabbe, Die Ohmsstiege in Gildehaus und die Geschichte eines Gildehauser Bürgerhauses. Betreft het sedert 1700 door leden van de geslachten *Levermann* en *Krabbe* bewoonde huis: 5. Chr. Brinkers, Erinnerungen an das „Hochadelig-freiweltliche Damenstift" in Witmarschen: 6. H. Hagels, Der Baumeister des Hauses Uentrop bei Hamm.

Fuldaer Geschichtsblätter, jrg. XXXVI (1960), afl. 5/6.

R. Werneburg, Verzeichnis der Urkunden und Briefe des Stadtarchivs Fulda. Schrijver maakt hier een aanvang met het overzicht van de in genoemd archief berustende akten enz. De oudste originele oorkonde is van 8 nov. 1295 en wel van *Adolf van Nassau* (duits koning 1291-1298). Voor genealogen houdt deze verzameling uiteraard interessant materiaal in. Bovendien zijn, zoals de samensteller bericht, de zegels voor het grootste gedeelte goed behouden gebleven.

Der Grafschafter, jan. 1961.

H. Götker, Barockgrabsteine in der ref. Kirche zu Bentheim. Bij werkzaamheden in deze kerk zijn de grafzerken

blootgelegd van 1. Graf *Everwin van Bentheim en Tecklenburg* en *2.* Gräfin *Anna Magdalena von Velen en zu Megen* geb. Gräfin *zu Benfheim, Tecklenburg, Steinfurt* en *Limburg.*

Hessische Familienkunde, bd.V (1961), afl. 5.

F. H. Weber, Vorfahren der *Henriette Mendel* Freifrau *v. Wallersee.* — R. Bonnet, Männer des Schaumburger Landes (vervolg)+ In dit gedeelte wordt o.a. het gezin van *Eduard Karl Christian Triesch,* geb. Wasenbach 6 sept. 1853, tandarts, overl. Londen 1918, tr. Frankfort a. M. 7 febr. 1896 *Karoline Gabriele Johanna Tronner de Walclheim,* geb. Boedapest 15 juni 1859, overl. Frankfort a. M. 13 aug. 1919, behandeld. *K. G. J. Tronner de Waldheim* was eerder gehuwd met N.N. *Browne van Streefkerk.* Dit gegeven is een aanvulling op de genealogie *Browne* in Ned. Patr. 1916, alwaar op blz. 73, sub VIIter de oudste zoon uit het huwelijk *Browne X Van Hoboken,* t.w. *François Browne,* geb. Rotterdam 27 nov. 1848, sedert 26 febr. 1877 ambachtsheer van Streefkerk, niet wordt vermeld (zie: V.v.O., Stam- en Wapenboek, 1, 107). Het echtpaar *Triesch* heeft drie dochters: de oudste *Amalie Elisabethe,* getrouwd geweest met *Jan Tuy bens,* Ned. zee-officier, is als pianiste in 's-Gravenhage woonachtig, de tweede *Savolta Pauline Anna Maria* tr. Malang *23* dec. 1925 *Otto Sfalemann,* arts te Karangasem. — J. Frey, Fremde in Gelnhausen 1731—1802. Bevat o.a. de namen *Hellfrich, Mumm* en *Ranft.*

Mülheimer Jahrbuch, 1961.

G. Lauterfeld, Die Aufhebung des Klosters Saarn „Aula Sancta Mariae." — E. Glöckner, Grabsteinfunde im wiedererstellten Kreuzgang des Klosters Saarn. Hieronder bevinden zich de grafzerken van *Johanna Wilhelmina von Bentinck,* 27ste abdis (1741—1773), *Maria Maydalena von Brempt,* 25ste abdis van Saarn, overl. 14 okt. 1720, *Anna Gertrud von Hillen,* 22ste abdis (1652—1676), *Agnes von Hillen,* 21ste abdis, overl. 6 okt. 1652, *Elisabeth Sibilla von Hillen* (oudste zuster der beide voorgaande abdissen), Professa in Dalheim, overl. 25 aug. 1632. B h ave zes duidelijke afbeeldingen van grafstenen worden drie generaties van het geslacht *Von Hillen* als fragment-genealogie gegeven. — K. Deicke, *Marie Louise Albertine,* Landgräfin *von Hessen,* besucht ihre Herrschaft Broich 1787 und 1791. Tagebuchblätter und Briefe der *Salome von Gélieu.* In aansluiting aan de reis naar Broich in 1791 werd ook Nederland bezocht o.a. Nijmegen, Utrecht, Amsterdam en Zaandam. Veel aandacht wordt aan de klederdracht der vrouwen van Zaandam besteed.

Vestisches Jahrbuch, dl. LXII (1960).

Bevat o.a. „Die Güter des Xantener Domkapitels in Marl und ihre orts- und siedlungsgeschichtliche Bedeutung" door H. Schäpers.

The genealogists' magazine, vol. XIII (1961), afl. 9.

G. D. Squibb vervolgt: Visitation Pedigrees and the Genealogist.

Senftenegger Monatsblatt für Genealogie und Heraldik, bd. V (1960), afl. 2/3.

Genealogische Auszüge aus den Sperr-Relationen des n.-ö, und k.k. n.-ö. Landrechtes 1762-1852 (10de vervolg.) Geeft

aantekeningen *Le Clerc* („*Jacob Anton v.,* pens. k.k. nieder-Iänd. Staatsrat u. Präs. d. Grossen Rates in Niederland, Witwer. Stadt, Bauernmarkt Nr. 617. † 15. VIII. 1812. K:O"), *Leenheer, Leuven* („*Barbara* Edle *v.,* k.k. Hptms.-Tochter 65 J., ledig, Alsergrund Nr. 171. † 21. 11. 1850. Keine Verwandten bekannt. Adel als niederländisch v. Min. d. 1. bestätigt") en *Limpens v. Schevemond.*

The New York genealogical and biographical record, jrg. XCI (1960), afl. 3.

Baptisms of the Dutch Reformed Church of Coxsackie, Greene County, New York. (Vervolg.) Geeft de doopinschrijvingen over de periode van 15 juni 1796 tot 1800. Van 1799 af zijn maand en datum van de doop niet meer vermeld. Bij de vele namen van dopelingen, ouders en getuigen treft men aan: *Van Bergen, Bronk, Van Hoesen, Klauw, Van Loon, Oudt, Sluyter, Van Slyck, Spoor, Van Valkenburg, Van Veelen* en *Van Wormer.* — Records of Trinity Church Parish New York City. (Vervolg.) Dit gedeelte omvat het tijdvak van 14 sept. 1788 tot 10 mei 1789 en geeft de geslachtsnamen *Lock, Miranda, De la Monfayne, Onderdonk* en *Vlierboom.* Behalve de doop- wordt tevens de geboortedatum van het kind vermeld.

THA. J. VAN ALFF.

BOEKBESPREKING+

Genealogysk Jierboekje. Uitgave van het Genealogysk Wurkforbân fan de Fryske Akademy. Leeuwarden 1961.

Het jaarboekje 1961 van het Genealogisch Werkverband van de Friese Academie bevat weer tal van belangwekkende korte en langere bijdragen. Van deze laatste willen wij in de eerste plaats noemen de „Genealogie *Van der Kam"* door W. Dolk. Dit geslacht stamt uit *Pieke Hotzes,* metselaar te Leeuwarden, die in 1668 aldaar Hervormd lidmaat werd: een zijner afstammelingen, *Justus van der Kam (1796-1852)* huwde in 1821 met een dochter van de beroemde Friese astronoom *Eise Eisinga.* Eveneens zeer belangwekkend is de door Jhr. Drs. M. J. van Lennep samengestelde „Genealogie *Wassenberyh".* Tot dit uit Steinfurt stammende geslacht, waarvan de stamvader is *Hinrick Wassenbergh,* reeds in 1468 vermeld, behoorden o.m. de kunstschilder Jan *Abel Wassenberyh (1689-1750)* en de Franeker hoogleraar *Everwinus Wassenberyh (1742-1826).*

Door D. M. van der Woude wordt medegedeeld de „Lijst van gedoopten, enz. in de Waterlandse Doopsgezinde Gemeente van Heerenveen-Knijpe (1706-1778)" terwijl in de „Lijst van testamenten voorkomende in band EEE nr. 7 van het Hof Provinciaal (Rijksarchief Leeuwarden)", samengesteld door D. J. van der Meer, testamenten worden vermeld, gemaakt in de jaren tussen 1676 en 1738.

Van de kortere bijdragen willen wij nog noemen een „Kwartierstaat van *D. J. Kamminya".* Talrijke illustraties komen voor in dit jaarboekje 1961, dat met zijn gedegen en belangrijke inhoud niet onderdoet voor zijn algemeen gewaardeerde voorgangers in deze serie.

M. C. van Hall, Drie eeuwen. De kroniek van een Nederlandse familie. Uitg. W. ten Have, N.V., Amsterdam 1961.

De in dit boekje behandelde familie *Van Hall* heeft in de loop der tijden een aantal op de voorgrond tredende Nederlanders voortgebracht, Dieper wordt hier, — na hoofdstukken over de oorsprong der familie en over de stamvader van de Amsterdamse *Van Hall's*, — slechts ingegaan op de uit Mr. *Anne Maurits Cornelis van Hall* (*1808-1838)* stammende tak van het geslacht,, terwijl de stamvaders van de talrijke andere takken slechts met een enkel woord en hun afstammelingen vrijwel geheel niet worden vermeld. Ook komt de belangrijke rol, welke de Patriot Mr. *Maurits Cornelis van Hall* (1768-1858) en Mr. *Floris Adriaan* baron *van Hall* (1791—1866), minister van Buitenlandse Zaken, later minister van Financiën, in het politieke leven van hun tijd hebben gespeeld, slechts zeer fragmentarisch uit de doeken. Op een en ander in te gaan zou echter een belangrijk omvangrijker publicatie hebben gevergd, terwijl de schrijver er kennelijk naar heeft gestreefd om in een vlot geschreven en beknopt verhaal de ,,kroniek" van zijn familie voor een groot publiek te schrijven. Wel valt op, dat de gebeurtenissen uit de 20ste eeuw ongeveer een derde van het boekje in beslag nemen en dat het hoofdstuk ,,De stormramp van 1953" slechts in zeer verwijderd verband tot de familiegeschiedenis staat.

In zijn bovenomschreven opzet is de schrijver echter ongetwijfeld geslaagd; velen, ook zij die niet zozeer in de genealogie op zich zelf zijn geïnteresseerd, zullen geboeid en met genoegen het met vele, aardige afbeeldingen verluchte en door talrijke anecdotes gekruide familieverhaal volgen. De op blz. 122/123 opgenomen lijst van geraadpleegde literatuur kan dienen als wegwijzer voor hen, die meer over de geschiedenis van het geslacht *Van Hall* willen weten. Het boekje, dat 124 bladzijden telt en voor de prijs van ƒ15,— (gebonden) in de handel is, zal zeker zijn weg wel vinden.

Het geslacht van Hoogdalem, door H. van Hoogdalem Hzn. Gorinchem 1958.

Het geslacht, waarschijnlijk afkomstig uit (Hoog-) Dalem, gemeente Vuren (Gelderland), stamt uit *Arien Hoogdaletn,* die in de tweede helft van de 17de eeuw te Heukelum woonde. Zijn nageslacht, dat gedurende de 18de eeuw voornamelijk aldaar gevestigd bleef, verspreidde zich nadien naar elders en was later o.m. te Gorinchem,, 's-Gravenhage, Leerdam, Kedichem en Schiedam gevestigd.

Door afwijkende aangiften bij doop en geboorte ontstonden takken,, die de geslachtsnamen *Van Hoogdaalen* en *Van Hoogendaalen* voeren.

De op pag. 22 vermelde *Dina Elisabeth van Hoogdalem* (no. 11, b) overleed 15 februari 1869 te Lisse ten huize van haar schoonzoon, de notaris *D. J. van Stockum; zij* was 11 augustus 1815 gehuwd met *Abraham Johannes Lastdrager,* geb. Houten (U.) 7 juni 1788, controleur der indirecte belastingen te Amsterdam 1818—'25, instituteur aldaar 1820—1843, schrijver op geschiedkundig gebied (zie zijn biografie in Nieuw Nederl. Biographisch Woordenboek), † 's-Gravenhage 20 januari 1855, zn. van Ds. *Hendrik Lastdrager,* Ned. Herv. predikant, laatstelijk te Ellewoutsdijk, en *Maria Brill.*

Een zoon uit dit huwelijk *Lastdrager-van Hoogdalem* was: *Hendrik Johannes Lastdrager,* die 7 juli 1847 trouwde met *Johanna Maria Clara van Hoogdalem,* welke laatste ongetwijfeld identiek is met de op blz. 30 onder no. 18, e genoemde dochter van *Jacob Gerrit van Hoogdalem* en *Willemina Bu ys.*

Niet vermeld in deze genealogie vond ik *Francina van Hoogdalem,* die te Rotterdam 20 januari 1850 overleed in de leeftijd van 80 jaar en 3 maanden als weduwe van *Corneíis Laurenfius Hollerft,* koopman te Rotterdam. Volgens de overlijdensacte was zij geboren te Rotterdam en dochter van *Frans van Hoogdalem* en een aan de aangevers van naam onbekende moeder, welke beide ouders te Rotterdam waren overleden. Uit het huwelijk van haar dochter *Hermina Emerentia Hollertt* (1792-1880) met *Cornelis Geertruyus Kolff* sproot een uitgebreid en niet onaanzienlijk Rotterdams nageslacht. Het is aannemelijk, dat voormelde *Frans van Hoogdalem* identiek was met of nauw verwant was aan de in de genealogie op blz. 18 onder no. 4, e genoemde naamgenoot.

Het thans door het geslacht gevoerde wapen maakt een enigszins overladen indruk: het feit, dat men er te veel in heeft willen symboliseren, heeft afbreuk gedaan aan het heraldische karakter.

Het meer dan 100 bladzijden tellende boekje bevat bovendien gegevens over de kinderen van de vrouwelijke leden van het geslacht. Een naamregister verhoogt de bruikbaarheid van deze uitgave.

Nachrichten über die Familie der Grafen und Freiherren von der Goltz 1885-1960, bearbeitet von Hans Gerlach, Kurt Frhr. v. der Goltz und Dr. Joachim Frhr. v. der Goltz. Verlag Degener & Co. Inhaber Gerhard Gessner, Neustadt an der Aisch 1960.

Hoewel aangekondigd als een vervolg op het onder dezelfde titel in 1885 door *Friedrich* Freiherr *von der Goltz* samengestelde boek, is dit boekwerk in opzet belangrijk uitgebreider dan de aankondiging zou doen vermoeden. Van de in 1885 verschenen uitgave zijn namelijk in de „Einleitende Darstellungen" overgenomen de verhandelingen over: 1. de herkomst van het geslacht, de naam, het wapen en de adel; 11. de geschiedenis van het grondbezit van geslacht van 1292 tot 1945; 111. de historische betekenis van het geslacht en de confessionele verhoudingen: IV. biografische gegevens over in de beide wereldoorlogen gesneuvelde leden en over de in de loop der eeuwen op de voorgrond getreden leden van het geslacht.

Hierna volgen een aantal uitgebreide genealogische overzichtstaten, waarin de (onbewezen) eerste generaties en de bewezen stamvader *Arnoldus de Golcze,* levende in het einde van de 13de eeuw en stichter van de steden Dramburg en Arends-Crone, worden behandeld. Met de zonen van laatstgenoemde splitste het geslacht zich in twee takken, de z.g. ,.Weisser Stamm" en de z.g. ,,Schwarzer Stamm". Overzichtstaten verschaffen in stamreeksen de afstamming van de in totaal 25 in 1885 nog voortlevende takken.

Van elk van deze 25 takken worden de genealogische gegevens tot op heden verstrekt, terwijl van vrijwel alle daarbij behandelde mannelijke leden van het geslacht een korte levensbeschrijving wordt gegeven.

Het boekwerk vormt dus een op zich zelf staand en afgerond geheel, waarbij de overzichtelijke behandeling van de materie bewondering verdient.

Vooral op militair gebied trad een zeer-groot aantal leden op de voorgrond. Vermeld wordt,. dat het geslacht in de loop

der tijden 43 generaals voostbracht, onder wie 5 veldmaarschalken en een commanderende admiraal van de Duitse vloot.

Hoewel zeer velen van hen in Brandenburgs-Pruisische dienst waren, traden anderen als Oostenrijks, Deens, Saksisch, Turks en ook als Nederlands militair op de voorgrond.

Frederik Adriaan graaf *van der Goltz* (1770-1849) was luitenant-generaal in Nederlandse dienst, commissaris-generaal van Oorlog, gouverneur der residentie en commandeur der Militaire Willemsorde; hij werd in 1814 benoemd in de Ridderschap van Zeeland met de titel van graaf; met zijn zijn *Willem Jan* graaf *van der Goltz.* heer van Slangenburg, stierf deze Nederlandse tak in 1863 uit.

Frederik Adriaan was door zijn moeder, *Cornelia Jacoba Steengracht,* een afstammeling van de admiraal *de Ruyter;* uit het huwelijk van zijn zuster *Wilhelmina Cornelia* (1769—1834) met *Willem Frederik van de Schepper* sproot een uitgebreid Nederlands nageslacht.

Door het feit, dat deze Nederlandse tak reeds vóór 1885 was uitgestorven, wordt zij in het onderhavige boekwerk niet behandeld. Wel vindt men op de bladzijden 40 en 42/43 vermeld' de voorouders van *Georg Conrad von der Goltz* (1704—1747), de grootvader van bovengenoemde *Frederik Adriaan.* Het valt op, dat hier zeven oudere generaties worden vermeld boven de in Nederl. Adelsboek 1942 als stamvader vermelde *Alexander von der Goltz.*

Blijkens mededelingen op bladzijden 114-119 vererfde na het overlijden in 1892 van Jonkvr. *Hester Catharina Henriëtta Cécile des Tombe,* douairière van de laatste Nederlandse graaf *van der Goltz,* het kasteel en de heerlijkheid Slangenburg op een Duitse achterneef, *Wilhelm V. R. H.* Graf *von der Goltz,* die deze bezitting echter na enkele jaren vervreemdde. Het verblijf van deze Duitse tak op het kasteel Slangenburg leverde echter toch een nieuwe band met Nederland op in de vorm van het in 1894 te Arnhem gesloten huwelijk van een broeder van voornoemde Wilhelm, de latere Pruisische generaal-majoor *Carl Leopold Eugen* Graf *von der Goltz* met Jonkvr. *Alwina Brantsen.* In 1919 vestigde zich dit echtpaar toch op het van de *Brantsen*'s afkomstige landgoed Zijpendal te Arnhem, alwaar C. *L. E.* Graf *von der Goltz* tijdens de slag om Arnhem op 18 september 1944 overleed. Door de huwelijken van zijn dochters met leden van de geslachten *De Vos van Steenwijk* en *De Blocq van Scheltinga* werden de banden met Nederland verstevigd.

Het geslacht bezat in de loop der eeuwen een groot aantal landgoederen, opgesomd worden er in totaal 276, waarvan enkele gedurende eeuwen familiebezit waren. Alle landgoederen welke nog in het begin van de Tweede Wereldoorlog in het bezit van leden van het geslacht waren, gingen, daar zij in Oost-Duitsland gelegen waren,, in 1945 voor het geslacht verloren; een uitzondering maakt hierop slechts het in de dertiger jaren door *Rüdiger* Graf *von der Goltz* verworven Hof Kinsegg in Overbayern.

Het 260 bladzijden tellende boekwerk bevat een groot aantal portretten,, afbeeldingen van kastelen, gekleurde wapentekeningen enz. en munt uit door voortreffelijke uitvoering; het is voor de prijs van DM. 100,— in de handel.

Die Hugenotten in Niedersachsen, von Wilhelm Beuleke. August Lax Verlagsbuchhandlung, Hildesheim 1960.

Dit werk, als Band 58 der „Quellen und Darstellungen zur Geschichte Niedersachsens" door de Historischer Verein für Niedersachsen uitgegeven, verstrekt, na een „Kurzer Abriss der Geschichte des Refuge in Niedërsachsen", op de bladzijden 28 tot en met 143 een schat van gegevens over in totaal 916 Hugenoten en hun echtgenoten, ingedeeld naar de plaatsen Hameln, Bückeburg, Minden en Rinteln, Hannover, Linden. en Döhren, Brunswijk, Wolfenbüttel en Helmstedt, Celle, Lüneburg en elders in Niedersachsen. Over talrijke in Nederland niet onbekende Hugenoten-families treft men hier gegevens aan,, waarbij als regel de plaats van herkomst der betrokkenen wordt vermeld; wij noemen hier: *Chappuzeau, de Chaufepié, de Cheusses, de Constant Rebecque, Couderc, de Dompierre de Jonquières, Endroit (sic) du Cerceau, Faure, Gonsal, Huet, Icard, Lalauze, Langlois, de (Beaulieu) Marconnay, Martin, Roquette, Sauveplanne.*

Vervolgens worden door de schrijver de verzamelde gegevens o.m. statistisch uitvoerig besproken en uitgewerkt.

Voor de prijs van DM. 9,80 is deze belangrijke en van een uitvoerig naam-register voorziene uitgave in de handel.

Die evangelischen Geistlichen und Theologen in Elsass und Lotharingen von der Reformation bis zur Gegenwart, Teil 111, von Marie-Joseph Bopp. Verlag Degener & Co., Neustadt an der Aisch.

Dit derde deel van deze uitgave, — waarvan de delen 1 en 11 reeds werden besproken in vorige jaargang van dit maandblad, kol. 107 en kol. 260, — besluit, aanvangende met de naam *Spa(h)ler,* de reeks van levensbeschrijvingen der in Elsas-Lotharingen werkzaam geweest zijnde Evangelische geestelijken en theologen. Na een aantal verbeteringen en aanvullingen op de voorafgaande biografieën, worden tot slot in een tweetal hoofdstukken de geografische en sociale herkomst van de behandelde personen nagegaan. De schrijver komt tot de slotsom, dat zowel Nederland als België elk elf Evangelische theologen voor Elsas-Lotharingen hebben opgeleverd. Men moet echter betwijfelen of alle hier als Nederlanders genoemden wel als zodanig moeten worden beschouwd. Zo wordt in deel 1 van *Johannes Gisenius* vermeld, dat hij werd geboren te Dieszen, Oost Eries 1 and, Holland. Bij onze bespreking van deel 11 lieten wij na te vermelden: *Walter Paul Marinus van der Leije,* geb. te Middelburg in 1889,

Het gehele, dus uit drie delen bestaande, werk is thans voor DM. 90,— in de handel.

Ostfriesische Familienkunde, Beiträge zur Genealogie und Heraldik. Heft 1. Verlag Ostfriesische Landschaft, Aurich 1960.

Deze uitgave, gewijd aan Oostfriese geslacht.- en wapenkunde, vangt aan met een artikel, getiteld „Über Geschichte und Quellen ostfriesischer Familienkunde", van de hand van Klaas Kempe, waarin degeen, die zich voor Oostfriese geslachten interesseert, veel belangwekkends kan vinden.

In haar bijdrage „Die Geschichte des Hofes Langhaus in der Westermarsch" geeft Mathilde Ites een familiegeschiedenis in vogelvlucht van het geslacht *Manninga,* waarin men enkele aanvullende gegevens zal aantreffen op het over dat geslacht in „De Ned. Leeuw" 1940, kol. 4 e.v. gepubliceerde, artikel. Bovendien bevat deze bijdrage gegevens over het geslacht *Von Closter,* een tak van het Drentse geslacht *Van den Clooster,* welk geslacht, na de *Manninga*'s, van 1678 tot 1851 het „Langhaus" bezat.

Deze aflevering wordt besloten met een boeiend artikel over „*Hinrich Krechting*, der Kanzler der Münsterschen Wiedertäufer". De schrijver, Gerhard de Buhr, beschrijft hier het avontuurlijke leven van *H. Krechting*, die kanselier en stadhouder van het koninkrijk van de Wederdoper Jan van Leiden „koning van Sion" te Münster was. *Krechting* ontkwam na de val van Munster naar Oldenburg en speelde daar nog een tijd lang een leidende rol onder de Wederdopers; vervolgens vestigde hij zich te Gödens in Oostfriesland, ging tot de Gereformeerde kerk over en overleed op 79-jarige leeftijd in 1580. Een tabel geeft een overzicht over het uit *Krechting* stammende nageslacht.

Het hoge peil van de in dit eerste „Heft" opgenomen bijdragen doet het beste verwachten voor de toekomst van deze uitgave. 'Dit 46 bladzijden tellende en van afbeeldingen voorziene boekje is voor de prijs van DM. 2,50 verkrijgbaar.

R. S. Roarda, Nammenût de bylagen fan de sentinsjes fan it Hof fan Fryslân 1728—1747, [Uitgave Friese Academie, Leeuwarden 1959]. Offsetdruk.

Deze namen-klapper op de bijlagen van de civiele sententies van het Hof van Friesland beperkt zich niet tot een alfabetische lijst van de namen zonder meer,, doch verstrekt mede opgave van beroepen, leeftijden en namen van de echtgenoten, voorzover deze uit de bijlagen zijn gebleken. In het voorwoord wijst de samensteller er op, dat de dossiers vaak handtekeningen van getuigen, brieven met lakzegels en zelfs wel plattegronden van landerijen bevatten.

De vermelding van zowel het nummer van de portefeuille, als dat van het dossier maakt het terugvinden van de desbetreffende dossiers bijzonder eenvoudig.

Dit derde deel van deze serie, waarvan de voorafgaande delen resp. de periode 1700-1709 en 1710-1728 besloegen, is voor de prijs van ƒ 4,50 verkrijgbaar (voor leden van de Friese Academie bedraagt de prijs ƒ 3,75).

R. S. Roarda, It Harnser Poptaskaei fan p1m. 1500 ô f. [Leeuwarden 1960.1 Gestencild.

De hier behandelde *Popta's* stammen uit het huwelijk van *Syeurdt Tyebbes Brandt* en *Lyoets Popta*, wier zoon *Tjebbe Sjoerdsz.*, geb. omstr. 1545 en † vóór 15 maart 1595, de familienaam van zijn moeder voerde. *Lutske Tjebbesdr. Popta*, een dochter van voornoemde *Tjebbe Sjoerdsz. Popta*, had uit haar huwelijk met *Jacob Hendriks*, koopman te Leeuwarden, kinderen, die eveneens de naam *Popta* aannamen.

De takken, stammende uit de zoon van *Tjebbe Sjoerdsz. Popta* bovengenoemd, zijn omstreeks het einde van de 17de eeuw uitgestorven: leden daarvan huwden in de geslachten *Wittert van der Aa, Blaeuw, Bors van Waveren, Van der Does, Hinlopen, Van Hoorn, Van Strijen*, enz.

Van het van bovengenoemde *Lutske Tjebbesdr. Popta* afstammende *Popta*-geslacht waren in de 19de eeuw nog afstammelingen in leven; tot dit geslacht behoorde o.m. Dr. *Henricus van Popta* (1635—1712), stichter van het Popta-Gasthuis.

Uit gedrukte bronnen hadden de gegevens nog wel aangevuld kunnen worden, zo o.m. de gegevens over het echtpaar *Wittert van de Aa-Popta* (blz. 4) en verwanten uit „Geschiedenis van het geslacht Wittert" blz, 1546-1550, en die over de echtparen *Popta-van Vollenhoven* (blz. 6) en *Andreae* (niet Andrea!)*-Popta* (blz. 13) uit Nederl. Patriciaat, resp. jrg. 1926, blz. 284, en jrg. 1943, blz. 37.

Voor de prijs van ƒ 1,95 is dit boekje verkrijgbaar bij de schrijver R. S. Roorda, M. Louisastraat 19, Leeuwarden (giro-nr. 829667).

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Aillaud-van Megen. Aanvullingen en verbeteringen gevraagd van de onderstaande acht kwartieren:

Sophie Guillaumine Aillaud, geb. 's-Gravenhage 21 april 1774, † aldaar, huize Pasgeld,, 3 okt. 1850, tr. Delft 17 maart 1800 Mr. *Willem Hendrik Teding van Berkhout*, geb. Delft 7 jan. 1745, † Delft 4 juni 1809.

Ouders:

Pierre Aillaud, geb. Fraisse (Pragelas, Piemont) in 1726, burger van 's-Gravenhage en lid van het Boekverkopersgilde 1757, begr. 's-Gravenhage 18 jan. 1804, tr. Scheveningen 23 sept. 1758 *Maria Elisabeth van Megen*, ged. 's-Gravenhage 5 febr. 1734, † aldaar 19 aug. 1805.

Grootouders:

Pierre Aillaud, tr. vóór 1717 *Marguérite Chalier*, geb. 1685/86, † 's-Gravenhage 14 aug. 1772, komt uit Piemont naar Holland 1737.

Cornelis van Megen, ged. 's-Hertogenbosch 8 jan. 1702, tr. Leidschendam 27 april 1732 *Maria Sophia Donne* of *Donse*,

Overgrootouders:

Alleen bekend: *Jan van Megen* tr. *Anna Kien*.

Heemstede. **Jhr.** H. S. **van Lennep.**

van Bommel, (LXXVIII 153/154.) a) *Antoinetta van Bommel*, geb. Zwolle 25 okt. 1799, was dochter van *Abraham Mathias Cornelis van Bommel*, 'ontvanger der indirecte belastingen en accijnzen, † Zwolle 25 april 1821, oud 55 jaar, en van *Catharina Barbara van Westreenen van Lauwerecht*, begr. te Zwolle 26 april 1805.

Dirk Nicolaas van Rhijn (met een *h!*), geb. Zwolle 18 okt. 1796, rijksontvanger te Dalfsen, was zoon van *Johannes Wilhelmus van Rhijn* en van *Catharina Johanna van der Niepoort*. (Laatstgenoemden waren bezig aan een echtscheiding.)

b) *Chrisfina Petronella Maria van Bommel*, geb. Zwolle 10 okt. 1803, was een zuster van de sub a. genoemde. Zwagers waren *Johannes Albertus Sandberg* (zie Ned. Adelsbroek 1951, blz. 30) en *Pieter Wentholt*, eerste luitenant.

f) *Carel van Bommel* overleed te Bergen op Zoom 15 febr. 1772; zijn vrouw *Bartha Johanna Stuerman te* Leiden 19 febr. 1821.

Zwolle. **Mr.** A. Haga.

van Bommel+ (LXXVIII 153/154.) Ad a): *Dirk Nicolaas van Rhijn*, volgens zijn overlijdensadvertentie rijksontvanger te Enschede, † aldaar 17 febr. 1857.

Ad f): Mr. *Carel van Bommel*, geb. in mei 1721, tr. Princenhage 25 okt. 1755 *Bartha Johanna Stuerman*, † Leiden 19 febr. 1821 (zie Ned. Leeuw 1951, kol. 286),

Ad g): *Cornelis van Bommel* werd gedoopt te Bergen op Zoom 22 mei 1641.

Men zie voor deze *Van Bommel's ook* „De Navorscher" 1887„ 685/686.

's-Gravenhage. H. H. HELDRING.

van Bommel+ (LXVIII 252, 286; LXIX 376.) Mr. *A. M. C. van Bommel* komt voor in een Mss. Wapenboek met stamregisters van de Haarlemse Regering, volgens mededeling van wijlen de Heer R. T. Muschart. Verscheidene aantekeningen van de Heer Muschart over andere leden van deze familie zijn in mijn bezit.

's-Gravenhage. H. H. HELDRING.

van Bommel. Waar werd *Cornelia Clasina van Bommel,* dr. van Mr. *Abraham Matthias Cornelis* en *Cafharina Barbara van Westreenen van Lauwerecht,* 10 maart 1794 geboren? Zij huwde later met de officier *Johannes Roest.*

's-Gravenhage. H. H. **HELDRING.**

Butendiic. (LXXVIII 154.) In de „Historische Gids door Den Briel" (Brielle, 1952), kan men op bladz. 25 lezen: „Er zijn drie luiklokken, lste de Catharina, in 1482 gegoten ..... De Catharina is van een, niet meer duidelijk zichtbaar, opschrift voorzien, waarin Maria's hulp als Koningin der zeeën wordt afgebeden„ wanneer de visschers ter haring voeren, terwijl zij eveneens storm en onweer en dure tijden bezwoer. — De gieter heette *Simon Buitendick".*

Het is m.i. duidelijk, dat wij hier te doen hebben met een der 15de eeuwse klokgieters B u t e n d i i c. Maar de vraag rijst onwillekeurig: heeft men in Den Brie1 het niet meer goed leesbare *Steven* als *Simon* gelezen, of heeft er, naast de klokgieters *Willem, Steven, Gherit, Aernt* en *Ricout,* nog een zesde *Butendiic* bestaan, *Simon* geheten?

Assen, DR. H. P. SCHAAP.

Dunkler. (LXXVIII 154,) Volgens bericht van het Hoofd Sectie Krijgsgeschiedenis, H. K.-G.S. is *Rare1 Dunkler* geb. te 's-Gravenhage 14 april 1843.

Gezien dit geboortejaar zal de rangschikking van de andere kinderen enige wijziging behoeven.

's-Gravenhage. B. J. BUMA.

van **Gogh.** (LXXVIII 112.) *H. A. van Gogh* is dezelfde als: *Hendrik Arie van Goch* geboren 12 dec. 1865 als zoon van *Marta van Goch,* zonder beroep wonende te Gorinchem.

Hij was, naar ik meen,, sedert 1907 verbonden aan het Prentenkabinet te Amsterdam. O.a. schrijver van het werk over Gorinchem: „Van Arkels Oude Veste", dat in 1898 verscheen bij Horneer te Gorinchem, Verder heeft hij nog enkele werkjes op zijn naam, o.a. één over het Trippenhuis te Amsterdam.

Hij was gehuwd met *Elize Constance Poolman,* geboren te Amsterdam 12 okt. 1861. Beiden zijn overleden, zonder kinderen na te laten.

Zou hij verwant geweest zijn aan de schilder *van Gogh,* dan zou dat te Gorinchem wel bekend zijn geweest.

De naam *van Goch* komt te Gorinchem voor sedert 1584. Het geslacht is afkomstig uit Goch in het Rijnland.

Mocht men over deze vroegere *Van Goch's* nog inlichtingen wensen, dan zal ik deze gaarne verschaffen.

Gorinchem. H. **VAN HOOGDALEM HZN.**

Groesbeck (Groesbeek, Croesbeek,) Gevraagd afstamming en verdere gegevens betreffende *Claas Jacobse (Groesbeck),* goudsmid (?)„ later timmerman, geb. ca. 1626, tr. *Elisabeth* ..... van Rotterdam. *Claas Jacobse (Groesbeck)* vertrekt in 1662 naar New York. In zijn testament d.d. 3 jan. 1706/7 worden als zijn kinderen genoemd: *Jacob, Catrina* (tr, *Jacob Teunise van Woert), Willem,* (geb. ca, 1660), *Barber* (tr. *Gijsbert Marselis), Rebecca* (tr. *Dominicus van Schaack*), *Johannes* en *Sfephanus.* Waarschijnlijk zijn de meeste of alle kinderen in Rotterdam geboren. Een door de Gemeente-archivaris van Rotterdam ingesteld onderzoek i.v. *Groesbeck,* etc. en *Jacobse* bracht wel verscheidene personen van de naam *Groesbeek* aan het licht, van enig verband met bovengenoemde personen bleek evenwel niets. Volledigheidshalve moge worden gememoreerd, dat uit een onderzoek in de huwelijksklapper Zuid-Holland op het Algemeen Rijksarchief bleek, dat de naam *Kroesbeek* in de 18de eeuw in diverse plaatsen in het Westland voorkomt.

INLICHTINGENDIENST.

van der **Heyden.** (LXXVII 77, 149.) In het boekwerk „De Amsterdamsche Doopsgezinde familie de Vries" door Mr. J. H. de Vries (uitg. W. J. Thieme & Cie, Zutphen 1911) worden in de opgaande stamboom van de schrijver als ouders van *Catharina van der Heyden* genoemd: *Jan van der Heyden Gorisz.* en *Catharina van den Tempel.* De echtgenote van haar grootvader *Goris van der Heyden* wordt niet genoemd, terwijl als ouders van *Goris* worden aangegeven ... *van der Heyden* en *Neeltje Jansdr. van Munster,*

In de tekst wordt op pag. 4 nog vermeld dat *Jan van der Heyden,* de broeder van *Catharina,* op 6 februari 1735 in de Mennonietenkerk werd gedoopt, doch later Hernhutter werd.

In het tijdschrift „Eigen Haard" 38e jrg. (1912) komt een artikel voor over Jan van der Heyden door Dr. Joh. C. Breen. Uit dit artikel en correspondentie tussen de schrijver en varengenoemde Mr. J. H. de Vries maak ik op, dat Jan, de vader van Catharina te Wezel is geboren in 1672, zijn vader *Goris zou* dan de oudste broer van de uitvinder en schilder *Jan van der Heyden* zijn geweest (zie verder Ned. Leeuw LV, ko.l 114/115).

Bilthoven, A. **VAN OOSTEN.**

de Hornes. (LXXVIII 155.) Op 6 september 1546 werd te Woudrichem een vergadering gehouden van ingelanden van het land van Altena. Eén van hen was *Ryckhoert,* b(astaert) *van Hoern* (Rechtsbronnen van Woudrichem en het Land van Altena, O.V.R. bronnen, 3e reeks, no. 14,. 2e stuk, no. 392, blz. 467).

Volgens een verklaring van Anthony Huygens uit IJsselstein, in 1590 afgelegd voor schout en schepenen van Woerden, was *Richart van Hoorne* „eertijts bailliu deeser stadt" geweest (Ned. Leeuw LX (1942), kol. 27).

Naar mijn mening zal *Richard de Hornes,* de echtgenoot van *Johanna van der Meer,* in de hierboven aangeduide richtingen moeten worden gezocht en behoeft niet te worden gedacht aan een uit de zuidelijke Nederlanden gevluchte edelman.

Zwollerkerspel. MR. K. N. **KORTEWEG.**

Canter-Canter **Visscher.** (LXXVIII 76.) Ds. T. A. Romein „Naamlijst der Predikanten in Friesland" vermeldt onder „Parrega c.a.": 1724.

Cornelis Tammeri Canfer Visscher (ook *Tiberius V.),* ge-

boren te Bolsward den 23 Aug. 1701, broeder van *Zacheus* te Westkapelle, *Jacobus Canter te* Malabar in Oost-Indië en *Adri te ?*, is als kandidaat bevestigd de 22 October en nam, verroepen naar Pingjum c.a., afscheid den 12 Juny 1735.

Voorts ander „Pingjum c.a.": 1735. *Cornelis Tammeri Canter Visscher,* broeder van *Zach., Adri.* en *Jac. Center,* deed, beroepen van Parrega c.a., zijn intrede 19 Juny, nam afscheid den 18 July 1775 en overleed te Makkum den 27 Dec. 1782.

Deze gegevens zijn een aanvulling en bevestiging van het gestelde in de laatste alinea van kol. 77 met dien verstande echter, dat er twijfel rijst t.a.v. de geboorteplaats en/of -datum van 11, daar de vader op 11 aug. 1729 nog niet te Pingjum stond, terwijl anderzijds bovenstaande jaartallen van afscheid en intrede hun bevestiging vinden in een hierna te citeren bron.

Dr. C. A. van Troostenburg de Bruyn maakt in: „Biographisch Woordenboek van Oost-Indische Predikanten" melding van een Ds. *Jacobus Canter,* een Ds. J. *Canter Visscher,* die volgens Valentijn in 1724 wegens hoge ouderdom ontslagen zou zijn en tenslotte van *Jacobus Canter Visscher,* Omtrent deze laatste wordt o.m. vermeld:

a. de naam werd ook geschreven *J.* C. *Visscher* en soms minder juist *Visser,* zoals o.a. op de geschilderde borden in de Willemskerk te Batavia;

b. hij was een zoon van *Tammerus Visscher* een zeer kundig geneesheer te Harlingen;

c. in 1717 werd hij naar Malabar gezonden,

terwijl het referaat besloten wordt met de opgave van een negental bronnen.

Met deze predikant is kennelijk bedoeld de broeder van 1, welke broeder door Romein wordt vermeld. Zodoende blijkt tevens, dat *Tammerus Visscher* (kol. 76, XI) medicus was.

De Leeuwarder Courant van 21 en van 22 febr. 1936 bevat een artikel over Ds. Jac. *Canter Vischer.* Daar ik geen gelegenheid had deze te raadplegen, is mij niet bekend of hier sprake is van vorenbedoelde predikant; vermoedelijk echter wel, daar noch Romein, noch Kalma in de door hen gepubliceerde naamlijsten van Friese predikanten deze naam overigens noemen.

Dr. G. A. Wumkes, „Stads- en Dorpskroniek van Friesland", Dl. 1 1700'1800 (Eisma, Leeuwarden, 1934) vermeldt, dat

— kort vóór 29 oktober 1724 Ds, C. *Th. Visser* te Parrega zijn intrede deed:

— 16 maart 1751 te Parrega stond Ds, C. *Th. Vischer;*

— 20 jan. 1755 te Pingjum stond Ds. *C. T. Visscher.*

Kennelijk wordt, ondanks het verschil in schrijfwijze met alle drie dezelfde predikant bedoeld, te eerder waar onnauwkeurigheden nog wel eens meer in dit boekwerk voorkomen. Bovendien wijst Ds. van Troostenburg de Bruyn reeds op dit zelfde euvel in voormalig Ned. O.-Indië (zie hiervoren onder a). Overigens stemmen de hier geciteerde jaartallen overeen met die welke Romein geeft en welke de schrijver niet aan het werk van genoemde predikant ontleend heeft. Zodoende vindt de hiervoren geuite twijfel omtrent geboorteplaats en/of -datum van 11 opnieuw voedsel.

R. S. Roarda, „Nammen ut de bylagen fan de sentinsjes fan it Hof fan Fryslan 1728-1748" (zie kol. 45) vermeldt, dat *Tamerus Visscher* med. dr. te Leeuwarden op 69-jarige leeftijd voor genoemd Hof procedeert (dossier 634-11).

De leeftijd van procedant is door de schrijver aan het dossier ontleend, zodat nadere bestudering daarvan ongetwijfeld nog belangrijke gegevens zal opleveren, vermoedelijk o.m. dat procedant de T. Visscher is als bedoeld onder XI en in zijn jonge jaren te Harlingen praktijk uitoefende,

Nog wordt gememoreerd, dat naast de tak(ken) in N.O.I. ook in Nederland nog een of meer takken *Canter Visscher* hebben gebloeid, vermoedelijk bestaande uit nakomelingen van door Romein genoemde broeders van 1, die hier te lande als predikant stonden. Zo trouwde in het midden van de 18e eeuw *Magdalena Adriana Canter Visscher* met Mr. *Daniël Jan Camerling,* uit welk huwelijk een zoon werd geboren, die — terloops opgemerkt — de eerste was van een nieuwe tak *Canter Camerling* van het geslacht *Camerling.* Aangezien deze — naast lid commissie „notabelen" ontwerp-grondwet — pres. van de Rechtbank in Eerste Aanleg te Haarlem was, zo zullen aldaar ongetwijfeld gegevens te vinden zijn.

Ten slotte zij vermeld — zulks i.v.m. het feit, dat Dr. *J. Canfer* (VIII) secretaris van Dantumadeel was, dat te Driesum (behorende tot genoemde grietenij) C a n t e r - s t a t e heeft gestaan, welke ± 7 maart 1855 op afbraak werd verkocht (zie vorenaangehaald boekwerk van Wumkes in voce Driesum en Dl. 11 id. id. alsmede J. Botke, „De Griteny Dantumadiel" (1932) en T. E. Teunissen „Ald Dantumadiel" (Dokkum 1938).

's-Gravenhage. B. J. BUMA.

Kooimans. *Johanna Kooimans,* ged. Strijen 6 mei 1723, tr. in 1748 *Johannes van Oldenborgh;* zij was dochter van *Ariën Gerritsz. Kooimans* en *Fijgje Willemsdr. Verdoes.*

Gevraagd nadere gegevens over de echtelieden *Kooimans-Verdoes* en hun voorouders.

Bestaat verwantschap met de in de lopende jaargang van dit maandblad op kol. 99 genoemde *Huig Bastiaanse Cooimans ?*

Heemstede, L. C. VAN OLDENBORGH.

Menso (LXXVIII 79.) Van de Sectie Krijgsgeschiedenis te 's-Gravenhage heb ik vernomen dat *Leonardus Menso, geboren* op 24 nov. 1800 te Boxmeer, sneuvelde 23 dec. 1832 als 1ste luitenant-adj. van de 13de Afdeling Infanterie bij de landing aan Den Doel. Het is dus een derde officier met name *Menso* die daar sneuvelde; de veronderstellingen waren dus niet juist noch betreffende de voornamen, noch betreffende de graad in het leger.

St. Niklaas- Waas (België). ALBERT BUVÉ.

Mulard (**Mulaerd, Mulert,** von **Mulaerd**) . Voorouders gezocht van *Dirck Hendrik Gerardus Theodorus Mulard (Mulaerd, Mulert, von Mulaerd),* die te Bocholt (Westfalen) 29 aug. 1729 huwde met *Clara Catharina Funckebuhs.* Op welke wijze was hij verwant aan het Nederlandse geslacht *Mulert ?*

Waarom vererfde landbezit van *Charlotta Mulert,* geboren *van Pallandt* in het jaar 1813 (notaris Sarrazin te Bocholt) op de Duitse *Von Mulert's ?*

Leverkusen (Rhld., Duitsland). H. E. Baron VON TRYLLER.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Aanwinstenlijst der Bibliotheek. — Het voorgeslacht van Clara van Sparwoude, door J. F. Jacobs. — Het geslacht De Valcke, door Mr. H. L. Hommes. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en mordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70,* Wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op post-rekening no. 20910 ten name van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, Jacob de *Graefflaan* 17, *'s-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg* 5, 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor, de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 7 **LXXVIIIe Jaargang** **juli 1961**

BESTUURSBERICHTEN+

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heren W. H. van de Graaff, H. Lourens en Jhr. J. Six van Hillegom, respectievelijk sedert 1928, 1936 en 1942 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
Mevrouw J. M. CHARISIUS geb. DE LEUR, *Willem de Zwijgerlaan 102, 's-Gravenhage.*	HET BESTUUR.
K. J. LE CLERCQ, *Mesdagstraat 67, 's-Gravenhage.*	MR. A. N. Baron DE VOS VAN STEENWIJK, *Den Helder.*
J. C. DENNEMAN, *Van Speijkstraat 31, Wormerveer.*	IR. C. M. R. DAVIDSON, *'s-Gravenhage.*
C. J. F. KLAASSEN, *Walenburgerweg 25, Rotterdam.*	W. A. VAN RIJN, *Rotterdam.*
MEVROUW L. C. KORNDÖRFFER geb. DULL, *Deylerweg 65, Wassenaar.*	MR. J. J. KORNDÖRFFER, *Wassenaar.*
MR. F. L. NEPPÉRUS, *Churchill-laan 176, Amsterdam-Z.*	Mej. MR. E. C. M. PRINS, *'s-Gravenhage.*
S. I. VAN NOOTEN, *Wildhoeflaan 30, 's-Gravenhage.*	DRS. L. C. VAN HEUKELOM, *Brussel.*

Adreswijzigingen:

E. VAN BEEK . . . . . *Utrecht.*
Van Heuven Goedhartlaan 113.

J. BOSCH . . . . . *Ermelo.*
Sparrenlaan 7.

A. L. CARSTENS . . . . . *Haren (Gr.).*
Middelhorsterweg 27.

MR. A. HAGA . . . . . Zwolle.
Bloemendalstraat 5.

IR. B. D. HERFKENS . . . . . *Voorburg.*
Damsigtstraat 58.

J. F. JACOBS . . . . . *Leiden.*
Groenhovenstraat 10.

JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOMMAN . . *'s-Gravenhage.*
Nassau Odijckstraat 61.

JHR. MR. M. N. VAN LOON . . . . . Chicago. 37. *(Ill. U.S.A.)*
1414 East 59th Street.

H. J. J. VERMEULEN . . . . . *'t Harde (Gld.)*
Officiers-Hotel.

A. P. VOGELPOEL . . . . . *Randolph. (Mass. U.S.A.)*
„The Wampatuck" 3 Jeanne Road.

A. A. VAN DE WALLE . . . . . *Hengelo (Ov.)*
Bornsestraat 111 (rectificatie).

Het Genootschap heeft zich geabonneerd op: Etat présent de la noblesse du royaume de Belgique, Brussel.

Het Genootschap is in ruil getreden met: Heimatbuch des Grenzkreises Kempen-Krefeld; adres: Oberkreisdirektor des Kreises Kempen-Krefeld, Kreisarchiv, Kempen-Ndrh. (Duitsland.)

In verband met de zomervacantie zal de eerstvolgende aflevering van het maandblad in begin september as. als een dubbel (augustus-september)nummer verschijnen.

Het voorgeslacht van Clara van Sparwoude,

door J. F. JACOBS.

(Vervolg en slot van LXXVIII, kol. 211.)

§ 4. Heynrick Jansz. en Claertgen.

Van *Heynrick Jansz.*, in wie wij wel Clara's grootvader te zien hebben, zijn ons een aantal zegelafdrukken bekend, die het door Clara gevoerde wapen vertonen. De afdrukken zijn terug te brengen tot twee typen, waarvan het eerste uitsluitend het wapenschild vertoont (afb. 2), terwijl op het tweede als schilddrager een beer is toegevoegd (afb. 3). Het randschrift is van beide zegeltypen hetzelfde: „S. HEINRIC IAN SOEN".

Afb. 2. Zegel van *Heynrick Jansz.*, ***1499-1503.***

Zegels van het eerste type bevinden zich aan oorkonden uit de jaren 1499-1503 [58]), van het tweede type aan oorkonden uit 1504—1512 [59]). In al deze wordt Heynrick Jansz., poorter van Delft [60]), gebeden de oorkonde te bezegelen; eenmaal [61]) richt zich dat verzoek evenwel tot „*Heinrick Janz.* de goutsmit".

Die aanwijzing veroorloofde enige nadere vondsten.

De oudste vermelding van *Heynrick Jansz. tot* dusver gevonden is die in een register van inkomsten en uitgaven van de Oude Kerk te Delft [62]) en betreft de levering van twee tonnen houtskool door *Heynrick* in 1495/6: „Sinte Martini XCV... Item *Heynric Janz.* die goutsmit van twie tonnen houtkolen 111 s gr.".

De inschrijving van zijn overlijden in 1512/3 trof ik aan in een tweetal rekeningen, elk van 1512—1515, van het luiden van de klokken van de Oude Kerk [63]): „Item utgegeven van die doden te luden anno XII XIII... *Heinric Jansz.* goutsmyt een s 11 d" en „Anno XII ende XIII van doden te luden tot Omnium Sanctorum . . . *Heinric Jansz.* die goutsmyt een s 11 d". Het gegeven stemt overeen met de datum van de laatste door hem gezegelde oorkonde, van 23 maart 1512 [59]).

Ermee in tegenspraak lijkt een overeenkomstige inschrijving van 1523/4 in het register van ontvangsten van de Nieuwe Kerk [64]): „Seder Martini anno XXIII . . . Ontf. van *Heynric Jansz.* die gouwtsmit 111 s 1111 gr.".

Clara's grootmoeder leren wij uit hetzelfde register kennen. De inschrijving van haar overlijden [65]), in 1531/2, luidt: „Seder Martiny anno XXXI ...Ontfancghen van *Claergen Heynric Jansz.* goutsmits wedewy 11 s VI d". Naar haar werd de in die jaren geboren Clara Jansdr. vernoemd.

Afb. 3. Zegel van *Heynrick Jansz.*, 1504-1512.

§ 5. Willem Florysz. en Pietertgen Adriaensdr,

Clara's afstamming van moederszijde is, al is in Leidse kringen dienaangaande steeds iets van een traditie blijven bestaan, eerst de laatste jaren geheel opgehelderd. Hetgeen bekend was, ging terug op Jan van Hout, die in 1604 een handschrift had gecopieerd waarin Mr. Raeso van Treslong, deken van St. Pancras, de nakomelingschap van de stichters van het St. Annahofje had vastgelegd [66]). Van Hout beperkte zich niet tot het afschrijven, doch vulde het overzicht uit eigen bron aan. „Volgens tseggen van *Claes Jansz. van Torenvliet*" nu had *Willem Willemsz.*, een zoon van de stichters, buiten de door Van Treslong vermelde kinderen nog een zoon en drie dochters gehad; een van dezen was *Clara's* moeder,, *Willemtgen Willemsdr.*, geweest. De gegevens werden in 1756 door Gijsbert Ariensz. van Rijckhuysen in zijn „Geslacht en Wapenboek" opgenomen en andermaal aangevuld [67]).

Vergelijking met Clara's testament veroorloofde een nadere gevolgtrekking. Een *Jonge Jan Willemsz,,* reeds door

58) ARA, archieven van de Delftse Statenkloosters, fraterhuis St. Hieronymus' dal, no. 21 d.d. 26 aug. 1499 en 17 maart 1501, klooster Koningsveld, no. 69 d.d. 28 april 1502 (waaraan het zegel ontbreekt), klooster St. Agatha, no. 140 d.d. 23 sept. 1502, klooster Koningsveld, no. 48 d.d. 23 jan. 1503.

59) ARA, archieven van kloosters en andere stichtingen in Delfland, zusterhuis, St. Maria in Galilea, no. 60 d.d. 1 juli 1504, archieven van de Delftse Statenkloosters, klooster van de H. Bartholomeus in Jeruzalem, no. 41 d.d. 17 maart 1506, no. 58 d.d. 21 okt. 1506, klooster St. Ursula, no. 52 d.d. 17 dec. 1506, no. 19 d.d. 16 febr. 1511, archieven van kloosters en andere stichtingen in Delfland, zusterhuis St. Maria in Galilea, no. 59a d.d. 23 maart 1512, alsmede een los zegel in ARA, aanwinsten 1890, no. 42.

60) In het charter van 16 febr. 1511.

61) In het charter van 21 okt. 1506.

62) Archief van het bisdom van Haarlem, archieven van kerken, kloosters, en staties, no. 561, f. 217v.

63) Archief van de kerkvoogd; der hervormde gemeente te Delft, rekeningen van Symon Lambrechtsz., priester, als opperkoster, van het luiden van de klokken van de Oude Kerk 1507—1515.

64) Archief van het bisdom van Haarlem, archieven van kerken, kloosters en staties, no. 596, f. 175.

65) Alsvoren, f. 179v.

66) De hss. van Mr. Raeso van Treslong (2e helft 16e eeuw) en Jan van Hout (1604) ten GA Leiden, archieven van de hofjes, resp. no. 131 en 132.

67) Hs. ten GA Leiden, dl. D, f. 160v—166v.

Van Treslong genoemd als zoon uit het tweede huwelijk van *Willem Willemsz.*, bleek nl. voor te komen in het testament, onder de bloedverwanten van moederszijde: „ende naerdyen ick tot Leyden noch hebbe gehadt eenen halven oom genaemt *Jan Willemsz.*". Dan zou evenwel Clara's moeder een dochter uit het eerste huwelijk van *Willem Willemsz.* zijn geweest, een mening waaraan Dr. Schaap in een artikel in De Navorscher [68]) uitdrukking gaf.

Nu waren reeds in 1942 in De Nederlandsche Leeuw, ter aanvulling van recente literatuur over het St. Annahofje [69]), door de heer J. P. de Man enige genealogische aantekeningen gepubliceerd [70]), die de bovenstaande voorstelling niet steunden. De door hem medegedeelde weeskamerakte vermeldde geen der vier door Van Hout toegevoegde kinderen. Kolonel de Man, aan wie ik het probleem voorlegde,. adviseerde mij de Leidse kenningboeken te raadplegen. De resultaten van mijn onderzoek deelde ik in De Navorscher mede [71]).

Willemtgen Willemsdr. was m.i. een dochter van *Willem Florysz.* van Schyedam en *Pietertgen Adriaensdr.*, uit welk huwelijk een zoon en drie dochters' geboren waren. Na het overlijden van *Willem Florysz.* was *Pietertgen Adriaensdr.* hertrouwd met *Willem Willemsz.* voornoemd, wien zij nog een zoon schonk, de in Clara's testament genoemde halve oom *Jan Willemsz. Willem Willemsz.*, een weduwnaar, had uit eerste echt naar nu gebleken is tenminste tien kinderen, waaronder reeds een zoon *Jan*, ter onderscheiding van wie de zoon uit zijn tweede huwelijk *Jonge Jan* genoemd werd.

Een 'onverwachte bevestiging van het voorgaande bracht enige jaren later een artikel van de heer C. Hoek in Ons Voorgeslacht [72]), dat uitgaande van Schiedams materiaal geheel bij mijn Leidse gegevens bleek aan te sluiten. Hetgeen volgt is voor een deel ontleend aan zijn artikel, deels vrucht van gezamenlijk onderzoek. Voor zijn bijdrage zij hier mijn dank gebracht.

Willem Florysz. wordt in 1496 genoemd als hoofdman van de Ouderschiepoort, van 1501-1504 als getijdenmeester, in 1502 als tresorier der stad Schiedam [73]). Het laatst vermeld vindt men hem op 27 juni 1504, wanneer hij de „exsys van den drancke" pacht en als borg voor zijn broeder- Heynrick optreedt [74]).

Aernout van Buchell maakte later de hier in afbeelding 4 gereproduceerde notitie [75]).

Zijn weduwe *Pietertgen Adriaensdr.* hertrouwde met de Leidse brouwer *Willem Willemsz.* [76]). Indirect is ons hiervan iets overgeleverd in twee kenningen van later tijd. Op 16 juni

68) Dr. H. P. Schaap, De stichters van het bekende Sinte-Annahofje op de Hooigracht te Leiden en een afstammingslijn van 1.6 generatiën tot op den dag van heden (1492—1951), in De Navorscher, jrg. 93 (1951/2), p. 136-143.

69) F. A. le Poole, Het Sint-Annahofje, 1492-1942, in Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en Rijnland, dl. 34 (1942), p. 152—166.

70) J. P. de Man, Enkele aanteekeningen over de stichters van het St. Anna Hofje te Leiden, in De Nederlandsche Leeuw, jrg. 60 (1942), p. 155, 156.

71) J. F. Jacobs, De stichters van het Sint-Annahofje op de Hooipacht te Leiden, in De Navorscher, jrg. 93 (1951/2), p. 173, 174.

72) C. Hoek, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in de St. Janskerk te Schiedam, in Ons Voorgeslacht, jrg. 14 (1959), p. 113-117.

73) GA Schiedam, rechterlijk archief, no. 89. Verg. noot 7.

74) GA Schiedam, oud-archief. no. 82b (verhuurboek 1493—1568), f. 51.

75) UB Utrecht, 'collectie handschriften, no. 1648, f. 70 = p. 149.

76) Vermeld sedert 19 sept. 1491 (GA Leiden, archieven van de hofjes, no. 134a, f. 9). Nadere biografische gegevens in het vervolg van het bovenstaande.

1525 procedeert *Willem Willemsz.* tegen de kinderen van zijn overleden vrouw *Pietertgen Adriaensdr.* eensdeels om 200 rijnsgulden die hij, eiser, te Schiedam aan exue heeft moeten betalen [77]), anderdeels om 56 pond vlaams die hij ingevolge appointement van burgemeesters van die stad de weeskinde-

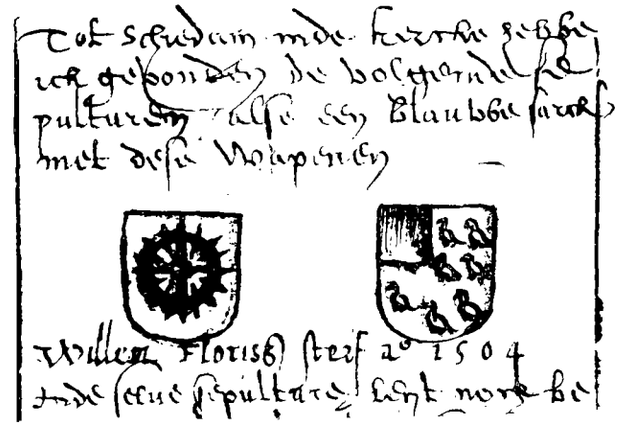

Afb. 4. Grafschrift van *Willem Florysz.*, 1504.

ren van *Willem Florysz.* van Schyedam heeft moeten uitreiken [78]). De verweerders voeren aan, dat de echtelieden eerst in exue vervallen waren „naedat sij tesamen in hylicke vergadert waeren ende dat sij van Schyedam tot Leyden mitter woen reysden ende hij daerdoer exuwe heeft moeten betalen van die goeden die zij tesamen uutter stede voerden, welcke sculden van der exu gemaect is binnen staende hylicke, doen alle haer beyder goeden gemeen waren naevolgende die hylicxe voerwaerden". Ten aanzien van de 56 pond had *Willem Willemss.* betoogd, dat zodanige uitkering „int beginsel van thylick tusken haer ende den eysscher anders beloeft ende bevoirwairt was", hetgeen hij onder ede wilde bevestigen. De verweerders menen evenwel,, „dattet den eysscher sculdich sel wesen te bewijsen mit hylicxe voirwairden of met levende tuygen, dat die hylicxe voirwairden anders gemaect waren dan dat se onderhouden zijn".

Willem Florysz. had vier kinderen nagelaten: een zoon *Florys* en drie dochters *Machtelt*, *Willemtgen* en *Katryn*, van wie de laatste omstreeks 1499 geboren is. De kinderen kwamen mede naar Leiden, waar zij aan het gezin van *Willem Willemsz.* uitbreiding gaven. Deze toch had uit zijn huwelijk met *Cornelie Dammas Symonsz.dr.*, die op 21 april 1505 in het kraambed gestorven was [79]), behalve een reeds gehuwde dochter *Lysbet* [80]) negen minderjarige kinderen, met name *„Quyryn* [81]), *Willem* [82]), *Cornelis* [83]), *Jan* [84]), *Dibbout*, *Ka-*

77) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 41, kenningboek 1520-1529, f. 279.

78) Alsvoren, *f. 279v.*

79) GA Leideu, archieven van de kelken, no. 417, f. 170.

80) *Lysbet Willemsdr.*, † tussen 23 jan. 1511 en 3 juli 1515, tr. 1" voorw. 18 april 1501 *Joest Dibboutsz.*, † 3 nov. 1507 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 171), zoon van *Dibboudt Harmansz.* en *Machtelt Allertsdr.*, tr. *2" Cornelis Claes Douwenz.z.* (GA Leiden, archief van de secretarie 1253-1575, nrs. 1775-1777).

81) *Quiryn Willemsz.*, brouwer, vermeld 18 nov. 1518 (noot X5) en 10 jan. 1520 (GA Leiden, archief van de secretarie 1253-1575, no. 1777).

82) *Willem* Willem. *Willemsz.z.* alias *Willem Claesz.*, tr. 1" voorw. ongedateerd *Clara Pouwelsdr.*, dochter van *Pouwels Pietersz.* en *Alydt, tr. 2" voorw. 23 jan.* 1535 *Jannetgen Cornelisdr.*, dochter van *Cornelis Jansz. de Wilde* (GA Leiden, rechterlijk archief, no. 76, huwelijksvoorwaarden

tryn [85]), *Hillegont* [86]), *Hillegont* [87]) ende *Marytgen*", aan welke hij op 28 maart 1506 bewijs van moederlijk goed deed[88]), zulks „bij raede ende goetduncken van *Dammes Symonsz.*[89]) als oudevader ende *Louwerys Dammesz.* als oem" der kinderen. Nu zou hem uit zijn tweede huwelijk nog zelfs een elfde kind geboren worden, *Jonge Jan*, over wie nog te spreken zal *zijn*.

Bekend is *Willem Willemsz.* geworden door de stichting van het St. Annahofje op de Hooigracht,, op 3 augustus 1507 gesticht door hem en de medeërfgenamen van zijn ouders om redenen in de aanhef van de stichtingsakte[90]) vermeld: „In den naem Goodts amen. Wij *Willem Willemz.* ende *Clemens Willemsdochter*[91]) *Jan Nannenz.*[92]) wijf nae toverliden van *Sophie Willemsdochter*[93]) *Jan Kerstantz.*[94]) wijf was, dien God genadich sij, onse Susteren, als kynder ende erfnamen van *Willem Claesz.*[95]) ende *Hillegont Willemsdochter*[96]), onzer drier vader ende moeder saliger gedachtenisse, omme te volbrengen onser voors. ouderen uuyterste wille ende begeerte, ter eren Goodts, zijnre liever moeder, alle Goodts heiligen ende bijsonder der waerdiger vrouwen Sinte Anna, oudemoeder des zoons Goodts, tot verlatenisse van onser ouderen,, onsen ende aller dengenen dien ons goet hebben gedaen haer sonden, maken ende geven puerlicken om Goodts wille tot behoef van dartien arme m'aechden ofte vrouwen ten ewigen dagen omme aldaer inne te wonen ende Gode te dienen ïn waerlicken staet die ende alsulcke dertien cameren mitter capellen ofte bedehuys daerinne begrepen als wij staende hebben mitter poorten ende inganck op die Hoygraft...".

De 'oorzaak der postume stichting was gelegen in het geschil dat gerezen was met deken en kapittel van St. Pancras met betrekking tot de te stichten kapel. Een overeenkomst van dezelfde datum nam de grieven weg. Het charter [97]) is van belang om zijn zegels: naast dat van St. Pancras het geschonden zegel van *Jan Kerstantsz.*, dat geheel verschilt van dat van Jan Kerstantsz. Stoop [94]), alsmede het gave zegel van *Jan Willemsz. de Bruyn*, een broeder van de stichtster *Hillegont Willem&*.

Zegels zijn ons trouwens ook bekend van *Willem Willemsz*, en zijn vader *Willem Claisz.* Hun schepenzegel vertoont een wapen, waarvan men de kleuren op de Wapenkaart der Veertigen van Van Rijckhuysen vindt aangegeven: in goud een rode dwarsbalk beladen met een schelp van goud; als helmteken vertoont beider zegel: een vlucht beladen met (of: waartussen) een schelp van goud.

Het is naar ik meen dit wapen, ook op het altaar in het hofje afgebeeld, dat om zijn gelijkenis met dat der *Van Doorninck*'s verantwoordelijk geacht moet worden voor de even onhistorische als hardnekkige naamstoevoeging *(Van) Doornick*, welke blijkens Van Mieris reeds in 1762 als stichtersnaam boven de ingang van het hofje te lezen was. Voor de resterende schelp ontwierp men de fraaie theorie van een bedevaart naar San Jago di Compostella [98]).

X04-1549, resp. akte 5 en akte 107). Verg. De Nederlandsche Leeuw, jrg. GO (1942), p. **155, 156.**

Verg. ook De Navorscher, jrg. **93** (1951/2), **p. 173,** 174. **Willem** *Claesz.* (sub **e.) bleek** inderdaad identiek met *Willem Willem Willemsz.z.* (sub b.); mijn aantekening „de broeder van zijns moeders erve" berustte op een onjuiste interpretatie van de aangehaalde tekst.

83) Mr. *Cornelis Willemsz.*, priester en kanunnik van St. Pancras, † 4 nov. 1555. Verg. P. N. van Doorninck, Inventaris van het archief van het Sint Anna Aalmoeshuis genaamd Sint Anna- of Doornicks Hofje op de Hooigracht te Leiden, 1904, no. 5.

Zijn portret, in de kapel van het St. Annahofje, gereproduceerd bij v. Doorninck. afb. 6, en in De Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, dl. VII, 1944, afb. 218.

84) *Oude Jan Willemsz.*, † tussen 6 juni 1550 en 5 april 1555 (GA Leiden, rechterlijk archief, no. 41, kenningboek 1553—1570, f. 40). Verg. Mr. A. S. de Blécourt en Dr. J. J. A. Wijs, Kenningboek der stad Leiden 1553—1570 (Werken der Vereeniging tot uitgaaf der bronnen van het oud-vaderlandsche recht, 3e reeks, no. 6), 1936, p. 25.

85) *Katryn Willemsdr.*, † vóór 18 nov. 1518 (GA Leiden, weeskamerarchief, no. 113, register van grote bewijzen 1510—1581, f. 21v—22v), tr. voorw. 3 mei 1506 *Claes Heynricxz.* (GA Leiden, rechterlijk archief, no. '76, huwelijksvoorwaarden X04-1549, akte 42).

86) *Oude Hillegont Willemsdr.*, vermeld 9 april 1555 (noot 84), tr. voorw. 17 jan. 151.3 *Aelwyn Meesz.*, zoon van *Mees Aelwynsz.* (GA Leiden, rechterlijk archief, no. 76, huwelijksvoorwaarden 1504—1549, akte 49). Verg. De Nederlandsche Leeuw, jrg. GO (1942), p. 156.

87) *Jonge Hillegont Willemsdr., vermeld 9* april 1555, tr. *Claes van Zijl* (noot 84).

88) GA Leiden, weeskamerarchief, no. 113, register van grote bewijzen 1443-1506, akte 511.

89) *Dammas Symon Dammasz.z. van Overvest*, geb. 1441/2 (GA Rotterdam, hs. Informacie ende enqneste anno 1494, f. 252v), veertigraad, schepen en burgemeester van Delft, † tussen mei en 1 nov. 1510 (Archief van de kerkvoogdij der hervormde gemeente te Delft, rekeningen van Symon Lambrechtse., priester, als opperkoster, van het luiden van de klokken van de Oude Kerk X07-1515, rekening 1510), tr. 1" *Maria Claes Hwgenz.dr.*, † 17 juni 1488 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 151); tr. 2" *Willemtgen*, † 1510/1 (Archief van de kerkvoogdij der hervormde gemeente te Delft, rekeningen van Symon Lambrechtsz., priester, als opperkoster, van het luiden *van* de klokken van de Oude Kerk 1507-1515, rekening 1510-1512). Verg. Boitet, p. 114—119; Informacie upt stuck der verpondinghe (1514), 1866, p. 339; Enqueste upt stuck der verpondinghe (1494), 1876, p. 260; De Navorscher, jrg. 47 (1897), p. 329, 418; Mr. Dr. J. C. Overvoorde, Archieven van de gasthuizen, 1913, p. 366, 533, 575; Dez., Archieven van de kerken, 1915, dl. 11, p. 291; Oud-Holland, jrg. 68 (1953), p. 191.

90) GA Leiden, archieven van de hofjes, no. 130, omvattende twee oorspr. brieven, één afkomstig uit het archief van het St. Annahofje (v. Doorninck, no. 1) waarnaar geciteerd, de andere eigendom van het gemeentearchief. Afschrift in GA Leiden, archieven van de hofjes, no. 134a, f. 1-3, en archieven van de kerken, no. 322, f. 62—64v. Verg. F. van Mieris, Beschrijving der stad Leyden, dl. 1, 1762, p. 277-279.

91) *Clemeynse Willemsdr.*, † 23 mei 1528 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 190). Haar testament, ongedateerd, ten GA Leiden, rechterlijk archief, no. 76, testamenten 1.499-1542, f. 37, 37v.

92) *Jan Nannenz. Paids, t 3* juni 1515 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 178), zoon van *Nanne Paidze* en *Adriana Jan Volprechtsz.dr.*

93) *Sophia (Fya) Willemsdr.*, † 11 sept. 1503 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 168).

94) *Jan Kerstantsz.*, verver, veertigraad vóór 22 nov. 1505 en op 19 okt. 1510 (GA Leiden, archief van de secretarie 1253—1575, resp. no. 383, f. 66v, en no. 40), schepen 1507 (alvoren, no. S4, f. 232v), t 11 april 1514 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 177v), tr. 1" *Maritgen, t 2* okt. 1472 (alsvoren, f. 143), tr. 2" Sophia *Willemsdr.* (noot 93). Verg. Bloys van Treslong Prins, dl. 11, p. 147. Zijn nageslacht *voert de* naam *Van Steenevelt.*

De identificatie met Jan *Kerstantsz. Stoop (v.* Rijckhuysen, dl. D, f. 160v, en in navolgiug van deze in de literatuur over het St. Annahofje, voorts in Mr. Dr. J. C. Overvoorde, Archieven van de gasthuizen, 1913), eveneens veertigraad, schepen en burgemeester, † 1.3 mei 1523 (GA Leiden, archief van de secretarie 1253-1575, no. 603, f. 96v), tr. vóór 26 juni 1504 *Claertgen Pieter* ban *Claerenz.dr.* (GA Leiden, archieven van de hofjes, no. 151), is onjuist.

Het wapen van *Jan Kerstantsz.* en van zijn zoon *Willem Jan Kerstamtsz.z.* stemt niet overeen met dat van *Jan Kerstantsz. Stoop*, verg. de Wapenkaart van v. Rijckhuysen. Deze bekent trouwens zijn onzekerheid op dit punt (dl. E, f. 113v).

95) *Willem Claisz. up Gansoirde*, brouwer, vermeld sedert 5 juni 1467 (GA Leiden, archieven van de hofjes, no. 134a, f. 7, 7v), veertigraad 21 april 1477 en 20 juli 1481 (GA Leiden, archief van de secretarie 1253-1575, resp. no. 84, f. 228v, en no. 36), schepen 1478 (GA Leiden, rechterlijk archief, no. 41, kenningboek 1477-1436, f. 39), † 17 nov. 1491 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 156v).

96) *Hillegont Willemsdr.*, vermeld sedert 24 juli 1468 (GA Leiden, archieven van de gasthuizen, no. 996), † 2 okt. 1492 (GA Leiden, archieven van de kerken, no. 417, f. 157).

97) GA Leiden, archieven van de kerken, no. 779. Afschrift in GA Leiden, archieven van de hofjes, no. 134a, f. 3-5. Verg. v. Mieris, p. 279—281.

98) De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1 (1883), p. 11, 12.

Willem Willemsz. wordt in de handvesten van 19 oktober 1510 en 21 juni 1519 [99]) genoemd als veertigraad; hij bleef het dertig jaar, eerst op 23 juli 1540 werd zijn opvolger gekozen [100]). Schepen was hij 1515-1517, 1519-1522 en 1524 [101]).

Zijn stiefkinderen groeiden op in deze jaren. *Florys* ontving de priesterwijding, *Katryn* [102]) trad in het klooster, *Machtelt* en *Willemtgen* huwden,

De huwelijksvoorwaarden van *Machtelt Willemsdr.* en *Willem Willemsz. (de) Bont* van 19 juli 1523 [103]) bevatten een doorgehaalde passage, die genealogisch van belang is: „bij consent ende goetduncken van *Machfelt Willemsdr. Willem* voors. moeder ende *Pietergen Adriaendochter Machtelt* eerstghenoemden moeder". Beiden zijn klaarblijkelijk nog in leven, de doorhaling zal wel geschied zijn omdat het consent onnodig bleek. Van *De Bont's* moeder, eveneens een *Machtelt Willemsdr.* dus, weten wij dat zij voor 20 april 1536 overleden is. -De Bont's weeskinderen verkrijgen dan „noch alle tgeene daer dese kinderen inne besturven zijn bij den overlijden van *Machteldt* haer grootemoeder, daer questie of is" [104]).

De huwelijksvoorwaarden van *Willemtgen Willemsdr.* en *Jan Heynricxz.* van 21 augustus 1524 [39]) kwamen reeds ter sprake.

Pietertgen Adriaensdr. overleed voor 22 oktober 1524. Op genoemde dag wordt het gerecht om een uitspraak verzocht door zekere *Dirck Heynricxz.* als man en voogd van *Katryn Willemsdr.* in diens geschil met Mr. *Florys Willemsz., Willem Willemsz. (de) Bont* en *Jan Heynricxz.,* beide laatsten uit naam van hun huisvrouwen [105]). *Dirck Heynricxz.* maakt daarbij aanspraak op het zijn vrouw aanbestorven deel van *Pietertgen's* nalatenschap. Een gelijke eis wordt gericht tot de pater van het convent van Rodenburg (Roomburg), die hem evenwel de 24e zijn recht betwist [106]). De 31e verlangt *Dirck* van Mr. *Florys c.s.* uitkering van het erfdeel of een compensatie van 2000 rijnsgulden [107]). Op 17 maart 1525 doen schepenen uitspraak [106]).

Dirck Heynricxz. voerde in deze aan, dat hij *Katryn Willemsdr.* „mit handt ende monde getrouwet heeft ende oick haer een gouden penning gegeven ende zijn manlicke trouwe daermede, diewelcke *Katryn* voirs, daerup genomen ende gehouwen heeft ende dit altevoeren eer dat zij int voirs. cloester gebrocht worde ende dit comende tot kennesse van haer moeder, dat zij die voirs. verweere getrouwet had, zoe heeft sij haer genomen ende gebrocht int voirs. 'convent tegens haren wille ende buyten haer consent". *Z.i.* had dus *Pietertgen Adriaensdr.* de intrede bewerkstelligd, De overige kinderen bleven haar nagedachtenis trouw door de toezegging, te zullen bewijzen „in den eersten . . . dat *Katryn* voirs. vrij ende quyt yeweesen is van alsulcke ansegginge van trou als deysscher up haer in voirleden jaeren gepretendeert heeft . . . , ten anderden dat die voirs. *Katryn* een prouffessyde suster is ende professie gedaen heeft int convent van Rodenburch ende aldaer vier jaeren ende daerboven geweest is ende hyerom wij anders geen voicht en kennen dan die pater ende gemeen convente van Rodenburch, ten derden dat dye eysscher nyet bewijsen en sel dat *Katryn* voirs. mit fortse ofte jegen haer wil int voirs. convent gebrocht is noch oick prouffessie gedaen heeft tegen haer will". Ook de pater van Rodenburg nam op zich te zullen bewijzen „in den eersten ... dat *Katryn* voirs. van *Dirck Heynricxz.* vrij ende quyt geweesen is van die heymelicke trou, die hij haer anseyde, bij sentencie van, deecken ende provisoer ende mijnheer die officiael van Uuytrecht, twelck blijcken sal, ten anderden dat *Katryn Willemsdochter* gecomen is int convent, biddende die paeter ende dat gemeen convent dat men haer daer soude willen innemen om Godts willen, mit rijpen raide ende volle verstandt ende tot haer mondigen jaeren, oudt weesende XXI jaeren, ten derden zoe heeft Katryn voirs. een wijl tijts daernae die pater ende dat gemeen convent gebeden om Godts willen dat men haer sonde prouffessien, wandt zij wel was ende begeerde daer te leven ende te sterven, twelck doer die volcomen begeerte háer gegondt is geweest ende heeft haer prouffessie gedaen in presencie van den eysscher" — *Dirck Heynricxz.,!,* —„die daer jegenwoerdich was, ende die pater heeft haer geprouffessyt na den regel ende ordonnancie van die oerden".

In het archief van Roomburg is ons een enkel charter [108]) overgeleverd, dat wellicht als processtuk gediend heeft, waarin de clericus-notaris Petrus Henrici instrumenteert, dat op 13 mei 1520 „*Katerina filia Wilhelmi,* vicesimum agens annum vel circiter, habitu monichali vestita, nulla vi, metu seu alia quavis persuasione coacta seu inducta ut asseruit" verklaard heeft „ex mera et libera ac spontanea voluntate, animo bene deliberato, ex singulari devotione" opgenomen te willen worden in de derde orde van St. Franciscus in het convent van Roomburg. Het bevestigt de voorstelling van Mr. *Florys* en de zijnen, doch hoeveel bewijskracht blijft zulk een formeel stuk in laatste instantie toe te kennen ?

Schepenen althans hebben anders geoordeeld: „dat nae alle bescheyt scepenen geblecken die voirs. *Dirck* hem mit recht heeft doen leyden in der erfnysse ...ende geven *Dirck* voirs. die kenning gewonnen". De tragiek van *Katryn Willemsdr.* vond daarin een einde; *Dirck Heynricxz.* werd sedertdien door de familiekring erkend.

De aanspraken die *Oude Jan Willemsz.* [84]) in het volgende jaar maakte, golden minder de nalatenschap dan wel de rechten die hij nog had ten aanzien van de gemene boedel. Zijn eisen, op 31 maart 1525 naar voren gebracht en bestreden [109]), betroffen le 27 £ 15 s vlaams resterende van zijns moeders erve, 2e 30 £ vlaams rente daarmede gemotiveerd dat „zijn vader hem voirtijts voir zijn moederlicke erve beweesen heeft die somme van vijffhondert rijnsche gulden ende dat om profyte vandien die voirs. *Willem Willemsz.* hem upgehouden heeft, mer als die voirs. *Jan Willemsz.* tot zulcke verstande gecomen is dat hij doir Godts gracie mit zijn ambocht die coste wiste te gecrigen, soe is hij buytengetogen, opdat doirdien zijn goeden van zijn moederlicke erve souden vermeren ende op-

---

99) GA Leiden, archief van de secretarie 1253—1575, resp. no. 40 en no. 80, f. 145v—147v.

100) Alsvoren, no. 384.

101) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 41, kenningboek 1504—1521, f. 325, 356, 383, 437, kenningboek 1520—1529, f. 24v, 58v, 100v, 212v. Verg. noot 7.

102) *Jonge Katryn Willemsdr.* (GA Leiden, archieven van de kloosters, no. 1641, aantekening in dorso), ter onderscheiding van haar gelijknamige stiefzuster (noot 85).

103) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 76, huwelijksvoorwaarden 1504 -1549, akte 68.

104) GA Leiden, weeskamerarchief, no. 668a.

105) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 41, kenningboek 1520-1529, f. 231v.

106) Alsvoren, f. 232, 232v. Verg. Dr. P. J. Blok, Leidsche rechtsbronnen uit de Middeleeuwen (Werken der Vereeniging tot uitgave der bronnen van het oude vaderlandsche recht, le reeks, no. 6), 1884, p. 344, 345.

107) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 41, kenningboek 1520—1529, f. 233.

108) GA Leiden, archieven van de kloosters, no. 1641.

109) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 41, kenningboek 1520-1529, f. 267—268v.

loepen, soedat hij uutlandich is geweest den tijt van zes jaeren ende heeft mit zijn zuyeren arbeyt zijn cost gewonnen sonder van zijn vader te genieten, wairomme hij betaelinge vandien begeert te hebben", 3e 48 rijnsgulden „hem bij doede ende overlijden van *Dammas Symonss.*[89]) zijn oudevader ofgecomen ende anbestorven, die in denzelven boel gecomen sijn". De verweerders antwoorden met formalistische subtiliteiten, zij weten van geen renten en achten het ongeloofwaardig, dat eiser „sonder enich profyt van den voers. boel hemzelven die ses jaeren buyten lants onderhouwen heeft".

De volgende kenningen van 16 juni 1525 werden reeds besproken. De partijen waren *Willem Willemsz.*, eiser, en Mr. Florys *Willemsz.* voor zichzelf en als gemachtigde van *Willem Willemsz, (de) Bont* en *Jan Heynricxz.* namens hun huisvrouwen en *Dirck Heynricxz.* uit naam van zijn vrouw, verweerders. Geschilpunt was de restitutie van exuegeld [77]) en van het aan de weeskinderen van *Willem Florysz.* uitgekeerde bedrag [78]).

Eniqszins 'analoog met het geval van *Oude Jan Willemsz.* is dat" van *Willem Claesz.*[82]). Deze, mede een zoon van *Willem Willemsz.* (ter onderscheiding van wie hij de naam van zijn grootvader aannam), verzocht op 7 juli 1525 [110]) om de 96 rijnsgulden hem in zijn huwelijksvoorwaarden toegezegd alsmede de rente, „gemerct dat die voirs. XCVI rinsgulden den tijt van acht jaeren [111]) in den boe van *Willem Willemszoen* ende *Pietertgen Adriaensdochter* gebruyct zijn geweest". Verweerders achten zich niet overtuigd, „gemerct dat sij bij die hylicxe voirwairden niet geweest en hebben noch daer niet van en weten, ende tis oick geen manier dat die kinderen haer ouders haer hylickgoet soelange o'nderlaten den tijt van VIII of X jaeren [111]), want jongeluyden, als sij tesamen vergaderen in hylick„ zeer behoeftich zijn, dus is wel te presumeren dat deysscher lange betaelt is van die voirs. somme".

Wie evenwel niet voor zijn belangen op kon komen en wie het dus gold die te garanderen, was *Jonge Jan Willemsz.*, de nog minderjarige zoon uit het huwelijk van *Willem Willemsz.* en *Pietertgen Adriaensdr.* Op 23 oktober 1527 [112]) deed *Willem Willemsz.*, brouwer, „bij rade ende goetduncken van Meester *Florys Willemsz,* priester ende *Willem Claesz.*[82]) *als* broeders vant voirs. weeskint" bewijs „voir zijns moeders erve". Een lijfrente en 208 gouden karolusgulden behoorden tot het erfdeel, dat de brouwer voorshands beheren zou en voor welks gewin hij *Jonge Jan* tot zijn mondigheid onderhouden zou.

Het nageslacht in rechte lijn van *Willem Willemsz.*, uit zijn beide zonen *Willem* en *Jonge Jan*, nam later de naam *Van Thorenvliet* aan [113]). *Jonge Jan Willemsz,* was de vader van *Claes Jansz. van Thorenvliet, Pietertgen Jansdr.* en *Maritgen Jansdr.* „in de Seven Sterre", aan wie Clara later lijfrenten en gelden zou vermaken.

Van Mr. *Florys Willemsz.*, priester, horen wij nog tweemaal in 1528: in een bisschoppelijke rekening [114]) en in een vicariestuk, waarover nog gehandeld zal worden.

Ons is in afschrift een akte overgeleverd, een extract uit het weesboek der stad Gouda [104]), nopens het bewijs de 20e april 1536 gedaan door *Machtelt Willem Bonten weduwe* aan *Willem, Adriaen* en *Jannetgen,* nagelaten weeskinderen van *Willem Willemsz. (de) Bont,* zulks met consent van *Pieter Aertsz.,* haar man en voogd. Zij is dus reeds hertrouwd: haar man was, zo weten wij uit Clara's testament, zeilmaker. Onder de posten treft men aan: „dese naegescreven perceelen zijn desen boel1 angecoomen van Meester *Floris Willemss.,* broeder van *Machteldt* deser kinder moeder voors.".

Katryn Willemsdr., de gewezen conventuaal, is eveneens hertrouwd. *0th Gerritsz.,* haar nieuwe keuze, was goudsmid te Leiden en weduwnaar. In augustus 1556, wanneer in Schiedam het huis van wijlen *Geertruyt Florys Heynricxz.*'s *weduwe* verkocht wordt, treedt hij op, mede als voogd van *Machtelt Willemsdr.* Op 13 oktober 1556 is hij getuige bij het passeren van Clara's huwelijksvoorwaarden. Op 5 maart 1558 maakt hij met *Katryn Willemsdr.* een testament [115]).

Katryn Willemsdr. vermaakt daarbij *Maritgen Florysdr., Maerten Symonsz. Dou's* huisvrouw, haar nicht, een aantal losrenten, „noch negen karolusgulden payments voors. tsjaers lijffrenten staende ten lijve van *0th Gherrytsz.* ende *Katherine Willemsdr.* zijn huysvrouwe voors. ende de langstelevende van hem beyden, spreeckende up *Machtelt Willemsdr.,* nu deser werlt overleden, ende *Willemtgen Willemsdr.* tot Delft, der voirn. *Katherinen* zusteren", benevens de door *Katryn* na te laten inboedel, klederen, kleinodiën en juwelen. Voor *Maritgen Florysdr.* staan daar enige plichten en lasten tegenover. In hoeverre zij *Katryn's* nicht was, is niet duidelijk: haar kinderen worden in Clara's eerste codicil genoemd, wellicht zijzelf ook. „Voirt zoe maect de voirs. *Katryn Willemsdr.* alle de gueden die zij leggende heeft tot Vlairdingen ofte dairomtrent in schependom deen helfte *Willemtgen Willemsdr.* hair zuster voirs. ende bij haire oflivicheyt haire kinderen ende dander helfte die kinderen van z. *Machtelt Willemsdr.* mede hair zuster voirn.... Voirts maect de voirs. *Kathryn Willemsdr.,* dat *Jan Willemsz.* hair halve broeder, *Willemtgen Willemsdr.* voirn. haer zuster of bij offlivicheyt van hemluyden of enich van hem beyden hair kinderen tesamen met eenre hant in den plaetse van haer ouders ende dezelfde representerende, mitsgaders de kinderen van z. *Machtelt Willemsdr.* hair zuster oick tesamen met eenre hant in den plaetse van hair overleden moeder, hebben ende behouden zullen het lant twelck de voirs. *Katryn Willemsdr.* leggende heeft in Pijnakel, dair jegenwoordelicken noch proces omme hangt ongedecideerd voir den Grooten Rade tot Mechelen up ende jeghens derfgenamen van zalige heere *Jorys Jansz.* priester, die cnlancx leden tot Delft gestorven is, ende dat zoe vrij ende onvrij als tselfde lant de voirn. *Katryn* competerende is, mitsgaders alsulck lant als zij insgelijcx leggende heeft in Delftssgauw.".

Machtelt Willemsdr. is bijgevolg in de periode augustus

110) Alsvoren, f. 285v, 286.

111) Bij benadering laat zich hieruit het tijdstip van zijn eerste huwelijk afleiden: ca. 1515-1517. De huwelijksvoorwaarden (noot 82) zijn ongedateerd.

112) GA Leiden. weeskamerarchief, no. 113, register van grote bewijzen 1510—1581, f. 68, 68v.

113) Er was in Leiden nop een ander geslacht van die naam, in zekere zin nog geparenteerd aan dat van de brouwer. Diens zuster *Clemeynse Willemsdr.* (noot 91) had een zoon Mr. *Vranck Jonsz. Paets,* uit wiens huwelijk met *Beatrix Gerritsdr. van Steenevelt* — een kleindochter van *Jan Kerstantsz.* (noot 94) — een dochter *Jannetgen, gehuwd* met *Cornelis Huychensz. van Thorenvliet,* waaruit o.m. de bekende burgemeester *Vranck Cornelisz.* van *Thorenvliet en* diens zoon *Cornelis,* die op de buitenplaats Thorenvliet *onder* Valkenburg woonde (De Wapenheraut, jrg. 13 (1909), p. 248), waaraan het geslacht zijn naam gaf (De Nederlandsche Leeuw, jrg. 58 (1940), p. 409). Ik schreef over dezen in De Navorscher (noot 71); hetgeen ik daar over hun wapen opmerkte, durf ik niet te handhaven.

114) RA Utrecht, archief der bisschoppen, dl. 259, f. 56v. Verg. Dr. K. Heeringa, Rekeningen van het bisdom Utrecht 1378—1573, dl. 11 (Werken van het Historisch Genootschap, 3e serie, no. 59), 1932, p. 563.

115) GA Leiden, rechterlijk archief, no.76, testamenten X43-1552, f. 135—137v.

1556-5 maart 1558 overleden. Slechts in haar nakomelingen is het nageslacht van *Willem Florysz.* blijven voortleven. Wij veroorloven ons daarom enige aantekeningen over dezen.

Uit haar eerste huwelijk met *Willem Willemsz. (,de) Bont* werden drie kinderen geboren: een jong overleden *Willem,* Mr. *Adriaen Willemsz. de Bont,* priester, en *Jannetgen Willemsdr.,* gehuwd met *Claes Andriesz.,* goudsmid. Uit haar tweede huwelijk met *Pieter Aertsz.,* zeilmaker,, die zij eveneens overleefde, een zoo'n *Aernt Piefersz. Verhouck.* Van dezen zijn in 1598, ten tijde van Clara's testament, noy in leven Mr. *Adriaen Willemsz. de Bont* en *Jannefgen Willemsdr.*

Mr. *Adriaen Willemsz.* was op *13* oktober 1556 getuige bij het passeren van Clara's huwelijksvoorwaarden, Hij woonde te Delft en was gebeneficieerde van enige vicarieën, aldaar en te Schiedam. Een boedelinventaris van september *1603* van de hand van de notaris Van Overgaeu [116]) schetst zijn laatste dagen:

> „Alsoo tot kennisse van de vrunden van Meester *Adriaen Willemsz. de Bont* gecomen *was,* hoe dat dselve Meester *Adriaen* ende *Aryaentgen Dircxdr.,* mitte welcke hij als sijne dienstmaecht seeckere jaeren herwaerts huysgehouden hadde ende alsnoch huyshoudende was, soo deur heur beyder ouderdom als andere toevallende gebreecken alsnu heurluyder verstant, memorie ende sinnen onmachtich waren ende sij Aryaentgen voortaen niet en vermochten hem Meester Adriaen gemack ende behulpsaemheyt te doen, maer dat sij soowel als hij gedient ende gehantreyckt moste worden, waerdeur dvoors. Meester Adriaen niet gelegen nochte mogelicken was dselve huyshoudinge te continueren soo deur sijn imyotentheyt alsoock door sijn sober innecomen, maer dat daerinne anders vereyschte voorsien te worden, hadden daeromme dat sulcx behoorlicken soude mogen geschiedon de vrunden van den voorn. Meester *Adriaen Willemsz.* ende oock mede de vrunden van Aryaentgen Dircxdr. henluyden gepresenteert ende versocht gehadt ten opsien van heurluyder impotentheyt ende van dat sijluyden malcanderen roortaen niet langer vermochten te behelpen den voorn. Meester Adriaen ende Aryaentgen na hen te nemen. ofte elcx van hen tot heurluyder vrunden ofte heurluyder selffs costen in een eerlick burgershuys in de cost te bestellen ende elcx van hen een eerlick leven ende gemack te doen hebben als nae behooren, hadden mede sijn Meester Adriaens gebuyren, die soo sij seyden in vreese stonden dat bij aventuyre henluyden enich ongeluck van brant ofte andersints nut sijn huyse soude mogen comen, overmits hij Meester Adriaen als vooren verhaelt selffs niet gequalificeert was sulcx te mogen voorcomen, henluyden gevonden ende al tselve te kennen gegeven aan den E. Heeren Burgemeesteren ende Regierders deser stadt Delft ende aen denselven versocht gehadt, dat henluyden souden believen de vrunden van den voorn. Meester Adriaen te ordonneren daerinne te voorsien, dienvolgende sijn de vrunden van den voornoemden Meester Adriaen beneffens mijn notario ..... ten huyse van den voorn. Mr. *Adriaen Willemsz.* gecompareert, ende aldaer bij geschrifte gestelt alle tgene tot sijnen huyse worde bevonden.".

Jannetgen Willem&. wordt reeds op *14* april 1561 in een Leidse transportakte [117]) als weduwe vermeld. Uit haar huwelijk met *Claes Andriesz.,* goudsmid, was omstreeks 1547—1548 [118]) een zoon geboren, *Pieter Claesz.,* die als koperslager van Leiden op 10 oktober 1580 poorterrecht te Delft verkreeg [119]). In Clara's testament heet hij overleden; zij bespreekt zijn twee zoontjes elk een legaat. *Pieter Pietersz.* is zonder blijvende nakomelingschap overleden, waardoor zijn

116) GA Leiden, weeskamerarchief, no. 668b.
117) GA Leiden, rechterlijk archief, no. 67, waarboek 1560—1561, f. 125v, 126.
118) GA Leiden, weeskamerarchief, no. 1, comparitieboek 1570—1580, f. 77v.
119) GA Delft, oud-archief, no. 404, f. 49v.

legaat aan die van zijn broeder verviel. Deze, *Claes Pietersz.,* mandemakersgezel,, huwde als j.m. van Delft in (laatste huwelijksafkondiging in de nederduitse gereformeerde gemeente te Delft op 3) juni 1601 met *Maritgen Claesdr.,* j.d. van Rhenen [120]). Hij vestigde zich te Rhenen en nam de naam vân zijn oudoom *De Bont* aan. *Claes Pietersz. de Bont is* in 1632 ouderling van de gemeente te Rhenen [121]). Uit zijn drie dochters *Dirckgen, Fytgen* en *Aeltgen Claesdr. de Bont* een talrijk nageslacht.

Aernf Piefersz. Verhouck is volgens Clara's testament tweemaal gehuwd geweest. Zijn drie kinderen, uit zijn eerste huwelijk met *Catharina Willemsdr.* [122]) een zoon *Pieter,* uit het tweede een zoon en een dochter, verkrijgen elk een legaat. Het legaat van *Pieter* en dat van de dochter *Willemtgen* versterft op hun broeder *Hypolitus Aerntsz. Verhouck.* De *Verhouck*'s verkregen ook de rechten op de Schiedamse vicarie, eveneens een familiestichting die nog ter sprake komt: *Pieter Arenfsz. van der Hoeck* te Delft fungeert op 31 augustus 1615 als collator [123]); eerst in 1736 is, door het kinderloos overlijden van *Daoid Hypolitus Verhoek,* het patronaat gekomen aan *Jan Jansz. Wannee* [124]).

§ 6. Florys Heynricxz. en Geertruyt.

Willem Florysz, was een zoon van *Florys Heynricxz.* [125]). Deze wordt in een betrekkelijk laat afschrift van de Schiedamse handvest van 8 augustus 1463 [126]) genoemd onder de XXI die door Filips de Goede aangewezen werden tot de magistraatsbestelling.

Andermaal vinden wij hem op 20 maart 1475 [127]), verwikkeld in een rechtszaak. Baljuw en goede lude van den gerecht, bijeen ten stadhuize om te zoenen *Florys Heynricxz. en* Adam Jansz., doen na het horen van partijen uitspraak: „Alsoe hem *Florys* voirnt. hoger ende breder vermeten heeft als eerst van die XXV scilden die hij zeide dat se Adam optie Overmaesse marct ontf. soude hebben, ten andere van cracht ende gewelt dat Adam geclaicht soude hebben, ende ten derden dat hij *Florys* bij der heuyke of bij den tabbaert getogen soude hebben doe hij opstont om tvonnis, twelcken al alsoe niet en is, soe zeggen zij *Floren* voirnt. in die helft van die cost. Voort alsoe Adam nye ïnt belijt comen en woude dat hij geseit hadde dat Floren die stede verderven soude, soe" veroordelen zij hem tot de andere helft van de kosten. Daarenboven zal Adam evenwel *Florys* om vergiffenis bidden en, ter ere Gods en ter genoegdoening van *Florys,* voor Pinksteren a.s. met 28 man om de kerk gaan en offeren.

Florys Heynricxz. overleed in 1480 blijkens het opschrift

120) GA Delft, retroacta van de burgerlijke stand, no. 3.
121) RA Utrecht, retroacta van de burgerlijke stand, no. 385a, f. 2.
122) GA Delf ,notariële archieven, no. 1526, f. 26.
123) ARA, archief van de Staten van Holland 1572-179.5, no. 1778a, f. 25, archief van het geestelijke kantoor van Delft, no. 593.
124) GA Delft, notariële archieven, no. 2727, akte 72. Verg. Nieuwe Schiedamsche Courant, no. 22441 (26 april 1954), p. 2.
125) Gededuceerd uit GA Schiedam, oud-archief, no. 82b (verhuurboek 1493—1568), f. 39, en het opschrift van het rouwbord van *Heynrick Florysz.*
126) GA Schiedam, oud-archief, no. 62, f. 27. Verg. Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en Westvriesland, in hun Edele Groot Mog. Vergadering genoomen in den jaere 1787, p. 2324; Dr. K. Heeringa, Rechtsbronnen der stad Schiedam (Werken der Vereeniging tot uitgave ler bronnen van het oude vaderlandsche recht, 2e reeks, no. 6), 1904,). 10, noot 10.
127) GA Schiedam, rechterlijk archief, no. 35, akte 305.

van een rouwbord door Wouter van Gouthoeven genoteerd [128]):

van de beide zerken vroeg de heer Hoek zich af: „Hebben beide broers een meisje *Muys* getrouwd of is het het wapen

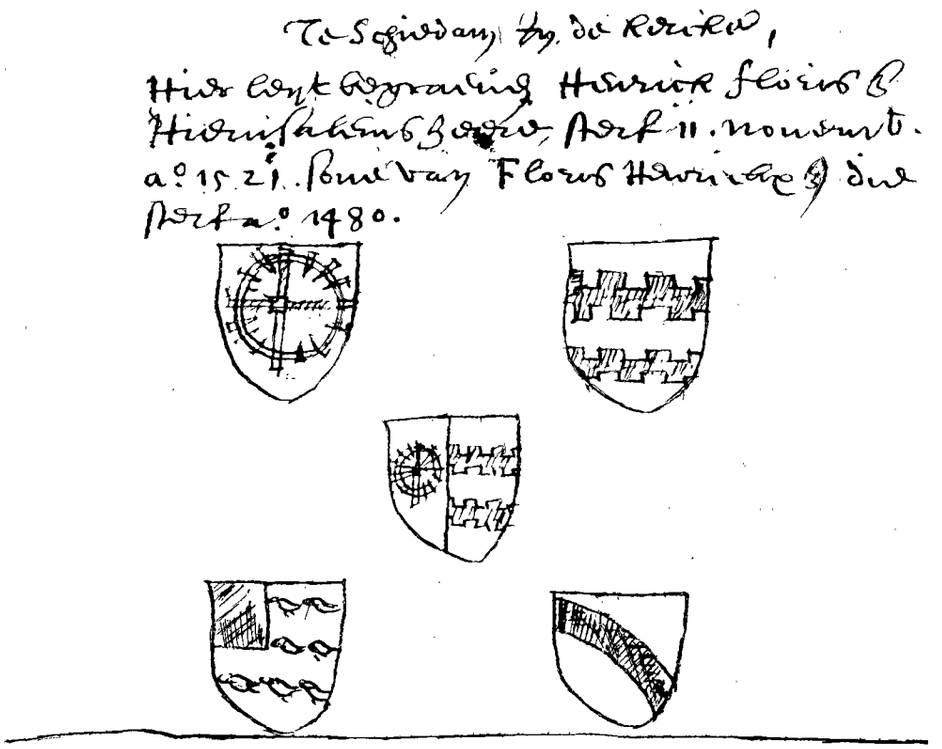

Afb. 5. Rouwbord van *Heynrick Florysz., 1520.*

Wij raken hiermede de wapenkwestie door de heer C. Hoek opgeworpen. Hier zij naar zijn artikel [129]) verwezen, waar — meer dan hier kan geschieden — de descendentie *van Heynrick Florysz.* [130]) *is* uitgewerkt. Volgens Buchelius waren op de zerk van *Willem Florysz.* twee wapens afgebeeld: le een molenrad, 2e zeven merletten zoomsgewijs, in de rechterbovenhoek vergezeld van een vrijkwartier (*Muys*). De nog aanwezige zerk van *Heynrick Florysz.* [131]) vertoont in het centrum het hoofdwapen: een molenrad, en in de hoeken vier kwartierwapens overeenkomstig aan die van het rouwbord. Ten aanzien van de gemeenschappelijke wapens van hun moeder ?". Ten aanzien van *Heynrick*'s overige kwartierwapens: twee beurtelings gekanteelde dwarsbalken *(Van Sevender)*, waarmede hij op het rouwbord zelfs het hoofdwapen deelt, en een schuinbalk (*Van der Burch)*, stelde de heer Hoek: „Ook hier blijft de vraag open of *Van Sevender-Tou van der Burch* de wapens van zijn vrouw of van zijn moeder zijn.".

Bij de eerste vraag heeft m.i. de laatste, bij de tweede de eerste mogelijkheid de voorkeur, gezien resp. de plaatsing van het wapen *Muys* ten opzichte van het wapen *Van Sevender*, hetgeen een echtgenote *Muys* van *Heynrick Florysz.* onwaarschijnlijk maakt, en het voorkomen van uitsluitend *Heynrick Florysz.* in het familieverband der *Van Sevender*'s [132]). De erfgenamen van *Sophia Korsten Jan Butzielsz.dr. van Sevender* [133]) hebben in 1540 en 1544 voor het Hof van Holland geprocedeerd [134]) over de eigendom van een halve woning gelegen bij de Zieken buiten Delft, „gemeen ende onversceiden met *Heynrick Floryszoons kinderen* van Sciedam". Het is hetzelfde goed dat genoemd wordt in de huwelijksvoorwaarden van *Anna Heynrick Florysz.dr.* en *Willem van*

128) Hs., voorlaatste pagina (f. 185v). Ik dank Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland voor zijn *toestemming tot* reproductie van de passage.

129) C. Hoek, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in de St. Janskerk te Schiedam, in Ons Voorgeslacht, jrg. 14 (1959), p. 113—117. Aanvullende gegevens in: C. Hoek, De oudste giftboeken van Matenesse, in Ons Voorgeslacht, jrg. 15 (1960), p. 86—95, 105—113, waaruit o.m. blijkt dat *Jacob Pietersz. van Buyten* gehuwd was met *Lysbet Heynrickxdr., voorzomer* dit niet reeds uit De Nederlandsche Leeuw, jrg. 70 (1953), p. 294, bekend was.

130) Heynrick *Florysz.*, geb. 1464/5 (GA Rotterdam, hs. Informacie ende enqueste anno 1494, f. 226v), Jeruzalemsridder, tresorier 1491, 1493, 1494, 1499, 1514, 1516, 1518, Heilige Geestmeester 1495-1497, X02-1504, 1506—1508, 1512-1520, hoofdman van de Ketelpoort 1496, getijdenmeester 1498, 151.0, 1511, visbewaarder 1.495, burgemeester 1501, 1510, 1515, 1517, 1520, broodweger 1502, 1506, schepen 1506, 1508, 1512, 1519, sleuteldrager 1506, 1508, 1510, 1512, 1515, 1517, 1519, waardijn van het laken 1513—1515 (GA Schiedam, rechterlijk archief, no. 89). Verg.. Enqueste upt stuck der verpondinghe (1494), 1876, p. 238. Nadere biografische gegevens in het vervolg van het bovenstaande.

131) Nederlandse11 Archief voor Genealogie en Heraldiek, jrg. 1 (1938/9), p. 204, 205 met afb.; A. Bijl Mz., De gedenkwaardigheden uit de Nederlands& Hervormde kerk te Schiedam, z.j., p. 21, 22; Ons Voorgeslacht, jrg. 14 (1959), p. 114, 115.

132) Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, dl. 12 (1958), p. 188.

133) „Joncvrouwe *Sophia Korsten Jan Buysiels van Sevendaers dochter*", † 1534 (aldus in ARA, archief van het Hof van Holland, no. 515, akte 207, alsmede Hoge Raad van Adel, familiearchief Van Slingelandt, no. 121, p. 152, 153 met haar kwartierwapens). Verg. S. van Leeuwen, Batavia Illustrata, 1685, p. 1139; Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, dl. 12 (1958), p. 188.

134) ARA, archief van het Hof van Holland, no. 511, akte 232, no. 515, akte 254.

Berckenrode van *20* januari 1522 [135]) „ waarin onder Anna's inbreng gerekend wordt: ,,noch twee ponden ende thien schellingen groten vlaems sjaers losrenten op een halve hoffstede toebehorende *Frans Dammass.* [136]) gelegen tusschen der stede van Delft ende dat sieckhuys, daeruut sij jaerlicx betalen moet *Neeltgen Kerssendochter* heure moeye, religieuse S. Barbaren binnen Delft, haer leven lang gedurende ende niet langer drie rijnsgulden sjaers". Een en ander geeft mij aanleiding tot de veranderstelling, dat de eerste vrouw van *Heynrick Florysz.* een zuster is geweest van *Sophia* en *Neeltgen,* allen dochters van *Korsten Jan Butzielsz.* [137]) en N. *van der Burch. Heynrick Florysz.* is op huwelijksvoorwaarden van 16 januari 1506 [138]) hertrouwd met *Duyffgen Joostendr.* Hij overleed blijkens zijn grafschrift op 11 nov. *1520, Duyffgen Joosfendr.* in 1533/4 volgens een inschrijving in het reeds eer genoemde register van ontvangsten van de Nieuwe Kerk te Delft [139]): „Seder Martini anno XXXIII... Ontfangen van *Duyffgen* de we. van *Heynrick Florisz.* van tSciedam van een testament besproken de kerck ende Onse Lieff Vrou tsamen comt XXVI s gr.".

Ik meen op grond van het bovenstaande aan te mogen nemen, dat de twee wapens op de zerk van *Willem Florysz.* die van zijn ouders zijn. De kleuren van het wapen van *Florys Heynricxz.,* een molenrad,. staan niet vast [140]); als helmteken vertoont de zerk van *Heynrick Florysz.:* een molenrad tussen een vlucht. Het andere wapen, *Muys,* werd gevoerd door een Schiedamse magistratenfamilie afstammend van *Jacob Muysz.,* een Schiedams poorter (le helft 15e eeuw) [141]).

Wij kennen *Florys Heynricxz.'s* weduwe uit enige bronnen. Op *27* februari 1486 wordt *Geertruyt Floren weduwe* door de stad Schiedam een losrente verkocht groot 1 £ 10 s vlaams waarvan in januari 1508 15 s gelost zijn [142]).

In het bedrachtboek van Schiedam [143]) staat tussen de electies van 1490 en 1491 een aantekening: „Dit zijn die drapeniersmercke ... Item *Geertruydt Floren* . ..". Zij was dus drapenierster, Daarop wijst ook de omstandigheid dat zij een vicarie stichtte op het altaar van de lakenwevers, dat van St. Quirinus. De gegevens erover zijn fragmentarisch; de fundatiebrief is bij mijn weten niet bewaard.

De vicarie werd in 1501 door *Geertruyt Florys Heynricxz. weduwe* gesticht op het altaar van St. Quirinus [144]) en St. Ursula in de St. Janskerk te Schiedam. Gebeneficieerde was haar zoon Mr. *Pieter Florysz.,* priester. Deze vindt men reeds op 20 december 1486 vermeld als koper van een huis [145]) en is derhalve als een oudere broeder van *Heynrick* en *Willem Florysz.* te beschouwen. Hij overleed evenwel kort na de stichting, want op 20 januari 1502 volgt de institutie van Mr. *Florys Cornelisz.* tot de vicarie „SS. Quirini et Ursulae" [146]), vacant door overlijden van zijn voorganger. Mr. *Florys Cornelisz.* is naar het oordeel van de heer Hoek „vermoedelijk een kleinzoon van Geertruyt, die dus nog òf een zoon òf een dochter gehuwd met Cornelis gehad zal hebben". Op 26 juni 1528 geeft hij met toestemming van zijn medecollators, Mr. *Florys Willemsz.,* priester, en *Jacob Oem,* burgemeester van Delft, tien hond vicarieland uit in erfpacht [147]). Mr. *Florys Willemsz.* stemt er op 21 augustus uitdrukkelijk mee in [148]). De confirmatie door de bisschop dateert van 14 oktober 1528 [149]). Van de vicarie horen wij wederom in 1551 doch het is een enigszins gecompliceerd beeld dat dan geboden wordt. Enerzijds ruilt Mr. *Florys Cornelisz.* zijn vicarie met *Adriaen Willemsz.* „pro beneficio titulari"; de datum is niet gespecificeerd, de ruil is vermeld in de rekening van de vicarisgeneraal van de bisschop van 1551/2 [150]). Anderzijds vindt op 8 juni 1551 de proclamatie plaats van Mr. *Florys Heynricxz.* tot dezelfde vicarie vacant door overlijden of vrijwillige resignatie van Mr. *Ftorys Cornelisz.,* een gegeven uit de rekening van de officiaal van de domproost-aartsdeken [151]). Ik zou hier de volgende verklaring ter discussie willen stellen: Mr. *Florys Cornelisz.* heeft, gezien zijn gevorderde leeftijd, de bediening met de inkomsten overgelaten aan een jongere kracht, *Adriaen Willemsz.,* en zichzelf met de titel van het beneficie vergenoegd. Zeer spoedig daarop overleed hij: rechthebbende was evenwel een neef die hem nader in den bloede bestond, Mr. *Florys Heynricxz,,* een zoon van *Heynrick Florysz.* Wellicht zijn het de aanspraken van *Adriaen Willemsz.* geweest, die *Florys'* institutie zo vertraagd hebben. Deze vond eerst op 12 juli 1553 plaats [152]), naar het heet „quia non reperitur in registris aut quia propter inundationem terrarum ac bonorum ad vicariam eandem spectantium"; klaarblijkelijk wist men het in Utrecht zelf niet. *Florys'* institutie impliceerde voor *Adriaen* althans de opvolging.

Op een dag, vermoedelijk de 3e, in augustus 1556 komen in Schiedam onderscheidene leden der familie bijeen, nakomelingen van *Heynrick* en *Willem Florysz.,* tot de verkoop van het huis van *Geertruyt Florys Heynricxz. weduwe.* De akte die slechts ten dele bewaard is, als bij toeval op een los blad papier dat nog twee voorgaande transporten van 3 augustus weergeeft [153]), luidt:

---

135) Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, eolleetie handschriften, hs. L. Opt Straeten van der Moelen, dl. III, p. 927, 928.

136) *Frans Dammasz. van Overvest,* zoon *van Dammas Symon Dammasz.z. van Overvest* (noot 89), tr. 24 nov. 1510 *Sophia Kersten (Jan Butzielsz.)dr.,* weduwe van *Dirck Dircxz. Dwyst van Voorhout* (ARA, archief van het Hof van Holland, no. 515, akte 254).

137) *Van Kerstant Jan Butzielsz.* (aldus in GA Delft, oud-archief, no. 676, maanboek 1482, f. 38) zijn nog bekend een zoon *Jan Kers Jan Butzielsz.z.* (alsvoren, f. 54) en een dochter *Maritgen Kerstant Jan Butzielsz.dr.* (GA Delft, oud-archief, no. 678, rekening 1554/5, f. 113v). Hijzelf is wellicht een zoon van *Jan Heynricxz. Butziel,* wiens zegel liet *Van Sevender*-wapen vertoont, verg. Boitet, p. 109.

138) GA Schiedam, oud-archief, no. 315, f. 138, 138v. Verg. Heeringa, Rechtsbronnen, p. 357-390.

139) Archief van het bisdom van Haarlem, archieven van kerken, kloosters en staties, no. 596, f. 180.

140) Van de wapenbeschrijving in Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, dl. 12 (1958), p. 123: *in* rood *een* molenrad van zilver, is m.i. de adstructie niet overtuigend.

141) De Navorscher, jrg. 64 (1915), p. 507.

142) GA Schiedam, oud-archief, no. 81, f. 33, 33v. Verg. Prof. Dr. J. H. Kernkamp, m.m.v. J. van Heijst e.a., Vijftiende-eeumse rentebrieven van Noordnederlandse steden (Fontes minores Medii Aevi, dl. 13), 1961, no. 13.

143) GA Schiedam, rechterlijk archief, no. 89.

144) ARA, archief van de Staten van Holland 1572—1795, no. 1778a, f. 10. De tekst in het vervolg van het bovenstaande.

145) GA Schiedam, oud-archief, no. 330, inliggend los blad. Verg. Heeringa, Rechtsbronnen. p. 158.

146) RA Utrecht, archief van het, kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 2, f. Gv. Verg. Grijpink, dl. G (Schielandia)„ 1935, p. 34.

147) GA Rotterdam, bibliotheek van handschriften, no. 1126, f. 21v—24.

148) Alsvoren, f. 24v—26.

149) Alsvoren. f. 26v, 27.

150) RA Utrecht, archief der bisschoppen, no. 544, rekening 1551/2. Verg. Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem, dl. 40 (1921), p. 165; Dr. K. Heeringa, Rekeningen van het bisdom Utrecht 1378-1573, dl. 11 (Werken van het Historisch Genootschap, 3e serie, nc. 59), 1932, p. 183.

151) RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 6, f. 104v. Verg. Grijpink, dl. 6 (Schielandia), 1935, p. 54.

152) RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 6, f. 164. Verg Grijpink, dl. 6 (Schielandia), 1935, p. 55.

„Heer *Floris Heynricxz.* priester met zijnen ghecoeren voecht *Korstiaen Pietersz.* voir hemselven, *Korstiaen Pietersz.* als man ende voicht van zijn huysvrouwe *Pietergen Heynricxsdr.* ende als ghemacht van *Anna van Berckenroede Heynricxdr., Oitho Gerritsz. als* man ende voicht van zijn huysvrouwe *Katheryna Willemsdr.* ende *mede* als voicht van *Machtelt Willemsdr., Willemgen Willemsdr.* weduwe van wiilen *Jan Heynricxz.* goudtsmit mit haeren ghecoeren voicht *Joest Huyghez., Joest Huyghez. van der Bye als* man ende voecht van zijn huysvrouwe *Maritgen Jacopsdr.,* vervanghende *Aeffgen Jacopsdr., Machtelt Jacopsdr., Cornelis Meynersz. ds* man ende voecht van *Geertruydt Jacopsdr.* ende *Heynrick Jacopz. van Buyten* ende *Jan Jacopsz. van Buyten,* allen achterghebleven kinderen van wijlen *Jacop van Buyten Pietersz.,* altesaemen erffghenaemen van *Heynrick* ende *Willem Florisz.,* hebben vercoft de Heylighen Gheestmeesters der stede van Schiedam een huys ende erve (dair Mr. *Floris Cornelisz.* zijn leven lanck durende usumfructum van ghehadt heeft uuyt crachte van *testament* van *Geertruydt Floris Heynricxz.* weduwe bij consente van *Heynrick* ende *Willem Florisz.* voirs.), belent an de oostzijde met den huyse van Mr. Pieter Cornelisz. ende an de westzijde met den huyse van Mr. Claes Huyghenz., staende in de Langhe Kerkstraet, voir de somme van vijftich pondt vlaems, te betaelen ses pondt vlaems ghereet nu te Bamis oerstcommende anno XVc ses ende vijftich ende voorts allen jaeren volgende op Bamis ses pondt totdat de volle somme betaelt sal zijn, mits een pondt hollandts staende opt voirs. huys ende acht jaeren verloepe renten van een pondt hollandts tsjaers te betaelen hij den voirs. Heylighen Gheestmeesters. . . . . .s bevonden dairop staende . . . . . g., van welcken 111 g. ..... Heyligheestmeesters zijn .... de vercoepers gheaecordeert. Ende soewat last dair meer *op* mochte commen, sal wezen tot perykel ende ....." (hier breekt het handschrift af).

Heer *Florys Heynricxz.* is op 13 oktober van hetzelfde jaar getuige bij het passeren van Clara's huwelijksvoorwaarden. Zelf had hij trouwens ook relaties tot Delft: op 12 september 1542 geproclameerd en op 2 oktober d.a.v. geïnstitueerd tot de vicarie op het H. Kruisaltaar in de Nieuwe Kerk [154]) en op 24 februari 1558 geproclameerd en geïnstitueerd tot de vicarie op het gelijknamige altaar in de Oude Kerk [155]), verdeelde hij zijn werkzaamheden over Delft en Schiedam. Hij overleed voor 18 maart 1559. Mr. *Adriaen Willemsz.* verkrijgt op die dag proclamatie en institutie tot de vicarie in de Delftse Nieuwe Kerk [156]), alsmede op 10 mei d.a.v. tot de Schiedamse vicarie [157]). Die in de Oude Kerk te Delft kwam aan een ander [158]).

Wie was deze Mr. *Adriaen Willemsz.?* Het heeft mij enige moeite gekost te bewijzen, dat wij in hem — hetgeen voor de hand lag — Mr, *Adriaen Willemsz. de Bont* hadden te zien. Het bewijsstuk vond ik tenslotte in een verklaring van 1 oktober 1615 [159]) van *Arent Welhouck,* wiens collatie door zijn vader *Willem Melchiorsz. Welhouck* [160]) en *Pieter Arentsz. van der Hoeck* op 31 augustus van dat jaar door de

153) GA Schiedam, rechterlijk archief, no. 326.

154) RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 3, f. 260. Verg. Grijpink, dl. 5 (Delflandia), 1934, p. S4.

155) RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 6, f. 279v. Verg. Grijpink, dl. 5 (Delflandia), 1934, p. 20.

156) RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 6, f. 306v. Verg. Grijpink, dl. 5 (Delflandia), 1934, p. 85.

157) RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom. no. 2464. dl. 6, f. 325. Verg. Grijpink, dl. 6 (Schielandia), 1935, p. 55.

158) RA Utrecht, archief van het kapittel ten Dom, no. 2464, dl. 6, f. 326v. Verg. Grijpink, dl. 5 (Delflandia), 1934, p. 20.

159) ARA. archief van het geestelijke kantoor van Delft. no. 593.

160) Een zoon van *Melchior Willemsz. Welhouck,* baljuw en schout van Schiedam, en *Aechten Jacob&.,* †16 *dec. 1597,* begraven in het graf van *Heynrick Florysz.,* verg. noot 131. *Aechten* of *Aeffgen Jacobsdr. was* een dochter van *Jacob Pietersz. van Buyten* en *Lysbet Heynrick Florysz.dr., verg.* De Nederlandsche Leeuw, jrg. 70 (1953), p. 294.

Staten bevestigd was [161]). De verklaring draagt het opschrift: „Memorie van den incomen van de prove eertijts gepossideert bij Mr. *Adriaen Willemss. de Bont* ende nu *Arent Welhouck".* De jaarlijkse inkomsten bedroegen van „vierdhalff margen lants gelegen over de Maes in Charloys in Smeetgenslant" f 36, „noch vyerdhalff margen lants gelegen alsvooren" f 48, en „twee margen lants gelegen in Maeslant" f 13. Vergelijking van deze opgave met de boedelinventaris van Mr. *Adriaen Willemsz. de Bont* van september 1603 [116]) leverde een frappante overeenstemming, behoudens dat de pacht van het laatste stuk toen f 18 was.

Niet dat Mr. *Adriaen Willemsz. de Bont* nu *Welhouck*'s onmiddellijke voorganger was, De afgeleefde priester is niet lang na de inventarisatie overleden. Tussen hem en Welhouck stond *Adriaen Winter,* een Leids student [162]).

Wij besluiten met de bevestiging door de Staten van de collatie (die de bisschoppelijke institutie verving) aan *Adriaen Winter* [144]), daar zij ons in de persoon van de collator terugvoert tot ons uitgangspunt:

„Den XIen january 1606. Upt versouck van jouffrouwe *Clara van Spaerwoude* weduwe wijlen Mr. *Arent van der Meer,* in sijn leven hogeheemraet van Delfflant, wonende tot Delff, so voor haerselven ende als geauthoriseert sijnde vanwegen *Sophia Corstiaen Carrendr.* voor de twede stem, omme te hebben approbatie van de collatie bij haer gedaen van zekere vicarie, gefondeert bij *Geertruyt Floris Heyndricxsdr.* in den jaere XVc een in Sint Janskercke tot Schiedamme op Sinte Quirynenoultaer, op *Adriaen Jacobsz.* anders genaempt *Adriaen Winter,* zoon van *Jacob Cornelisz. van der Boon,* onder expresse conditie dat uuyt deselve vicarie jaerlicx sal genyeten ende ontfangen *Pieter Pietersz.,* zoon van *Machtelt Pietersdr.,* geprocreert bij *Pieter Pietersz.* schoenmaecker haeren man, een gerecht derde paert vandien, is geappostilleert uts.".

161) ARA, archief van de Staten van Holland 1572-1795, no. 1778a, f. 25, archief van het geestelijke kantoor van Delft. no. 593. Bevreemdend is de confirmatie op 7 nov. 1615 van een begeving van dezelfde vicarie door *Pieter Reyersz. Bisschop aan Cornelis Jacobsz. Boon* (ARA, archief van do Staten van Holland 1572-1795, no. 1778a, f. 25v). De motivering is dezelfde; er heeft dus een dubbele begeving plaatsgevonden.

162) Blijkens ARA, archief van de Staten van Holland 1572-1795, no. 1778a, f. 23v, 24, is *Adriaen* Winter, †1615, een zoon van wijlen *Jacob Cornelisz. van der Boon.* De vader, een nakomeling der *Van Buyten's,* komt voor in Clara's eerste codicil.

Het echtpaar Christoffel van Nahuys-Margje van Ommeren en hun naaste familie [1]),

door W. A. Wijburc Jr.

Inleiding,

De stamreeks *Van Nahuys* in Ned. Adelsboek 1949 vangt aan met:

> *Chrystoffel Hendriksen van Nahuys,* die als soldaat in garnizoen te Emmerik in juli 1618 te Wijk bij Duurstede ondertrouwt met *Merrichgen Pieters van Ommeren,* j.d. van Darthuizen.

Uit de onderzoekingen van wijlen de heer W. Wijnaendts

[1]) Zeer erkentelijk zijn wij voor de medewerking en hulp verleend in het bijzonder door onze medeleden Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg en door do heren H. L. Kruimel, N. J. A. C. van Rossem en W. Wijnaendts van Resandt, welke laatste o.m. de aantekeningen van zijn vader ter beschikking stelde.

van Resandt [2]) is gebleken, dat *Christoffel van Nahuys,* in ieder geval van maart 1630 af tot zijn dood tussen juni 1636 en 16 okt. 1638 te Wijk bij Duurstede heeft gewoond. Van bloedverwanten van *Stoffel van Nahays* werd geen spoor gevonden.

Chrisfoffel's echtgenote *Merrigje Pieters van Ommeren* bleek volgens een acte van 5 maart 1671 [3]) juncto een acte van 12 mei 1671 [4]) een broeder *Otto* (overleden tussen 1666 -1671) te hebben gehad, wiens erfgenamen waren zijn neven (oomzeggers) *Pieter van Nahuys, Jan Theunissen van Ommeren* te Darthuizen en *Peter Rutgers van Garderen;* hieruit volgt dat *Margje* behalve een broeder *Otto* nog een broeder *Teunis* moet hebben gehad en een zuster die met *Rutger van Garderen* gehuwd was.

In feite is dit alles wat over *Stoffel van Nahuys, zijn* vrouw en haar naaste familie bekend is geworden.

Gezien de voorgeschiedenis van de stamreeks van deze familie [5]) en de vruchteloze pogingen van verschillende deskundigen nieuwe gegevens aan het licht te brengen, beloofde een nieuw onderzoek weinig resultaat.

Een soldaat, die te Wijk bij Duurstede verbleef, huwt met een meisje uit het onaanzienlijke dorpje Darthuizen, dat weliswaar een eigen gerecht had maar waarvan de archivalia pas een eeuw later beginnen. Zij voerden een bescheiden levensstaat (van vermogenstransacties bleek uit het rechterlijk archief van Wijk bij Duurstede niets). Hun zoon *Pieter* begon zijn loopbaan als dienaar van de heer van Ripperda en hun dochter *Agnes* was evenmin rijk met aardse goederen bedeeld (waarover hieronder meer). Toch is het opmerkelijk, dat zoon *Pieter* (1622-1678)' spoedig een duidelijker maatschappelijke status bereikte: hij was secretaris van Oirschot, later schepen en president-schepen, schout, plaatsvervangend hoofdschout en rentmeester van het Bodtgasthuis aldaar. Zijn nakomelingen bestegen snel de maatschappelijk ladder en velen van hen vervulden belangrijke functies in staat en maatschappij.

Het was duidelijk dat de bekende gegevens geen aanknopingspunt gaven voor een nieuw onderzoek, doch twee t o e v a 11 i g e vondsten in Utrechtse archivalia, nl. het aantreffen van een *Hendrick van Nahuys* en een huwelijk van *Teunis van Ommeren* uit Darthuizen, inspireerden ons tot een nieuw onderzoek. Bijna alle rechterlijke archieven in de driehoek Utrecht-Wijk bij Duurstede-Rhenen werden min of meer grondig doorzocht en, voorzover daartoe tijd en gelegenheid was, ook de stedelijke Utrechtse archivalia. De resultaten van dit onderzoek waren niet onbevredigend. Het bleek mogelijk *Margje van Ommeren* in een zeer uitgebreid Utrechts familiemilieu te plaatsen; haar ouders en familiewapen te vinden en een genealogie van haar familie samen te stellen. Toen eenmaal bleek dat zij bijzonder veel Utrechtse relaties had, was er ook reden hypothetisch aan te nemen, dat haar man *Stoffel van Nahuys* een zoon kon zijn van voornoemde *Hendrik.* Wij zijn er echter niet in geslaagd dit aan te tonen. Toch kan het nuttig zijn hetgeen ter zake werd gevonden vast te leggen, opdat voor latere onderzoekers vaststaat in welke richting men niet behoeft te zoeken c.q. waar een aanknopingspunt kan liggen voor verder onderzoek.

- -

2) Gepubliceerd in Naoorscher-Ned. Arch. voor Genealogie enz. 1951/1952, bl. 62, 65 en 109 e.v., en Ned. Leeuw 1953, k. 260 e.v.

3) R(ijks) A(rchief) U(trecht), not. J. van Sandick, Wijk bij Duurstede.

4) R.A. 's-Hertogenbosch; not. N. van Vlodrop te Oirschot.

5) Zie D. G. van Epen: Het predikantengeslacht Nahuys (Ned. Adelsarchief 1904) en aanvullingen in Navorscher 1908.

§ 1. Enige aanvullingen op reeds bekende gegevens Van Nahuys.

a) In de in het begin van dit artikel genoemde acten van 5 maart 1671, en 12 mei 1671 (die als bewijs voor de filiaties naast de familieaantekeningen bijzonder belangrijk zijn) wordt melding gemaakt van een testament van Otto *Pieters van Ommeren.* Naar dit testament werd vergeefs gezocht door wijlen de heer Wijnaendts van Resandt. Het zal ook onvindbaar blijven, want hij testeerde 4 febr. 1671 voor notaris Jacob van Bijller te Wijk bij Duurstede, wiens protocol niet bewaard bleef. Zijn neef *Jan Tonissen van Ommeren* bood als universeel erfgenaam een extract uit dit testament ter registratie aan aan het gerecht van Wijk bij Duurstede op 29 maart 1671. Daaruit blijkt dat tot de boedel o.a. behoorde 2 morgen 2 hont land met als belendingen oostw. *Marcelis van Velpen* en zuidw. het Gasthuis en 3 morgen land: boven *Willem 'Gerrifs van Ommeren* en beneden *Alert Jansz. van Rijswijck;* gelegen op Cortland in het gerecht van Wijk").

b) In de artikelen van wijlen de heer Wijnaendts van Resandt wordt melding gemaakt van de huwelijksmoeilijkheden van *Chrisfoffel's* dochter *Agnes van Nahuys* ten gevolge van de door majoor *Jan Quint* verbroken huwelijksbeloften. In een ongedateerd stuk (van ca. 1653?) verklaart zij haar met name genoemde eenvoudige uitzet, waaronder slechts één sieraad, niet te zullen verminderen. Zij wordt daarin genoemd *Angnieske Stoffels van Nahuys* en ondertekent eigenhandig *„Angenis van Nahuisen"* [7]). Haar procureur, notaris Gilpin te Rhenen, wenste blijkbaar zijn declaratie eventueel te verhalen op haar lijfgoederen. Zij huwde in 1664 met *Jan Richolf van Ruytenbeeck* [8]) en kreeg de volgende kinderen, die te Rhenen werden gedoopt (de vader wordt alleen als *Jan Richolt* vermeld) [9]):

1. *Christoffel 26* febr. 1665 (huwt met *Deliaan Roelofs).*
2. *Evert* [10]) 21 april 1667 (huwt *Johanna Bieshaar).*
3. *Hendrik 7* maart 1669.
4. *Anna Maria* en *Hendrina 12* juli 1671.
5. *Anna Maria 9* sept. 1674.

Jan Richolf, weduwnaar van *Agnijs van Naehuysen,* hertrouwt te Rhenen 27 okt. 1689 *Helena Pikardfs,* weduwe van *Lowijs Rose.*

Tot hen, die belang hebben bij de oplossing van het Na-

6) B.A. Utr.: Recht. Arch. Wijk bij Duurstede no. 586.

7) R.A. Utr.: Recht. Arch. Rhenen no. 533. Zie over deze kwestie uitroeriger Ned. Leeuw 1953, k. 260.

8) Navorscher 1951/1952, bl. 70.

9) **'Zin ook noot 10.**

10) De voornaam van deze zoon maakt het waarschijnlijk, dat diens vader Jan *Richolt van Ruytenbeek* een zoon is van *Evert Richolt en Ida van Ruytenbeeck,* welk echtpaar een huis c.a. genaamd de Hulck te Doorn verkoopt 17 mei 1644 (R.A.U. recht. arch. Doorn no. 1246). De Amersfoortse schepen *Jan Richolt van Ruytenbeek* komt in dit archief herhaaldelijk voor, o.a. 26 nov. 1650, 24 aug. 1656 en 20 april 1658. Verschillende andere leden van deze familie (zoals *Hermanus van Ruytenbeeck,* burgemeester van Frederiksstad) komen tevens voor in recht. arch. Doorn nó. 1244 o.a. 1 nov. 1644, 16 sept. 1647, 21 sept. 1647, 10 okt. 1665, 21 maart 1666, 17 jan. 1666. Voornoemde Amersfoortse schepen *Jan Richolt van Ruitenbeeck,* die volgens Ned. Leeuw 1953, k. 285, overleed in 1685, kan niet identiek zijn met de Rhenense *Jan R. v. R.* die met *Agnes van Nahuys* huwde.

Op 26 mei 1627 zijn te Amersfoort ondertr. *Evert Henrix van Richolt,* ruiter in do comp. van ritmeester Lachese, en *Ytgen Jans Jan van Rutenbeecksdr.,* won. te Doorn; te Doorn gehuwd 10 juni 1627.

huys-probleem, behoren dus ook degenen die afstammen van de Rhenense *Richolt*'s.

c) Zoekende in het rechterlijk archief van Rhenen kwamen wij een tijd- en naamgenoot van *Agnes van Nahuys* voornoemd tegen, t.w. een *Dirkje van Nahuys*, in een acte van 1 dec. 1662 waarin de Rhenense secretaris *Jacob Boumeister*, gehuwd met *Jacomina van Stralen*, mede namens zijn zuster *Maria Boameister*, machtiging geeft aan *Henrick Meijntz*, koopman te Zutphen, om over te dragen aan *Dirckje van Naehuys*, wed. *Joost Brugginck*, 2/9de deel van een halve camp land, genaamd de Bronckhorster Mathe, gelegen in het kerspel Wijchmond, die comparanten was aangekomen van hun tante *Elisabeth Boumeister*, laatstelijk gehuwd met *Christopher Marcijnenlingh* [11]).
Deze *Dirkje van Nahuys*, die wij zeker niet in Rhenense acten verwacht hadden, werd met haar voornoemde echtgenoot beleend met het goed Menninck te Hengel 2 jan. 1640 [12]). Hun kleinzoon, *Christoffel Brugginck*, wordt beleend'21 jan. 1682. Dezelfde *Dirkje van Nahuys* wordt 6 aug. 1642 vermeld als erfgenaam van *Servaas Petersz.*, burgemeester van Doesburg. Laatstgenoemde was 4 juli 1629 voogd over een zoon van *Jan Wetters en Mechteld von Nahuys* [13]). *Dirkje van Nahuys* moet overleden zijn tussen 1666 en 1668.
Wij konden in het kader van ons onderzoek aan dezz gegevens niet zohder meer voorbijgaan, omdat hier niet alleen opvallend is de naam *Nahuys* maar ook het voorkomen van de voornamen *Christoffel* en de Rhenense secretaris en notaris *Jacob Boumeister*, die procureur was van majoor *Jan Quint* contra *Agnes van Nahuys*. De indruk is wellicht niet ongegrond, dat er een familierelatie tussen *Dirkje van Nahuys* en de *Boumeester*'s bestond. Er is in deze kwestie echter nog een intrigerend punt n.l. een relatie *Boumeester-van Ommeren*. Volgens leenakten kwartier Zutphen bl. 23 werden beleend met de Boedelhavermaat onder Eefde:
Claes Verwer 13 okt. 1600:
Geertien Fleussener, huisvrouw van *Dirk van Ommeren*, als erfgename van haar vader *Claes Verwer* voornoemd 18 maart 1622:
Christoffel Boumeester als erfgenaam van zijn moeder *Geertgen Flussener* 1630.
Uit het leenregister van de St. Salvatorabdij (uitg. Gelre) leen no. 65 blijkt, dat de eerste echtgenoot van *Geertje Flussener* was *Jacob Boumeester*, die dus vóór 1622 moet zijn overleden.
Joost Bruggync, burger van Zutphen, en *Dircxken van Nahuys* voorn., nagelaten dochter van *Gerard van Nahuys*, burger tot Doesburg, zijn te Zutphen gehuwd 22 maart 1607.

In dit verband verdient de aandacht een in 1565 te Doesburg gesloten huwelijk van Gerrit *van Nahuyss* en *Betge van Keecken* (Ned. Leeuw 1923, kol. 26), alsmede enige aantekeningen uit de kerkrekeningen van Doesburg van wijlen de heer W. Ph. Veeren:
1605 ontf. van vrouw *van Nahuys van een* opening eener gruef voer oer sohn *Gerrit van Nahuys* 11 dlr.
1606 ontf. van *Uda* van Nahuys sijn gruef X dlr. (volgens Bijdr. en Med. Gelre 1938 blz. 347, overleed te Doesburg 24 okt. 1606 *Udo van Naehus*).

11) R.A.U. recht. arch. Rhenen no. 533.
12) Leenregister Gelre, kwartier Zutphen bl. 328.
13) Leenregister Huis Bergh, bl. 64 en 170.

1.609 vrou *van* Nahuys wed. van zal. *Gerrit van Nahuys* van een gruef ontf. 11 dlr.
1642 *Aeltien van Nahuys* (de na te noemen zuster van *Dircksken* voorn.?) grueff is geopend 2-5.
1651 28 juli van *Udo van Nahuys* sijn kindt 2-5.

'Omtrent het echtpaar *Brugginck-van Nahuys* werden uit enige losse aantekeningen, die door derden ter beschikking werden gesteld, nog enige bijzonderheden bekend, t.w.:
Leenregister Keppel; leen Holthuisen onder Angerlo.
1642 5 mei *Jois Bruggingk* als man van *Dercksken van Nahuys*, enig nagelaten zuster van *Aeltien van Nahuys*. weduwe, die het leen gekocht had van Reinier van Raesfelt.
1646 jan. 8 Dezelfden maken het leen deelbaar onder hun kinderen.
1653 aug. 27 *Johan Rauwerts* als hulder voor zijn schoonmoeder *Derrixken van Nahuys*. (Hij was gehuwd met *Christina Brugginck;* uit hun huwelijk *Meintien Rauwers* 1639-1712 die in 1667 met *Laurens Solner* huwde: zie leenreg. Bergh. bl. 70 en Ned. Leeuw 1923, k. 107).
1666 sept. 11. *Derrixken van Nahuys* laat haar testament goedkeuren. Volgens haar testament (van 6 sept. 1666) was haar zoon *Hendrik Brugginck*, jur. lic., „sinneloos"; daarom vermaakte zij aan diens zoon *Joist Brugginck* het 1/4de deel van haar nalatenschap n.l. Ripperbants goed (leen van Bergh) Kleyn Holthuysen (leen van Keppel) en Menninck (leen van Gelre). Het huwelijk voor voorn. zoon *Henricus Brugginck*, zoon van *Joost Brugginck*, burger van Zutphen, werd aldaar ingeschreven 9 nov. 1651. Hij huwde toen met *Maria Weenink*, weduwe van *Carel Nijs* en dochter van *Berent Weeninck* [14]) (Maasgouw 1959 bl. 184)'.
De mogelijkheid, dat de Nahuys-afstamming uit de archieven van Zutphen of Doesburg te voorschijn komt, lijkt niet uitgesloten. Het zoeken in deze buiten ons werkterrein liggende archieven wordt gaarne aan de belangstellende lezers aanbevolen. Ook een negatief resultaat is een resultaat in de methode der eliminatie.
Ter aanvulling van gegevens *Van Nahuys* gepubliceerd in Navorscher 1951/2 bl. 68 en 69 uit de archieven van Doetinchem en Deventer de volgende archiefsprokkels:'
Ondertrouwd te Deventer 18 sept. en gehuwd 9 okt. 1641 (Ned. Herv.) *Wilhelmus Rojer*, licentiatus medicinae in de Norenb.straat en *Anneken van Nahuys*, dr. van *Adam* aan de Nieuwe Marckt (hij tekent *Royer*).
id. 17 sept. en gehuwd 6 okt. 1614 *Joannes Röllvinck* van Buinen, won, op ter Höneper Moele, en *Elsken Gerryts van Nahuys, won.* bij *Peter van Bon* in de Weteringstr.
Ondertrouwd te Vollenhove 30 mei 1669 (att. naar Kampen 13 juni) *Hendrick Hendrix van Nahuys*, j.g. en *Kersjen Harms*, beide tot Campen.
In de Inventaris van het Oud-archief van Doesburg komt voor een echtpaar *Joachim Horstinck-Beerntien van Nahuys* gehuwd ca. 1630.
Uit de aantekeningen van wijlen de heer Wijnaendts van Resandt bleken de volgende gegevens:
Kentenisse van Zutphen 3 mei 1603 fam. *van Nahuys*.
Volmachten enz. Doesburg: 9 jan. 1611 *Machtelt van Nahuys*, wed. *Thomas Biesten; 4* april 1616 *Gerrit van Nahuys* uit Keulen: 1665 *Jochum Horstinck* wedr. *Berentina*

14) Zie voor deze familie *Weeninck:* Leenregister St. Salvatorabdij (uitg. Gelre) leen no. 92.

van Nahuys; 1644 Anna van Nahuys vr. van *Joh. Lupken;* 1639 *Anna van Nahuys wed. Henric Aalsen.*

Renunciatieboek Deventer 1501—1505 p. 14 *Gheert Nahuys* en *Gerberich* zijn vrouw. 1501, zie ook p. 51.

In het herv. trouwboek van Heusden werd d.d. . . . dec. 1600 aangetroffen het huwelijk van *Dirck van Nahuys,* van Doesburg, soldaat onder kapt. Assendelft met *Metje Pombres (?) Willemsdr.* j.d. van Wessem, won. te Dordrecht.

d) Te Rhenen kwamen wij nog een tijdgenoot Van Nahuys van *Agnes van Nahuys* tegen n.l. in een acte van 20 april 1677 in het protocol van not. Jacob Boumeester t.w. *Aeltgen Peters Bosch* wed. van *Aelbert Claes van Nahuys.* Aan hetgeen over hen in Navorscher 1951/2, blz. 68, gepubliceerd werd kan het volgende worden toegevoegd [15]): *Aelbert Claeszn. van Nahuys(en)* uit het Sticht van Munster, overleden te Utrecht 25 sept. 1665 huwt aldaar voor schepenen 14 juli 1638 met *Aeltje Bosch Petersdr.* beide won. te Utrecht.. Zij overleed na 31 dec. 1679 [15]). Hij was herbergier in de Doornboom en tekent als *„Aelbert Claesse van Nahues"* een acte van 5 aug. 1640 [16]) als getuige. Zij testeren 30 jan. 1654 voor nots. N. de Kruijff te Utrecht en benoemen tot voogden over hun kinderen *Henrick Bernts van der Linden* en *Jan Bosch.*

Kinderen:

1. *Nicolaus.* Hij wordt 24 febr. 1676 [17]) door zijn moeder gemachtigd (wonende te Achterberg), om al haar uitstaande vorderingen inzake levering van bier, wijn enz. te innen,
2. een ki n d, overleden te Utrecht 28 aug. 1643.
3. *Geertruid,* die huwt voor schepenen van Utrecht 25 april 1663 met *Jan Henricks van der Linden.*

Wij noteerden volgende losse gegevens te Utrecht:

Kerstmis 1543 wordt burger van Utrecht *Jan Jans van Ahuys* (Buurspraakboek).

Gehuwd te Utrecht 19 april 1642 *Jan van Ahuys,* soldaat onder de heer van Dona, en *Merrichjen Uldricx,* j.d. van Utrecht (gehuwd in het Anthoniegasthuis) .

Op 7 jan. 1638 gedoopt in de Geertekerk *Hendrick,* zoon van *Herme van Nahuyss* en *Aeltje Boeckers.*

Overleden te Utrecht: 27 maart 1648 *Gerrit Martens van Nahuys,* soldaat, nalatende vrouw en coll. erfgenamen: *12* okt. 1661 *Marten Arents Naehuyss;* 11 dec. 1671 *Evertje Jans* wed. van *Gerrit van Nahuys.*

e) In de bibliotheek -van het Gemeente Archief van Utrecht bevindt zich onder no. 2808 een exemplaar van een Stichtsche Almanak van 1783 met „aanteekeningen van ..... *Nahuys* (zoon van Ger. *Nahuys* en *Marg. Pott* en broeder van de Leidse professor G. *J. Nahuys)* over dagelijkse voorvallen en huishoudelijke uitgaven". Deze almanak bevat ongeveer 10 blaadjes met allerhande aantekeningen; de schrijver vermeldt zijn bezoekers; geeft de inhoud van zijn wijnkelder enz. De genealogische aantekeningen 'nam ik woordelijk over. Zij bieden geen nieuws, behalve een kleine aanvulling wat de plaats van begraven betreft:

„... sept. 1776 is mijn teder geliefde en beminnensweerdige vader overleden en de . . . dito begraven in de Jacobikerk".
(dit is dus *Gerardus Nahuys (1695-1776)* die met *Marg. Pott* (1713-1782) gehuwd was.)
„9 oct. 1781 is mijn zeer geliefde broeder de professor te Leyden en 3 dagen voor hem de 6 oct. zijn beminde huisvrouw *Catharina Walburg van Mansveld* overleden en bijde begraven tegelijk . . . oct. in de Jacobikerk".
(d.i. Dr. G. *J. Nahuys (1738-1781)* en echtgenote (1742—1781).)
„9 oct. 1782 is mijn jongste zeer geliefde broeder te Rotterdam overleden en . . . dito in de Jacobikerk begraven".
(dus *Aarnout Nahuys.)*
„20 dec. 1782 is mijn dierbare en godsvruchtige moeder overleden en 27 dito begraven in de Jacobikerk".
(dus *Margaretha Pott.)*

O.i. zijn deze aantekeningen gemaakt door Mr. *Rudolph Hendrik Nahuys.*

§ 2. Hendrik **Willems van Nahuys uit Utrecht,**

Bijzondere aandacht hebben wij besteed aan *Hendrick Willems van Nahuys,* die te Utrecht aangetroffen werd. Omtrent hem werd het volgende bekend:

1581 20 april. *Henrick van Aehuys,* oud omtrent 47 of 48 jaar, geeft een attestatie af [18]).

1586 25 apr. *Hendrik van Nahuys,* oud 50 jaar, geeft een attestatie af [19]).

1589 20 dec. *Anthonis Henricxszn. van Stadtloon* [20]), burger van Utrecht, zonder bloedverwanten of erfgenamen alhier, doet verschillende giften onder levenden onder voorbehoud van levenslang vruchtgebruik en schenkt o.a. aan *Willemtgen Heynricksdochter van Naehuys 50* gld. en benoemt deze *Hendrik* met nog drie andere personen tot zijn executeurs [21]).

1591 11 mei *Barbara Claesdr.,* vrouw van *Henrick van Nahuys,* wonende te Utrecht, schenkt als gift onder de levenden en onder voorbehoud van lijftocht al haar goederen aan *Willemtge Heynricksdr. van Nahuys,* dochter van haar màn verwekt bij *Willemgen Jan Haesenberchdr.* [21]).

---

15) Ter aanvulling van Ned. Leeuw 1911 en Wapenheraut 1913 bl. 235: not. G. van Doorslag te Amerongen 31 dec. 1679: *Ygien Peters* Bosch, huisvrouw van *Adriaan van Schoonhoven,* bijgestaan door haar zoon *Johannes van Schoonhoven* (ged. Utrecht 27 dec. 1648) en *Aeltjen Peters Bosch, wed. van Aelbert Claes van Nahuysen* transporteren *t.b.v. Jan Peters Bruer* te Amerongen een morgen hooiland nagelaten door hun broeder *Cornelis Bosch* op grond van een accoord van *13* maart 1679 *tussen de erven Cornelis Bosch en* de erven *Grietje Rijcks.*

Not. J. Boumeester Rhenen: 20 apr. *1677 Cornelis Peters Bosch,* wonende te Achterberg stelt zich borg voor zijn zuster *Aeltgen Peters Bosch.* wed. van *Aelbert Claes van Nahuysen* voor de betaling van *f* 100 aan *Willem van Bamburgh* wijnkoper te Utrecht enz. (zie ook acte van 13 april *1670).*

Register van Besoignes van de Momberkamer te Utrecht: 18 aue. 1652: vertoond wordt een testament van 15 juni 1650 van *Gerrit Peterse Bosch en Neeltje Gerrits,* waarin zij tot mombers benoemden *Aelbert Claesse van Nahuys; Adriaan Willems van Schoonhoven, en Jan Peters Bos.*

16) G.A.U. not. G. Houtman, Utrecht.

17) G.A.U. not. N. van Vechten, Utrecht.

18) G.A.U. not. J. van Herwaarden, Utrecht.

19) G.A.U. Reg. van procuraties en certificaties inv. 11 no. 175.

20) G.A.U. Transportregister.

9 febr. 1590 (trans.reg. Utrecht) *Anthonius Henricks van Stadtloon* doet afstand van de erfenis van zijn zoon Hendrik ten behoeve van diens weduwe *Swannelt Jacob van der Voorstdr.*

Andere testamenten van *Anthonis van Stadtloon* voorn. in het prot. van not. J. van Herwaarden te Utrecht d.d. 4 apr. 1590; 2 sept. 1590 en 14 spr. 1591.

21) G.A.U. Transportregister.

1592 10 juni In een testament van *Anthonis Hendricks van Stadtloon* wordt *Willemtje* voornoemd nog eens genoemd [22]).

1595 20 maart Getuigens van *Hendrick van Nahuys,* oud 60 jaar, burger van Utrecht, ten verzoeke van *Angnieta Poth,* wed. van de hopman *Jelis Schakel* [22]).

Hieruit kan dus volgend fragment samengesteld worden:

1. *Willem van Nahuys,* tr. N.N.

11. *Hendrick van Nahuys,* geb. ca. *1535* en † na *20* maart 1595, van beroep vermoedelijk koopman (daar zijn attestaties op handelstransacties betrekking hebben), tr. 1° *Willemptjen Jan Haesenberchsdr.,* waarbij een dochter *Willemtje;* tr. 2° vóór 11 mei 1591 *Barbara Claesdr.*

Deze *Hendrik van Nahuys* lijkt vrij oud om de vader te zijn van onze *Christoffel van Nahuys,* die in 1618 huwde. Hij was echter tweemaal gehuwd en zijn tweede vrouw kan belangrijk jonger dan hij zijn geweest.

Het feit, dat *Barbara Claesdr.* haar goederen vermaakt aan haar stiefdochter *Willempje,* behoeft niet in te houden, dat er geen andere kinderen uit Hendrik's eerste huwelijk waren of dat na 1591 uit het tweede huwelijk geen kinderen geboren werden. Er kan een bijzondere reden zijn geweest om *Willempje* in het bijzonder te bedenken (zij zou b.v. hulpbehoevend kunnen zijn geweest).

In dit verband is merkwaardig dat volgens een genealogie *Nahuys,* opgemaakt door Mr. J. van der Lely van Oudewater, in het bezit van de Hoge Raad van Adel, onze *Christoffel* geboren zou zijn in 1585 en dat zijn vader *Hendrik* in 1545 werd geboren. uitgaande van deze gegevens moet *Christoffe1* in 1618 bij zijn huwelijk. ca. 33 jaar oud zijn geweest. Aan welke bron de samensteller van deze genealogie zijn gegevens heeft ontleend zal wel altijd een raadsel blijven. Kende hij bovengenoemde Utrechtse gegevens en maakte hij een fout bij de aftrekking van de leeftijd van het jaartal ?

Het is mogelijk, dat *Hendrik van Nahuys* voornoemd na 1577 als zodanig in de Utrechtse transportregisters elders zou voorkomen. Een zeer grondig onderzoek in deze registers en in andere Utrechtse archivalia, waarbij in het bijzonder op de personen, die alleen met patroniem voorkomen, gelet moet worden, zou resultaat kunnen opleveren.

Op 12 okt. 15'87 werd een *Hendrick Willems,* kleermaker, burger van Utrecht. Van het archief van het snijdersgilde bleef echter nagenoeg niets bewaard zodat ook in deze richting onze pogingen faalden.

Het feit, dat *Anthonis van Sfadtloon* tot executeur benoemt *Hendrik van Nahuys* en diens dochter een legaat toekent, betekent uiteraard dat er een nauwe relatie tussen hen moet hebben bestaan. Van een familierelatie bleek echter nog niets; waarschijnlijker is dat zij slechts landgenoten waren en hun geslachtsnamen toponymen waren, want Ahaus en het nabij gelegen Stadtlohn liggen beide in het bisdom Munster.

Men zal zich af kunnen vragen, of er enige kans is dat een soldaat in garnizoen te Emmerik, die te Wijk bij Duurstede huwt, een zoon zou kunnen zijn van deze Utrechtse *Hendrik van Nahuys.* Wil een dergelijke hypothese enige waarde hebben, dan zal toch tenminste een relatie moeten blijken van *Stoffel van Nahuys of* van zijn vrouw *Margje van Ommeren* met Utrechtse kringen. Dit laatste nu bleek in bijzondere mate het geval te zijn.

Toen een rechtlijnig onderzoek Van Nahuys geen resultaat opleverde, hebben wij ons afgevraagd of de relatie tussen *Christoffel van Nahuys* en zijn vrouw tot stand zou kunnen zijn gekomen door een (#eventueel ver verwijderd) familiecontact tussen zijn en haar Utrechtse familie. Deze relatie werd echter niet gevonden. Gezien de uitgebreidheid van de Utrechtse archieven en de relatieve beperktheid van ons onderzoek liggen in deze richting nog vele mogelijkheden.

§ 3, De familiekring **van Margje van Nahuys geb. van Ommeren.**

I.

Uitgangspunt van het onderzoek waren de reeds bekende gegevens (zie de Inleiding) samengevat in schema A.

Het resultaat van het onderzoek is samengevat in het schema B.

Als bewijs voor de vermelde filiaties zijn drie acten van bijzonder belang t.w.:

12 juni 1580: *Peter Ottens van Ommeren,* wonende te Darthuizen, gehuwd met *Hillige Willem Hughensdr.,* nagelaten weduwe van *Jan Wouters de Kruijff,* geeft een schuldbekentenis af aan *Claes Gerrits,* gehuwd met *Margriet Wouters de Cruijff,* in verband met uitkoop uit de erfenis van *Wouter de Cruijff* gehuwd met *Aeltje* [23]).

10 nov. 1627: Testament van *Hillichje Willemsdr.* weduwe van *Peter van Ommeren,* wonende te Darthuizen; zij vermaakt een legaat aan *Heyltje,* dochter van haar zoon *Willem Jans,* verwekt bij *Aeltje Hendricksdr.,* zijn eerste huisvrouw. Uit dit testament blijkt, dat testatrice tweemaal gehuwd was en uit beide huwelijken kinderen had, die niet met

Schema A:

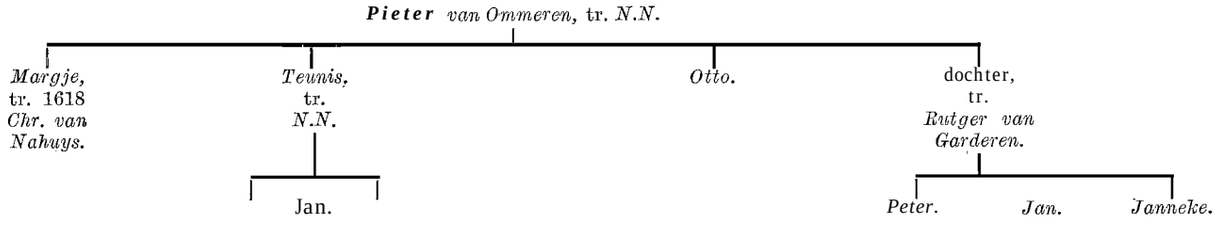

22) G.A.U. not. J. van Herwaarden, Utrecht.

23) R.A.U. recht. arch. Wijk bij Duurstede no. 582.

Schema B:

Peter Ottensz. van Ommeren, woont te Darthuizen
tr. voor 12 juni 1590
Hillichje Willem Hughensdr., weduwe van *Jan Wouters de Kruyff*

Otto, † 1671	*Aeltje*, tr. le. Utr. 1614 *Egbert Gerrit Egbertsz.*; tr. 2e. Utr. 1631 *Cornelis Gerrit Janszn.*	*Margje*, tr. W.b.D. 1618 *Christoffel van Nahuys.*	*Teunis*, tr. Utr. 1629 *Jannichje Jans Helmersdr.*	*Adriaantje*, tr. Utr. 1629 *Jacob Lubberts van Vollenhoven.*	*Lijsbetje*, tr. Utr. 1631 *Eutger Jan Helmertszn. (van Garderen)*

name genoemd worden, doch de verplichting krijgen *Heyltje* voornoemd te onderhouden en op te voeden. *Hillichje* tekent de acte met een kruisje [24]).

2 april 1642, 6 aug. 1644 en 16 apr. 1645: testamenten van *Maychgen Willems van Oostweert* (geen geslachtsnaam doch een toponiem), weduwe van *Dirck Hermans de Leech.* Deze zeer uitvoerige testamenten geven er blijk van dat zij niet onbemiddeld was. Zij maakt talrijke legaten n.l. aan:

Adriaantje van Ommeren, haar zusters dochter, won. te Utrecht;
Otto, Aeltgen en *Maychen van Ommeren,* kinderen van haar zuster *Hillichje van Ommeren;*
Willem Schijff Hendricks, zoon van haar zuster *Annichje Willems;*
Thonis en *Lijsbeth van Ommeren,* haar zusters kinderen, met voorwaarde dat zij een verplichting op zich nemen t.a.v. testatrice's nicht en „beruerde" dochter *Heyltje Willems:*
Albert Adriaans, wonende op Oostweert, haar broeders zoon;
Judith Hendricks Schijff, dochter van haar zuster *Annichje Willems:*
Anthonis Huychen, zoon van haar broeder *Huych Willems;*
Cornelis, Wijntje en Willem Jans van Oostweert, kinderen van haar nicht *Grietje Jans van Oostweert;*
Marrichje Jans van Oostweert, haar nicht;
Hendrick Gijsberts Weyman [25]).

De hierboven genoemde *Maychje van Ommeren is* ongetwijfeld identiek met onze *Marrigje Pieters van Ommeren en* wel niet alleen omdat *Maychje* een vrij veel voorkomende variant van *Maria* [26]) is, doch ook omdat vastgesteld kon worden, dat alle in bovenstaande testamenten voorkomende *van Ommeren*'s uit Darthuizen kwamen en veelal met het patroniem *Pieters* voorkomen en er bovendien volkomen overeenstemming bestaat met de uit geheel andere bronnen afkomstige gegevens blijkende uit schema A.

Toen bovenstaande acten eenmaal gevonden waren, was het duidelijk dat het onderzoek te Utrecht moest voortgezet worden. Het eerste resultaat was een genealogie van het geslacht waartoe *Margje van Ommeren* behoorde t.w.:

I. *Otto van Ommeren* tr. N.N. Hij moet voor ca, 1545 geboren zijn [27]).

II. *Pieter van Ommeren,* leefde te Darthuizen en overleed vóór 10 nov. 1627. Hij huwt vóór 12 juni 1590 met *Hillichje Willem Hughensdr.*, wed. van *Jan Wouters de Cruijff,* bij wie zij een zoon *Wouter* had, die bij *Aeltje Hendricksdr.* een dochter *Heyltje* had.

Abraham Booth heeft in zijn H.S. no. 390 [28]) veel

---

[24]) G.A.U. not. W. van Galen, Utrecht.
[25]) G.A.U. not. H. Ruysch, Utrecht.
[26]) Zo wordt b.v. de echtgenote van de tot het Wijkse regentengeslacht behorende Utrechtse brouwer *Steven Janszn. van Ommeren in* acte van 12 juli 1596 genoemd *Maychgen Ewits de Craen en 30* juii 1596 *Marychen Ewits de Craen* (not. J. van Herwaarden). Overigens werden op de genealogie van dit geslacht *van Ommeren* gepubliceerd in Ned. Leeuw 1908 zoveel aanvullingen gevonden (doch weinig verbeteringen) dat de samenstelling van een nieuw overzicht in overweging kon worden genomen.
[27]) Van *Ommeren*'s met de voornaam Otto, werden herhaaldelijk aangetroffen, doch zij konden nog niet geplaatst worden: 0.8.
'0th Corneliszn. van Ommeren transp. reg. Amerongen 14 jan. 1637 won. te Darthuizen.
Marigen 0th Jeliss van Ommeren, wed. van *Jan Gerrits van Schoonderwoert* moet eerder gehuwd zijn geweest met *Jacob* van *Velpen* en bezat een hofstede te Cothen (not. B. van Eek, Utrecht 16 sept. 1633 en 2 Juni 1634; not. N. van Lostadt, Utrecht 27 nov. 1630; not. S. de Romare, Wijk bij Duurstede 29 nov. 1649.
Nellichje Elisabeth Jansdr. wed. van *Cornelis van Ommeren* tot Derthuysen met Otto en *Mayken van Ommeren* (huisvrouw van Gerit Gijsberts?) haar kinderen in een obligatie van 27 okt. 1624 (H.S. Abr. Booth no. 390 in R.A. Utr.)
Maria vnn *Ommeren* Cornelis *Gelisznsdr.*, van Amerongen, huwt voor *schepenen* van Utrecht *14* aug. 1596 *Evert Nicolaeszn. van Dolre* (de latere maarschalk van Montfoort). Zie voor hen transp.reg. Utrecht 27 nov. 1596 en not. G. Vastert, Utrecht 31 dec. 1640.
Het van Ommeren-onderzoek is bijzonder gecompliceerd door het voorkomen *van* een familie *Bosch genaamd van Ommeren,* waartoe bleek te behoren *Cornelis Gerrits Bosch genaamd van Ommeren,* die als j.m. van Darthuizen te Amerongen hun-t 29 nov. 1657 met *Maygien Jans.* Dit echtpaar woonde ook te Woudenberg. Zij hadden 27 apr. 1675 twee onmundige kinderen (not. G. van Doorslag te Amerongen) die onder voogdij stonden van hun oom *Aart Wouters* van *Schevickhoven.* Een van die kinderen was *Reyertje Bosch* gehuwd met *0th Cornelis van Ommeren,* beiden overleden vóór 1697; maar het kan ook zijn dat deze *Otto* een zoon was van voornoemde *Cornelis Gerrits.* De erfenis van het echtpaar *0th van Ommeren-R. Bosch* gaat naar vier staken (recht. arch. Overlangbroek no. 1270 27 aug. 1.697; 21 nov. 1699; 16 mei 1700 enz.). Het lijkt er veel op dat deze familie *Bosch* te maken heeft met de familie Bosch, waaraan *Aelbert Claessn.* vnn *Nahuys* verwant was (zie § 1 sub d) *en* noot *15. Zou* dit zo zijn dan is er grond om te veronderstellen dat deze *Aelbert* (wiens naam kennelijk een toponiem is) *in* de een of andere familierelatie stond tot *Christoffel van Nahuys.*
[28]) R.A.U. *Abraham Booth,* overl. 1636 (broeder van de bekende Utrechtse burgemeester en genealoog Dr. C. *Booth*) was secretaris van Wijk bij Duurstede. Zijn aantekeningen werden overgenomen uit originele archivalia, die thans nog slechts ten dele aanwezig zijn. Het handschrift bevat. veel gegevens over Wijkse geslachten.

wapens overgenomen uit een wapenboek van *Geerlof Lucass Case.* [29]).

Bij zijn aantekeningen *van Ommeren* in dit H.S. geeft hij uit die bron een wapen op van *P(iete)r Otten vnw Ommeren nl.: gedeeld,* 1. 3 gaande leeuwen (dus het bekende van Ommerenwapen) ; 11. 3 gekroonde hamers 2 en 1. Volgens de collectie Muschart wijst dit laatste wapenonderdeel op een alliantie met de fam. Biels 1699 Maas en Waal; *van* Cloon 1694 Tiel; *Jacob Huberts* 1462 Utrecht of van de familie *Wttewael* te Utrecht (zie de stamreeks *Wttewaal van Stoetwegen* in Ned. Adelsboek).

Een alliantie met. een van deze families werd echter niet gevonden. Het meest waarschijnlijk lijkt een alliantie *Wttewaall* [29a]).

Op de familie van *Hillichje Willem Hughensdr.* komen wij nog nader terug.

Kinderen:

1. *Otto van Ommeren; zie* over hem de Inleiding en § 1 sub a). Hij was ongehuwd of is zonder kinderen overleden. Het is niet uitgesloten dat hij identiek is met de in een acte van 8 nov. 1627 [30]) voorkomende *Otto van Ommeren,* wonende te Willige Langerak en gehuwd met *Susanna Adriaansdr. van Ruitevelt,* weduwe van *Willem Bogaert.*
2. *Aeltje. Zij* huwt als *Aeltgen Peter Ottens van Ommeren,* wonende te Darthuizen, 1° voor schepenen van Utrecht 12 febr. 1614 met *Egbert Gerrit Egbertsz,* wonende te Zuilen. Zij hertrouwt te Utrecht 10 dec. 1631 met *Cornelis Gerrit Jansz.* won. te Zuilen.
3. *Marrigje (Maychje, Merrichen) van Ommeren Pietersdr.* huwt als j.d. van Darthuizen in juli 1618 (geref.) te Wijk bij Duurstede met *Christoffel van Nahuys,* soldaat enz., waarbij o.a. een zoon *Pieter,* (van wie het thans adellijke geslacht afstamt), en een dochter *Agnes* (zie hierboven)'.
4. *Teunis van Ommeren,* volgt 111.
5. *Adriaantje. Zij* huwt als *Adriaentgen Peter van Ommerensdr.,* won. te Utrecht, aldaar voor schepenen 7 nov. 1629 *Jacob Lubberts. van Vollenhoven,* waarbij o.a. een dochter *Hillegonda van Vollenhoven,* die huwde met Ds. *Ph. Specht* (zie Ned. Leeuw 1956, k. 375 [31]), en een zoon *Lubbertus van Vollenhoven,* schepen van Oirschot in 1660 enz.

[29]) Booth verwijst herhaaldelijk naar dit wapenboek van *Geerlof Lucas Cas* (die gehuwd was met *Franciska Ysacksdr.* en een dochter *Franciska* had; recht. arch. Wijk bij Duurstede no. 5S0 o.a. 21 mei 1583).

Dit wapenboek moet een interessant document zijn. Wijlen Jhr. van Beresteyn noteerde grafschriften uit Wijk bij Duurstede, die in de literatuur niet te vinden zijn. Kan het zijn dat dit wapenboek zich thans bevindt in de collectie Van Beresteyn?

[29a]) De *Wttewael's* komen behalve te Utrecht ook te Schalkwijk en omgeving veel voor; zij ontleenden hun naam aan het dorp 't Waal (Tul1 en 't Waal). In de stamreeks *Wttewaal* in Ned. Adelsboek komt voor *Marcelis Adriaan Jansz. Wttewaell,* die in 1600 huwde met *Johanna van, Ommen, dr.* van *Lubbert Hessels van Ommen. Laatstgenoemde* komt echter ook voor als *Lubbert Hessels van Ommeren* b.v. in zijn testamenten in het protocol van not. J. van Herwaarden te Utrecht (10 juli 1602, 12 mei 1608 en 5 jan. 1611) met zijn zoon *Jan Lubberts van Ommeren genaamd Blom,* predikant te Nieuwkerk. Zijn dochter *Maria Lubbert Hessels van* Ommen (gehuwd met de boekverkoper *Johan van* Doorn) komt ook wel als van Ommeren voor (9 sept. 1660 not. G. Vast&, Utrecht, evenals zijn dochter *Agneta* 23 apr. 1631 bij not. W. Brecht te Utrecht).

[30]) G.A.U. not. W. van Galen te Utrecht.

[31]) Ds. *Philippus Specht* werd weliswaar in 1637 geboren (Wapenheraut 1918, blz. 200), doch dat hij een zoon is van *Peter Specht* en *Claesje* van *Vollenhoven* is dubieus. Deze *Claesje* (Gerrit *Hendrik Lubbertszn.dr*) *van* Vollenhoven was een achternicht van *Hillegonda (Jacob Lubbert Lubbertszn.dr.) van Vollenhoven;* over dit geslacht hopen wij een afzonderlijk artikel te schrijven.

Adriaantje van Ommeren overleed te Utrecht 21 mei 1680 en haar man aldaar op 28 sept. 1668.

Zij testeren 6 nov. 1666 voor nots. G. Houtman te Utrecht en noemen dan hun zoon *Lubbertus* [32]) en (niet met name) zijn zusters.

6. *Lijsbeth. Zij* huwt als *Lijsbetje Peter van Ommerensdr.* won. te Darthuizen voor schepenen van Utrecht 19 nov. 1631 met *Rutger Jan Helmersz.* Hij moet dus *Rutger van Garderen* zijn, hetgeen bevestigd wordt door de opeenvolging vah beleningen met een leen te Neerlangbroek [33]). 9 sept. 1615 wordt beleend daarmede *Johan Helmers* tot Doorn; 2 febr. 1637 *Rutger Jansz* na dood van *Jan Helmers* zijn vader; 20 aug. 1663 [34]) *Rutger Jansz van Garderen* draagt dit leen op aan *Cornelis Gerrits Vernier.*

111. *Teunis.* Hij huwt als *Teanis Peters van Ommeren,* wonende te Darthuizen, voor schepenen van Utrecht op 11 april 1629 met *Jannichje Jans van der Horst,* won. te Doorn. In een bron die zelden geraadpleegd wordt, n.l. de bijlagen bij het schepentrouwboek [35]), werd een attestatie aangetroffen van Conradis Sagelius, predikant te Doorn, die verklaart dat de geboden tot Doorn hebben plaats gevonden; daarin wordt de bruid vermeld als *Jannichie Jansen Jan Helmersdr* [36]). De moeder van de bruidegom *Hillichje van Ommeren* tekent met een kruisje. Uit dit stuk zou opgemaakt kunnen worden, dat de bruid gereformeerd was en de [bruidegom niet, dus vermoedelijk R.K.

Kinderen:

1. *Jan,* volgt IV.
2. Gezien plaats van herkomst en patroniem zeer waarschijnlijk *Pieter Teunis van Ommeren,* van Ameron-gen, oud 34 jaar, woont Heerengracht, ouders dood, geassisteerd met Luycas Abrahamsz., die te Amsterdam (kerk) 7 april 1674 ondertrouwt met *Tryntje Jaspers,* van Amsterdam, weduwe van *Adriaan Hendricks,* won. Leidsegracht.

   Hij hertrouwt idem 25 okt. 1675 als *Pieter van Ommeren v* an Laersom (sic d.i. dus Leersum, waaraan het gehucht Darthuizen grenst), adelborst van de ratelwacht, wedr. van *Trijntje Jaspers,* met *Grietje Willems,* van Sevenhoven, ond 35 jaar. Zij hertrouwt

[32]) *Nu* kan ook een antwoord gegeven -worden op een vraag van de heer van E(pen?) in Ned. Leeuw 1925, k. 320, over een *Lubbertus van Vollenhoo,* schepen van Oirschot in 1660. Hij sollieitecrcle naar het rentmeesterschap van het kapittel van Oirschot blijkens twee requesten in Requesten Staten Generaal (liassen) 16 jan. en 16 juni 1664 en wordt daarin vermeld als geboren te Utrecht. Hij wordt herhaaldelijk in zakelijke relatie tot *Pieter Christoffels van Nahuys te* Oirschot vermeld (o.a. not. J. v. d. Kerkhoff 28 juli 1664 en Joh. van Oeckell 18 jan. 1664). Het is *nu* wel duidelijk dat deze *Lubbertus van V.* zijn Utrechtse neef was. Nu kan echter ook verklaard worden waarom *Pieter* van *Nahuys* bij zijn huwelijk op 25 mei 1645 met *Catharina Soetens,* j.m. van Utrecht wordt genoemd; hij zal toen opgenomen zijn geweest in het gezin van zijn oom *Jacob van Vollenhoven,* aldaar (zie Navorscher 1951/2 bl. 71).

[33]) R.A.U. Repertorium op de Stichtse lenen no. 1870 en 1871.

[34]) R.A.U. Repertorium op de Gaasbeekse Lenen no. 1893.

[35]) G.A.U. inv. 11 no. 3295. De schepenen, die voor het sluiten van niet-gereformeerde huwelijken te Utrecht werden aangewezen heetten huwelijks-commissarissen.

[36]) De toevoeging „*van* del- Horst" aan haar naam zal vermoedelijk alleen er op duiden dat zij woonde op — de thans nog in ander verband bekende — De Horst te Doorn.

te Amsterdam (kerk) 28 sept. 1686 met *Philip Assingh,* wedr. van *Marrifje Roelofs.*
Te Amsterdam werd verder geen onderzoek ingesteld.

IV *Jan van Ommeren* huwt tussen 1648 en 1697 *Geerfien van Ommeren* [37]), dochter van *Cornelis Corneliszn.* en *Maychje Hermans. Jan Tonissen van Ommeren* was universeel erfgenaam van zijn oom *Offo Piefers van Ommeren.*

1721 3 maart *Geertien van Ommeren wed. Jan van Ommeren* geeft met haar kinderen *Cornelis, Otto en Jan een* schuldbekentenis af aan Hendrick Corneliszn. van Blanckesteyn 3s).

1729 27 okt. *Cornelis, Otto* en *Jan. van Ommeren,* tevens optredende voor hun zwager en zuster *Bastiaan* de Jongh gehuwd met *Maria van Ommeren* (krachtens proc. van 1 juli 1722), transporteren aan Aelbert de Cruijff 3's).

1732 14 okt. *Jan van Ommeren* erfgenaam van zijn broeder Cornelis, *die* gehuwd was met *Jannigje* van *Dam,* weduwe van *Gerrit* de *Cruijff* 39).

Kinderen:

1. *Cornelis,* tr. *Jannichje van Dam,* weduwe van *Gerrit de Cruyff* en dochter van de secretaris van Overlangbroek *Willem van Dam* [40]).
2. *Offo,* volgt VA.
3. *Jan,* volgt V B.
4. *Maria,* tr. *Basfiaan de Jongh.*

VA, *Otto van Ommeren,* schepen van Darthuizen o.a. 28 okt. 1714 [41]), tr. Overlangbroek 21 nov. 1718 *Gijsbertje van Garderen.*

Kinderen gedoopt te Langbroek:

1. *Jan,* ged. 23 juli 1719, huwt in 1742 *Maria Cock,* dochter van *Johannes en Hendrikje Jans* (huw. voorw. nots. A. van Veersen te Amersfoort 16 nov. 1742).
2. *Willem,* ged. 1 jan. 1722 (getuige *Elsje Coenraadfs van Essen,* wed. *van Garderen)'.*
3. *Geerfruid,* ged. 1 jan. 1724.
4. *Elsje,* ged. 3 maart 17'26.

V B. *Jan van Ommeren,* woonde te Darthuizen, tr. 1° Leersum 25 febr. 1720 *Nolleke Peters Bruusen* (ook *Bruuren):* tr. 2" Leersum 23 aug. 1722 *Dirkje Willems van Lochorsf.*

Uit het eerste huwelijk:

Jan Tonnissen, ged. Leersum 14 mei 1722.

Uit het tweede huwelijk:

Elf kinderen, gedoopt te Leersum en Langbroek tussen 1724 en 1745.

37) De kinderen van Cornelis Cornelis *van Ommeren* verkopen 25 okt. 1679 een huis te Cothen aan Herman Loyen Craen (R.A.U. recht. arch. Cothen no. 1279) *Jannichje, Lijsbet, Cornelis Corneliszn van Ommeren* de jonge mede namens hun zuster *Joosien* oud *23 jaar* (in 1689 te Doorn gehuwd met *Cornelis Jordense Vos)* transporteren aan hun zwager Jan *Teunissen van Ommeren* (gehuwd met hun zuster *Geertien van Ommeren)* 24 apr. 1686 recht. arch. Cothen no. 1279.

35) R.A.U. recht. arch. Langbroek no. 1270.

39) G.A.U. not. B. J. van Sweerd, Utrecht, zie ook acte van 16 juni 1725 in recht. arch. Langbroek no. 1270.

40) Zie de gegevens *van Dam* in Ned. Leeuw 1950, k. 310.

41) R.A.U. recht. arch. Darthuizen no. 1243 x.

II.

De zuster van *Hillichje Willems Hugens,* de moeder van *Margje van Ommeren,* testeerde als *Mauchen Willems van Oostweert.* Dit bleek echter een persoonlijk toponiem te zijn. Het bleek, dat zij deze toenaam voerde omdat zij woonde in de Oostwaard, gelegen in een bocht van de Vecht tussen Zuilen en Maarsen in, waar het huis Oostweerd gelegen was, dat volgens Van der Aa in 1294 onder de riddermatige goederen behoorde en in het midden van de vorige eeuw eigendom was van de Amsterdamse schepen Abraham Croock [41a]). Uit het onderstaande zal blijken, dat het onderzoek plaats vond op een terrein vol voetangels en klemmen. Wij menen er desalniettemin in geslaagd te zijn alle familieleden, die genoemd worden in de testamenten van *Maychje Willems (zie* het begin van § 3), in hun juiste relatie te plaatsen.

Over de stamvader is nog niets meer bekend, dan dat hij was *Willem Hugenszn,* die vóór ca. 1572 gehuwd moet zijn met N.N.

Kinderen:

1. *Maychgen:* zij huwt voor schepenen van Utrecht 27 maart 1602 als *Maria Willems Hugendr.* met *Dirck Herman Dircks,* beide wonende op 't Oostweert. Zij overleed te Utrecht 12 mei 1645.

   1625 4 okt. *Maria Willems,* wed. *Dirk Hermans de Leech,* won. op Oostweert, met als haar voogd *Johan Wttewaell,* schepen van Utrecht, en *Gosen Huberts van Schaycl* gehuwd (te Utrecht 30 nov. 1600) met *Henrickje Herman Dirks de Leech* als erfgenamen van *Herman Dircks* de *Leech* hun vader, die erfgenaam was van zijn zoon *Dirk Hermans,* gehuwd met *Maria Willems* voornoemd [42]).

2. *Adriaan;* m.i. identiek met *Adriaan Willems,* die als olieslager in de Man te Utrecht 13 aug. 1597 attestatie krijgt om te Maarsen te huwen (schepentrouwboek) met *Maria Cornelisdr. van Oosfweerf.*
   Uit dit huwelijk een zoon, die als *Aelbert Adriaans Willems,* wonende op Oostweert, te Utrecht, voor schepenen huwt 11 febr. 1632 met *Grietgen Claes de Wiffendr.,* wonende op de Steenweert áan het Culemborgse veer. Hij testeerde met zijn vrouw als *Aelbert Adriaans,* bouman en casteleyn op de hofstede Oostweert 30 aug. 1636.

   1661 29 juni *Aelbert Adriaans,* won. op Oostweert krachtens testament *van Maychgen Willems van Oostweed, med. Dirk Hermans* de *Leech,* van 16 april 1645 (not. H. Ruysch) naast *Anthonis Huyghens* momber over de kinderen van *Marrigje Jans van Oostweert,* benoemt wegens: het overlijden van *Anthonis Huyghens* voornoemd43) tot voogd *Jacob van Vollenhoven,* als een van de naaste bloedverwanten van testatrice 44).

41a) van der Aa's Aardrijkskundig Woordenboek.

42) R.A.U. Transportregister Maarsen.

43) Hei ligt voor de hand dat deze *Anthonis Hwyghens* identiek is met de onder 5 genoemde zoon van *Huych Willems.* Deze *Anthonis* moet dus kort voor 29 juni 1661 zijn overleden. Het zou wel eens kunnen zijn, dat hij identiek is met *Anthonie de With,* die op 10 dec. 1660 te Utrecht overleed, nalatende zijn vrouw en collaterale mundige erfgenamen en vermoedelijk dezelfde zal zijn als *Anthonis Huychszn. de Wit* die op 7 apr. 1627 te Utrecht voor schepenen humde met *Dirckje Claes Goyertsdr.,* † 12 april 1664, weduwe van *Meerten Joostense.* van *Voorst.* De naam Van *Voorst* werd al elders in dit artikel met verwijzing naar Ned. Leeuw 1926, k. 3 en 5 geciteerd *(zie noot* 47). Zie ook Ned. Leeuw 1906, k. 52.

44) G.A.U. not. N. de Kruijff te Utrecht; zie ook ald. 27 aug. 1661.

3. *Cornelia; huwt* als *Cornelia Willem Hugen,* wonende te Utrecht, voor schepenen aldaar 20 aug. 1597 met Jan *Cornelisse van Oostweert.* Kinderen uit dit huwelijk:
   1. *Cornelis,* tr. *Truichje Peters van Zijll.*
   2. *Wijntje;* huwt als *Wijntje Jan* Cornelisdr. voor schepenen van Utrecht 27 jan, 1638 met *Cornelis Gerrit Dircks,* schipper.
   3. *Grietje,* huwt voor schepenen van Utrecht 9 juni 1627 *Jan Gerrits van Overdam.*
   4. *Willem,* huwt voor schepenen van Utrecht 16 mei 1631 (wonende te Vechten) met *Henrickje Cornelis van Isendoorn,* wonende te Houten.
   5. *Marrichje,* huwt *Cornelis Gerrits Overdam.*

   Deze kinderen komen ook voor in een scheiding van de boedel van hun oom *Peter Cornelis van Oostweert,* d.d. 31 aug. 1641 en 8 aug. 1641 [45]), met talrijke andere familieleden. Zie acte van 30 nov. 1641 in transportregister Maarsen met de daarin liggende losse acte van nots. L. van Boort, d.d. 28 aug. 1641 [46]).
4. *Annichje,* huwt als *Anna Willems,* j.d. van Utrecht al-

daar geref. 28 juni 1590 met *Hendrick Hendricks van Vianen,* anders genaamd *Schijff,* waarbij een dochter *Judith Schijff* en een zoon *Willem Schijff,* die te Utrecht voor schepenen huwt 18 okt. 1623 met *Cafalina Jansdr. van Cranenburch.*

Hendrick Hendricks van Vianen, gen. Schijff, brouwer, voorn. was echter reeds eerder gehuwd met *Jutte Adriaansdr. van Oostrum,* uit welk huwelijk een dochter *Hendrickje Schijff* werd geboren, die ca. 1595 huwde met *Willem Everts van Voorst* [47]), waaruit geboren werd een zoon *Evert van Voorst,* die 28 sept. 1623 geref. te Utrecht huwde met *Annichje van Vollenhoven,* de zuster van *Jacob van Vollenhoven,* die met *Adriana Pieters van Ommeren* gehuwd was (zie de genealogie van *Ommeren* in § 3 onder 11, 5)'.

1592 6 maart: testament van *Henrick Henricks van Vianen gen. Schijf,* waarin genoemd als kinderen uit diens eerste huwelijk: *Margriet; Henrickje* geh. met Willem van *Voorst; Adriaan,* edikbrouwer (in 1597 gehuwd met *Angela* van *Coelen*); en *Jannichje* (in 1594 gehuwd met *Peter Sol*) en uit het tweede huwelijk *Willem en Judith* [45]).

Schema C:

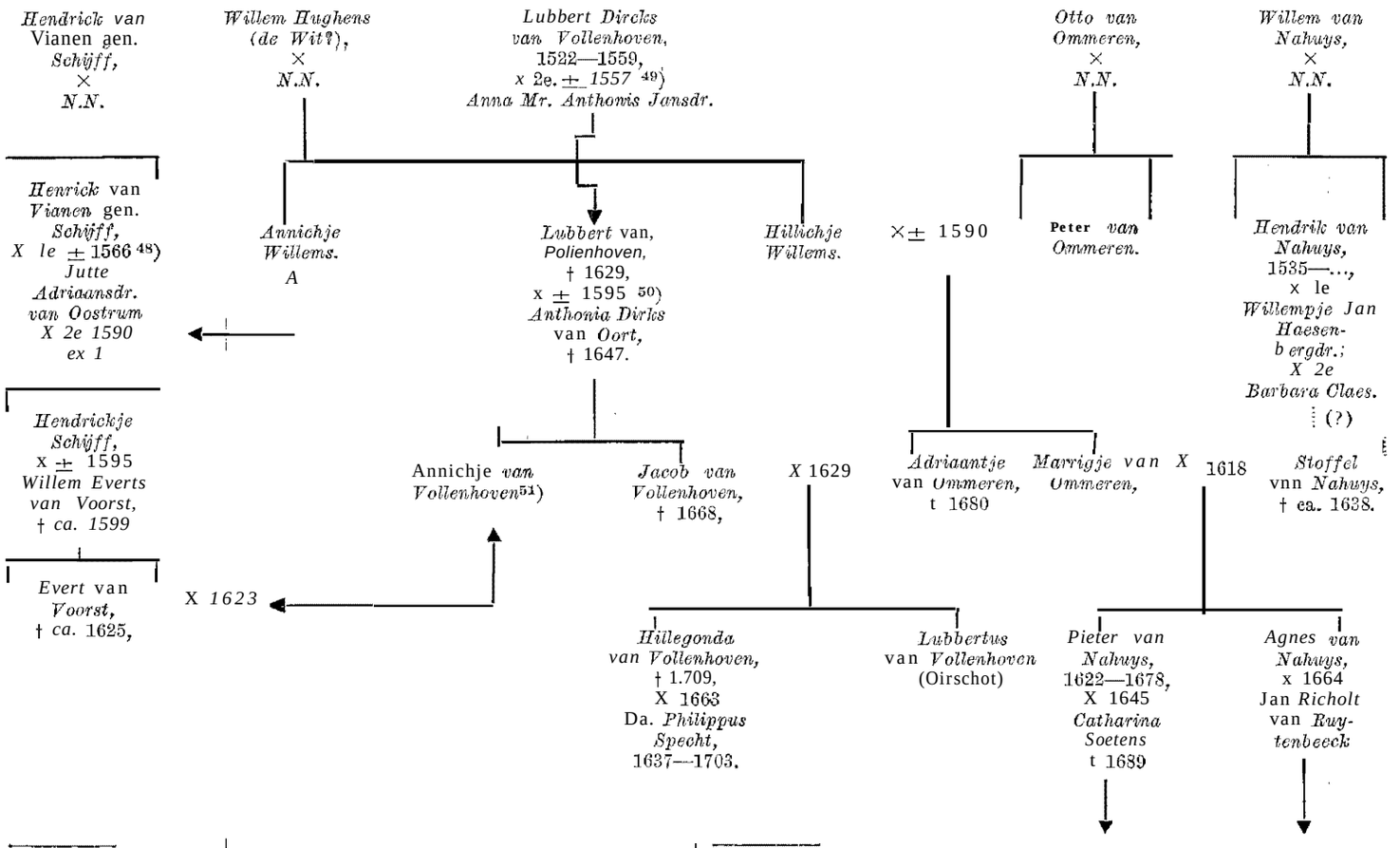

[45]) G.A.N. not. W. Brecht te Utrecht.

[46]) Deze acte bevat bijzonder veel gegevens voor hen, die belanghebben bij de fam. *Bijlevelt,* van *Schayck,* van *Oostweert, van Overdam, van Zijll* enz.

[47]) Zie noot *43.*

[48]) G.A.U. not. J. van Herwaarden te Utrecht; zie ook ald. acte van 27 okt. 1595 en transp.reg. Utrecht 19 mei 1593, 16 maart 1596 en 4 juni 1599, alsmede proc. en cert. G.A.U. 11 no. 174. 12 febr. 1578.

5. *Huych Willems,* tr. N.N., waarbij een zoon *Antonis Huyghenszn ; zie* noot *43).*
6. *Hillichje Wilkems Hugens,* tr. 1° *Jan Wouters de Cruijff,* tr. 2° *Peter Ottens van Omtneren,* waarbij kinderen (zie schema B).

Wij hebben *Margje Pieters van Ommeren* in een zeer uitgebreid familiemilieu kunnen plaatsen, hetgeen in het nevenstaand schema C beknopt geïllustreerd wordt. Het is opvallend, dat zij vrijwel de enige is, die gereformeerd huwde, en dat zij behalve in het testament van haar tante nimmer werd aangetroffen in acten van haar familie. De indruk bestaat dat het gezin *Nahuys-van Ommeren* in de familieclan een geïsoleerde positie innam.

Als merkwaardige toevalligheid vermelden wij tot slot, dat een *Herman van Ahuus* in 1446 en 1447 als vice-cureyt van Amerongen wordt vermeld (Regesten van het kapittel van St. Pieter te Utrecht nos. 1113, 1116, 1119).

De ervaring heeft ons geleerd, dat het van belang is bij een onderzoek, dat dreigt vast te lopen, ook de aangehuwde geslachten na te vorsen. Herhaaldelijk blijkt immers, dat men huwt met verre of nabije verwanten, dan wel met personen, die uit dezelfde landstreek afkomstig zijn. Ook hier is volgens dit systeem te werk gegaan en werd een min of meer diepgaand onderzoek in tal van archieven in de provincie Utrecht ingesteld. Tot dusverre vond echter de vraag, die het uitgangspunt was voor het onderzoek, n.l. wie zijn de ouders van *Christoffel Henrickszn. van Nahuys,* geen beantwoording.

Wij hopen evenwel dat de lezers van dit artikel aanknopingspunten zullen vinden aan de hand van de nieuw-gevonden gegevens, opdat de Nahuys-afstamming aan het licht komt, waarnaar blijkens de literatuur thans reeds 80 jaar wordt gezocht.

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

van Bommel. (LXXVIII 153/154, 232/233.) Mr. *Carel van Bommel,* geb. in 1721, † in 1772, tr. Prïncenhage 25 oktober 1755 *Bartha Johanna Stuerman,* geb. in 1729, † in 1821, dr. van Mr. *Luberfus* en *Maria Johanna Verreyck.*

Uit dit huwelijk volgens mijn aantekeningen:

1. *Pieternella Maria van Bommel,* ged. Bergen op Zoom 3 dec. 1752.
2. *Lubertus Cornelis van Bommel,* ged. Bergen op Zoom 24 maart 1754 (zie mijn vraag in Ned. Leeuw LXXVIII, kol. 153)'.
3. *Antonia Cornelia van Bommel,* ged. Bergen op Zoom 19 januari 1757.

Vastgesteld kon worden dat *Hendrick Hendriks van Vianen* voorn. identiek is met degene die in transp.reg. Utrecht op 2 dec. 1567 als gehuwd met *Jutte Adriaan van Oostrumsdr.* voorkomt; als *Henrick Henricks Schijff* gehuwd met *Jutte Adriaans van Oostrum* vermeldt Van Buchel hem in zijn H.S. no. 356 deel III laatste bl., *in een* acte van *8* juli 1570; hij tekent: *H. H. Schijff.*

49) Zie transp.reg. Utrecht 21 april 1559, 17 jan. 1560, 13 maart 1562 en 7 mei 1571.

50) G.A.U. not. W. Zwaerdecroon 10 maart 1625 en 25 juli 1629.

51) Zij hertr. te Utrecht (geref.) op 14 febr. 1626 met *Heyndrick de Visscher.*

4. *Anfonie Verreyck van Bommel,* ged. Bergen op Zoom 12 april 1759 (zie mijn vraag in Ned. Leeuw LXXVIII, kol. 192).
5. *Abraham Matthias Cornelis van Bommel,* ged. Bergen op Zoom 19 juni 1765.

Gevraagd nadere gegevens over de kinderen sub 1, 3 en 4. Is het Inderdaad waar, dat het huwelijk van de ouders pas in 1755 werd voltrokken, nadat er reeds twee kinderen waren geboren ?

's-Gravenhage. P. **R. Th. Zander ter Maat.**

van Bommel. (LXXVIII 233.) *Cornelia Clasina van Bommel,* geb. Haarlem 10 maart 1794, † Utrecht 25 dec. 1836, tr. Zwolle 28 maart 1822 *Johannes Roest,* geb. Muiden 15 okt. 1791, majoor der infanterie, ridder Militaire Willemsorde IVe klasse, † 's-Gravenhage 5 juli 1862, zn. van *Carel Marius en Jacoba van der Straten.*

's-Gravenhage. P. **R. Th. Zander ter Maat.**

Buys-Frerichs. Gevraagd personalia en ouders van de echtelieden *Johannes Buys* en *Margueritha Frerichs,* wier zoon *Philippus Buys,* geb. Amsterdam in 1790, tr. Jkvr. *Elisabeth Antoinette de Salve de Bruneton* (zie Ned. Adelsboek 1951, blz. 16).

Lunteren. **F. van Hoogstraten.**

Geniets. (LXXVI 218, 262, 345.) Eugène Vroonen, Dictionnaire étymologique des noms de famille de Belgique, p. 177, vermeldt: „*Geniets.* Lieu de provenance Genits (Dép. Meeuwen) ." Een geflatteerd beeld van de Zuidnederlandse afstamming van dit geslacht vindt men in Ned. Leeuw, IX (1891), 41, 42.

Anfhonis Geniets (1) werd 18 nov. 1572 benoemd tot rentmeester van de exploiten van het Hof van Holland (Grafelijkheidsrekenkamer rekeningen 4490 prooemium), van welke functie 28 aug. 1577 resignatie (alsvoren 4492 f. 1-2v). De literatuuropgave over hem is aan te vullen met: Alg. Ned. Familieblad, XI (1894) 253; M. G. Wildeman, De grafboeken der Groote- of St. Jacobskerk te 's-Gravenhage (1620—1830), 121,

Niet *Clementia Cassiopijn,* doch een dochter van *Anthonis Geniets* werd begr. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 27 aug. 1637.

Als bewijsplaats voor relaties *Geniets-van Cassiopijn* nog: not. arch. 's-Gravenhage 230 f. 68, 68v.

De literatuuropgave over het geslacht *Cassiopijn is* aan te vullen met: Alg. Ned. Familieblad, XI (1894) 208; M. G. Wildeman, De grafboeken der Groote- of St. Jacobskerk te 's-Gravenhage (1620—1830), 104; Ned. Leeuw LXXVII (1960) 364.

Dominicus Geniefs ondertr. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 26 febr. **1612** *Maria Franchoisdr. van Bo(u)ckhoven.*

De relatie van *Anfhonis* en *Thomas Geniets* vond ik niet uitdrukkelijk aangegeven; in geen geval is Thomas met Thonis te vereenzelvigen (LXXVI 346).

M. A. van Rhede van der Kloot, Aanteekeningen omtrent de regeeringsfamiliën van 's-Gravenhage en Scheveningen sedert 1353 tot 1739, p. 62, vermeldt de volgende verbeteringen (met betrekking tot de in Ned. Leeuw LXXVI, kol. 345, 346 geciteerde passages): De schelpen in het wapen van *Geniets* zijn rood. De beren in het wapen van *Van Cassiopijn* staan in een zilveren veld.

Leiden. **J. F. Jacobs.**

Kennedy. (LXXVIII 115.) In de geref. kerk te Lopik trouwden 30 april 1797: *Willem Kennedij,* jongman van Werkhoven,, en *Gerrigje Bosch,* jongedochter van Garderen.

Driebergen. W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Kooimans. (LXXVIII 236.) In mijn kwartierstaat komen voor: *Dirck Janse Verdoes,* tr. Nieuw Beierland 12 juni 1661 *Jannichje Willems,* waaruit ged. Nieuw Beierland 23 dec. 1663 *Willem Dirks Verdoes,* die als j.m. van Nieuw Beierland op 30 'nov. 1687 trouwt met *Jannigje Jaspers Couwenhove,* j.d. van Numansdorp, dr. van *Jasper Huibrechtse Kouwenhoven* en *Fijgie Pieters* (die op 27 januari 1686 te Oud Beierland voor notaris Coomans testeerden (not. protocol 549.)

Fijchje (Fijtje) Willems Verdoes (uit het huwelijk *Verdoes-Couwenhove*), werd ged. Numansdorp 21 januari 1691 (get. *Huibert Jaspersz. Couwenhove*) en trouwde tussen 1 juli 1714 en 25 dec. 1717 *Arie Gerrifs Kooyman,* die ongetwijfeld weduwnaar was van *Maaike Leenderts Lagendijk, met* wie hij op 14 mei 1702 te Numansdorp huwde. Zijn naam luidt soms *Koyer.*

Er bestaat naar mijn mening geen familierelatie met *Huig Bastiaanse Cooimans.*

Rotterdam. DR. J. MAC LEAN.

Langeney, Caspar *Dietrich* baron *van Plettenberg,* heer van Marhulsen, † Groenlo 6 juni 1689, was behalve heer van Marhulsen, ook heer van L a n g e n e y. De heerlijkheid Marhulsen ligt aan de rand van Groenlo, maar de heerlijkheid Langeney kan ik nergens vinden. Wie onzer leden kan mij over laatstgenoemde heerlijkheid gegevens verstrekken?

Groenlo. F. J. H. WEYN BANNINGH.

Maas-0 (c) **khuysen.** (LXXVIII 40, 78/79, 158-160.) Jo*hanna Okhuyse,* van Amsterdam, oud 30 jaar,, ging 28 maart 1681 te Amsterdam in ondertrouw met *Johannes (Jan) van der Pant,* van Camerik, oud 29 jaar. Hij was schout van Kamerik.

Zeist. M. C. SIGAL.

van **Meurs.** Na de dood van de klok- en geschutgieter *Gheraert Koster,* contracteerde op 12 april 1619 met de stad Amsterdam als klok- en geschutgieter *Johannes Aeltsz. van Meurs.* Deze was vermoedelijk een broeder van de Utrechtse gieter *Hendrick Aelfss. van Meurs.*

Gevraagd gegevens over *Hendrick Aelfss. van Meurs* en zijn ouders.

Kampen. C. N. FEHRMANN.

van Nassau (LXXVII 117). Vraagsteller moge voor het echtpaar *Johan de Nassau* en *Cornelia van Zijl* worden verwezen naar de testamenten, die ik vermeldde op blz. 180 van deel XIII van het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie.

's-Gravenhage. IR. F. NAWIJN.

de Ridder, Van waar kwam *Arendt Claessen de Ridder,* tr. in 1688 (te Colijnsplaat?) met *Elisabeth de Vos,* ged. Colijnsplaat 26 november 1656, dr. van *Pieter Geerardfs de Vos en Baldina van Merenburg,* en weduwe van *Marinus Boone?*

Als doopgetuigen verschijnen te Colijnsplaat in 1690 *Isaak de Ridder* en in 1691 *Jan de Ridder,* waarschijnlijk broers' van

bovengenoemde *Arent.* Zijn zij identiek met *Isaak de Ridder,* majoor te Terneuzen in 1681, en *Johan de Ridder,* als officier genoemd van 1678-1716, en is *Arendt's* vader *Nicolaes de Ridder,* fiscaal in Brazilië, daarna van 1639-1652 commissaris van de monstering te Utrecht?

Breda. JACQUES R. W. SINNINGHE.

Isaac de Ridder, majoor van Terneuzen, en *Johan de Ridder* (1658—1716), luit.kol. der inf., commandeur van Axel, waren vader en zoon. Eerstgenoemde *Isaac de Ridder,* was een zoon uit het eerste huwelijk van de kapitein *Martinus de Ridder.* vermeld in De Ned. Leeuw LXXIV (1957), kol. 127.' De voornaam *Nicolaas* (of *Claes)* troffen wij nimmer aan bij de leden van het uit *Marfinus de Ridder* stammende geslacht.

REDACTIE.

Rombout-Van **Vierssen.** Gezocht de ascendenten van *Carolus Antonius Rombout* en van diens echtgenote *Mechtelina Frouke Charlotte van Vierssen,* ouders van *Mathilde Marie Isabelle Rombout* (1835—1910), die gehuwd was met *Marien John Smissaert* (1839-1893).

Naarden, MR. A. J. KRONENBERG.

Witboom. (LXXVIII 192-196.) Op kol. 195 leze men bij de kinderen van het echtpaar *Maria Witboom* (IIb,1)-*Jacob Hurgronje* in plaats van de negende en tiende regel van beneden:

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Hurgronje,* tr. *Maria Witboom;* zie bij 111 c, 2.
2. *Daniël Hurgronje,* geb. Vlissingen 12 juli 1680, (verder overeenkomstig "do onderste acht regels van kol. 195 en de bovenste vijf regels van kol. 1.96).

Op kol, 196 moeten de zesde en zevende regel van boven vervallen.

Wassenaar. MR. W. W. VAN VALKENBURG.

Onbekend wapen (LXXVIII 196). Kan bedoeld Fries wapen misschien zijn dat der familie *Algera* ook *Algra thoe Tietzierck,* grietmannen van Tietjerksteradeel, (volledig uitgewerkte stamboom bij Heer Roorda te Leeuwarden), welke familie het wapen in diverse varianten voerde: alle met de halve adelaar, 11 doorsneden: a. drie klaverbladen, b. huismerk in de vorm van een latijns-kruis aan weerszijden aangeleund door steunen (zilver op blauw ?); ook vaak de 3 klavers en het merk kwartilé, en ook: a, huismerk, en b. klavers.

Leeuwarden. A. B. DULL.

Onbekend wapen (LXXVIII 196). Vraagsteller moge voor het vrouwelijke wapen worden gewezen op de uitgave „Grafschriften tussen Flie en Lauwers", deel 1 (Achtkarspelen), wapenafbeelding nr. 17, wapen van *Meint Pieters,* en nr. 59, wapen *Asma,* alsmede op deel IV (Menaldumadeel), de wapens nrs. 146 en 181.

's-Gravenhage. IR. F. NAWIJN.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Het voorgeslacht van Clara van Sparwoude, door J. F. Jacobs (slot). — Het echtpaar Christoffel van Nahuys-Margje van Ommeren en hun naaste familie, door W. A. Wijburg Jr. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 tennname van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris JONKHEER MR. H. E. VAN WEEDE, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*
Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073 ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 8/9 | **LXXVIIIe Jaargang** | **aug./sept. 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden, in de ouderdom van 95 jaar van de Heer L. F. Duymaer van Twist te 's-'Gravenhage, sedert 1895 gewoon lid van het Genootschap.

Benoeming tot ere-lid.

In de Algemene Vergadering van 1 juli j.l. is Ir. C. M. R. Davidson, oud-secretaris, benoemd tot ere-lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	Voorgesteld door:
PROF. MR. M. BOS *Homeruslaan 12, Zeist.*	PROF. MR. W. F. PRINS, *Utrecht.*
MR. L. A. S. J. BARON VAN DER FELTZ, *Zutphensestraatweg 87, Brummen.*	MR. F. DANIëLS, *Wassenaar.*
J. LIEUWEN, *Andijkstraat 4, Amsterdam, post Nieuwendam.*	HET BESTUUR.
PROF. DR. 0. F. UFFELIE, *Sophialaan 25, Zeist.*	J. J. HOOFT VAN HUYSDUYNEN, *Velp (Gld.).*

Adreswijzigingen:

JHR. MR. J. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND . *Jeruzalem (Israël).*
Ambassade der Nederlanden.

JHR. P. BEELAERTS VAN BLOKLAND . . .
h'ibondo (Western Prov.) Tanganyika.
c/o Dept. of Agriculture P.O. Box 19.

A. J. R. A. M. VAN HEYST . . . . . *'s-Gravenhage, Smaragdhorst 216.*

J. A. L. K. E. KEMPERS . . . . . *'s-Gravenhage. Nassau Odijckstraat 9.*

MR. M. F. F. A. DE NERée TOT BABBERICH VAN CAMPHUYSEN . . . . . *Gorssel. Joppelaan 80.*

MR. W. H. T. C. BARON THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG . . . . . *Assen. Vaart Z.Z. 51.*

DRS . D. VAN TOL . . . . . *Amsterdam. Z. Valeriusstraat 99.*

JHR . MR. C. C. VAN VALKENBURG . . . *Aerdenhout. Burg. den Texlaan 26.*

W. J. VAN VARIK . . . . . *Oegstgeest. Duivenvoordestraat 16.*

IR. R. CH. VISSER . . . . . Genève *(Zwitserland) 16 rue Etienne Dumont*

Te Claremont, Kaapstad, overleed de 19de juli 1961, in de ouderdom van 84 jaren, de Heer K. H. F. C. Oudschans Dentz, oud-administrateur van het Militair Hospitaal te Paramaribo. De Heer Oudschans Dentz was oud-lid van het Genootschap; verscheidene bijdrageu van zijn hand zijn in dit maandblad gepubliceerd,

---

Samenstelling van het Bestuur.

Het bestuur is met ingang van **1 juli 1961 als** volgt samengesteld:

J. K. H. de Roo van Alderwerelt, .. Voorzitter,
Mr. A. P. van Schilfgaarde, ... Onder-voorzitter.
Jhr. Mr. H. E. van Weede, ... Secretaris,
W. A. H. C. Boellaard, ... Penningmeester.
Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg.
W. F. del Campo Hartman.
Mr. E. Idema Greidanus.
Mr. J. H. de Vey Mestdagh.

Archiefcommissie.

Het bestuurslid Mr. J. H. de Vey Mestdagh is door het bestuur benoemd in de Archiefcommissie.

De commissie bestaat thans uit: J. K. H. de Roo van Alderwerelt, voorzitter,, Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden en Mr. J. H. de Vey Mestdagh, leden.

STAAT VAN AANWINSTEN.

A. Afdeling Familie-archieven,

Archivalia van Boneval Faure.
(Geschenk van de Erven van Mevrouw J. A. Canter Cremers-Heideman.)

Archivalia Liotard, van Benckendorff, Crommelin, Fargues, Mollet, Pallard, Parker de Ruyter Rocher van Renays en varia.
(Bruikleen van Mevrouw Schüdel-Jonkvr. van de Poll te Oegstgeest.)

Archivalia de Nerée.
(Bewaargeving van de Heer F. H. J. M. de Nerée tot Babberich te Zevenaar.)

Archivalia de Nerée.
(Bewaargeving van de Heer H. G. P. E. von Nerée te Hamburg.)

B. Afdeling Handschriften+

Hoek, J. Genealogie Carmiggelt.
(Geschenk van de Samensteller.)

Leemans, Dr, W. F. Genealogie en aantekeningen van de Wall; aantekeningen van der Heyde(n), van Lawick, van Loon, (van) Souburch, van der Vorst en van Ylem.
Bewijsstukken tot de genealogie Halkett (LXXVII, 323). *(Geschenk van de Samensteller.)*

Lüttger, A. Genealogie van Santen en Veldhuysen van Zanten.
(Geschenk van de Samenstelster.)

Sickinghe, Jhr. D. W. Der Sickingh e musiefwerk. Delen V en VI in één band,
(Geschenk van de Samensteller.)

Storm de Grave, A. P. M. A. Genealogie Meerman.
(Overgenomen van de Hoofdredacteur van „De Nederlandsche Leeuw".)

N.N. Fragment-genealogie Keur.
(Geschenk van Ds. C. W. Keur door bemiddeling van Mevrouw Charisius-de Leur.)

N.N. Genealogie Velthuysen. *(Aangekocht.)*

N.N. Familie-aantekeningen van Prooyen, 1723—1744. *(Geschenk van de Heer G. C. Helbers.)*

Voorthuysen, A. J. du Marchie van. Kwartierstaat (65536) van Evert Henrick du Marchie van Voorthuysen, geboren 's-Gravenhage 7 februari 1942.
(Geschenk van Mevrouw du Marchie van Voorthuysen-Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren.)

Roosegaarde Bisschop, Drs. G. Bijlagen tot de geschiedenis van de Amsterdamse huizen Binnen Bantammerstraat 23 (fragment-genealogieën Keyser, Lintelman, Seegers, Siebergh en Siestrop) en Oude Zijds Achterburgwal 97 (fragment-genealogieën Bourssse, Govers. Houthuysen, Immerseel, Klein, (Klijn),'Malling, Pennewart, Perné,, Sanderson, Wijmershoff).
(Geschenk van de Samensteller.)

Keuchenius, W. De Prinses van Oranje.
(Geschenk van de Samensteller.)

Aantekeningen en afschriften van akten omtrent leden van het geslacht de Mompere uit het Archief der stad Antwerpen. *(Geschenk van Mejuffrouw A. Lüttger.)*

Macaré, P. J. Rethaan(?). Tekening van de grafsteen van Jacob Symonsz. Magnus, burgemeester van Middelburg, † 22 dec. 1558 en van zijn vrouw Mayke Roelantsdr., † 29 okt. 1570.
(Geschenk van Douairière Rethaan Macaré-Jonkvr. de Savornin Lohman.)

C. Afdeling Zegels en Wapenafbeeldingen.

Varia heraldica uit de nalatenschap van Jonkheer Jean Louis Storm van 's Gravesande.
(Geschenk van Mr. A. P. van Schilfgaarde.)

Verslag van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op zaterdag 1 juli 1961 in het Kasteel-Raadhuis te Helmond,

Aanwezig zijn de bestuursleden: J. K. H. de Roo van Alderwerelt, voorzitter, Ir. C. M. R. Davidson, secretaris, W. A. H. C. Boellaard, penningmeester, Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, W. F. del Campo Hartman, Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden, Jhr. Mr. H. E. van Weede, en de leden: 1. C. Albricht, Dr. R. F. P. de Beaufort, J. A. J. Becx,. Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, 1. van Beemen, Mr. F. J. J. Besier, B. H. Boissevain, J. J. Bolomey, Prof. Dr. W. Ph. Coolhaas, Mevrouw Th. E.C. M. Kappeyne van de Coppello-Jkvr. van Panhuys, Mejuffrouw E. Crans, Mr. W. A. M. Cremers, Mevrouw A. H. E. Creutzberg, Mr. F. Daniëls, F. M. J. L. Ridder de Decker, F. C. J. M. van Ettro, Drs. G. Fransen, Mr. E. Idema Greidanus, Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus, Mr. H. L. L. van Hoogenhuyze, F. van Hoogstraten, Mr. R. J. C. Houben, J. F. Jacobs, H. R. Koobs de Hartog, Mr. H. A. de Bruyn Kops, Mevrouw L. C. Korndörffer-Dull, Mr. J. J. Korndörffer, Mejuffrouw E. H. Korvezee, J. R. Krudop van Ruwiell, A. P. C. Laane, Mevrouw

M. H. de Lange-Kronenberg, Mr. N. H. de Lange, F. A. Baron van Lynden, Mejuffrouw Dr. A. J. Maris. Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Jhr. P. H. A. Martini Buys, Ir. G. L. Meesters, Mr. J. H. de Vey Mestdagh, Mevrouw H. Mommaal-Quispel, J. Sibinga Mulder, Mr. A. K. H. S. Haitsma Mulier, N. van Oosterzee, Mejuffrouw Mr. E. C. M. Prins, Mr. R. A. Rueb, Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, R. A. van Sandick, Mr. E. Stricker, H. F. Heerkens Thijssen, Mevrouw G. H. van Voorst Vader-Haitsma Mulier, P. R. Th. Zander, ter Maat en W. Zondervan.

Te elf uur opent de voorzitter de vergadering en geeft het woord aan de burgemeester van Helmond. Deze spreekt een hartelijk woord van welkom uit. Het Gemeentebestuur van Helmond heeft gaarne het Kasteel-Raadhuis voor deze vergadering beschikbaar gesteld. Hij wijst op het feit, dat vandaag de genealogie en heraldiek de band vormen tussen het Kasteel en het Genootschap. Hij wenst de aanwezigen een prettig verblijf in Helmond toe en spreekt zijn beste wensen uit voor het welzijn van het Genootschap.

De voorzitter bedankt de burgemeester zeer hartelijk voor de ontvangst en zijn vriendelijke woorden. Vervolgens heet de voorzitter de aanwezigen welkom. Het verheugt hem, dat zovelen naar een plaats,, gelegen buiten het westen van het land, zijn gekomen. Een bijzonder woord van welkom gaat uit naar de Rijksarchivaris in Noord-Brabant en de Gemeentearchivaris van Helmond.

De dispensatie nodig krachtens Art. XII van de Statuten wordt verleend.

De notulen van de Algemene Vergadering van 19 'november 1960 worden vastgesteld.

De secretaris brengt het Jaarverslag over 1960 uit, dat wordt goedgekeurd; hierna licht de penningmeester de Staat van Baten en Lasten over 1960 en de Balans per 31 december 1960 toe.

De heer J. Sibinga Mulder vraagt of de balanspost Kwartierstatenboek nog reële betekenis heeft. Worden deze nog wel verkocht ? De voorzitter antwoordt dat in 1960 nog ongeveer 25 exemplaren zijn verkocht.

Mr. Dr. J. C. Maris van Sa'ndelingenambacht vraagt zich af of het nadelig saldo feitelijk niet iets geflatteerd is, gezien de opbrengst aan doubletten. Deze opbrengst behoort z.i. niet op de Staat van Baten en Lasten thuis; de voorzitter antwoordt, dat geen stukken uit de verzameling zijn verkocht, doch uitsluitend dubbele stukken verkregen uit schenkingen.

De Heer Maris dankt voor deze toelichtingen, doch blijft bij zijn mening, dat het boekhoudkundig juister is de opbrengst van de doubletten bij het kapitaal. te voegen. Overigens verklaart de Heer Maris het wel met het beleid eens te zijn. De Heer W. F. del Campo Hartman is het niet met de boekhoudkundige opmerking van de Heer Maris eens, daar de verzameling pro memorie is geboekt.

De Heer F. van Hoogstraten heeft bemerkt,, dat de bandjes voor het Bijblad zijn uitverkocht.

De voorzitter antwoordt, dat tijdig gelegenheid is gegeven de bandjes te bestellen, dat nog een extra voorraad is aangeschaft, doch dat thans alles is uitverkocht. Bij de vervaardiging van nieuwe bandjes zal met de nagekomen aanvragen voor oude bandjes rekening kunnen worden gehouden.

Mr. F. Daniëls brengt namens de commissie tot nazien van de rekening verslag uit. Hij brengt hulde aan de penningmeester voor de doeltreffende en accurate administratie en stelt voor onder dank de penningmeester décharge te verlenen. Aldus wordt onder applaus besloten.

De voorzitter vraagt de leden betaling van boeken, jaargangen van „De Nederlandsche Leeuw", banden enz. uitsluitend te doen geschieden op postrekening no. 487073 van de bibliotheek van het Genootschap.

Voor lidmaatschap+ en abonnementsgelden blijft no.. 20910 van het Genootschap gehandhaafd.

Thans is aan de orde de bestuursverkiezing.

Mr. A. P. van Schilfgaarde wordt bij acclamatie als bestuurslid herkozen. Als opvolger van Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden stelt het bestuur voor Mr. E. Idema Greidanus, die bij acclamatie wordt gekozen.

Als opvolger van Ir. C. M. R. Davidson stelt het bestuur voor tot bestuurslid te verkiezen Mr. J. H. de Vey Mestdagh, chartermeester 1ste klas bij het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage. Ook deze wardt bij acclamatie gekozen.

De voorzitter dankt in hartelijke bewoordingen de aftredende secretaris, waarmede de vergadering met applaus instemt. Daarop stelt de voorzitter voor Ir. Davidson tot erelid van het Genootschap te benoemen, wat bij acclamatie plaats vindt. Ir. Davidson dankt de voorzitter voor zijn woorden en is zeer verrast door zijn benoeming tot erelid, welke hij zeer op prijs stelt. Hij zegt het bestuur en de vergadering van harte dank. Jarenlang heeft hij met veel genoegen deel uitgemaakt van het bestuur en alleen overgrote drukte noopt hem het secretariaat neer te leggen.

Daarop dankt de voorzitter de Heer van Nispen voor al hetgeen hij als bestuurslid van het Genootschap heeft verricht. Het bestuur prijst zich gelukkig, dat hij lid blijft van de archiefcommissie. De vergadering stemt door applaus met deze woorden in.

Vervolgens installeert de voorzitter de nieuwe bestuursleden Idema Greidanus en de Vey Mestdagh, en hij nodigt hen uit aan de bestuurstafel plaats te nemen,

Bij de rondvraag verzoekt — gezien de vrije zaterdag — Mr. G. J. van Wimersma Greidanus de bibliotheek die dag open te stellen.

De voorzitter antwoordt, dat het bestuur overweegt de bibliotheek op *zaterdagochtend* open te stellen in plaats van op *donderdagochtend.* Ook de verschillende Rijksarchieven zullen *zaterdagochtend* open blijven.

Op een vraag van Mr. H. L. L. van Hoogenhuyze of al medegedeeld kan worden wie het ambt van secretaris zal vervullen, antwoordt de voorzitter,. dat Jhr. Mr. H. E. van Weede bereid is gebleken het secretariaat op zich te nemen.

De Heer H. F. Heerkens Thijssen stelt een vraag inzake een eventuele aanvulling van het Kwartierstatenboek. De voorzitter antwoordt, dat dit in overweging is.

Te 12.00 uur sluit de voorzitter de vergadering.

Daarna houdt de Heer C. H. A. M. van Bokhoven, Gemeente-archivaris van Helmond, een interessante inleiding over het Kasteel Helmond: waarna onder zijn leiding een rondgang door het Kasteel plaats vindt.

Na de Brabantse koffietafel in „Hotel de Bruxelles" worden de Kastelen Croy en Heeze bezichtigd.

Tenslotte verenigen een aantal deelnemers zich aan een gezellig diner in Hotel „'t Silveren Seepaerd" te Eindhoven.

JAARVERSLAG 1960.

In het jaarverslag van 1959 wekte het bestuur de leden op zich in te spannen om nieuwe leden voor te stellen. Met voldoening kan gewag worden gemaakt van het feit, dat vele leden gehoor hebben gegeven aan deze opwekking. Het bestuur spreekt de hoop uit, dat de leden hiermede zullen voortgaan.

Er werd besloten ook de namen van de leden, die nieuwe leden voorstellen in het maandblad te publiceren.

Dit jaar had het Genootschap het overlijden van zijn geëerde oud-voorzitter en, erelid, Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel te betreuren. De grote verdiensten van Jonkheer Graswinckel zijn bij zijn aftreden in het licht gesteld en de gevoelens van het Genootschap zijn tot uitdrukking gebracht in zijn benoeming tot erelid. Het bestuur stelt het evenwel op prijs ook thans deze bijzondere figuur te herdenken.

Voorts betreurde het Genootschap het overlijden van Jhr. Mr. Dr. A. J. C. Rethaan Macaré, die bijzondere verdiensten heeft gehad voor hef Genootschap wegens de schenking van Zeeuwse genealogische en heraldische handschriften.

In het bestuur trad geen wijziging op, doordat in de Algemene Vergadering van 2 juli 1960 de bestuursleden Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg en de heer W. F. del Campo Hartman werden herkozen. Het bestuur blijft dus als volgt samengesteld:

J. K. H. de Roo van Alderwerelt,. voorzitter,
Mr. A. P. van Schilfgaarde, onder-voorzitter,
Ir. C. M. R. Davidson, secretaris,
W. A. H. C. Boellaard, penningmeester,
Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg,
W. F. del Campo Hartman,
Jhr. Mr. A. J. M. van Nispen tot Pannerden,
Jhr. Mr. H. E. van Weede.

De Algemene Vergadering werd op 2 juli 1960 in Hotel 't Lansink te Hengelo (0.) gehouden. In deze vergadering werd o.a. de vraag gesteld of er een boek kan'komen over de wapenvoerende geslachten. Naar dit jaar gebleken is, bestaat hiervoor niet voldoende belangstelling.

Na de vergadering hield tijdens de koffietafel in Hotel 't Lansink Mr. G. J. ter Kuile, Rijksarchivaris in Overijssel, een interessante inleiding over Kasteel Twickel en Huize Weldam, welke beide fraaie landgoederen vervolgens werden bezocht.

Op Kasteel Twickel bereidde baronesse van Heeckeren-gravin van Aldenburg Bentinck de deelnemers een hartelijke ontvangst; te Huize Weldam werd het gezelschap door graaf en gravin zu Solms-Sonnenwalde ontvangen.

'De dag werd besloten met een maaltijd in hotel ,,de Leeuwenbrug'' te Deventer.

De najaarsvergadering vond op 19 november 1960 te 's-Gravenhage plaats in de zalen van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Na de vergadering werd een bezoek gebracht aan het Museum Meermanno Westreenianum, dat door Mejuffrouw Dr. E. de la Fontaine Verwey en Drs. F. Knuttel werd ingeleid. Na de bezichtiging van de prachtige collecties in dit museum, konden de deelnemers aanzitten aan een maaltijd in de sociëteit ,,De Witte".

De toezegging werd verkregen, dat het Rijkssubsidie voor 1961 zal worden verhoogd tot ƒ 5.000,—, zodat een administratieve kracht voor halve dagen zal kunnen worden aangetrokken.

Het bestuur is van mening, dat de contributie nog niet verhoogd behoeft te worden. De vrijwillige contributieverhogingen werden door het bestuur zeer op prijs gesteld.

Dames-leden, echtgenoten van heren-leden, die de wens te kennen geven geen exemplaar van het maandblad te willen ontvangen,, kunnen desgewenst een reductie verkrijgen op de contributie van ƒ lO,-. Hiervan werd slechts door enkelen gebruik gemaakt.

Tezamen met het Centraal Bureau voor Genealogie en de Nederlandse Genealogische Vereniging is een brief gezonden aan de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen inzake de zorg voor het behoud en de registratie van archieven in particulier bezit.

Het maandblad verscheen geregeld met interessante, lezenswaardige bijdragen onder de bekwame hoofd-redactie van het erelid Mr. W. W. van Valkenburg.

Het derde deel van het Bijblad van „De Nederlandsche Leeuw" kwam dit jaar gereed. Getracht zal worden tot de uitgave van een vierde deel te komen. De redactie van dit Bijblad werd overgenomen door Mr. E. van Weel, terwijl de vroegere redacteur de Heer D. van Baalen voor zijn vele werk voor het Bijblad werd dank gezegd.

De inkomsten uit contributies en abonnementsgelden waren met ƒ 21.026,50 een bedrag van ƒ 276,50 hoger dan het vorige jaar. Hierin is een bedrag aan extra contributies ad. ƒ 126,50 begrepen. Ook in het reeds ingetreden verenigingsjaar hebben vele leden hun contributie vrijwillig verhoogd. Het bestuur is de leden, die aldus het Genootschap steunden, bijzonder dankbaar.

De verkoop van doubletten aan leden droeg met ƒ 1.841,20 bij tot versterking van de kaspositie.

Hiertegenover stond, dat voor de inrichting van de bibliotheek en de aanschaf van meubilair een uitgave van ƒ 1.45 1,40 noodzakelijk was,, terwijl de post salarissen, sociale lasten en pensioenverzekering ƒ 1.240,— hoger werd.

Mede hierdoor moest het boekjaar 1960 worden afgesloten met een nadelig saldo van ƒ 624,04.

Aangezien enkele bijzondere uitgaven in het volgende verenigingsjaar niet meer zullen voorkomen, bestaat er gegronde hoop alsdan tot een sluitende exploitatie te komen.

In 1960 is de boekerij met ruim een honderdtal werken, die door schenking of door aankoop af ter bespreking zijn verkregen, uitgebreid. Het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft evenals voorgaande jaren ook thans weer een exemplaar van werken, die daarvoor in aanmerking kwamen, te onzer beschikking gesteld. Behalve vele leden hebben verscheidene niet-leden van hun belangstelling voor het Genootschap doen blijken door een present-exemplaar van eigen publicaties of publicaties van anderen aan de bibliotheek te schenken. Bovendien hebben enige auteurs en uitgevers een exemplaar van hun nieuwe geschriften ter recensie-in het maandblad aan het Genootschap aangeboden.

Belangrijke veranderingen in de ruilbetrekkingen hebben niet plaats gehad.

De uitbreiding van de kartotheek op de litteratuur vindt geregelde voortgang.

Niettegenstaande de verschillende verzamelingen ten gevolge van de sluiting gedurende de maanden maart en oktober niet door bezoek door de leden geraadpleegd konden worden, is het aantal bezoekers toch stationnair gebleven. Onder hen, die de collecties hebben geraadpleegd, bevonden zich enige buitenlanders. Aan de openstelling van de bibliotheek en andere verzamelingen op vastgestelde dagen en uren moest ook dit jaar, als gevolg van de geringe personeelsbezetting streng de hand gehouden worden,

Door vele leden is van de gelegenheid tot het lenen van boeken en tijdschriften gebruik gemaakt. Bovendien zijn aan openbare instellingen als Rijks- en Gemeentearchieven, alsmede openbare bibliotheken werken en periodieken, voorzover deze daarvoor in aanmerking kwamen, ter inzage verstrekt, Door bemiddeling van instellingen als hier bedoeld hebben ook niet-leden inzage van in onze verzamelingen aanwezige genealogische en heraldische publicaties kunnen verkrijgen.

De dagelijkse correspondentie van de afdeling bibliotheek is in 1960 wederom belangrijk toegenomen en wel met ruim de helft van die in 1959.

De Inlichtingendienst ontving in 1960 186 vragen om inlichtingen uit binnen- en buitenland, Verscheidene vragen waren van dien aard dat zij aanleiding waren tot een voortgezette en soms zeer omvangrijke correspondentie.

Inlichtingen werden o.m. verzocht over de geslachten of wel betroffen de wapens der geslachten: *Aansorgh, van der Beets, Bentinck, Braat, Breen, van_ Cats, Coenders van Helpen, de Decker, Dorrepaal, van Eybergen, Geniets, Greve, Hägele, de Hosson, Jullens, Labouchere, van der Laen, Lodder, Lorié, Luyendijk, van Lynden, Mangelse (Roll), von Miinchhausen, Roosmale Nepveu, Niermans, Ohm, van Ommeren, Qu(a)estius, de Radzitzky tot Ostrowick, Roest van Alkemade, Schetz, de St. Laurent, Strube, Suffolk, de Visschere.*

In het bijzonder mag worden vermeld de vraag betreffende het wapen op een door de Deense Ingenieursvereniging verworven 18de-eeuws gobelin, welk wapen dat van *Marguerite Elisabeth Sophie* baronesse *van Stepraedt de Walbeek,* gehuwd met *Maximilien Henri* graaf *van Renesse en Masny,* baron *van Elderen,* bleek te zijn. Blijkbaar is het bewuste gobelin één der gobelins, die zich oorspronkelijk op de Cannenburgh in Vaassen bevonden. Ook verdient vermelding de vraag inzake het wapen op een 18de eeuws kussen, dat geindentificeerd kon worden als het wapen van óf wel de Kamer ter Auditie óf wel van het deze Kamer opvolgende college: de Provinciale Rekenkamer van Holland.

De Afdeling Familiearchieven werd verrijkt doordat het archief *Van Boneval Faure* ten geschenke en de archieven *Van der Mieden* en *Liotard* in bruikleen werden ontvangen. Aan het archief *De Nerée,* dat — met een onderbreking van 1944 tot 1949 — reeds sedert 1927 bij het Genootschap berust, werd een grote hoeveelheid archivalia toegevoegd, eveneens afkomstig van het Huis Babberich, zulks voorlopig in bewaring. Een De-Nerée-stichting, die als eigenaresse van het archief zal optreden, is in voorbereiding.

Van de aanwinsten,, welke de afdeling Handschriften verwierf, verdient de kwartierstaat met 65536 kwartieren van *Evert Henrick du Marchie van Voorthuysen,* geboren 1942, ten dele met gekleurde wapens verlucht en geborgen in 24 folio-portefeuilles, vermelding. Ook ,,Der *Sickinghe* Musiefwerk", geschonken door de samensteller Jonkheer D. W. Sickinghe, moge hier afzonderlijk worden genoemd. Dit prachtwerk is nu, voor zover mogelijk, voltooid,

De periode van ongestoord werken,. die de sluiting van de verzamelingen gedurende de maand maart mogelijk maakte, werd ten dele gebruikt om in de fichescatalogus op de handschriftenverzameling verscheidene honderden supplementfiches in te voegen, waarna de catalogus opnieuw werd ingebonden.

Voor de voordrachten in de verschillende genealogische groepen bestond ook dit verenigingsjaar levendige belangstelling.

Tot slot moge het bestuur er nogmaals de aandacht op vestigen, dat wil het Genootschap zich verder kunnen ontplooien, een belangrijke toeneming van het ledenaantal onontbeerlijk is. Gezien de toenemende belangstelling voor de genealogie vertrouwt het bestuur, dat deze ook tot uiting zal komen en een verhoging van het ledental tegemoet mag worden gezien.

Rondom het gezin van Jan Reyer Dircxz. (van Heemskerck),

door MK. 0. A. VAN DER MEER.

Mijn belangstelling voor de echtelieden *Willem Jan Reyersz. (van Heemskerck)* en *Margriet Engbertsdr. (Ramp?)* leidde ertoe, dat ik zekerheid zocht omtrent hun voorgeslacht.

In Elias' werk ,,De Vroedschap van Amsterdam" vindt men als Willems vader vermeld *Jan Reijer Dircxz.,* die een viertal vrouwen gehad zou hebben. Elias vermeldt niet, wie van deze vrouwen de moeder(s) van Jans kinderen is of zijn. Blijkbaar vertrouwde hij zijn bronnen niet voldoende en gunde hij zich niet de tijd dieper onderzoek te doen naar dit niet tot de Amsterdamse sfeer behorende probleem.

Een dergelijk probleem prikkelt de onderzoekingslust en, daar ik een groot wantrouwen heb tegenover zegslieden, die anoniem zijn of hun bronnen niet vermelden, heb ik nagegaan, of er in het Leidse archief geen gegevens berusten, welke me over deze Leidse mensen konden inlichten.

Ik deed daarbij de ontdekking, dat blijkbaar vóór mij nooit iemand met genealogische belangstelling voor de *van Heemskerck's* en animo om zijn vondsten te publiceren, op dat idee is gekomen. Immers, Rechterlijk archief en Weeskamerarchief van Leiden leveren heel wat gegevens, om hetgeen zo hier en daar over de betrokkenen vermeld wordt, hetzij aan te vullen, hetzij te corrigeren. Waaruit geconcludeerd mag worden, dat nog veel te veel in onze genealogische publicaties berust op oncontroleerbare overlevering en dringend toetsing behoeft aan de beschikbare authentieke akten, welke helaas nog veel te weinig in het geding worden gebracht. Deze verzuchting slaat niet op de Heren Ir. A. F. de Graaff te Lisse en Mr. D. Koning te 's-Gravenhage, met welke beide heren ik tijdens mijn onderzoek in contact kwam. In de eerste plaats al niet, omdat hun belangstelling niet genealogisch georiënteerd is. Doch vooral ook, omdat beiden zeer respectabele hoeveelheden archivalia geraadpleegd en geficheerd hebben, zodat ik mij afvraag, of ik voor hen met dit artikel nog wel iets nieuws breng. Zeer veel toch is rechtstreeks aan hun kritische en aanvullende opmerkingen ontleend, terwijl van het overige het merendeel hun ook niet onbekend was.

Wanneer we ons met *Jan Reyer Dircksz.* bezighouden, zien we, dat volgens Elias de eerste zijner vrouwen was *Dirckgen van Montfoort.* Helaas moet ik zeggen, dat ik van die eerste vrouw tot nu toe geen spoor heb kunnen vinden. Dit zou nog niet behoeven te bewijzen, dat het huwelijk van onze Jan en

deze Dirckgen niet bestaan heeft, doch dat dit huwelijk, zoals Elias zegt, als Jans eerste huwelijk in 1516 zou zijn gesloten, wordt volslagen onaanvaardbaar, wanneer we kennis nemen van twee akten, welke ons op onverdachte wijze aan gegevens helpen, n.l.:

1. de akte, waarbij *Jan* aan zijn zes kinderen, geboren uit zijn huwelijk met *Elsgen Symonsdr.* hun moederlijk erfdeel bewijst (Leiden, Arch. v. d. Weeskamer, inv. nr. 113/2, genaamd „Register van Grote Bewijzen B", fol. 16) d.d. 11 december 1517; en

2. de akte, waarbij hij op 19 aug. 1518 met een volgende echtgenote huwelijksvoorwaarden maakt (Leiden, R.A., inv. nr. 76 B 1, akte 58, op datum).

Onmogelijk is, dat Jan, na in 1516 getrouwd te zijn met *Dirckgen van Montfoort,* daarna *Elsgen Symonsdr.* zou getrouwd hebben en bij haar zes kinderen zou hebben verwekt voor december 1517, om in 1518 ten derde male te trouwen. Bovendien wordt *Elsgen* in gemelde akte van huwelijksvoorwaarden als Jans e e r s t e echtgenote aangeduid.

Dat *Jan* eerst met *Elsgen* getrouwd zou zijn, daarna in 15 16 met *Dirckgen* hertrouwt, doch pas in december 1517 de kinderen van *Elsgen* hun moederlijk erfdeel bewijst, lijkt weinig aannemelijk. Dit bewijs moest plaats hebben vóór het hertrouwen. Ik voel er dan ook het meest voor, om het jaartal 1516 in verband met het huwelijk van *Jan* met een *Dirckgen van Montfoort* als fantasie te beschouwen; ofschoon dat huwelijk in 1516 (dat dan slechts één jaar geduurd zou hebben) niet tot de onmogelijkheden behoort, zou er meer gelegenheid voor geweest zijn omtrent 1550. Mr. D. Koning voormeld schreef mij zelfs: „Ik vond bij de Leidse *van Montfoort's* geen spoor van een *Dirckge,* die in aanmerking komt om met *Jan Reyer Dirckxz,* getrouwd te zijn".

Als eerste vrouw van *Jan* accepteer ik, op gezag van de gemelde akte van huwelijksvoorwaarden, *Elsgen Symonsdr.,* met wie Jan zolang voor december 1517 getrouwd moet zijn, dat er minstens zes kinderen geboren konden worden. Laten we dus voorlopig zeggen omtrent 1510. Hierna zal blijken, dat we misschien wel meer dan tien jaar vroeger moeten schatten. Was *Elsgen* een „*Buytewech*", zoals Elias zegt? Ik vond daarvoor geen bewijs. In gemelde weeskamer-akte worden een „o u d e *Pieter Symonsz.*" en een „j o n g e *Pieter Symonsz.*" als ooms van de weeskinderen genoemd. Een andere broer van Elsgen is „Mr. *Aernt Symonsz.,* priester", overleden voor of in 1533 (zie hierna onder „Marie")

In „Grote Bewijzen B, fol. 27 (onderaan) vond ik (op aanwijzing van Ir. de Graaff) „*Jonge Pieter Symonsz* thien weeskinderen brief als *Heynrick, symon, o u w e Jan,* j o n g e *Jan, luytgert, Jan Lijsbeth, Geertruyt, Alijdt, Katrijn* en *elsgen*", luidende:
„Wij enz. oirkonden, dat voor ons quam J o n g e *pieter symonssoon* ende bewijsde zijn thien weeskinderen als *Heynrick* (enz., zie boven), die hij gewonnen heeft bij *marytgen Heynricx dochter* sijn wijf was ende bij consent van de weesmeesteren van Leyden als florys van bosch ende Meester Jan van zeyst ende bij raede en guetduncken van *Jan heynricxz.* en *claes heynricxz.,* als oemen van de voors. weeskinderen 't samen voer haer moederlijcke erve thien hondert gouden philippus guldens". (10 maart 1520).

J o n g e *pieter symonsz.* was blijkbaar in de lakenindustrie, want o.m. stelt hij tot zekerheid van het bewijs diverse „ramen" rond Leiden, ook „een haif huys en erf an tsteenschuyer, daer jonge pieter symonsz. nu ter tijt in woont".

Ook hier vinden we geen aanduiding, welke de familienaam is van j o n g e *pieter symonsz.* en zijn kinderen.

Mr. D. Koning voornoemd schreef mij naar aanleiding van die familienaam: „*Oude* en *jonge Pieter Symonsz.* h a d d e n een talrijk nageslacht; de naam „*Buytewech*" komt er niet voor (N.B. mijn gegevens gaan niet later dan ongeveer 1600) ; in de vele fiches „*Buytewech*" geen enkel aanknopingspunt. Als merkwaardigheid wijs ik U op Rijckhuysen D, blz. 162, waar men vindt: de ouders van *Willem Jan Reyersz. van Heemskerck* waren *Jan Reyersz. van Heemskerck* brouwer en burgemeester van Leiden, en *Elisa Symonsdr. van Montfoort*".

Terugkerend naar *Jan Reyer Dircksz.* merk ik op, dat Elias als diens derde en vierde vrouw respectievelijk noemt „*Trijntge Jansdr, Vogel genaamd Duyst*" en „*Truytge Vincentsdr. van Alphen*".

Alweer heb ik kritiek. Gemelde akte van huwelijksvoorwaarden wordt gesloten tussen *Jan Reyer Dircksz.* en *Geertruyt Jansdr.,* die blijkens het voorgaande zijn tweede (of misschien derde ?) vrouw is,

Is zij Elias' „*Vogel genaamd Duyst*", *wie* hij een verkeerde voornaam geeft, of de door hem genoemde „*van Alphen*", die hij met het verkeerde patroniem aanduidt ?

Zowel de heer Wildeman in „De Nederlandsche Leeuw" 1924, kol. 307, als Jhr. van Beresteyn in „De Nederlandsche Leeuw" 1925, kol. 167 en 173, noemen haar „*van Alphen*", zij het dat de laatste het onjuiste patroniem mee vermeldt. Deze 'naamgeving zal misschien steun vinden in het wapenbord van *Hugo de Groot,* dat beide schrijvers bekend was. Een gevaarlijke bron, naar de mening van iemand, die juist de mystificatie „*Ramp gezegd Proost*" op zijn weg heeft gevonden. (zie daarover hierna onder Willem sub 8.)

Mij ontbreekt in ieder geval tot nu toe enig bewijs voor een familienaam van *Geertruid Jansdr.;* de akte van huwelijksvoorwaarden werd gereed gemaakt met als mede-comparant „*Dirck Jansz.,* broeder van de bruid", doch het tussen aanhalingstekens' gestelde werd doorgehaald en vervangen door de vermelding van een comparant die ik, gelijk ook hier, als gecoren voocht herhaaldelijk ontmoette, n.l. *Jacob Deyman,* van wie geen familierelatie wordt opgegeven. De aanbreng van *Geertruyt Jansdr.* bestaat uit geld, klederen en juwelen en verschaft dus ook geen aanwijzing.

Het huwelijk van *Jan* en *Geertruyt* heeft in ieder geval zo lang geduurd,. dat zij bijna hun zilveren bruiloft konden vieren. *Jan* en *Geertruyt* compareren namelijk beiden bij de huwelijksvoorwaarden die hun dochter *Elsgen* op 22 januari 1543 sluit met *Hugo de Groot* (in Leiden was de „jaardagstijl" gebruikelijk). *Jan* leeft nog bij het passeren van een weeskamerakte op 30 mei 1548 (zie hierna onder Symon) , blijkens de administratie van de betaling van nagemelde losrente van 1485 zelfs 'nog in 1552, doch de renteboeken schijnen wel eens een overledene als heffer te vermelden.

Uit de geciteerde akte van huwelijksvoorwaarden van 1518 vernemen we wel wat meer omtrent *Jan Reyer Dircxz.* en zijn familie en vermogen. De akte bevat n.l. een opsomming van zijn aanbrengsten, als hoedanig worden genoemd:
zes morgen land onder Oegstgeest, die hij zelf gebruikt *(verbouwde* hij zelf graan voor zijn brouwerij of hield hij vee voor huishoudelijk gebruik ?),
zeven hont land in de Kaag,
een huis met erf en schuur op de Oude Rijn te Leiden,
10/16 in een huis en erf met brouwerij op de Nieuwe Rijn aldaar, waar hij zelf in woont en dat achter doorloopt tot aan de Burcht blijkens Gr. Bew. B, fol. 16; (de oxerige 6/16

bewees hij aan zijn voorkinderen als moederlijk erfdeel), 1/4 in een huis en erf op de Nieuwe Rijn, hem aangekomen van zijn vader, Reijer *Dircxz.* (liet deze dus vier kinderen na ?) voorts diverse renten op de stad Leiden en op particulieren met zekerheid op onr. goed. in Leiden, Benthuysen, Alphen en op de A, benevens schulden, o.a. aan zijn voorkinderen, Onder de schulden wordt ook genoemd een rente van 1 £'s jaars aan zijn broeder, Mr. *Willem Reijersz.,* deken te Brielle.

We zien dus, dat *Jan*'s vader was *Reijer Dircksz.* en dat hij (*Jan*) een broer had, genaamd *Willem Reyersz.,* die priester was: is dit dezelfde, die in 1503 priester en organist is te Leiden in St. Pieter en in jan. 1504 vicaris van St. Pancras en woont, althans een huis heeft, op de Papengracht (Reg. 942 en 944 v. d. Archieven v. de Gasthuizen) ?

Van Jan's vader heb ik niet veel kunnen achterhalen en van een moeder tot nu toe niets. *Reyer Dirckxz.* meen ik gevonden te hebben in een akte, voorkomende op fol. 43 verso en 44 van inv. nr. 203 v. h. Archief van Kerken te Leiden, te weten ,,Een losrentebrief van X lb. Hollandts siaers, sprekende op *reyer dircxz,* verzekert op omtrent x morgen landts gelegen in den ambocht van Oegstgeest".

Reyer dircxz. verkoopt daarbij die rente aan de ,,zeuen getijden meesteren van sinte pieters kercke binnen leyden" op zes november 1506, onder verband van ,,zes morgen landts onder Oegstgeest, die belegen hebben an die noortsijde claes ghoeuen stege, an die oestzijde en zuytsijde die abdisse van Reynsburch, an die westzijde den Heerwech[4]) en van enige kleinere percelen aldaar (resp. 2 morgen, 4 hondt, 7 hondt).

Onder deze (copie) brief staat: Itē desen brief is gelost bij Reyer voirsn may a° XV^c tyē den IIIIJe dach In may.

Straks hoop ik nog meer materiaal aan te voeren om te bewijzen dat *Reyer Dircxz.* na 1510 en voor 1518 is overleden en wel vermoedelijk voor 1513. (zie de hierna behandelde losrenten van 1485 en 1490).

Mr. D. Koning vermeldt nog: Posthumus, Bronnen Leidse Textielnijverheid 11, noemt *Reyer Dircks* drapenier in de Rekeningen van 1485/6, 1487/8; 1483/4 en 1492; Rekening Bongeld, fol. 5 vso, Bon Wanthuis: 1502 Reyer *Dircks* 18 gl.

Zo juist heb ik al de vraag gesteld: Had *Reyer Dircxz.* vier kinderen ? Twee kennen wij al onbetwistbaar, n.l. *Jan en Willem,* de priester.

Mr. Koning leverde mij er nog twee à drie. Hier komen ze:

a. *Allert Reyersz.,* die trouwde met *Marytge Mouwerijnsdr.*

Op 23 aug. 1533 bewijst *Macytge Mouwerijnsdr.,* wed. *Allert Reyersz.* haar weeskind Reyer het vaderlijk goed, met goedvinden van *Claes Allertsz.,* corenmeter, als broeder, en *Jan Reyersz.* brouwer, als oom van het weeskind. (Gr. Bew. B, fol. 147 vers.)

Op 9 dec. 1544 maakt *Maritge Mouwerijnsdr.* vnd. twee testamenten (R.A. 76 A 2, fol. 6 en 7).

In het eerste staat, dat haar zoon, *Claes Allertsz.,* niet op zijn geld kan passen, waarom testatrice bepaalt, dat hij niets mag vervreemden van haar nalatenschap, welke later aan zijn kinderen moet komen.

In het tweede legateert zij aan *Jan,* het weeskind van wijlen haar dochter *Alijt,* gewonnen bij *Jan Jansz.* goutsmit, 500 car. gl., onder bepaling van terugval aan de erfgenamen van testatrice, indgeval van kinderloos overlijden van legataresse.

Allert had dus ten minste drie kinderen, *Claes, Alijt en Reyer.* Van de eerste en tweede bestond er in 1544 hoogstwaarschijnlijk nageslacht; en van de derde ?

Was *Allert Reyersz.* de schoemaker, die voorkomt in de

lijst van schutters van circa 1520, fol. 1, bon Wanthuis ?

Gr. Bewijzen B, fol. 181 verso van 11 sept. 1538 behandelt het bewijs van ,,*Jan Jan Pieterszns* weeskind *Jan,* gewonnen bij *Alijtgen Allertsdr.,* zijn eerste huysvrouw, bij rade van *Marytge Mouwerijnsdr., Allert Reyersz,* wed., en *Cornelie Jansdr., Jan Pietersz.* wed., als oude moeders, waarbij borg blijft oude *Dirck Jan Reyersz.*

Nog tekent Mr. Koning aan: *Claes Allertsz.,* bierdrager, overl. 1571/2, tr. 1534 *Agniese Cornelisdr,,* uit wie *Allert Claesz,* schrijnwerker, leeft 1572, en *Marritge Claesdr.,* leeft circa 1590,

b. *Margriet,* van wie blijkt uit R.A., 76 B 1, no. 70, n.l. een akte van huwelijksvoorwaarden van 20 januari 1524, aanvangende: ,,Schepenen in Leyden oirconden etc.... *Jan Fransz.* bij Rade en goetduncken van *frans Jansz.,* zijn vader, *Anthonis Fransz., zijn* broer en *Geryt Jan Gerytsz.* zijn oom, ter eenre, en *fytgen reyersclr.,* bij consent en goetduncken van *Griete, Reyer Claesz. wed..* haer moeder, *Claes Reyersz.,* haer broeder, en *Jan Reyersz.,* haer oom, ter andere zijde," etc.

De bruid brengt twaalfhonderd gulden ten huwelijk. Al wordt *Jan Reyersz.* geen ,,brouwer" genoemd, toch neem ik aan, dat hij ,,onze" *Jan Reyer Dirckz.* is. Immers, bij gemelde akte Gr. Bew. B, fol. 16 stelt ,,*Margriete Reyer Claesz. wed.*" zich mede-schuldenares naast *Jan Reyer Dircksz.* voor het bewijs, dat deze aan zijn kinderen doet,

Mr. D. Koning heeft nagegaan, dat *Jan Fransz.* een ,,*van Dusseldorp*" is.

c. *Marritge Reyersdr.* behoort tot de heffers van na te melden losrentebrieven, hetgeen suggereert, dat zij een zuster van *Jan Reyer Dircksz.* is; beslissend is deze aanwijzing echter niet.

Had Reyer Dircxz. ook een zoon *Vincent,* zoals de heer Del Campo Hartman op gezag van een in zijn bezit zijnde genealogie schrijft in Ned. Leeuw 1931, kol. 284 ? Deze *Vincent* heb ik nergens gevonden. Wel vind ik een *Willem Vincentsz.* warmoesman, die 28 aug. 1579 zijn kinderen uit zijn eerste huwelijk met jonge *griete Pietersdr.* hun deel bewijst uit de nalatenschap van *Aechte Symonsdr.* wed. *Dirck Jacobsz.* scheepmaker. Zusters van jonge *griete* zijn: Oude *Griete,* getrouwd met *Willem Claesz. Buys,* en *Katrijn,* getrouwd met *Jan Jansz. schipper.* Laatstgen. heet later ,,*Jan Jansz. inden Aecker*". (comp. boek 1, fol. 179 oud, comp. boek 3, fol. 179, comp. boek 5a, fol. 342, 183 en 505, comp. boek 5b, fol. 83, alles v.d. Leidse Weeskamer.)

Op 21 mei 1593 bewijst *Claertgen Gerritsdr.,* wed. *Willem Vincentz.* warmoesman, en stiefmoeder van *Vincent,* oud 23, *Belya,* oud 22, en *dyeuwer,* oud 20 jaren, nagelaten weeskinderen van de voors. *Willem Vincentsz.,* gewonnen bij jonge *Gryete Pietersdr.,* zijn eerste huysvrouw, 110 gl., afgezien van de nalatenschap van hun moeder (Gr. Bewijzen C, fol. 306).

Op 6 Sept. 1594 bewijst zij haar eigen kinderen, *Pieter* en *Grietgen,* tweelingen, oud 18 jaar, *Jacob,* oud 13, en *Jan,* oud 12 jaar, hun vaderlijk erfdeel ; de vader heet nu „warmoesman en turfdrager" (Kleine Bew. A, fol. 272).

Het nageslacht gaat zich ,,*van Heemskerck*" noemen. Is dit echter van dezelfde familie als b.v. *Jan Reyer Dircksz.*? Rondom Leiden wemelde het in deze tijd van ,,*van Heemskerck*'s".

Daarom lijkt het mij zonder nadere bewijzen van de afstamming, dan mij op het ogenblik bekend zijn (doch die de heer del Campo Hartman en/of anderen misschien in ruime mate voorhanden hebben) gevaarlijk, die afstamming te aanvaarden. Overigens, er zijn mogelijkheden genoeg, waarlangs de relatie kan bestaan (zie b.v. *Reijer Allertsz.*). Slechts lijkt mij de relatie, zoals die voorkomt in „De Nederlandsche Leeuw" van 1931 weinig waarschijnlijk; aangenomen, dat *Reyer Dircxz.* een zoon, *Vincent,* had, dan zou

deze voor *1514* meerderjarig geweest moeten zijn (anders was er voor bijna 100 % zeker een weeskamerakte) en dan lijkt het weinig aannemelijk, dat die Vincent een zoon Willem heeft, die vijfenvijftig jaar later een gezin gaat opbouwen.

Intussen laat ik hier voor de belangstellenden nog het bewijsmateriaal volgen voor enig nageslacht van *Willem* Vincentsz.

Leiden, Weeskamer, Voogdenboek B, fol. 147 verso: ***Jacob*** *Willemsz. van Heemskerck,* timmerman, ende *Jan Willemsz.* ***van*** *Heemskerck,* warmoesman, beyden vaderlijcke oomen, zijn volgens testamentaire dispositie tot voogden gestelt ende bevestigt over *Willem,* nu out 18 jr, *Pieter* out 16, ende *Jacob,* XI jaren, alle off daeromtrent, nagelaten weeskinderen van *Adriana Pietersdr.* de Loos *van Oosterwijck* sal., gewonnen bij Vincent *Willemsz. van Heemskerck,* schipper op Dordrecht, en comparerende hebben zij het voogdijschap aangenomen en de eed gedaen aen weesmrn tibault en Hoogeveen opten XVIJ sept. anno XVJc en twaelff.

Leiden, Weeskamer, Voogdenboek D, fol. 294 verso: *Boudewijn Dirckxz. van Pijnacker,* oom, en *Adriaen Pacts,* notaris, gebeden vrund, zijn voogden gestelt over *Gerrit,* oud 18 jaar, en *Claertgen,* out 21 jaer, nagelaten kinderen van *Jacob Willemsz. van Heemskerck* ***en*** *Trijntgen Jans* ***van*** *der Beeck,* (op '14 jan. 1611 aangetekend, trouwb. G, blz. 127) op 7 apr. 1642 *Jan Jacobsz. van Heemskerck,* houtcoper, broeder, en ***Pieter*** *Vincentsz.* ***van*** *Heemskerck,* boekdrukker, neeff, zijn voogden gestelt over dezelfde kinderen, in plaats van de voornoemde voogden, op 16 december 1844.

Leiden, Weeskamer, voogdenboek C, blz. 131 verso : *Pieter Willemsz. van Heemskerck,* warmoesman, Jacob *Willemsz. van Heemskerck,* oomen, en *Boudewijn Dircksz. van Pijnacker,* behoude oom, zijn voogden gestelt over Willem, VIII jaar, *Elisabeth,* X jaar, *Geertgen,* VJ jaar en *Claertgen,* IIJ jaar, naergelaten weeskinderen van *Jan Willemsz. van Heemskerck,* warmoesman, za. ged., en *Jannetge Florysdr. van Poelgeest, (op* 8 jan. 1610 aangetekend, Trouwb. G, blz. 79) op 8 sept. 1621.

volgt een aantekening van 29 maart 1628, dat Pieter Willemsz. *van Heemskerck,* warmoesman is in de plaats gesteld voor *Jacob Willemsz. van Heemskerck.*

Leiden, trouwboek H, fol. 100 verso: 23 maart 1616 ondertrouwen *Boudewijn Dircxz.* lootgieter, wedr. van *Trijntge* Jans *van der Beeck.* vergeselschapt met *Jacob Willemsz. van Heemskerck,* ***zijn*** toecomende swager, en

Grietgen Willemsdr. van Heemskerck, j.dr. van Leiden, vergeselschapt van *Trijntge Jansdr. van der Beeck,* haer schoonzuster.

Hiermede meen ik wel te mogen afstappen van het onderwerp *Vincent van Heemskerck* en 'eventuele broers en zusters, doch niet zonder erop te hebben gewezen, dat Mr. D. Koning mij attent heeft gemaakt op een passage, welke moet voorkomen, *in* „de Geschiedenis van de Leidse Lakenindustrie" van Prof. Posthumus, waarin deze een vermogensvergelijking maakt over verschillende jaren voor *Reyer Dircxz.* drapenier. De schrijver schijnt te hebben bevonden dat dit vermogen bedroeg in *1457* £ 1500, in 1498 £ 2400 en in 1508 £ 1200, waarbij hij dan nog aantekent: „in 1498 met 4 kinderen"; dit kan natuurlijk betekenen: „nog bij de vader wonende kinderen".

Hetgeen ik nu laat volgen, sluit aan bij het hiervoor geleverde bewijs, dat *Jan Reyers Dircxz.* een vader *Reyer Dircxz.* en een broer *Willem,* die priester was, had.

In het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage bevindt zich een verzameling documenten betreffende vicarieën; in één der mappen, waarin de documenten betreffende Leidse vicarieën berusten (Holland, Geestelijke Goederen, inv. nr. 590) vond ik o.m. stukken over, een vicarie op het St. Nicolaas-altaar in de St. Pieterskerk te Leiden, in de blafferd der vicarieën vermeld op pag. 406. Bij die stukken is een copie van een copie van de stichtingsbrief, 'welke brief dateert van 16 december 1496 en als stichters vermeldt *Reyer Dircxz.,* leek en zijn zoon

Wilhelmus Reyersz., presbiter. Uit het naschrift van de copie en uit andere stukken betreffende dezelfde vicarie blijkt, dat deze in het bezit was van de familie *van Heemskerck.* Daarom meen ik de stichters te mogen identificeren met de vader en voormelde broeder van *Jan Reyer* ***Dircxz.***

Helaas kende waarschijnlijk ten minste een der copiïsten, die de stichtingsbrief afschreven, noch Latijn, noch de in de middeleeuwen gebruikelijke afkortingen daarvan, tengevolge waarvan de tekst van onze copie nogal corrupt werd. Zo staat er b.v. in plaats van „in mei notarii ac testium presencia" in onze copie „in mei notarii ectessini presencia". En zo wordt ook een woord, waarop het uit genealogisch oogpunt bijzonder aankomt, hopeloos verhaspeld.

De conservatrix van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, Mejuffrouw Mr. E. C. M. Prins, die zo vriendelijk was mij bij de ontcijfering bijstand te verlenen, kwam tot de conclusie, dat het origineel wel vermeld zal hebben, dat Reyer Dircxz. en zijn zoon Willem overeenkwamen tot stichting van een vicarie ad instantiam et (s e c u n d u m ?) desiderium Cristin(a)e g e n e t r i c i s p (re) fati Reyneri theod (or) ici et cecilia(e) theod-(or)ici so(ro)ris eius et Reyneri bonae memoriae. Doch het is niet duidelijk, wat de copiïst van de onderstreepte woorden maakte (tussen haakjes — vaak niet aangegeven — afkortingen).

Ofschoon uit de tekst moeilijk een andere bedoeling valt af te leiden, dah dat Kerstijn de moeder en Cecilia de zuster is van Reyer Dircxz., vond ik het toch erg prettig in het Leidse archief (Arch. v. d. Kerken, inv. nr. 322, fol. 75 vso) een andere copie van de (aanhef van de) stichtingsakte te vinden, welke op de punten, waarop het voor de genealogische betekenis aankomt, iedere twijfel opheft en de interpretatie van Mejuffrouw Prins bevestigt. Overigens werd door deze copie, ofschoon die zelf ook niet vlekkeloos is,. eerst recht duidelijk, hoeveel de copiïst van de A.R.A.-copie had geknoeid. Het bovengeciteerde gedeelte luidt in de Leidse copie (gespatieerd overgenomen) :„personaliter constituti honorabiles e t p(ro)u(i)d i v i r i Reynerus theodorici laicus et filius eius legitimus magr. Wilhelmus Reijneri pbr., opidani Ieydenses, traiect. dioc. convenitant (de A.R.A.-tekst is hier met „convenerunt" beter) et concordaverunt ad constituendam et f u n dandum ad instantiam et (secundum ?) desiderium Cristine genn(tr)?is prefati Reyneri Theodorici et Cecilie theodorici so(ro)ris eiusdem Reyneri bonae memoriae quoddam perpetuum officium ecclesiasticum in ecciesia Sancti Petri Leydis", hetgeen ik als volgt zou willen vertalen: zijn persoonlijk verschenen de eerbare en voorzienige mannen Reyer Dirdxz., leek, en zijn wettige zoon, Mr. Willem Reyersz., priester, burgers van Leiden uit de Utrechtse diocese, en zijn overeengekomen tot oprichting en stichting — op het aandringen en volgens de wens van Kerstijn, de moeder van voornoemde Reyer Dircxz., en van Cecilia Dircxdr., zuster van dezelfde Reyer, zaliger gedachtenis (dit slaat natuurlijk op deze dames, Reyer immers compareert in persoon: niettemin heeft v. Rijckhuysen, deel E, pag. 22, bewerende dat Reyer Dircxz. 16 dec. 1496 is overleden, die woorden blijkbaar op hem betrokken) — van een eeuwigdurende kerkelijke dienst in de St. Pieterskerk te Leiden.

Heeft het bovenstaande ons al de grootmoeder en de tante van *Jan Reyer Dircxz.* Ieren kennen, iets verder vinden we nog, dat *Kerstijn* de weduwe is van *Dirck Reyersz.* Mede in verband met het feit, dat haar zoon *Reyer Dircksz.* heet, mo-

gen we dus wel hieruit reeds concluderen, dat *Dirck Reyersz.* de grootvader is van *Jan Reyer Dircxs.*

Voorts vernemen we nog uit de copieën, dat *Kerstijn* en *Cecilia* beiden een graf hadden in de St. Pieterskerk, resp. het derde graf en „dat anderder graf beneen die voetscamel, an de zuytside van Sinte Ariaens outaer" en dat de moeder van *Kerstijn* was" *Heyl Jan Mafiusz. weduwe"* (aldus A.R.A.-copie; de Leidse copie zegt *„Heyl, Jan Mathijsz.* weduwe"; beide copieën zijn fout, zoals hierna zal blijken).

Een der renten, waarmede de vicarie wordt begiftigd, was door *Kerstijn* als weduwe verkregen bij akte op 2 april 1452 voor de Schout van Noordwijk verleden; de meeste andere renten dateren van ongeveer dezelfde tijd.

Blijkens Kenning boek F, pag. 10 procedeert Kerstijn Dirck Reyersz. wedewi op 7 aug. 1491 tegen Adriaen van der Does over leverantie van lood en leijnagelen. (geg. Ir de Graaff en Mr. Koning.)

Het hiervoor geleverde bewijs, dat *Jan Reyer Dircksz* een zoon is van *Reyer Dircxz.* en een kleinzoon van *Kerstijn,* de weduwe van *Dirck Reyersz.* wordt nog belangrijk versterkt, door materiaal, dat Mr. D. Koning mij verschafte uit de administratie van door de stad Leiden verkochte losrenten. Deze onderzoeker ontdekte n.l. dat de stad Leiden in 1485 en 1490 telkens een losrente verkocht aan *Kerstijne,* de weduwe van *Dirc Reyersz.* en hij nam de moeite, die renten in overgebleven renteboeken te volgen, met het volgende resultaat:

A. losrente, verkocht 24 december 1485.

1501, fol. 5 verso, heffer *Reyer Dircks,* betaald bij Mr. Florys.
15012, fol. 5 verso, betaald *Reyer Dircksz.*
1506, fol. ? } *Reyer Dircksz.* op naam v. *Kersfijne*
1509, fol. 5 } *Dirck Reyersz.* weduwe.
1510, fol. 5 als voren.
1511, fol. 86 verso als voren.
1512, fol. 65 als voren.
1513, fol. 58 als voren.
1514, fol. 56 bij *Jan Reyersz.*
1518, fol. 67 bij *Jan Reyersz.*
1520, fol. 59 verso als voren.
1529, fol. 111 verso als voren.
1530, fol. 64 als voren.
1551, fol. 60 verso *Jan Reyersz.* op naam van *Kerstijne, Dirc Reyersz. weduwe,* per *Symon Jansz.*
1552, fol. 62 verso, *Jan Reyers* op naam enz. als voren, per *Jan Reyersz.* voors.

B. losrente, verkocht 15 augustus 1490:

1498, heffer *Reyer Dircksz.*
1502, betaald *Reyer Dircksz.*
1509, *Reyer Dircks* op naam van *Kersfijn, Dirck Reyersz. weduwe,* zijn moeder.
513, betaald *Jan Reyersz.*
518, *Marrifje Reyersdr.*
520, *Jan Reyersz.*
1528 of ±, *Marrifge Reyersdr.,* op naam van *Kerstijn, Dirck Reyerszs weduwe.*
1530, als 1528.
551, *Marrifje Reyersdr.,* op naam van *Kerst@ Dirck Reyersz. wed. bij Jan Reyersz.*

1552, per *oude Dirck Jan Reyersz.*
1569, tres. rek. *Elsgen Jansdr.,* wed. *Huyck de Groof,* op naam *Kerstijn Dirck Reyersz. wed.*

Doch, alweer dank zij Mr. D. Koning, kan ik U nog meer bewijsmateriaal leveren betreffende de afstamming van de familie.

Ten eerste wees hij mij op de weeskamerakte van 1 april 1450 (Grote Bew. A„ fol. 131). drauende tot opschrift: „Dirc reyers z̄ weeskinder br̄" en luidende: „Wij Dirc geryts z̄, en geryt rijswijc scepene in Leyden oirconden, dat voirs ons quam *kerstijn dirc reyners z̄ wedewy* mit hoirs gecorēs voichts hant Ende bewijsde hoir seuen kyndën die zij gewonnen heeft bij *Dirc reyners z̄* horen man, alse *Volckwijf, barbara, Reyner, pieter, Ceiy, marfijn* ende *hillewair,* voir hoirs vaders erue bij consente vanden wesenmeestën alse jan van noorde en jan heēman florys z̄ eñ bij goetdencken vander kynder voirs naeste magen, alse *clais reyners z̄, jan reyners z̄* eñ *pieter cfais z̄,* elc kynt hondert gouden wilhs scilden off payment hore wairde, welke gelden *kerstijn* voirs. onder houden sel etc.

Ende als dese voirs kynderen tot horen mondigen dagen gecomen zijn, so. hebbē kerstijn voirs en Jan martijns soen hoir vader geloift mit gesameder hant en elcx voir all dese voirs kyndën dit voirs gelt wyt te reyken etc.

Er wordt mede nog bepaald,, dat ingevalle aan Kerstijn schade opkwam van de borgtocht, die *Dirk Reynersz.* beloofd heeft „voir aelbrecht Jacops z̄ die viselair roēnde vanden huyze eñ erue, dat aelbrecht voirs. vercoft heeft aernt pouwels z̄, gelegen opt nuwe straet opten hoick van buttermans stege", of van de borgtocht, (die Kerstijn zelf beloofd heeft ?) " van lijsbet pieter butewechs huys en erue dat florys van alcma ... hugen soen tegen hair gecoft heeft", de kinderen de helft daarvan zullen betalen.

We zien hier in de eerste plaats de vader van Kerstijn genoemd in een akte, waarbij hij zelf compareert. We mogen de naam *„Jan Martijnsz."* dus wel als de juiste beschouwen.

Trouwens, deze naam vindt nog bevestiging in een weeskamerakte van 7 juli 1480 (Gr. Bew. A, fol. 387) waar *Jan Evertsz.* bewijs doet aan zijn kinderen, gewonnen bij *Hillegom! Kersfanfs dochter.* Voor hem blijven borg *Kerstijn, Dirc Reynersz. weduwe* en *Pieter Jan Martijnsz.* Laatstgenoemde wordt door kenners van oud Leiden zoals Mr. Koning „de bekende stichter van Vicarieën" genoemd. (Zie Archieven v. Kerken, Reg. 422, 489, 490)

Verder zien we, dat *Reyer Dircxz. zes* broers en zusters heeft gehad.

Tenslotte lijkt het mij voor de hand te liggen, dat *„clais reyners z."* en *„Jan reynersz."* broers van *Dirc Rey (n)ersz.* waren.

Al met al blijkt deze akte dus van eminent belang voor de genealogie van de familie.

Een 'tweede, belangrijke, akte, waarop Mr. D. Koning mij wees, is die op fol. 56 van het register van Grote bewijzen A. Helaas was toen de administratie van de weeskamer blijkbaar nog heel primitief. Deze akte voert tot titel: *„Coman reyers kind* goet". Er blijkt echter niet, of deze coman Reyer zelf, of zijn vrouw of zij beiden zijn overleden, noch wie die vrouw en wie de kinderen waren: zelfs een datum ontbreekt. De voorgaande akte is van oktober 1445, de volgende van mei 1447, doch de akten staan niet steeds chronologisch.

De akte bevat een opsomming van onroerende goederen, gelegen in Noordwijkerhout, Voorhout, Vorenbroek (onder

Overzicht:

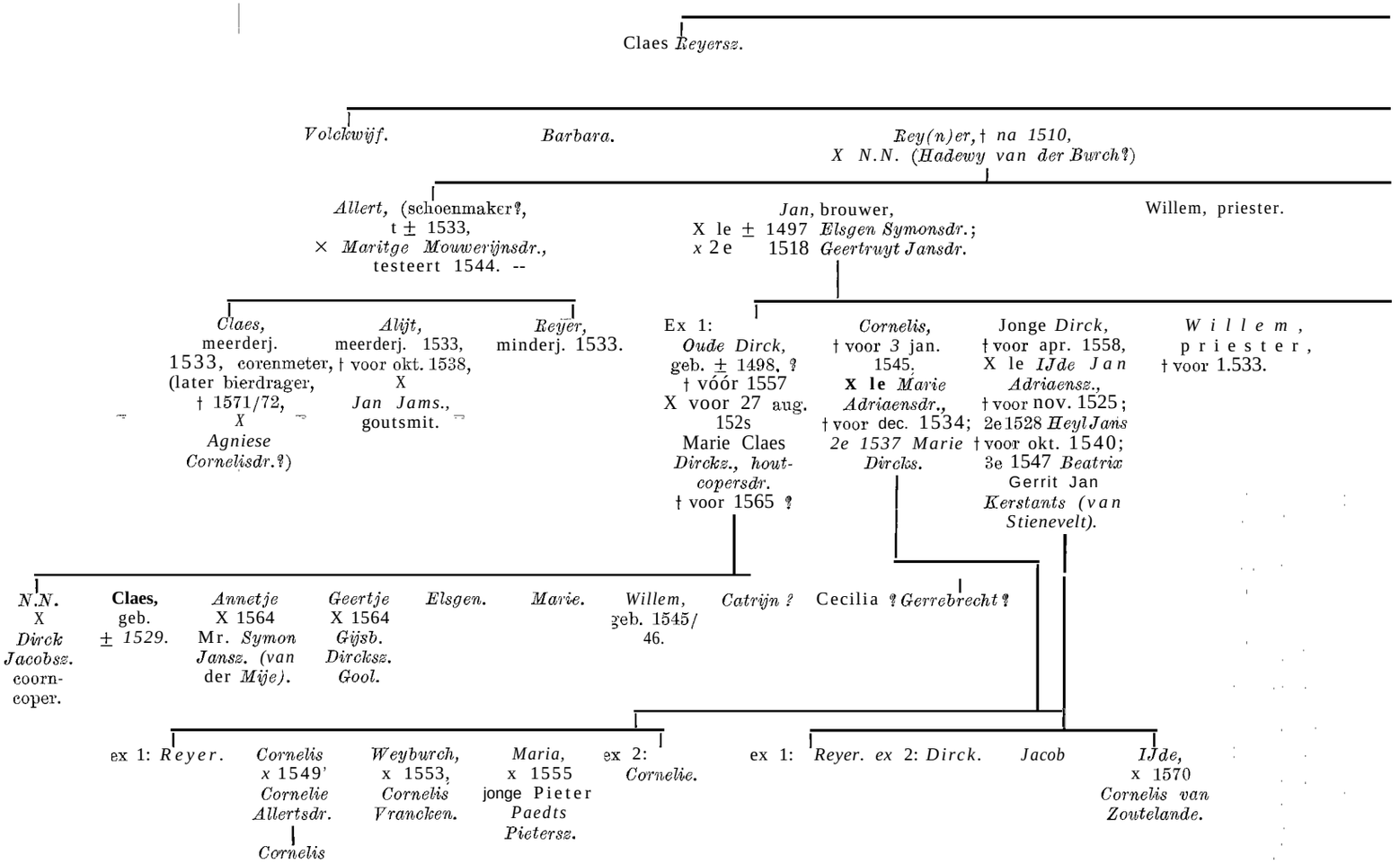

Wassenaar, zie o.a. Regest 572 in „Archieven van de Gasthuizen" van het Gemeente-archief van Leiden), Noordwijk, renten op onroerend goed in Noordwijkerhout en

„Item een huys staende ouer thof by die stië eñ heeft beleghē an die een side mouwerijn harmans z̄ eñ an die ander side mees louwē z̄, streckende voer vander straet an huyghe vander hancs (hants ?) huys eñ erue

Item derdalf hont gheestlant etc.

Item so heeft dirc reyers z̄ van sijns broeders wege ontfangë van lant XXXV nobel min een plac, daer heeft hi sijn broeders of ghedaē XIX rins guldē eñ drie placke en XIIIJ cronē die Ic (?) hem gesent hebbe voir sijn cost

Item als die XIX rins guldë eñ drie plackë en die XIIIJ cronē ofgherekent sijn so heeft dirc reyers z̄ van sijns broeders wege onder XX nobel eñ XIX plackë daer sel hij of gheuë ene nobel ter tijt toe dat hi ontfaet die XXXXIIIJ nobel eñ een plac diemē den kind- sculdich is tot kersauont naest cōmēdē. Hiermede eindigt de opsomming, Daaronder staat: „Dese brieue die van dese voirs lande sijn heeft dirc reyers z̄ ondr".

Hoe onduidelijk overigens ook, lijkt deze akte mij moeilijk anders op te vatten, dan als een bewijs, dat een zekere „coman Reyer" minderjarige kinderen heeft nagelaten, van welke kinderen een zekere Dirck Reyers zoon (de onze ?) de reeds meerderjarige broer is. Die minderjarige kinderen bezitten — al of niet na een verdeling tussen hen en die broer — de in de akte opgesomde vermogensbestanddelen, o.a. een „huis over het hof bij 's Gravensteen".

In het eerste deel van het Register van Grote Bewijzen A, bl, 32, komt een akte voor,. waarbij *Pieter Pieter Dircxz.* als voicht van *Alijt Geryts dochter,* sijnen wittachtige wive, aan *Pieter Hugensz. van der Hant,* hoir soen, voir sijns vaders erue op 20 juni 1442 vierdalff hondert gouden engelse nobelen bewijst. Onder de renten, welke daarbij worden opgesomd, komt voor: „Item op Dirc Reynersz. huys op Oesthollant een pont ende upt affter erue elff groot, facit tesamen" etc. Onder

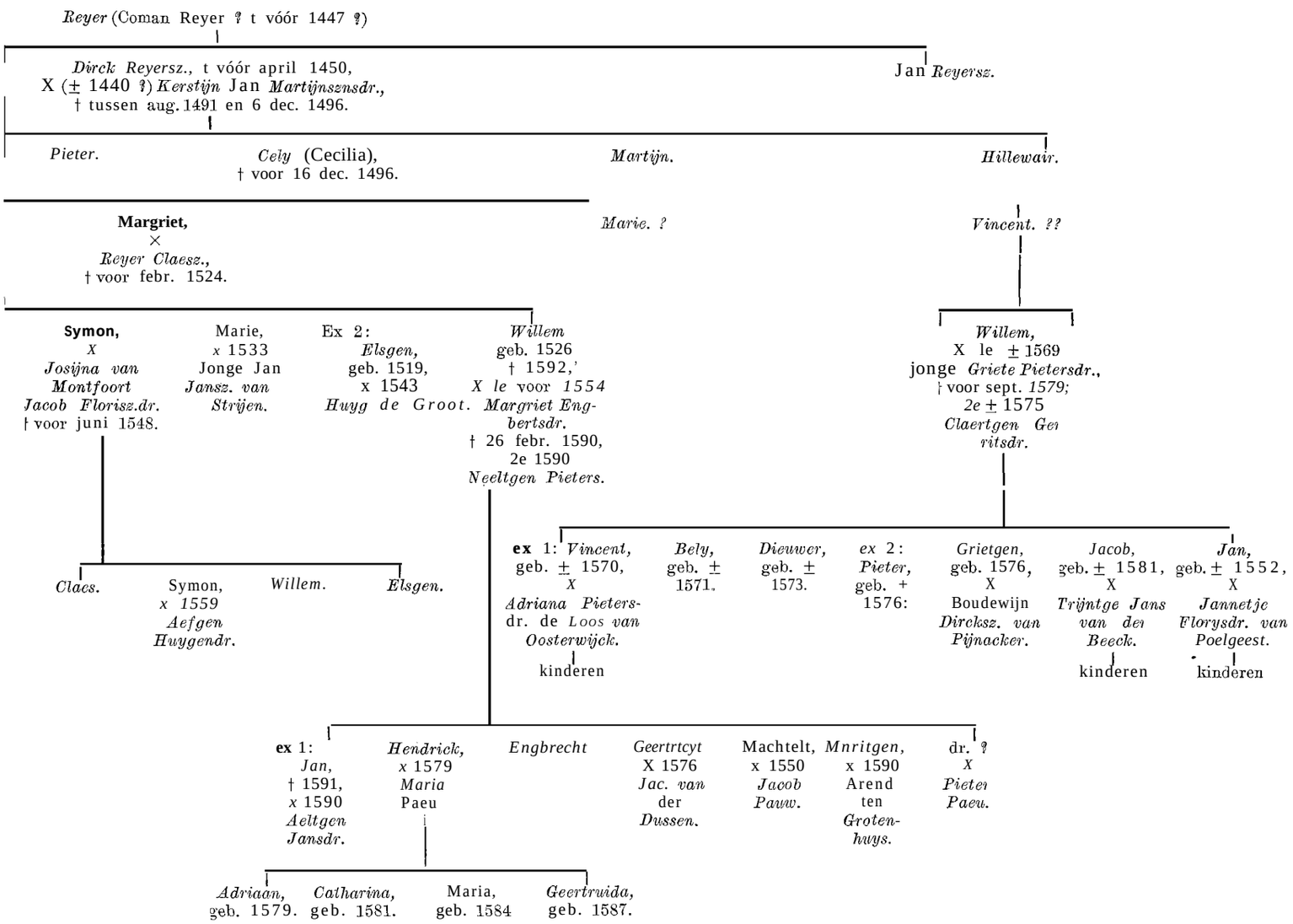

de akte staat in feite 20 juni 1400, doch de onmiddellijk eraan voorafgaande akte vermeldt duidelijk 20 juni 1442 als datum; bovendien wordt de akte verleden voor de schepenen Willem Heerman en Simon Vrederic Bertelmeesz., van wie de laatste in 1441 als schepen gaat optreden en de eerste een paar jaar eer. (Oest Hollant = Costverloren ?, zie pag. 51, noot b van de door Mr. A. Meerkamp van Embden uitgegeven Stadsrekeningen van Leiden, deel 1).

Het zal, zo het al mogelijk mocht blijken, zeker niet eenvoudig zijn om aan te tonen, dat de laatste twee akten werkelijk iets met de hier behandelde familie te maken hebben. Ik heb dan ook gemeend, mede door tijdsgebrek gedrongen, beter te kunnen overgaan tot publicatie van het gevondene, dan deze publicatie uit te stellen om het resultaat af te wachten van een veel tijd verslindend en weinig hoopgevend onderzoek. Hiermede zag ik tevens af van een ernstig onderzoek naar het antwoord op de vraag, wat er waar is van de beweerde afstamming van *Jan Reijer Dircxz.* uit de middeleeuwse, adellijke *van Heemskerck's*. De spaarzame notities, min of meer in verband met die vraag door mij gemaakt, wil ik intussen niet onvermeld laten. Hier volgen ze:

a) De Heer M. Thierry de Bye Dolleman te Heemstede, met wie ik, zoals hierna zal blijken, ten behoeve van dit artikel contact opnam over de afstamming van *Margriet Engbrechtsdr.* (zie hierna bij Willem jr.), vond een aantekening van de heer Muschart in de ,,collectie Muschart", welke bewaard wordt bij het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage; blijkens die aantekening hangt aan charter 241, d.d. 9 maart 1520, van het archief Heereman van Zuydwijk, bewaard op Kasteel Surenburg in Westfalen, het zegel van de Leidse schepen *Jan Reyersz.*, vertonende de leeuw, met als helmteken een ster, los geplaatst tussen een vlucht, en met als randschrift: ,,S. Jan Reyersz.".

Deze prikkel had ik blijkbaar nodig om mij onderzoekingen ook eens in een dergelijke richting uit te breiden. Daarbij bleek mij, dat Leiden meer dan een stuk bezit, waarin vermeld wordt, dat *Jan Reyer Dircxz.* als schepen (volgens de schepenlijsten trad hij in 1517 voor het eerst als zodanig op) over

Zegel van JAN REYER DIRCXSZ.
aan acte, d.d. 23 nov. 1525 (Gem. Archief Leiden, Kloosterarchieven, inv. nr. 1152).

de akte staat, en waaraan een dergelijk zegel hangt. Het mooiste dat ik vond 'is van inv. nr. 1152 uit de Kloosterarchieven, d.d. 23 nov. 1528; U vindt het hierboven gereproduceerd. Andere akten met zijn zegel zijn inv. nr. 1197 van dezelfde archieven (Reg. 2336) d.d. 28 sept. 1528, de inv. nrs. 453 en 1777 uit het „Oud Secretarie Archief vóór 1575", resp. van 1544 en 1520, de inv. nrs. 175, 560 en 810 v.d. Arch. v.d. Kerken; resp. van 4-5-1517, 27-5-1517 en 9-10-1518 (Reg. 504, 2278 en 2292) en inv. nrs. 774 van 1520, 485 van 1543, 1011 van 11 en 17 februari 1517, 953 van 1520, 955 van 1528, 956 van 1528, 1399 van 1518, alle van de „Archieven van Gasthuizen (Regesten nrs. 1016, 1128 & 1130,. 1477 & 1482, f483, 1494, 1495. 1883 en 1888; de door & gekoppelde regesten corresponderen met één inv. nr.)

Volgens de wapenkaart van van Rijckhuysen voerde *Jan Reijer Dircks* de leeuw, vergezeld van een gouden haan in de rechterbovenhoek van het schild. Daarvan bleek mij uit geen der zegels, welke ik zag. Ook jonge *Dirck Jan Reyersz.* zegelde als schepen met de leeuw; de ster als helmteken zag ik niet, doch wel een vierpuntig sterretje of iets dergelijks (of is het de afdruk van een beschadiging in het cachet ?) boven de rechterachterklauw van de leeuw (zie onder „jonge *Dirck Jan Reijersz.*" voor zijn wapen volgens van Rijckhuysen: de door deze vermelde zespuntige ster in de rechter bovenhoek van het schild valt op de zegels niet te ontdekken). Zie Kloosterarchieven, inv. nrs 65 van 1534 en 25 en 312 van 1546, de laatste vooral met twee mooie zegels (Reg. 2417, 2534 en 2531 & 2538, de laatste twee als transfixen bij een andere), Oud Secretarie Archief van vóór 1575, inv. nr. 1841 van 26 maart 1547 (regesten 1691 & 1692) en Archieven van Gasthuizen inv. nr. 1013 van 28-8-1535 (Regest 1509).

Simon Jan Reyersz. tenslotte voert eveneens de leeuw, met als ik het goed zag, een roos als helmteken tussen de vlucht terwijl de leeuw op het schild op zijn borst een of ander voorwerp draagt, hetzij ook een roos, hetzij een kroontje: op de zegels valt dit moeilijk uit te maken. Van hem zijn zegels te vinden in Oud Secretarie Archief van voor 1575, inv. nr. 1397 van 31 juli 1554 (Reg. 1830) en inv. nr. 984 van 15 dec. 1554 (reg. 1836) èn bij Archieven v. Kloosters, inv. nr. 475 van 4 maart 1549 (regest 2569) de eerste waardeloos, de laatste twee beiden duidelijk.

In ieder geval blijkt de hier behandelde familie dus reeds

op 11 februari 1517 te zegelen met het welbekende wapen „*van Heemskerck*".

b) Kerkelijk archief Leiden, regest 1365: *Jan Heyndricxz.* erkent voor schepenen van 's Gravesande verkocht te hebben aan *Dirck van Heemskerke* een rente van 3 gr. Holl. op 3 morgen land d.d. 21 okt. 1388; regest 1476: Dirck van Heemskerk draagt voormelde rente over aan Jan Philipsz., deken van St. Pancras op 21 jan. 1400 (beide regesten uit Cartul. 493, fol. 85 verso) en

c) *Dirck van Heemskerke* wordt Dinsdags na Pinksteren, 1394 poorter van Leiden, tegen betaling van honderd pond. Borg voor hem blijft Jelys van Swieten, die waarschijnlijk toen burgemeester van Leiden was (Poorterboek A, fol. 100 verso) Meerkamp van Embden schrijft in „Stadsrekeningen van Leiden I, pag. 6, noot 2: Blok deelt op grond van de poorterboeken mede dat de nieuwe poorters 1 gr. van elk pond betalen (blz. 160). Het hs. dezer rekening (1391/2) heeft echter een half groot (1 £ = 240 groot).

Van *Hadewy van der Burch*, die de moeder heet van *Jan Reyer Dircksz.*, vond ik, zoals ik reeds schreef, niets. Ook Mr. D. Koning heeft, naar hij mij berichtte, nimmer een spoor van haar aangetroffen. En gezien het door hem bewerkte materiaal en de resultaten van die bewerking, acht ik de kans niet groot, dat het Leidse archief iets omtrent haar bevat. Men dient hierbij echter wel te bedenken, hoezeer het vaak van een toeval, zoals jeugdig overlijden, of iets later ook, het maken van huwelijksvoorwaarden, afhangt, of iemand in de archieven een spoor achtergelaten heeft.

Gaan we thans na, welke kinderen er van Jan *Reyersz.* bekend zijn. Uit meergemelde weeskamerakte van 11 december 1517 blijkt, dat ten tijde van het opmaken daarvan in leven waren zes kinderen, geboren uit *Jan*'s huwelijk met *Elsgen Simonsdr.*, n.l.:

1. Oude *Dirck*, 2. *Cornefis*, 3. Jonge *Dirck*, 4, *Willem*, 5. *Symon*, en 6. *Marijtge*. Verder blijkt uit de thesauriersrekening van Leiden over 1538 (oud Secretarie Archief van voor 1575, inv. nr. 620, fol. 19) dat verschillende poorters van Leiden bedragen, welke zij in 1537 aan de stad hadden geleend, hebben doen aanmerken als koopsommen voor lijfrenten, waaronder:

ten lijve van *Elsgen Jan Reyerszns.dr.*, oud omtrent 19 jaar, en *Willem Jan Reyerszns. z.*, oud omtrent 11 jaar (de vader wordt niet anders vermeld dan met dit patroniem, doch dit is onmiskenbaar; bovendien blijkt de afstamming van Elsgen ook uit haar huwelijksvoorwaarden, terwijl Willems relatie tot Elsgen en haar nageslacht evenmin voor bestrijding vatbaar is, zoals hierna zal blijken). *Elsgen* en *Willem* zijn dus respect. ± 1519 en ± 1527 geboren, beiden dus staande het huwelijk van *Jan* met *Geertruyt Jansdr.*, en wel *Elsgen* kort na het sluiten van dat huwelijk. De naamgeving aan haar stemt overeen met de in die tijd veel gevolgde gewoonte de naam van een overleden echtgenote te geven aan de eerste dochter uit het volgende huwelijk.

Ik zal nu de kinderen van *Jan Reyersz.* bespreken in de volgorde van de hun hierboven gegeven nummers en geef daartoe aan *Elsgen* en *Willem* van 1527 (of 1526, zoals Elias zegt) de nummers 7 en 8.

1. *Oude Dirck* (niet genoemd door Elias).

Hier treffen we weer zo'n toevallige omstandigheid, als waarop ik doelde ten aanzien van Hadewy van der Burch. Het was moeilijker iets over Oude Dirck te vinden dan over

zijn broers en zusters. Waarom ? Vermoedelijk maakte hij geen, althans geen voor schepenen verleden, huwelijkse voorwaarden, Ik heb de indruk dat niet al zijn kinderen meerderjarig waren, toen hij overleed. Desalniettemin vond ik geen weeskamerakte, Overleed hij misschien buiten Leiden ? Het is mij niet bekend.

Zo kon ik aanvankelijk slechts constateren, dat Oude *Dirck Jan Reyersz.* in leven was bij belangrijke momenten in het leven van zijn familieleden; ik trof hem aan in de akten van huwelijkvoorwaarden van *Marie Jan Reyerszns dr.* van 1533, van *Elsgen Jan Reyerszns dr.*, van 1543 en van Jonge *Dirck Jan Reyers* van 1547 en in de weeskamerakte van 1540, waarin laatstgenoemde de kinderen, die hij bij *Heyltge Jansdr.* had, hun moederlijk erfdeel bewijst.

Verder bleek hij op 19 december 1528 Heilige Geestmeester te zijn te Leiden (Serné, Archieven van Kloosters etc. in Delfland, pag. 272, regest 248). En in het slot van de hiervoor gemelde copie der stichtingsbrief van een vicarie wordt genoemd *Maria, Oude Dirck Jansdr. van Heemskerck,* die de stichtingsbrief geeft aan *Caes Simonsz. van Heemskerck.*

Dank zij echter aanwijzingen van genoemde heren Ir. A. F. de Graaff en Mr. D. Koning breidde mijn kennis over hem en zijn familie zich uit en kwamen er meer kinderen voor den dag. Doch een akte, waaruit duidelijk blijkt, hoe op een bepaald moment het gezin van Oude Dirck eruit ziet, mocht ik tot nu toe niet vinden, hetgeen tot gevolg heeft, dat er omtrent de omvang van dat gezin onzekerheid blijft bestaan.

Op de vrouw van Oude Dirck werd ik attent gemaakt door de aanwijzingen van beide bovengenoemde heren.

Zij is te vinden in Weeskamer Leiden, Grote Bewijzen B, fol. 285 e.v. Bij de hier ingeschreven akte d.d. 23 oktober 1550 bewijst *Alijt heynricxdr.*, weduwe van *Jacob Claesz.* houtcoper, met meester *Geryt heynricxz. van der Goude,* licentiaet in de rechten, haer broeder, haer acht weeskinderen als meester *Dirck, heynrick, Reynier,* jonge *Claes, Katrijn, lijsbeth, Marytge* en *Annetge,* gewonnen bij *Jacob Claesz.* voirs. met consent van weesmrn en bij raede en goetduncken van Oude *Dirck Jan Reyersz.* als man en voicht van *Marie Claesdr.*, zijn huysvrouw, wesende moeye van de voirs. weeskinderen, *Jan Huygh Andriesz.* als man en voicht van *Baerte Dircks dr.* zijn huysvrouw, wesende nichte van de voors. weeskinderen van 's vaders zijde, Oude *Claes Jacobsz.* als broer en Meester *Geryt heyndricksz,* voorsn. als oom van dezelve weeskinderen van moederszijde, elk kind 1200 car. gl. Tot zekerheid worden gesteld landerijen in Leiderdorp en een huis op de Nieuwe Rijn, belend Mathijs Engebrechtsz. tinnegieter en Jonge Dirck Jan Reyersz.

Weten we eenmaal, dat Oude *Dirck* getrouwd is met *Marie Claesdr.*, de zuster van *Jacob Claesz.* houtcoper, dan kunnen we ook begrijpen, dat we hem vinden bij de huwelijksvoorwaarden van *Baerte* dochter van meester *Dirck Claesz.* houtcoper (zie hierna bij jonge Dirck Jan Reyersz.) als oom van de bruid (R.A. 76 B 1, akte 135 d.d. 30-8-1539) en bij akte van het vaderlijk bewijs, op 27 aug. 1528 gedaan door *Heyltgen Jansdr.*, de weduwe van Mr. *Dirck Claesz.* houtcoper voornoemd (Gr. Bew. B, fol. 79 vso) als oom van de kinderen. Tevens kunnen we concluderen, dat Oude *Dirck* reeds op 27 aug. 1528 met *Marie Claesdr.* getrouwd was. (Zie voor de laatste 2 akten hierna bij jonge *Dirck.)*

Meester *Dirck Claesz., Jacob Claesz.* en *Marie Claesdr.* zijn kinderen van *Claes Dircxz.* houtcoper en *Katrijn Claesdr.*, die samen deze kinderen tot hun erfgenamen benoemen bij hun testament van 1 juni 1515 (R.A. 76 A 1, fol. 107). Mede

wordt in dat testament genoemd *Corneiis Dircxz.* (herhaaldelijk komt hij zo voor in de akte: slechts éénmaal werd dit gewijzigd in *Cornelis Claesz.*, naar ik zou zeggen niet met de oorspronkelijke inkt) die niets krijgt, ofschoon hij de broer heet van de anderen. Dezen moeten hem echter onderhouden.

Ir. de Graaff noemt, in navolging van van Rijckhuysen, deze familie „van Swieten"; zelf heb ik die naam niet aangetroffen in de enkele akten, welke ik over deze familie zag. Ir. de Graaff acht het echter ook mogelijk, dat het „*Onderwater*'s" zijn.

Volgens het Leidse transportboek A, fol. 49 verso compareert op 31 oktober 1560 voor schepenen van Leiden „*Marytge Claesdr.*, Oude *Dirck Jan Reyersn.* wed. met Pieter Adriaensz. Storm als gecoren voocht in deeser saecke ende vercoft heer Gerryt van Poelgeest, Ridder, een huys ende erve, staende en gelegen In Noebelstraet, belegen hebbende aen deene zijde die kinderen en erfgenamen van wijlen *Jacob Claesz.* houtcoper ende van *Alijdt heyndricx dr.*, zijn huysvrouw, beyde sal ged. ende aen dander zijde Jan Harmans snijder, streckende voor van de straet tot after an de voors, kinderen huys en schuyr ende haren erve ende voorts mit een pointe, uytgaende Inde stege, responderende op de Volrsgraft. Mede compareerde „*Dirck Jacobsz.* coorncooper, der voorsn. *Marytgen Claesdr.* schoenzoon" en stelt zich borg voor de vrijwaringsplicht.

Blijkens Transportreg. C, fol. 233 vs. verkoopt op 3 nov. 1565 Barbara Gommersdr., wed. Pieter Jansz huych (?) aan Jan Lambrechtsz. steenplaetser een huys en erf in Maredorp (thans de Haarlemmerstraat) aen de eene zijde Maritgen IJsbrants dr., wed. Adam Jansz. suyvelcop. en aen de andere zijde de stege, voor uyt Maredarp tot achter aen zeckere cameren met erven, toebehorende de weduwe en erfgenamen van wijlen Oude *Dirck Jan Reyersz. zoon.*

Blijkens Transportregister F, fol. 341 transporteren op 18 april 1578 „Meester *Symon Jansz.* chirurgijn, als man en voicht van *Anna Dircx dr, Ghijsbrecht Dircxz. Gool,* als man en voicht van *Geertgen dircx dr.* ende met *Maritgen dircx dr.* gesusteren mitte voorn. *Ghijsbrecht* haer swager ende gecoren voocht in deser saecke, alle erffgenamen van Oude *Dirck Janszn."* aan Pieter Jansz. van Noort een camertgen en erve, staende en gelegen in St. Urselen stege, belent aan de ene zijde de koper, en aan de andere zijde verkopers.

Blijkens fol. 345 van hetzelfde register verleent de koper uit voormelde akte op 21 april 1578 voor 108 gl. hypotheek op het blijkens die akte gekochte aan „Mr. *Symon Jansz.* chirurgijn als man en voocht van *Anna Dircx dr., Ghijsbrecht dircx z. Goal* als man en voocht van *Geerte dircx dr.* en *Elsgen* mit *marritgen Dircx dr.* alle erfgenamen van Oude *Dirck Jansz.*

De gewrongen taal in de transportakte van fol. 341 doet vermoeden dat daar „*Elsgen*" bij het minuteren is uitgevallen.

Bij een akte van 1560 (transportregister A, fol. 56 verso) draagt Dirck Jacobsz. in Merman over aan Claes Sebastiaensz. smidt een huys en erve opte Nieuwe Rijn met noch een huys daer after an staende op de Nieuwe straet, belend ter ene zijde *Marytge Claesdr., 0* ude *Dirck Jan Reyerszns wed.*, daer an Mr. Adriaen Adamsz. chirurgijn ende daer achter Annetge Pietersdr., Lambrecht baerntsz. backers wed. en aan de andere zijde Mr. Claes Sebastiaensz. voors. zelver en daeran Alijdt Pieter Jansz. schildersdr., streckende voor uyt de Nieuwe Rijn tot after met 't voors achterhuys op de Nieuwe straet.

Naar het mij voorkomt is *Marytge Claesdr.* binnen enkele jaren daarna overleden, de boedel verdeeld en bovenbedoeld

huis o.m. toegedeeld aan haar dochters *Anna* en *Geertruyf.* Immers op 10 april 1565 (Transpartboek C, fol. 180) verkoopt Mr. *Simon Jansz.* als man en voocht van *Annetge Dircksdr.*, zijn huysvrouwe, aen *Ghijsbert Dircxz. Gool* de helft van twee huysen met haeren erven, staende en gelegen naest malcanderen opden Nieuwen Rijn, daer van de wederhelft den voorn. *Gijsbert Dircksz.* zelffs cōpeteert, belegen hebbende Int geheel aen deen zijde Jan Splintersz. backer eñ aen dander zijde Claes Sebastiaensz. smidt, streckeñ voor wt den Rijn tot after aen Mr. Adriaen Adamsz. chirurgijns schuyre eñ erve en aen Wouter fransz. drooghscheriers huysinge.

Met deze mening kom ik in botsing met de zojuist vermelde akte in Transportregister C, fol. 233 vs, waaruit te lezen valt, dat *Maritge* ten tijde van die akte nog in leven was, doch speciaal bij de vermelding van belendingen moet men niet te veel aan de letter hangen, te meer als het gaat om eigenaars van een belending, waarin zij niet wonen.

Bij een akte van 16 maart 1572 (R.A., Transporten E, fol. 42 vso) erkennen de „meesteren van de arme huissittenen" binnen Leiden „schuldig te wesen en vercoft te hebben *Elsgen dircx dochter,* out omtrent zeeven en veertich jaren, een lijfrente van twintich gulden van veertich grooten vlaems tstuck ten lijve van elsgen dircx dochter voors., te betalen alle jaers op twee termijnen" etc. Een der „meesteren" is *Gijsbrechf Dircxz. Gool. Is* genoemde *Elsgen* de dochter van Oude *Dirck Jan Reijersz.* ? Het lijkt er wel op. Dan zou dus haar geboorte omtrent 1525 gesteld moeten worden en het huwelijk van Oude Dirck met Maritge omtrent 1524.

Thans laat ik hier 'nog volgen een aantal gegevens, waarmede Mr. D. Koning mij verrijkte:

Oude *Dirck Jan Reyecsz.* is volgens de genealogische gegevens in „Annales dusseldorpianae" geboren in 1498/9; (waaruit deze „Annales" putten, is mij onbekend; bij jonge Dirck hoop ik echter uit de Leidse archivalia aan te tonen, dat deze annales het zeker niet ver mis kunnen hebben).

Oude *Dirck Jan Reyersz.* komt voor in het kohier van het „Repaciegeld", wonende omtrent 1541 in „Bon Wolhuis" (een wijkaanduiding in Leiden) (Oud Secret. Arch. voor 1575, no. 947).

Hij is aanwezig bij het verlijden der huw. voorwaarden van zijn neef *Cornelis Cornelisz. (van Heemskerck)* op 22 nov. 1549 (R.A. 76 B 1, no. 205) en van Jonge *Pieter Paedfs* met *Marytge Cornelis Jan Reyerszs dr.* op 4 febr. 1555 (R.A. 76 b 2, akte 233). Volgens van Rijckhuysen E, fol, 33 testeerde zijn weduwe *Maria Claesdr.*, in 1562.

Blijkens R.A. 76 B 2 no 313, maakt op 12 jan. 1564 Mr. *Symon Jansz.* chirurgijn, geassisteerd met *Pieter Jansz.* en *Mees Jansz.,* zijn broeders, huwelijksvoorwaarden met *Annetge Dircks dr.*, geassisteerd met *Dirck Jacobsz.* haar zwager, en *Willem Jan Reyersz.*, haer oom.

(Volgens v. Rijckhuysen, D, fol. 78 is deze Mr. *Symon Jansz.* voogd over de weeskinderen van jonge *Pieter Paedts,* drapier, en *Marytgen Cornelis Reyersz. dr.*, hetwelk hij ontleende aàn Voogdenboek A. fol. 6 vso).

Blijkens R.A. 76 B 2, no. 319, maakt op 30 juni 1564 *Ghijsbrecht Dircxz. Gool* (die een zoon is van *Dirck Fransz.*) huwelijkse voorwaarden met *Geerfruydt Dircx dr.*, die wordt geassisteerd met *Dirck Jacobsz.* coorncoper en Mr. *Symon Jansz.* chirurgijn, haar zwagers, en met *Symon Jan Reyersz.* en *Willem Jan Reyersz.*, haar omen.

Bevolkingsregister Leiden 1581, fa.1 155, Bon Burchstreng:
Gijsbrechf Dircksz, Gool,

Geertge Dircksdr., zijn huysvrouw, *Dirck, Maryfge* (?), *Neeltge, Goeltge* en *Marytge,* haer beyder kinderen.
Willem Dircksz.,, haar broeder, over 18 jaar.
Elsgen Dircdr. de zuster.

R.A. inv. nr. 76 (D ?) huw. voorw. fol. 78
Cornelis Willemsz. van Warmont enz. ter eener, en *Marytge Gijsbrecht Goeledr.* geassisteerd o.a. met *Willem Dircksz. van Eemskercke,* haer oom van moederszijde, ter anderer zijde, maken 21 sept. 1600 huw. voorw.

Lijfrente, verkocht door de stad Leiden, 26 dec. 1537:
Claes, Oude Dirck Jan Reyersznszn., oud 8 jaar.
Deze rente wordt 1551 en 1552 betaald per Oude *Dirck Jansz.*

Lijfrente van 5 juli 1543 (vergoeding van „afgecoerde" (= onteigende) halve raam)):
Geertruyt, oude *Dirck Jan Reyersznsdr.* (n.l. op het leven van deze) 1551 en 1552 per Oude *Dirck Jansz.*
In 1552 worden verscheidene lijfrenteposten uitbetaald op het leven van zusters tot Rodenburch en op de pater tot Rodenburch, „sprekende op het convent tot Rodenburch", waaruit afgeleid kan worden dat Oude *Dirck* voogd was van dat Iciooster. De lijfrenten op 18 oktober 1538 genomen op de lijven van *Willem Jan Reyersz.*, oud 12 jaar en *Elsgen Jan Reyersdr.*, oud 19 jaar (zie hiervoor) worden in 1551 uitbetaald per *Jan Reyersz.*, in 1552 per Oude *Dirck Jan Reyersz.* en blijken uit de thesauriersrekening van 1569 geconfisceerd te zijn.

(familieverband van *Dirck Jacobsz,.* coorncoper, schoonzoon van Oude *Dirck)* Protocol Nots. P. A. Storm, Inv. not. Arch. no. 1, katern A 2: 24 okt. 1564 huw. voorw. van *Willem Quirijnsz.,* goudsmid, ter ener en *Maritgen Jacobsdr.*, geassisteerd met *Jacob Dircksz.* in het claverblatt, haar vader, en *Dirck Jacobsz.* coorncoper, haer broeder, ter andere zijde.

Rentebrieven, verkocht in 1528 in Burchstreng:
Dirck Jan Reyersz. (kan ook op jonge *Dirck* slaan).

Tenslotte nog enige gegevens van Ir, de Graaff:
Het derde huis oostwaarts van de Koornbrugsteeg op de Nieuwe Rijn 1502 *Jan Reyer Dircksz. 9* rijns gulden, frontbreedte 2-11-0 Rijnl. roeden.

1544 verhuurd aan *Dirck Jansz.* Scherier (= droogscheerder) woont Breestraat.

1557 Oude *Dirck Jansz. wede,* aangeslagen voor 34 £.

1561 Oude *Dirck Jan Reyersz.* kinderen, 38 £.

1574 woont hier *Gijsbert Dircksz. Gool,* getrouwd met *Geertje,* oude *Dirck Jan Reyersz. dochter,* met 10 personen.

(m.i. zijn dit notities o.a. uit de kohieren van de 10 penning betreffende een pand Burchstreng, uitkomende in de Nieuwstraat, dus oost van de Burgsteeg; vgl. ook transp. Reg. A, fol. 56 vso en C, fol, 180 hiervoor vermeld.)
Huis Breestraat bij hoek Plaatsteeg (Bon Wolhuis).

1502 *Claes Dircksz.* houtcoper.

1516 schutterij: *Claes Dircksz.* houtcoper, + Mr. *Dirck Claesz.* + *Jacob Claesz,*

1544 huurder Oude *Dirck Jan Reyersz. 21* £.

1557 Oude *Dirck Jan Reyersz. wede,* eigenares 12 £; is verhuurd.

In het voorgaande hebben we gezien, dat Oude *Dirck* als kinderen heeft gehad: *Claes, Annetge, Geertje, Elsgen, Marie, Willem* en nog een dochter, gehuwd geweest met *Dirck Jacobsz.* coorncoper (of was dit *Marie ? Zij* komt echter niet voor als weduwe).

Willem Dircksz. koopt volgens Ir. de Graaff in 1587 een lijfrente en is dan *41* jaar oud, dus geboren 1545/6. Dezelfde onderzoeker stelt nog als kinderen van 0 u d e *Dirck: Catrijn, Cecilia en Gerrebrech;* een daarvan kan de vrouw van *Dirck Jacobsz.* coorncaper zijn; helaas echter is er iets met de bronnotitie mis gegaan, zodat het bewijs voor deze stelling voorlopig niet te leveren is.

2. *Cornelis* (wel genoemd door Elias).

Hij moet (in eerste echt ?) getrouwd zijn met *Marifgen Adriaensdochter;* immers 9 november 1534 bewijst hij zijn kinderen, *Reyer, Cornelis, Weyburch* en *Maria,* geboren uit zijn huwelijk met haar, hun moederlijk erfdeel ten overstaan van weesmeesteren en ,,bij Rade en goetduncken van *Adriaen Aernfsz. en Jan Reyersz.* brouwer als oude vaders, en *Aernf Adriaensz.* als oom van de weeskinderen".

Tot het bewijs behoort o.m. ,,een zesde van de huysinge, erve met ververij en met twee kamers aan de hoeygracht tot de middelwech toe" (Leiden, Weeskamer, inv. nr. 113/2 = Grote Bewijzen B, fol. 156 verso).

In een aanhangsel van gemelde weeskamerakte wordt aangetekend dat *Adriaen Aernfsz.* heeft „gemaect", dat de weeskinderen bij plaatsvervulling zullen opkomen in zijn nalatenschap, ïn plaats van hun moeder,, zijn overleden dochter,

In Grate Bewijzen B, fol. 65 vond ik (op aanw. van Ir. de Graaff) een akte, waarin *Cornelis Jansz. van Schengen* zijn zeven weeskinderen, n.l. *Jan, Pieter, Cornelis, Wyburch, Maritgen, Cely* en *fytgen,* die hij gewonnen heeft bij *Katrijn Adriaensdr.* het moederlijk erfdeel bewijst. Ook hier treffen we *Adriaen Aernfsz.* als oude vader en *Aernf Adriaensz,* als oom van de kinderen en bepaalt *Adriaen Aernfsz.* plaatsvervulling door de weeskinderen in plaats van hun moeder in zijn nalatenschap. Deze bepaling wijzigt hij 29 okt. 1534 (R.A. 76 A 1, fol. 224), omdat nu twee dochters overleden zijn; elke groep weeskinderen zal nu ,,met een hand" in zijn nalatenschap opkomen; het aanhangsel van de akte 113/2 fol. 156 verso' is *een* verwijzing naar dit testament, dat op fol, 225 van hetzelfde schepenregister wordt gevolgd door een testament van *16* nov. 1534 van hem en zijn vrouw *Alijt Ewoutsdr.* Laatstgenoemde beschikt daarin alleen ten behoeve van verwanten in de zijlinie en is dus kennelijk de stiefmoeder van *Katrijn* en *Marifgen.*

Op 17 januari 1537 maakt *Cornelis Jan Reyersz.* huwelijksvoorwaarden met *Marie Dircxdr.* (Leiden R.A. 76 B 1, op datum).

Namens hem compareren mede *Jan Reyersz.* zijn vader, en J o n g e *Dirck Jan Reyers zoons zoon;* namens de bruid compareren mede loef *dircxz.,* haar broer, Heer *Claes van leyden,* priester,, en *Pieter Pijnssen,* als haar naaste magen.

De bruigom brengt ten huwelijk een zesde deel van twee huizen met hun erven, gelegen aan elkaar op de hooigracht, met een zesde deel van de ververij en toebehoren, gelijk Cornelis Jansz. die ten tijde van de akte bezit en bewoont, en belast met 14 st. 's jaars: voorts inboedel, gereed geld en voorraden en vorderingen, samen ter waarde van ± 2400 gl.

De bruid brengt aan een derde van 11 morgen land in de ban van Limmen, een derde in 2 stukken lants buiten de stad Haarlem, buiten de Sparwouder poort, een derde in 3 morgen land in Schoten en 1/3 in een losrente op Haarlem, 1/3 in een losrente op Leiden en 1/3 in een rente op 2 huizen te Alkmaar, etc.

Jan Reyersz. zegt toe, dat eventuele kinderen van Cornelis (het woord ,,voorkinderen" wordt niet gebruikt) bij diens vooroverlijden in zijn plaats van hem, *Jan Reyersz.* zullen erven.

Op 3 januari 1545 bewijst ,,*Marie dircxdr., Cornelis Jan Reyerszns weduwe,* met Pieter Colijn Eliasoon als haar gekoren voocht aan *Cornelie,* haer weeskint, dat zij gewonnen heeft bij de voornoemde ,,*Cornelis Jansz.* haer man was, ten overstaan van weesmeesteren", waaronder *Jan Reyersz.,* „bij rade en goetduncken van 0 u d e *Dirck Jan Reyersz., Symon Jan Reyersz.,* als oomen ende *Pieter Pijnss* als neve van t voors. weeskint twaelf gouden Karolus guldens losrente, houdende op de vier weeskinderen van *Cornelis Jan Reyers z.,* gewonnen bij *Maritge Adriaensdr.* zijn eerste huysvrouw, spreckende op Jacob Willemsz. goutsmit" (op een hofstede onder Zoeterwoude, in het Westeinde) (Grote Bew. B, fol. 230).

Aan de aantekeningen van Mr. D. Koning ontleen ik nog:

Op 22 nov. 1549 maakt *Cornelis Cornelisz.* bij rade en goetduncken van *Jan Reyersz.* zijn grotevader, *Reyer Cornelisz.* zijn broeder, 0 u d e *Dirck Jan Reyersz.,* J o n g e *Dirck Jan Reyersz.* ende *Symon Jan Reyersz.,* zijn oemen, ter eenre, ende *Cornelie Allerts dr.,* bij consent en goetduncken van *Allert Jacobsz,. de Haes,* haer vader, *Dibbout (?) Jacobsz., Pieter Jacobsz., Damas claesz.* als man en voocht van *Marytgen Gerritsdr.,* haer oemen, en *Willem Symonsz.,* haer neve, ter andere zijde, huwelijksvoorwaarden. (R.A. 76 B 1, laatste slad, akte 205.)

Op 19 juli 1554 1evert *Cornelis Cornelisz.* droochscheryer aan zijn weeskind *Cornelis,* gewonnen bij *Cornelie Allertsdr,* met goedvinden van *Allerf Jacopsz. de Haes* en *Reyer Cornelisz.,* als voogden bij Burgemeesteren geordonneerd, het moederlijk bewijs ter grootte van 3201 gl. Borg daarvoor blijft *Reyer Cornelisz.,* broeder van de vader. (Grote Bewijzen B, fol. 310.)

In Grote Bewijzen C, fol. 51, wordt vermeld het testament van *Haesken Willemsdr.,* weduwe van Mr. *Claes Cornelisz. de Wilde,* op 30 april 1577 gemaakt ten huize van J o n g e *Pieter Paeds Pietersz.,* waarbij getuige was *Cornelis Cornelisz. van Heemskerck.*

Op 12 juni 1553 maken *Cornelis Vranckenz. c.s.* ter ene zijde, en *Wyburch Cornelisdr.,* vergezelschapt van *Reyer Cornelisz.* en *Cornelis Cornelisz.,* haar broeders,. ter andere zijde, huwelijksvoorwaarden (R.A. 76 B 2, no. 216).

Op 4 februari 1555 maken J o n g e *Pieter Paedfs Piefersz. c.s.* ter ene zijde, en *Marytge Cornelis Jan Reyerszns, dochter,* vergezelschapt van *Cornelis,* haar broeder, *Cornelis Vranckenz.,* haar zwager, o u d e en J o n g e *Dirck Jan Reyersz.* en *Willem Jan Reyerszz.,* haar omen, huwelijksvoorwaarden. (R.A. 76 B 2, no. 233.)

J o n g e *Pieter Paedts Pietersz.* bewijst op 6 mei 1578 zijn zes weeskinderen, gewonnen bij *Marritge Cornelis (Jan ?) Reyersz. dr.,* het moederlijk goed, met goedvinden van *Willem Jansz. van Heemskerck* en *Adriaen Jansz. Knofter* als voogden. Tot de boedel behoort o.a. de helft in een boerderij met vier morgen ïn Zassenheim, gemeen met *Margriete Reyersdr.* (Grote Bewijzen C, fol. 1.) Zie ook de notitie van van Rijckhuysen omtrent het voogdijschap van Mr. *Symon Jansz.,* hiervoor onder ,,O u d e *Dirck;* Posthumus, Bronnen 11, vermeldt *Cornelis Jan Reyersz.* als drapenier 1523/4.

3. J o n g e *Dirck* (niet genoemd door Elias).

Deze moet eerst gehuwd zijn met *Yde Jan Adriaensz. dr.,* aangezien hij 19 oktober 1525 aan *Reyer,* het weeskind, dat hij bij haar gewonnen heeft, het moederlijk erfdeel bewijst.

(Leiden,, Weeskamer ïnv. nr. 113/2 = 'Grote Bewijzen B, fol. 47.)

Jan *Adriaensz*, en Jan *Reyersz.* als „oude vaders", en *Adriaen Jansz.* als oom van het weeskind, zijn erbij.

Het kind krijgt een half huis en erf in Maredorp bij de Rijnsburgerpoort, voor van de straet tot achter in de gracht.

„Item noch de helfte van drie pont twaleff schellingen, elff penñ groten vlaems tsiaers losrente, de penning 16,. sprekende op Wigger Joostenz. ende verschijnen jairlicx opten 15 maert, zijñ die selve goeden gecomen van grietgen. Wigger Joesten zs. dochter, gewonnen bij Alijtgen, des voirsn. Jan Adriaensz. dochter was saliger gedachten, welcke goeden t selve weeskint terstont aenvaerden sal ten vrijen eijgen" etc. Grietgen is dus een vooroverleden (?) nichtje (cousine) van Reyer. Deze vererving zal wel berusten op een testament van de moeder van Grietgen, of op een belofte van de vader bij de uitkering van haar moederlijk versterf. M.i. zou n.l. zonder een dergelijke regeling volgens het aasdomsversterfrecht de vader van *Grietgen* geërfd hebben, wat laatstgenoemde van haar moeder opgekomen was.

Nemen we aan, dat Jonge *Dirck* als knaap va'n 18 jaar met *Yde* is getrouwd en dat *Yde* een jaar later, bij de geboorte van het eerste kind, sterft, waarop *Dirck* terstond naar de weeskamer snelt om voormelde akte op te maken, dan kunnen we de geboorte van Jonge *Dirck* reeds niet later stellen, dan ± 1506. Mijn voorlopige schatting, dat het eerste huwelijk van *Jan Reyersz.* omtrent 1510 plaats gehad zou hebben, is dus aan de late kant. Daar Jonge *Dirck* wel het derde kind zal *zijn*, dus zeker wel zeven jaar te laat; houden we echter rekening met de uiterst lage leeftijd, waarop ik hiervoor Jonge *Dirck* liet trouwen, dan lijkt het aannemelijker, dat *Jan Reyersz.* wel omtrent 1497 met *Elsgen Symons dr.* getrouwd zal zijn

Op 4 november 1528 treffen we Jonge *Dirck* weer aan, thans als bruidegom, in het Register van Huwelijksvoorwaarden (R.A. 76 B 1). „Wij N eñ N, Schepene In Leyden oirkonden,, da .. .. (de hoek van het blad is voor het overige weggescheurd of door de muizen opgegeten) bij an en ouer waēn aldair Jonge *Dirck Jan* (volgt de helft van een R; de rest ontbreekt; als boven) bij consent en goetduncken van *Jan Reyers z*, zijn ... (als boven), ter eener zijde, ende *heyltgen Jans dochter, we* (volgt een halve „d", rest als boven) meester *dirck claes z* houtcoper, bij Rade en goe (volgt halve „t", rest als boven) van *Jañ Jans z porsman*, hoēn vader, ter andē zijde, vergaderden In witachtigen hylick eer dat zij" etc.

De bruidegom brengt aan „negen ho'ndert gouden karolus gulden van vier en tachtich Int marck veertich comās groten voorden gouden karolus gulden gerekent om gerede gelde en hier toe noch een half huys en erue gelegen opten nuwen Rijn ende heeft belegen an die een zijde Jacop claes z̄ houtcoper mit des voirsn Heyltgens weeskinden en an die ander zijde adriaen Ysbrants z̄ streckende voor wten voirsn Rijn after Inde stege" etc.: de bruid brengt onder meer aan een huys en erf op de Sint Jacobs Graft.

Tevoren, n.l. op 27 augustus 1528, had Heyltgen zich van haar plichten gekweten tegenover haar kinderen uit haar vorig huwelijk: In het register der Grote Bewijzen B (Weesk. 113/2) vinden we op pag. 79 vso: „*Heyltgen Jansdr, meesfer Dirck Claesz. houfcopers wd^e* drie weeskinderen brief als *Claes, baerte en Katrijn*", welke aanvangt: Wij etc. oirconden, dat voir ons quam Heyltgcn Jans dochter, meester Dirck Claesz. houtcopers wede,, met Jan Jansz. wtreder, hair vader eñ gecoren voicht In deser saicke Ende bewijsde hair drie weeskinderen als Claes, baerte en Katrijn, die zij gewonnen heeft bij de voir'n. meester Dirck Claesz. hair man was, bij consent van de weesmrn. van Leyden, als Jan Reyersz. eñ Jacob Deyman eñ bij rade en goetduncken van de voorn. Jan Jansz. als oude vader, Jacob Claesz. houtcoper, Dirck Jan Reyersz. en Michiel Jansz. als oemen van de voors. weeskinderen," etc. (grote akte waarin veel bezittingen worden vermeld.)

Mr. Koning wees mij er nog op dat op 12 aug. 1528 „*Heyltgen Mr. Dirck Claesz. wed.* een losrente kocht van de stad Leiden,, welke werd betaald:
in 1528 per oude *Dirck Jansz.*
in 1530 per jonge *Dirck Jansz.*
in 155 1 en 1552 aan Heer *Jan Jan Janszns Porsman*, pr., op naam van *Heylfgen Mr. Dirck Claesz. wed.*

Op 30 augustus 1539 vinden we in R.A. 76 B 1, akte 135, dat „*Jan Huych Andriesz.* bij rade en goetduncken van *Huych Andriesz.* zijn vader, *Cornelis Huygen*, zijn broeder, en Meester *Wouter huygen*, priester, zijn oom, ter eenre, ende *baertgen, Meester Dirck Claesz. houtcopers dochter*, bij consent en goetduncken van *Jan Jansz.* wtreder, hoir oude vader, *Jacob Claesz.* houtcoper, *Michiel Jansz.* en oude *Dirck Jan Reyersz.*, haer oemen, 'ter ander zijde, huwelijksvoorwaarden maken.

Van Jonge *Dirck Jan Reyersz.* vond ik vervolgens, dat hij op 22 september 1540 aan zijn weeskinderen *Dirck, Jacob* en *Yde*, die hij gewonnen heeft bij *Heyltgen Jansdr.*, „zijn andere huysvrouw" hun moederlijk erfdeel bewijst (Weesk. inv. nr. 113/2, fol. 202 vso), en zulks ten overstaan van weesmeesteren, waaronder Jan Reyersz. en „bij Rade en goetduncken van *Jan Jansz.* wtreder, oude vader, *michiel Jansz.*, oom, en *Jan Huygen*, getrouwd met *Baertgen Dircxdr.*, des voors. weeskinderen suster".

De kinderen krijgen o.a. aandeel in een huis op de Nieuwe Rijn te Leiden. Oude *Dirck Jan Reyersz.* is borg voor de verplichtingen van de vader. In de benoeming van *Yde* zien we weer, hoe de herinnering aan Dirck's eerste echtgenote wordt bewaard; mogelijk werd door de benoeming van *Dirck* ook de eerste man van Heyltgen herdacht.

Van Jonge *Dirck* vond ik verder huwelijkse voorwaarden van 7 juni 1547 (Leiden, R.A., inv. nr. 76 B 1, op datum, no. 192). Dit laat de mogelijkheid open, dat hij tussen ± 1540 en 1547 nog een of meer andere huwelijken gesloten heeft, maar daarvan vond ik tot nu toe niets. De bruid bij laatstgemelde huwelijksvoorwaarden is *Beatrijs Geryt Jan Kersfanfszns dochter* en mede compareren:
namens de bruidegom zijn vader en zijn broers Oude *Dirck* en *Symon;* namens de bruid *Jacob van Montfoort Floriszoon*, „haer oem", die volgens Elias, pag. 78 en 112/3 getrouwd was met *Dirckgen Dirck Boelensdr.*; dit laatste vindt bevestiging in de akte van huwelijksvoorwaarden van *Dirck Jacob Florisznsz. van Montfoort* en *Duyve van der Graff* d.d. 30 juli 1530 (R.A. 76 B 1 op datum) waarin de bruigom wordt geassisteerd door *Jacob Florisz. van Montfoort*, zijn vader, en *Geryt Jan Kerstanfsz.*, zijn oom en *Jacob Florisz. en* joffr. *Dirckgen, zijn* huysvrouw, bij eventueel overlijden van de bruigom aan zijn afstammelingen plaatsvervulling toezeggen. (Vgl. ook Bloys v. Treslong Prins, Zuid-Holland II^a, blz. 183/4.)

De moeder van *Beatrijs* moet dus: of een zuster zijn geweest van *Dirckgen Dirck Boelensdr.*, van wie Elias geen zuster kent: of een zuster van *Jacob Florisz. van Monffoort.*

Volgens Mr. D. Koning was haar moeder inderdaad *Marcelye van Montfoort Florisdr.*, een zuster van *Jacob Florisz.* voormeld, waarvoor hij zich nog beroept op de verkoop van een lijfrente op *4* juli *1481* aan *„Marcelye Florys Jacobsznsdr., geryf Jan Kerstantswijf,* de losrenteboeken betreffende: losrente van 25-7-1490, ten name van *Geryf Jacop Geryfsz.*, in *1509* geïnd door *Florys Jacobsz.* erfgenamen, 1510 door Mr. *Richart Barradof* en 1514 door Geryf *Jan Kersfanfsz.;* losrente *v.* 24-12-1485 t/n. v. *Kerstant Nannenz.*, in 1509 geïnd door *Floris Jacopsz.* erfgenamen, in 1520 door *Geryf Jansz.* ½ en *Willem van Blifterswijk* ½; Arch. v. Kloosters Regest 2202: Rente verkocht aan juffr. *Alit Floris Jacobsz. van Montfoorf,* wed. *Jan van Blitterswijk;* nagemelde akte Gr. Bew. B,. 235, en Batavia Ill. blz. 1010 v., dat echter *„Cecilia"* heeft; Dat *Gerrit Jan Kersfanfs met Marcelije Floris Jacobsznsdochter* getrouwd is geweest, wordt bevestigd door een arbitrageakte van 18 juli 1503 (Leiden, Secretarie-archief voor 1575, inv. nr. 872) op welke akte Ir. de Graaff mijn aandacht vestigde.

Aan het slot van de huwelijksvoorwaarden heeft *Jan Reyersz.* „ouergegeuen" dat indien J o n g e *Dirck* vóór hem zou overlijden met achterlating van kinderen, gewonnen bij *Beatrijs,* deze kinderen tesamen met J o n g e *Dircks* voorkinderen bij plaatsvervulling zouden opkomen in de nalatenschap van Jan Reyersz.

Ook *Beafrijs* was eer getrouwd geweest en had voorkinderen: in „Grote Bewijzen B", fol. 235 staat een akte, welke tot hoofd draagt: *„Beatrix Geryt Jan Kersfanfs dr., meester Vranck Paedfzen wed.* twee weeskinderen". Daarbij bewijst *Beatrix,* met *Pieter Colijn eliasz.* als haar gecoren voogd, aan die twee kinderen, met namen *Nanne paeds* en *Cecilia paeds,* het vaderlijk erfdeel, met goedvinden van *Jan Willemsz. Witmaecker, Pieter paedfs* van *Cafwijck,* als neven van vaderszijde, *florys van stienevelt* als oom en *Cornelis huyge zoon* als zwager. („Stenevelt" was een woning in „de Waert", destijds buiten Leiden, door *Gerrif Jan Kersfants* aangekocht. Meded. v. Ir, de Graaff en Mr. Koning.)

Mr. D. Koning vond in de tresauriersrekeningen:
op 31 juli 1543 gekocht lijfrenten op:
Nanne Mr. Vranck Paedzenzn., elf jaar;
Celie Mr. Vranck Paedzendr., veertien jaar?
welke renten hij in 1551/2 vond uitgekeerd „per J o n g e *Dirck Janszoon.*

Op 18 maart 1558 heeft *„Beatrijs Gerritsdr., wed. wijlen Jonge Dirck Jan Reyersz. een* scheiding gemaakt (met *Floris van Monffoorf Jacobsz.?)* blijkens de op last van Jan van Hout vervaardigde tafel (R.A. 76 C) o.a. op scheidingen gemaakt voor schepenen, welke scheidingen waren ingeschreven in een sedert zoekgeraakt register.

Hier volgen weer een aantal gegevens, ontleend aan de aantekeningen van Mr. D. Koning:

Jonge *Dirck Jan* Reyersz. had een huis op de Nieuwe Rijn, de tegenwoordige Botermarkt' blijkens de belendingen, genoemd in Gr. Bewijzen B fol. 79 vso (1528) en Gr. Bew. B, fol. 285 (1550).

In 1528 had *Jonge Dirck* een huis naast *Heylfgen Jansdr., Mr. Dirck Claesz. houtcopers wed.,* met wie hij hetzelfde jaar trouwt.

Circa 1542: Kohier repaciegelt. fol. 2 vso. Bon Wanthuis: *Jonge Dirck Jansz.* met zijn weeskinderen (volgens de belendingen op de tegenwoordige Botermarkt).

Op de Wapenkaart van v. Rijckhuysen komt het wapen van *Jonge Dirck Jan Reyersz. van Heemskerck* voor als „in azuur een klimmende leeuw van zilver, vergezeld van een zespuntige gouden ster in de rechter bovenhoek van het schild" (boven de rechter klauw) (blz. 2, regel 5, no. 3) met de jaartallen 8 mei 1553 tot ? febr. 1558.

De Blécourt, Kenningboek, vermeldt hem in 1535 als schepen, in 1553, '56 en '57 als burgemeester, terwijl hij 21 febr. 1543 weesmeester was blijkens Gr. Bew. B, fol. 217.

Van Mieris 1, blz. 161 noemt hem burgemeester op 10 april 1556.

Op 4 april 1570 maken *Cornelis van Zoufelande,* geassisteerd met *Willem van Zoutelande,* zijn broeder,, ter ene zijde, en *Yda Jonge Dirck Jan Reyerszns. dochter,* geassisteerd met Heer *Jan Jansz.,* priester, haar oom („en *Baertgen Dircxdr.,* haar zuster" was doorgehaald) ter andere zijde, huwelijksvoorwaarden (R.A. 76 B 2, no. 369.)

In het protocol van Nots. Pieter Adr. Storm (Leiden, not. arch. inv. nr. 1, katern E, fol. 25 vso) komt voor *Yde Dircx dochter, wed. Floris Jacobsz. van Monffoort* (anno 1568,. 2 april) Mr. Willem Radbodi, priester en pater v.h. St. Michielsconvent te Leiden, verklaart op haar verzoek, dat hij aan *Beatrix Gerrifs van Sfeenevelt,* „te dier tijde huysvrouwe van j o n ge *Dirck Jan Reyerszoon,* vader van de voorn. requirante", in dat convent 540 gl. heeft uitbetaald als hoofdsom v. een losrente, waarvan *Dirck* borg was en *Symon Jan Reyersz.* principaal (hoe kan het convent dan betalen ?)

Van Rijckhuysen, deel E, fol. 76 vso. vermeldt, dat in de thesauriersrekening van 1539 voorkomt *Dirck,* J o n g e *Dirck Jan Reyersz. van Heemskerck,* oud 8 jaar. (leeftijden worden in de thes. rekeningen vaak van de ene in de andere onveranderd overgenomen !)

4. *Willem* (niet genoemd bij Elias).

Deze zal priester zijn geworden, doch overleden zijn voor 26 april 1533, gelijk uit de huwelijksvoorwaarden van zijn zuster *Marie* blijkt (zie hierna).

5. *Symon* (wel genoemd bij Elias).

Symon trouwt met *Josyne,* de dochter van *Jacob Florisz. van Montfoorf* en *Dirckgen Dirck Boelensdr.* Laatstgenoemde wordt ook *„van Lindenburch"* genoemd. (vgl, Leiden, Archieven van de Gasthuizen, Regest 1197).

Josyne was eerst getrouwd met *Claes Pietersz.,* uit welk huwelijk twee kinderen, *Margriefe* en *Goelte,* spruiten, aan wie *Josyne* op 1 augustus 1531 hun vaderlijk erfdeel bewijst (Leiden, Weeskamer, inv. nr. 113/2 = Gr. Bewijzen B, fol. 128) „ bij Rade en goetduncken van *Jacob Florysz.* voors. *(van Montfoorf)* als oude vader, Meester *Cornelis pietersz.* als oem en *Geryf Jan Geryfsz.* als naeste mage. Vermeld wordt land onder Koudekerk en ramen bij Leiden.

Volgens Elias is deze *Claes Pietersz.* een *„van Zijl".*

Ik heb hem met die naam niet gevonden.

Wel vond ik een *Claes Pietersz. van Zijl* in:

a. R.A. no. 76 A 1, fol. 124, d.i. het testament van *Alijdt, Pieter van Zijl's weduwe.* van oktober 1521, waarin testatrice bepaalt, dat haar nalatenschap zal worden verkregen door Heer Foeye *van Zijl,* Heer *Willem van Zijl, Gerrit van Zijl* en *Maritge van Zijl,* de huisvrouw van *Cornelis van Buyfen,* haar zoons en dochter, die elk van die nalatenschap een vijfde zullen krijgen, door haar zoon *Claes van zijl,* die een tiende zal krijgen, en door de gezamenlijke kinderen van laatstgenoemde, die eveneens een tiende van de nalatenschap zullen krijgen: en

b. R.A. 76 A 1, fol. 255, d.i. het testament van Heer *Willem*

van Zijl Pietersz. (voorn.) d.d. *21* september 1537, die tot erfgenamen benoemt:
voor een vierde deel zijn bsoer, heer Foeye van *Zijl,* priester,

„ „ „ „ de wettige kinderen van *Claes Pietersz. van Zijl,* zijn broer,
„ „ „ „ de wetige kinderen van zijn broer *Gerrit Pietersz. van Zijl,* en
„ „ „ „ de achtergelaten kinderen van *Marie Pieters van Zijl,* zijn zuster.

De in deze akten genoemde *Claes Pietersz. van Zijl* heeft geen broer *Cornelis* en leeft nog in 1537; hij kan dus niet identiek zijn met de man van *Josyne* van *Montfoort.*

Voorts is, volgens Elias, *Josyne van Montfoort* na overlijden van *Claes Pietersz.* getrouwd met *Symon (Jacobsz. ?) van der Graft.* Dit zal wel juist zijn; in de reeds sub 4 genoemde tafel R.A. no. 76 C vond ik „scheiding tussen de erfgenamen van *Symon van der Graft* en *Josyne,* zijn huysvrou", zonder datum. Volgens notities van oudere genealogen, bewaard ten gemeente-archieve 'te Leiden, zou *Syrnon Jacobsz. van der Graft* zijn overleden in 1534.

Het huwelijk van *Symon van der Graft* en *Josyne van Montfoort* zal echter wel kinderloos zijn geweest, zoals ik hierna zal aantonen.

Wel zal *Symon Jacobsz. van der Graft,* die volgens de „collectie Dozy" ten Gemeente-Archieve te Leiden in 1492 geboren heet te zijn, kinderen gehad hebben„ doch dan uit een eerder huwelijk met *Alijt Bertelmees Aelwijns dochter,* met wie hij blijkens het testament van *Issack Aelwijnsz.* (R.A., inv. nr 76 A 1, fol, 128 d.d. 9 nov. 1522) getrouwd is geweest. Immers zowel *Isaack Symonsz. van der Graft* als *Gerrit Roelofsz. van der Mij,* die met *Maritge Symonsdr. van der Graft* getrouwd geweest is, had een dochter *Alijt,* welke dochters familie van de *„Aelwijnssen"* zijn„ welke *„Aelwijnssen"* door Van Rijckhuysen (volgens Mr. D. Koning ten onrechte) *„van Swanenburch"* genoemd worden. Ir. de Graaff verdedigt deze mening van Rijckhuysen en zegt dat Rembrandts eerste leermeester *Jacob Isaacxz. van Swanenburch* een zoon was van *Isaac Claesz.* of *Isaac Nicolai,* 40-raad en burgemr. van Leiden, kleinzoon van *Claes Isaacxz.,* achterkleinzoon van *Isaac Claesz.,* die een zoon geweest zou zijn van Claes *Jacobsz.* of c om e n *Claes* en kleinzoon van *Jacob Claesz.* wiens broer *Aelwijn Claesz.* de grootvader is van voormelde *Alijt Bertelmees Aelwijnsz. dochter.* Ook deze familie-samenhang wordt door Mr. Koning betwijfeld.

De kinderen van *Ysaack Symonsz. van* der *Graft* blijken uit Weeskamer, Gr. Bern. B, fol. 441; de dochter *Alijt* uit het huw. van *Gerrit Roelofsz. en Marytje Symons van der Graft* is iets moeilijker te achterhalen: blijkens Kenningboek N, blz. 56 treedt *Gewit Roelofsz.,* naast *Isaack Symonsz. van der* Graft, op „als vader en voocht over zijn weeskint, geprocreert bij *Marytge Symons* dl-."; blijkens R.A. 76 B 2, no 338 maken op 5-12-1566 *Reyer Jacopsz.* ter ener en *Alijt Gerrytsdr.,* geassisteerd met *Geryt Roelofsz.,* burgemeester, haar vader, en *Ysaack Symonsz. van der Graft,* haar oom, huw. voorw.: bovendien wordt 24-12-1550 een lijfrente aangekocht op het leven van *Alijt Gerrit Roelofszns dr., oud* 4 jaar, dus geboren ± 1546, welke lijfrente *in* 1552 wordt betaald per *Geryt Roelofsz.,* terwijl *Gerryt Roelofsz.* blijkens R.A. 76 B 1, no. 201 op 17-1-1549 huw. voorw. maakt met *Aechte Jacob Corneliszns dochter.* Het is dus duidelijk, dat *Alijt Isaacksdr. van der* Graft en *Alijt Gerrit Roelofszns dochter* nichtjes (cousines) zijn, Over de kinderen van *Isaack van der Graft worden* in Gr. Bcw. B 441 als testamentaire medevoogden genoemd Mees *Aelwijnsz.* en *Reyer Jacobsz.* voormeld. Blijkens Bevolkingsreg. 1581, fol. 73 is *Alijt Sym. v.d. Graft, bij Mees Aelwijnsz.* in huis.

Hoe dit alles zij, *Josyne van Montfoort* kan niet veel vroeger dan 1531 en zal waarschijnlijk zelfs na 1534 met *Symon Jan Reyersz.* getrouwd zijn.

En laatstgenoemde bewijst op 30 mei 1548 de kinderen van hem en *Josyne* hun moederlijk erfdeel. Die kinderen zijn *Claes* (genoemd naar Claes Pietersz.?), *Symon* (genoemd naar Symon van der Graft?), *Willem* en *Elsgen.* Aanwezig zijn bij de akte *Jacob Florisz. van Montfoort* als oude vader en *Dirck Jacobsz.* als oom, benevens *Jan Reyersz.,* deze laatste zowel in kwaliteit van weesmeester alsook in hoedanigheid van borg voor zijn zoon *Symon.* Bij dezelfde akte bewijst *Symon* aan *Margriete* en *Goeltgen,* „Josynes twee weeskinderen, die sij voirtijts gewonnen heeft bij Claes Pietersz., haer eerste man was", hun moederlijk erfdeel (weesk. inv. nr. 113/2 = Gr. Bew. B, fol. 271 verso).

Had Josyne ook bij *Van der Graft* kinderen gewonnen, dan zouden die ook wel genoemd zijn.

Bovenstaande verwijzing' naar Kenningboek N dank ik aan Ir. de Graaff, die naar R.A. 76 A 1, fol. 128 aan hem en Mr. D. Koning en aan laatstgenoemde die naar R.A. 76 B 2, no. 338, R.A. 76 B 1 no. 201, lijfrenteboeken en Bevolkingsregister 1581, evenals:

Wapenkaart van Rijckhuysen 2.6.1.
11 dec. 1558 tot obiit 1572 *Simon Jansz. van Heemskerck* voert een klimmende leeuw van zilver in azuur.

De Blécourt, Kenningboek: *Simon Jan Reyersz.* schepen in 1553, '54, '55 en '56; burgemeester in 1558, '59 en '62.
(In 1555 noemt hij als schepen *„Simon Jansz."* zonder meer)

Posthumus, Bronnen Leidse Lakenindustrie noemt *Simon Jan Reyersz.* als burgemeester in 1556 en 1558/9. Volgens Regest 1158 van de Archieven van de Gasthuizen is *Simon* echter brouwer.

In „Oudheden van Rijnland" wordt *Simon Jan Reyersz.* genoemd als Kerkmeester van St. Pieter in 1561.

Simon Jan Reyersz. had een huis op Steenschuur in Leiden, (hij woonde er niet) zie zijn vermelding als belending in Gr. Bew, B. fol. 168 van 1536.

Een losrente, verkocht te Amsterdam op 29 april 1480 aan *Aechte, Mathijs Burgers(?)zns weduwe,* wordt in 1551/2 betaald per *Symon Jan Reyersz.* brouwer.

In tresauriersrekening 1575 wordt vermeld een lijfrente, op 11 januari 1514 (dit zal moeten zijn 1544) verkocht ten lijve van *Willem, Symon Jan Reyerszz.* met aant. „es doot".

Waarboek D. fol. 176 verso (Leiden).

Op 15 juni 1570 verkoopt *Jan Pietersz. van der Heyden* als curateur van de boedel van *Symon Jan Reyersz.* (was hij gevlucht om den gelove ?) met Mr. Gerrit van Hogeveen, pensionaris van Leiden en Mourijn Claesz.,. samen vervangende Huych Claesz, Gael als toezienders van dezelve boedel, 2 huizen aan het steenschuur (vermoedelijk nos. 7 en 9) aan Claes Jansz. Knotter en Jan Pietersz. Bosch van Amsterdam.

Blijkens het register v.d. volkstelling tijdens het beleg woonde in augustus 1574 *Symon Jan Reyersz.* met *7* personen in bon Wanthuis (Botermarkt 19) .

Op 25 oktober 1559 maakten *Symon Symonsz.,* met *Symon Jan Reyersznsz.,* zijn vader, *Claes Symonsz.,* zijn broeder, *Willem Jan Reyersz., Dirc van Montfoort Jacobsz., Claes van Lindenburch Jacobsz. (= van Montfoort)* en *Dominicus Boodt,* Raet ordinaris in den Hove van Holland (getrouwd met *Catharina van Montfoort Jacobsdr.),*. omen, en *Cornelis van der Laen* (vermoedelijk getrouwd met *Beatris van Montfoort Jacobsdr.)* ter ene zijde, en *Aefgen Huygendr.,* met *Huych Willemsz.,* haar vader, *(van Hoochstraten), Willem*

Geryt Huygensz. haar, oude vader, *Adriaen Jansz. (van Barrevelt,* grootvader van moederszijde) en *Cornelis Willemsz.*, haar oom, *Claes Adriaensz. (van Leeuwen)*, Mr. *Frans Adriaensz. (van Leeuwen),* haar oud-oomen, Mr. *Adriaen Dircxz. (van Leeuwen of van Leyden ?)*, pensionaris der stede van Delft, haar neve, en *Claes Lambrechfsz.* (vermoedelijk *van Swiefen)* ter andere zijde, huwelijksvoorwaarden (R.A. 76 B 2, no. 264).

Op 18 januari 1575 (Gr. Bew. B, fol. 435) en 25 juni 1578 (hetzelfde reg., fol. 435 verso) worden genoemd *Cornelis Dirck Rippertszsz.,* cruydenierder, en *Simon van Heemskerck Symonsz.* als voogden van *Geerfruif Gerrifsdr.*, oud 14 jaar, nagelaten weeskind van *Gerrit Huych Willemsz.* en *Haesken Pouwelsdr.*

Op 17 februari 1560 maken *Reynouf van Sonnevelt* ter ene zijde en jouffr. *Goelte Claes Pieterszsdr.,* met *Symon Symonsz.* haar broeder en *Claes Aelwijnsz.,* haer neve, huwelijksvoorwaarden (R.A. 76 B 2, no. 279).

Volgens Fiches op de „Waarboeken" is op 24 jan. 1565 *Reynouf van Sonnevelt Adriaensz.* borg gebleven voor *Symon Symonsz.* inzake de verkoop van een huis op de Nieuwe Rijn.

In Grote Bewijzen B, fol. 447 worden *Symon van Heemskerck Symonsz.* en *Willem van Heemskerck Symonsz.* genoemd als voogden over de weeskinderen van *Ghoelte Claesdr.,* gewonnen bij (1) *Dirck van Berckenrode* en (2) *Reynouf van Zonnevelt.*

Vergelijk nog over *Simon Jan Reyersz.* en zijn **zoon,** *Simon Simonszoon:*

Archieven van de Gasthuizen te Leiden,

Regest 1525: Martijn Wiilemsz. van der Kade erkent voor Schout en buurlieden van Benthusen schuldig te zijn aan de twee weeskinderen van *Huich Willemsz. te* Leiden een rente van 8 karolus guldens, aflosbaar met 133 kar. gl. en 7 stuver, en verzekerd op een woning met 9 morgen land tussen de Willick en de Hemlaen aldaar. 19-3-1552.

Regest 1536: *Symon Symonsz.* draagt voor den Schout van Benthusen over aan de meesters van Onser Liever Vrouwen gasthuis het recht in de doorstoken brief genoemd. 8-3-1560, transfix bij 1525.

Regest 1537: *Symon Symonsz.* erkent voor schepenen van Leiden verkocht te hebben aan de gasthuismeesteren van Onser Lieve Vrouwengasthuis een rente van 24 gulden, aflosbaar met 400 gulden, waarna *Symon Jan Reyersz.*, zijn vader. en *Huuch Willemsz.*, zijn schoonvader,. zich hiervoor borg stellen. 11 oktober 1560.

6. *Marie* (niet genoemd bij Elias).

Marie maakt 26 april 1533 huwelijksvoorwaarden met „Jonge *Jan Jansz. van Strijen* (R.A. 76 B 1, akte op datum).

Bij de akte wordt vermeld, dat de huwelijksvoorwaarden worden gesloten „bij Raade en goetduncken van oude *Jan Jansz. van Sfrijen,* vader van de bruidegom, Mr. *Michiel Menincx,* prefect canonick tot Gorinchem, beide optredend van de kant van de bruidegom, en *Jan Reyersz.*, vader van de bruid, optredend van haar kant.

De aanbrengsten van de man zijn een perceel land op „'t Hooge land" in Blokland en negen morgen land in Middelkoop onder Leerdam. De bruid krijgt geld van haar vader, waaronder volgens de akte is begrepen hetgeen haar is opgekomen als erfdeel van haar moeder, *Elsgen Symonsdr.*, van haar oom, Heer *Aernf Symonsz.* priester, en van Mr. *Willem Jansz.*, haar broer, „allen zal. gedachten".

7. *Elsgen* (wel genoemd bij Elias).

Wij zagen reeds, dat zij omtrent 1519 werd geboren. Zij maakt huwelijksvoorwaarden met *Hugo Cornelisz. de Groot (e)* bij akte, gedateerd 22 januari 1543. Bij die akte (Leiden, R.A., inv. nr. 76 B 1, op datum) compareren van de zijde van de bruidegom zijn moeder, *Ermgaerf Dirck Huygens zoons dochter,* wed. *Cornelis Dircksz.*, en zijn zwager, *Jacob Cornelisz. Gorter* (uit Leiden, getrouwd met *Geerfuyt Cornelisdr. de Groot;* gegevens Mr. D. Koning) en van de zijde van de bruid haar vader, *Jan Reyersz., oude Dirck,* jonge *Dirck* en *Symon,* haar broers. Doch aan het slot van de akte blijkt ook *Geerfruyf Jansdr.* mede-comparante te zijn; immers wordt zowel door *Ermgaert Dirck Huygensznsdr.* in kwaliteit van moeder van de bruidegom, als door *Jan Reyersz.* en *Geertruyt Jans dr.,* in hoedanigheid van ouders van de bruid verklaard, dat zo zij hun kinderen overleven, in hun nalatenschappen eventuele kinderen uit het jonge paar geboren bij representatie zullen opkomen (de veelvuldig voorkomende afwijking van het aasdomsrecht).

Hiervoor onder „Oude *Dirck"* heb ik reeds vermeld, dat de lijfrenten, welke op 18 oktober 1538 werden aangekocht op de levens van *Elsgen* en haar broer *Willem,* in 1569 geconfisceerd waren blijkens de tresauriersrekening.

8. *Willem* (wel genoemd bij Elias).

Hiervoor is reeds vermeld, dat zijn geboorte is te stellen omtrent 1527. Elias geeft hiervoor 1526.

Willem trouwt met *Margriet Engelberts dochter,* met wie hij voor Schepenen van Leiden op 12 januari 1554 een testament maakte, waarin de echtelieden verklaren reeds een kind te hebben (R.A. 76 A 2, fol. 69). Zij zullen dus een of twee jaar vroeger getrouwd zijn.

Zoals hierna uit diverse geciteerde bewijsstukken zal blijken, zegt Elias terecht dat deze *Margriet* een zuster had, genaamd *Brechte Eng(el) brechfs dochter,* die getrouwd is geweest met *Pieter Jansz. Kies,* die burgemeester van Haarlem is geweest.

Wie zijn deze *Brechte* en *Margriet Engelbrechtsdr.*?

Elias noemt haar kinderen van *Engbrecht Willemsz. Ramp gezegd* Proost, in 1532 burgemeester van Haarlem, en van *Willemina van Sonnevelt.* En dat klinkt nog niet zo gek, als we zien, dat in de Leidse Lakenhal twee portretten (volgens Mr. D. Koning voorkomende in de catalogus van 1949 op blz. 100) hangen, voorstellende *Willem Jan Reyersz. van Heemskerck en zijn* vrouw *Margriete Engbrechtsdr.*, elk portret gesierd met een wapen, en het op het portret van *Margriet* voorkomende wapen het wapen van *Ramp* blijkt te zijn.

De Heer del Campo Hartman (in zijn opmerkingen in De Nederl. Leeuw 1932, kol. 125) noemt dezelfde ouders, doch zulks op gezag van Elias. De opmerkingen van de heer del Campo Hartman, dat er blijkbaar twee Willemina's van Sonnevelt bestaan hebben, die beiden met een Ramp trouwden, wekte (o :k ?) reeds mijn wantrouwen.

Nu lijkt de figuur van een met name genoemde Haarlemse burgemeester omtrent 1530 een figuur, die niet licht met een ander is te verwarren. Wanneer we dus een *Engbrecht Willemsz. Ramp,* burgemeester van Haarlem, overleden kort na 1549, vinden in het zeer gedocumenteerde artikel over de familie Van Berckenrode van de hand van de heer M. Thierry de Bye Dolleman (Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie van 1958), kunnen we gerust aannemen, dat we met dezelfde te doen hebben, die Elias heeft bedoeld.

Genoemde heer Dolleman schrijft, dat deze *Engbrecht Willemsz. Ramp* tweemaal getrouwd is geweest, n.l. met *Josyne Dirck Schrevels dochter en* daarna met *Haze van Berckenrode* en dat hij uit elk dier huwelijken drie kinderen had, de ongehuwd gestorven dochter *Cecilia* ait het eerste huwelijk niet medegerekend. Het derde kind uit het tweede

huwelijk vond de lieer Dolleman nooit zelf in enige akte; slechts uit vermeldingen bij „Opstraeten van der Muelen (boek 7; fol. 124 en 125, betreffende rouwborden in de St. Bavokerk) meende hij het bestaan ervan te mogen aannemen.

Van de kinderen uit het eerste huwelijk blijkt uit een boedelscheiding, bewaard gebleven in het Berckenrode-archief (no. 36 van dit archief).

Alle kinderen van *Engbrecht Willemsz. Ramp* vindt men in een transportakte van Haarlem van 17 april 1560 (RA., F 370, fol. 93, waarin zij een huis van wijlen hun vader overdragen. Maar onze *Margriet* en *Brecht worden* in die bronnen niet genoemd. Zonden ze dan de bastaarden zijn, waarvan *Engbrecht* spreekt in de akte van huwelijksvoorwaarden, welke hij met *Haze van Berckenrode* maakt ? Heel waarschijnlijk lijkt dit niet. Ook komt volgens genoemde heer Dolleman *Engbrecht Willemsz. Ramp* nooit voor met. de naam of „alias" : *Proost*.

Daarentegen vinden we de gezusters *Brecht* en *Margriet* met hun mannen wel, doch de bekende kinderen van *Engbrecht Willemsz. Ramp* niet genoemd in een akte van transport kan 4 januari 1579 (Haarlem, R.A., inv. nr. F 372, fol. 263), waarbij een huis en erf in de Grote Houtstraat te Haarlem worden overgedragen door de erfgenamen van *Katharina Hendricksdr.*, wed. *Claes Maertsz.* brouwer, welke *Katharina Hendricksdr.* zelve een zuster en erfgename van *Zwaen Hendricks* dr. genoemd wordt. Medeërfgenaam met *Brecht* en' *Margriet Engbrechts drn. was onder meer Hendrick Engbrechtsz.*, inmiddels overleden, in wiens plaats optreden zijn kinderen, *Cornelia Hendricksdr.* en Mr. *Engbrecht Hendricksz.*, advocaat voor den Hove van Holland. Genoemde *Cornelia* is getrouwd met de Haarlemse vroedschap Pieter *Willem Adriaensz.* Stellen we daarnaast, dat in een akte van huwelijksvoorwaarden van 13 november 1603 (Haarlem, Notarieel Archief, inv. nr. 53, fol. 75 verso) optreedt *Hendrick Egbertsz.*, geassisteerd o.a. met zijn vader, Mr. *Egbert Hendricksz. Proost, en* met *Pieter Willemsz.* brouwer. nomine uxoris oom van vaderszijde, dan wordt het duidelijk, dat we staan tegenover de familie van de Haarlemse vroedschap van 1553, Mr. *Egbert Hendricksz., die* ook voorkomt onder de naam (of het „alias") *Proost* en wiens *vader* wel een broer geweest zal zijn van onze *Brecht en* Mal-griet. We zullen dus moeten aanvaarden, dat de afstamming van deze beide dames uit *Engbrecht Willemsz. Ramp, de* Haarlemse burgemeester van omtrent 1540, op fantasie berust en dat het wapen *Ramp*, hetwelk we op het schilderij van *Margriet Engbrechtsdr.* vinden, daarop in latere tijd is aangebracht, vermoedelijk op instigatie van deze zelf geest, waarin de hiervoor gesignaleerde fantasie is geboren.

Na deze „afbraak" stap ik van dit onderwerp af, omdat de heer Thierry de Bye Dolleman, hiervoor reeds meermalen genoemd, intussen reeds heel wat over deze „Proostenfamilie" heeft verzameld, waarmede hij de „opbouw" van deze familie ter hand zal nemen, en dat ondanks het feit, dat Haarlem het de genealogische onderzoeker heel wat moeilijker maakt het daarvoor benodigde materiaal te verzamelen, dan b.v. Leiden,

Willem Jansz. van Heemskerck trof ik aan in het Delftse Schepenregister van huwelijksvoorwaarden (volgens de inventarisatie van het Algem. Rijks Archief bekend als Aanwinsten 1890, inv. nr. 26 c):

a. bij de huwelijksv. van Mr. *Cornelis de Groot,* Professor te Leiden, met *Geertruidis Vuytenengh* (op 1 nov. 1579, fol. 123 vso) als *Willem Jan Reyers van Heemskerck,* oom van de bruidegom,

b. bij de huwelijksvoorwaarden van *Jan Hugensz. de Groot* met *Aeltgen Francken Overschie* (16 december 1581, fol. 126) als *Willem Jansz. van Heemskercke,* oom van de bruidegom, optredende met procuratie van *Elsken Jansdr., zijn* zuster, des voors. bruidegoms moeder, en Mr, *Cornelis Huygen de Groot,* broeder van de bruidegom, blijkens akte van Notaris Willem Claesz. van Oudevliet te Leiden, en

c. bij de huwelijksvoorwaarden van *Henrik Dircksz. van Zanten* (2-6-1573, fol. 116) met *Helena Florisdr. van Montfoort,* die wordt vergeselschapt door *Cornelis Zoutelande* als man en voogd van *Yde dircksdr.*, en deze zelf als moeder van de bruid en voorts door *Dirck van Montfoort Jacobsz.* en *Willem Jan Reyersz.* als oomers, (Willem is oudoom van de bruid.)

Voorts citeer ik uit eigenhandige aantekeningen van hun dochter, *Geertruid Willems van Heemskerck* (zie hierna), dat haar moeder, *Margriet Engbrechtsdr.,* overlijdt te Leiden op 26 februari 1590 en wordt begraven in de Hooglandse kerk aldaar op 1 maart daaraanvolgende.

Op 5 oktober 1590 maakt *Willem Jansz. van Heemskerck* (de akte laat de H. weg) huwelijksvoorwaarden met *Neeltgen Pietersdr.*, weduwe van *Joost Jacobsz.,* die volgens Mr. D. Koning behoort tot de familie *„de Bye".* (R.A. Leiden, inv. nr. 76 D, fol. 34 verso). Volgens die akte brengt *Willem Jansz. van Heemskerck* ten huwelijk aan „zodanige goeden. als hem bij der scheydinge, gemaect mit zijne kinderen geteelt aen *Grietgen Enyebrechts* dr. za: ge:, zijn voor huysvrou, zijn aenbedeelt, daer van blijckende es bij de scheytcedulle van dato den VIJen aprilis voorleden, onderget. bij hem, *Willem Jansz. van Eemskerck,* bij *Jacob van der Dussen, Jacob Paeu, Pieter Paeu,* zijn schoonzoonen, *Jan van Eemskerck* ende *Marrytgen Willem&. van Eemskerck,* zijn kinderen, mitsgaders bij *Pieter de Kies,* zijn schoonbroeder, en Mr. *Cornelis de Groot,* zijn 'neve" etc.

Het huwelijk is aangetekend te Leiden 6 oktober 1590 (Keg. B, fol. 129).

Willem Jansz. van Heemskerck overlijdt 28 februari 1592 en wordt 3 maart daaraanvolgende bij zijn eerste vrouw begraven (aantekening van zijn dochter *Geertruid;* zie hierna).

Mr. D. Koning verschafte mij over *Willem Jan Reyersz.* nog de volgende aantekeningen welke onder andere licht werpen op zijn houding bij het begin van de tachtigjarige oorlog:

Orlers: 1555-1556 *Willem Reyersz.* brouwer regent St. Elisabethsgasthuis.

de Blécourt: *Willem Jansz. van Heemskerck* is in 1564 burgemeester,. in 1578 schepen.

Archief Secretarie (voor 1575) inv. nr. 570: 1565/6 Tweede rekening van *Willem Jan Reyersz.* en *Dirck Jacopsz.* Korenkoper, wegens het stadskoren enz.

Knappert, Hervorming te Leiden, blz. 278: *Willem Jan Reyersz.* een invloedrijk Hervormde, naaste vriend van *Jan Cornelisz. Paets van Santhorst,* ingedaagd 25 september, 5 en 19 november 1567; schepenen stonden hem toe door een procureur zijn zaken te behartigen, terwijl zijn goederen bij provisie uit het arrest ontslagen werden 19 november (1569 ?).

Blok, Geschied. van een Holl. stad 111, blz. 40, 42, 82 en 85: 1567 Oud-burgemr. *Willem Jan Reyersz.* nam met vele anderen de vlucht naar het buitenland. In 1570 kwam hij weer terug in Leiden en werd weer burgemeester. In 1579 en 1581 was hij schepen.

Crimineel Vonnissenboek 1567, Nov. 19: *Willem Jan Reyersz.*

Marcus; Sententiën van Alba: Sententiën van Bannissement ende Confiscatie van goederen jegens 47 personen, voortvluchtig uter stede van Leyden:
31 augustus 1568 *Guillaume Jan Reyersz.* parcy devant bourgemaistre de la dite ville en manant d'icelle ville.

Tresoriersrekening 1568/9: De Co: Maj: als recht hebbende tot de geconfisceerde goederen van *Willem Jan Reyersz.*

mit *Elsken,* zijn zuster, lijfrente vercoft deur Leninghe ao 37 en 38, idem een lijfrente, vercoft ao. 52.

H. van Rijn, Oudheden van Rijnland; 1571, 1572 *Willem Jansz. van Heemskerck,* burgemeester.

Orlers: 1572 *Willem Jansz. van Heemskerck,* burgemeester.

van Vloten, Beleg, Nalezing Bijdragen voor een ruiterij: *Willem Jan Reyersz. van Heemskerck* voor drie paarden (d.i. een grote bijdrage).

Volkstelling 1574: Bon Burgstreng (nieuwe Rijn) *Willem Jansz.* met 8 personen (zie ook hierna 1581).

Archief Secretarie Regest 2086: 27 aug. 1574 Schuldbekentenis van de burgemeesters voor 1433 pond aan *Margriete Engebrechtsdr.,* gehuwd met *Willem Jansz. van Heemskerck,* wegens geleverd graan, te betalen na het ontzet van de stad met nog andere schuldbekentenissen van gelijke aard.

Leids Jaarboekje 1941, blz. 129: Rotterdamse Kroniek over het ontzet van Leiden. Augustus 1574 De edelen, die op deze tijd te Rotterdam vergaderd waren zijn deze volgende o.a. *Willem Jansz.* Heer *van Heemskercke.*

Van Vloten, Beleg, blz. 191, noot 5: 14 oktober 1574 de wet verzet, *Willem Jan Reyersz.* brouwer burgemeester.

Bevolkingsregister 1581 fol. 153: Bon Burgstreng (nu Nieuwe Rijn 46-48) *Willem Jansz. van Heemskerck,* burgemeester, *Grietje Eynbrechtsdr.* zijn huysvrouw, Jan, over 18 jaren, student, *Eynbrecht, Marytje,* hun beider kinderen.

Posthumus, Geschiedenis Lakenindustrie,, II, blz. 175: Quotisatie 1584; Genomen voor de alderrijcste: *Willem Jansz. van Eemskerck,* 100 gl.

1587 Pleyte Voldersgracht voorbij de Sonneveltsteeg, Bon Zevenhuizen: *Willem Jansz. van Heemskerck;*

Ca. 1590 Kaartenboek gereproduceerd door Pleyte: Nieuwe Rijn *Willem Jansz. van Heemskerck,* burgemeester.

Wapenkaart van Rijckhuysen 2-8-10:
9 nov. 1572 tot obiit 28-2-1592 *Willem Jansz. van Heemskerck;* in azuur een klimmende leeuw van zilver.

Leids jaarboekje 1917, blz. 40, St. Pancraskerk: Buchelius vermeldde een grafzerk, nu verdwenen, van *Willem van Heemskerck,* overleden 1592.

Wat betreft de kinderen van *Willem Jansz. van Heemskerck,* vond ik de navolgende gegevens:

1. *Jan van Heemskerck,* in voormelde akte van huwelijksvoorwaarden van 5-10-1590 genoemd, zal wel dezelfde zijn, als degene, die voorkomt in het Poorterboek van Delft, (Gem. Arch. Delft, le afd. inv. nr. 404, fol. 195 verso, onder en 196 recto, boven) waar we vinden:
1591 naestlesten aprilis: *Jan Eemskerck Willemsz.* van Leyden is brouwer geworden:
Jacob Huygensz. van der dussen heeft, als wesende uytheems, dan een poortersdochter getrout hebbende (dit moet slaan op *Van Heemskerck)* voor dese stads gerechtigh. (sc.: betaald) VIJ g. 16 st.

In de Delftse trouwboeken vinden we dan ook, dat op 29 december 1590 zijn ondertrouwd (trouwboek 123, fol. 134 verso) en op 13 januari 1591 door Ds. van Doolegem getrouwd (trouwboek 1) *Jan Willemsz. van Heemskercke,* Jonckghesel van Leyden, en *Aeltgen* Jansdr. Jonghe dochter, wooneñ in brouwerije van thoeffijser,

Blijkens een aantekening van zijn zuster *Geertruyt,* de vrouw vàn *Jacob Huygens van der Dussen,* berustende in het gemeente-archief van Haarlem, familiearchief van der Burgh, inv. nr. 2, overleed *Jan 21* augustus 1591 en is 23 augustus d.a.v. ,,in de oude kerck, neffen koer" begraven (te Delft dus ?).

Aeltgen Jansdr., wonende aen de Voorstraet int Witte hoeffyser, weduwe van *Jan Willemsz. Eemskerck",* ondertrouwt 1 mei 1593 (trouwboek 123, fol. 172) en trouwt 16 mei d.a.v. te Delft (trouwb. 2) *Jan Jansz. falckenier,* wewenaer, wonende tot Amsterdam.

Aan Mr. D. Koning ontleen ik nog de aantekening:
van Mieris II, blz. 408 e.v.: ,,1586 *Jan Willemsz. van Heemskerck* Hoofdman van de St. Jorisdoelen", welke aantekening vermoedelijk op de hier behandelde Jan slaat.

2. *Hendrick van Heemskerck,* ofschoon niet in de voormelde akte van huwelijksvoorwaarden genoemd, behoort ook tot dit gezin, gelijk o.a. blijkt uit het archief van de Weeskamer van Leiden, Memoriael van Comparities[15], fol. 124, waar vermeld staat:

Op 23 october 1592 levert *Jacob Huygens van der Dussen,* brouwer te Delft, als man en voocht van *Truytgen Willem Jansz. van Heemskercks dochter* en als zodanig mede-erfgenaam van deze (n.l. *Willem Jansz. van Heemskerck)* inventaris ván diens nalatenschap en beëdigt die inventaris:

op dezelfde dag worden Prof. Mr. *Cornelis de Groot* en *Pieter Kyes,* burgemeester van Haarlem, respectievelijk als neef en oud-oom van nagenoemde kinderen, benoemd ,,tot provisionele voogden over *Adriaen, Catharina, Maria* en *Geertruyt,* respectievelijk oud 13, 11, 8 en 5 jaar, nagelaten kinderen van *Hendrick Willemsz. van Heemskerck, gewonnen* bij *Marya Adriaen paeuwen dochter,* ter fyne om te procederen tot scheydinge uyt den naem en vàn wege de selve kinderen jegens de andere erfgenamen van *Willem Jansz.,* der kinderen grootvader vsn., maer vorder nyet".

Het huwelijk van *Hendrick van Heemskerck* en *Marya Pauw* werd aangetekend te Leiden op 2 mei 1579 (Reg. A, fol. 75).

3. *Eynbrecht (Engbrecht) van Heemskerck* ken ik slechts uit de hiervoor vermelde aantekening uit het bevolkingsregister van 1581. Toch lijkt het voor de hand liggend, dat het echtpaar van *Willem van Heemskerck* en *Margriet Engbertsdr.* een zoon *Engbrecht* gehad heeft vooral als we aannemen, dat de vader van de vrouw haar huwelijk misschien niet eens beleefd heeft. Oud zal intussen dat kind niet geworden zijn. Ik 'neem aan, dat hij tussen 1581 en 1590 is overleden. Hij wordt althans niet genoemd in de huwelijksvoorwaarden welke zijn vader maakt met *Neeltge Pietersdr.*

4. *Geertruyt van Heemskerck* trouwt te Leiden op 18 november 1576 (volgens haar eigen notities) na ondertrouw te Leiden op 3 november daaraan voorafgaande (Trouwboek A) met *Jacob Huygensz. van der Dussen.* Dit paar maakte huwelijksvoorwaarden voor schepenen van Leiden op 15 november 1576 (R.A. inv. nr. 76 B 2, akte 407), waarbij de bruidegom wordt genoemd *„Jacob Huych Bruynss"* en mede compareren *Huych Jacob Bruynss* als zijn vader en *Willem Jansz. van Heemskerck als* vader van de bruid. De aanduidingen bij deze vaders, dat zij resp. zijn ,,jegenwoordelijcken Burgemr. der stad Delft" en ,,out-Burgemr. deser stede" (Leiden), zijn doorgehaald.

Zojuist vermeldde ik al, dat in het archief van de familie van der Burgh (gemeente-archief Haarlem) naar hun inhoud eigenhandige aantekeningen van *Geertruid van Heemskerck* berusten; daarbij noteerde zij haar huwelijk, de geboorte van al haar kinderen en het overlijden van een zoontje, van haar ouders en van ,,broer *Jan"* (zie ook hiervoor).

Jacob Huygens van der Dussen en *Geertruid Willemsdr. van Heemskerck* maken 2 december 1592 een mutueel tes-

tament voor notaris Jacob Borgers te Delft (inv. nr. 1509 v.h. A.R.A., fol. 96 vso) hetwelk 'zij bevestigen bij een later testament van 14 augustus 1599 (inv. nr. alsv., fol. 216) met aanvulling en met herroeping van hun huwelijksvoorwaarden.

Geertruyt overlijdt daarna, doch voor het einde van maart 1601. Blijkens akte, verleden voor de weeskamer van Delft, inv. nr. 61 fol. 52 recto en verso, welke akte door brand nogal is beschadigd,, verschijnt voor weesmeesters op 2 mei, vermoedelijk 1601, doch het jaartal is weggebrand, er ontbreekt zelfs een grote hoek van de akte, ,,*Jacob van der Dussen,* Hooge Heemaet van d..... voocht van zijn IX weeskinderen, geprocreert bij ....., zijn overleden huysvrouw, bij namen *Hugo van der Dussen* ..... out 21 jaren,, *Magdalena,* oud 18 jaren, *Margreta, out* ....., *Catharyna,* out ontr. XIIII jaren, *Maria,* out ontr. XII jaren, *corneïia,* out ....., *Brechtlande,* out VIIJ jaren en *Elslyna,* out VIJ jaren en heeft seecker testament van date den IJ dec. 1592, mitsgaders seecker codicil enz. (te weten ,,overgelevert") heeft daer neffens overgelevert..... besegelde brieffve, bij hem comparant verleden voor schepenen van Wateringe in date den ..... martii XVI^{c} een, waer bij hij compt tot voldoeninge vant selve testament special. verbonden en gehypotequeert heeft diverse partijen van goederen en eygen landen, hem compt, competerende, gelegen onder den ambachte van Wateringe, mitsgaders een acte van tauxatie van waarde der selver landen, mitsgaders verclaringe, waer mede desel..... sijn belast" etc.

Zoals men ziet, noem ik slechts acht kinderen; na *Hugo* zal genoemd zijn op een thans weggebrande plek, de leeftijd van *Hugo* en daarna de dochter *Geertruyt,* die volgens aantekening van haar moeder werd geboren op 22 december 1578 en dus omtrent mei 1601 twee en twintig jaar oud was (de akte zegt 21 jaar; men was toen niet zo precies); *Hugo* werd volgens diezelfde aantekeningen geboren op 25 juli 1577 en moet dus bij het opmaken van de weeskamerakte al bijna 24 jaar zijn geweest. Volgens de aantekeningen van hun moeder werden de overige kinderen geboren resp. op 26 mei '82, 30 januari '84, 2 (maart ?) '86, 11 juni '89, 28 nov. '90, 29 april '93, en 27 juni '94. In de weeskameralcte volgt copie van de beschikkingen van *Jacob van der Dussen* en zijn vrouw, identiek met de minuten van notaris Borghers.

5. *Machtelt Willemsdr. van Heemskerck* ondertrouwt te Leiden op 19 maart 1580 (Reg. A, fol. 84 verso) met ,,*Jacob Paeu Ariens z.* van Amsterdam". Dit paar maakte 4 april 1580 huwelijkse voorwaarden (R.A., inv. nr. 76 B 2) voor schepenen te Leiden, waarbij de bruidegom werd geassisteerd door zijn moeder, *Anna Jacobsdr.,* wed. *Adriaen Paeu,* en de bruid door *Willem Jansz.* van *Heemskerck* haar vader, burgemeester van Leiden,. *Grietgen Engberts,* haar moeder, en *Hendrik Willemsz. van Heemskerck,* haar broeder.

Jacob Paeuw wordt brouwer te Delft. Op 10 juli 1600 testeren hij en zijn vrouw mutueel voor notaris Jacob Borghers aldaar. Machtelt overlijdt vermoedelijk ongeveer 6 jaar later: in de Delftse overlijdensfiches vond ik: de huisvrouw van *Jacob Adriaensz. Pauw* begraven in de Oude kerk 5 augustus 1606 (en terzelfde plaatse: *Jacob Adriaensz. Paeuw,* Burgemr. begraven Oude Kerk 9 juli 1620). Er zijn bij Machtelt's over+ lijden vijf kinderen van 24 tot 15 jaar oud. (Weesk. Delft, inv. nr. 57, fol. 145), o.a. *Pieter,* oud 22 jaar, *Anneken,* oud 19 en *Margreta,* oud 15 jaar. De namen der kinderen van 24 en 20 jaar zijh, evenals de datum van de akte, weggebrand.

Mr. D. Koning wijst nog op Alg. Nederl. Familieblad, 1883, blz. 4 en 1884 blz. 3, waar men vindt: *Jacob Pauw Adriaensz.* ex matre *Anna van Persijn van Beverweerde,* geb. Amsterdam 22 dec. 1558, overl. Delft 17 aug. 1620, burgemeester aldaar, trouwt Leiden 15 april 1580 *Machtelt van Heemskerck,* geb. Leiden, overl. Delft 3 augustus 1606, begraven aldaar Oude kerk; hij trouwt als burgemeester van Delft 14 juni 1609 te Leiden *Maria Ysaacksdr, van Swanenburch,* wed. van *Dirck Adryaensz. van Nyerop. Zij* wordt geassisteerd met Mr. *Zsac Nicolai van Swanenburch,* haar vader, en *Marytge Joostendr. Dedel.*

6. *Maritgen Willemsdr, van Heemskerck,* in de geciteerde huwelijksvoorwaarden van haar vader nog vermeld als ongehuwd, maakte niettemin reeds bijna een maand eer, n.l. op 18 september 1590, huwelijksvoorwaarden met *Arent Jansz. ten Grotenhuyze* ,,van Amstelredamme" (Leiden, R.A. 76 D, fol. 33 recto tot 34 verso, dus onmiddellijk voor die van haar vader staand). De bruigom wordt daarbij geassisteerd door *Jan Claes boelenszoon* en *Heijndrick Budden Arentsz.,* zijn oomen, de bruid door *Willem van Eemskerck,* haer vader, *Pieter de Kies,* haar oom, en *Jacob Huygensz. van der Dussen* en *Jacob Paeu,* haer schoonbroeders.

In het trouwregister van 'Leiden staat het paar aangetekend op 19 september 1590 (Reg. B, fol. 127 verso), waarbij de bruid wordt ,,geassisteerd door *Brechte Eijnbrechtsdr.,* haer mo **ye".**

7 ?. Van een huwelijk van een *Pieter Paeu* met een dochter van *Willem van Heemskerck* heb ik nog niets kunnen vinden, ofschoon laatstgenoemde wel een *Pieter Paeu* als schoonzoon noemt in zijn akte van huwelijksvoorwaarden met *Neeltgen Pietersdr.* Voor zover ik gezien heb, kent ook Elias dit huwelijk niet.

Trouwens, mocht dit huwelijk inderdaad hebben bestaan, er zal wel *geen* nageslacht uit gesproten zijn en het kan al evenmin lang hebben geduurd, Immers, er bestaan verschillende akten, welke ons in de gelegenheid stellen de erfgenamen van *Willem Jansz. van Heemskerck* te controleren. Waar het voor de genealogische onderzoeker van belang kan zijn, de toegang tot deze akten te kennen, zal ik daarop even ingaan, In het eind van de 16e eeuw heeft een zekere Pleyte kaarten van de stad gemaakt, waarop elk huis is getekend, met daarin geschetst de naam van de eigenaar. Voorts werd er aangelegd een ,,register Vetus" (in twee delen) waarin men ook weer alle huizen vindt, met hun eigenaars omtrent de vervaardiging van het register, ($\pm$ 1585) en de daarop volgende transporten. (Dit systeem is in latere jaren nog verbeterd en voortgezet). Op die kaarten Pleyte en het register Vetus bestaat een moderne klapper. Het was dus een kleine kunst,. daaruit na te gaan dat *Willem Jan Reyersz.* heeft bezeten:

1. aan de Nieuwe Rijn, Noordzijde,, een huis op de hoek van de Karnemelksteeg, benevens nog twee panden aaneensluitend daarnaast;

2. het pand aan het St. Pancraskerkhof Zuidzijde, hoek Karnemelksteeg, gelegen achter het hoekhuis op de Nieuwe Rijn;

3. twee turfschuren en een tuin, aan de Voldersgracht ('later geheten ,,Langebrug") tussen de Zonneveldsteeg en het Steenschuur. Men vindt dit een en ander en de verkoop ervan beschreven in het ,,Register Vetus", en wel sub 1 in Vetus 11, fol. 208 recto en verso, sub 2 in Vetus 11, fol. 222 verso en sub 3 in Vetus 1, fol. 84 recto en verso.

De tuin aan de lange brug verkocht Willem Jansz. zelf op 21 februari 1591. Verder heb ik in Register Vetus nagegaan de verkoop van de panden sub 1 en 3. Deze panden blijken alle in maart 1593 te zijn verkocht en wel door Jacob Huygensz. van der Dussen, Jacob Paeu en Arent ten Grotenhuysen, elk als man en voogd van zijn huisvrouw, en voorts door van der Dussen en Paeu nog als voogden van de kinderen van Hendrick Willemsz. van Heemskerck,, ,,tsamen erffgenamen van Willem Jansz. van Heemskerck". Bij de vermelding van de verkoop van het middelste huis op de Nieuwe Rijn worden de vrouwen van verkopers met name genoemd.

Volgens het Register Vetus werden van de drie huizen op de Nieuwe Rijn het hoekhuis en het andere uiterste door *Willem Jansz.* zelf bewoond. Als ik het mij wel herinner (ik maakte daarvan geen aantekening) werd laatstbedoeld huis met de daarbij behorende brouwerij, verkocht voor ƒ13.000,—. Bij de verkoop van het middelste huis op de Nieuwe Rijn werd o.m. als tegenprestatie bedongen één jaar lijfrente ten behoeve van *Neeltge Piefersdr.*, de weduwe van *Willem Jansz.*

Waarmede ik ben gekomen aan het eind van dit artikel, dat vrij wat groter is geworden, dan het oorspronkelijk werd geconcipieerd.

Rest mij slechts een woord van hartelijke dank uit te brengen aan allen, die mij behulpzaam waren bij het verzamelen van het benodigde materiaal.

In de eerste plaats denk ik hierbij aan Mejuffrouw Mr. E. C. M. Prins voornoemd, zonder wier gewaardeerde hulp ik van de geciteerde stichtingsakte geen begrijpelijke taal wist te maken.

Voorts aan de Heer M. Thierry de Bye Dolleman, wiens bijstand ik inriep voor het ,,Rampen-probleem". Dat het positieve resultaat van die bijstand door de Heer Dolleman in een afzonderlijk artikel wordt gepubliceerd, spreekt vanzelf, nu hij zoveel heeft weten te bereiken, dat een behandeling daarvan als onderdeel van een studie over de van Heemskerck's niet gerechtvaardigd is.

Verder dank ik de heren Ir. A. F. de Graaff en Mr. D. Koning voor de geweldige hoeveelheid gegevens welke ik van hen mocht ontvangen. Hetgeen ik voor dit artikel daaraan ontleende, heb ik zo nauwkeurig mogelijk aangeduid. Hetgeen ik zelf verzamelde kon ik aan hun gegevens meestal controleren,

Tenslotte denk ik met grote dankbaarheid aan de vele en goede adviezen, welke ik op de archieven mocht ontvangen, betreffende de te raadplegen bronnen, en aan het enthousiasme, waarmede het vele werk, dat ik veroorzaakte, werd verzet, Dat ik voor dit artikel daarbij voornamelijk van het Leidse archief en van de hulp van de Heer Leverland heb geprofiteerd, wil ik hier graag vermelden.

De vicarie van St. Jan Baptist en St. Jan Evangelist in de St, Jacobskerk te Utrecht en de familie Nahuys,

door W. A. WIJBURG JR.

Ten behoeve van het onderzoek *(Van) Nahuys* (zie Ned. Leeuw 1961 k. 256 e.v.) werd door Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg ter inzage gegeven een staat met genealogische gegevens, kennelijk opgemaakt in verband met geschillen over het collatierecht van bovengenoemde vicarie. De gegevens in deze staat moeten grotendeels verschaft zijn door Dr. C. Booth. In zijn handschriften aanwezig op het Rijksarchief te Utrecht (inv. noc. 378 en 379) werden veel aanvullingen op deze staat aangetroffen.

Voor de geschiedenis van deze vicarie wordt verwezen naar Mr. H. VerLoren van Themaat's Geschiedenis der Vicarien in de Prov. Utrecht enz., in Bijdr. en Med. Historisch Genootschap 1881 en zijn Rapport over de Utrechtse Vicariegoederen.

Wij vermelden eerst de tekst van de staat en daaronder (in kleiner lettertype) de aanvullingen van Dr, Booth en uit andere bronnen.

1. *Willem van Weelde,* cameraer te Utrecht, Anno 1419, 1416 en leefde nog 1432[1]). Kinderen:

   1. *Hendrick van Weelde* volgt 11 A.
   2. juffr. *Johanna,* volgt 11 B.
   3. juffr. *Ave,* volgt 11 C.
   4 t/m 7. juffr. *Johanna* altera, *Jutte, Ofte* en *Lijsbeth,* gezusteren, sterven anno 1439 ex Peste.

   Booth H. S. 378 *bl. 533, 666 en* 1074:
   Willem van Weelden leefde noch 1432, 1413, cameraer anno. 1409 Kerkmeester te Buerkerck 1428 wanneer hij en joffr. Jan zijn dochter, die hij had bij joffr. *Aleyden Lodewick de Walendr overgeven* etc.. Hij schijnt oock te wijve gehadt te hebben een dochter van *Otto van Coudenhoven,* die op *Otte Willemsdr van Weelden* lijfrenten beleydt anno 1436. Sij was joffr. *Lutgard van Couwenhoven;* haerlieder huwelickxvoorwaarden in dato St. Margrietendach 1418. Ick vinde joffr. *Lutgard* huysvrouw van *Sander van Wese* gemachtigde van *Jutte Willemsdr. van Weelden* anno *1446.*
   Als voorkinderen van *Willem van Weelde* bij *Alidt de Wael Lodewijcksdr.* geeft Booth op (bl. 666) *Ave* en *Janne* en als nakinderen bij *Lutgard Oit van Couwenhovendr. : Joanna, Jutte, Otte, Mechteld* humt *Gosen van Brienen, Henrick, Alidt* huwt le *Aernt Taets en* 2e *Gerrit Splinters; Hillegond* met haar zusters en broeder vermeld 1446 [1a]).
   Uit charter no. 130 in de in 1938 aan het gem. archief te Utrecht overgedragen z.g.n. collectie Booth d.d. 7 juli 1440 blijkt dat volgens ingelaste brief van O.L. Vrouwenavond 1438 een boedelverdeling met *Willem van Weelden* had plaats gehad. Joncfrou *Lutgaert,* die *Willems* wijff was *van Weelden, Dirc Dircssoen, en* joncfrou *Foeyse,* die *Jan Gheryts Yepelssoens* wijf was, verklaarden dat gedeeld was in drie delen huizen en hofstede aan de Lijnmarkt en Boterstraat te Urecht, „so die *Jan van Weelden Janszone van Weelden* in sijn laatste leven toehoorden daer joncfrou *Hanna* sijn wijf was ende nu *Roetart van Lantscroen* heeft.

11 A. *Hendrick van Weelde,* vader van joffr. *Blanche van Weelde,* huysvrouw van *Goert van Voord, Goerdszone; zij* volgt 111 A.

   Booth HS. *378* bl. *533: Henrick* naer dode zijns vaders *en Otte* sijn zuster 1446.

II B. juffr. *Johanna* weduwe *Johans van Hamersteyn* sterf sonder oir. Sij fundeerde anno 1495 den 15 November een vicarie in de St. Jacobskercke te Utrecht.

   Blijkens een copie van een copie *van de* fundatiebrief, opgemaakt door notaris H. van Grcenenberch op 6 nov. 1634[2]), stichtte Johanna wan *Weelderen Jans* wed. *van Hamersteyn* een vicarie op het altaar van St. Jan Baptist en St. Jan Evangelist, in de St. Jacobskerk (thans Jacobikerk) te Utrecht, voor welk altaar haar man begraven werd. Zij

---

[1]) Hij werd op 29/31 aug. 1432 vermeld als kerkmeester van de Buurkerk in regest nr. 772 van Mr. S. Muller's Regesten van de stad Utrecht.

[1a]) Er is dus geen overeenstemming tussen de gegevens van de staat en die van Booth.

[2]) Aanwezig in de bibliotheek van het Gemeente Archief Utrecht onder no. 1324. De copie zelf was in het bezit van de heer C. J. van Eeghen te Amsterdam.

bepaalde dat na haar dood collators en gifters zouden zijn *Goidert van Voirde* en joncfrouw *Blanse Hendricksdr. van* Weelde, waar **zij** tante over was. Voorts zou het collatierecht vererven op haar naaste bloedverwanten, waarbij in gelijke graden de man voor de vrouw moest gaan. Als Iste bezitter van de vicaris wees zij aan de priester *Claes Matthijsen.*

Volgens Booth overleed zij in 1498. Haar echtgenoot *Johan van Hamersteyn* (vermoedelijk zoon van *Laurens en Stine Johansdr. van Lichtenberg 3))* werd op 4 dec. 1470 beleend met een tiende aan de Ouden Rijn; zijn weduwe *Johanna* werd krachtens de haar gemaakte nahand beleend 12 juni 1481 en droeg op 23 mei 1492 het leen op aan *Blance Henrixsdr. van Wely Goerts van Voerde's* echtgenote. Na het overlijden van Blanze voorn. ging het leen over op Jacob *van Voerde* op 1 april 1524, die het op 21 dec. 1529 overdroeg aan zijn broeder *Goerdt van Voerdt Goyertsz.* Na overlijden van laatstgenoemde werd zijn dochter *Josyna* van *Voordt* beleend op 17 juli 1559 (hulder *IJsbrant van Sperrewoude*) en na haar dood op 24 dec. 1577 haar *zoon Gerrit van Sperrewoude,* onder voogdij staande van Geeltruyt *Hysinck* en na diens dood zijn dochter *Maria* op 2 sept. 1596 [3]).

11 C. Juffr. *Ave* voprhuysvrouw van *Hendrick Trinde.*

Booth HS 378 bl. 706: *Vrederick Trinde,* tr. joncfr. Pye; vermeld met zijn zusters 1394; magescheid 1464. (Zijn zoon was) *Hendrick Trinde* verlyt met thins, gerechte enz. aften de siecken 1422, 1426, 14344). Hij tr. 1e *Ave* dr. van *Willem van* Weelde, waarbij een dochter *Alidt en* 2e met Lutgard dr. van Peter *van Snellenberch* bij *Lutgarda van Jutfaes* 1432.5)

Kinderen uit het 2e bed:

1. *Willem* verlijt na dode van zijn vader [4]) 1446, 1457.
2. *Peter* burgemeester van Utrecht 1485.
3. joncfr. *Styne.*
4. joncfr. *Dyne,* none te Dael, later abdisse; 0. 13 kal. Juli 1521 anno aet. 84.
5. *Lutgard.*
6. een bastaard *Vrederick* bij *Machtelt Hermansdr. van Sliterhoven.*

111 A. Joffr. *Blance van Weelde,* huysvrouw van *Goerd van Voord, Goerdszone.* Kinderen:

1. *Goert* volgt IV A.
2. Jacob volgt IV B.
3. juffr. *Adriaan* nonne te Vrouwenklooster.
4. juffr. *Geertruid, volgt* IV C.
5. juffr. *Henrickje,* volgt IV D.

Booth HS. 378 bl. 9: *Goert van Voirde Goerdtssone tr. (vóór* 23 mei 1492) aan een joffr. uten geslachte van *Wely van Bloys* in Vrankrijk. Booth die boven zijn aantekeningen schrijft „ex tabula Helmichius" vervolgt clan" . .errat Helmichius, want joffr. *Blanche* van *Weelde (of* Wely) was dr. van *Henrick* van *Wely,* broeder van joffr. *Janna Jans wed. van Hamersteyn* fondatrix van seker vicary in St. Jacob. Joffr. *Blanche* sterf 1522; *Goerdt van Voirde* haar man sterf 1531

IV A. *Goert van Voorde,* vader van juffr. *Josina. Zij* volgt V A.

Booth HS 378 bl. 9: *Goerdt van Voirde Goerts* leefde 1536 (overl. 1558) met sijn huysvrouw *Geertruyd Jan Hysinghsdr.*; liet na een dochter *Josina*

3) Repertorium op de Stichtse Lenen door Mej. Dr. A. J. Maris bl. 71, 72 en 254 en Ned. Leeuw 1952 k. 163.

4) Repertorium St. Lenen bl. 237.

5) 1473 Kwitanties van *Lutgairt* wed. *Henrick Trinde* c.s. en *Peter Trinde* voor teruggave van hetgeen het Convent van St. Cecilia op naam van haar zuster Alvt heef geind; 2 charters (Cat. van de bij het Stadsarchief bewaarde archieven Utrecht no. 1, 894) (hierna aan te halen als G.A.U. b/a).

IV B. *Jacob van Voorde* liet na een B(astaard)soon *Jacob* vicaris.

Booth HS. 378 bl. 9: *Jacob van Voirde Goertssoon* [6]) heeft nagelaten een bastaard *soon Jacob* 2de posseseur van **voors.** vicarie 1541 na wiens doot questie over collatie tussehen *Knijff* en *Sparenwoude.*

IV c. juffr. *Geertruyd van Voord,* huysvrouw van *Jacob Cruysing* [7]) s.o.

Booth HS. 378 bl. 9 en HS 379 bl. 230: j. *Geertruydt van Voirdt* hylickt *Jacob Cruysinck* en sterff s (onder) 0 (ir). Sij hadde 1531 een soon *Jacob* geinstit. erfgenaem van *Goerdt van Voirde* Goerts sijn oom, doenmaals nog geen kynderen hebbende.

Booth Hs. 379 bl. 174: *Vincent Knijff* **en** joffr: *Hendrick* sijn huysvrouw en ioffr. *Geertruyd Jacob Cruysinghs*wed. transp. "heer *Gerit van Renes,* ritter 2 zesde parten van de huysinghe Oudaen tusschen de St. Jans en Viebrug aan de Westzijde 1543 (oude minuten van schepenacten)

IV D. Juffr. *Henrickje van, Voord* huysvrouw van *Vincent Knijff,* hun kinderen *Thomas,* volgt V B en *Jacob,* volgt v C.

Booth Hs 378 bl. 76 en Hs 379 bl. 174: *Vincent Knijff* procureur 1528 tr. joffr. *Hendrick* Goortsar. van *Voord* 1543 Kinderen :

1. *Thomas,* volgt VB.
2. Goerdt sterf 1555 een jongen sijnde gevallen met sijn gemacht op een pennemes.
3. *Jacob* volgt V C
4. *Blansa* sterf 1572 tr. *Gerit Vorsterman* 1569 van Bommel, borger van Utrecht 1555, raemmeister 1560. Sijn kinderen *Goert* s.o. **en** *Jacob tr. Gijsbertje* te Bommel (zie ook transp. reg. Utr. 21 nov. 1578).

Vincent Knijff en joffr. *Hendrick Goertsdr. van Voord* sijn huysvr. *Thomas, Jacob* en *Blanche* haar drie kinderen (schepentransp. reg. 1555).

Joffr. *Geertruyd Hysinx* wed. Goert van *Voord, IJsbrant van Sparenwoude* en joffr. *Josina Goert van Voordsdr.* sijn wijf ter eenre, *Vincent Knijff, Thomas* en *Anna* sijn wijf, Jacob en *Alit* sijn wijf en *Blansa,* huysvr. van *Gerrit Vorsterman, Vincent's Knijff*skinderen die hij had bij joffr. *Henrica* Goert *van Voirde* ter andere delen seker huys after 't twijstraat (schepentransportreg. Utrecht 26 nov. 1569)

V A. juffr. *Josina van Voorde,* huysvrouw van *Isbrand van Sperewoude,* die naar doode haers vaders sustineerde patronesse te zijn is bij den Ed. Hove van Utrecht op *26* Marty 1575 verklaart in haer sustenu niet ontfankelijke te zijn. Prout infra X (deze noot luidt:)

X Heer *Claes Matthijs*soon, Priester (door collatie van de fundatrice anno 1495 eerste vicaris) overleden sijnde, is *Jacob van Vootd* bastaard door gifte sijns ooms *Goerd van Voorde* den jongen anno 1541 tot de vicarie geadmitteerd, dewelcke van religie verandert sijnde is over de collatie anno 1573 voor den Hove van Utrecht proces verresen tusschen *Isbrant van Sparenwoude* nomine uxoris ter eenre en *Thomas Knijff* ter andere zijde: waarna bij denselven Hove tot 'nadeel *van Sperenwoude* en voordeel van de voors. *Thomas Knijff* is gesententieerd op 26 maart 1575 [8]).

6) Booth Hs. 379 bl. 230: Op 12 maart. 1523 transporteerde *Goyert van Voerd Henricks* gehuwd met joffr. *Lijsbeth Jansdr. van Tyell* een *huis.* Hij sterf zonder kinderen: sijn leenvolger was *Goert van Voordt Goerts* zijn ooms soon. Copye van sijn testament uit welcke een overgroot getal van legatarissen berust onder *Thomas Knijff.* Goeyert van *Voerde Henrixzn. was anno* 1511 Iste burgemeester.

7) Hij bezat anno 1522 een huis in de Winssensteeg (G.A.U. b/a 1 1222).

8) Deze uitvoerige sententie komt voor in het Register van Civile Sententies van het Hof van Utrecht deel 1574—1575 (R.A. Utr. recht.arch. no. 1.88).

Booth Hs 378 bl. 9: *Josina van Voirde* tr. (voor 26 maart 1575) *Isbrant van Sperenwoude;* ex qua *Gerit van Sparwoude* tr. (vóór 22 febr. 1593 [9]) joffr. *Cunegonda van Weese* (ten Dom overluid 29 aug. 1622 [10])); hij sterf Vyanen, nalatende joffr. Maria (ten Dom overluid 2 apr. 1624) tr. *Jacob van Amstel van* Mynden, Heer van Loenresloot 1580 28 maart (transp.reg. Utrecht) *Geertruyd Hysinghs Goert van Voordts*wed als momber over *Gerrit van Sperrewoude* geeft een schuldbekentenis af aan de drie kinderen van *Cornelis van Amstel van Mynden* (die gehuwd was met *Josina van Sperenwoude,* ten Dom overluid 15 dec. 1600)

V B. *Thomas Knijff,* wiens zonen de laatste patronen van de vicarie geweest zijn, dog nu (d.i. op 31 okt. 1648) alle overleden.

Thomas *Knijff,* tinnengieter is vóór 26 nov. 1569 gehuwd met *Anna Jelis de Royendr.* (zie acte van 20 sept. 1592 [9])
Hij (8) hertrouwde voor schepenen van Utrecht 4 sept. 1596 met *Judith van Noort,* wed. van *Cornelis* van *Ommeren*
Op 11 febr. 1598 werd ten Dom overluid *Thomas Vincentius Knijff* (A. van Buchel's Diarium bl. 453) [10])
Een van zijn kinderen was vermoedelijk *Geertruyt Thomasd Knijff* tr. *Gerrit de Roy;* hij hertr. Utrecht voor schepenen 6 nov. 1613 *Gouborch van Dashorst,* wed. *Otto van Haaften* (Gens Nostra juni 1959 bl. 129).

V C. *Jacob Knijff,* vader van *Hubertje volgt* VI A, *Cent* droochscheerder sterf j.m. 1606 en *Gerrichje* volgt VI B.

Booth Hs. 378 76: *Jacob Knijff,* drapenierder int twijstraat, sterf 1621; *Aeltje* zijn huysvrouw (moeye van *Gerrichje van Milligen*). Kinderen :

1. *Henrick* en *Aeltje* beide ongehuwd gebleven.
2. *Hubertje,* volgt VIA.
3. *Cent* sterf 1606 j.m.
4. *Gerrichje* volgt VI B.
   1608 25 apr. Jacob *Knijff* bewijst aan zijn kinderen *Hubertje* en *Gerrichgen* bij *Aeltjen Gerritsdr* zijn overleden vrouw hun moederlijk erfdeel ad *f* 700,— ieder [11])

VI A. *Hubertje Knijff,* huysvrouw van *Jan Jans van Domselaer;* kinderen *Jan* volgt VII A en *Cent* volgt VII B.

Booth Hs. 378 bl. 76 *Hubertje Knijff* (op 9 juni 1607 te Utrecht gehuwd) leeft noch 1639 (zij overleed aldaar 27 jan. 1645) weduwe van *Jan* Jans *van Domselaer,* van Berneveld (wiens broeder Sander *Jam van Domselaer* noch te Berneveld woont) sijnde een bierdrager; hij sterf omtrent corsmis 1617, beroert. sijnde (Booth tekent naast deze alinea een ankerkruis). Kinderen :

1. *Jan* volgt VII A.
2. *Cent* volgt VII B.
3. *Aeltje* heeft te man *Gerit van Aller* [12]) in de Ryxdaelder (zij humden 7 okt. 1645, hij overleed 27 okt. 1651 en zij hertrouwde op 22 maart 1653 met *Hendrick van Groll en* overleed 4 febr. 1667.
4. *Henrickje,* overleden 29 sept. 1651; tr. Utrecht S apr. 1645 *Herman Matthijs van Sittert,* kramer. Hij hertr. aldaar 28 juni 1653 *Mechtelt van Borculoo* (ook vermeld als *Mechtelt Peters Rabben).*
   Kinderen ex. 1 *Matijs,* ged. 12 apr. 1646; *Johannes* ged. 19 maart 1647 en *Gerard* ged. 14 sept. 1651. Es. 2 *Henri& van Sittert,* ged. 21 juli 1654.
   1646 7 apr. *Aeltje van Dompselaer* gehuwd met *Gerrit van Aller; Henrickje van Domselaer* gehuwd met *Herman Matthijs van Zittert; beide* dochters en mede-erfgenamen van zal. *Joan van Dompselaer* en *Hubertgen Knijff* [73]).

VI B. *Gerrichje Knijff,* huysvrouw van *Michiel Christiaansz.* noch anno 1648 in leeve en dienvolgens Patronesse van de voors. vicarie NB: zijnde buyten regt gedevolveerd geweest op dominus *Cornelis Bos,* doch door *Gerrichje Knijff* voornoemd in haar pretense regt gewettigd zijnde, geconfereert op *Vincent van Dompselaer,* haar E. neeff en is na dien zijn dood gegaan aan *Johan van Dompselaer* zijn oudste zoon 1688 en na dien zijn doodt aan *Gerard Dompselaer* zijn neeff als oudste anno ... na dien zijn doodt aan *Jan van Dompselaer* zij Ed. broeder anno ... na dien zijn dood aan *Hubertje van Dompselaer* zijn Ed. zuster anno ... na diens haar dood aan dominus *Petrus Nahuys.*

Gerrichje Knijff Jacobsdr. overl. Utrecht 7 april 1631; tr. te Utrecht 17 mei 1636 met *Michiel Christiaans (Been) van Groeningen,* wedr. van *Jannichgen Robbrechts Schermans* (huw. voorw. d.d. 19 april 1636 [13])). Hij was mandenmaker in de Twijnstraat en gezien de goederen die hij ten huwelijk medebracht blijkbaar niet onbemiddeld [14]).

VII A. *Jan Jans van Dompselaar,* geboren anno ... gestorven anno ... Kinderen:

1. *Gerard* tr. N.N., waarbij een dochter *Pieternella,* die huwt met .. .*Dijkman,* waarbij *Cornelia Dijkman* geb. 31 okt. 1714 en' *Gerrit Dijkman,* geb. 10 dec. 1718.
2. *Jan* tr. N.N. waarbij 9 à 10 kinderen die sonder kinderen na te laten gestorven zijn en een dochter *Johanna,* die tr. *Bastiaan van Dijk.*
3. *Hubertgen van Dompselaaer* ongetrouwt tegenwoordig.

Jnn Jans van Dompselaer, overleden te Utrecht 10 juli 1671, (cremer bij de Rodenburgerbrug: Booth) tr. ald. geref. 26 nov. 1637 met *Jannichje Peters (Brouwman)* overleden aldaar 15 juli 1686.
Zij laten tussen 1638 en 1656 10 kinderen te Utrecht dopen, waaronder *Gerart* op 12 juni 1651; *Johannes* op 6 nov. 1642 en *Hubertgen op 3* aug. 1648.
1717 16 juli *Gerrit van Dompselaer* heeft laten overboeken dat op hem door het overlijden van zijn oom *Vincent van Dompselaar* is verstorven een vicarie gesticht door *Johanna van Weelden* wed. *Hamersteijn* op 15 nov. 1495 in de St. Jacobskerk te Utrecht [15]).

VII B. *Cent van Dompselaar,* geboren anno ... gestorven anno ... Kinderen: *Johanna* overl. 1715; *Jacob* tr. *Maria Velsenaer; Gerard* med. dr. tr. *Johanna Breyer; Maria* tr. Dr. *Eversdijck* en *Huberta* tr. Ds. *Henricus Nahuys.*

Vincent van Dompselaer, wijnkoper; overleden te Utrecht 4 aug. 1688.
tr. te Utrecht ger. 17 mei 1640 *Stijntje van Schayck Polpersdr.* overl. ald. *21* febr. *1648.*

---

9) G.A.U. prot. notaris J. van Herwaarden.
10) Register van Domoverluidingen R.A.U.
11) G.A.U. Transportregister.
12) Hij was weduwnaar van *Maychje Bries* en *Swana* van *Westerburg en* woonde als hosenooper en borduurwerker in het huis de Klimmende Bok waar de Rijcksdaelder uithing-. Zijn weduwe en kinderen verkochten hun aandeel in dit huis op 20 mei 1654 aan hun stiefdochter resp. zuster *Maria van Aller,* die met *Vincent van Dompselaer* gehuwd was (zie VII B). Over dit geslacht wan *Aller,* waartoe o.a. behoorden de Rotterdamse notarissen *van Aller* verschijnt t.z.t. een artikel.
13) G.A.U. not. C. Verduyn.
14) *Zie* voor het huis dat hij bewoonde en zijn testament Gem. Arch. Utrecht b/a 11 no. 2488. Zijn le vrouw wordt ook vermeld als *Scharmans;* zij had een broeder *Gerrit* te Bergen op Zoom.
15) Recht. arch Langerak, Aanwinsten 1897 XXXVII no. 8.
Over deze kinderen van *Jan Jans van Dompselaer* werd te Utrecht weinig gevonden. Zijn zoon *Jan* leefde volgens de vicariestaat (in 1688?) te Delft en kan identiek zijn met *Johannes van Dompselaar* gehuwd met *Cornelia Jans,* die te Utrecht op 8 juli 1675 een dochter *Cornelia* lieten dopen. De dochter *Hubertje* kan identiek zijn met *Huybertje van Domselaar,* die als wed. van *Peter Spruyt* op 5 febr. 1733 te Utrecht overleed.

tr. 2e ald. 29 juni 1649 *Maria van Aller,* overleden 4 febr. 1667, dochter van *Gerrit Gerrits van Aller en Maychje Bries (zie* noot [12]).

tr. 3e ald. 22 nov. 1671
Elisabeth Rochus w e d . *Johan Molman,* overl. ald. 16 juli 1688.

Onder intrekking van de begeving gedaan aan de predikant van Hagestein, Ds. *Cornelius Bosch* [16]) werd *op 10 okt.* 1649 *Vincent van Dompselaer* op voordracht van *Gerrichje Knijff* [17]) als collatrice door Gedep. Staten van Utrecht [18]) met de vicarie begiftigd.

Kinderen: ex 1.

1. *Johannes,* ged. Utrecht 11 jan. 1646; overleden ald. vóór 18 mei 1715; tr. ald. 5 jan. 1670 *Maria van Zuylen,* ged. Utrecht G dec. 1640, overleden ald. 20 okt. 1678, dochter van *Johan en Maria Raap* (N.L. 1906 k. 257 en Stichtse Heraut bl. 496).
   Zij testeren 22 dec. 1670 voor not. S. van de Aelpoel te Utrecht en noemen in hun testament: haar moeder *Maria Raap,* eerst wed. van *Johan van Suylen* en nu vrouw van mr. *Aelbert Becker,* secr. van het gerecht; zijn halve broeder en halve zusters *Gerard, Maria en Huberta van Dompselaar;* zijn vader *Vincent;* zijn hele broeder *Jacobus*; haar halve zuster *Agatha van Suylen* geh. met *Johan van* de *Poll* en haar halve broeder en zusters *Floris, Weynanda* en *Maria Becker.*
   Dit testament wordt voor dezelfde notaris op 23 sept. 1696 gedeeltelijk gewijzigd; in plaats van de inmiddels overleden broeder *Jacobus* komt diens zooitje *Joannes over* wie testateur zijn neef mr. *Jacob van Lakerveldt* tot voogd benoemd.
   Op 26 febr. *1703* testeert hij opnieuw, nu voor not. P. de Bertoul en maakt legaten aan de Ned. Herv. Gemeente; zijn gewezen dienstmaagd *Margaretha van Oudenaller,* nu huisvrouw van *Jacob Buyn*; aan *Gerardus, Johannes* en *Huberta Dompselaar* (m.i. de kinderen van zijn oom Jan *Jans van D.)* ; aan zijn nicht *Annichje Sittert,* huisvr. van *Aelbert Renssen,* dochter van *Herman Thijssen Sittert* (zie VI A 4) en zijn tegenwoordige dienstmaagd *Jacomijntje Tempelaers.* Zij allen krijgen legaten en tot erfgenamen worden benoemd voor de helft zijn (halve) zuster *Huberta Dompselaar,* huisvr. van Ds. *Henr. Nahuys,* pred. *te* Delfshaven en voor de andere helft zijn neef *Vincent Dompselaar,* zoon van zijn broeder *Gerard,* in leven med. dr. [18a]).
2. *Jacob van Dompselaar,* ged. Utrecht 6 juli 1647, overleden te Rotterdam en begraven te Utrecht 5 sept. 1696. Hij tr. te ? met *Maria Velsenaar,* geb. te ?
   Hun enige zoon was was *Johannes Dompselaar,* die testeerde 26 april 1700 voor not. *Govert van Gesel te* Rotterdam. Zijn moeder *Maria Velsenaar,* wed. *Jacob Dompselaar* compareerde als erfgename van haar zoon in 1725 (recht. arch. Jaarsveld no. 1087 I fol. 27) [18a]).

Uit het tweede hnwelijk van *Vincent van Dompselaar en Maria van Aller* werden geboren:

3. *Maria* ged. 4 jan. 1652.
4. *Vincent,* ged. 30 aug. 1653.
5. *Maria,* ged. 6 juli 1656; tr. Utrecht 12 mei 1681 Ds. *Wilhelmus Eversdijck, toen* predikant te Wemeldinge en later te Rotterdam. Volgens de vicarie-staat zou zij in de kraam gestorven zijn.
6. *Gerard,* wiens doop niet werd gevonden, med. dr. † Utrecht 13 april 1689, tr. Utrecht 12 maart 1684 *Johanna Breyer(us),* † Utrecht 4 okt. 1735, dr. van *Maximiliaan* en *Anna Maria Altingh.*
   Zij testeerden te Utrecht 2 april 1689 voor not. D. Woerman uit welk test. o.m. blijkt dat broeder *Jacobus toen* te Rotterdam woonde en met zwager *Henricus Nahuys* tesamen met vader *Maximiliaan Breyer,* raad in de vroedschap en diens zoons *Gerard* en *Johan Breyer* tot voogden worden benoemd.

16) Hij tr. Utrecht 19 jan. 1647 met *Aletta van Vollenhoven,* dr. van ?, overl. ald. 26 juni 1707.

17) Mr. H. Verloren van Themaat, Gesch. der Vicarieën in de Prov. Utrecht Bijdr. en Med. Hist. Genootschap 1881 bl. 465.

18) B.A.U. Resoluties pan Gedep. Staten inv. no. 264.

18a) Zie ook acte van 10 mei 1725 in recht. arch. Jaarsveld nr. 1087 I.

Uit dit huwelijk werden geboren: *Vincent* ged. 17 nov. 1686, med. dr.; en *Gerarda* Johanna *Elisabeth* ged. 18 sept. 1689, † 14 jan. 1696.

7. *Huberta* volgt VIII.

VIII. *Huberta van Dompselaar* gedoopt te Utrecht 10 dec. 1659, overleden te Delfshaven 30 nov. 1725, tr. te Utrecht 5 juli 1687 Ds. *Henricus Nahuys* (1656—1722) zoon van *Pieter Christoffelszn. (van) Nahuys en Catharina Soetens. Hij* was o.a. predikant te Delfshaven. Zij waren de stamouders van het thans adellijke geslacht. Voor nadere bijzonderheden wordt verwezen naar de reeds aangehaalde literatuur. Wij volstaan derhalve met het vermelden van enige nog niet gepubliceerde gegevens over dit echtpaar en de vererving van het collatierecht der vicarie.

Zij testeerden op 13 sept. 1689 voor not H. Vyand te Utrecht. Op 12 maart 1691 kocht Ds. *Nahuys* het huis „het Land van Beloften" van *Mayke van Westervoort,* wed. va'n *Gerrit de Roy,* te Utrecht (G.A.U. Decreetboek).

Zijn kinderen verkochten op 3 nov. 1739 het huis met de gevelsteen „In de Rijxdaelder (zie VI A 3 en noot 12) (welke steen zich thans nog in de tuin van het Centr. Museum te Utrecht bevindt) aan de Utrechtse zilversmid *Cornelis van Resandt* en diens zuster *Anna* (zie Ned. Leeuw 1960, k. 263).

Uit het huwelijk van Ds. *Henricus Nahuys* en *Huberta van Dompselaar* werden o.m. geboren twee zoons n.l. *Petrus* (1692—1766), predikant te Monnikendam, en *Gerardus* (1695—1776).

Uit hot vierde huwelijk van de zoon *Petrus* in 1729 gesloten met *Geertruida Blaaukamer* (1707-1775) werd o.a. geboren *Willem Adriaan Nahuys* (1732—1815), die als oudste naaste in den bloede van vronwe **Johanna** *van Weelde,* wed. *Jan van Hamersteyn* possesseur van de vicarie was. Na diens dood werden via een advertentie in de Utrechtsche Courant van 10 maart 1817 no. 30 eventuele gerechtigden op het collatierecht opgeroepen zich te melden bij de familie van de overledene „zullende bij faute van dien van gemelde vicary overgave gedaan worden aan de Heer Mr. *Rudolph Hendrik Nahuys* als oudste naaste in den bloede van gemelde fundatrice".

Deze Mr. *Rudolph H. Nahuys* († 1831) (zoon van voorn. *Gerardus* en *Margaretha Pott*) was de laatste possessenr van de vicarie.

De inkomsten der vicarie werden echter reeds lang niet meer uitbetaald. Omstreeks 1732 bestond het *vermogen* **uit** *f* 2600,— aan obligaties. Het vermogen werd (zoals alle geestelijke goederen) beheerd door de Staten der Provincie en is door samensmelting met de overige provinciale financien aan zijn bestemming onttrokken.

Na de Franse tijd hebben sommige leden van de familie *Nahuys* overwogen een actie te voeren het gouvernement te dwingen de betaling te hervatten [19]). Het is te betreuren dat deze actie niet is gevoerd, want zo deze resultaat gehad zou hebben, dan zou hierin een stimulans aanwezig zijn geweest om de nagedachtenis aan de fundatrice te doen voortleven.

De successie van het collatierecht van deze vicarie bood de mogelijkheid een hoeveelheid genealogisch materiaal bijeen te brengen en daardoor te gedenken dat op 15 nov. 1493 *Johanna van Weelden* ter ere Gods en ter nagedachtenis aan haar overleden echtgenoot Jan van *Hamersteyn* een vicarie stichtte in de (St.) Jacobikerk te Utrecht.

19) Verloren van Themaat a.w. bl. 235 en zijn Rapport over de Vicariegoederen bl. 54.

Een familie 's Gravezande,

door A. H. **Drijfhout van Hooff.**

In de verzamelingen van ons genootschap (Familie-archief Macaré) berust een dossier met genealogische aantekeningen, aangelegd door de Middelburgse predikant *Adrianus 's Gravezande*.

Hierin bevindt zich een genealogie van deze familie, die wel enige aanvulling behoeft. Ik heb dit op mij genomen, tevens met de bedoeling te onderzoeken of er aansluiting te vinden zou zijn met de bekende bouwmeester *Adriaan 's Gravesant*, die o.a. de Marekerk en de Lakenhal te Leiden en de Oostkerk te Middelburg bouwde.

Dit is mij niet mogen gelukken, hoewel er aanwijzingen zijn voor familieverwantschap. Er hebben meer families *(van) 's Gravezande* bestaan, weshalve ik voor het opschrift het onbepalend lidwoord „een" heb gebruikt. De naam werd, zoals oudtijds gebruikelijk, op verschillende wijzen geschreven als *Schravesant, 's Gravesant, 's Gravezande* en nog meer. Ik zal verder de naam *'s Gravezande* gebruiken.

De bewuste genealogie gaat niet verder terug dan *Ary 's Gravezande*, mr. metselaar eerst te Rijswijk, later te 'S-Gravenhage, de grootvader van onze predikant: ik slaagde er in om zijn stamreeks met twee generaties op te voeren en om de kleinkinderen van Ds. *'s Gravezande* toe te voegen, met welke het geslacht uitstierf.

Daar de aanwezige doopboeken van Rijswijk (Z.H.) niet ver genoeg terug gaan, leek het mij voor de hand liggend te zoeken in het rechterlijk archief van die plaats en ik had daar succes mede.

Aangezien de naam *'s Gravezande* aanvankelijk in de schepenboeken niet voorkwam, waren de metselaars voor mij favoriet, gezien de oudste bekende 's Gravezande, en was ik verplicht met patroniemen te werken.

Hier volgt dan de aangevulde genealogie:

I. *Philips Adriaans.* Hij moet gehuwd geweest zijn met *Annetgen Jacobs,* die in een copie-acte van 17 mei 1654 compareerde als huisvrouw van *Philip Arents* (Dl. 18, bl, 270v.).

Phillips Adriaans, metselaar, was reeds 2 februari 1622 gezworene (lijsten in Dl. 85). Als zodanig komt hij nog zeer vele jaren voor. Het eerst kwam ik hem tegen in 1608: *Philips Adriaansz.*, metselaar wonende tot Rijswijk, verkoopt een huis, 10 december 1608 (Dl. 7, bl. 131v.). De belangrijkste acte was die van 22 juli 1656 (Dl. 15, bl. 38v): compareert *Philips Adriaans*, metselaar, onze inwoner en gewezen broeder in de bedieninge (gezworene?) en bekent verkocht te hebben aan *Jan Philips*, zijn comparants zoon, een huis en erf, staande en gelegen in het Westeinde van Rijswijk.

Ik vond *Philips* voor de laatste maal op 4 mei 1659 (Dl. 16, bl. 5). Hij moet dus wel een respectabele leeftijd bereikt hebben.

II. *Jan Philips.* De filiatie blijkt onweerlegbaar uit de acte van 1656. Hij kocht in 1650 een huis: *Jan Philips*, metselaar, onze inwoner en buurman, koopt een huis 25 september 1650. Bij het verlijden van de acte was zijn vader gezworene. Hij was dus eveneens metselaar.

Wij mogen wel met zekerheid aannemen, dat hij dezelfde was als *Jan Philipsz. 's Gravezande,* die genoemd wordt in een schuldbekentenis van Michiel Gillis de Rijt, wonende tot Rijswijk van 9 maart 1678 t.b.v. *Neelfje Ariens*, weduwe van wijlen *Jan Philipsz. 's Gravezande*, groot 150 gulden (Not. archief 's-Gravenhage Dl. 358, bl. 58). Hiermede is dan het verband met de volgende 's Gravezandes aangetoond.

Een andere zoon van *Philips* (I) moet zijn *Adriaan* uit de volgende acte: *Jan Leenderts van der Hil* verkoopt aan *Adriaan Philips*, metselaar, zijn „behoude" zoon, een huis. Bij deze acte was ook *Philips Adriaans* gezworene. 12 December 1632. (R.A. Rijswijk Dl. 12, bl.100).

De beide bovengenoemden (1 en 11) komen niet in het nog aanwezige oude trouwboek van Rijswijk, dat teruggaat tot 1596, voor. Daar de verdere 's Gravezandes Ned. Hervormd gedoopt werden en trouwden, heeft de gedachte bij mij post gevat, dat 1 en 11 Katholiek gebleven zijn. Zou de naam Philips wel populair bij de Nederlandse Hervormden geweest zijn in de tijd, dat I geboren werd ?

Ook vond ik een zeer waarschijnlijk familielid, dat trouwde in de Oud-Katholieke kerk te Rijswijk, nl. op 11 juli 1694 en wel *Joannes Gerardi met Jacoba Rochi van der Lelij*. Tegelijkertijd werd voor het gerecht ingeschreven het huwelijk van *Jan Gerrits 's Gravezande* en *Jacoba Rochusdr. van der Lelij*.

Uit het huwelijk van *Jan Philips* met vermoedelijk *Neeltje Ariens* zijn geboren:

1. *Ary 's Gravezande,* volgt onder 111.
2. *Neeltje's Gravezande*, trouwt te Rijswijk 17 mei 1682 in de Ned. Hervormde kerk met *Johan Lauwerier*, van beroep soldaat.
3. *Geertje's Gravezande*, vermoedelijk ongehuwd gebleven. Van haar is mij verder niets bekend.

111. *Ary's Gravezande.* Zoals bovengezegd begint met hem de genealogie, welke opgesteld werd door de predikant Adrianus 's Gravezande. Deze vermeldt evenwel niet, dat het patroniem van Ary was Jansz., hetgeen ik vond in verschillende acten uit het 's-Gravenhaagse notariële archief en in zijn huwelijksinschrijving (N.H.) te Rijswijk. Dit feit, het niet voorkomen van andere Jans 's Gravezande en zijn beroep van metselaar maken het wel haast zeker, dat de filiatie 11-111 juist is. Voorts nog de voornaam van zijn moeder Neeltje Ariens, welke aan zijn zuster gegeven werd en zijn eigen voornaam Ary, welke meer dan „Adriaan" gebruikt werd. Tenslotte noemde hij zijn oudste zoon Jan.

Zijn doop is niet te vinden, bij gebreke van Rijswijkse doopboeken van die tijd.

Hij was metselaar te Rijswijk en te 's-Gravenhage, terwijl zijn kinderen nu eens te Rijswijk dan weer te 's-Gravenhage gedoopt werden. Hij was metselaarsgezel te 's-Gravenhage **15** april 1671 (Not. Archief Dl. 712, blz. 120 en mr. metselaar en burger in een acte van 6 juli 1684 (idem, Dl. 1012, bl. 135).

Zijn huwelijk werd te Delft als volgt ingeschreven, even als te Rijswijk:

Aryen Jans 's Gravesande, j.m., metselaer tot Rijswijk, ondertrouwt te Delft 17 October 1665 *Mary Symons van der Schel*, j.d. in de Vlaminghstraet. In margine: den 1 Nov. 1665 attestatie gegeven op Schipluy. Zijn op dato aldaer getrout.

Het huwelijk werd inderdaad te Schipluiden op die datum gevonden. De doap van zijn vrouw, die te Delft geboren zou zijn, werd vooralsnog niet aldaar gevonden.

Ary stierf te 's-Gravenhage 31 mei 1709 en zijn vrouw aldaar 27 februari 1696.
Ik vond te 's-Gravenhage een huwelijksinschrijving van *Adriaan 's Gravesande*, weduwnaar, met *Anna Pilaar*, weduwe, op 11 oktober 1699. Dit huwelijk is ook te Rotterdam ingeschreven, echter pas op 18 juli 1700. Hij weduwnaar van Rijswijk, zij j on g e doch ter van Frankfort.
Of dit onze Ary is geweest, heb ik niet kunnen vaststellen.
Het is hier misschien de geschikte plaats om enkele aantekeningen uit het dossier van Ds. 's Gravezande te vermelden.
Allereerst uit een vragenlijst, welke hij aan een onbekend familielid heeft ter hand gesteld. Hieruit citeer ik de volgende:

10. Vraag: wie waren de ouders van grootvader *Arie 's Gravesande ?*
    Antw.: een metselaarsbaas te Rijswijk.
11. Vraag: heeft hij broeders of zusters gehad ?
    Antw.: twee zusters, een *Neeltje en* een *Geertje.* Van broeders weet men niets maar wel van een oom of vaders broeder, mr. metselaar te Rotterdam, alwaar *Arie 's Gravezande* bij gewoont en het metselambagt sal geleert hebben, dog of daar nasaaten van zijn is onbekent.

Voorts heeft Ds. *'s Gravezande* zelf op dit papier het volgende geschreven: „Zijn vaders broeder (sprekend over zijn eigen grootvader), ik meen *Arent Schravesande*, die tot den opbouw van onze Oostkerk (schrijver was immers predikant te Middelburg) is gebruikt zal in het vroege gedeelte der 17e eeuw hebben 'geleefd. Ik heb mijn vader wel hooren vertellen, dat zijn vader, mijn grootvader, bij zijn oom was en mede gewerkt heeft om den tooren van de Groote kerk te Rotterdam, die overgezakt was, wederom op te winden en recht te stellen". Hier is sprake van de bekende bouwmeester *Adriaan Adriaansz. 's Gravesant.* Hij was althans de bouwer van de Oostkerk te Middelburg. Nu is het zeer goed mogelijk, dat *Ary's Gravezande* (111) bij hem te Rotterdam gewerkt heeft maar zijn oom (vaders broeder) was het zeker niet, gezien het feit, dat de bouwmeester een Adriaans- (Aarons-) zoon was en Ary's vader een Philipszoon. De patroniemen spreken hier een duidelijke taal. Hij zou misschien zijn oudoom geweest kunnen zijn, doch de bouwmeester was waarschijnlijk van een jongere generatie dan *Philip Adriaans* (1).
Aan de bouwmeester *'s Gravesant* en zijn naaste verwanten zal ik een naschrift wijden.

Uit het huwelijk van *Ary's Gravezande* en *Mary Simons van der Schel* werden de volgende kinderen geboren:

1. *Neeltje 's Gravesande*, gedoopt te Rijswijk 24 juli 1666. Haar huwelijk werd te 's-Gravenhage aangetekend op 25 april 1688 met *Willem Nutby,* jonge man van Londen, wiens beroep ik niet heb kunnen vinden. Zij overleed te 's-Gravenhage en werd te Rijswijk begraven 18 oktober 1728. Hij overleed te 's-Gravenhage 18 augustus 1729 of wel 31 oktober 1730, dit is niet vast te stellen.
2. *Johanna 's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage 7 oktober 1667 en overleden aldaar 31 augustus 1708 vermoedelijk ongehuwd. Zij werd in de Kloosterkerk begraven.
3. *Lijsbeth's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage 11 augustus 1669.
   Valgens Ds. 's Gravezande was zij gehuwd met *Martinus van de Velde.*
   Ik vond wel in het trouwboek van de Hoog Duitse kerk te 's-Gravenhage 13 juni 1694: *Martijn Louckes,* jonge man van Berlijn, met *Lijsbeth 's Gravesande,* jonge dochter, geboortig alhier, beide wonende alhier, Ik vermoed, dat dit wel de juiste zal zijn en dat *Louckes* zijn patroniem was. *Lijsbeth* overleed te 's-Gravenhage 7 november 1728, volgens Ds. 's Gravezande liet zij een dochter na, genaamd *Willemina,* zijnde haar zoon *Adriaan* jong overleden. De dood van *Martinus* was niet te vinden, doch ik vond wel een acte in het notariëel archief van 's-Gravenhage van 12 november 1795 (Dl. 4533, bl. 229), waarin voorkomen *Hendrik* en *Pieter,* zoons van de overleden *Martinus van der Velden.* Hier moet dus van een ander sprake zijn.
4. *Jan 's Gravezande,* volgt onder IVa.
5. *Simon 's Gravezande,* volgt onder IVb.
6. *Philip 's Gravezande;* gedoopt te Rijswijk 20 januari 1675. Hier zien wij, ter meerdere bevestiging van de oudste relaties, de naam Philips weder verschijnen. Hij was ongetwijfeld naar zijn overgrootvader genoemd. Een der doopgetuigen was *Maartje Philip 's Gravezande.* Hij stierf te 's-Gravenhage 19 februari 1734 en werd te Rijswijk begraven. Zijn beroep bleef mij onbekend.
7. *Gerrit 's Gravezande,* volgt onder IVc.
8. *Geertruij 's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage 19 september 1679, vermoedelijk jong overleden.
9. *Cafharina 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 31 augustus 1681, trouwde aldaar 4 september 1707 met *Joachim van den Akker,* geboren te Oosterbeek (G.) 20 november 1681 als zoon van *Jan Jansen:* moeder in het doopboek niet vermeld. Hij was van beroep mr. kleermaker. Zij stierf te 's-Gravenhage 23 november 1759, zijn overlijden was aldaar niet te vinden.
10. Een zoon, geboren te 's-Gravenhage 20 september 1682 en bij de geboorte overleden.

IVa. *Jan 's Gravezande,* gedoopt te Rijswijk 1 januari 1672, trouwde te 's-Gravenhage 11 november 1696 met *Anna Catharina Sterckman.* Zij werd aldaar gedoopt 2 maart 1672 als dochter van *Pieter* en *Maria van Dessel.* Zij overleed te 's-Gravenhage 2 oktober 1709 en *Jan* hertrouwde aldaar op 6 april 1710 met *Anna Catharina Macolf.* Het overlijden van deze vrouw werd niet gevonden. Hij stierf te 's-Gravenhage reeds kort na zijn tweede huwelijk, nl. op 15 september van hetzelfde jaar. Zijn beroep bleef mij onbekend,

Uit het eerste huwelijk:

1. *Maria 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 11 augustus 1697 en aldaar overleden 10, september van dat jaar of wel 10 mei 1703.
2. *Maria 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 16 december 1705 en aldaar overleden 26 juli 1710.

Ds. ADRIANUS 'S GRAVEZANDE
(1714—1787)

Kopergravure door M. de Sallieth naar tekening van J. Perkois in de Historisch-Topografische Atlas van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Middelburg.

IVb. *Simon 's Gravezande,* gedoopt Rijswijk 19 maart 1673, huwde 's-Gravenhage 30 november 1698 *Susanna Albertus,* die aldaar gedoopt werd 12 maart 1673 als dochter van *Boudewijn Albertus,* moeder niet vermeld. Volgens een aantekening van Ds. 's Gravezande stierf *Simon* in het jaar 1704 aan de Kaap de Goede Hoop. In dit verband is het opmerkelijk, dat te 's-Gravenhage op 11 juni 1704 een kind *Johannes* gedoopt werd van *Simon 's Gravezande* en *Ariaantje van Bergen.* Hun huwelijk werd niet gevonden. Ik vermoed dat hier van dezelfde *Simon* sprake is en dat zijn vertrek uit 's-Gravenhage misschien verband houdt met genoemde geboorte. Zijn beroep werd niet gevonden. *Susanna Albertus* stierf te 's-Gravenhage 6 januari 1754.

Uit *Simon's* huwelijk met *Susanna Albertus* werden geburen:

1. *Ary 's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage 30 november 1698 (zelfde datum als de huwelijksaantekening van zijn ouders). Hij overleed te Weesp (Wesop zegt Ds. 's Gravezande) 19 juni 1736, vermoedelijk ongehuwd. Zijn beroep bleef onbekend.
2. *Kristina 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 27 februari 1'701, huwde aldaar 20 oktober 1737 *Johannes Mouton,* zoon van *Ary* en *Geertrui de Laegh.* Deze *Ary Mouton* was een zoon van *Jan* en *Maria van Wijck.* (Zie Ned. Patriciaat, jaarg. 30.) Er werden te 's-Gravenhage verscheidene kinderen *Johannes Mouton* gedoopt, het bleek mij evenwel, dat onze *Johannes* op 4 maart 1708 gedoopt moest zijn, daar hij 19 juli 1759 te 's-Gravenhage overleed, met de aantekening, oud 50 jaar. Ook dit was aanvankelijk twijfelachtig, daar eveneens op 19 april 1748 een *Johannes Mouton* stierf. Ds. 's Gravezande deelde echter mede, dat de bewuste nog in 1752 leefde. Ik vermoed, dat *Johannes* in het timmermansbedrijf was evenals enkele andere Moutons. *Kristina* overleed te 's-Gravenhage 19 november 1750.
3. *Katarina 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 14 december 1704 en aldaar ongehuwd overleden 2 december 1766.

IVc. *Gerrit 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 31 januari 1677, huwde 1° 's-Gravenhage 24 april 1707 *Geertruid van Roode,* die te 's-Gravenhage geboren werd 26 december 1679 als dochter van *Adriaan* en *Emmerentia de Vassy.* Deze vrouw overleed te 's-Gravenhage 27 december 1725. *Gerrit* hertrouwde 2° 's-Gravenhage 26 juli 1733 met *Sara Verbeek,* gedoopt te Haarlem 5 januari 1698 als dochter van *Johannes Arentsz. Verbeeck* en *Grietje Abrahams.*
Gerrit 's Gravezande was van beroep mr. metselaar. Hij overleed te 's-Gravenhage 1 juni 1744 en werd begraven in de Grote kerk. Zijn tweede vrouw overleed aldaar 6 oktober 1758.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johanna 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 5 februari 1708 en aldaar op 5 november van hetzelfde jaar overleden.
2. *Johanna 's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage 26 mei 1709, huwde in Scheveningse kerk 21 juni 1733 met *Andries Maas,* gedoopt te 's-Gravenhage 7 december 1704 als zoon van *Gillis en Arentje Hogervorst.* Dit was de familie, waarvan afstammelingen later de naam *Maas Geesteranus* voerden. Het beroep van *Andries* heb ik niet kunnen achterhalen. Hij stierf te 's-Gravenhage 9 februari 1779 en zij aldaar 18 november 1780.
3. *Maria 's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage 1 december 1711 en aldaar overleden 1 februari 1715.
4. *Adrianus 's Gravezande,* volgt onder Va.

Uit het tweede huwelijk:

5. *Gerrit 's Gravenzande,* volgt onder Vb.

Va. Ds. *Adrianus 's Gravezande,* gedoopt 's-Gravenhage 11 mei 1714. Hij was aanvankelijk enkele jaren notaris te 's-Gravenhage, ging daarna te Leiden theologie studeren en werd in 1742 beroepen tot predikant te Noordwijk aan Zee, vervolgens 1743 te Asperen, 1745 te Gorinchem en uiteindelijk 1749 te Middelburg, aldaar was hij tevens curator der Latijnse School. Zie voor hem het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek. Hij was de samensteller van het in de aanhef genoemde dossier met genealogische aantekeningen. Hij trouwde te Asperen 10 mei 1745 met *Petronella Antonia van der Kemp,* geboren te Dordrecht 10 december 1719, dochter van *Pieter* en *Antonia van Drongelen.* Haar vader was koopman en makelaar aldaar,
Adrianus stierf te Middelburg 16 april 1787 en zijn vrouw eveneens aldaar 18 oktober 1779.

Uit hun huwelijk:

1. Een zoon, geboren te Gorinchem 11 maart 1746 en bij de geboorte overleden.
2. *Gerrit Pieter 's Gravezande,* gedoopt Gorinchem 16 april 1747. Hij werd 13 sept. 1765 ingeschreven als theol. student te Leiden, voltooide deze studie echter niet en was later koster van de Oude Kerk te Middelburg en trouwde aldaar 3 februari 1778 *Elisabeth van Valkenburg.* geboren 15 sept., gedoopt Middelburg 20 september 1750, dochter van *Jan* en *Maria Bruystens.*
   Hij overleed te Middelburg 21 febr., begraven aldaar Oude kerk 25 februari 1803. Zijn vrouw stierf eveneens te Middelburg 1 nav. en werd aldaar begraven 6 november 1790.
3. *Adrianus Antoni 's Gravezande,* geboren Middelburg 29 april 1749. Hij was laatstelijk opperkoopman van de V.O.C. en secunde op Banda. In 1792 werd hij opontboden naar Batavia, waar hij op 5 maart van dat jaar in het hospitaal stierf. Hij was in 1764 met het schip Westerveld van de Kamer Zeeland uitgevaren: zie Schepen Zeeland 459, fol. 151 en verder Generale monsterrol, Koloniaal Archief 9325, in voce Banda. In het werk „De Nederlandsche Oudheden in de Molukken" door V. 1. van de Wall vinden wij op plaat 17 tegenover blz. 56 een zerk afgebeeld uit de kerk van Banda Neira. De zakelijke inhoud van het inschrift luidt:

Hieronder rusten twee gebroeders
Adrianus Petrus 's Gravezande
geboren Banda Neira
16 november 1778
overl. 7 juni 1789
en
Cornelius Marianus Judocus Groeneveld

Wapens van Ds. ADRIANUS 'S GRAVEZANDE (1714—1787) en zijn echtgenote PETRONELLA ANTONIA VAN DER KEMP (1719-1779).
Gekleurde pentekening in het Familie-Archief Macaré (dossier 's Gravezande), Handschriften-Verzameling van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde te 's-Gravenhage.

's Gravezande
geboren Banda Poelau Ay
9 oktober 1784
overleden 18 juni 1789

Volgens Van de Wall waren zij kinderen van *Adrianus Antoni 's Gravezande* en *Petronella Leunissen*. 'Het huwelijk van deze ouders is niet meer te vinden, evenmin de geboorte en de ouders van *Pefronella Leunissen*.

4. *Petrus Adrianus 's Gravezande,* volgt onder VI.
5. *Josina Christina 's Gravezande,* geboren Middelburg 26 mei 1756 en aldaar ongehuwd gestorven op 8 februari 1794.

VI. Ds. *Petrus Adrianus 's Gravezande,* geboren Middelburg 29 januari 1753. Hij was achtereenvolgens predikant te Groot Ammers (1775), Charlois (1777) en Deventer (1782); Hij ondertrouwde 's-Gravenhage 23 mei 1779 met *Bertha Geertruida Cornelia van der Netten,* die aldaar geboren werd 12 september 1758, als dochter van Mr. *Justinus Cornelis* en *Johanna Geisweit*. Hij overleed te Deventer 27 september 1784 en zij te Warffum 24 juni 1830.

Uit hun huwelijk:

1. *Adriana Petronella 's Gravetande,* gedoopt 's-Gravenhage 31 december 1780. (De opgave in Ned. Patriciaat 1923: geboren januari 1791 is beslist foutief, alleen. al van wege de dood van haar vader in 1784); zij trouwde te Amsterdam 3 maart 1811 *Jan Lambertus Keuchenius,* gedoopt te Alem 25 april 1784 als zoon van Ds. *Samuel Keuchenius* en *Zara Jacoba van Twist*.
J. L. Keuchenius was visiteur bij de belastingen. Hij stierf te Warffum 28 juli 1838 en zij aldaar 28 augustus 1868. Met haar stierf deze familie 's *Gravezande* u i t .

2. *Jusfinus Adanus Anthony 's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage *26* november 1784, dus na 's vaders dood. Hij stierf reeds aldaar *4* december 1784.
3. *Petrus Cornelis Martinus 's Gravezande,* gedoopt te 's-Gravenhage *26* november 1784, tweeling met voorgaande. Hij werd te Leiden ingeschreven als student in de letteren op *14* juni *1804*.
   Een dossier, aanwezig op het Centraal Bureau voor Genealogie vermeldt dat hij te Leiden stierf door het springen van het kruitschip. Dit blijkt niet juist te zijn. Ik vond namelijk, dat hij in de jaarlijkse lijsten van studenten, welke in de maand februari werden opgemaakt, vermeld werd van 1805 t/m 1811, Voorts dat hij met zijn moeder en zuster op *3* juni *1810* kerkelijke attestatie kreeg naar Amsterdam.
   Daarna zoekende in de Amsterdamse registers, bleek mij, dat hij op 14 september 1814 ongehuwd stierf in het Leprozenhuis aldaar.

Vb. *Gerrit 's Gravezande,* geboren 's-Gravenhage 17 december 1734, studeerde aanvankelijk te Leiden, welks universiteit hij wegens laakbaar gedrag moest verlaten. Vervolgens werd hij belastinggaarder te Loosduinen, waar hij zich aan onregelmatigheden schuldig maakte. Op aandringen van zijn broeder vertrok hij toen naar Oost Indië. Op de heenreis stierf hij aan boord van het schip Lekkerland 18 juli 1763. Hij was getrouwd te Tuil (ondertrouw 's-Gravenhage 20 maart 1757) met *Anna van Garneren,* die gedoopt werd Tuil 20 januari 1731 als dochter van *Hendrik* en *Hendrika Muerman.* Waar zij overleed heb ik niet kunnen vinden.

Uit hun huwelijk:

1. *Gerrit 's Gravezande,* gedoopt Loosduinen 19 juni 1757, overleden Delfshaven 27 april 1773.
2. *Hendrika 's Gravezande,* gedoopt Loosduinen 28 januari 1759. Haar overlijden niet gevonden, vermoedelijk stierf zij op jeugdige leeftijd.

Het w a p en van zijn geslacht beschrijft Ds. *Adrianus 's Gravezande* als volgt: gevierendeeld, 1 en IV: in goud een zwarte leeuw; 11 en 111: in goud een rode leeuw. Op de bij dit artikel afgebeelde wapentekening, aanwezig in bovenvermeld dossier en vertonende de geaccoleerde wapens 's *Gravezande* en *Van der Kemp,* zijn de leeuwen in het wapen *'s Gravezande* als a a n z i en d e leeuwen getekend; het wapen *Van der Kemp* vertoont: in goud een zwarte ontbladerde boom, geplant in een zwarte grond, over de stam van de boom heengaande een golvende blauwe dwarsbalk,, beladen met een geschubde zilveren vis.

Het wapen 's *Gravezande* komt eveneens voor op de grafzerk in de Hervormde Kerk te Banda-Neira van de in 1789 overleden gebroeders *Adrianus Petrus 's Gravezande* en *Cornelius Marianus Judocus Groeneveld 's Gravezande,* zoals blijkt uit de afbeelding en de beschrijving van deze grafzerk in „De Nederlandsche Oudheden in de Molukken", door V. 1. van de Wall (plaat 17, tegenover blz. 56 en de bladz. 57, 58 en 294)'; de leeuwen in het kwartier 1 en III zijn daar echter o m g e w e n d afgebeeld.

Naschrift.

Over de bouwmeester *Adriaan 's Gravesant* en over diens broeder *Pieter Noorwifs* is in de bouwkundige litteratuur voldoende te vinden, zodat ik mij ontslagen acht van de taak verder over hun werk te spreken.

Ik moge voor bijzonderheden uit hun leven vooral verwijzen naar het werk (proefschrift) van M. D. Ozinga: Protestantsche kerken hier te lande gesticht 1596-1793 en daarvan de bijlagen 11 en V.

Het is wel merkwaardig, dat deze beide broeders een verschillende familienaam voerden. In hun tijd ontstonden vele familienamen, waar tot dien slechts patroniem gebruikt werd. In enkele gevallen moet m.i. meer gedacht worden aan een bijnaam, zoals reeds de Romeinen kenden. Deze bijnaam werd dan later veelal familienaam.

Noorwits komt nooit als 's *Gravezande* voor. Er wordt wel verteld, dat hij zijn naam zou hebben aangenomen naar de Engelse stad N o. r w i c h, waar hij (of een zijner voorvaderen) misschien geboren werd of wel langere tijd heeft verblijf gehouden. Vele Nederlandse protestanten zouden indertijd voor de inquisitie gevlucht zijn naar Engeland en Norwich zou een verzamelplaats geweest zijn van vele dezer vluchtelinqen. Men suggereert zelfs, dat 's *Gravezande* op de zelfde wijze zou afgeleid zijn van de Engelse stad G r a v e s e n d!

Ik weet niet wat van het bovenstaande waar is maar het lijkt mij niet onmogelijk. De geboorteplaatsen van beide broeders zijn tot nu toe onbekend gebleven, Ik denk echter sterk aan Rijswijk (Z.H.), waarvan de doopboeken niet ver genoeg teruggaan.

Ozinga geeft een Haagse transportacte op van 16 mei 1634 (klapper No. 804) waaruit blijkt, dat *Arent 's Gravesant* te Rijswijk woonde.

Een familieverband met de hier behandelde 's Gravezandes wordt hierdoor wel waarschijnlijk, hoewel er meer families van deze naam geweest zijn. Wij denken daarbij allereerst aan de familie, waar uit het geslacht *Storm van 's Gravesande is* gesproten, welke familie haar naam heeft ontleend aan het Zuid-Hollandse dorp 's Gravezande.

Dat *Arent's Gravesant* en *Pieter Noorwifs* broeders waren is bewezen door twee acten, welke door Ozinga genoemd worden. Een daarvan wil ik hier nog eens herhalen en wel die, verleden voor notaris Pieter Vroesen te 's-Gravenhage op 19 juni 1638 (deel 150A):

Compareerden de eersame *Pieter Adriaenss. Noorwits,* toecomende bruygom, geassisteerd met *Aaron Hendricxs,* siinen vader, ende *Arien Arentss. 's Gravesand,* sijnen broeder, ter eenre ecde *Teunfge Piefers Sluijfer,* toecomende bruid, geassisteert met enz. enz.

O n d e r t e e k e n d: *Teuntge Pieter van der Sluters, Pieter Aaronss. Noorwittius* (!), *Aaron Hendrikse* en *A. 's Gravesand.*

Noorwits trouwde hierna in de Grote Kerk te 's-Gravenhage op 25 juli 1638. De inschrijving luidt: *Pieter Arenfss. Noorwits,* mr. timmerman, j.m. van (helaas niet genoemd) en *Theuntge Pieters Sluijter,* j.d., beide wonende alhier.

Wij leren uit de eerstgenoemde acte de vader van Noorwits en 's Gravesant kennen. Misschien is hij degene, die 12 augustus 1600 te 's-Gravenhage ondertrouwde: *Adriaen Heindricksz.,* weduwnaar, wonende te Brouwershaven, en *Katrína de Herskere,* weduwe van *Jacques de Rode te* 's-Gravenhage.

De loopbaan van *Adriaen 's Gravesant* is voldoende bekend, eerst was hij werkzaam te 's-Gravenhage als hulp van de fabrijckmeester (één der burgemeesters), hij werd daartoe aangesteld op 20 november 1636. Hij verliet deze post voor die van fabrijckmeester te Leiden. Hij was toen stellig nog

geen zeer bekend, bouwmeester. want in de vroedschapsresolutiën van Leiden, deel S lezen wij op fol. 354 14 mei 1638: „Informatie te nemen omtrent zekeren Meester Adriaen van Iselendoorn, tegenwoordig fabryck in den Hage voor het vacante ambt van tresorier extraordinaris". In margine: „is bij rapport gerefereert, dat hij is genaamd *Adriaen Arentsz. van 's Gravesande.*"

fol. 355, 16 mei 1638. „Is geresolveert om Mr. *Adriaen Adriaensz. 's Gravesande* aan te stellen tot fabryck deser stede en verder niet" (dus niet tot tresorier extraordinaris).

fol. 355v. 21 mei 1638 volgt de aanstelling.

Ozinga geeft uitvoerig aan, wat de redenen waren, dat hij te Leiden ontslag kreeg, zeer zeker niet van wege zijn werkzaamheid als bouwmeester! Van Leiden zou hij naar Middelburg gegaan zijn, waar hij 'tot stadstimmerman benoemd werd. De datum van aanstelling als zodanig noemt Ozinga niet.

Ik vond echter, dat hij niet onmiddellijk van Leiden naar Middelburg ging na zijn ontslag te Leiden op 13 januari 1655.

In de kerkelijke attestaties van de Hervormde kerk te Leiden vinden wij namelijk, dat op 9 oktober 1655 attestatie verleend werd aan *Arent Aaronsz. 's Gravesant* en *Christina Piefers*, zijn huisvrouw, naar Rotterdam+ Te Rotterdam komen zij inderdaad in het notariëel archief voor. In deel 508 op blz. 69 wordt op 7 december 1656 genoemd *Arend van 's Gravensande*, architect alhier. Als zijn huisvrouw staat vermeld *Christina Duirkens*. Dit kan niet anders zijn dan de eerstgenoemde *Christina Pieters*. De naam zijner vrouw werd tot nu toe nergens genoemd.

Zijn verblijf te Rotterdam geeft aanleiding het gestelde onder *Ary* (111) als juist aan te nemen. Ik blijf echter van mening, dat hij niet een oom van Ary was.

Wij moeten vooral Adriaen niet verwisselen met een volkomen gelijknamige *Adriaen Adriaensz. van 's Gravesande*, die stadstimmerman was te Rotterdam van 11 juli 1633 tot 16 juni 1642. Deze laatste werd ook wel *Van der Meer* of *Vermeer* genoemd en stierf reeds in 1645. (Zie hiervoor het artikel van Dr. H. C. H. Moquette in het Rotterdamsch Jaarboekje van 1922).

Op blz. 112 van hetzelfde jaarboekje lezen wij iets over het gaan overhellen van de toren van de H. Laurenskerk. Bij de herstelwerkzaamheden wordt *Adriaen 's Gravesande* niet genoemd, het is evenwel zeer goed mogelijk dat hij toch daarbij medegewerkt heeft.

Wanneer *Adriaen* nu naar Middelburg vertrokken is heb ik niet kunnen vaststellen; Rotterdam kan daarover ook geen inlichting geven.

Hij stierf aldaar, na nog aan de Oostkerk gewerkt te hebben, 8 februari 1662 (Zie Ozinga).

Van kinderen van *Adriaen 's Gravesant* weten wij slechts van een zoon *Pieter*. Het Burg, en Ger. Dagboek van Leiden spreekt in een toewijzing van „*Pieter Arentsz. van 's Gravesande*, soon van den Fabryck". 13 juni 1653.

Zijn doop is niet te vinden, noch te 's-Gravenhage, noch te Leiden. Wellicht, te Rijswijk, doch daar gaan de doopboeken niet ver genoeg terug.

Deze *Pieter* trouwde te 's-Gravenhage op 20 mei 1664 met *Magdalena Willemof*, uit welk huwelijk te 's-Gravenhage een drietal kinderen werden geboren. Bij de doop van het oudste, *Arent* genaamd, fungeerde als getuige *Pieter Aarons Noorwits*, dus de oom van de vader. *Pieter* komen wij in de 's-Gravenhaagse notariële protocollen tegen als klerk ter secretarie van de Prins van Oranje, later ook als klerk ter griffie van H.H.M. tot in 1692.

De kinderen van Pieter heb ik niet verder nagegaan, daar dit mij te ver zou voeren en buiten de opzet van dit artikel zou vallen.

Ik wilde hier nog releveren, dat ik bij het zoeken naar kinderen van *Adriaen 's Gravesant* te 's-Gravenhage aanvankelijk zeer in verwarring ben gebracht door het voorkomen van twee gebroeders met name *Adriaen* en *Pieter Adriaensz. 's Gravesande*, die beide omtrent dezelfde tijd als *Pieter* voor+ noemd te 's-Gravenhage huwden.

De eerste was *Adriaen Adriaensz. 's Gravesande*, die als *jonge* man van (hd aas niet genoemd) op 19 april 1665 trouwde met *Maria Verstraten*. Hij was mr. bakker. Ik vond negen kinderen uit hun huwelijk maar ook de doopgetuigen geven geen licht. Alleen het twee maal voorkomen van de naam *Philips (Flyp* en *Flipje*) doen mij denken, dat de vader tot de bovenbehandelde familie behoorde, de stamvader was immers een Philips.

De tweede was *Pieter 's Gravesande*, die als jonge man van ? op 12 juli 1665 in ondertrouw ging met *Catharina van Velsen* **Deze** was mr. timmerman. Hij is reeds het volgende jaar vermoedelijk tegelijk met zijn vrouw en een jong geboren kindje gestorven. Dat hij en bovengenoemde *Adriaen* broeders waren blijkt uit verscheidene 's-Gravenhaagse notariële acten (Dl. 200, bl. 166; Dl. 405, bl. 184).

Het voorkomen van deze *Pieter* tegelijk met *Pieter 's Gravesant*, die met *Magdalena Willemot* getrouwd was, maakt het wel duidelijk, dat beide zoëven genoemde broeders geen zoons kunnen geweest zijn van de architekt 's Gravesant.

Rest mij nog slechts een enkel woord over diens broeder' *Noorwits*. Ook over hem vinden wij voldoende in de vakliteratuur. Wij vermeldden reeds zijn huwelijk met *Teuntje Sluyter* te 's-Gravenhage. Uit dit huwelijk noteerde ik te 's-Gravenhage negen gedoopte kinderen.

Hierbij traden o.m. als doopgetuigen op *Aaron Hendrixen, Aaron Aaronsz. 's Gravesande* en diens vrouw., *Christina Piefers*.

Zoals bekend was *Noorwits* controleur van de „Gravelijkheidswerken van 's-Gravenhage."

Hij zou volgens Ozinga tussen 28 januari en 6 februari 1669 gestorven zijn. Het gestelde in de laatste alinea van de bijlage van Ozinga inzake *Noorwits* kan niet juist zijn. Zijn neef *Pieter* was immers niet timmerman doch klerk en leefde nog in 1661.

Bijbelbladen: Burchgraef, van Bilderbeeck, Tierens, de Ruyter, van Breda, Rijzendael, Hoogebaat, Scholten, Fockebergh,

medegedeeld door M. C. SIGAL.

Int jaer ons heren 1625 op den 16 Novemb. is verenigt in de echtestaet *Willem Burchgraef* met *Maertien Heinderickx van Bilderbeeck*.

Int jaer 1627 den 16 januewary is gebooren *Willem Willemse Burchgraef* ende sterf den 30 maert.

Int iaer 1628 den 3 iuny is gebooren *Willem Willemse Burchgraef* ende sterf den 8 july.

Int iaer 1630 den 3 ianuwary smorgens ten 6 ueren is gebooren *Aryaenfie Willems Burchgraef*.

Int iaer 1632 den 26 april is gebooren *Willem Willetnse Burchgraef* en is gestorven int iaer 1653 out sijnde 21 iaer op den 18 augustus.

Int iaer 1634 is gebooren *Grietie Willems Burchgraef* op den 16 July en is gestorven den 3 Desember 1638.

Int iaer 1637 den 12 april is gebooren *Rusie Willems Burchgraef*.

Int iaer 1639 den 24 iuny is gebooren *Heindrick Willemse Burchgraef.*

Int iaer ons Heeren 1643 den 13 januwary is gebooren *Pieter Willemse Burchgraef* ende ontrent 24 ueren out sijnde is gestorven.

Int iaer 1643 den 24 desember is gebooren *Marya Willens Burchgraef.*

Den 25 September 1647 swoondachsmorgens half drien is mijn vader *Willem Burchgraef* in den Heer ontslapen ende was out 43 jaer.

Den 8 Desember 1653 is mijn moeder *Maertien Heindricks van Bilderbeeck* in den Heer ontslapen smaendachs smorgens ten acht ueren ende was out 47 jaer.

Met andere hand:

den 11 Ocktober 1669 is gestorven *Paulus Tierens* doude en is begraven op den 15 deser maent out sijnde 65 jaer.

den 30 October 1669 is mijn man *Paulus Tierens* d jonge salyg in den Heer ontslapen swoondachs smorgens ten 6 uren out sijnde 43 jaer.

Met andere hand:

den 27 february 1705 is mijn suster *Aryaentie Burchgraaf* wedu wijlen *Paulus Tierens* saligh in den heere antslapen op Vrijdagh smorgen ontrent 6 uyren out sijnde 75 jaren.

den 24 Augusty 1711 is mijn suster *Rusje Burchgraef:* laatst huysvrou van *Leendert de Ruyter* salig in den heere ontslapen op Maandagh morgen ontrent 8 uyren out sijnde 74 jaren 4 maenden en 12 dagen.

den 9 September 1716 is mijn suster *Marya Burchgraef* moeder van *Jan van Breda* salig in den Heer ontslapen op Woensdagh snamiddags ontrent half drie uyren out sijnde 72 jaren 8 maanden en 16 dagen.

Met andere hand:

Op den 3 feb. 1670 ben ick met mijn huysvrouw *Catharina Rijzendael* in den echten staet getreden en getrout door de predicant Rombouts in de Hogelandsche Kerck tot Leyden.

Op den 12 febr. 1671 is ons gebooren (kantteekening: des avonts ontrent 10 ueren) een jonge dochter ende gedoopt door Ds. Clement in de Groote Kerck tot Rotterdam ende genaemt *Adriana.*

Met andere hand:

Op den 13 January 1673 is ons weder gebooren een jonge soon des avonts ten 10 uren ende gedoopt door Ds. Grebbere in de Groote Kerck tot Rotterdam met de naem van *Roelandus.*

Met andere hand:

Op den 21 Desember 1673 is mijn soon *Roelandus* in den heer gerust.

Op den 17 Desember 1673 is mijn moeder *Niesje Hoogebaat* in den Heer gerust.

Met andere hand:

Op den 17 november 1674 is ons gebooren een jonge dochter des morgens omtrent 4 ueren ende gedoopt door Ds, Bontius in de Groote Kerck tot Rotterdam met de naam *Agnita.*

Op den 22 November 1674 is mijn huysvrouw *Cafharina Rijsendael* in den Heere gerust.

Op den 18 Augusty 1676 ben ick weder in den echten staet getreden met mijn huysvrouw *Alida Scholten* ende getrout op Sloterdijck buyten Amsterdam.

Op den 22 Augusty 1677 is ons gebooren een jonge dochter dood ter wereld ccmende doch voldragen.

Met andere hand:

Op den 31 Augusti 1680 is ons gebooren een jonge soon met de naem van *Borghardus* gedoopt in de .....

Op den 12 Desember 1681 is gestorven onse soon *Borchardus &* in den Heere gerust.

Op den 16 maert 1682 is ons gebooren een jonge dochter in de Groote Kerck gedoopt met de naem *Hendryetta* tot Pete oom *Burchgraef* ende moeder *Tierens.*

Op den 27 Juny 1684 is mijn dochter *Hendryetta* in den Heer gerust.

Op den 26 October 1678 is mijn heer vader in den heer gerust *Borhardus Scholten.*

Is mijn moeder *Catrina Fockebergh* gezeght *Scholten* in den Heer gerust.

Op den 1(4?) februaris 1701 is mijn broeder *Petrus Scholten* in den Heer gerust out 54 jaren.

Op den 17 maert 1702 is mijn suster *Sofa Scholten* in den Heer gerust out 42 jaren.

Op den 19 Juny 1706 is mijn suster *Katrina Scholten* in den Heer gerust. out 56 jaren.

Op den 10 February 1709 is mijn broeder *Chrisfiaen Scholten* in den Heer gerust out 64 jaren.

1717 op den 6 October is mijn nichte *Alida Catrina Victorie* in den Heer gerust out 26 jaren.

1720 op den 7 november is mijn suster *Elisabet Scholten* in den Heer gerust out 63.

KORTE MEDEDELING.

Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsreeht in deze tijd.

Onder dit opschrift heb ik in „De Nederlandsche Leeuw" 1955 en 1958 een „technische grenscorrectie" bepleit. voor het tegenwoordig beleid in adelsgunsten, zó, dat daarin alsnog betrokken zullen worden de stamhouders van het voormalig regenten-patriciaat. Men heeft 'kunnen opmerken, dat na de laatste wereldoorlog de adelsgunsten beperkt bleven tot de „erkenningen" (een van de Grondwet afwijkende informele term), en mijn geschrift strekte ertoe, dat de Kroon zonder p r i n c i p i ë l e wijziging van dit beleid voormelde correctie zou kunnen aanbrengen.

Deze aangelegenheid betreft de zeer kleine groep van „vergeten" regentenfamilies, die nog niet in de Nederlandse adel opgenomen zijn. Voorwaar een bescheiden wens, zowel

politiek als numeriek! Het spijt mij, dat deze goede bedoeling niet algemene bijval ontmoet heeft.

Anderzijds is het verheugend, dat de historische constructie van mijn betoog als zodanig op haar waarde getoetst is door Mr. A. Haga in dit maandblad 1961, kol. 122-124.

Voor de weerlegging van de kritiek van Mr. Haga zou ik eigenlijk volledig moeten herhalen, wat ik geschreven heb en ook mijn artikel „De Koning verleent adeldom" in jaargang 1946. Immers de citaten, welke Mr. Haga uit mijn opstel aanvoert, mogen wellicht als zelfstandige uitlatingen aanvechtbaar lijken, maar zijn in verband van het geheel duidelijk gemotiveerd, Zo schreef ik over de adelsvorming hier te lande:

„In het algemeen was de oorzaak van het voorrecht van „adeldom in de vroegere vaderlandse maatschappij: het ver„werven van zeker aanzien van vader op zoon en kleinzoon, „bij wijze van verjaring. Ten plattelande manifesteerde dit „aanzien zich allengs door het bezit van havezathen en heer„lijkheden met daaraan verbonden overheidsrechten of door „het bezit van andere publieke rechten.. ....

„De adelsvorming, die in ons land oudtijds niet gebonden „was aan formaliteiten, kwam in de praktijk neer op een „groeiproces, totdat de familie geaccepteerd werd in de be„staande adelskringen. Men moest trouwens wel afgaan op „zekere sociale feiten, omdat het bewijs van adeldom zich in „de loop der eeuwen hoe langer hoe meer verloor in een „duister verleden.. ...."

Aan de hand van enkele citaten uit het bovenstaande doet Mr. Haga op bladzijde 124, alinea 2, mijn beschouwing af als volgt:

„Tegen deze opvatting moet ernstig bezwaar worden ge„maakt. Verwerving van aanzien en rijkdom doet nimmer „automatisch adeldom ontstaan.. ...."

Wordt hiermede door Mr. Haga nu wel recht gedaan aan hetgeen ik schreef? Aan mijn uiteenzetting doet ook niet af, dat de prefeodale adel ten dele is opgegaan in de dienstadel, die door latere landsheren gecreëerd is, en evenmin, dat, ten tijde van onze Republiek, de adel kans heeft gezien zijn stand feitelijk te sluiten.

Sinds de oudste tijden is er steeds een vrije vorming van standen geweest, in mindere of meerdere mate geordend door de overheid. Heden ten dage kan men nog in de vrije maatschappij de stand van middenstander verwerven, maar kan men ook van overheidswege tot middenstander gecreëerd worden door de toekenning van een wettelijk diploma!

In mijn artikel heb ik de vorming van het regentenpatriciaat vergeleken met de aloude vorming van de adel. Een zelfde groeiproces van vader op zoon. Als vertegenwoordigers van de stemhebbende steden zijn de regenten zelfs dragers geweest van de souvereiniteit in het tijdperk van onze Republiek. Persoonlijk meende ik hierin alle maatstaven aanwezig te zien voor een adeldom tenminste gelijkwaardig aan die der landjonkers, en ik heb nagegaan, of deze opvatting wellicht reeds in de regententijd ingang gevonden had. Van deze opvatting bleek mij te getuigen de adelsattestatie a° 1654 betreffende de Deventer familie *Lulofs*. Deze, attestatie „de noblesse et ancieneté" steunt nadrukkelijk en uitvoerig op a. het aanzien en de regentenpositie gedurende enige generaties „dans la libre Imperiale ville de Deventer", b. het lidmaatschap van de Staten-Generaal, c. de levensstijl (geen: „trafficque ou autre chose dérogante à la noblesse"), d. de parentatie met adellijke families. Mr. Haga wuift deze positieve redegeving weg als niet terzake voor adeldom, maar

ontneemt daarmede niet aan mij het argument, dat de Deventer magistraat, die de attestatie uitvaardigde, er anders over dacht! En de waarde van de attestatie moet men hoog aanslaan, omdat vaststaat, dat deze opgemaakt is op de deskundige voorlichting van *Steven van Rhemen*, destijds een gezaghebbende kenner van adelszaken [1]).

De voormelde redegeving in de attestatie a° 1654 stemt vrijwel overeen met de bekende officieuse richtlijnen voor adelsgunst aan voormalige regentenfamilies, sinds de Grondwet 1814.

In tegenstelling met de conclusie van Mr. Haga zie ik dan ook voor adelsgunst aan een voormalig regentengeslacht juist g e e n andere dan historische gronden. Vandaar, dat ik voor de in de aanvang dezes bedoelde „technische grenscorrectie" heb kunnen pleiten.

MR. DR. J. C. MARIS.

[1]) Jonkheer B. de Roy van Zuidewijn verwees in „De Brabantse Leeuw" 1961, blz. 78/79, naar een gelijksoortige toepassing van adelsrecht door de magistraten van Breda en Tilburg.

Inhoud **van buitenlandse boeken en tijdschriften+'**

Liste de 'noblesse, chevalerie et autres marques d'honneur, depuis 1659 jusqu'à 1762. Où l'on a joint une liste de tous les villages du Brabant et les seigneurs qui les possedent. Bruxelles, 1771.

Een alleraardigst boekje, dat om zijn inhoud meer bekendheid verdient. Zoals de titel reeds aangeeft, geeft dit werkje aantekeningen omtrent in genoemde periode verleende wapenvermeerderingen, verheffingen tot de adelstand enz. Op enkele gegevens moge hier de aandacht worden gevestigd: *Antoine van Hulten,* adelsverheffing 1659, *Jean van der Schuren,* adelsverheffing 1659, *Jean van der Veckene,* „supports d'armes" 1660, *Simon Fierlants,* wapenvermeerdering 1664, *Adrien van Zinnick,* adelsverheffing 1668, adelsverheffing en wapenvermeerdering voor *Jacques de Roode,* geboren en wonende te Amsterdam, 19 juli 1762.

Deutsches Geschlechterbuch. Limburg a.d. Lahn, 1961, bd. 127.

Voor Nederlandse genealogen is dit rijk geïllustreerde deel (= 9de bd. van „Hamburgisches Geschlechterbuch") van veel belang. Het bevat de genealogieën van de volgende bekende Hamburgse geslachten: *Abendroth, Amsinck, Burchard, De Chapeaurouge, Cramer, Crasemann, Donner, Eggers, Eichmann, Elmenhorst, Godeffroy* (uit het huwelijk (Rotterdam 7.1X.1710) van *Alexandre Godeffroy,* geb. 1675, overl. tussen 1720 en 1738, en *Anne Ribaud* zijn voorzover bekend 2 kinderen geboren t.w. 1. *Anne,* geb. 1711, overl. Gorinchem 10.X11.1748, tr. Heusden 14.IV.1746 *Cornelis Brand,* geb. aldaar 19.VIII.1712 en overl. Gorinchem 22.II.1784 en 2. *Alexandre,* geb. Rotterdam 16.VIII.1713. Het echtpaar *Brand-Godeffroy* had een dochter *Esther,* overl. St. Michielsgestel 8.1V.1842 als wed. van *Jean Pierre Eschauzier. Tot* dit geslacht *Godeffroy* behoort eveneens de bekende toneelspeelster *Tilla Durieux* ps. van *Ottilie Helene Angela Godeffroy,* geb. Wenen 28.VIII.1880), *Gossler, Harder* en *Hiibbe.* Aan het slot van het artikel *Gossler* wordt een uitvoerige kwartierstaat van *Johann Berenberg* (*1718-1772)* gegeven met naast Bel-

gische (Antwerpen, Brussel, Mechelen) ook Nederlandse kwartieren als *Amsinck, Van Eversdijck, De Hertoghe, Pruyn (proenen,* Maastricht) en *Vercken* (Roermond). Verder komen onder de aanverwanten van de behandelde families de namen *Van Arsdale, Beets, Van Bevervorde, Van der Dussen* en *Keetman* voor. Zij, die deze band raadplegen, verzuimen niet de inleiding tot dit deel te lezen.

Belgisch tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis, jrg. XXVIII (1959), afl. 3/4.

F. de Jo'nghe d'Ardoye en L. Robyns de Schneidauer behandelen: Une curieuse découverte. Les portraits (datés 1530 et armoriés) de *Barthélemy Rubbens et* de son épouse *Barbe Arents dit Spierinck,* grands parents paternels de *Pierre-Paul Rubens.* Betreffen de portretten, die in 1960 onder de nrs. 150 en 151 op de tentoonstelling „Fleurs et Jardins dans l'Art Flamand" te Gent te zien zijn geweest. Behalve een beschouwing over de portretten geven de schrijvers heraldische en genealogische bijzonderheden en vestigen er met nadruk de aandacht op, dat identificatie van de geportretteerden mogelijk is geweest langs de weg van heraldisch onderzoek. Bevat tevens de 8 kwartieren van *Jean Rubbens (Robbens)* — vader van *P. P. Rubens* — alsmede fragmentgenealogieën *Arents dit Spierinck, Bisscot* en *Gillis,* geslachten die tot het voorgeslacht van de schilder behoren.

Eigen Schoon en de Brabander, jrg. XLIV (1961), afl. 3/4.

J. Verbesselt behandelt aan de hand vah twee oorkonden — één van 1223 en één van 1225 — uit het abdij-archief van Grimbergen het probleem „Mansionarii, meiseniers of kossaten ?" — P. Lindemans vervolgt „Brouwerijen en brouwers van Oud-Brussel." Met vele korte genealogische notities o.a. over *Van Cutsem, Macharis* en *Usselinckx.* — J. Verbesselt vraagt aandacht voor de privilegiën van de meiseniers in „Meiseniersrechten". Met vermelding van de namen *Van der Elst* en *Van Praet.*

Mededelingen van de Ver. voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam, jrg. XXXVII (1961), afl. 1/2.

V. Verstegen, Plaats- en persoonsnamen uit een pachtboek van Nieuwenbos uit de 14e eeuw. — S. J. Fockema Andreae, Maarsbergen en zijn Tafelberg. — F. Debrabandere, De naam *Jozef* in de middeleeuwen.

Handelingen van de Kon. Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen, dl. LXIV (1960).

H. Joosen, Dekens en gezworenen van de Mechelse ambachten. Aanvullende lijsten, (Wordt vervolgd.) Deze lijsten vormen een aanvulling op „Le magistrat de Malines. Listes annuelles des membres, XIIIe—XVIIIe siècles" door V. Hermans en zijn ontleend aan de stadsrekeningen, die van 1321 af ook de gezworenen van de ambachten vermelden. In dit gedeelte komen o.m. de namen *Van Ghelre (1371), De Hertoghe, De Pottere* en *Waelpoyt* voor. — Kan. R. Tambuyser vermeldt in een korte mededeling, dat het archief van het aartsbisdom Mechelen veel bronnen-materiaal voor de geschiedenis van de stad en de randgemeenten bevat. Het archief is voor bezoekers iedere werkdag van 10-12 uur geopend. — Onder de aanwinsten van het Stadsarchief wordt genoemd „Geboortelinie ofte Gheslachts afcompste der Heeren Vooghden van Mechelen" door H. van Huldenberghe (1638, met wapens in kleur).

De Middelaar tussen de genealogischenavorsers, juli 1961.

M. Gaya y Delrue, La noblesse et l'héraldique espagnoles. Behandelt: Orgánisation de la noblesse, Les ordres militaires espagnols en L'héraldique espagnole. — De rubriek „Bibliographie courante" vermeldt een in „Ya" (Madrid 20 nov. 1960) verschenen artikel, getiteld: *Fabiola y* las dinastías reales de Espaiía. — P. E. C. deelt mede, dat blijkens een acte van 14 febr. 1698 de vader van de 18de eeuwse schilder *Jean Baptiste van Helmont* t.w. *Rodolph is* „fils de feu *Antoine,* orfèvre de la ville de Bomel, dans la province de Gueldre, rière les Etats de Hollande." Mogelijk is *Rodolph* in Zaltbommel geboren, zijn doop is echter aldaar niet gevonden: de doopregisters over de jaren 1647-1680 ontbreken. — J. Grauwels, Testamenten en huwelijkscontracten uit Kortessem. In deze 16de eeuwse acten — berustende op het Rijksarchief te Hasselt — vindt men o.m. genoemd: *Huyben, Lamboy, Moens* en *Van Ophoven.*

Annalen van den 'Oudheidkundigen Kring van het Land van Waas, dl. LXIV (1961), afl. 2.

A. van Geertsom vervolgt: Erfelijke renten van Haasdonk. De bronnen, waaraan het tweede deel van deze studie is ontleend, zijn: 1421. Dit is des H. Geestrente van Haesdonck: 1439. Het jaargetijde boek: 1470. Slaper van de H. Geest van Haesdonk met datum A° Mcccc ende t-seventich; 1519 Nyeuwen bouck ende slapere vande heleghe gheest; 1592. Hantboeck van huysarmen van Haesdonck, XXIJe oct. XV C XCIJ; 1578. Afschrift van 15 akten van stichtingen als bijvoegsel van de Slaper van de H. Geest 1519. Geschreven . . . "desen VIJ sten februari XV C LXXVIIJ; 1598 Copie auctentique ende warachtig vanden slapere . . . van Haesdoack enz. enz.: 1610. Handboek van *Willem van Doorninck,* geschreven het 46e jaar van zijn residentie enz. enz.; 1642. Hantboeck van Armen van Haesdoncq, vernieut in meye 1642, *Matthijs van Vivere* als armmeester. Op de afgedrukte lijst worden vermeld *Becx, Cant Van Gavere, Van der Gracht, Gruwel, Van Perre, Van Puijenbroeck, Snouck* en *Verkouteren (ver Couteren).* — A. van Geertsom, Een lijst van notabelen van Lokeren van 1651. Bevat de namen *De Cusere, G(h)eldolf en Talboom.*

Personalhistorisk Tidsskrift, jrg. LXXXI (1961), afl. 1/2.

Geeft o.a. „Dødsfald i Danmark i Aaret 1959" door N. Friis, waarin de namen *Fehrmann, Van Heusden, Honoré, Ketting. MacMahon, Meulengracht, Van Norde, Peschardf* en *Volfelen.*

Veröffentlichungen aus dem Staatsarchiv der Freien Hansestadt Bremen, dl. XXIX (1961).

Is geheel gewijd aan het onderwerp: „Bremen als Auswandererhafen 1683—1880" door R. Engelsing.

Familie und Volk, jrg. X (1961), afl. 3.

R. Schönthür vraagt aandacht voor: Das Recht der Namensänderung, — E. Grigoleit vervolgt: Die Ahnen des Weltraum- und Raketenforschers *Wernher* Freiherrn *von Braun*. — K. Schulthess: Stammen die *Holbein* aus Uri ?

Der Grafschafter, april 1961.

L. Edel, Die Familie *Selders* in der Niedergrafschaft. Geeft in fragmentarische vorm de geschiedenis van genoemd geslacht, waarvan nakomelingen in Nederlahd onder de naam *Zelders* bekend zijn. De oudst bekende stamvader is *Joost* (zn. van *Andres) Zeller* (*Seller*), van Esche, die in 1683 tr. met *Judith Brüna*. Twee achterkleinkinderen van dit echtpaar t.w. de broeders *Teunis* (geb. 1756) en Joost hebben zich in Amsterdam gevestigd. Eerstgenoemde is in Lage in 1785 gehuwd met *Pieternella Lankhorst*. Tot zijn nageslacht behoort o.m. *Gijsbert Zelders*, belasting-ambtenaar, overl. 1880, getrouwd met *Gerhardina Cornelia Was*, uit welk huwelijk 2 zoons en 2 dochters. *Joost Zelders* bovengenoemd is in 1793 met *Johanna Langesaal* gehuwd. Tot de nakomelingen van dit echtpaar behoort *Jan Albertus Zelders* (1848—1925), man van *Alijda Vorsfman* (zie N.P. 1941, blz. 362, sub VIIh,5). Een dochter uit dit huwelijk is *Anna Sophia Zelders*, die getrouwd is geweest met N.N. *van den Brink* en thans als weduwe te Haarlem woont.

Der Grafschafter, mei 1961.

H. Krul schrijft over „Diepenheim und seine Burgmannshäuser.

Hessische Familienkunde, bd. V (1961), afl. 6.

H. F. Friederichs, Präsident *Eisenhowers* Vorfahren und Verwandte. Geeft aanvullingen op de in 1955 van de hand van H. F. Friederichs, F. B. Taylor-Richardson, H. Fröhlich enz. verschenen monografie van het geslacht *Eisenhower*.

Heimatbuch 1961 des Grenzkreises Kempen-Krefeld.

W. Föhl behandelt „Die ältesten Pfarrherrn in Amern und Lüttelforst (1255-1420). — J. Funken, Die Spilburg zu Breyell. Behandelt in beknopte vorm de geschiedenis van genoemd goed, dat in bezit van de *Van Kessels* is geweest. — H. Föhl, Die *Birckmann* aus Hinsbeck. Betreft het geslacht, waartoe de 16de eeuwse boekhandelaar, uitgever en drukker (Keulen, Antwerpen) behoort. Met allianties *Amersforf, Van Dusseldorf* en *Van Gennep*. — J. Budde, Die Lobbericher Grabsteine. Geeft een opsomming van de uit de 16de—19de eeuw daterende grafkruisen. Van de 33 in 1902 aanwezige kruisen waren in 1960 nog slechts 19 behouden. Onder deze grafkruisen zijn er, die betrekking hebben op leden van de geslachten *Von Bocholtz, Pricken* en *Weijer*. — W. Föhl, Das Entstehen der zweiten Herrlichkeit Willich.

Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde, bd. XIX (1960), afl. 7/8.

M. Knipscher, Schiffahrt und Schiffer am Niederrhein im Laufe der Jahrhunderte. Voorafgegaan door een lezenswaardige inleiding geeft Schrijver schipperslijsten van de 16de en 17de eeuw van de plaatsen Emmerik, Keulen, Kleef, Nijmegen, Ruhrort en Wezel. De lijsten van Emmerik vermelden o.m. de namen *Boenders, Keer, Knipscheer, Noot, Palixen* (*Palick) en Snep;* die van Kleef: *Cornelis Gisberfs* van Arnaem, De *Groot* (van Leiden) en *Tönningen* (van Schenkenschans), die van Nijmegen *Zn de Beton* (sic !), *Josselet, Van Lom* en *Mok* en die van Wezel *In die Befaw, Van Eyll, Lamers, Lohuis* en *Wassenbergh*.. — H. J. Engels, Stammvater und „Wappen" der *Karolinger*. — G. Wunder, Die Gemahlin des Grafen *Arnold von Alfena*. Schrijver komt na ingesteld onderzoek tot de conclusie, dat de 2de vrouw van *Arnold* graaf *van Altena* (N.A.B. 1943/48, blz. 360/361, sub VI) is geweest *Mechtild van Kleef*. — K. Niederau, Anmerkungen zu „Die Ahnen der *Josina v. Bremf.*" Met kwartieren *Limburg x Wisch*. — H. Schünemann vestigt de aandacht op de in „Heimatkalender für das Klever Land 1960" door P. Melchers gepubliceerde bibliographie van *Robert Scholten* en geeft tevens enige aanvullingen daarop, — Alphabethisches Namenverzeichnis zu der Ahnenliste der Geschwister *Reckmann*. Met kwartieren *Dees, Hamacher, Humperdinck, Von Linfeloe* en *Von Syberg*.

The Armoria 1, dl. 11 (1960/61), afl. 3.

Bevat o.a. The Princely House Order of Lippe door [R. Gayre of Gayre and Nigg]. — Honoured by the Pope door J. F. Power. (Vervolg,)

Suomen Sukututkimusseuran Vuosikirja, dl, XXXVII (1957-1959).

G. Luther, Om personnumrering i antavlor. — Y. Blomstedt, Ättartavlor för de pa Finlands Riddarhus icke inskrivna efter 1809 i Finskt adligt, friherrligt eller grevligt stand upphöjda ätter'na. Hierin o.a. het geslacht *Sprengtporten* met alliantie *D'Aumale, De Geer*.

Adler, jrg. LXXVIII (1960), afl. 10/12.

Dit gehele nummer is in beslag genomen door „Heraldik der Gegenwart. Ausstellungsbericht und Katalog" door F. Gall. Voorafgegaan door een' inleiding geeft deze catalogus een overzicht van de tentoonstelling, die ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van de „Heraldisch-Genealogische Gesellschaft „Adler"" te Wenen is gehouden. Deze 541 nummers omvattende expositie is in twee afdelingen gesplitst t.w., I. „Lebendige Heraldik" en 11. „Wappenkunst der Gegenwart".

The New York genealogical and biographical record, dl. XCII (1961), afl. 2.

Records of Trinity Church Parish New York City. (Vervolg.) Bij deze doopinschrijvingen — 2 jan. 1792-26 nov. 1792 — worden de namen *Hardenbrook, Lakeman, Tiebout, Van Tuyl, Ver Planck* en *Westervelt* vermeld. Datum en jaar van geboorte zijn in vrijwel alle gevallen aangegeven. — Marriages of the Dutch Reformed Church of Catskill, Greene County, New York. Na in de dln. 86 en 87 van dit periodiek de doopinschrijvingen over de jaren 1732-1800 te hebben gepubliceerd, heeft men thans een begin gemaakt met de publicatie van de huwelijksinschrijvingen. Dit eerste geleelte omvat de periode 27 febr. 1732-24 dec. 1826 en geeft de geslachtsnamen *Van Bergen, Van den Burg, Douw, L'Hommedieu, Van Loon, Rouse* en *Vedder*. — The Rev. *Johannes Theodorus Polhernius* and some of his descendants door 1. Heyward Peck. (Vervolg.) Met allianties *Van Mater, Schenck, Suydam, Van Zandt*.

Der Schweizer Familienforscher, jrg. XXVIII (1961), afl. 3/5.

J. Huber geeft in vertellende trant een beknopt overzicht over „*Die Bisschoff* von Birwinken. Eine thurgauische Soldatenfamilie in Holland",

Tha. J. van Alff.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Fournier, (LXXVII, 430.) In mijn bijdrage over „Het geheim van een bruidegom uit den jare 1813" (LXXIV, kol. 37 e.v.) deed ik *enige* mededelingen over de Franse militaire archieven, zich bevindende in het Château de Vincennes. Ten einde de vraagsteller te gerieven verzocht ik de heer André Cambier, archivaris bij de Section historique aldaar, mij de gegevens over *Arnaud André Ghislain Fournier,* voorkomende in de Controle du 5ième Régiment des Voltigeurs de la Garde Impériale te willen zenden. Hieruit toch zouden geboorteplaats, -datum en ouders van Fournier moeten blijken. De heer Cambier deelde mij mede dat de contrôle nog aanwezig is, dat daarop echter geen klapper bestaat, dat hij het stamboek (4000 namen) heeft doorgenomen, doch dat de naam *Fournier* daarin niet voorkomt. *A. A. G. Fournier* moet dus tot een ander militair onderdeel hebben behoord. Dergelijke onjuistheden zijn niet zeldzaam.

Haarlem. IR. CH. C. VAN DER VLIS.

van der Heyden. (LXXVII 77, 149: LXXVIII 234.) Uit het in Jaarboek Amstelodamum XI pag. 34 e.v. gepubliceerde blijkt dat *Goris van den Heyden* te Amsterdam (geb. Utrecht 8 okt. 1632, spiegelkoopman te Amsterdam, verm. begr. ald. (Nieuwe Kerk) 5 mei 1705), de oudste broer van de schilder *Jan van der Heyden,* 'niet identiek kan zijn met de te Wezel wonende *Goris van der Heyden,* die gehuwd was met *Ermina Nillekens.* Het derde kind van genoemd echtpaar, *Jan,* was te Wezel geboren in 1671 of 1672, terwijl de Amsterdamse *Goris,* blijkens zijn testament voor nots. C. Akerboom Doedensz. te Amsterdam van 23 aug. 1678, op die datum nog ongehuwd en kinderloos was.

Amsterdam. P. VAN EEGHEN.

Colose. Een onderzoek naar de persoon en het voorgeslacht van *Pierre Barnard Wilhelmus Colose,* † Amsterdam 4 mei 1871, oud 82 jaar, weduwnaar van *Berendina Oosterlaan,* leverde bijzondere moeilijkheden op. Gaarne wordt de medewerking onzer leden ingeroepen teneinde in deze duistere zaak licht te brengen.

Op 8 juli 1789 werd te Amsterdam in de Ev. Luth. kerk gedoopt *Piëre Barnard Wilhelmus,* zoon van *Pierre Colose* en *Hendrika van Stekelenburg;* geen getuigen. Een huwelijk van de ouders is niet in Amsterdam gevonden. Toen het kind enkele maanden oud was, is het blijkens de inschrijving d.d. 28 november 1789 in het Inneemboek van het Aalmoezeniersweeshuis in Amsterdam te vondeling gelegd met een briefje, waarin de moeder mededeelt, dat het kind *Barnar Colose* heet, Luthers gedoopt is en in het Weeshuis blijft, tot zijn vader weerkomt.

Piëre Barnard Wilhelmus, alias *Barnar Colose* ondertrouwt te Amsterdam 15 februari 1811, tr. ten stadhuize 3 maart

1811 onder de naam van *Hendricus Bonnard Claszé.* Hij is dan volgens de acte vergezeld van zijn moeder *Maria Eykenberg,* weduwe van *Hendricus Bonnard Claszé,* wonende Baangracht no. 12, Amsterdam. In margine van de huwelijksacte wordt vermeld, dat ingevolge authorisatie van de Rechtbank van Eerste Aanleg in dato 23 augustus 1825 de naam van *Hendricus Bonnard Claszé* geroyeerd wordt en daarvoor in de plaats wordt gesteld: *Barner Colose,* terwijl in het nieuw rechterlijk archief van Amsterdam zich een rekwest van bovengenoemde bruidegom bevindt tot verandering van zijn naam. Hij vermeldt daarin zijn doopinschrijving, die bij zijn huwelijk niet bekend was,. maar later gevonden werd. Eén en dezelfde persoon is dus onder drie verschillende namen door het leven gegaan, om tenslotte zijn leven te beëindigen onder zijn doopnaam *Pierre Barnard Wilhelmus* ! Merkwaardig is 'nog, dat in de geboorteacten van de uit bovengenoemd huwelijk in 1814, 1816, 1818, 1820, 1823, 1825, 1828,. 1829 en 1831 geboren kinderen de vader *Barnar Colose* wordt genoemd, behalve in die van 1814 en 1820, waar hij voorkomt als *Hendricus Bonnard Claszé.* Bij deze laatste acten staat een kanttekening gelijk aan die bij de huwelijksacte.

heeft *Pierre Barnard Wilhelmus Colose* verschillende namen gedragen — als zijn moeder komen vrouwen van verschillende namen voor: in zijn doopacte van 1789 heet zij *Hendrika van Stekelenburg,* in zijn huwelijksacte van 1811 *Maria Eykenberg.* Naar het overlijden van de eerste is tevergeefs in Amsterdam gezocht,, maar de laatste overlijdt aldaar op 12 november 1826, oud 72 jaar, wonende Baangracht no. 12, geboren te Amsterdam, weduwe van *Bernardus wan der Capelle.* Blijkens mededeling, van de Gemeente-archivaris van Amsterdam is zij op 8 december 1754 in de Oude Kerk aldaar gedoopt als dochter van *Coenraad Eijkenberg* en *Alida van Diejen,* huwde zij aldaar 9 november 1783 in de Nieuwe Kerk met *Willem Stam* (begr. Westerkerkhof 1 mei 1789) en als diens weduwe op 15 november 1791 met *Bernardus van de Capelle.* Te vermelden valt nog, dat een uit dit laatste huwelijk geboren zoon *Bernardus,* ged. Amsterdam (N.K.) 12 april 1795, op 26 jarige leeftijd op 10 september 1821 aan het adres Baangracht no. 12 overlijdt en dat deze van beroep vergulder was. Het beroep van de zoon van Hendrika van Stekelenburg of wel van Maria Eykenberg bij Pierre Colose was n.l. ook vergulder, hetgeen blijkt uit de geboorteacte ván *Gerardus David Colose,* zoon van Pierre Barnard Wilhelmus Colose op 14 juli 1829.

De vraag is nu niet alleen: wie was *Pierre Colose,* maar ook wie was *Hendrika van Stekelenburg* ?

Men is geneigd, bij de naam Colose aan vreemde herkomst te denken. Mogelijk wijst het door P. B. W. Colose uitgeoefende beroep van vergulder daarop. Pogingen, om verband te leggen tussen zijn persoon en het geslacht *Col(l) oos,* dat in de 18de eeuw in Leiden en omstreken voorkomt, faalden. Tenslotte moge worden gewezen op de overeenkomst tussen de namen *Hendricus Bonnard Claszé* en *Barner Colose* en de omstandigheid, dat eerstgenoemde naam nergens werd aangetroffen en dat een huwelijk van *Maria Eykenberg* met *Hendricus Bonnard Claszé* evenmin werd gevonden ...

De Bilt (U.) W. A. H. C. BOELLAARD.

Meerburg-Egeling. In de genealogie *Egeling,* opgenomen in Ned. Patriciaat 27 (1941) wordt op blz. 63 vermeld, dat *Marcelis Meerburg,* ged. Leiden 15 juni 1755, zilversmid, zoon van *Jan* en *Catharina de Vink,* tr. Leiden 30 sept. 1781 *Lu-*

crefia Sophia Egeling, ged. Leiden 23 sept. 1760, † ald. 23 jan. 18.31, vóór 1811 is overleden. Het is mij niet bekend, op grond van welke gegevens is aangenomen, dat *Marcelis Meerburg vóór* 1811 zou zijn overleden. Indien evenwel als juist moet worden aanvaard de mededeling in de huwelijksakte zijner dochter *Clasina Elselina Meerburg,* tr. Leiden 3 dec. 18 18 *Reinier van der Maaren,* dan is haar vader *Marselis Meerburg* in het sterfregister te Amsterdam onder de naam van *Jan Meerburg* op 11 dec. 1812 ingeschreven blijkens de attestatie de morte in dato 19 okt. 1818. De Rijksarchivaris in Noord-Holland deelde desgevraagd de inhoud van de overlijdensakte (overlijdensregister Amsterdam 1812, deel X, fol. 56) mede: ,,11 dec. 1812 ingeschreven het overlijden van *Jan Meerburg* oud 52 jaar, geen beroep, geboren te Leiden, gehuwd met *Maria Antoinetfa Lege,* op order van de politie gehaald uit het Oost Indisch Huis den sevenden dezer, ingevolge proces verbaal Binnen Gasthuis 10 dec. 1812" (wat de aantekening ,,op order van de politie enz." betekent, is ten gemeentearchieve van Amsterdam niet gebleken).

In Amsterdam is geen huwelijk van *Marcelis (of Jan) Meerburg* met *Maria Antoinetta Lege* gevonden. *Lucretia Sophia Egeling* wordt in haar overlijdensakte weduwe van *Marcelis Meerburg* genoemd; blijkens een mededeling van de Gemeente-archivaris van Rotterdam wordt zij evenwel in een notariële akte d.d. 16 jan. 1809 (not. Pieter Commijs te Cool, no. 3827/891) g e w e z e n echtgenote van *Marcelis Meerburg* genoemd.

Het vermoeden is gewettigd, dat *Marcelis Meerburg* zijn echtgenote *Lucretia Sophia Egeling* heeft verlaten en dat hij zich in Amsterdam heeft gevestigd, waar hij zich *Jan Meerburg* noemde en waar hij met *Maria Antoinetta Lege* een verbintenis heeft aangegaan, waaruit een zoon *Johannes Meerburg* is geboren: op 16 aug. 1837 trouwen te Amsterdam *Johannes Meerburg, 33 jaar,* geboren en wonende te Amsterdam,. zoon van *Johannes Meerburg,* overleden en van *Maria Antoinefta Lege,* en *Dorothea Wakker.* Uit de akte van bekendheid behorende bij deze huwelijksakte, blijkt, dat *Johannes Meerburg,* kleermakersknecht, wonende Amsterdam, in 1803 in Amsterdam is geboren en in de maand oktober van dit jaar door pastoor Kuitenbrouwer is gedoopt,, (de registers van de R.K. kerk de Papagaay maken van deze doop geen melding.)

Moet men het aan een toeval toeschrijven, dat een oudere broer van Marcelis, n.l. *Adrianus,* ged. Leiden 3 april 1743, hoofdprovoost van het Spin- en Werkhuis te Amsterdam, op 14 december 1812 te Amsterdam overlijdt, dus enkele dagen na zijn broeder?

Eventuele nadere gegevens omtrent *Marcelis* (of *Jan) Meerburg* en *Maria Antoinefta Lege* zullen zeer welkom zijn; en evenzeer gegevens omtrent de uit het huwelijk van *Marcelis Meerburg* en *Lucrefia Sophia Egeling te* Leiden op 10 mei 1786 gedoopte zoon *Jan,* van wie verder elk spoor ontbreekt,

Kaapstad. *H.* W. C. MEERBURG.

Mulard (Mulaerd, Mulert, von Mulaerd). (LXXVIII 236.) Bij diploma van keizer Leopold 1, d.d. Wenen 10 aug. 1 687 wordt de adelstand bevestigd van *Gerardus Mouillard de Ziricsee* (origineel concept van het ,,Adelstandsbestätigungsdiplom" in het österreichisches Staatsarchiv, Allgemeines Verwaltuhgsarchiv, Wenen 1). Hij is schepen van Drie1 in 1643 en wordt 1665/66 als *Gerard Moilart van Zircze* burger te Utrecht. Men zie over hem en zijn familie Ned. Leeuw 1955, kol. 229/230, 261, 324/325; 1956, kol. 29/30/31, 93/94. 292/293/294. Gezien het feit, dat over zijn nakomelingen (hij had 3 zoons) in 'Nederland practisch niets meer te vinden is, stel ik mijnerzijds de vraag, of de gezochte *Dirck Hendrik Gerardus Theodorus Mulard* te Bocholt (die door gebruikmaking van het adelspredikaat ,,von" kennelijk pretendeerde van adellijke afkomst te zijn) misschien, een nakomeling van genoemde *Gerardus* is ?

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Roest. *Carel Marius Roest,* gepens. kant. der Inf., geb. Brielle 1 nov. 1765, overleed volgens Ned. Patriciaat jg. 14, 1924, 29 maart en werd begraven 's-Gravenhage 29 (?) maart 1807. Volgens de pensioenstaten op het Algemeen Rijksarchief overleed hij 6 april 1819, zonder opgave van plaats. Hij woonde blijkbaar in Bergen-op-Zoom, doch zijn overlijden is aldaar niet aangegeven.

's-Gravenhage. H. H. HELDRING.

Schriek. (LXXVII 432; LXXVIII 190/191). Er bestaat een geslacht *Schriek (Schrijck, Schrieck, Schriecken)* waarvan verschillende leden ± 1700 te Ankeveen leefden. Zo b.v. *Rijcken Jans Schriek,* geb. ± 1670, tr. *Anna N.N.,* waaruit de kinderen *Lammertje, Geertje, Pieter, Gerrit, Lambert, Jannetje* en *Aaltje.*

Een *Jan Schriek,* geb. ± 1680,. met kinderen o.a. *Jacob, Aaltje, Marten* en *Grietje.*

Op 22 april 1714 trouwt een *Gerrit Corsz. Schriek.*

De voornamen *Bastiaan* of *Goossen* kwam ik echter bij dit geslacht nimmer tegen.

Utrecht. DRS. A. C. E. TROMP.

van Schijndel, Messy, Rasson, van Schirp. *Maria van Schijndel* was omstreeks 1690 gehuwd met *Ludwig Messy,* kapitein bij het regiment van de prins van Anhalt (1701). Zij hertrouwde met *Jacques Rasson* (*Russon*?). Uit haar eerste huwelijk had zij een dochter *Agnes (du) Messy,* die gehuwd was met *Willem Frederik* baron *van Schirp,* kapitein-luitenant bij het cavalerie-regiment van generaal Drymborn (1736). Agnes Messy, voornoemd, had van haar moeder twee hoeven te Nieuwkuyk (thans Vlijmen) verkregen (1743). Gevraagd worden: de huwelijks-data van *Maria van Schijndel* en de namen der ouders van *Ludwig Messy, Jacques Rasson* en baron *van Schirp (gend. Bottlenberg),* die blijkens een Nieuwkuykse akte ook de voornaam *„Wilmar"* voerde. Van het hoofdkwartier van de Generale Staf (sectie Krijgsgeschiedenis) werden reeds bela'ngrijke gegevens in dank ontvangen.

Brussel. B. W. VAN SCHIJNDEL.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Staat van aanwinsten. — Verslag van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op zaterdag 1 juli 1961 in het Kasteel-Raadhuis te Helmond. — Jaarverslag 1960. — Rondom het gezin van Jan Reyer Direxz. (van Heemskerck), door Mr. O. A. van der Meer. — De vicarie van St. Jan Baptist en St. Jan Evangelist in de St. Jacobskerk te Utrecht en de familie Nahuys, door W. A. Wijburg Jr. — Een familie 's Gravezande, door A. H. Drijfhout van Hooff. — Bijbelbladen : Burchgraef, van Bilderbeeck, Tierens, de Ruyter, van Breda, Rijzendael, Hoogebaat, Scholten, Fockebergh, medegedeeld door M. C. Sigal. — Korte mededeling : Harmonische hantering van oud-vaderlands adelsrecht in deze tijd. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris JONKHEER Mn. H. E. VAN WEEDE, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*
Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 457073 ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 10 **LXXVIIIe Jaargang** **oktober 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Dr. K. Simon Thomas, sedert 1958 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
M. J. C. KLAASSEN, *Wittenburgerweg 144, Wassenaar.*	C. J. F. KLAASSEN, *Rotterdam.*
J. E. DE LANGEN, *Oosteinde 15, Amsterdam (C.).*	J. W. LUGARD, *Den Helder.*
W. R. RUSTON, Ui *rue d'Arlon, Brussel* 4, *(België).*	SECRETARIS Q.Q.
DRS. L. A. C. A. M. VAN RIJCKEVORSEL, *Delistraat 20, 's-Gravenhage.*	H. F. HEERKENS THIJSSEN, *Bloemendaal.*
J. G. WARDENBURG, *Ereprijsweg 26, Zaandam.*	HET BESTUUR.
MAURICE MORTIMER DEWOLF, *60 Pinckney Street, Boston (Mass.) (U.S.A.)*	M. C. DE HAAN, *Haarlem.*

Adreswijzigingen:

DR. N. M. H. VAN DER BURG	*Hilversum. Gerardus Gullaan 5.*
JHR. MR. M. N. VAN LOON . .	*New-York 8. N.Y. (U.S.A). Morgan Guaranty Trust 23 Wall Street*
MR. TH. F. VALCK LUCASSEN.	*Ciudad de Guatemala Guatemala C.A. (Guatemala) Ambassade der Nederlanden Apartado Postal 1380*
D. C. A. L UGT	*Vlissingen Badhuisstraat 53*
A. W. M. WIARDA	*Amstelveen Rozenoord 15*

De Doopsgezinde kerkeboeken van Kleef,

medegedeeld door J. J. Hooft van Huysduynen.

De vele reacties op de publicatie van de Doopsgezinde kerkeboeken van Emmerich waren voor ons medelid J. V. van Marken en mij aanleiding om ook de Doopsgezinde kerkeboeken van Kleef en Goch, die zich in het Personenstandsarchh te Brühl bevinden, over te nemen. Alhoewel deze beide gemeenten niet zo groot waren als die van Emmerich, vormen de kerkeboeken toch een noodzakelijke aanvulling op die van Emmerich. De hier volgende akten betreffen de Doopsgezinde gemeente Kleef en bevatten grotendeels de originele tekst.

Register van Geboorenen, Gestorvenen en Getrouwden in de Gemeente der Doopsgezinden te Cleve beginnende met den Jaare 1758.

Geboorenen:

26- 4-1758 *Pieter* zoon van Leeraar *Jelle Brouwer*
26- 5- ,, *Magdalena* dochter. van *Christiaan Paulus*
8- 7- ,, *Gerrit,* zoon van *Isaac Paulus*
10- 2-1759 een zoon van *Abraham Paulus* en

14- 9-1759 een dochter van *Sal. Welsing,* beide kort na de geboorte gestorven
24- 6-1760 een dochter van *Isaac Greve*
25- 7- ,, een zoon van *Johan Preiers*
11-11- ,, *Maria,* d, v. *Isaac Paulus*
18-12- ,, *Paul* z. *v. Chrstiaan Paulus*
9- 4-1761 *Anna* d. v. *Jan Paulus*
25- 7- ,, een zoon van *Isaac Greve* (gestorven)
7- 9- ,, *Willem* z. *v. Jelle Brouwer*
28- 9- ,, *Catharina* d. v. *Abraham Paulus*
22- 5-1762 een zoon van *Salotnon Welsing*
25- 6- ,, een zoon van *Joh. Preiers* (gestorven)
4- 2-1763 *Isaac* z. .v. *Isaac Paulus*
6- 6- ,, *Cornelia* d. v. *Johannes Preiers* (kort daarna gestorven)
27-11- ,, *Dirk* z. *v. Isaac Greve*
13- 2-1764 een dogter van *Leender Leendertz* (dood geboren)
19- 2-1765 een dogter van *Christiaan Paulus* (kort daarop gestorven)
25- 7-1762 *Gerrit* z. v. *Isaac Greve.*
11- 4-1765 *Sara* d. v. *Jelle Brouwer*
29- 4- ,, *Peter* z. v. *Joh, Preiers*
8- 5- ,, een zoon van *Salomon Welsing*
19- 9-1766 *Sibilla* d. v. *Leendert Leendertz* (gestorven)
16-12- ,, *Catharina Margarithe* d. v. *Leonard Bartels*
13- 5-1767 *Beatrix* d. v. *Joh. Fred. Schröeder*
4- 6- ,, *Jan* z. v. *Chr. Paulus* (gestorven)
18- 6- ,, *Agnieta* d. v. *Joh. Preiers* (gestorven)
4-12- ,, *Willem* z. *v. Leendert Leendertz* en *Dirkje Luterbach*
31- 7-1768 *Adam* z. v. *Isaac Paulus* en *Johanna Cox*
10- 4-1769 *Maria* d. v. *Salomon Welsing* en *Johanna de Jong*
19- 4- ,, *Willem* z. *v. Joh. Preiers* en *Helena Leendertz*
2- 2-1770 *Peter,* z. *v. Leendert Leendertz* en *Dirkje Luterbach* (gestorven)
23- 2- ,, *Charlotta* d. v. *Fred. Schröeder* en *Elisabeth Paulus*
7- 1-1771 *Margaretha* d. v. *Jelle Brouwer* en *Anna Elisabeth Utzelmans*
6- 2- ,, *Abraham* z. *v. Leendert Leendertz* en *Dirkje Luterbach*
9- 8- ,, *Catharina* d. v. Isaac *Paulus* en *Johanna Cox*
3- 9-1772 *Helena* d. v. *Frans Utzelman* en *Barbata Leendertz*
7-10- ,, *Cornelia* d. v. *Joh. Preiers* en *Helena Leendertz*
24-11- ,, *Helena* d. v. *Paul Leendertz* en *Geertruida Zinzenich*
11- 5-1773 *Johanna* d. v. *Bernardus van Hees* en *Aletta' Paulus*
22- 8- ,, *Cornelia* d. v. *Leendert Leendertz* en *Dirkje Luterbach*
7- 1-1774 *Margaretha* d, v, *Paul Leendertz* en *Geertruida Zinzenich*
11- 3- ,, *Willem* z. *v. Frans Utzelman* en *Barbara Leen.-dertz*

18- 3-1775 *Pieter* z. *v. Paul Leendertz* en *Geertruida Zinzenich*
21- 8- ,, *Sophia* d. v. *Leendert Leendertz* en *Dirkje Luterbach* (gestorven 1777)
5-12-1776 *Geertruida* d. v. *Frans Utzelman* en *Barbara Leendertz*
28- 1-1777 *Jacobus* z. *v. Paul Leendertz* en *Geertruida Zinzenich* (gest. *2-5-1778)*
19- 6- ,, *Geertruida Marianna* d. v. *Ant. Hendr, Romp* en *Geertr, Utzelmans*
9- 7-1778 *Jacobus* z. v. *Paul Leendertz* en *Geertruida Zinzenich* (gest. *3-5-1779)*
6-11- ,, *Johanna Geertruida* d. v. *Johan Conraad Marmé* en *Geertruida Paulus*
4- 8-1779 *Catharina* d. v. *Paul Leendertz* en *Geertruida Zinzenich*
1-11- ,, *Elisabeth Catharina* d. v. *Ant, Hend. Romp en Geertruida (Utzelmans)* (gest. 28-12-1834)
6- 9-1780 *Aletta* d. v. *Al. Fred. Wilh. Zink en Aletta Cox* (gestorven)
6- 3-1781 *Anna* d. v. *Paulus Leendertz* en *Geertruida Zinzenich*
27- 3- ,, *Helena* d, v. *Joh. Canraad Marmé* en *Geertruida Paulus*
25- 5-1782 *Hendrik* z. *v. Jan Janssen* en *Helena Paulus* (gestorven)
24- 9- ,, *Catharina* d. v. *A. F. W. Zink* en *Aletta Cox*
7-10- ,, *Joh. Wilhelmus* z. *v. Ant. H. Romp* en *Geertruida Utzelman* (gest. *3-12-1784)*
8- 5-1783 *Jacob z. v. Jacob Welsing* en .....
9- 5- ,, *Charlotta* d. v. *Joh. Conr, Marmé* en *Geertruida Paulus*
13-10- ,, *Abraham* z. v. *Arnoldus Paulus* en *Geertruida Bloem*
30- 5-1784 *Johanna* d. v. *Jan Janssen* en *Maria Paulus*
7- 6- ,, *Abraham* z. v. *Paul Leendertz* en *Aletta Paulus*
30- 4-1785 *Geertruida* d. v. *A. H. Romp* en *Geertruida Utzelman*
7- 8- ,, *Johannes* z. *v. Arnoldus Paulus* en *Geertruida Bloem*
21-11- ,, *Geertruida* d. v. *Paulus Leendertz* en *Aletta Paulus*
24- 2-1787 *Hendrina* d. v. *Peter Gramm en Helena* van *Kuikhoven* (24-2-1787)
3- 3- ,, *Agnieta* d. v, *Jan Janssen* en *Maria Paulus*
11- 4- ,, *Elisabeth* d. v. *Hendrik Willem Cox* en *Jannette Reindermans*
12- 4- ,, *Jan* z. v. *Arnoldus Paulus* en *Gertruda Bloem*
16- 6- ,, *Gertruida* d. v. *Paul Leendertz* en *Aletta Paulus*
21- 8- ,, *Hendrik* z. v. *Hessel Wassenaar* en *Elisabeth Muller*
23-11- ,, *Loisa* d. v. *Alex. Fred. Wilh. Zinlce* en *Aletta cox*
22- 1-1788 *Jan* z. v. *Gerrit Paulus Jansz.* en *Marianna Bloem*
8- 7- ,, *Johanna* d. v. *Arnoldus Paulus* en *Geertruida Bloem*

27- 9- ,, *Helana* d. *v. Jan Janssen* en *Maria Paulus*
17- 4-1789 *Johanna Wilhelmina* d. v. *Ant. Henr. Romp en Gertruda Utzelman*
10- 1-1790 *Barbara* d. v. *Paul Leendertz* en *Aletta Paulus*
20- 9- ,, *Isaac z. v. Jan Janssen* en *Maria Paulus*
18- 4-1791 *Johanna* d. v. *Jan Korte* en *Anna Hester Paulus*
29-11- ,, *Jan z. v. Hessel Wassenaar* en *Elisabeth Muller*
4-12-1792 *Derk z. v. Peter Gramm* en *Helena Kuikhoven*
28- 6- ,, *Johanna* d. v. *Gerrit Paulus* en *Jannetje Bloem*
17- 7- ,, *Isaac z. v. Jacobus Paulus* en *J. Walters*
3- 6-1794 *Aleida* d. v. *Anthony Bloem* en *Geertruida Paulus*
1- 4-1795 *Leendert* z. v. *Abraham Leendertz* en *Joh. Maria Weijgands*
19-10-1796 *Jacobus z, v. Anthonij Bloem* en *Geertruida Paulus*
2- 4-1797 *Abraham* z. v. *Abraham Leendertz* en *Joh. Maria Weijgands* (ruim 6 maanden na 's vaders dood)
12- 7-1798 *Catharina* d. v. *Gerrit Paulus* en *Jannetje Bloem*

Getrouwd en:

1758 *Christiaan Paulus* met *Catharina Leendertz*, wed. van *Jacob Abrahams*
1760 *Isaac Greve* met *Christina Jansen*
1762 *Leenert Leendertz* met *Dirkje Welsing*
1764 *Christiaan Paulus* met *Letje Paulus*, d. v. *Isaac Paulus*
21- 7-1765 *Leendert Leendertz* weduwnaar met *Dirkje Luterbach* j. d.
12- 1-1767 *Willem Leendertz* weduwnaar met *Catharina Paulus* d. v. *Willem Paulus*
3-11-1771 *Frans Utzelman* z. v. *Willem Utzelman er, Barbara Leendertz*, d. v. *Pieter Leendertz*
8-11-1772 *Dirk Utzelman z. v. Willem Utzelman* met *Johanna Pefronella Flocken* d. v. *Josephus Flocken* De bruid gereformeerd.
25- 4-1773 *Jan Janssen* met *Helena Paulus* d. v. *Isaac Paulus*
7-12-1774 *Hendrik van Beemen* z. v. *David van Beemen* van Nijmegen en *Anna Geertruida Welsingh* d. v. *Jacobus Welsingh*. Naar Nijmegen vertrokken.
12-12- ,, *Jacob Blum*, wedr., met *Dorothea Wolters* van Grieth geboortig. De man lid van de Doopsgez. Gemeente te Goch.
19- 3-1775 *Willem Paulus z. v. Jan Paulus* en *Anna Geertruida Cramers*, weduwe *Guds*, van de Lutherse Gemeente
22-10- ,, *Jacobus Welsingh* z. v. *Jacobus Welsing* met *Johanna Tenting* van de Rooms Kath. Gemeente
27- 4-1777 *Leendert Leendertz*, wedr. en *Johanna Graal*, van de Gereformeerde Kerk
27- 7-1783 *Paul Leendertz*, wedr., met *Aletta Paulus*, d. v. *Abraham Paulus*
10- 8- ,, *Jan Janssen*, wedr., met *Maria Paulus* d. van *Isaac Paulus*
29- 5-1785 *Jacobus Paulus z.* v. *Isaac Paulus* met *Catharina Wilhelmina Walters* van de Lutherse Kerk
21- 6-1786 *Hessel Wassenaar*, wedr., met *Elisabeth Muller*

10-12- ,, *Pieter Brouwer, z. v. Jelle Brouwer* met *Beatrix Schröeder*, d. v. Inspector *Schröeder* en *Elisabeth Paulus*
4- 5-1794 *Abraham Leendertz*, z. v. *Leendert Leendertz*, en *Dirkje Luterbach*, met *Johanna Maria Weijgands* van de Gereformeerde Gemeente
22- 4-1798 *Willem Utzelman z. v. Frans Utzelman* met *Johanna van Hees* d. v. *Bernard van Hees* en *Aletta Paulus*.

Gestorvenen:

12-11-1758 Wed. *Nieuwenhuis*
11- 9-1759 *Willem Paulus*
28-12- ,, *Hendrik Zeelen*
9- 6-1760 *Coenraad Welsingh*
13- 8-1761 *Abram Paulus*
20- 6-1762 *Johanna Greve*
4- 7- ,, *Jacob Jacobs*
19- 8- ,, *Johanna Janssen*
15-12- ,, *Hester Abrams*, de vrouw van *A'dam Paulus*
14- 5-1763 *Catharina Leendertz*, de vrouw van *Christiaan Paulus*
1- 3-1764 *Dirkje Welsing*, de vrouw van *Leendert Leendertz*
28- 8- ,, *Geertruida van Heukelom*, de vrouw van *Willem Utzelman*
30- 9- ,, *Gerrit Greve*
3- 3-1765 *Aletta Paulus*, de vrouw van *Christiaan Paulus*, oud 26 jaar
28- 5- ,, *Jan Paulus Rudolphsz.* oud 66 jaar
30- 8-1766 *Johanna Frederiks*, de vrouw van *Jan Bloem*, oud 50 jaar
18-12- ,, *Billetje Leendertz* d. v. *Leendert Leendertz*, oud 1/4 jaar
6- 9-1767 *Paul Leendertz*, oud 85 jaar
3-10- ,, *Jan Paulus, z. v. Christiaan Paulus*, oud 4 mnd.
16- 8-1768 *Agnieta Preiers* d. v. *Johan Preiers* en *Helena Leendertz*, oud 1½ jaar
17- 9- ,, *Jan Paulus*, oud 69 jaar
1- 6-1769 *Maria* d. v. *Salomon Welsing* en *Johanna de Jong*, oud 7 weken
22- 8- ,, *Cornelia Preiers* d, v. *Johan Preiers* en *Helena Leendertz*, oud 7 jaar
24- 2-1770 *Pieter z.* v. *Leendert Leendertz* en *Dirkje Luterbach*, 3 weken
24- 7- ,, *Catharina Paulus*, vrouw van *Jan Leonard Bartels*, 36 jaar
29-10- ,, *Dirkje Welsing*, oud 80 jaar
21- 2-1771 *Catharine Leendertz*, oud 26 jaar
1- 3- ,, *Catharina Jansen*, wede *Fortman*, oud 58 jaar
1-11- ,, *Isaac Greve*, oud 38 jaar
11- 9-1772 *Willem Utzelman*, 74 jaar
11- 5-1773 *Catharina van Vossen*, wede. *Jacob Welsing*, oud 80 jaar
3- 8-1774 *Cornelia Opdendorp*, wed. *Willem Leendertz*, oud 79 jaar

12- 6-1776 *Dirkje Luterbach,* oud 36 jaar
26-11- ,, *Adam Paulus,* oud 62 jaar
5- 1-1777 *Aleffa Kup,* wede. *Gerrif Greve,* oud 86 jaar
17- 1- ,, *Isaac Paulus,* oud 67 jaar
27-10-1777 *Sophia Leenderfz* d. v. *Leendert Leendertz* en *Dirkje Luferbach,* oud 2 jaar
2- 5-1778 *Jacobus Leendertz z. v. Paul Leendertz* en *Gerfr. Zinsenich,* oud 1 jaar
6-10- ,, *Willem Leenderfz,* oud 24 jaar
3- 5-1779 *Jacobus Leenderfz,* oud 10 maanden
4- 7- ,, *Barbara Leenderfz,* oud 32 jaar
28- 7-1780 *Willem Paulus z. v. Willem Paulus* en *Gerfr. Cramers,* oud ruim 5 maanden
28-11- ,, *Helana Paulus,* vrouw van *Henr. Jac. Bloem,* oud 68 jaar
14- 4-1781 *Gerfruida Wassenaar,* wed. en moeder van *Hessel Wassenaar,* oud 76 jaar
20- 9- ,, *Leendert Leenderfz, z. v. Pieter Leendertz,* oud 29 jaar
4-12- ,, *Geerfruida Zinzenich,* vrouw van *Paul Leendertz,* ruim 41 jaar
9- 1-1782 *Jelle Brouwer,* leeraar, oud bijna 57 jaar.
16-3 -,, *Christiaan Paulus*
30-11- ,, *Helena Paulus* vrouw van *Jan Janssen,* oud ruim 33 jaar
14- 1-1783 *Elisabeth Ufzelman* wede. *Jelle Brouwer,* oud 52 jaar
25- 2-1784 *Hendrik z. v. Jan Janssen* en *Helena Paulus,* oud 1 jaar 8 maanden
21- 8- ,, *Hendrik Ufzelman,* oud ruim 43 jaar
12-11- ,, *Paulus z. v. Christiaan Paulus,* oud 24 jaar
3-12- ,, *Johanna Wilh. Romp,* oud ruim 2 jaar
5-12- ,, *Geerfruida Mar. Romp,* oud ruim 7 jaar beide dogters van *Ant. Hendr.* en *Geertruida Ufzelman*
Jan. 1785 *Hendrik Oorbeek* van Haarlem (wellicht *Moerbeek?)*
12-11- ,, *Aleffa Zinke* d. v. *Frans Wilh.* en *Aleffa Cox,* oud bijna 5 jaar
29-12- ,, *Anna Harder* wede. *Leendert Leenderfz,* oud 36 jaar
2- 6-1786 *Johannes* z. v. *Arnold Paulus* en *Gertruida Bloem,* oud 10 maanden
24- 4-1787 *Geerfruida* d. v. *Paul Leenderfz* en *Aletta Paulus* oud 1 jaar 8 maanden
4- 4-1788 *Johanna Reindermans,* vrouw van *Willem Cox*
2- 8-1789 *Leendert Leenderfz,* oud 52 jaar
15- 1- ,, *Frans Ufzelman,* oud 48 jaar
Jan. 1790 *Loisa* d. v. *F. W. Zinke* en *Aleffa Cox*
5-12- ,, *Jan Janssen,* oud bijna 42 jaar
25- 4-1791 *Anna Hesfer Paulus* vrouw van *Jan Korfe,* oud 30 jaar
1792 *Wilhelm van Zufphen te* Kellen, broeder der Gemeente, oud 83 jaar
25- 7-1793 *Johanna Kersfen,* wede *Jan Paulus,* oud 79 jaar
8- 1-1795 *Johanna* d. v. *Chrisfiaan Paulus*

22-11- ,, *Alida* d. v. *Anthony Bloem* en *Geerfruida Paulus,* oud 1½ jaar
20- 1-1796 *Geerfruida Bloem,* vrouw van *Arnoldus Paulus,* oud 43 jaar
16- 4- ,, *Willem Paulus,* oud 50 jaar
28- 8- ,, *Jan z. v. Gerrif Paulus* en *Jannetje Bloem,* oud 8 jaar 7 maanden
15- 9-1796 *Abraham Leenderfz z. v. Leendert Leendertz.* oud 25 jaar 1 maand
22- 9- ,, *Aleffa Cox* vrouw van *Fr. W. Zinke,* oud bijna 49 jaar
24- 9- ,, *Jan z. v. Hessel Wassenaar* en *Elisabefh Muller,* oud bijna 5 jaar
11-10- ,, *Paul Leenderfz,* oud 53 jaar
Maart 1797 *Aletta Paulus* vrouw van *Rekkeling,* oud 80 jr.
26- 8- ,, *Maria Paulus* vrouw van *Joh. Jac. Cox, oud* ruim 36 jaar
29- 8- ,, *Agniefa,* d. v. *Jan Janssen* en *Maria Paulus,* oud 10½ jaar
9- 9- ,, *Isaac z. v. Jac. Paulus* en *J. Walfers,* oud ruim 5 jaar
1- 3-1798 *Arnoldus Paulus, te* Leyden overleden, oud 46 jaar.

Het Maastrichtse geslacht Ross,

medegedeeld door Mr. E. A. Engelbrecht.

(Vervolg en slot van LXXVIII, kol. 74.)

§ 2. Genealogieën Ross[1]).

De voormelde manuscript-genealogie, welke als titel draagt „Bijdragen tot de genealogie Ross. (Volgens aanteekeningen in het Archief van Epen) ", vangt aan met *Hugo* Earl *Ross,* sneuvelt in de slag van Halidon Hill 1333. Zijn nakomeling *Alexander Ross, of Inverchaslay, zou* in 1692 naar de Nederlanden zijn gekomen en gehuwd zijn geweest met *Susanne Monro* (of *Munro),* uit welk huwelijk een zoon *Georg zou* zijn geboren, die militair werd en in 1695 te 's-Hertogenbosch woonde. Deze *Georg Ross zou* dan de vader zijn geweest van: 1. *Maffhias Ross,* schepen en rentmeester te Duisburg (de stamvader van de graven *von Ross) en* 2. *Henry* (lees: *Hendrik) Ross te* Maastricht (de stamvader van het Nederlandse geslacht *Ross*).

Een feit is, dat zowel de Duitse graven *von Ross* als afstammelingen van het Nederlandse geslacht reeds in, resp. vóór het begin van de 19de eeuw aan deze Schotse afstamming vasthielden. Voor de Duitse familie blijkt dit reeds uit de „erkenning" van de Schotse oud-adellijke afkomst door de Pruisische koning in 1816 ten behoeve van *Johannes Ross* (1787-1848) en tevens uit een, in mijn bezit zijnde brief, d.d. Berlijn 15 jan. 1847, door Dr. (**W.** *J. G.* Graf *von) Ross* (1772-1854) gericht aan „Monsieur D. Ross, Pasteur de l'église réformée à 's-Gravenhage", waarin hij in niet geheel feilloos Duits mededeelt:

„Mein Vetter (cousin-germain) Johannes Ross ist schon vor etwa 30 Jahren von Seiner M. dem Konig von Preussen — auf seine Nachweise der Abstammung von der gräflich Ros-

[1]) Aan de samenstelling van dit hoofdstuk heeft Mr. W. W. van Valkenburg in belangrijke mate medegewerkt.

sischen familie in Schottland — in den Grafen Stand wieder emgesetzt worden. Diese Nachweisung ist ihm nicht zurück gesandt worden und er hat auch keine Copie davon behalten. — Mir hat im Jahre 1830 der Konig in Betracht derselben Abstamung aus eigner Bewegung die gleiche Gnade erwiesen, ohne von mir irgend eine Nachweis zu fordern. Mir ist diese Abstammung auch nur aus einer familie-Tradition bekant".

Ook het Neues Preussisches Adels Lexicon (bearbeitet unter dem Vorstande des Freiherrn L. v. Zedlitz-Neukirch), in 1837 te Leipzig verschenen, vermeldt de afstamming van de graven *von Ross* uit het Schotse geslacht als volgt: „Ein Zweig dieses Hauses, *Alexander Ross,* Herr von Inverschastly, vermählt met *Susanne Munro,* begab sich im Laufe der Schottischen Religionsunruhen im Jahre 1692 in die Niederlande ... Von diesem Zweige des Hauses *Ross* in den Niederlanden war *Johannes Matthias Ross* holländischer Gouverneur in Indien". In mijn bezit bevinden zich bovendien aantekeningen van de hand van *Ernst Willem Berg* (1721—1777 j, een zoon van het echtpaar *Berg-Ross,* waarin eveneens de afstamming van het Nederlandse geslacht uit *Alexander Ross en. Susanne Monro* wordt opgegeven.

De door de onderzoekingen van de Heer W. Wijnaendts van Resandt gebleken afkomst uit Kempen bij Heinsberg van de omstr. 1648 geboren *Hendrik Ross,* stamvader van het Nederlandse geslacht, maakt een afstamming uit een eerst in 1692 geëmigreerde Schot zeer onaannemelijk. Het eveneens door de Heer Wijnaendts van Resandt ingestelde onderzoek naar de voorouders van *Matfhias Ross te* Duisburg bracht aan het licht, dat diens grootvader *Hermanus Ross* [2]) geboren was te K e m p e n en in 1626 te Uerdingen in het huwelijk trad. Daaruit bleek ook de onjuistheid van de voormelde voor de graven *von Ross* aangenomen afstamming.

Wel is door het onderzoek van de Heer W. Wijnaendts van Resandt het verband tussen het Duitse en het Nederlandse geslacht zeer waarschijnlijk gemaakt, al is het dan niet volledig bewezen.

De stamvaders van beide geslachten blijken toch uit Kempen afkomstig te zijn, waarbij dan *Hermanus Ross,* de stamvader van het Duitse geslacht, moet hebben behoord tot de generatie van de vader of de grootvader van *Hendrik Ross,* de stamvader van het Nederlandse geslacht. Bovendien blijkt uit de hierna te vermelden heraldische gegevens, dat de eertijds door beide geslachten gevoerde wapens een opvallende overeenkomst vertoonden, waardoor onze overtuiging van een gemeenschappelijke afkomst van beide geslachten nog wordt versterkt.

De in de hierna volgende genealogieën vermelde dopen, huwelijken etc. hebben — 'tenzij anders is opgegeven — steeds in Hervormde kerken plaats gehad.

Het Maastrichtse geslacht *Ross:*

Omtrent het door dit Nederlandse geslacht gevoerde w a p e n ontvingen wij van het Centraal Bureau voor Genealogie uit de collectie Muschart de volgende gegevens: *Otfo Willem Ross,* 17 juni 1782 schepen van Eijsden, voerde: in zilver een geplante natuurlijke boom, vergezeld rechts van 3 gaande rode leeuwen boven elkaar, links van een tegen de stam klimmend natuurlijk paard; helmteken: een klimmend paard, blijkens zijn lakafdruk in portefeuille „Eijsden, attesten, huwelijksacten, brieven en varia" in het Rijksarchief te Maastricht.

Evenzo voerden *A. P. Ross* [3]) 27 april 1781 schepen van Geule, Bunde en Ulestraten (lakafdruk in de portefeuille „Staatsland van Valkenburg, Stad Valkenburg" no. 5/12-15, Rijksarchief te Maastricht) en *J. Th. Ross,* 24 sept. 1791 en 23 aug. 1792 te Batavia, secretaris van het Bataviaas Genootschap van Kunsten en Wetenschappen (lakafdrukken in de collectie Van Kal ïn het R.A. 's-Gravenhage, aanwinst 1895, portef. L XIII, 13-23.) Beide laatstgenoemden voerden als helmteken waarschijnlijk: een uitkomend paard, zoals ook aangegeven in het Armorial Général.

Bovendien bevindt zich in het bezit van Mevrouw H. W. van Valkenburg geb. Holleman te Wassenaar (afstammelinge van *Dina Alida Ross,* zie bij IVb, 6) een 18de eeuws zilveren cachet, waarop hetzelfde wapen voorkomt met als helmteken het paard uitkomend.

1. *Hendrik Ross,* geb. te Kempen bij Heinsberg omstreeks 1648, werd in 1673 Rooms-Katholiek, doch was sedert omstreeks 1679 wederom Hervormd, poorter van Maastricht 13 juni 1674, mr. brouwer aldaar, pachter van de brandewijnaccijns (168 1), mede-pachter van de mout en de korenwaag (1689) en molenmeester (1693) aldaar, † na 29 juli 1697, tr. 1° (ondertr. Maastricht (St. Jan) 30 sept. 1668) *Maria Krenskens,* geb. te Maastricht, overl. tussen 1 nov. 1671 en 12 okt. 1673; tr. 2° (R.K.) Maastricht (St. Matthias) 12 okt. 1673 *Johanna Ruften,* ged. (R.K.) Maastricht (St. Matthias) 5 okt. 1653, † voor 26 aug. 1743, dr. van *Ruth Rutten,* brouwer te Maastricht, en *Ely Claessen;* zij hertr. (R.K.) Maastricht (St. Matthias) 17 febr. 1699 *Dionisius Hechtermans.*

   Uit het eerste huwelijk:

   1. *Johannes Theodorus,* volgt IIa.
   2. *Jacobus Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 1 nov. 1671, † jong.

   Uit het tweede huwelijk:

   3. *Jacobus,* volgt IIb.
   4. *Rufger Ross,* ged. (R.K.) Maastricht (St. Catharïna) 12 okt. 1676, was later Hervormd, overl. na 7 mei 1698, tr. Maastricht 17 febr. 1696 *Elisabeth Feninger* „weduwe tot Valckenborgh".

      Zon-el te Valkenburg als te Klimmen en Maastricht werden in de R.K. en Ned. Herv. doopboeken geen dopen van kinderen van het echtpaar *Ross-Feninger* aangetroffen.

      Hij ondertekent 7 mei 1698 onder de „officieren ende eenige der principale" van de Schutterij te Valkenburg de statuten dier Schutterij (De Maasgouw, jrg. 1881, blz. 475).

   5. *Helena Ross,* ged. (R.K.) Maastricht (St. Nicolaas) 12 mei 1678, † voor 25 jan. 1743, tr. 1° (R.K.) Maastricht (St. Matthias) 2 febr. 1701 *Christopherus Bernstoffer;* tr. 2° *Sebastiaen Paes.*
   6. *Jelis Ross,* ged. Maastricht 23 juni 1680, † jong.
   7. *Johanna Ross,* ged. Maastricht 14 aug. 1682, † jong.
   8. *Nicolaas,* volgt IIc.
   9. *Willemijn Ross,* ged. Maastricht 23 mei 1686, † jong.

2) In dit. verband is wellicht van belang de vermelding in Gens Nostra, jrg. 1955, bladz. 103, van *Hermanus Ross,* geboren te „Mulm op de Roer", die 30 januari 1721 poorter van Rotterdam werd.

3) Bedoeld is *A(rnold) J(acob) Ross* (zie bij IVd), die in die tijd schepen was; een *A.* P. *Ross* is nimmer schepen van Geule etc. geweest.

10. *Aleijda Ross,* ged. Maastricht 26 dec. 1687, was later Room-Katholiek, bagijn in het Bagijnhof te Tongeren, geprofest 20 okt. 1709, en novice.-meesteres aldaar, † 14 september 1749.

Zie De Maasgouw 47e jrg. (1927), p. 29.

11. *Jenne Catharina Ross,* ged. Maastricht 18 januari 1693, † jong.

IIa. *Johannes Theodorus Ross,* ged. (als *„Hans Diederich"*) Maastricht (St! Jan) 29 dec. 1669, was later Rooms-Katholiek, begr. (R.K.) Maastricht (St. Catharina) 22 dec. 1740, tr. ('R.K.) Maastricht (St. Matthias) 7 febr. 1694 *Margaretha Gadet,* dr. van *Otto Gadet.*

In **een** in het Gem. Archief te Maastricht berustende portefeuille met requesten over de jaren 1667—'96 bevindt zich een request d.d. 1 juli 1695 van *Joannes* Ros, als man van *Margaretha Gadet,* om tot scheiding te komen met ***Otto en*** *Glaude* Gadet, zijn ***zwagers, over*** de boedel van ***Otto*** *Gadet,* zijn vrouws vader.

Uit dit huwelijk:

Joanna Ross, begr. (R.K.) Maastricht (St. Nicolaas) 15 nov. 1700.

IIb. *Jacobus Ross,* ged. (R.K.) Maastricht (St. Catharina) 9 sept. 1674, was later Hervormd, brouwer te Maastricht, schepen van Margraten (1712, '17, '18, '20—'24, '30—'33), schepen van Geule, Bunde en Ulestraten (1737, '38), diaken Ned. Herv. Gem. te Maastricht 1700, '09, '14, † 7 dec., begr. ald. (St. Jan) 22 dec. 1738, tr. Maastricht 13 juli 1695 *Maria Damen,* ged. Maastricht (St. Jan) 25 januari 1668, † voor 23 dec. 1725, dr. van *Dirk Damen* en *Catharina Lemmens.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hendricus,* volgt IIIa.
2. *Theodorus,* volgt IIIb.
3. *Johannes Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 9 april 1780, † jong.
4. *Catharina Ross,* geb. Maastricht 14 febr., ged. aldaar (St. Jan) 28 febr. 1703, † Maastricht 23 sept., begr. aldaar (St. Jan) 27 sept. 1779, tr. Wolder (thans gem. Maastricht) 28 nov. 1718 *Otto Willem Berg;* geb. 's-Hertogenbosch 29 febr. 1688, generaal-majoor der inf., † Maastricht 13 maart, begr. aldaar (St. Jan) 18 maart 1773, zn. van *Ernst Wilhelm von Berg,* kapitein der inf., en *Anna Catharina Libot.*
5. *Johannis Lambrechts Ross,* ged, Maastricht (St. Jan) 30 aug. 1705, † jong.
6. *Jacob Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 21 dec. 1707, † jong.
7. *Joanna Lucretia Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 6 aug. 1710, † jong.

IIIa. Ds. *Hendricus Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 4 mei 1696, Ned. Herv. predikant te Veldhoven en Blaarthem 1722-1749, † Veldhoven 6 dec. 1749, tr. 1 ° Beek 23 jan., 1724 (ondertr. Maastricht 15 jan. 1724) *Anna Catharina Timmerman,* geb. te Meurs, † Veldhoven 24 nov. 1728, dr. van *Arnoldus Timmerman* en *Geertruyd Henricy;* tr.

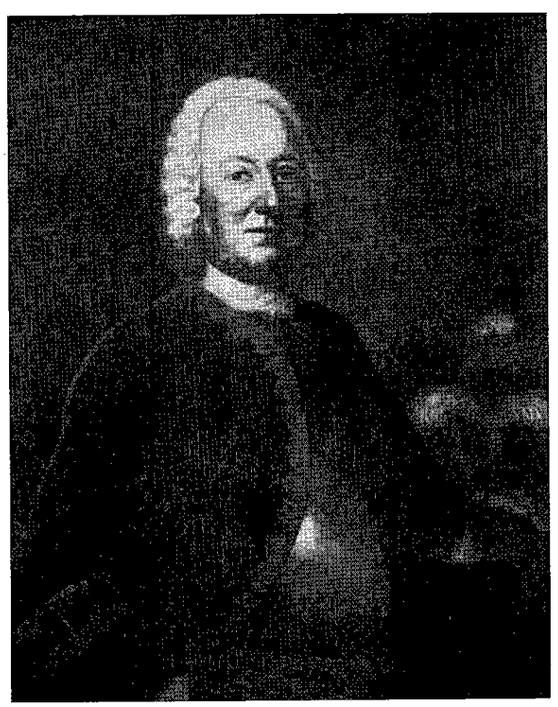

OTTO WILLEM BERG
(1688-1773).

Doek, schilder onbekend, bij
Jhr. Mr. A. A. D. Berg te Wassenaar.

CATHARINA ROSS
(1703—1779),
echtgenote van 0. *W.* Berg.

Doek, schilder onbekend, bij
Jhr. Mr. A. A. D. Berg te Wassenaar.

2" Veldhoven 13 maart 1734 *Petronella (de) Lamarche,* geb. te Aken, † Veldhoven 19 januari 1750, dr. van *Abraham (de) Lamarche* en *Johanna Römer.*

Men zie over Ds. *Hendricus Ross:* Taxandria, 35e jrg. (1928), blz. 312.

Uit dit huwelijk:

1. *Jacob, volgt* IVa.
2. *Arnold,* volgt IVb.

IVa. Ds. *Jacob Ross,* ged. Veldhoven 7 januari 1725, Ned. Herv. predikant te Eersel, Duizel en Steensel 1749—'91, † Steensel 23 sept. 1791, tr. Oirschot 2 aug. 1751 *Johanna van der Burgh,* ged. Oirschot 3 aug. 1727, † Eersel 4 maart 1766, dr. va'n Ds. *Anton van der Burgh,* Ned. Herv. predikant te Oirschot, en *Anna Hermanni.*

Men zie over Ds. *Jacob Ross en* zijn kinderen: De Nederl. Leeuw XXXIV (1927), kol. 230-232.

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Catharina Ross,* ged. Eersel 9 juli 1752, † aldaar 19 maart 1779,
2. *Antonius Hendricus,* volgt Va.
3. Dr. *Jacob Arnold Ross,* geb. Eersel 30 nov., ged. ald. 1 dec. 1754, med. doctor, geneesheer te Waspik, † (begraafrecht betaald Waspik 23 maart) 1790, tr. *Maria Judith Thielen,* ged. Eindhoven 24 nov. 1754, † Valkenswaard 10 juni 1809, dr. van Ds. *Gerardus Thielen,* Ned. Herv. prcd. te Eindhoven, en *Elisabeth Leverikveld;* zij hertr. Eindhoven 25 juni 1791 *Nicolaas Johan Storm van 's Gravesande,* directeur der Brievenposterij en schepen te Eindhoven, later ontvanger der directe belastingen te Bodegraven.
4. *Nicolaas Johannes Ross,* geb. Eersel 11 maart, ged. ald. 14 maart 1756, † Eersel 10 aug. *1756.*
5. *Johanna Christina Ross,* geb. Eersel 29 sept., ged. ald. 2 okt. 1757, † Nuenen 22 maart 1840, tr. (ondertr. Eersel 27 febr. 1783) *Lodewijk Gerard van Renesse,* ged. 's-Gravenhage (Kloosterk.) 8 dec. 1752, erfsecretaris van Tongelre, notaris aldaar 181 l-'13, † Nuenen 30 aug. 1819, zn. van Mr. *Lodewijk Willem Carel van Renesse* en *Catharina Maria Scharphoff.*

Lodewijk **Gerard** *van Renesse* wordt **genoemd** in „De Nederl. Leeuw" 1955. kol. 80, alwaar wordt vermeld, dat hij in 1777 in een verbeterhuis was geconfineerd.

6. *Jacoba Antonia Ross,* geb. Eersel 6 nov., ged. ald. 11 nov. 1758, † jong.

Va. Ds. *Anthonius Hendricus Ross,* geb. Eersel 10 okt., ged. ald. 14 okt. 1753, Ned. Herv. predikant te Gemert 1780, te Vlierden en Liessel 1781-1818, † Deurne 3 febr. 1818, tr. 's-Gravenhage (Kloosterk.) 31 okt. 1783 *Wilhelmina Scholtus,* ged. s-Gravenhage (R.K. Kerk Casuariestraat) 6 nov. 1759, † Deurne 13 juni 1833, dr. van *Adrianus Ignatius Scholtus* en *Antonia Weidercamp.*

Men zie over Ds. *A. H. Ross:* Dr. A. R. M. Mommers, Brabant van Generaliteitsland tot Gewest, deel 11, blz. 511/512.

Uit dit huwelijk:

1. *Adriana Antonia Johanna Ross,* geb. Deurne 22 aug. 1784, † Deurne 18 januari 1818.
2. *Jacob Arnold Ross,* geb. Deurne 8 sept., ged. ald. 11 sept. 1785, luit. der art. 1808, daarna kapitein der genie, † (sneuvelt) in Rusland.
3. *Wilhelmina Odilia Ross,* ged. Deurne 20 jan. 1788, † Nuenen 4 nov. 1865.

Op haar slaat ongetwijfeld de mededeling van Ds. L. D. G. Krol, Ned. Herv. predikant te Valkenswaard, vervat in zijn in mijn bezit zijnde brief d.d. 18 februari 1903 "en gericht aan mijn vader, luidende: „Ik herinner mij dat voor 50 jaren ook in Nuenen eene ongehuwde bejaarde dame woonde die de naam van *Ross* droeg en dat de R. C. jongens of jeugd, wellicht om haar te plagen, zongen:

Ds. Ross is in de hel
Dat weten alle Geuzen wel".

IVb. Ds. *Arnold Ross,* geb. Veldhoven 28 okt., ged. ald. 3 nov. 1728, Ned. Herv. predikant te Veldhoven 1750—'83, † Veldhoven 14 april, begr. ald. 18 april 1783, tr. Veldhoven 26 juni 1753 *Dina Alida Gijsberti,* geb. Schiedam 1 febr., ged. ald. 2 febr. 1731, † Strijp 17 maart 1813, dr. van *Paulus Gijsberti,* ontvanger der convoyen en licenten te Lommel, en *Hester Hodenpijl.*

Men zie voor Ds. *Arnold Ross:* Taxandria, 35ste jrg. (1928), blz. 312/313.

Uit dit huwelijk:

1. *Ester Ross,* geb. Veldhoven 22 aug., ged. ald. 25 aug. 1754, † jong.

De manuscript-genealogie deelt mede, dat zij zou zijn overleden 25 aug. 1754; daar dit de datum van haar doop bleek te zijn, is deze overlijdens-datum, als vermoedelijk onjuist, hier niet overgenomen.

2. *Anna Catharina Ross,* geb. Veldhoven 12 jan., ged. aldaar 18 jan. 1756, † Waalre 12 febr. 1797, tr. 1° Veldhoven in 1775 *Jan Manuel Brocx,* geb. Terheijden (N.-Br.) 23 maart, ged. aldaar 25 maart 1750, subst.-secr. der Dingbank van Veldhoven, Zeelst en Blaarthem, † Waalre 3 maart, begr. ald. 11 maart 1793, zn. van *Alexander Brocx,* notaris te Terheijden, en *Maria Leenders;* tr. 2° in 1794 *Simon de Vries,* geb. omstreeks 1772, notaris te Waalre 1811-1836, burgemeester aldaar, † Waalre 2 febr. 1844, zn. van *Willem de Vries* en *Anna Maria Geene;* hij hertr. Valkenswaard 28 febr. 1802 *Charlotte Henriette Reinhold.*
3. *Hester Ross,* geb. Veldhoven 25 april, ged. ald. 30 april 1758, † Veldhoven 29 sept. 1777.
4. *Hendrik Ross,* geb. Veldhoven 24 sept., ged. ald. 24 sept. 1760, schepen in de Dingbank van Veldhoven, Zeelst en Blaarthem 1787, † na 1810.

In de bevolkingslijst van Strijp van 1810 komt *Hendrik Ross* voor als: „journalier de fabrique; sans fortune, qni. vit de son travail". In het daarop volgende bevolkingsregister van Strijp van 1830 komt hij niet meer voor; hij is echter niet te Strijp overleden.

5. *Paulus,* volgt Vb.
6. *Dina Alida Ross,* geb. Veldhoven 25 nov., ged. ald. 30 nov. 1766, † Strijp 20 nov. 1831, tr. Veldhoven 14 aug. 1787 *Wouter Holleman,* ged. Almkerk 5 maart 1769, schepen in de Dingbank van Veldhoven, Zeelst en Blaarthem 1788—'95, diaken Ned. Herv. Gemeente ald., later textielfabrikant te Strijp, † Strijp 9 okt. 1855, zn. van *Zeger Holleman,* waarsman van den Ouden Doorn, kerkmeester te Almkerk en Emmichoven, en *Jenneke Huybertsdr. Pellicaan.*
7. *Arnolda Jacoba Ross,* ged. Veldhoven 30 juli 1769.

Vb. Mr. ***Paulus*** *Ross,* geb. Veldhoven 12 sept., ged. ald. 18 sept. 1763, lid Raadvan Justitie te Batavia 1788, commissaris naar Bandjermasin 1790, plv. advocaat-fiscaal van Indië 1791, begr. Batavia (Buiten Portugees Kerkhof) 6 juni 1791, tr. Batavia 14 maart 1790 *Gesina Cornelia Schulfz,* ged, Batavia (Hollandse K.) 17 nov. 1771, † Soerabaja in 1801, dr. van Mr. *Johannes Christoffel Schulfz,* advocaat te Batavia, heemraad der Bataviase Ommelanden, en *Jacoba Grofhe: zij* hertr. Batavia 1 sept. 1793 *Herman Adriaan Nederburgh,* resident van Tegal, later rechter Rechtbank van Eerste Aanleg te Zutphen, weduwnaar van *Hermina Arnolda Bruijn.*

Zie over Mr. P. *Ross:* De Indische Navorscher, Ve jrg. (1939), blz. 8. Plaats en jaar van overlijden van G. *C. Schultz* blijken uit een acte van bekendheid d.d. 4 februari 1816, "verleden voor de Vrederechter te Zutphen, aanwezig bij de bijlagen van de huwelijksacte van haar dochter C. *J. P. Ross.*.

Uit dit huwelijk:

Carolina Johanna Paulina Ross, geb. Batavia 3 juli, ged. ald. (Portugese K.) 8 juli 1791, † Zutphen 28 febr. 1833, tr. ald. 22 febr. 1816 Prof. Dr. *Jacob Vosmaer,* geb. 's-Gravenhage 25 aug., ged. ald. (Waalse K.) 25 sept. 1783, med. doctor, hoogleraar Geneeskunde aan het Athenaeum te Harderwijk 1815—'18, daarna te Utrecht, † Utrecht 3 febr. 1824, zn. van Mr. *Willem Carel Vosmaer,* president Hooggerechtshof van Financiën en Zeezaken, en *Margarefha Nicolefta Holfius.*

Uit dit huwelijk o.a. een ongehuwde zoon: *Willem Carel Ross Vosmaer* (1821—1871).

IIIb. *Theodorus Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 27 april 1698, koopman te Maastricht, † ald. 16 okt., begr. ald. 19 okt. 1764, tr. 1 ° Vaals 2 september 1725 (ondertr. Maastricht 27 juli 1725) *Johanna (de) Lamarche,* ged. Aken 4 april 1706, begr. Maastricht (St. Jan) 3 sept. 1733, dr. van *Abraham (de) Lamarche en Johanna Römer,* tr. 2° (ondertr. Maastricht 11 juni 1734) *Elisabeth Davignon,* geb. Maastricht in 1702, † Maastricht 29 okt., begr. ald. 31 okt. 1763.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johanna Maria Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 9 juni 1726, † Maastricht 22 sept. 1798, tr. Wylre 12 mei 1760 *Jusfinus Coninckx,* ged. (als „*Justin*") Maastricht (Waalse K.) 8 jan. 1725, koopman te Maastricht, diaken Ned. Herv. Gemeente 1748, '54, '59 en regent Gereformeerd Weeshuis 1777 ald., † Maastricht 21 januari, begr. ald. (St. Jan) 24 jan. 1787, zn. van *Pierre Coninckx* en *Maria Deur.*
2. *Jacob Hendrik,* volgt IVc.
3. *Dora Alberfina Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 6 april 1732, † jong.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Arnold Jacob,* volgt IVd.
5. *Catharina Hendrina Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 26 aug. 1736, † jong.
6. *Sara Florenfina Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 21 sept. 1738.
7. Offo *Willem, volgt* IVe.
8. *Johan Ernst,* volgt IVf.

IVc. Ds. *Jacob Hendrik Ross,* ged. Maastricht (St. Jan) 30 juni 1728, Ned. Herv. predikant te Bakel 1751, te Waalre en Aalst sedert 1759, † (verdronken in de Dommel) 24 sept., begr. Waalre 1 oktober 1801, tr. Heeze 16 okt. 1753 *Anna Maria Sterk,* geb. Heeze 9 april, ged. ald. 10 april 1730, † Waalre 3 nov., begr. ald. 7 nov. 1781, dr. van Ds. *Johannes Sferk,* Ned. Herv. predikant te Heeze en Leende, en *Johanna Besoyen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johanna Theodora Ross,* geb. Bakel 10 nov., ged. ald. 10 nov. 1754, † Bakel 26 nov. '1754.
2. *Johannes Theodorus,* volgt Vc.
3. Ds. *Theodorus Ross,* geb. Bakel 30 april, ged. ald. 30 april 1758, Ned. Herv. predikant te Leende 1781, te Eersel 1792, te Veghel en Erp 1802, te Gemert 1815, emeritus 1822, † Veghel 11 nov. 1823.
4. *z 0 0 n,* niet meer in leven op 3 nov, 1781.

Bij de doop van *Theodorus* in 1758 wordt vermeld, dat hij het derde kind was, terwijl bij de doop van *Arnold Jacob* in 1761 wordt opgegeven, dat hij het vijfde kind was; bij de doop van *Daniel* ***Pieter*** in 1767 wordt medegedeeld, dat hij het zevende kind en de zesde zoon was.

Het hierboven onder 4 vermelde kind moet dus een tussen 1755 en 1761 geboren zoon zijn geweest. Blijkens het in do overlijdens-advertentie van zijn moed& opgegeven aantal kinderen, die bij haar overlijden in leven waren, was dit kind toen (3 nov. 1751) niet meer in leven.

5. *Arnold Jacob Ross,* geb. Waalre 28 okt., ged. ald. 1 nov. 1761, theol. stud. te Leiden 1781, rector Latijnse School te Gorinchem,. daarna conrector Latijnse School te Dordrecht, † Dordrecht 8 mei 1832.
6. Ds. *Jacob Hendrik Ross.* geb. Waalre 11 sept., ged. ald. 16 sept. 1764, Ned. Herv. predikant te Lommel 1791, te Boxtel en Esch sedert 1802, † Boxtel 23 januari 1821.
7. *Daniel Pieter,* volgt Vf.
8. *Offo Willem, volgt* Vg.
9. *Johanna Justina Ross,* geb. Waalre 25 maart, ged. ald. 26 maart 1775, † Utrecht 24 sept. 1851, tr. 14 sept. 1800 (ondertr, Waalre 16 aug. 1800) *Pieter Adriaan van Schermbeek,* geb. Utrecht 22 jan., ged. ald. 25 jan. 1778, notaris te Utrecht sedert 1803, † Utrecht 24 aug. 1833, zn. van *Adriaan van Schermbeek* en *Maria Judith Colla.*

Ve. Prof. Ds. *Johannes Theodorus Ross,* geb. Bakel 2 dec., ged. ald. 7 dec. 1755, Ned. Herv. predikant te Spanbroek en Opmeer 1779, te Batavia 1788, honorair professor theolog. 1808, emeritus 1822, president der curatoren en scholarchen te Batavia, redacteur van de Officiële Courant, voorzitter Bataviaas Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen, ridder Nederl. Leeuw, † Batavia 29 maart 1824, tr. Batavia 19 april 1801 *Chrisfina Diederica Dircks,* geb. Amboina 24 jan. 1768, † Batavia 24 okt. 1850, dr. van *Ernst Lodewijk Dircks,* koopman der O.I. Comp., eerste suppoost van het Generale Visitekantoor, en *Barbara Veeler,* en weduwe van *Stefanus Dominicus Oldenzeel,* tweede secretaris der Indische Regering.

Men zie voor *J.* Th. *Ross:* „Personalia der periode van het Engelsch bestuur over Java 1811—1813" door Dr. F. de Haan, blz. 633 (verscheen in Bijdragen Kon. Institunt XCII 1934) ; Nieuw Nederl. Biogr. Woordenboek 111, blz. 1097, en Biogr. Woordenboek van Oost-Ind. Predikanten, blz. 366.

Uit dit huwelijk:

Anna Maria Chrisfina Ross, geb. Batavia 21 juni, ged. ald. 4 juli 1802, † Batavia 21 januari 1873, tr. 1° Batavia 9 januari 1820 *Offo Georg Veldtman Muntinghe,* geb. Veendam 8 aug., ged. ald. 20 aug. 1786, luit.kolonel der inf. Oost-Indisch leger, ridder Militaire Willemsorde 4de kl., † Batavia 27 okt. 1822, zn. van Mr. *Lodewijk Munfinghe,* richter van het landschap Westerwolde. en *Wobbina Brechtina Nauta;* tr. 2° Batavia 14 nov. 1824 *Pieter Johannes Godefroy,* geb. Leiden 2 febr., ged. ald. (Rem. K.) 11 febr. 1798, kolonel-chef Geneeskundige Dienst Oost-Ind. Leger, ridder Nederl. Leeuw, drager Waterloomedaille, † Batavia 5 febr. 1851, zn. van *Jan Godefroy* en *Johanna de Jongh.*

Vf. Ds. *Daniel Pieter Ross,* geb. Waalre 8 febr., ged. ald. 15 febr. 1767, Ned. Herv. predikant te Rheden 1790, te Valkenswaard en Waalre 1826, emeritus 1832, †'s-Gravenhage 31 juli 1853, tr. Utrecht (St. Jansk.) 9 april 1806 *Helena Wilhelmina van Fokkenberg,* ged. Utrecht (St. Jansk.) 27 juli 1783, † Wageningen 1 mei 1832, dr. van *Johannes Dirk van Fokkenberg* en *Anna Cornelia Sfouw.*

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Maria Ross,* geb. Rheden 6 juni, ged. ald. 12 juni 1808, † 's-Gravenhage 28 aug. 1877, tr. Batavia 14 nov. 1824 *Johannes Diederik Kruseman,* geb. Amsterdam 16 maart, ged. (als *„Johan Diederich")* ald. (Evang. Luth. K.) 21 maart 1794, directeur-generaal van Financiën in Nederl. Oost-Indië 1842, gepens. 1844, ridder Ned. Leeuw, † 's-Gravenhage 13 jan. 1861, zn. van *Alexander Hendrik Kruseman,* apotheker te Amsterdam, en *Cornelia Böfger,* en weduwnaar, laatstelijk van *Chrisfina Adriana Kisf en* eerder van *Renetta Hendrica Cordes.*

JOHANNES DIEDERIK KRUSEMAN
(1794—1861).
Doek, schilder onbekend, in 1942 in de collectie Sterk-Ising te Apeldoorn.

ANNA MARIA CHRISTINA ROSS
(1802—1873),
echtgenote eerst van O. G. *Veldtman Muntinghe en* daarna van P. J. *Godefroy.*
Pastel, gesigneerd „Van Kinsbergen 1856", omstreeks 1935 bij Mejuffrouw M. J. D. van Andel te 's-Gravenhage.

ANNA MARIA ROSS
(1808—1877),
echtgenote van *J. D. Kruseman.*
Doek, schilder onbekend, in 1942 in de collectie Sterk-Ising te Apeldoorn.

2. *Johanna Diderika Ross,* geb. Rheden 15 sept., ged. ald. 15 okt. 1809, † Valkenswaard 20 febr. 1832.
3. *Johanna Jusfina Ross,* geb. Rheden 21 april 1811, † ald. 27 april 1811.
4. *Johanna Jusfina Margarefha Clasina Ross,* geb. Rheden 26 aug. 1813, † 's-Gravenhage 21 nov. 1886.
5. *Jacob Hendrik Ross,* geb. Rheden 23 juli 1815, litt. stud. te Leiden 1835, † Leiden 12 juni 1838.
6. *Otto Willem Johan Ross,* geb. Rheden 27 dec. 1816, † 's-Gravenhage 30 okt. 1834.
7. *Helena Wilhelmina Ross,* geb. Rheden 11 juli 1819, † ongehuwd na 1857.
8. *Daniël Pieter,* volgt VI.

VI. *Daniël Pieter Ross,* geb. **Valkenswaard** 21 januari 1827, tabaksplanter te Kediri, † aan boord van het koopvaardijschip „Sindbad" op reis van Java naar Nederland 27 aug. 1866, begr. te 's-Gravenhage 29 nov. 1866, tr. Kediri 4 juni 1859 *Offolina Johanna Henriëffa Raket,* geb. Palembang 14 april 1840, † Batavia 13 dec. 1872, dr. van *Jan Helfrig Raket,* controleur der inkomende en uitgaande rechten te Probolinga, en *Henriëffa Mafhilda (du Bois) de Lassosay;* zij hertr. Batavia 15 juni 1868 *Lucius Theodorus Boers,* kapitein der art. Oost Indisch Leger.

DANIëL PIETER ROSS (1827—1866) en zijn echtgenote OTTOLINA JOHANNA HENRIëTTA RAKET (1840—1872).

Uit dit huwelijk:

1. *Henrieffe Maria Ottolina Ross,* geb. Probolingo 9 mei 1860, † Batang (Pekalongan) 24 juli 1882, tr. Semarang 19 juni 1880 *Willem Schuif,* geb. Zaandam 21 april 1851, onderwijzer in Ned. Indië, † Modjokerto 15 dec. 1924, zn. van *Gerrit Schuif* en *Anna Keijzer;* hij hertr. Kediri 13 maart 1885 haar zuster *Johanna Elisabeth Ross.*
2. *Offolina Johanna Henriëffa Ross,* geb. Kediri 15 juli 1861, tr. 's-Gravenhage 29 juni 1882 *Hendrikus Schuurman,* geb. Leiden 31 maart 1860, rentmeester, oprichter Nederl. Rundvee Stamboek,. † 's-Gravenhage 14 oktober 1926, zn. van Mr. *Johan Wilhelm Schuurman,* raadsheer Hoge Raad der Nederlanden, en *Maria Catharina Elink Schuurman* ['s-Gravenhagel.
3. *Helena Wilhelmina Justina Ross,* geb. Toeloeng Agoeng 8 aug. 1862, † Apeldoorn 29 maart 1952, tr. Kediri 24 maart 1887 *Egbert David van Lennep,* geb. Deventer 8 dec. 1853, employé Koffie-onderneming Petoeng Roto (Kediri), later lid der Firma J. Koppel, kassiers en commiss. in effecten, te Apeldoorn, † Apeldoorn 17 okt. 1914, zn. van Dr. *Egbert Cornelis Christiaan van Lennep,* med. doctor, geneesheer-directeur St. Elisabethsgasthuis te Deventer, lid Geneesk. Raad voor Overijssel en Drenthe, en *Harmina Coops.*

   Uit dit huwelijk sproot o.m. een zoon Dr. Ir. *Daniel Pieter Ross van Lennep* (1888—1949), die bij K.B. d.d. 16 nov. 1908, nr. 33, vergunning kreeg zich te noemen *Ross van Lennep,* en met wie, daar hij slechts twee dochters naliet, deze naam in de mannelijke lijn is uitgestorven.
4. *Johanna Elisabefh Ross,* geb. Taeloeng Agoeng (Kediri) 27 januari 1865, † Soerabaja 2 mei 1913, tr. Kediri 13 maart 1885 *Willem Schuif,* weduwnaar van haar zuster *Henriefte Maria Oftolina Ross* bovengenoemd.
5. *Anna Maria Ross,* geb. (posthuum) 's-Gravenhage 20 febr. 1867, † jong.

Vg. *Otto Willem Ross,* geb. Waalre 1 aug., ged. ald. 6 aug. 1769, kapitein-magazijnmeester der art., † Brielle 18 mei 1831, tr. 1° in 1808 *Madelaine du Buy,* geb. Voorburg 22 febr., ged. (als „*Magdaleena*") ald. 24 febr. 1788, † Brielle 7 maart 1825, dr. van *Jean du Buy* en *Sara Adriana van Hoogenhuyze;* tr. 2° Brielle 29 nov. 1826 *Maria Jacoba du Buy,* geb. Voorburg 11 nov., ged. ald. 19 nov. 1786, † Brielle 16 dec. 1857, zuster van zijn eerste echtgenote.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johanna Sara Adriana Ross,* geb. Geertruidenberg 12 febr., ged. ald. 14 febr. 1810, † Brielle 6 aug. 1855, tr. 1° Brielle 2 aug. 1838 *Pieter Adriaan van der Bijll,* geb. Brielle 8 sept., ged. ald. 17 sept. 1809, apotheker te Brielle, † aldaar 23 juli 1851, zn. van *Pleun van der Bijll,* apotheker te Brielle, en *Maria Jacoba Dorsman;* tr. 2° Brielle 12 aug. 1852 *Cornelis Biemond,* geb. Maasland 8 april 1822, apotheker te Brielle, † ald. 26 dec. 1898,. zn. van *Ary Biemond* en *Maartje de Jong.*
2. *Arnold Jacob Ross,* geb. Den Helder 5 april 1812.

   Aangezien O. *W. Ross* (Vg), blijkens de overlijdensadvertentie, bij zijn dood vier kinderen naliet, is aannemelijk, dat deze zoon en de hieronder sub 4 'genoemde zoon toen nog in leven n-aren; deze beide zonen zijn niet te Brielle overleden.
3. *Maria Frederica Ross,* geb. Brielle 6 juli 1815, † Arnhem 17 juni 1890, tr. 1° Brielle 8 dec. 1840 *Johannes Campbell,* geb. 's-Gravenhage 16 jan., ged. ald. (Grote K.) 22 jan. 1804, le luitenant der inf., † Maastricht 22 nov. 1845, zn. van *John Campbell* en *Agnifa van*

Rijn; tr. 2° 's-Gravenhage 18 juni 1851 Dr. *Henri Frederic* (zich noemende *Henri Diederic) Goldbach*, geb. Oostende (thans België) 7 juli 1818, med. chir. et art. obstet. doctor,, off. van gezondheid, later geneesheer te 's-Gravenhage, † 's-Gravenhage 18 nov. 1853, zn. van *Johan Mauritz Goldbach*, le luitenant der inf., en *Johanna Frederika Albertina Hasselman*.

4. *Johan Marius Christiaan Ross*, geb. Brielle 24 juli 1818.

   Zie de opmerking bij zijn hierboven onder 2 vermelde broeder.

5. *Jacob Hendrik Ross*, geb. Brielle 8 okt. 1822, † ald. 2 nov. 1822.

Uit het tweede huwelijk:

6. *Johanna Jacoba Magdalena Ross*, geb. Brielle 11 juli 1828, † ald. 10 juli 1829.

IVd. *Arnold Jacob Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 21 nov. 1734, notaris te Maastricht 1756-1792, schepen van Geule, Bunde en Ulestraten 1775—'92, gezworen klerk van het Brabants Hooggerecht en van de Vroenhof te Maastricht 1783, diaken Ned. Herv. Gem. ald. 1755, '64, † voor 4 jan. 1797, tr. Wijlré 17 april 1765 *Henriëtta Margaretha Brull*, ged. (als *„Margaretha Henrietta"*) Gulpen 3 juni 1736, † Maastricht 11 januari 1823, dr. van Ds. *Petrus Florens Brull*, Ned. Herv. predikant te Gulpen, en *Sara (de) Lamarche*.

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabeth Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 17 juni 1765, begr. Maastricht 3 aug. 1767.
2. *Willemina Maria Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 18 febr. 1767, † 's-Hertogenbosch 11 dec. 1822, tr. *Gijsbertus Alexander du Bois*, † vóór 11 dec. 1822, zn. van *Paulus David du Bois*, luit. kol. der art., en *Helena Margarita Berg*.
3. *Theodora Wilhelmina Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 24 juli' 1768, † Leiden 4 nov., begr. ald. 8 nov. 1810, tr. Leiden 22 mei 1808 *Cornelis Wassenaar*, ged. Leiden (Marek.) 9 maart 1766, koopman in granen te Leiden, † ald. 23 maart 1847, zn. van *Arend Wassenaar* en *Lena van der Wolf*, en weduwnaar van *Johanna Maria Pouchain;* hij hertr. Amsterdam 20 aug. 18 17 *Gerritje Palmboom*, weduwe van *Hendrik Jansz. Blankvoort*.
4. *Johannes Matthias Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 11 maart 1770, notaris te Maastricht 1792-1822, raad van Maastricht, diaken Ned. Herv. Gem. ald. 1790, † ald. 4 mei 1822.
5. *Johanna Jacoba Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 12 febr. 1772, † Maastricht 9 jan. 1847, tr. ald. 15 Nivoise an V (4 januari 1797) Prof. *Jan Rudolph Wurstijsen*, ged. ald. (St. Jan) 27 nov. 1757, conrector der Latijnse School en professor der Centrale Scholen te Maastricht, diaken Ned. Herv. Gem. ald. 1780, † ald. 15 aug. 1820, zn. van *Johannes Rudolph Wurstijsen* en *Elisabeth Arnolds*, en weduwnaar van *Helena Geertruida Swildens*.
6. *Francina Maria Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 31 jan. 1774, † Maastricht 22 mei 1854.
7. *Florens Jacob Ross*, geb. Maastricht (St. Jan) 22 nov. 1775, notaris te Vaals 1805—'12, te Loosdrecht 1813 '14, vrederechter in het kanton Gulpen, diaken Ned. Herv. Gem. Maastricht 1797, † Maastricht 29 nov. 1833.
8. *Geerfruyd Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 20 okt. 1777, begr. Maastricht 22 juni 1778.
9. *Emerenfia Florenfina Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 25 okt. 1779, † Maastricht 29 aug. 1848.

IVe. *Otto Willem Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 7 aug. 1740, schepen van Eijsden (1782), diaken Ned. Herv. Gem. te Maastricht 1762 en '67, tr. Gulpen 28 mei 1769 *Joanna Clara van Auw*, geb. te Margraten.

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Hendrietta Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 5 maart 1770.
2. *Catharina Jacoba Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 28 okt. 1771.
3. *Wilhelmus Anfhonius Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 28 maart 1773.

IVf. *Johan Ernst Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 29 mei 1747, schoolmeester, -koster en voorlezer te Schimmert 1772-1795, burgemeester ald. (1787), armenmeester ald. 1772—'92, tr. 1° *Anna Ida Dreessens;* tr. 2° Maastricht 30 mei 1772 *Susanna Sybilla Rochett(e)*, ged. Maastricht (St. Jan) 17 febr. 1740, dr. van *Abraham Rochett* en *Maria Geertruij Stass;* tr. 3" (ondertr. Maastricht 3 dec. 1774) *Johanna Aletta Geertruijd van Gendt*, ged. Maastricht (St. Jan) 8 dec. 1728, dr. van *Johan van Gendt* en *Maria van Gelder;* tr. 4° (ondertr. Maastricht 25 nov. 1785) *Anna Geertruijd Bakker*, ged. Maastricht (St. Jan) 28 nov. 1762, dr. van *Johannis Bakker* en *Adriana Crijne*.

Het overlijden van ***J. E. Ross* werd** niet aangetroffen in de registers van Schimmert, Meerssen, Valkenburg, Maastricht en Gulpen.

Bij de doop van het kind *Maria Geertruyd Elisabeth Ross* op 7 juni 1769 werd in het doopboek aangetekend: „Dit kind is uit een huwelijk buiten 's lands tegen het Egt Reglement van Haar H. Mogd gesolemniseerd verwekt". Het nadien in 1772 te Maastricht tussen de ouders gesloten huwelijk was dus noodzakelijk in verband met de ongeldigheid van het eerder buitenslands gesloten huwelijk.

Uit het tweede huwelijk:

1. *Maria Geertruijd Elisabeth Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 7 juni 1769.
2. *Arnold Abraham Ross*, ged. Maastricht (St. Jan) 23 dec. 1770.

IIc. *Nicolaas Ross*, ged. Maastricht 15 sept. 1683, was later Rooms-Katholiek, sergeant in het regt. van de overste Dieren (1709), † na 6 dec. 1710, tr. (R.K.) Maastricht (St. Jacob) 29 aug. 1703 *Anna Marcelli* (ook wel genoemd *Nanon Marseiller*), † na 23 dec. 1709.

Uit dit huwelijk:

1 . *Johanna Ross*, ged. (R.K.) Maastricht (St. Catharina) 30 mei 1704, † jong.
2. *Johan Adolph Ross*, ged. (R.K.) Maastricht (St. Catharina) 28 okt. 1707, † jong.
3, *Johan Hendrik*, volgt IIIc.

IIIc. *Johan Hendrik Ross*, korporaal in de compagnie' van kap. Ingenhoven (1730), † na 13 nov. 1744,. tr. Maastricht 11 febr. 1730 *Anthoinette van der Loyen*, geb. te Maastricht, † na 13 nov. 1744.

Uit dit huwelijk:

1. *Joanna Ross,* ged. (R.K.) Maastricht (St. Catharina) 13 juli 1732.
2. *Nicolaas Ross,* ged. (R.K.) Maastricht (St. Catharina) 22 aug. 1734.

Het geslacht der graven von *Ross*:

Onvolledige gegevens over dit geslacht werden o.m. gepubliceerd in Deutsches Geschlechterbuch XVI, Gräfl. Taschenbuch 1911 en Nederl. Leeuw XXXVI (1918), kol. 63/64.

De hieronder volgende genealogie berust, wat de eerste drie generaties betreft, vrijwel geheel op een door de Heer W. Wijnaendts van Resandt ingesteld. onderzoek en is verder grotendeels bewerkt aan de hand van de manuscript-genealogie en naar gegevens in bovengemelde en andere gedrukte bronnen.

Volgens een door de Heer W. F. Gaymans aan mijn vader gerichte brief, d.d. Nieuwediep 23 april 1894, was het w a p e n van dit geslacht, waartoe zijn overgrootmoeder *Maria Catharina Ross* (1762-1838) behoorde — blijkens een lakafdruk in zijn bezit -: „In zilver een boom van natuurlijke kleur, ter rechterzijde een paard in natuurlijke kleur klimmend tegen de boom, ter linkerzijde een roos" De overeenkomst van dit wapen met dat van het Maastrichtse geslacht is opvallend. De tot de Pruissische adel behorende leden van het geslacht namen op grond van de adelsdiploma's het wapen van de Schotse clan *Ross* aan, t.w. „In rood drie gouden leeuwen".

1, *Hermanus Ross,* geb. te Kempen, wever, tr. (R.K.) Uerdingen 4 oktober 1626 *Christina Römer.*

> Het Katholieke trouwregister van Uerdingen, aanvangende met het jaar 1620, vermeldt:
> „4 Octob. 1626 copulati:
> *Hermanus Ross,* von K e m p en geboren,
> und *Christina Römers,* vidua cuiusdam Pistoris qui Dusburgi ad nos migraverat".

Uit dit huwelijk:

Peter, volgt 11.

11. *Peter Ross,* ged. (R.K.) Uerdingen 26 sept. 1627, burger te Duisburg 1655, tr, *Christina Radermacher,* geb. te Uerdingen,, dr. van *Peter Radermacher* en *Elisabeth van Emmerick.*

> Het Katholieke doopregister van Uerdingen, deel 1620—1715, vermeldt : „26 Sept. 1627 baptizatus filius *Hermanni* **Ross** von K e m p en, textoris u. *Christina Römers,* conjugum, nomine *Petrus".*
> De Duisburgse „Consistorial Acten" van 1635—1660 vermelden onder het hoofd „12 May 1655: Nachgesetzte Personen haben ihres Glaubens bekentniss abgelegt und also zu Glidern der Kirche uff, und angenohmen w o r d e n": „Zeugniss haben nachfolgende eingelievert :... *Peter Ross* von Urdingen u. *Christina Rademachers".*

Uit dit huwelijk:

1. *Christina boss,* ged. Duisburg (Salvatork.) 29 aug. 1655, tr. ald, 12 febr. 1690 *Gerhardt Nichklass Strunia,* weduwnaar, van Meurs.
2. *Anna Elisabeth Ross,* ged. Duisburg (Salvatork.) 12 sept. 1657, tr. ald. 3 aug. 1692 *Wilhelmus Schliiter,* j.g. van Dinslaken.
3. *Matthias,* volgt 111.
4. *Nicolaas Theodorus Ross,* ged. Duisburg (Salvatork.) 18 juni 1663, tr. ald. 9 sept. 1697 *Gertrutha Churpfennig.*

III. *Matthias Ross,* ged. Duisburg (Salvatork.) 12 maart 1659, schepen en rentmeester te Duisburg, tr. Duisburg 10 juni 1691 *Janna Maria Schlüter,* geb. te Dinslaken.

Uit dit huwelijk:

Wilhelm, volgt IV.

> Waarschijnlijk sproot uit het huwelijk *Ross-Schlüter* ook nog: Dr. *Peter Ross,* **med.** doctor. nenecsheer te Rees, tr. *Ida Luyken,* **geb.** omstr. 1700, dr. van *Rombout Luyken* **en** *Anna Catharina* **Op** *de* **Camp** (welke laatste hertrouwd was met *Werner Wilhelm Bachmann,* rentmr. en schepen te D u i s b u r g; zie Ned. Leeuw XXI (1901), kol. 168). Volgens mededeling van eerder genoemde Heer Gaymans was Dr. *Peter Ross* **de** vader **van** *Matthias Gerardus* **Ross,** afkomstig uit Duisburg, die in 1766 naar Bengalen vertrok.

IV. Ds. *Wilhelm Ross,* geb. Duisburg 20 dec., ged. ald. 27 dec. 1696, „reformierter" predikant te Isselburg 1721, te Wezel 1748—'68, † Wezel 20 januari 1768, tr. te Isselburg *Catharina Gertrud Brinkmann,* † Wezel in 1766.

Uit dit huwelijk:

1. *Dorothea Sibylla Ross,* geb. Isselburg 27 okt. 1727.
2. *Peter Wilhelm Ross,* geb. Isselburg 31 maart 1729.
3. *Johann Matthias,* volgt Va.
4. *Heinrich Gottfried,* volgt Vb,
5. *Theodor Bernhard Ross,* geb. Isselburg 29 okt. 1733, † aldaar 13 febr. 1734.
6. Ds. *Theodor Bernhard Ross,* geb. Isselburg 25 okt. 1734, „reformierter" predikant te Wallach 1759, scriba der Kleefse Synode, † 7 juli 1771, tr. in 1763 *Sibilla Wilhelmina Cramer,* geb, te Wezel.
7. *Dorothea Sybilla Catharina Ross,* geb. Isselburg 3 okt. 1736:
8. *Friedrich Jakob Ross,* geb. Isselburg 5 febr. 1739.
9. *Maria Elisabeth Ross,* geb. Isselburg 10 jan. 1745.

Va. *Johannes Matthias Ross,* geb. Isselburg 9 juni 1730, opperkoopman der O.I. Comp, en hoofd-administrateur te Hougly 1769, opperhoofd van Casimbesar 1771, directeur van Bengalen 1776—'81, directeur der Hollandse Maatschappij van Wetenschappen te Haarlem sedert 1777, † vóór 31 juli 1788, tr. in 1787 *Johanna Catharina de Schubert,* geb. Nijmegen 10 dec. 1772, † Amsterdam 25 april 1814; zij hertr. Amsterdam (Engelse K.) 20 aug. 1788 *Pieter Willem Motte,* koopman onder de Firma Motte en Comp. te Amsterdam, later bankier te Warschau.

> Zie W. Wijnaendts van Resandt, De Gezaghebbers der Oost-Indische Compagnie op hare buiten-comptoiren in Azië, blz. 49-50, en het artikel „Een vergeten Kenau uit de Franse tijd" in het maandblad Amstelodamum, **47e jg.** (1960), blz. 29 e.v.

Uit dit huwelijk:

Johan Graf *von Ross,* geb. 28 nov. 1787, verkreeg bij Pruissische „Kabinetts-Order" d.d. Berlijn 12 dec. 1816 (diploma d.d. Berlijn 9 maart 1820) met de titel van graaf erkenning van zijn oud-adellijke Schotse afkomst, † Berlijn 24 nov. 1848.

Vb. Ds. *Heinrich Gottfried Ross,* geb. Isselburg 23 mei 1732, „reformierter" predikant te Wallach 1755, te Isselburg sedert 1760, † Isselburg 22 febr. 1796, tr. *Anna Catharina Heymans,* geb. Issum 21 maart 1734, † Issdburg in

JOHANNA CATHARINA DE SCHUBERT
(1772—1814),
echtgenote eerst van *J.M.Ross* en daarna
van P. *W. Motte.*
Zilveren gedenkpenning door de Berlijnse medailleur Loos 4).

1801, dr. van Ds. *Johann Heymans*, „reformierter" predikant te Issum, en *Johanna Maria Tendering.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Catharina Ross, geb.* Isselburg 14 febr., ged. ald. 20 febr. 1762, † Hummelo 23 nov. 1838, tr. 1° Isselburg 23 mei 1791 Ds. *Johannes Theodorus Evers*, geb. in 1749, „reformierter" predikant te Rheinberg sedert 1775, † ald. 21 dec. 1795, zn. van *Harmen Evers*, kolonel en kap. der inf. in Statendienst, en *Alida Sara Tervile*, en weduwnaar van *Chrisfina Royaards;* tr. 2" Werth 28 febr. 1797 Ds. *Gottfried Gerhard Bierhaus*, geb. Wezel 12 mei 1769, „reformierter" predikant te Werth 1795, Ned. Herv. predikant te Warnsveld 1807, emeritus 1824, Ned. Herv. predikant te Elst 1826, te Ermelo sedert 1828, † Ermelo 18 oktober 1833, zn. van *Conrad Bierhaus* en *Helena Maria Schrott.*

   Ned. Patriciaat Ao. 1920, blz. 218, deelt mede, dat Ds. *J.Th. Evers* te Zutphen was geboren; zijn doopinschrijving werd aldaar echter niet gevonden.

2. *Wilhelmina Johanna Dorothea Ross*, geb. Isselburg 14 okt. 1763, † op 18-jarige leeftijd.

3. *Johanna Sibylla Ross*, geb. Isselburg 27 dec., ged. ald. 30 dec. 1765, † Vluyn bij Meurs 20 dec. 1835, tr. Isselburg 18 oktober 1790 Ds. *Heinrich Esch*, geb. Rees 25 juli 1766, „reformierter" predikant te Vluyn 1787-1833, † Vluyn 3 dec. 1845, zn. van Ds. *Heinrich Esch*, „reformierter" predikant, laatstelijk te Meurs, en *Margaretha Schellekes.*

   Over de echtparen *Esch-Ross en Hermanni-Ross* zie „Geschichte der Riibel von Elberfeld" door E. Strutz (Neustadt a/d Aisch 1956), p. 225.

4. *Catharina Henrietta Godofreda Ross*, geb. Isselburg 23 dec., ged. ald. 27 dec. 1767, † huize Rodehorst bij Wertherbruch 6 jan. 1841, tr. Isselburg 18 januari 1789 *Friedrich Wilhelm Hermanni*, geb. Millingen 9 okt. 1755, „Amtmann" te Wertherbruch, † huize Rodehorst bij Wertherbruch 19 juli 1816, zn. van *Gisbert Moritz Hermanni*, rentmeester te Millingen, en *Catharina Bahlmann.*

5. *Wilhelm Johann Gottfried*, volgt VI.

6. *Johanna Helena Friederike Ross*, geb. Isselburg 25 febr. 1777, † ongehuwd te Vluyn bij Meurs.

VI. Dr. *Wilhelm Johann Gottfried* Graf *von Ross*, geb. Isselburg 7 juli 1772, theol. doctor, „reformierter" predikant te Homberg 1793, te Budberg am Rhein 1795, later Evangelisch Luthers, bisschop en proost van de Nicolaï-Kirche te Berlijn, „General-Superintendent" voor Rijnland en Westfalen, „wirklicher Oberconsistorialrat und vortragender Rat im Ministerium der geistlichen Angelegenheiten", verkreeg Pruissische erkenning van zijn oud-adellijke Schotse afkomst en van zijn grafelijke titel d.d. Berlijn 3 maart 1830, † Berlijn 26 okt. 1854, tr. 21 september 1795 *Marie Luise Cäcilie aus'm Weerfh*, geb. Detmold 13 aug. 1778, † Berlijn 5 januari 1841, dr. van *Peter Karl aus'm Weerth* en *Maria Gertrud Aldenbruch.*

Uit dit huwelijk:

1. *Caroline* Gräfin *von Ross*, geb. 2 sept. 1796, † Meurs 1 maart 1858, tr. *von Wenzel*, luit. kol. in Pruissische dienst.

   Deutsches Geschlechterbuch XXIV, pag. 253, noot 5, noemt onder de kinderen van dit echtpaar *von Ross-aus'm Weerth de* hier onder 1 genoemde *Caroline* niet; deze wordt echter wel vermeld in de desbetreffende Gräfl. Taschenbücher. Daarentegen wordt de hieronder onder 2 genoemde dochter *Antoinette* nimmer vermeld in de Gräfl. Taschenbücher, doch wel in het voormelde Deutsches Geschlechterbuch XXIV.

2. *Antoinette* Gräfin *von Ross*, geb. te Budberg am Rhein,. tr. *Karl Christian Tendering*, eigenaar van het Rittergut Haus Ahr bij Wezel.

3. *Wilhelm Adolf*, volgt VIIa.

4. *Friedrich Wilhelm*, volgt VIIb.

5. *Luise Marie* Gräfin *von Ross*, geb. Budberg am Rhein 21 nov. 1817, † Krefeld 3 april 1890, tr, 28 mei 1838 Dr. *Friedrich Johann Heinrich Schneider*, geb. Krefeld 19 januari 1806, med. doctor, geneesheer te Krefeld, † ald. 26 juni 1868, zn. van *Johann Christian Jakob Schneider*, geneesheer te Krefeld, en *Maria Josefa Franziska Bernhardina Barbara Stoffers,*

   Zie Deutsches Geschlechterbuch, Band 45 (1924), blz. 662.

VIIa. *Wilhelm Adolf* Graf *von Ross*, geb. Budberg a. Rh. 2 sept. 1806, Pruissisch „Steuerrat", rechtsridder der Johanniter-Orde, verkreeg bij Pruissisch diploma, d.d. Berlijn 24 februari 1855 erkenning van zijn grafelijke titel, † Dresden 23 januari 1882, tr. Schweinsburg 9 juni 1838 *Adelheid Eugenie Meinhold*, geb. Schweinsburg 8 aug. 1818, † Dresden 26 dec. 1874.

Uit dit huwelijk:

1. *Luise Chrisfiane* Gräfin *von Ross*, geb. Dresden 11 maart 1843, † Dresden 11 juni 1920.

2. *Cäcilie Luise Wilhelmine* Gräfin *von Ross*, geb. Dresden 18 aug. 1854, ere-dame der Beierse Theresia-Orde, † Berlijn 30 jan. 1937, tr. Dresden 19 juni 1886 Dr. *Max Guido Franz* Freiherr *von Thielmann*, geb. Berlijn 4 april 1846, jur. doctor, Duits ambassadeur

4) Cliché welwillend ter beschikking gesteld door de Redactie van het Maandblad Amstelodamum.

te Washington 1895—'97, daarna Pruissisch „Staats-Sekretär des Reichsschatzamtes", lid voor het leven van het Pruissische Herrenhaus, ereridder der Johanniter-Orde, † Berlijn 2 mei 1929, zn. van *Franz* Freiherr *von Thielmann*, Herr auf Wilmendorff und Gardenau, ritmeester in Pruissische dienst, en *Mathilde Friebe.*

VIIb. *Friedrich Wilhelm Graf von Ross*, geb. Budberg a. Rh. 28 juli 1811, eigenaar van het Rittergut Haus Loo am Rhein, Kreis Geldern, † Dresden 6 okt. 1854, tr. Bonn 15 mei 1840 *Ida Wilhelmine aus'm Weerth*, geb. Bonn 15 mei 1818, verkreeg bij Pruissisch diploma, d.d. Berlijn 24 februari 1855, voor haar en haar kinderen erkenning van de grafelijke titel, † Liegnitz 30 sept. 1893, dr. van *Peter Friedrich aus'm Weerth*, bankier en fabrikant, Pruisisch „Kommerzienrat" te Bonn, en *Konstanze Jakobe Schneider*,

Uit dit huwelijk:

1. *Friedrich Wilhelm* Graf *von Ross*, geb. Haus Loo a. Rh. 9 juli 1841, ritmeester in Pruissische dienst, † Bonn 12 juli 1885, tr. Bonn 6 maart 1877 *Margarete Marie Luise von Bülow*, geb. Braunschweig 10 sept. 1856, † Hübenthal b. Gertenbach,, Bez. Cassel, 15 dec. 1923, dr. van *Adolf Ernst Friedrich von Billow*, majoor in Brunswijkse dienst, en *Anna Dorothea Caroline Schmìdt*,
2. *Konstanze Marie Luise* Gräfin *von Ross*, geb, Haus Loo a. Rh. 4 mei 1844, † Berlijn 30 okt. 1921, tr. Haus Loo a. Rh. 18 sept. 1862 *Friedrich Karl von Friderici-Steinman gen. von Mellenthin*, Herr auf Gassendorf und Nieder Lobendau, geb. Berlijn 15 juli 1831, kap. der art. in Pruissische dienst, † (aan zijn in de slag bij Gravelotte opgelopen verwondingen) St. Marie aux Chênes 20 aug. 1870, zn. van *Friedrich Wilhelm von Friderici-Steinman*, majoor in Pruissische dienst, en *Johanne Auguste Karoline Beseke.*

Odilia Ross en haar voorouders.,:

Een andere opgave van de manuscript-genealogie, welke rectificatie behoeft, is de afkomst van de aldaar als dochter van het echtpaar *Ross-Schliiter* genoemde *Odilia Ross*, echtgenote van Ds. *A. Staring.*

In de genealogie van het geslacht van de latere graven *von Ross* hoort bovengenoemde *Odilia* echter niet thuis; zij was de kleindochter van de uit Saksen afkomstige *Urbanus Rost*, die als zoon van *Laurens Rost* „van Dijckleven" in 1651 te Arnhem in het huwelijk trad,

Volgens „De Nederl. Leeuw" 1927, kol. 277, zou het wapen van dit geslacht zijn: „in rood een zilveren springend omziend ros".

De hieronder volgende genealogie van dit, de Ned. Her.-vormde godsdienst belijdende geslacht *Ross (Rost)*, danken wij aan gegevens, welwillend verstrekt door Mr. A. Staring te Vorden.

1. *Laurens Rost* „van Dijckleven".

11. *Urbanus Rost*, geb. in „het Landt van Saxen", eerst koetsier van de vrouwe van Arnhem, daarna bakker te Arnhem, gildebroeder 1651, gardiaan 1670 en boekhouder 1671 van het Bakkersgilde aldaar, behoorde in 1672 tot het Turfstraatse Vendel aldaar, tr. Arnhem 7 mei 1651 *Hendricksken Jacobs*, dr. van *Jacob Reynders*, gildebroeder van het Bakkersgilde te Arnhem.

De gegevens over *Urbanus Ross* zijn ontleend aan Oud-Archief Arnhem, Inv. nr. 19 (Raetsignaat), f. 138, d.d. 11 mei 1651; nr. 1477, (Resolutieboek Bakkers- en Brouwersgilde), f. 21, 56 en 58; en de nrs. 34, 63 en 3516.

111. *Gerrit Rost*, ged. Arnhem 4 juni 1652, tr. ald. 6 okt. 1672 *Gerritge Stevens*, j.d. van Arnhem.

Uit dit huwelijk:

1 en 2. *Steven* en *Laurens Rost*. beiden aged. Arnhem 22 nov. 1674.

3. *Odilia Ross*, ged. Arnhem 21 aug. 1678, † na 22 maart 1727, tr. te Gendringen (ondertr. Zutphen 8 nov. 1716, attest. naar Gendringen 22 nov. 1716) Ds. *Antoni Staring*, ged. Zutphen 7 aug. 1692, predikant te Gendringen sedert 1716, † Gendringen (vóór 12 sept.) 1740, zn. van *Jacob Staring* en *Jenneken Immink;* hij hertr. *Anna Christina Lucretia Ver Huell.*
4. *Urbanus Ross*, ged. Arnhem 2 april 1682, kapitein der inf. en plaatsmajoor van Maastricht, ouderling Ned. Herv. Gemeente 1734, '46 en '52 en regent Geref. Weeshuis 1745, '49 en '51 aldaar, † Maastricht 3 dec. 1769, tr. *Petronella Lucretia ten Hagen.*

Vermoedelijk zijn hij en zijn echtgenote identiek met „de heer en mevr. *Ross*", tesamen met de Heer *Arent ten Hage* vermeld in „De Ned. Leeuw" 1919, kol. 34.

KORTE MEDEDELINGEN,

Brits en Engels,

Ontwikkelde Nederlanders plegen in geschreven taal het onderscheid in acht te nemen tussen Nederland(s) en Holland(s). Voor genealogen en heraldici is dit een eerste vereiste. Dat de Nederlandse leeuw en de Hollandse leeuw niet identiek zijn, behoeft in onze lezerskring geen nader betoog.

Tussen Brits en Engels bestaat een analoog onderscheid, dat in wezen even nauw luistert. Opvallend is, dat velen hier te lande zich daarvan niet bewust zijn en deze termen ten onrechte als synoniemen menen te mogen gebruiken. Groot-Brittannië omvat Engeland, Schotland en Wales. Schotten zijn wel Britten, maar geen Engelsen, ook al spreken zij de Engelse taal! In de Nederlandse pers kan men uitentreuren lezen over de Engelse regering en de Engelse ambassadeur, waar kennelijk de Britse regering en de Britse ambassadeur zijn bedoeld. Is de laatste toevallig een Schot van geboorte of afkomstig uit Wales, dan zal de miskenning van zijn stamland niet nalaten hem onaangenaam te treffen.

Recente artikelen in dit maandblad zijn in dit opzicht ook niet vrij van vergissingen. *Bridges Taylor* zal geen Engels consul, maar Brits consul te Elseneur zijn geweest (LXXVII, kol. 354). In het overigens zo gedegen artikel van Mr. W. de Vries over „Een West-Europees gezelschap" heet het, dat het huwelijk van *Robert Ward Bulkley* en *Marie Catherine Bekking, 23* maart 1851 te 's-Gravenhage zou zijn gesloten in de Engelse kanselarij (LXXVIII, kol, 33). Men leze: de Britse kanselarij. Mevrouw *Bulkley-Bekking* verkreeg door dit huwelijk volgens de „Act of 1844" niet de Engelse, doch de Britse nationaliteit; de oudste kinderen van *J. A. Maas* en *Mary Ann Carter* hadden op grond van hun geboorte in En-

geland eveneens de Britse nationaliteit (LXXVIII, kol. 53 noot 35).

Ten aanzien van een juist gebruik van de termen Brits en Engels, die nu eenmaal elk hun eigen betekenis hebben, zij het een tijdschrift als „De Nederlandsche Leeuw" in het vervolg aanbevolen het goede voorbeeld te geven.

J. Fox.

Mededeling gevelversiering.

Bij een in het voorjaar aan Enkhuizen gebracht bezoek viel het mij op dat de gevel van een blijkbaar kort geleden gerestaureerd gebouw, naar ik meen de Waag, versierd was met wapenschilden. Een daarvan moest kennelijk het wapen van Holland voorstellen. Maar ..... de rode leeuw in dat wapen was in een zo ellendige bruine kleur geschilderd, dat koning Nobel meer weg had van de zielige figuur, die wij tegenwoordig in stripverhalen onder naam Olivier B. Bommel aantreffen. Ligt het op de weg van ons genootschap, hierop te attenderen?

J. H. Brakke.

Het voorgeslacht van Stoffeltge Wesselsdr, van Buyren.

In het „Fragment genealogie Van der Heul, Rotterdam"; waarin ik het bewijsmateriaal publiceerde betreffende de familie *Van der Heul,* voorkomende in de kwartierstaat van Adriaan *van der Meer* (Kwartierstatenboek, blz. 30) vermeldde ik reeds„ dat *Stoffeltge Wesselsdr. van Buyren,* de vrouw van *Egbert Jacobsz. van der Heul,* bij het opmaken van de huwelijksvoorwaarden (N 12/420) werd geassisteerd door *Marifgen Willemsdr.,* wed. van *Gijsbrechf Gerritsz.,,* haar oudoom.

Ik zal hieronder behandelen, wat ik van haar voorgeslacht weet, met de bewijsplaatsen; een „genealogie *Van Buyren" zou* n.l. voor een op zich zelf staande publicatie wat mager zijn (ik citeer de bronnen als bij gemeld artikel).

Uit N 1/224 vso en N 3/421 blijkt, dat *Stoffeltgen* is de dochter van *Neeltge Adriaensdr.,* die driemaal trouwde, n.l. eerst met *Adriaen Huybrechtsz.* (uit welk huwelijk twee zoons, *Jan* en *Adriaen Adriaensz.),* voor de tweede maal met *Wessel Jansz. van Buyeren,* stuurman (uit welk huwelijk alleen *Stoffeltgen,* die 15 mei 1592, de datum van akte N 3/421, omtrent vijftien jaar was en dus werd geboren omtrent 1577) en voor de derde maal met *Cornelis Barenfsz.*

Neeifge Adriaensdr. woonde in het huis „de Steur" op de Delftse Vaart (prot. no. 1711), door *Adriaen Huybrechfsz.* voornoemd aangekocht op 27 juli 1574 (S 485/154). In 1602 is dit huis blijkbaar een logement; *Neeltge Adriaensdr.* heet dan „waerdinne in de Steur" (N 24/111). Het pand wordt bij akte van scheiding van 30 okt. 1606 (S 492/773) door voornoemde *Adriaen Adriaensz.* toegedeeld aan *Stoffeltgen Wesselsdr. van Buyren.* Op 9 mei 1611 verkoopt *Egbert Jacobsz.* dit huis aan Jan Franszoon (S. 494/77).

Neeltge Adriaensdr. heeft een zuster, *Krijntge Adriaensdr.,* met afstammelingen (gemelde akte N 1/224 vso).

Neeltge overlijdt 14 okt. 1606 (vgl. doodboek Weeskamer en Kerkmeesters Inv. nr. 661, fol. 51, waar staat „*Neel Arryens* in de Stuer" f. 2-0-0.)

Voorts blijkt van de familieverhoudingen van *Stoffeltgen Wesselsdr.* c.s. uit S 492/779 van 10 nov. 1606 en S 492/937 van 13 aug. 1607. Bij eerstgenoemde akte geven n.l. de erfgenamen van *Gijsbrechf Gerrifsz.* voornoemd aan diens weduwe *Marifgen Willemsdr.,* erflaters helft in het huis en erve „Schiedam", staande op de Hoogstraat, Oostvierendeel buitendijks (prot. no. 267). Deze erfgenamen zijn: *Jan Cornelisz.* te Dordrecht, als man en voogd van *Annetge Piefersdr.,* die een, nagelaten dochter is van *Marifgen Gerritsdr.,* zuster van erflater, voor een derde part, *Stoffeltgen Wesselsdr.,* weduwe van *Lucas Lucasz.,* een zoonsdochter van *Agafha Gerritsdr.,* mede een overleden zuster van de erflater *Gijsbrechf Gerrifsz.,* voor een derde part: *Geertgen,* onbejaerde dochter van wijlen *Gerrit Jansz.* wiens moeder was *Gertgen Gerritsdr.,* voor de helft van een derde part, en *Martijntge* en *Marifge Piefersdrs.,* wonende te Scheveningen, dochters van *Pieters Jansz.,* mede wonende aldaar, voor de andere helft van het laatste derde part, zijnde de erfgenamen van dit laatste derde part tesamen kindskinderen van *Neelfgen Gerrifsdr.,* mede een zuster van erflater (uitvoering v. test. N 4/135).

Hieruit blijkt dus, dat de moeder van *Wessel Jansz. van Buyeren is* geweest de voornoemde Agatha Gerritsdr. (Dezelfde personen als in S 492/779 komen voor in het „Contractboek van Schepenen, S 940/fol. 4, akte van 10 nov. 1606). Bij voormelde akte S 492/937 verkopen de kinderen van *Eeuwouf Eeuwoutsz.,* als erfgenamen van *Marifgen Willemsdr.,* het huis Schiedam aan *Egbert Jacobsz.*

Gijsbrechf Gerrifsz. was schoenmaker; hij heeft een dochter *Aeltgen* gehad, die vermoedelijk vóór hem overleed en geboren was uit een andere echtgenote dan *Maritge Willemsdr.* (vgl. 'N 4/135, 4/276, 9/390), de laatste akte is het testament van voornoemde dochter *Aeltgen* d.d. 3 aug. 1603: zij is getrouwd met *Philips Adriaensz,,* schoenmaker, en benoemt haar vader tot erfgenaam, met vele legaten aan familie van vaders- en moederszijde en ook aan *Eeuwout Euwoutsz.,* voorzoon van *Maritge Willemsdr,* haar „schoonmoeder", die dus ook eerder gehuwd is geweest. *Gijsbrechf Gerritsz.* overlijdt tussen 10 juli 1606 en 5 mei 1607 (vgl. N 12/292 en N 13/51). *Gijsbrecht Gerrifsz.* was raad van Rotterdam, volgens Unger, die hem om onverklaarbare reden *Gijsbrechf Gerritsz. Trompert* noemt, van 1597 tot 1606. Voorts noemt Unger dezelfde als schepen in 1594 en 1598, regent Weeshuis in 1596/7, tresorier in 1599-1601, boonheer in 1601/2, fabriekmeester in 1602/3, burgemeester in 1604, 1605, gedeputeerde ter dagvaart in 1604/5 en weesmeester in 1606. Mr. R. Bijlsma noemt in zijn artikel „De Rotterdamsche Vroedschappen en hun bedrijf, 1588—1648", Rotterdamsch Jaarboekje 1914, blz. 82, onder no. 38: *Gijsbrechf Gerritsz.* „afkomstig uit Schiedam", zonder blijkbaar zijn ouders te kennen: hij zal daarbij wel misleid zijn door het feit,. dat *Gijsbrecht Gerrifsz.* vaak met de toevoeging „uit Schiedam" of „in Schiedam" voorkomt.

Gijsbrecht Gerritsz. verwierf het huis „Schiedam" bij scheiding van de nalatenschap van *Stoffeltgen Ariaensdr.,* weduwe van *Gerrit Gielisz.* op 16 mei 1582 (S 487/141). Behalve *Gijsbert* (zoals hij hier genoemd wordt) compareren hier *Pieter Jansz.,* als man en voogd van *Maertge Gerritsdr., Aechte Gerritsdr.,* met *Wessel Jansz.* haar zoon, als haar gecoren voocht, ieder voor een vierde part, en *Pieter Jansz.* van Schevelinghe, als getrouwd geweest met *Fokel Jansdr.,* en *Gerrif Jansz.,* ieder voor een achtste part. Gemeld pand „Schiedam" werd gekocht door *Geryt Gillissen in 1540,* blijkens een der eerste giften in het oudste giftenboek (S 481/87).

Uit een en ander blijkt, dat de (niet in gemelde kwartierstaat voorkomende) ouders van *Gijsbrechf, Maerfge, Aechtge* en *Neelfge* (of *Geertge?)* waren: *Gerryf Gillisz.* en *Christophora Adriaensdr.* (zoals zij wordt genoemd in de rentebrief van 14 okt. 1,568, S 818/176; in S 818/81 vso en 113 vso

heet zij weer *Stoffelina*). *Gerrit Gillisz.* is bij de rentebrief S 818/81 vso van 27 juni 1562 al overleden. Bij S 818/176 wordt een rente gevestigd op het pand „Schiedam" op 14 okt. 1568.

Gerrit Gillisz. koopt 14 mei 1546 nog een ander huis „after om de Rijstuin, bezijden de draybrugge". (S 481/388; prot. no. 3757 of 3748). Hij neemt er hypotheek op (dezelfde datum, S 761/99). In 1568 behoort dit huis aan *Aechte Geritsdr.*, weduwe van wijlen *Jan Claesz.* schipper; zij vestigt dan een rente op dit huis (S 818/177, 3 dec. 1568). Het pand wordt verkocht op 22 mei 1591 door *Pieter Cornelisz.* en *Ghijsbert Gerijtsz.*, als voogden van het nagelaten weeskint van *Wessel Jansz.* (S 489/382).

Uit deze akten in hun samenhang valt dus af te leiden, dat de vader van *Wessel Jansz. van Buyeren* en de man van *Aechte Gerritsdr.* is geweest *Jan Claesz. (van Bayeren)*, schipper.

Mr. O. A. van der Meer.

De Heren en **Graven van Egmond.**

In „De Nederlandsche Leeuw" van april 1959 bespreekt de heer L. J. van der Klooster de door Dr. A. W. E. Dek uitgegeven genealogie der Heren en Graven van Egmond. Hij betreurt daarin, dat de schrijver klaarblijkelijk verschillende binnen diens bereik zijnde bronnen over het hoofd heeft gezien. Wie de moeite wil nemen het volgende te lezen zal de opmerkingen van de heer van der Klooster moeten beamen.

Op pag. 9 van het door Dr. Dek samengestelde werk vangt deze de genealogie aan met *Wouter van Egmond*, die met Antonius de Gelmen het goed Albrandswaard in het land van Putten aan de abdij Ter Does schenkt. Bij een zo belangrijk geslacht als de van Egmonds mag een dergelijke aanwijzing niet verwaarloosd worden. Even een bezoek aan de bibliotheek van ons genootschap en dan blijkt dat daar de inventaris berust van archiefstukken der Hoge Heerlijkheid Albrandswaard. Uit de regestenlijst blijkt:

1. dat *Willem van Egmond*, heer van IJsselsteyn, 26 februari 1437 van Gerrit van Zijl, heer van Purmerend, de Albrandswaard koopt (Reg. 22).

2. dat *Willem van Egmond*, heer van IJsselsteyn, 22 september 1447 aan hertog Philips van Bourgondië ten behoeve van Willems bastaardzoon *Arent*, de Albrandswaard opdraagt Zou *Arent* zonder wettige nakomelingen komen te overlijden, dan vererfde het goed op *Yolenfe*, zijn zuster, en mocht deze zonder wettige nakomelingschap overlijden, dan zou het komen op *Willem van Egmond* of diens rechte leenvolger, 'alles echter behoudens de lijftocht die heer *Willem* ten behoeve van *Hillegonden Henrick Hugescoutsdochter*. moeder van *Arent* en *Yolente*, op het goed gevestigd heeft (Reg. 23).

Willem's bastaardzoon *Arend* vermeldt Dr. Dek wèl op blz. 17 van zijn boek, maar naar Yolente moeten wij vergeefs zoeken. evenals naar de naam van de moeder dezer beide bastaarden.

Op blz. 85 vermeldt de samensteller onder XI E: *Otto van Egmond van Merenstein*, gestorven 1510 en diens vrouw *Cafharina van Raephorst*, gestorven 1513.

Het Wapenboek der ridders van de Duitse Orde van d'Ablaing van Giessenburg laat ons zien dat *Otto* overleden is St, Gregoriusdag d.i. 12 maart 1510 en *Catharina* St. Luciendag d.i 13 december 1513.

J. H. Brakke.

Gruys.

(LXXVIII, kol. 5-26).

Aanvulling en verbetering:

kol. 1. 1: IV, 2 bij te voegen onder c. *Wibbema van Bijma*, lidmaat te Groningen' sept. 1659 van Coevorden.

kol. 1, 2: VIbis, 2 *Anna Lucia Julsingh* i.p.v. van Julsingha.

Mr. H. L. Hommes.

Van **Heemskerck.**

(LXXVIII, kol. 290 e.v.)

Transportregister A pag. 103a verso (verkorte inhoud): Voor schepenen van Leiden komen 10 februari 1561 *Jacob Vincenfen zoon*, snijder en *Willem Vincenten*, gebroeders, Jacob voorsz. vervangende *Damas* en *Jan*, zijn broeders, *Mees Thijsz.*, warmoesman, als man en voogd van *Belia Vincenten dochter*, en voorts Mr. *Florys van Tholl* ende *Jan Reyersz.*, voogden over de twee onmondige weeskinderen van *Vincent Dammas*, snijder, en *Neeltje Willemsdr.*, beide overleden, en verkopen Willem Cornelis, mandenmaker, alle zevende delen van een huis en erve en een kamer daar bezijden (aan Westzijde Burgsteeg).

In de kohieren 10e penning wordt *Vincent Dammas* als eigenaar-bewoner vermeld in 1544, 1557 en 1559.

Jacob Vincentsz. is in 1573 bogaertman; is getrouwd geweest met *Maritje Willemsdr.*, waarvan 2 zoons: 1564: *Isaac* en 1566 *Jacob*. Hij hertrouwt dan *Margriet Cornelisdr.* en sterft kort daarop.

Volkstelling 1574 geeft Hogewoert: *Grietje, Jacob Vincenten Wed. 4* personen". Ook in 1581 woont zij op de Hogewoert, als lindelakencoopster, doch de zoons zijn blijkbaar elders, mogelijk *Isaac Jacobs*, knecht bij Cornelis Pietersz., timmerman, Noordeinde en *Jacob Jacobs*, leerjongen bij Claes Jans, lindewever, Nieuwsteeg. *Isaac Jacob Vincentsz.* vinden wij terug als neve van de weeskinderen van *Willem Vincentsz.* in 1594 en bij hoofdgeld 1622 in de „vier huysen" aan de plaatse van de Viscapel als *Isaac Jacobsz. van Heemskerk* met *Claesje Harmensdr*, Voor de kinderen van *Willem Vincentsz.*, wonende Apothekersdijk tussen Vrouwesteeg en Bostelbrug, in 1574: *„ Willem Senten*, moesman, 5 personen", raadplege men de stamboom op kol. 297/8.

Vincent Willemsz. is in 1594 schuytvaerder. De naam *van Heemskerck* verschijnt dus bij de kleinkinderen van *Vincent Dammasz.* en *Neeltje Willemsdr.* Het optreden van *Jan Reyers* wijst op verwantschap.

M.i. is *Neeltje Willems* een dochter van *Willem Reyersz.*, de latere deken van Den Briel, of van een mogelijke oude *Willem Reyersz.* Een *Willem Reynersz.* wordt namelijk aangetroffen bij het bongeld in 1502, voor 16 rynsgulden, een vrij hoog bedrag. *Jan Reyer Dircksz.* betaalt 9 rg. Ook komt hij voor in de lijst uit ongev. 1520 als schutter, hij woont Nieuwe Rijn in de buurt van de Korenbrug.

Ir. A. F. de Graaff.

BOEKBESPREKING+

Die Göttinger Bürgeraufnahmen, 1. Band 1328-1 640, bearbeitet von Heinz Kelterborn. Heinz Reise Verlag, Göttingen 1961.

Uitgegeven door het „Genealogisch-Heraldische Gesellschaft in Göttingen" en ingeleid door de Stadtarchivdirektor

i. R. Dr. Wilhelm van Kempen, vormt dit boek het eerste deel van een serie, waarin de „Göttinger Bürgeraufnahmen" van 1328 tot 1918 zullen worden gepubliceerd.

In het Stadtarchiv van Göttingen bevinden zich vijf delen „Bürgerbücher", welke het tijdperk 1328-1879 omvatten, en een alfabetische „Bürgerrolle", lopende tot 1918. Met een eenvoudige publicatie van de tekst daarvan kon echter niet worden volstaan, omdat de boeken vele hiaten vertonen, terwijl in de loop der tijden de burgers op onderling zeer afwijkende wijze werden geregistreerd. Men heeft daarom, uitgaande van de tekst van de „Bürgerbücher", de ontbrekende gegevens zoveel mogelijk uit andere bronnen, zoals de „Kämmerei-Rechnungen e.a., aangevuld en gepoogd bij elke burger steeds de volledige naam, beroep, plaats van herkomst en het aan „Bürgergeld" betaalde bedrag mede te delen. Deze uitgave vormt mitsdien ook een belangrijke bron bij demografisch en sociologisch onderzoek. Het voornemen is, om de periode 1641—± 1800 in Band 2 te behandelen en in dat tweede deel tevens een register op de beide eerste delen op te nemen.

Het onderhavige, bijna 300 bladzijden tellende, eerste deel is voor de prijs van D.M. 28,— in de handel.

Aktuelle Themen zur Genealogie, Heft 1, Die 8. Tagung der Deutschen Arbeitsgemeinschaft genealogischer Verbände in Kassel 1956. C. A. Starke Verlag. Glücksburg/Ostsee 1957.

Deze eerste aflevering van een door de „Deutsche Arbeitsgemeinschaft genealogischer Verbande" uitgegeven serie, bevat een aantal bijdragen van algemeen genealogische strekking, hierin worden o.m. behandeld „Der gegenwärtige Stand der Genealogie als Wissenschaft", „Erfahrungen bei der Anlage von Dorfsippenbüchern", „Kirchenbuchverkartungen und Dorfsippenbücher in alter und neuer Sicht", „Bestattungsformen und Bestattungsbräuche im 17. und 18. Jahrhundert". In een artikel „Unebenbürtige Nachkommen der Dynasten v. Eppstein bis zur Gegenwart", verstrekt Dr. Rudolf Fussgänger bewijzen voor de afkomst van een zeer uitgebreid en thans nog te Weilmünster voortlevend geslacht ***Eppstein*** uit ***Heinrich Eppstein,*** geb. ± 1435, Amtmann te Königstein, bastaardzoon van ***Eberhard III von Eppstein-Königstein*** en *Hebele Glauburg.*

Dit 56 bladzijden tellende en met 4 platen geïllustreerde „Heft" is voor de prijs van D.M. 3,30 verkrijgbaar

Aktuelle Themen zur Genealogie, Heft 7, Neuzeitliche Darstellungsformen familiengeschichtlicher Forschungsergebnisse, von Gottfried Roesler. Verlag Degener & Co., Neustadt an der Aisch 1960.

In dit boekje worden de verschillende wijzen, waarop de resultaten van genealogische nasporingen in druk vastgelegd kunnen worden, behandeld. Aan de hand van de eerste twaalf delen van de uitgave „Deutsches Familienarchiv" bespreekt de schrijver op kritische wijze de voor- en nadelen, aan de verschillende systemen verbonden, en wijst hij op de minimumvoorwaarden, waaraan een genealogische publicatie moet voldoen. Zo worden achtereenvolgens de verschillende systemen voor het opstellen van een kwartierstaat, een genealogie en een parenteel uitvoerig en aan de hand van voorbeelden toegelicht, terwijl vervolgens de talrijke andere belangrijke factoren, zoals bronnenvermelding en bronnen-kritiek, afbeeldingen, diagrammen, statistieken e.d., worden behandeld.

Aan een ieder, die een publicatie op genealogisch gebied voorbereid, kan de lezing van dit 47 bladzijden tellende en D.M. 3,30 kostende boekje ten zeerste worden aanbevolen.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

de Bethoncourt (de Bethancourt?). *Chaquin **Peter Christoph de Bethoncourt*** was omstreeks 1754 kapitein in 111 Waldeck-Holl. Bataljon. Wie kan mij nadere gegevens omtrent deze officier verschaffen zoals datum aanstelling, leeftijd op die datum, plaats van herkomst, enz.?

Rotterdam. J. H. BRAKKE.

Hamel(l)+ Op acte van Zijne Hoogheid den here Veldmaarschalk Hertog Louis van Brunswijk van den 26 July 1763 wordt tot capitein commandant in het regiment van kolonel Jan Marius de Salve „gedestineert naar de Berbice" benoemd ***A. van Hamel.*** Aldus de Index op het Commissieboek 1749-1766 Littera H 14 van de Raad van State (folio 152 verso). Op folio 178 verso wordt vermeld dat commissien zijn gedepecheert, o.a. voor ***Anthony Hamel,*** nu zonder „van". Op 19 december 1765 wordt een commissie gedepecheert „Voor ***Anthony Hamel*** tot capn. van een comp in 't selve Regimt in plaats en mids het overlijden van C. Ch. Pusch, welke plaats hij al bediend heeft zedert den 22 Febr. 1764". Op 8 december 1776 wordt opnieuw een commissie gedepecheert voor Anthony Hamel „tot capitein van eene compagnie Musquetiers onder het tweede Battn. van het Regiment Mariniers van den Collonel Fourgeoud, welke plaats hij al bediend heeft zedert 5 Decembr. 1776".

In de Index Commissieboek Titulair van den Raad van State 1747-1790 Littera H 17 vinden wij tenslotte op folio 140 verso: „27 October 1773 tot Capitein supernumerair bij het Battn. van den Collonel Fourgeoud geëmployeert tot de expeditie naar Suriname, welke plaats hij al bediend heeft zedert 24 Oct. 1773. Op dato eed gedaan".

Men zie over zijn militaire verrichtingen J. C. Mollema „Geschiedenis van Nederland ter zee", 4 delen, Amsterdam, deel 3 (1941) pag. 315 en 318. Mollema spreekt van majoor ***Anthony** Hamell,* met dubbele 1 dus, en zonder „van". Dit laatste blijkt juist te zijn.

Wie is deze man eigenlijk?

Enkele toevallige vondsten kunnen belangstellenden op weg helpen. Op 1 februari 1783 verschijnt hij voor een Haagse notaris als „*Anthony Hamell,* majoor bij de armee van de Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden" [1].

Even eerder heet hij „Gewezen commandant der Colonie de Berbice" en noemt dan als zijn nog levende huisvrouw *Petronella **van den** Ende* [2]. Volgens het gemeentearchief van Bergen op Zoom [3] wordt op 15 januari 1773 aldaar uit dit echtpaar R.K. gedoopt ***Maria** Bernardina* en op 24 mei 1774 eveneens R.K. ***Maria** Anna Antonia*. De vader wordt Arnhemiensis en de moeder òf Bergazomensis òf Bergensis ad zomam genoemd.

Verder is er nog op 23 september 1777 een R.K. doop in de

1) Gemeentearchief 's-Gravenhage not. 4555 pag. 430.
2) Idem, pag. 426.
3) Naamlijst R. C. gedoopten 1.750-1810.

Sint Jan te 's-Hertogenbosch van *Johanna Aetronella* [4]. Tenslotte overlijdt op 3 maart 1784 te Bergen op Zoom een *Maria Bernardina Hamel.*

Is er al meer bekend? Misschien levert een onderzoek te Arnhem iets op.

Utrecht. J. L. HAMEL.

de Kleijn, (LXXVI 218).

1. *Hendrika 'Cecilia de Kleijn,* geb. Katwijk 13 april 1808, † Renkum 5 april 1886.

Ouders:

2. *Jacobus de Kleijn,* kleermaker, ged. Utrecht 28 nov. 1783 † Katwijk 7 april 1830, tr. Utrecht 8 aug. 1805
3. *Anna Josina van Megerse,* ged. Utrecht 23 aug. 1778, † Katwijk 7 nov. 1852.

Grootouders:

4. *Johannes de Kleijn,* ged. Utrecht 16 nov. 1760, † ald. 11 dec. 1804, tr. Utrecht 14 aug. 1781
5. *Cornelia Verhoeff,* vroedvrouw, ged. Utrecht 21 febr. 1764, † te?
6. *Laurens van Megerse,* ged. Utrecht 24 aug. 1738, † ald. 6 nov. 1808, tr. Utrecht 26 dec. 1767
7. *Cecilia Hendrika van Dulmenhorst,* ged. Utrecht 22 apr. 1742, † ald. 19 jan. 1829.

Overgrootouders:

8. *Kaspar de Kleijn,* schoolmeester, ged. Utrecht 27 april 1727, † ald. 9 nov. 1788, tr. Utrecht 2 juli 1754
9. *Gijsbertje van Swol,* ged, Utrecht 18 juni 1730.
10. *Jacobus Verhoeff,* ged. Utrecht 5 okt. 1739 (Oud Kath.), † ald. 14 sept. 1795, tr. Utrecht 28 april 1763
11. *Catharina Pieternella van Senus,* ged. Utrecht 17 nov. 1743, † ald. 18 juli 1803.
12. *Evert van Megerse,* ged. Nijmegen 16 okt. 1712, tr. Utrecht 2 maart 1738
13. *Lijsbeth Felix,* ged. Utrecht 25 maart 1716, † ald. 24 sept. 1752.
14. *Berend van Dulmerhorst,* ged, Arnhem 2 april 1714, tr. Utrecht 12 dec. 1736
15. *Jannetje van Menen,* ged. Zuilen 10 mei 1710.

Betovergrootouders:

16. *Johannes de Kleijn,* tr., als wedr. van *Johanne van Tilborg* († *26* sept. 1721), Utrecht 14 mei 1722
17. *Anna van Straten,* ged. Utrecht 29 okt. 1704, † ald. 30 aug. 1773.
18. *Albertus van Swol,* tr. Utrecht 29 maart 1705
19. *Catharina Houw,* † Utrecht 7 juli 1750.
20. *Cornelis Verhoeff,* † Utrecht 7 juni 1754, tr. Utrecht (voor schepenen) 7 juli 1725
21. *Arnolda de Morie.*
22. *Johannes van Senus,* tr, Utrecht (voor schepenen) 30 dec. 1730
23. *Adriana Anjelier.* † Utrecht 14 febr. 1771.

4) Klappers doopregisters alle kerken van 's-Hertogenbosch, deel 68 (1765-1788).

24. *Volkert van Megerse,* gardecorps Prins van Oranje, tr. Nijmegen 27 dec. 1.705
25. *Dorothea van Rijne.*
26. *Barend Felix* (zijn moeder is *Lysbet Dirks).* † Utrecht 3 juli 1744, tr. Utrecht 11 maart 1696
27. *Johanna de Vries,* † Utrecht 10 nov. 1723.
28. *Simon van Dulmerhorst,* tr. Oosterbeek 28 febr. 1712
29. *Janneken Bod Jansdr.,* weduwe van *Barend van Lent.*
30. *Claas van Meenen,* tr. Zuilen 29 nov. 1705
31. *Anna Maria Pelle,* van Delden.

De ouders van de hierboven vermelde *Anna van Straten* (17) waren:

34. *Caspar van Straten,* soldaat, tr. Utrecht (voor schepenen) 17 nov. 1703
35. *Henrijntje Ploot.*

De niet-Utrechtse gegevens werden beschikbaar gesteld door Mrs. Parqui en Rueb.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Cruijff, (LXXVIII 8, 115). Het antwoord, medegedeeld in k. 115. behoeft aanvulling en op sommige onderdelen correctie (o.m. zijn de doopdata van alle kinderen van *Willem Jansz. Cruijff* onjuist).

De gegevens over de eerste drie generaties behoren als volgt te luiden:

1. *Jan Corneliszn. Croef* (later *Cruijff),* † na *4* maart 1636, tr. Amersfoort 24 aug. 1585 *Deliana Tonis,* beiden van Amersfoort.

   Kinderen:

   1. *Sophia (Fijsje) Cruijff,* tr Amersfoort 26 maart 1615 *Gijsbert Gijsberfszn. van Bommel,* ruiter, wedr. van *Teuntje Henrixs van Ingen* (met wie hij op 4 nov. 1610 was gehuwd). Uit dit huwelijk een dochter *Stijntje van Bommel,* die tr. Amersfoort 2 mei 1641 *Frederick van der Burch.*
   2. *Willem,* volgt 11.
   3. *Gerbrecht Cruijff,* tr. le Amersfoort 20 febr.-4 mrt. 1636 (met att. van Woudenberg) *Aelbert Maesz* (later *van Rijckholt),* j.m. van Amersfoort (getuigen haar vader *Jan Cornelisz. Cruijff en* zijn moeder *Janneken Maeszn.);* tr. 2e Amersfoort 20 nov., Nijkerk 5 dec. 1652 *Kil Gerrits,* ged. Amersfoort 10 juni 1628, zoon van *Gerrit Killen* (van der Nikarck) en *Elisabeth Elberts* (die op 29 mei 1618 te Amersfoort waren gehuwd; deze ouders van *Kil Gerrits* blijken uit een testament van *Gerbrecht Cruijff* van 12 dec. 1663, notaris C. van Ingen A-serie); tr. 3e Amersfoort 21 maart-8 april 1662 *Frans Peters van (den) Doorncamp,* zoon van *Peter Jans,* boterkoper.

      Gerbrecht Cruijff compareert in tal van Amersfoortse notariële acten: o.a. C. van Ingen A serie 12 juni 1661, 17 febr. 1663, 12 dec. 1663; A. van Brinckesteyn A serie 13 juli 1667, 22 okt 1668, 18 dec. 1669, 15 dec. 1670, 8 jan. 1674, 8 april 1652, 16 april 1685 (boedelscheiding), 8 maart 1692; A. Schut 5 febr. 1680; R Saab A-serie 23 juni 1677. Uit deze acten (veelal testamenten) blijken vele filiaties. In die van 12 jnni 1661 testeert zij als weduwe van *Kill Gerrits; zij* noemt daarin o.m. *Foeysgen Willems Cruijff,* haar nicht; *Foeysgen van der Burch,* haar nicht; *Stijntje Gijsberts van Bommel,* haar nicht en nagelaten dochter

van haar zuster *Foesje Jans Cruijff; Gerbrecht van der Burch,* haar nicht en dochter van *Stijntje van Bommel,* en voorts *Jan, Heymen, Anthonius, Gijsbert* en voorn. *Foeysgen* haar neven en nicht, kinderen van haar overleden broeder *Willem Jans Cruijff.*

11. *Willem Jans Cruijff,* kistenmaker, tr le Amersfoort 4-12 mei 1622 *Aeltje Goossens,* dochter van *Gosen Everts.* (Zij testeerde (ziek) 7 juli 1622, not. J. van Ingen A-serie, en noemt dan haar broeder *Evert Gosens;* haar oom *Willem Rutgers van Lielaer;* haar mans moeder *Deliana,* huisvrouw van *Jan Cornelis Cruijff; Fijsje* e n *Geerborch Jansdrs.,* haar mans zusters, en haar vader *Gosen Everts);* tr. 2e Amersfoort 2-10 nov. 1622 *Neeltje Jansdr.,* j.d. van Voorthuizen (huw. voorw. 18 okt. 1622, not. J. van Ingen B-serie, daarin als getuigen voor de bruidegom *Gijsbert Gijsberts van Bommel, Gerrit Cornelis, Jan Jans Mom* (die als j.m. van Scherpenzeel op 22 juni 1606 te Amersfoort was gehuwd met *Jannetje Teunisdr.)* voor bruidegoms vader *Jan Cornelis Kruijff.* Mutueel test. 2 nov 1629 not. J. van Ingen); tr. 3e Amersfoort 3 juli, att. naar Renswoude 20 juli 1651 *Maria Eeckhout,* weduwe van *Jan Pastel* [1]). Boedelscheiding 2 juli 1655, not. D. van Romare B-serie, waarin genoemd als *Willem's* meerderjarige kinderen: *Jan, Hendrik, Heymen, Antoni, Gijsbert, Dirk* (uitlandig) [2]) en zijn minderjarige dochter *Feusge* (zie ook D. van Romare A-serie 21 mei 1658)

Kinderen uit het tweede huwelijk (zie ook not. C. Caen 26 mei 1660):

1. *Jan,* volgt 111 A.
2. *Hendrik,* volgt 111 B.
3. *Heymen,* volgt 111 C.
4. *Anthonie,* volgt 111 D.
5. *Gijsbert,* volgt 111 E.
6. *Dirk,* ged. 17 maart 1636 (2 juli 1655 uitlandig).
7. *Sophia (Foeysge, Fuysje),* ondertr. Amersfoort, gehuwd te Hoevelaken, 14 aug. 1659 *Jacob van Neck,* j.m. van Nijkerk (not. B. Hagen A-serie 16 juni 1685).
8. *Evert,* ged. 6 april 1640.

De doopdata van *Anthonie en Sophia werden* te Amersfoort niet gevonden.

III A *Jan Willemszn. Cruijff,* ged. Amersfoort 12 okt. 1624 (als kind van *Willem Jansen,* kistenmaker); tr. le ondertr. Amersfoort 15 maart, att. naar Kuilenburg 4 juni 1652 *Elisabeth Peters (Wachtmeester),* geb. te Kuilenburg: tr. 2e Amersfoort 7-25 aug. 1663 *Bregje Jans de Haan van Sittert.* Zij testeren 10 okt. 1669 voor not. W. Visscher Zie ook not. A. van Brinckesteyn A-serie 16 apr. 1685 en B. Hagen A-serie 27 jan. 1686.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelia,* ged. 17 juni 1658; tr. Amersfoort 19 mei 1684 *Evert van der Burgh* (boedelscheiding 17 jan. 1725, not. S. van Brinckesteyn A-serie; Weeskamerarch. no. 1 29 sept. 1706).

Uit het 2de huwelijk:

2. *Diliaan,* ged. 10 apr. 1664

[1]) Huw.voorw. *Jan Stevens Pestel en Mayken Jans van Eeckholt 19* febr. 1625 not. J. van Ingen B-serie.

[2]) Wij zijn zoekende naar nadere gegevens en voorouders van een *Dirk (de) Kruijff,* uit Leimuiden, wiens zoon Jan in 1680 met att. van Leimuiden naar Oude Wetering vertrok en welke *Jan* gehuwd was met *Hendrickje Jacobs van Kouwenhoven.*

3. *Willem,* ged. 4 juli 1665, kuiper, tr. Amersfoort 25 juli 1700 *Anna Caspers (van Birckeveer)* (test not. R. Saab A-serie, 11 okt. 1702; idem not. J. de Goeye 22 febr. 1708; zie ook not. A. van Brinckesteyn A-serie 12 okt. 1684 en Weeskamerarch. no. 1 22 nov. 1717).

111 B. *Hendrick Willemse Cruijff,* ged. 19 okt. 1626 (als kind van *Willem Jansen,* kistenmaker), † vóór 21 mei 1658 (not. D. de Romare A-serie) , tr. Amersfoort 30 juli 1646 *Engeltje Willems,* jd. van Deventer, dan beiden won. te Amsterdam.

111 C. *Heymen Willemsz. Cruijff,* ged. 24 maart 1629, wijnkoper, tr. Amersfoort 5 febr. 1661 *Henrina van Detten,* van Utrecht, weduwe van *Aelbert van Stellingwerff.* Uit dit huwelijk een dochter: *Cornelia,* ged. 10 maart 1661 (not. W. Visscher 9 april 1669; 20 jan. 1670; B. Hagen A-serie, 6 juni 1680, 22 dec 1686, alsmede 31 dec. 1679 waaruit blijkt dat zij huur te vorderen had van een aan *Nicolaas Nahuysen* (zie voor hem Ned. Leeuw 1961, k. 261), verhuurd huis in de Donkerstraat te Utrecht).

111 D. *Anthonie Willemszn. Cruijff,* woonde in de Crommenstraat en † te Amersoort 15 okt. 1691 (not. B. Hagen B-serie 21 okt. 1691), was mr. glazenmaker en tr. Amersfoort 10 aug.-1 sept. 1650, att. naar Renswoude, *Hilletje Teunisdr.,* van Amersfoort, won. te Amsterdam+ (not. B. Hagen A-serie 1 juni 1685, 5 mei en 22 dec. 1686). Uit dit huwelijk 10 kinderen, gedoopt tussen 1651-1670. o.a.:

1. *Cornelia,* ged. 1 juni 1651, tr. met consent van haar ouders d.d. 30 maart 1681 (not. B. Hagen A-serie) *Arendt Sluyter,* beiden won. te Amsterdam.
2. *Johannes,* volgt IV A.
5. *Deliaan,* ged. 13 dec 1657, tr. met consent van haar ouders d.d. 13 okt. 1686 (not. B. Hagen A-serie) *Adrianus de Graaff,* beiden won. te Amsterdam.

IV A. *Johannes (Jan) Anthoniszn. Cruijff,* ged. 31 aug. 1653; deurwaarder en mr. glazenmaker te Amersfoort, tr. ald. 28 maart 1687 *Aefje (Agatha) Verhoeff* (not. B. Hagen A-serie 6 febr. 1693; not. A. van Veerssen 17 jan. 1749 uitvoerige boedelscheiding; Weeskamerarch. no. 1, 7 febr. 1739).

Uit dit huwelijk 16 kinderen, gedoopt tussen 1688-1704, o.a:

7. *Agatha,* ged. 29 maart 1694, tr. Amersfoort 5 mei 1716 *Jan van Ling.*
9. *Anthony,* volgt VA.
10. *Reinier,* volgt V B.
15. *Jacob,* ged. 17 'aug. 1703, test. 5 april 1743 als j.m. (not. A. van Veerssen).

V A. *Anthonie Janszn. Cruijff,* ged. 1 mei 1696, tr. Amersfoort 12 mei 1730 *Mechteld Aleyda van Bemmel,* ged. 15 okt. 1709, dr. van *Pieter* en *Maria Cornelia Boor,* (Huw. voorw. 21 april 1730 not. A. van Bemmel: zie ook bij deze notaris 31 aug. 1772, 5 aug. 1772, 5 aug. 1722 en 1 april 1740; weeskamerarch. no. 1, 7 juni 1740 en 7 febr. 1739, 19 nov. 1772).

Uit dit huwelijk 4 kinderen, ged. tussen 1732-1740, t.w. *Agatha, Maria Cornelia, Maria* en *Jan.*

V B. *Reinier Janszn. Cruijff,* ged. 22 aug. 1697, tr. Amers-

foort 22 'dec. 1730 *Orselina van 't Hoff,* ged. 22 febr. 1704, dr van *Hendrikus* en *Susanna Anthonis.* (not. **A.** van Bemmel 24 jan. 1733 en not. A. van Veerssen, 16 aug. 1749).

Uit dit huwelijk werden 7 kinderen gedoopt tussen 1731-1744.

III E. *Gijsbert Willemszn. Cruijff,* ged. 1 dec. 1633 als zn. van *Willem Jansen.* Hij is dus identiek met degene, die onder III wordt genoemd in kolom 116. Zijn eerste vrouw *Maria Barfholomeusdr, Visschers* was afkomstig uit Kuilenburg. Zij wordt 20 nov. 1681 (not. B. Hagen) *Maria Piscafor* genoemd. Zou zij misschien behoren tot het in Ned. Patr. XIII behandelde Culemborgse geslacht *Visscher?* Zijn tweede vrouw droeg als geslachtsnaam de naam *„Bil"* en was afkomstig uit Nijkerk. Op 27 jan. 1675 houdt Gijsbert boedelscheiding met zijn onmondige kinderen *Bartholomeus, Wilhelmus, Anna, Cornelia* en *Deliana* (momberS zijn broeder *Anfhonie Cruijff en Gerrit Steeman,* won. te Kuilenburg) en op 30 jan. d.a.v. sluit hij huw.voorw. met *Elisabeth Bil* (not. A. van Brinckesteyn B-serie). De in k. 116 'onder 111, 2 genoemde zoon *Jan* was blijkbaar in 1675 niet meer in leven en kan dus geen stadsglazenmaker zijn geweest en is blijkbaar verward met de hierboven onder IV A genoemde *Jan Cruijff Anthoniszn.*

(not. B. Hagen A-serie 14 sept. 1684, 27 jan. 1686, 28 jan. 1697, 24 mei en 21 nov. 1698, 1 april 1668, not. A. van Brinckesteyn A-serie 16 april 1685, 8 maart 1692 en Weeskamerarch. no. 1 4 juli 1698).

Behalve de in k. 116 genoemde kinderen *Bartholomeus, volgt* IV B, en *Jan,* behoort tot de 8 kinderen uit het eerste huwelijk nog *Anna,* tr. Amersfoort 1688 *Lambertus de Vroe.*

IV B. *Barfholomeus Gijsbertszn. Cruijff,* ged. 5 sept. 1658. Hij verklaart op 18 aug. 1688 1/5 deel van zijn moeders goed van zijn vader *Gijsbert te* hebben ontvangen. (Not. B. Hagen A-serie). Zijn vrouw *Geertje Jans* hertr. Amersfoort 4 april 1699 met *Willem Evertse.*

Hij had weliswaar de onder IV, 7 (k. 116) genoemde zoon *Anthony,* doch niet deze huwde m.i. met *Mechteld van Bemmel,* maar de hierboven onder VA genoemde *Anthony Jans. Cruijff.*

Zijn zoon *Heymen,* volgt **V C.**

V C. *Heymen Bartholomeuszn. Cruijff,* ged. 30 nov. 1684 (=V; k.116). Inderdaad had hij o.a. een zoon *Rijk,* doch dat deze te Amersfoort op 24 aug. 1716 werd gedoopt, heb ik ook na herhaald onderzoek niet kunnen vinden. *Heymen Cruijff* wordt grootvader paternel genoemd van de kinderen van *Rijk* voornoemd en was voogd over diens kinderen *Heymen* en *Rijk* (laatstgenoemde ged. op 2 maart 1749 en niet op 5 mei 1747) bij Geertruy van *Doeverden* (not. A. Methorst 5 mei 1749). Zijn zoon *Rijk volgt* VI A.

VI A. *Rijk Heymenszn, Cruijff, geb.* tussen 1715-1719, tr. 2e *Geertruy van Haaften (van Hoften)* op 11 mei 1749 te Amersfoort (acte van momberschap en seclusie, d.d. 10 juni 1778 not, A. Methorst, werd op 10 febr. 1779 aan de Weeskamer getoond). De in k. 117 onder VI A, 3 t/m 10 genoemde kinderen zijn dus uit dit tweede huwelijk. De dochter *Jannetje* werd niet op 2 maart 1749 doch op 13 febr. 1750 gedoopt.

Hun zoon *Hendrik* (VIIa.) overleed te Amersfoort 30 mei 1831 en was poelier van beroep; zijn vrouw *Aleyda Docter* † aldaar 11 maart 1847.

Utrecht. W. **A.** WIJBURG **JR.**

Langeney (LXXVIPI 275). Volgens Ferwerda, Adelijk Wapen-Boek, I, i.v. *Plettenberg,* heeft zich „in het begin der 16de eeuw een telg verspreid in het Hertogdom Gulik, die wel het zelve wapen bleven voeren met de overige", doch die de „ornamenten" enigszins gewijzigd hebben: de struisveren rijzen niet recht, doch halve-maansgewijze uit de helm op. (In, deze vorm in het wapen in het geciteerde boekwerk opgenomen). Wellicht is aan de hand van dit wapen na te gaan of *Caspar Dietrich van Plettenberg tot* de Gulikse tak behoort en/of Langeney in bedoelde streek is gelegen

's-Gravenhage. B. **J.** BUMA.

Eangeney (LXXVIII 275). Mogelijk is, dat hier Langenei bedoeld wordt, een klein dorp in de Gemeinde Kirchhunden in Sauerland (Nordrhein-Westfalen). Het Staatsarchiv in Düsseldorf zal zeker kunnen mededelen, of dit Langenei omstreeks 1689 in het bezit van een lid van het geslacht *von Plettenberg* was.

Hamburg. Niederländische Ahnengemeinschaft e. V.

van der Meer, Gezocht gegevens betreffende *Dirck van der Meer,* een der bij Gosses, Welgeborenen en Huislieden., p. **113,** genoemde 12 welgeborenen in Zevenhuizen (Schieland), zie n.l. de sententie van het Hof van Holland, 4 april 1538 (Archief Hof, inv. no. 502, sententie no. 186). Hij moet dezelfde zijn als Heere *Dirick Adriaensz. van der Meer,* vermeld in de Enqueste van 1494 (ed. Fruin, 1876, p. 227), toen (in 1494) 27 jaar oud, dus geboren omstr. 1467.

Gevraagd nadere gegevens over voornoemde *Dirck Adriaensz. van der Meer,* waaruit o.a. zou kunnen blijken, wat hij te Zevenhuizen deed, met wie hij gehuwd was en wie zijn afstammelingen waren en welke positie hij in de maatschappij innam, e.d.

Zeist. **PROF. MR. M. Bos.**

Smeets. Wanneer en waar overleed *Franciscus Leonardus Smeets,* beeldhouwer, geb. 's-Gravenhage 10 maart 1832, zn. van *Joannes Christiaan* en *Rosalia Antoinetta Josephina Dubuisson,* tr. 's-Gravenhage 31 okt. 1855 *Francisa Cecilia Dunkler,* geb. Breda 1 maart 1833, † 's-Gravenhage 27 febr. 1856 (na de geboorte van een tweeling), dr. -van *François* en *Christina Wilhelmi* (zie Ned. Leeuw LXXVIII, kol. 154). *Smeets* voorn. verhuisde op 3 juli 1856 van 's-Gravenhage naar Zwolle.

's-Gravenhage. P. **R. TH.** ZANDER TER MAAT.

Verhoesen-van Deventer+ Gezocht de ascendenten van *Johannes Marinus Verhoesen* en van diens echtgenote *Dina Josina van Deventer,* ouders van *Maria Gijsberta Verhoesen* (1780—1833), die gehuwd was met Mr. *Jeronimo de Vries (1776-1853)s*

Naarden. MR. A. J. KRONENBERG.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Ce Doopsgezinde kerkeboeken van Kleef, medegedeeld door J. J. Hooft van Huysduynen. — Het Maastrichtse geslacht Ross, medegedeeld door Mr. E. A. Engelbrecht (slot). — Korte mededelingen: Brits en Engels; Mededeling gevelversiering; Het voorgeslacht van Stoffeltge Wesselsdr. van Buyren; De Heren en Graven van Egmond; Gruys; Van Heemskerck. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris JONKHEER MR. H. E. VAN WEEDE, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.*
Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 457073 ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der -ondertekende stukken.

No. 11 LXXVIIIe Jaargang **november 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van M. R. Baron Bentinck tot Buckhorst, de heer F. E. van den Berg, Mr. W. J. Baron van Lynden en Mr. Dr. B. van der Mersch, respectievelijk sedert 1911, 1940, 1951 en 1953 gewoon lid van het Genootschap.

Adreswijzigingen:

MR. J. H. ALEVA . . . . . *Apeldoorn.*
Soerenseweg 125, „Arendsburcht", flat 48.

L. CH. J. E. J. ARPEAU . . . . . *'s-Gravenhage.*
Isabellaland 209.

P. DOUGLAS . . . . . *'s-Gravenhage.*
de Ruyterstraat 69.

L. T. WILHELMY VAN HASSELT . . . . . *Arnhem.*
van Heemstralaan 23-c.

F. W. WEGENER SLEESWIJK . . . . . *Bussum.*
Top Naefflaan 34.

A. SNETHLAGE . . . . . *Utrecht.*
Zuilenstraat 11.

J. J. C. BARON TAETS VAN AMERONGEN . . *Leiden.*
Breestraat 121.

DR. H. W. VAN TRICHT . . . . . *Amsterdam-Z.*
Watteaustraat 24.

Bestaan er nog heerlijkheden en hoe te handelen met aan heerlijkheden ontleende namen ?,

door PROF. MR. J. PH. DE MONTÉ VER LOREN *).

Hetgeen volgt geeft in grote trekken de inhoud weer van een voordracht, gehouden op 21 februari 1961 in het kader van een lezingencyclus voor academici en andere belangstellenden, georganiseerd door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit te Utrecht, Aan het verzoek om deze lezing in dit Maandblad te publiceren,, voldoe ik gaarne.

Meermalen is mij de vraag gesteld: bestaan er tegenwoordig in ons land nog heerlijkheden en hoe moet men handelen met aan heerlijkheden ontleende namen? Mogen deze in officiële stukken vermeld worden en, zo ja, op welke wijze?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden moet men beginnen met een zeer globaal overzicht te geven van het ontstaan van heerlijkheden en van de geschiedenis der heerlijke rechten vóór 1814. Daarna moet iets dieper worden ingegaan op hetgeen er na 1814 tot op heden met de heerlijke rechten is gebeurd:

Wanneer men het ontstaan van heerlijkheden wil verklaren, moet men vooropstellen, dat de regeringsrechten, m.a.w. de regalia, die landsheren van de verschillende Nederlandse

*) Dit artikel werd gepubliceerd in het maandblad „Het Personeel Statuut", 12e jaargang, nr. 7/8 (juli-aug. 1961), blz. 73-78. Aangezien het *een* onderwerp betreft, dat voor de genealoog praktisch belang heeft, kwam hernieuwde publicatie in „De Nederlandsche Leeuw" gewenst voor. Zowel de Schrijver van het artikel als de Redactie van „Het Personeel Statunt" gaven hiertoe hun welwillende toestemming.

gewesten, zoals de graven van Holland, de bisschoppen van Utrecht en de graven, sinds 1339 hertogen, van Gelre, bezaten, geacht werden deel uit te maken van hun vermogen, Zij konden dus daarover beschikken evenals over andere bestanddelen van hun vermogen en deze gezagsrechten o.m. vervreemden, verpanden en in leen uitgeven. Vooral van deze laatste mogelijkheid werd veel gebruik gemaakt. Wanneer de landsheer een deel van zijn regalia in een bepaald gebied uitgaf, waardoor deze rechten gingen behoren tot het vermogen van degeen, die ze ontving, werd dit gebied tot een heerlijkheid. De kern van het gezag van de heer ener heerlijkheid werd gevormd door het recht op het richterschap ter plaatse, d.w.z. door de bevoegdheid om daar richter te zijn, respectievelijk er een richter aan te stellen. Zulk een richter had de leiding in het betrokken gebied — zijn functie is het best te vergelijken met een tegenwoordige burgemeester — en bovendien presideerde hij het plaatselijke gerecht en trad daarbij tevens als officier van justitie op. Hij had echter geen stem bij het nemen der beslissingen, dit laatste deed het gerecht. Aan het richterschap waren allerlei inkomsten verbonden, o.a. een aandeel in de opgelegde boeten. Het recht op het richterschap was dus een geldswaardig recht. Indien de heer van de heerlijkheid het richterschap niet zelf wilde uitoefenen, kon hij dit b.v. verpachten of verpanden.

Wanneer het gerecht van het tot een heerlijkheid geworden gebied alleen bevoegd was om z.g. lage zaken te berechten, d.w.z. burgerlijke zaken en lichte strafzaken, had men te doen met een lage of ambachtsheerlijkheid. Was het gerecht van de heerlijkheid ook competent tot het berechten van zware misdaden, waarop lijfstraffen of zelfs doodstraf stond, dan was er sprake van een hoge heerlijkheid. Zulk een heerlijkheid was oudtijds kenbaar aan het feit dat er een eigen galg stond. De heer van een hoge heerlijkheid werd veelal als vrijheer aangeduid.

Behalve het recht op het richterschap bezat de heer van een heerlijkheid daarnaast veelal nog andere heerlijke rechten, zoals heerlijk jachtrecht, heerlijk visrecht, heerlijk tolrecht, heerlijk veerrecht, heerlijk plantrecht langs openbare wegen enz. enz. Ook mocht hij gewoonlijk naast de richter nog allerlei andere functionarissen in de heerlijkheid aanstellen, zoals de secretaris, die de functie uitoefende van gemeentesecretaris en griffier van het plaatselijk gerecht, de ontvanger, de schoolmeester, de gerechtsbode, de veldwachter en de klepperman. Al deze functies kon de heer desgewenst verpachten of hij kon recognities heffen van de door hem aangestelde personen. Het recht tot voordracht van de pastoor, later van de predikant, het z.g. collatierecht, blijft hier buiten beschouwing, omdat dit in wezen geen heerlijk recht is.

Ook het bezit van een kasteel binnen het heerlijkheidsterritoir heeft in beginsel met heerlijkheid niets te maken. Zeer goed konden de heerlijkheid en, een daarin gelegen kasteel zich in geheel verschillende handen bevinden. Dat in de praktijk echter kasteel en heerlijkheid dikwijls in één hand waren, vindt zijn verklaring in het feit, dat vele heren van heerlijkheden zich in hun heerlijkheid een versterkt huis hebben gebouwd, of wel dat een kasteelbezitter zich in de plaats waar zijn lcasteel stond, de hoge of lage heerlijkheid heeft weten te verwerven, b.v. door deze van de landsheer te kopen. Zelfs was het geenszins noodzakelijk dat de heer binnen zijn heerlijkheid grondbezit had.

In de talrijke lage heerlijkheden was het complex rechten van de ambachtsheer geenszins gelijk, terwijl ook de rechten der verschillende hoge heren uiteenliepen. Er heerste op dit

gebied vrij grote plaatselijke verscheidenheid. Het is dan ook niet mogelijk een limitatieve opsomming der ambachtsheerlijke en der hoogheerlijke rechten te geven.

Ook na de afzetting in 1581 van Philips 11 als landsheer van de diverse Nederlandse gewesten gàven de Staten daarvan, die de opengekomen landsheerlijke 'rechten aan zich hadden getrokken, heerlijkheden uit. Zo werd b.v. in Utrecht in 1714 om aan geld te komen, de ambachtsheerlijkheid over verschillende dorpen publiek geveild. Evenzo hebben de Staten van Holland in de 18de eeuw ruim honderd heerlijkheden openbaar of ondershands verkocht voor de toen enorme som van ongeveer twee millioen gulden. Er waren altijd gegadigden te vinden, omdat heerlijke rechten inkomsten opleverden, zodat de aankoop van een heerlijkheid een goede geldbelegging kon zijn, Ook werden soms heerlijkheden door de Staten geschonken aan personen, die zich voor het gewest bijzonder verdienstelijk hadden gemaakt. Zo droegen de Staten van Utrecht in 1674 aan de Stadhouder Prins Willem 111 op de hoge en lage heerlijkheid over Soest, Baarn, Ter Eem, Eemnes Binnendijks en Eemnes Buitendijks uit dankbaarheid voor het verdrijven van de vijand.

Door de Bataafse omwenteling van 1795 is er een grote verandering ingetreden op het gebied der heerlijke rechten. Die heerlijke rechten, welke de uitoefening van bestuursgezag inhielden, werden afgeschaft. De staatsregeling van 1798 bepaalde in artikel 24 van de Burgerlijke en Staatkundige Grondregels: „Alle eigenlijk gezegde heerlijke regten ...., waardoor aan een bijzonder persoon. ... zou worden toegekend eenig gezag omtrent het bestuur. ... in eenige stad, dorp, of plaats, of de aanstelling van deze of gene ambtenaaren binnen dezelve, worden ...., zonder eenige schaevergoeding, voor altijd vernietigd". Waar het hier, zoals gezegd, geldswaardige rechten betrof, was zulk een opheffing zonder toekenning van schadevergoeding aan de gedupeerden niet alleen onbillijk, maar bovendien in strijd met het onteigeningsartikel (artikel 40 der Burgerlijke en Staatkundige Grondregels) uit deze Staatsregeling. Dit artikel bepaalde immers: „Niemand kan van het geringst gedeelte van zijn eigendom ... beroofd worden. ... dan alleen. ... op voorwaarde eener billijke schâevergoeding".

Van de overige heerlijke rechten schafte de Staatsregeling van 1798 door artikel 27 van de Burgerlijke en Staatkundige Grondregels, luidende: „Alle Burgers hebben. ... het regt om, met uitsluiting van anderen op hunnen eigen of gebruikten grond te jagen.. .. en te visschen" de heerlijke jachtrechten en visrechten af eveneens zonder schadevergoeding. Ook deze rechten waren geldswaardig daar men de jacht en de visserij b.v. kon verpachten. Andere heerlijke rechten bleven in het algemeen bestaan, ten minste voorzover zij niet in strijd waren met artikel 53, tweede lid, van de Burgerlijke en Staatkundige Grondregels. Dit bepaalde, dat ieder burger het recht heeft: „zoodanige fabriek of trafiek op te rigten of zoodanig eerlijk bedrijf aan te vangen, als hij verkiezen zal". Door deze bepaling werd b.v. het heerlijke windrecht vernietigd, dat sommige heren van heerlijkheden bezaten en hetwelk inhield, dat men voor het oprichten en exploiteren van een windmolen octrooi van de heer moest verwerven en hem voor het gebruikmaken van de wind z.g. windpacht moest betalen. Ook bezaten sommige heren het recht, dat alle koren binnen hun heerlijkheid uitsluitend op de heerlijke molen mocht worden gemalen. Dergelijke heerlijke rechten, die de vrijheid van beroep en bedrijf beperkten, welke door artikel 53, tweede lid, gega-

randeerd werd, kwamen krachtens dit artikel te vervallen. Waar vele personen hun heerlijke rechten duur hadden gekocht of deze bij boedelscheidingen, hoog getaxeerd, hadden toegewezen gekregen, betekende de afschaffing van een deel daarvan zonder schadevergoeding voor hen een groot financiëel nadeel, zowel een verlies aan kapitaal als aan inkomsten. Het regende dan ook protesten, maar deze hadden uiteindelijk geen succes.

Spoedig na de aanvaarding van de regering heeft Willem I maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de gerechtvaardigde klachten van benadeelde bezitters van heerlijkheden of hun rechtsopvolgers, die om rechtsherstel vroegen. Bij Souverein Besluit van 26 maart 1814 werden in beginsel de heerlijke rechten, welke bestuursgezag gaven, in beperkte mate hersteld. De Souvereine Vorst overwoog daarbij, dat door de gewijzigde tijdsomstandigheden een voiledig herstel dezer rechten niet mogelijk was, omdat zulks „in geenen deele overeen te brengen zoude zijn met de tegenwoordige omstandigheden van het Vaderland". Men kon de klok niet eenvoudig op vóór 1795 terugzetten, daarvoor was er sindsdien te veel veranderd. De getroffen regeling en de uitwerking daarvan kwam in hoofdzaak hierop neer dat de heren van heerlijkheden — zoveel mogelijk werd elke voormalige heerlijkheid gemaakt tot een afzonderlijke gemeente, wat het ontstaan van vele miniatuur-gemeenten ten gevolge had — voor de vervulling van het ambt van schout, later kreeg deze functionaris de titel van burgemeester, van gemeentesecretaris en van gemeenteontvanger een persoon mochten voordragen. De heren herkregen dus niet het recht om zelf de genoemde functionarissen te mogen benoemen, maar zij hadden thans slechts een recht van voordracht. Ten aanzien van de lagere ambtenaren, zoals de schoolmeester, de gemeentebode en de veldwachter, kregen de heren het benoemingsrecht terug. Behalve het voordeel dat de heer hem welgevallige personen tot de genoemde posten kon voordragen, respectievelijk benoemen, had de heer veelal het recht, om van de door hem voorgedragen personen recognities te heffen, Het reglement op het bestuur ten platten lande van 22 juli 1825 stelde hiervoor in artikel 13 een limiet vast door te bepalen: „Voor zoo verre de Heeren geregtigd mogten zijn om voor het regt van voordragt eenige recognitie te heffen, zal zulks niet te boven gaan tien ten honderd" — dus 10 % — „van het bedrag der vaste bezoldiging, aan de bediening verbonden, en gelijke tien ten honderd van den opbrengst of waarschijnlijken opbrengst der emolumenten die er in de betrekking ... bevoegdelijk zouden kunnen genoten worden". Verder werden bij artikel 3 van het Souverein Besluit van 26 maart 1814 de heerlijke jachtrechten en de visrechten hersteld. Terwijl de heerlijke visrechen nog bestaan. zijn echter de heerlijke jachtrechten opgeheven bij de Jachtwet van 2 juli 1923 onder toekenning van schadeloosstelling aan de gerechtigden.

De heerlijke rechten, welke bestuursgezag gaven, werden bij de Grondwet van 1848 definitief afgeschaft. Additioneel artikel 4 bepaalde: „De heerlijke regten betreffende voordragt of aanstelling van personen tot openbare betrekkingen zijn afgeschaft". Ook dit maal geschiedde zulks zonder schadevergoeding aan de gedupeerden; een zelfde onbillijkheid dus als men in 1798 begaan had. Deze ontneming van geldswaardige rechten zonder schadevergoeding was des te bedenkelijker, omdat de Grondwet van 1848 in artikel 147 bepaalde: „Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet, dan ten algemeenen nutte en tegen voorafgaande schadeloosstelling".

Men kan niet volhouden, dat, zoals soms wordt verkondigd, met de afschaffing van het recht der heren van heerlijkheden tot voordracht of aanstelling van personen tot openbare betrekkingen, de heerlijkheden zijn te niet gegaan, al werden zij hierdoor wel van een harer belangrijkste bestanddelen beroofd. Ook de nog overgebleven heerlijke rechten zijn, althans voor een deel, van regale aard, evengoed als het recht tot benoeming van openbare ambtenaren Zo zijn b.v. heerlijke visrechten op grote rivieren een uitvloeisel van het stroomregaal, dat de landsheren op deze wateren plachten te bezitten.

Thans bestaan nog die heerlijke rechten, welke niet zijn afgeschaft. Tot deze rechten behoren heerlijke visrechten, heerlijke veerrechten, heerlijke plantrechten enz. enz.

Daar een heerlijkheid bestaat uit heerlijke rechten gaat zij teniet, wanneer het laatste uitoefenbare heerlijke recht komt te vervallen. Zij wordt dan tot een voormalige heerlijkheid. Om uit te maken, of een bepaalde heerlijkheid nog bestaat, moet men dus nagaan, of de heer daarvan nog een uitoefenbaar heerlijk recht bezit.

Vanouds was het gebruik, dat de bezitter van een heerlijkheid de naam daarvan achter zijn geslachtsnaam voegde ter aanduiding van het feit, dat hij heer van de betreffende heerlijkheid was. Ook tegenwoordig wordt dit gebruik soms nog gevolgd. Het heeft uiteraard alleen dan zin, wanneer de betreffende heerlijkheid nog bestaat m.a.w. wanneer de persoon in kwestie nog een uitoefenbaar heerlijk recht heeft. Bij genoemd gebruik moet men echter in het oog houden,, dat zulk een eigenmachtige toevoeging geen deel uitmaakt van de wettelijke geslachtsnaam van de betrokkene. Deze luidt zoals die bij de invoering van de Burgerlijke Stand is opgegeven door de voorvader, aan wie de persoon in kwestie zijn naam ontleent. Heeft die voorvader een samengestelde geslachtsnaam opgegeven waarvan het laatste lid bestond uit de naam van een heerlijkheid en is hij dienovereenkomstig ingeschreven, dan dragen alle wettige en natuurlijk erkende afstammelingen in mannelijke lijn van deze persoon die geslachtsnaam. Dit blijft het geval ook wanneer de betreffende heerlijkheid in een ander geslacht is overgegaan of wel teniet is gegaan. Zo kan zich dus het geval voordoen, dat de naam van de heerlijkheid A deel uitmaakt van de wettelijke geslachtsnaam van de heer B, die dus officieel B. van A. heet, terwijl deze nog bestaande heerlijkheid eigendom is van de heer C, die dus weliswaar de rechtmatige heer van A is, maar die officieel niet de naam C. van A. draagt. Bovendien kan de naam van een heerlijkheid deel uitmaken van iemands wettelijke geslachtsnaam wanneer aan hem, of aan de voorvader aan wie hij zijn naam ontleent, door de Kroon — of door de daartoe bevoegde autoriteiten in de overzeese delen van het Koninkrijk — naamsvermeerdering met de naam van een heerlijkheid is verleend. In de twee genoemde gevallen mag en moet zelfs de aan een heerlijkheid ontleende naam in officiële stukken vermeld worden. Eigenmachtig echter kan niemand zijn geslachtsnaam veranderen of daar iets aan toevoegen want artikel 63 B.W. bepaalt: „Niemand mag zijnen geslachtsnaam veranderen of eenen anderen bij den zijnen voegen zonder toestemming des Konings". Ook vóór 1838 was hiervoor toestemming van de regering nodig. Een Franse wet van 11 Germinal An XI (1 april 1803) „relative aux prénoms et changements de noms", hier te lande executoir verklaard bij decreet van 8 november 18 10, bepaalde in artikel 4: „Toute personne qui aura quelque raison de changer de nom en adressera la demande motivée au

Gouvernement". Artikel 6 voegde hieraan toe: „S'il admet la demande, il autorisera le changement de nom par un arrêté. . ." Naamsverandering was dus ook vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek alleen mogelijk krachtens een daartoe strekkende beschikking van de hoge overheid.

Wanneer dus een persoon, die in het bezit is van een nog bestaande heerlijkheid, volgens oud gebruik de naam daarvan achter zijn geslachtsnaam voert, maakt deze toevoeging nimmer deel uit van zijn wettelijke geslachtsnaam maar is zij te beschouwen als een eigendomsaanduiding. In officiële stukken mag zulk een toevoeging dan ook nooit als deel van de geslachtsnaam worden opgenomen. Duidelijk werd het standpunt, dat zulke namen van heerlijkheden geen deel van de geslachtsnaam vormen, uiteengezet in een circulaire van de Minister van Justitie betreffende „naamsaanneming van heerlijkheden", gericht aan Officieren van Justitie, d.d. 15 februari 1859, waarin men o.m. leest: „Veeltijds wordt door eigenaren van zoogenaamde ambachtsheerlijkheden of van landgoederen de naam van dat goed achter den geslachtsnaam gevoerd. Zoolang men eigenaar van zulk een goed is, bestaat daartegen geen bepaald bezwaar, ofschoon zoodanige toevoeging, alleen aanduidende, dat men heer of eigenaar is van het bedoelde goed, dan toch nooit en in geen geval geacht kan worden één geheel met den geslachtsnaam uit te maken". Ook wanneer een Ambtenaar van de Burgerlijke Stand in een acte de naam van een heerlijkheid ten onrechte als deel van de geslachtsnaam opneemt, daartoe gebracht door een onjuiste opgave van de betrokkene kan deze laatste daaraan uiteraard geen recht op de verfraaide naam ontlenen. Wel bestaat dan een grote kans, dat de fout doorwerkt en dat b.v. in latere acten de onjuiste naam wordt overgenomen, net zo lang, totdat men bij een Ambtenaar van de Burgerlijke Stand terecht komt, die gaat onderzoeken, hoe de persoon in kwestie rechtens heet.

Wanneer een heerlijkheid te koop wordt aangeboden, „met recht op de naam daarvan", wordt geadverteerd met een recht, dat niet bestaat, en speculeert de aanbieder — al of niet te goeder trouw — op de tamelijk verbreide, maar onjuiste mening, dat men door het kopen van een heerlijkheid kan bereiken, dat de naam daarvan deel gaat uitmaken van de geslachtsnaam van de koper. Als bovendien dit z.g. „recht op de naam" het enige „recht" is, dat aan de betreffende heerlijkheid is verbonden, dan blijkt deze een reeds teniet gegane heerlijkheid te zijn.

Bij rechten, die als heerlijke rechten worden aangediend, moet men altijd ter dege onderzoeken of deze die qualificatie wel verdienen. Een z.g. „heerlijk" plantrecht kan b.v. zeer goed een recht blijken te zijn, dat een grondbezitter toekwam langs een weg, die aan zijn land grensde, dus een recht, verband houdend met grondbezit en niet met heerlijkheid.

Voor alle personen, die officiële stukken moeten opmaken, is het dus van belang te weten, hoe het tegenwoordig met heerlijkheden en daaraan ontleende namen gesteld is. Wanneer een notaris in een boedel een heerlijkheid aantreft, zal hij zich er van moeten vergewissen, of hij met een nog bestaande of met een voormalige heerlijkheid, dus een teniet gegaan object, te doen heeft. Blijkt de heerlijkheid nog te bestaan, dan zal hij met het oog op de successieaangifte en de boedelscheiding de waarde daarvan moeten bepalen. Deze is minstens gelijk aan de waarde van de aanwezige heerlijke rechten, waarbij dan nog komt het niet te taxeren bedrag, dat iemand over zou hebben voor de eer of anders gezegd de ijdelheid om heer van een heerlijkheid te zijn.

Het Haarlems geslacht Proost,

door M. THIERRY DE BYE DÓLLEMAN.

Wanneer men in de gelegenheid is de samenhang van de 16de eeuwse families in de Haarlemse contreien te bestuderen, dan valt het de amateur-genealoog op, dat feitelijk zeer weinig aver deze oude, thans alle uitgestorven, geslachten in de genealogische literatuur gepubliceerd is geworden.

Hoofdoorzaak hiervan is zonder twijfel het feit dat, terugwerkend van 18de en 17de eeuwse families, het bijzonder moeilijk is om bewijsbaar aansluiting te verkrijgen met de goed klinkende namen uit de periode van vóór het „Beleg". De meeste families, welke behoorden tot de toplaag der Haarlemse burgerij vóór de roemruchte doch helaas vruchteloze verdediging der stad tegen de Spaanse dwingelandij, bleven na de definitieve overgang van de stad tot de Prins van Oranje (1577) de Katholieke beginselen trouw. In de navolgende jaren was hei voor hen nog zeer wel mogelijk om stedelijke functies te blijven bedienen of daartoe aangezocht te worden, doch langzaam maar zeker werd dit toch hoe langer hoe meer tegengewerkt, en na het „verzetten der wet" door Prins Maurits in 1618 was het werkelijk een onmogelijkheid geworden om als Katholiek nog een vooraanstaande plaats in het openbare leven te verwerven. Het gevolg hiervan was, dat vele oude families met goed klinkende namen metterwoon de stad verlieten, andere stierven uit of vervielen langzamerhand naar een mindere sociale status.

Het is dan ook moeilijk in de geschiedenis van de stad een andere spanne tijds van zegge en schrijven een halve eeuw aan te wijzen (1570-1620) waarin op genealogisch terrein een zo complete „Umwertung aller Werte" aantoonbaar is. De nieuw aan de macht komende families behoorden in de daarvóór liggende periode vrijwel zonder uitzondering tot de kleine burgerij, dan wel waren geïmmigreerd van elders, meest uit de Zuid-Nederlandse gewesten. Slechts van zeer enkele 17de eeuwse regentenfamilies kan men aantonen„ dat zij rechtstreeks afstammen van het leiding gevend patriciaat uit de tijd van vóór het „Beleg". Indien men daarbij niet louter wil afgaan op oude manuscript-genealogiën is het zelfs in vele gevallen niet eens gemakkelijk op modern verantwoorde wijze een „bewezen" afstamming uit de thans nog voorhanden archivalia te reconstrueren.

Voor een stad als Amsterdam gelden andere mogelijkheden op genealogisch terrein, hier heeft de nimmer genoeg te waarderen speurzin en noeste vlijt van Dr. Johan E. Elias een standaardwerk geschapen, getiteld „De Vroedschap van Amsterdam", waardoor vele families hun- stamboom tot het jaar 1500 of nog eerder kunnen opvoeren aan de hand van authentieke gegevens. Doch voor de amateurs„ die Haarlemse kwartieren nazoeken, ligt vrijwel steeds de grens in de laatste jaren van de 16de eeuw, d.w.z. bij de aanvang van het Notarieel archief en der Doop- Trouw- en Begraafboeken.

Zuiver wetenschappelijke onderzoekingen op kerkelijk dan wel sociaal-economisch terrein, zomede publicaties over beroemde persoonlijkheden (zoals bijvoorbeeld Dirck Volckertsz. Coornhert en Kenau Simonsdr. Hasselaar [1]) , vereisten na-

[1]) a. Bronnen tot de kennis van het leven en de werken van Dirck Volckertsz. Coornhert; door Dr. Bruno Becker. (1928)
b. Kenu Symonsdochter van Haarlem; door de Gemeentearchivaris van Haarlem, Dr. Gerda H. Kurtz. (1956).

tuurlijk gedegen archiefonderzoek, doch ik geloof de plank niet al te ver mis te slaan als ik stel dat slechts de oud-voorzitter van ons Genootschap, Jhr. Dr. E. van Beresteyn, zich door bestudering van de 16de eeuwse Tresoriersrekeningen en Transportregisters een goed algemeen genealogisch overzicht van de Haarlemse geslachten in het tijdsbestek 1470 tot 1570 had verworven. Jammer genoeg kwam hij slechts sporadisch tot een publicatie, doch zijn uitgebreide aantekeningen, in bruikleen gegeven aan het Centraal Bureau voor Genealogie, kunnen voor velen een nuttige start betelcenen bij hun eigen onderzoekingen op dit gebied.

Een oude Haarlemse familie waarover ook de Heer van Beresteyn vrijwel geen enkele notitie heeft achtergelaten is het regeringsgeslacht *Ramp*. Deze familie, geparenteerd aan de beste Haarlemse geslachten, *(van Sanfvoirt, van Rollant, van Berckenrode, van Adrichem van Dorp, van Huessen, van Rijck* en *van der Laen*), bleef na de omwenteling het Katholieke geloof trouw en stierf kort na 1700 in manstam uit, nadat zijn leden de stad Haarlem in de loop der 17de eeuw vrijwel allen reeds hadden verlaten. Een enkele mededeling in de Nederlandsche Leeuw (1931) en in de Bijdragen Bisdom Haarlem geven een beeld van deze 17de eeuwers, doch vóór 1600 bleef het terrein der Ramp-genealogie toch vrijwel onbetreden.

En nu spijt het mij dat ik een groot aantal Nederlanders, die menen door een voormoeder *„Ramp gezegd Proost"* met dat oude geslacht verwant te zijn, moet teleurstellen aangezien in de hieronder volgende regels een van oudsher bestaande misvatting zal worden rechtgezet.

Inderdaad is het een feit dat een groot aantal Nederlanders bij hun afstammingsonderzoek stuiten op een tweetal zusters, en wel *Margriet Engbrechtsdochter,* ca. 1552 gehuwd met *Willem Jansz. van Heemskerck,* burgemeester van Leiden, en *Brecht Engbrechtsdochter,* waarschijnlijk op een iets latere datum gehuwd met *Pieter Jansz. Kies* de bekende Haarlemse burgemeester gedurende het beleg en nog lange tijd daarna. Elias geeft aan deze beide dames in zijn „Vroedschap" op resp. blz. 79 en 253, de achternaam *Ramp,* en, waarschijnlijk in navolging van oude m.s. genealogiën afkomstig van de 17de-eeuwse amateur-genealoog de Kies van Wissen (die er niet afkerig van was eigen kwartieren of familierelaties ietwat te „vergulden") noemt hij als haar ouders: *Engbrecht Willemsz. Ramp,* burgemeester van Haarlem in 1532, en *Willemina van Sonnevelt.* Dit nu is apert onjuist.

Toen dan ook in de afgelopen zomer ons medelid Notaris 0. A. van der Meer mij voorstelde eens klaarheid in deze voor ons gemeenschappelijke voorouder-kwestie te brengen, was ik dadelijk bereid om daartoe in het Haarlems Gemeentearchief een onderzoek in te stellen. De resultaten van dit onderzoek bied ik hieronder aan, waarbij ik voor de aanloop naar dit onderwerp kan verwijzen naar het zo belangwekkende artikel „van Heemskerck", onlangs door Notaris van der Meer ge publiceerd in het Maandblad van aug./sept. 1961, k. 286 e.v.

Terwijl ik de genealogie der *Ramp'en* even wil uitstellen tot een tijdstip in de nabije toekomst, laat ik thans hier de reeds door Notaris van der Meer aangekondigde „opbouw" der *Proost'en* volgen.

Bij het nagaan van het origine der naam *„Ramp gezegd Proost"* ben ik tot de conclusie gekomen dat deze naam in feite nooit heeft bestaan, zodat ik wel moet geloven dat hij uit het vruchtbaar brein van de reeds genoemde B. de Kies van Wissen is gesproten. Ook vermoed ik dat het wapen *Ramp,* hetwelk geschilderd is op het portret van *Margriet Engbrechtsdr.,* op zijn instigatie daarop later is aangebracht. Dit portret, tezamen met dat van haar echtgenoot *Willem Jan Reyersz. van Heemskerck,* hangt in het Museum De Lakenhal te Leiden. Gaarne betuig ik hier mijn dank aan de museumdirectie, voor haar toestemming om beide fraaie schilderijen hier te doen reproduceren. Bewijskracht voor de naam *Ramp* meen ik aan het op Margriet's portret geschilderde wapen te moeten ontkennen.

Bij mijn onderzoek is gebleken dat de vader der beide zusters niet heette *Engbrecht Willemsz. Ramp,* doch *Engbrecht Hendricksz.* ook wel genaamd *Proost* of *„alias Proost",* en dat hij stamde uit een Haarlems geslacht van brouwers en schepenen, waarin het vóór zijn tijd geen usance was zich van een achternaam te bedienen, doch welks leden die in de schepenbank zaten wel degelijk een wapen voerden, zo als voor dergelijke functionarissen in die tijd een gebiedende eis was. Waarom latere schrijvers zich lieten verleiden de naam Ramp naar voren te brengen ontgaat mij ten enenmale, noch Engbrecht Hendrickszoon zelf, noch zijn zoon, kleinzoon of achterkleinzoon vond ik in de Haarlemse archieven ook maar een enkele maal met die achternaam aangeduid. Eerst dacht ik nog aan de mogelijkheid dat Engbrecht langs vrouwelijke lijn mogelijk uit de midden 15de eeuw geleefd hebbende Engbrecht Ramp zou kunnen stammen, doch ook hiervoor mocht ik geen enkel bewijs vinden.

Het bijgaande overzicht zal het lezen van de hieronder volgende genealogische gegevens ongetwijfeld vergemakkelijken.

Uitgangspunt is de reeds door Notaris van der Meer vermelde Transport-acte van 4 januari 1579 [2]), waarbij de gezusters *Margriet* en *Brecht Engbrechtsdr.* zomede de kinderen van hun overleden broeder *Hendrick Engbrechtsz.* voor drie achtste parten opkomen in een erfenis hun aangekomen van *Kathrijn Hendricksdr.,* die zelve het huis in kwestie, dat nu verkocht wordt, geërfd had van haar zuster *Zwaen Hendricksdr.*

Juist deze laatste vrouwsnaam vormt het aanknopingspunt voor de genealogische opbouw; *Zwaen Hendricksdr.* toch is door haar typische voornaam een vast punt in de 16de eeuwse doolhof der Haarlemse patronymen en is niet met eventuele naamsgenoten te verwarren, aangezien die eenvondig niet bestaan. Deze *Zwaen Hendricksdr.,* het laatst vermeld als regentes van het St. Elisabeth's Gasthuis van 1567 tot 1570 [3]) was kort ná 1570 kinderloos gestorven als weduwe van Mr. *Frans Willemsz. Lakeman* (die wèl uit een eerder huwelijk nageslacht had achter gelaten) en zij komt met haar broeders en zuster voor in een tweetal actes, welke ik hierachter verkort weergeef.

A. Haarl. Gem. Arch.; Berckenrode Archief, inv. no. 37: Huwelijkse voorwaarden d.d. 22 juli 1544 tussen *Adriaen Claesz.* (de latere tresorier van Haarlem 1552—1568) en *Maria van Berckenrode.* De bruidegom wordt vergezeld o.a. door zijn moeder, *Kafhrijn Hendricksdr.* (weduwe van de brouwer *Claes Martsz.)* en zijn ooms *Aernt Hendricxz., Engbrecht Hendricxz.* en Mr. *Frans*

---

[2]) Gem. Arch. Haarlem; Transport Reg. F. 372, fol. 263.

[3]) Geschiedenis van het St. Elisabeth's of Groote Gasthuis te Haarlem, door Er. L. C. Kersbergen. (1931), zie blz. 169.

Overzicht:

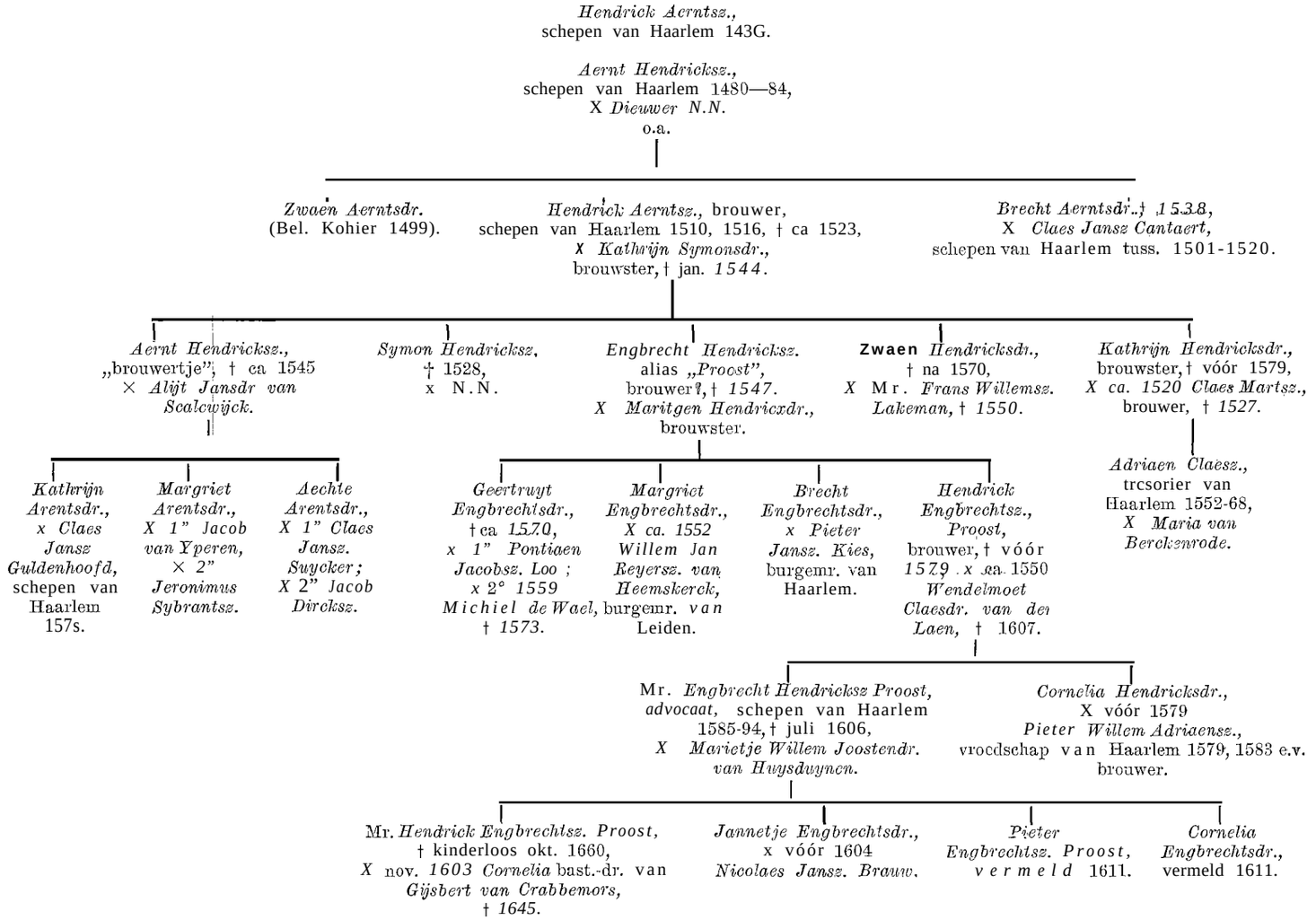

Willemsz. Lakeman (deze laatste uit naam van zijn eega *Zwaen Hendricksdr.*);

B. Haarl. Gem. Arch.; Transport-register F. 366, fol. 120 vo, d.d. sept. 1540; De zelfde vier Hendricks-kinderen verkopen — met enkele andere medeërfgenamen — een huis hun aanbestorven van wijlen *Brecht Aerntsdr.*

Het is zonder meer duidelijk dat de zusters *Kathrijn* en *Zwaen* uit deze beide actes de erflaatsters zijn die wij reeds kennen uit het transport van 1579, en dat hun broeder *Engbrecht Hendricxz.* de vader moet zijn van de beide zusters *„Ramp gezegd Proost"*. *Nu* was *Engbtecht* in Haarlem in die tijd een betrekkelijk zeldzaam voorkomende naam, en de combinatie *Engbrecht Hendricxz.* komt op het bekende „settegeld" belastingkohier van het jaar 1543 (Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage) slechts één maal voor, en. wel met de toevoeging *„Proost"*.

Dat deze naam *Proost* toch eigenlijk geen echte achternaam was vond ik vermeld in een andere transport-acte gedateerd september 1539 [4]). Dit transport betreft de verkoop van een huis liggende aan het Spaarne, tussen de Helmbrekerssteeg en de Burggravinnesteeg

„also dat afgescheyden is onder de huysinge van *Engbert Hendricxz. alias Proostken"*

Dit „alias" wijst er wel zeker op dat te dien tijde de naam Proost nog een zuivere „bijnaam" was. Uit de archivalia van het begin der. 16de eeuw komen vele van dergelijke bijnamen naar voren, sommige met zeer evidente betekenis, andere, zoals de onderhavige, zonder dat men thans na vier eeuwen kan nagaan wat er mogelijk de betekenis van was. Ook deze, voor Engbert natuurlijk persoonlijke bijnaam, werd van lieverlede voor zijn mannelijke afstammelingen een volwaardige achternaam, de meisjes van de familie bleven zich echter naar goed oud gebruik dier dagen slechts Engbrechtsdochter noemen.

Uit de reeds vermelde erfdeling van 1579 lezen wij verder nog dat andere deelgerechtigden waren drie Aernts-kinderen, ieder mede voor een achtste part; gezien de actes A. en B. kennen wij thans hun vader als *Aernt Hendricksz.*. Het bleek mij dat deze, evenals zijn zwager *Claes Martsz.*, brouwer van beroep was en eveneens aan het Spaarne woonde. (zie het

4) G. A. H.; Transport Reg. F. 366, fol, 89.

reeds vermelde belastingkohier 1543, waar *Aernt* genoemd staat op folio 37vo.).

Zover gekomen zijnde met mijn onderzoek kwam als volgend probleem: welke is nu de mansstam van deze Hendricks-kinderen ? Gezien het feit, dat *Aernf Hendricxz.* in beide actes A. en B. als eerste der beide broeders vermeld staat,. was het vrij zeker dat hij de oudste zoon uit het gezin is geweest. Hun vader zal dus in het normale geval dan weer op zijn beurt *Hendrick Aerntsz.* hebben geheten, hetgeen indirect bevestiging zou vinden in Acte B. waar sprake is van een erfenis van een zekere *Brecht Aerntsdr,,* die dan in de familie zou passen als zuster van *Hendrick Aernfsz.* en dus als tante van de erfgenamen.

De generatie van de vier Hendricks-kinderen, zomede de volgende generatie, wijst op een typisch brouwers-milieu. Waar dit bedrijf meestal van vader op zoon overging, was het dus zaak te gaan zoeken naar een *Hendrick Aernfsz.*, brouwer van beroep en uit dien hoofde niet onbemiddeld. Dit nu was wel zeer gemakkelijk; op het belastingkohier uit het jaar 1511 (vermogensheffing)[5]) komt slechts één *Hendrick Aernfszoon* voor, en dat nog wel met de toevoeging dat hij brouwer was ! Gezien de kleine gemeenschap van gegoede Haarlemse burgers in die tijd kon veilig worden aangenomen dat wij met deze *Hendrick Aernfsz.*, brouwer, inderdaad de gezochte vader hadden gevonden. Het ,,bewijs'' hiervoor kon ik daarna uit andere bronnen aantonen. In de eerste plaats constateerde ik in de Tresoriersrekeningen onder de uitbetaalde rente's (o.a. in het jaar 1545) dat de rentes van twee losrentebrieven ten name van *Hendrick Aerntsz.*, brouwer, uitbetaald werden aan ,,*Aernt Hendricksz.*, zijn zoon", resp. aan Mr. *Frans Lakeman*![6]). In de tweede plaats bleek mij bij het nagaan van de jaarlijkse specificatie van het aantal ,,brouten" zoals dit vermeld wordt in een hele serie Tresoriersrekeningen (1515—1538 en vanaf 1548 wederom enkele jaren), dat de brouwerijen steeds in dezelfde ,,geografische'' volgorde werden aangegeven. Wij zien dan op de zelfde plaats vermeld eerst *Hendrick Aernfsz.*, daarna vanaf 1524 ,,Brouwertje" (ik denk de bijnaam voor zijn dan nog jeugdige zoon *Aernf Hendricks*) afgewisseld met ,,*Kathrijn Hendrick Aerntsz weduwe*". Na het voor het onderzoek zo hinderlijke hiaat tussen de jaren 1538 en 1548 komt dan ineens voor: ,,*Egbert Hendricxz. Weduwe*", in 1554 genaamd: ,,*Proesten weduwe*".

Hiermede is dus inderdaad wel bewezen dat de door mij hypothetisch gestelde vader der Hendricks-kinderen geïdentificeert kan worden met de Haarlemse brouwer *Hendrick Aernfsz.*

Zijn eega *Kathrijn* vond ik nader omschreven in de Rekeningen der Kerkmeesters en wel die over het jaar 1543 [7]) waar in het hoofdstuk ,,van clock en graff" haar begraven vermeld staat: ,,*Kathrijn Symonsdochfer, Heynrick Aerntsz. brouwer's weduwe* begraven in die kerck (d.i. de Grote of St. Bavo kerk) de achte january (1544) ende beluyt met alle die clocken."

Nu wij Kathrijns patronym kennen is het van belang te noteren dat haar man, *Hendrick Aernfsz.*, (o.a. in Tresoriersrekening 1518 fol. 162vo) rente toucheert op ,,een brief gecomen van *Alijdt Meester Symons weduwe*" in welke Alijdt ik de moeder van Kathrijn zou willen zien.

Hendrick Aernfsz. zelf kan, als enige van die naam, onder de belastingplichtige Haarlemmers van die dagen, vereenzelvigd worden met de *Hendrick Aernfszoon* die volgens het Naamregister van de Regering van Haarlem vermeld wordt onder de stedelijke functionarissen en wel als schepen in het jaar 1510 en wederom in 1516').

Van onze brouwer is uit zijn schepenperiode geen zegelafdruk bewaard gebleven in de verzameling van het Gemeente Archief, doch de 17de-eeuwse genealoog Opt Straeten van der Moelen noteerde destijds (circa 1664) de inhoud van een schepenacte gedateerd 28 februari 1511, waaronder hij de zegelafdruk van *Hendrick Aernfsz.* natekende. Het wapen vertoont een huismerk vergezeld boven van twee klaverblaadjes [9]).

Met dit gegeven gewapend was het voor mij wel zeer evident dat hierdoor meteen Hendrick's vader kwam vast te staan,, want een volkomen identiek schepenzegel in de Haarlemse collectie behoorde toe aan: *Aernf Hendricxzoon,* tresorier van Haarlem in 1479 en schepen der stad in 1480, 1482 en 1484 [10]).

En hoewel zulks niet meer aan de hand van 's mans zegel is te bewijzen, durf ik als vrijwel zeker te stellen, dat deze laatstgenoemde Aernt op zijn beurt weer de zoon zal zijn geweest van *Hendrick Aernfsz.*, schepen van Haarlem in het jaar 1436.

Genealogie:

1. (vermoedelijk:) *Hendrick Aernfsz.*, schepen van Haarlem 1436.

11. *Aernf Hendricxz.*, tresorier van Haarlem 1479, schepen 1480, 1482 en 1484, hij zegelt met een huismerk, vergezeld boven van twee klaverblaadjes. Hij huwde *Dieuwer N.N.*, die na zijn dood hertrouwd moet zijn met *Arnt Jan Kenninck.* Zij komt als diens weduwe nog voor op het belastingkohier van 1511 [5]). In de Tresoriersrekening over het jaar 1530 leest men op fol. 158vo. en 164, dat rentebrieven welke op haar naam staan, geïncasseerd worden door *Claes Jansz. Canfert,* ,,haers dochters man" (zie hieronder bij *Brecht).*

   Uit dit huwelijk o.a.:

   1. *Hendrick Aernfsz.*, volgt 111.

   2. *Zwaen Aerntsdr.* (wegens haar zelden voorkomende voornaam zeker als behorende tot deze familie hier opgevoerd). Zij komt voor op het belastingkohier in de Tresoriersrekening over 1499 en wel op folio 117.

   3. *Brecht Aernfsdr.* (de erflaatster uit het jaar 1540). Zij werd begraven in de St. Bavo op 13 febr. 1538, ,,item van *Brecht Arenfsdr. Claes Jansz. Cantert's*

---

5) Gepubliceerd door Jhr. Dr. E. van Beresteyn in Jaarboek No. 1 van het Centraal Bureau voor Genealogie; blz. 77 e.v.; zie blz. 84 onder No. 23

6) G. A. H.; Tresoriersrekening 1545; fol. 234vo en fol. 264.

7) Archief der Hervormde Gemeente te Haarlem; Invent. No. 147/85, f. 18 vo.

8) Naam-Register van de Heeren van de Regeering der stad Haarlem enz. Uitgegeven door Heren Burgemeesteren in het jaar 1733.

9) Ik moge hier verwijzen naar mijn artikel betreffende de door Opt-Straeten nagetekende schepenzegels in Ned. Leeuw 1957, k. 247 e.e. waar het wapen gebezigd door *Hendrick Aerntsz.* onder letter B. staat afgebeeld.

10) G. A. H.; Weeskamerarchief No. 115/2., het zegel van de schepen Aernt *Hendricksz.* aan een acte uit het jaar 1484.

huysvrouw, begraven in die kerck van Haerlem Sinte Valentijn's avont 1538 ..." enz. [11]).

Met haar man, de rijke Haarlemse schepen Claes *Jansz. Cantaert* had zij in 1529 een belangrijke gift geschonken ten behoeve van de toen nog steeds aan de gang zijnde bouwwerkzaamheden aan de St. Bavo [12]).

Haar man was schepen in de jaren 1501, *'02, '10,* '12 en '17—'20.

111. *Hendrick Aernfsz.* brouwer te Haarlem, kerkmeester 1512-1513, weesmeester 1517-1518, schepen in de jaren 1510 en 1516, (zijn schepenzegel is geheel identiek met dat van zijn vader). Hij is waarschijnlijk gestorven in 1523 (het grafboek over dit jaar,, in de Rekening der kerkmeesters, ontbreekt in de serie) in welk jaar zijn naam voor het laatst in de Tresoriersrekening vermeld staat bij de lijst van productiecijfers der diverse brouwerijen. Hij komt op de Haarlemse belasting-kohieren voor in de Tresor. Rekeningen over de jaren 1493, '95, '99, 1501 en 1511, waarbij blijkt dat hij tot de goedgesitueerde burgers behoorde. In ieder geval blijkt uit de reeds genoemde brouwerij-statistieken dat zijn brouwerij in de eerste helft der 16de eeuw tot de belangrijkste van de stad behoorde.

Hij was gehuwd met *Kathrijn Symonsdochter,* die na zijn overlijden in afwisseling met haar oudste zoon, als beheerster van de brouwerij in de Tres. Rekeningen vermeld wordt. Zij werd begraven in de Grote Kerk op 8 januari 1544. Haar ouders waren — gezien de reeds vermelde rentebrief — hoogst waarschijnlijk Meester *Symon Pietersz.*, op het belasting-kohier 1483, en *Alijdt Meester Symonsweduwe.*

Uit dit huwelijk-:

1. *Aernt Hendricksz.*, volgt IV.
2. *Symon Hendricksz.*, † te Haarlem 1528 [13]), in het betreffende grafboek staat hij vermeld als *Symon Hendrick Aerntsz. brouwers zoon.* De naam van zijn echtgenote bleef mij onbekend, in ieder geval hadden zij kinderen, aangezien de twee laatste achtste parten van de erfdeling van 4 januari 1579 [2]) toevielen aan de afstammelingen van respectievelijk *Dieuwer Symonsdr.*, gehuwd met *Jacob N.N.* en *Aeltuyt Symonsdr;*, die eveneens met een *Jacob* gehuwd was.
3. *Engbrecht Hendricksz. „alias Proost",* volgt IV A.
4. *Zwaen Hendricksdr.*, regentes van het St. Elisabeth Gasthuis 1567—1570; zij sterft ná 1570 doch vóór haar zuster Kathrijn. Zij was gehuwd met Meester *Frans Willemsz. Lakeman,* die stierf in 1550 [14]).
5. *Kathrijn Hendricksdr.,* † vóór 1579, aangezien in januari van dat jaar haar erfgenamen een huis verkopen [2]). Zij was circa 1520 gehuwd met *Claes Martsz.*, brouwer aan het Spaarne, (zoon van de rijke brouwer en schepen *Marten Claesz,* die in oude genealogiën ten onrechte *„van Ruyven"* genoemd wordt) *Claes Martsz.* sterft reeds in 1527 [15]), waarna

[11]) Arch. Herv. Gemeente; Inv. No. 147/84, fol. 29.
[12]) hllan: Geschiedenis van Haarlem, Deel ÍII blz. 117 en 196.
[13]) Arch. Herv. Gem.; Inv. No. 147/78, fol. 10
[14]) Zie Nederl. Leeuw 1958, k. 50, in de Genealogie Lakeman, onder No. 2 A.
[15]) Arch. Herv. Gem., Inv. No. 147/47, fo.l 11vo.

Kathrijn als zelfstandig „brouwster" de brouwerij van haar man blijft beheren. Dit deed zij tot het jaar 1550 wanneer in de maand maart de brouwerij verkocht wordt aan Mr. Willem Jacobsz. Ruychaver [16]).

Hun enige zoon, *Adriaen Claesz.*, voelde blijkbaar meer voor een ambtelijke carrière dan voor het brouwersvak; nadat de brouwerij verkocht was vinden wij hem in 1551. en 1552 als schepen van Haarlem en daarna als tresorier der stad, welke belangrijke functie hij gedurende 16 jaar vervulde, van 1552 tot 1563 [17]).

IV. *Aernt Hendricksz.*, brouwer te Haarlem aan het Spaarne. Zijn bijnaam was „brouwertje" mogelijk omdat hij klein van stuk was? Onder deze bijnaam vinden wij hem vermeld in de vaderlijke brouwerij vanaf het jaar 1524 (Tresoriers rekeningen) soms echter afgewisseld met de naam van zijn moeder Kathrijn Hendrick Aerntsz weduwe. Zijn overlijden heb ik in de grafboeken niet kunnen vinden, vermoedelijk echter is hij gestorven tussen 1544 (Acte A.) en 1547, het sterfjaar van zijn broeder de „Proost". Ik leid dit af uit het feit dat in de familiebrouwerij in 1548, wanneer de brouw-statistieken weer in de Tresoriersrekeningen beginnen, de weduwe van Eagbrecht Hendricksz, als brouwster genoemd wordt. Dit overgaan van de brouwerij zou wel verklaard kunnen worden door het feit,, dat Aernt slechts drie dochters naliet die mogelijk omstreeks zijn overlijden nog niet gehuwd waren, terwijl zijn vrouw reeds vóór hem het tijdige met het eeuwige had verwisseld. De naam van deze echtgenote was *Alijdt van Scalcwijck,* dochter van Mr. *Jan Claesz. van Scalcwijck* en N.N. (dochter van *Jacob de Wael van Rosenburg*); ik vermoed dat zij het was die in het grafboek van 1530 [18]) vermeld wordt als: *„Lutke brouwer sijn husvrou is* begraven in die kerck" enz.

Uit dit huwelijk:

1. *Kathrijn Arentsdr.*, reeds vóór 1569 gehuwd met *Nicolaes Jansz. Guldenhoofd* of *„in't Guldenhoofd"*, schepen van Haarlem 1578, weesmeester 1579-1584.
2. *Margriet Arentsdr.*, in 1579 [2]) reeds overleden. Zij was tweemaal gehuwd en wel 1 ° met *Jacob van Yperen* en 2" met *Jeronimus Sybrantsz.*
3. *Aechte Arentsdr.*, zelf nog in leven 1579 [2]), eveneens tweemaal gehuwd, en wel 1° met *Claes Jansz. Suycker,* de zoon van de beroemde schilder *Jan Jansz. Mostaert;* hij was reeds gestorven vóór 1560, want uit een transport van dec. 1560 blijkt dat Aechte toen hertrouwd was met *Jacob Dircxz.* bakker.

Uit het eerste huwelijk sproot *Claes Claesz. Suycker*, de bekende schout van Haarlem in 1.604 en volgende jaren.

IV *A. Engbrecht Hendricksz. alias „Proost"*, vermeld in 1539 [4]) 1540 (Acte B.), 1543 (settegeld-kohier), en 1544 (acte A.); steeds echter zonder dat zijn beroep vermeld wordt. Een ambtelijke functie heeft hij niet bekleed. Op

[16]) G. A. H.; Transport Reg. F. 368, fol. 103 vo.
[17]) Zie omtrent hem en zijn echtgenote, Maria *van Berckenrode Willemsdr.:* Het geslacht van Berekenrode, Jaarboek XII van het Centraal Bureau voor Genealogie, blz. 125. Ten onrechte schreef ik daar dat *Adriaen* in 1568 stierf aan het einde van zijn loopbaan als tresorier. In 1569 **en** ook nog in 1570 werd hij benoemd tot weesmeester, zodat hij eerst in 1571 zal zijn gestorven, hetgeen klopt met zijn boedelscheiding in oktober van dat jaar.
[18]) Arch. Herv. Gem.; Inv. No. 147/80, fol. 14vo.

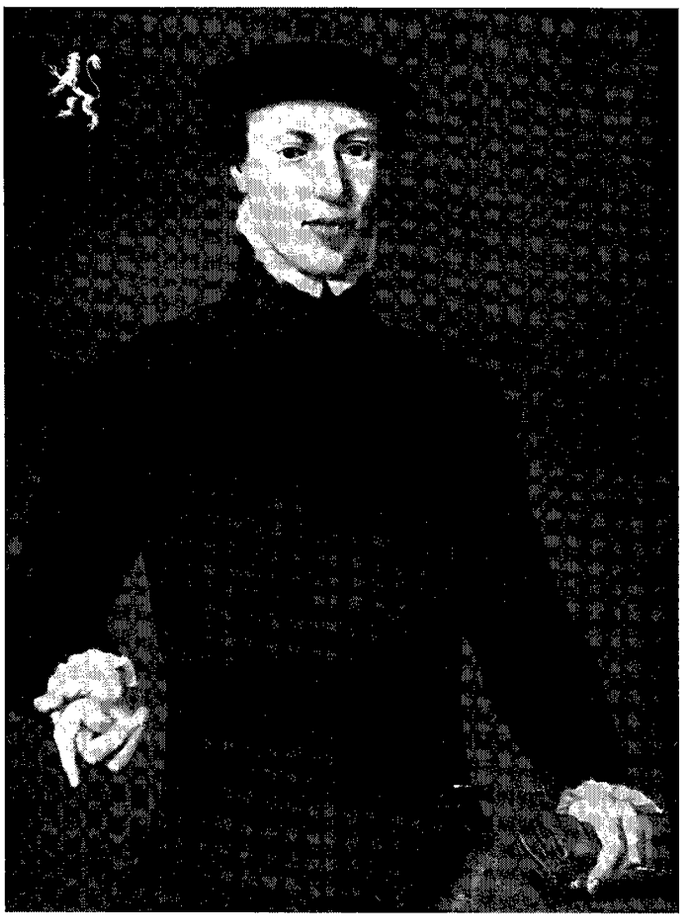

WILLEM JAN REYERSZOON VAN HEEMSKERCK
(± 1527-1592).
Paneel door midden-16de-eeuws Nederlands meester
in het museum „De Lakenhal" te Leiden.

MARGRIET ENGERECHT PROOMT'ENDOCHTER
(† 1590).
Paneel door midden-16de-eeuws Nederlands meester
in het museum „De Lakenhal" te Leiden.

5 april 1547 werd *Encbert Heynricksz.* in de Grote Kerk begraven [19]). Het is Notaris van der Meer, die een latere serie Transportregisters onder de loupe had genomen, mogen gelukken de naam van Engbrecht's echtgenote te ontdekken. In december 1556 (Tr. Reg. 369 fol. 213vo) verkoopt *Maritgen Hendricxdr,* weduwe van *Engbert Proosgen,* en met machtiging van haar zoon *Hendrick Engbrechtsz.,* brouwer, diens brouwerij gelegen over 't Spaarne.

Van 1548 t/m 1552 komt zij voor in de Tresoriers Rekeningen als „brouwster" in de oude brouwerij als *„wed. Egbert Hendrixz",* in het jaar 1554 als *„Proesten weduwe".*

Uit dit huwelijk:

1. *Geertruyt Engbrechfsdr,.;* zij moet in eerste echt gehuwd zijn geweest met de jong gestorven *Pontiaen Jacobsz. Loo, zoon* van *Jacob Jacobsz. Loo* en *Anna Claesdr. van der Laen,* hetgeen blijkt uit twee hier volgende huizentransporten:

   Register F. 359, f. 27, dd. januari 1553: *Pontiaen Jacobsz Loo* verkoopt een huis op het Spaarne.
   Hoewel deze acte niet is doorgestreept is de verkoop blijkbaar toch niet doorgegaan, blijkens het volgende transport:
   Register F. 370 f. 78, dd. december 1559: *Michiel de Wael,* getrouwd hebbende de nagelaten weduwe van *Pontiaen Jacobsz.* verkoopt enz. enz., waarbij kennelijk precies hetzelfde huis in het spel is.

   Geertruyt zal dus in 1559 met *Michiel de Wael* hertrouwd zijn, aangezien diens eerste eega in 1558 overleed. Zij is waarschijnlijk zeer spoedig na haar gevangenschap in 1569 overleden, aangezien *Michiel de Wael* nog voor de derde maal huwde en zelf het Beleg van Haarlem niet overleefd heeft. Hij behoorde na de overgave der stad tot de „vermisten".
   Dat de tweede eega van *Michiel de Wael* inderdaad onze *Geertruyt Engbrechtsdr.* is geweest valt te lezen in het boek „Harlemias", hetwelk Schrevelius, de Haarlemse geschiedschrijver,. ongeveer 75 jaar na het Beleg het licht deed zien. Hij schrijft dan dat de Haarlemse brouwer *Michiel de Wael* in het jaar 1569, tijdens de ambtsperiode van de gehate schout Jacob Foppesz., een berucht ketterjager, met deze in moeilijkheden geraakte wegens ketterse activiteiten van hemzelf en mogelijk ook van zijn eega *Geertruyt Enbrechfsdr.* Beiden werden gevangen gezet (hetgeen speciaal voor een vrouw in die tijden iets verschrikkelijks moet zijn geweest) en het duurde meerdere maanden aleer het de „naeste vrunden en magen" van Geertruyt gelukte, haar tegen borgstelling vrij te krijgen. Deze borgstelling werd door twee heren betaald, in de eerste plaats door de reeds eerder genoemde oudtresorier *Adriaen Claesz.* die verklaarde dat. Geertruyt een „zusterling" (nicht) van hem was, en tevens door *Nicolaes Jansz. Guldenhoofd,* de hiervóór bij IV, 1 genoemde aangehuwde neef van Geertruyt en de zelfde als de Haarlemse schepen *Claes Jansz.* die wij als aangetrouwd familielid ontmoeten bij de reeds meerdere malen vermelde huizenverkoop van januari 1579.

[19]) Arch. Herv. Gem.; Inv. No. 147/85, fol. 25.

   Dat niet Geertruyt's broeder of haar zwagers voor haar in de bres sprongen vindt, wat de laatsten betreft, verklaring in het feit, dat *Willem van Heemskerck* te Leiden woonde terwijl *Pieter Kies* in die jaren te Amsterdam woonde en vandaar juist door Alva was verbannen. Wat broeder *Hendrick* betreft, deze was wèl Haarlems burger, doch ik denk dat hij eveneens „suspect" zal zijn geweest Volgens het verhaal van Schrevelius begaf Geertruyt zich naar het huis van haar broer toen zij vernam dat haar man door de schout op straat was ingerekend.

2. *Margriet Engbrechtsdr.,* gehuwd met de Leidse burgemeester *Willem Jansz. van Heemskerck.* Voor dit echtpaar kan ik kortheidshalve volstaan met te verwijzen naar de zo grondige studie van Notaris van der Meer in ons Maandblad van aug./sept. 1961. Dat het „Proosten"-gezin tot de zeer goed gesitueerden behoorde, blijkt wel uit het feit dat *Margriet Engbrechfsdr.* bij haar huwelijk 2000 pond als bruidschat ontving. Ik vond dit vermeld in Tresoriers Reken. 1555, waar in het hoofdstuk Excue op fol. X te lezen valt hoe *Willem Jan Reyerszoon* van Leyden de verschuldigde belasting betaalde over dit kapitaal hetwelk hij „vuyt deser stede contributie getogen ende nae hem genomen heeft".

3. *Brecht Engbrechtsdr.,* gehuwd met de Haarlemse brouwer *Pieter Jansz. Kies,* burgemeester van Haarlem in 1572 (door de Prins van Oranje vóór de aanvang van het Beleg daartoe aangewezen) en daarna nog twaalf maal herkozen, voor het laatst in 1594. Zie omtrent hem en zijn geslacht Elias, blz. 253.
   Omtrent *Brecht Engbrechts Proost'endochfer* die een zeer moedige en vastberaden vrouw was, kan men nader lezen in Hooft's Historiën. De zoëven reeds genoemde Schrevelius haalt de bewuste passage aan in zijn „Harlemias" en wel in een voetnoot op blz. 146.
   Het is wel curieus om hier te vermelden dat via diverse afstammingslijnen de voornaam *Brecht* of *Brechtje* tot op de huidige dag bij hare descendenten in ere werd gehouden !

4. *Hendrick Engbrechtsz. Proost,* volgt V.
   5 ?„k i n d" begraven in de St. Bavo 1525 [19a]).

V. *Hendrick Engbrechtsz. Proost.* Reeds in 1548 komt hij voor als zelfstandig brouwer op het Spaarne (Tresor. Reken. 1548). In januari 1552 kocht hij van Huych van Rijck, eveneens brouwer, nog een tweede brouwerij gelegen naast het bekende huis „De Wildeman" op de hoek van het Spaarne en de Bakenessegracht. [20]).
Wanneer hij precies gestorven is, kon ik niet nagaan, in ieder geval ná zijn tante Kathrijn Hendricksdr., doch kort vóór 1579 aangezien zijn kinderen opkomen voor zijn part in de erfenis van genoemde tante.
Omstreeks 1550 was *Hendrick* gehuwd met *Wendelmoet van der Laen,* negende dochter van *Claes van der Laen* en diens tweede eega *Kathrijn Harmansdr. Ramp (zie* Nederl. Leeuw 1924, k. 230, alwaar Hendrick uitdrukkelijk met de naam Proost vermeld staat).

[19a]) Arch. Herv. Gem. ; Inv. No. 147/75, fol. 50.
[20]) G. A. H.; Transport-Reg. F. 368, fol. 175.

Uit dit huwelijk:

1. *Engbrecht Hendricksz. Proost,* volgt VI.
2. *Cornelia Hendricksdr.,* reeds vóór 1579 gehuwd met *Pieter Willem Adriaensz.,* vroedschap van Haarlem in dat jaar, wederom geëligeerd in *1583* (niet vermeld wanneer hij „afging"). In het jaar 1603 is hij getuige bij de huwelijkse voorwaarden van zijn neefje Hendrick, waarbij blijkt dat ook hij „brouwer" was

VI. Mr. *Engbrecht Hendricksz. Proost.* In 1579, bij het bekende huizentransport is hij advocaat voor den Hove van Holland, in 1583 wordt hij gekozen in de Haarlemse Vroedschap, in 1606 komt zijn plaats vrij door zijn overlijden. Zijn begrafenis in de Grote Kerk viel op 23 juli van genoemd jaar. Tussen de jaren 1585 en 1594 werd hij zeven keer tot schepen benoemd.
Onder een Notariële acte van 5 januari 1602 [21]) staat zijn volledige handtekening: „mr. *Egbert H. Proost*", zodat wij wel kunnen aannemen dat na zestig jaar dit oude „alias" thans toch wel tot echte achternaam is gepromoveerd.
Toch schijnt ook hij een „bijnaam" te hebben gevoerd, n.l. „*Slim*" (mogelijk verband houdend met zijn juridische geschooldheid ?) Zo althans wordt hij genoemd in stukken betrekking hebbend op een zekere vicarie. Mr. Engbrecht bezat n.l. de inkomsten verbonden aan een vicarie, gesticht in de 15de eeuw op het St. Anthonius altaar in de Grote Kerk. Het collatierecht hierover was via de familie *Ramp* gekomen op *Wendelmoet van der Laan,* die na het overlijden van haar zoon in het jaar 1606 deze vicarie toewees aan *Claes Pietersz. van der Laen* [22]). *Wendelmoet,* die zelf 28 juli 1607 stierf, moet toen reeds ongeveer tachtig jaar oud zijn geweest.
Mr. Engbrecht was gehuwd met *Marietgen Willem Jooseндr.,* dochter van de Haarlemse schepen *Willem Joostensz. van Huysduynen;* zij was reeds overleden toen haar kinderen in maart 1604 een huis verkopen uit de boedel van hun grootvader *van Huysduynen* [23]).

Uit dit huwelijk:

1. *Jannetgen Engbrechtsdr.,* gehuwd vóór maart 1604 met *Nicolaes Jansz. Brauw* [23]).
2. *Hendrick Engbrechtsz, Proost;* hij maakt op 13 november 1603 [24]) huwelijkse voorwaarden met *Cornelia Gijsbrechtsdr.,* bastaardkind van *Gijsbert van Crabbemors* (zie Alg. Ned. Fam. blad 1884 No. 95/2). Volgens de daar gepubliceerde oude m.s. genealogie *van Blankeroort/van Crabbemors* bleef dit huwelijk kinderloos. Volgens het belastingkohier van 1628 woonde het echtpaar op de Bakenessegracht. Hendrick werd begraven in de Grote Kerk op 16 oktober 1660. Zijn vrouw was hem reeds voorgegaan, en wel in de week van 4-11 november 1645, als „Mr. *Heyndrick Proost huysvrouw*"
3. *Pieter Engbrechtsz. Proost.*
4. *Cornelia Engbrechtsdr.* Deze beide laatste kinderen vond ik alleen vermeld in een transportacte van 7 juni 1611 (Reg. F. 286 f. 200).

21) G. A. H.; Notariëel Protocol No. 17, fol. 3.
22) G. A. H.; Transport-Reg.; F. 385, fol. 155, dd. 24-9-1610.
23) G. A. H.; Transport-Reg.; F. 381, fol. 245.
24) G. A. H.; Notariëel Protocol No. 53, fol. 75vo.

Naschrift:

Hoewel bovenstaande genealogie naar mijn beste weten een praktisch compleet beeld geeft van de 16de eeuwse brouwers-familie waartoe de beide burgemeestersvrouwen *Margriet Engbrechtsdochter* en *Brecht Engbrechfsdochter* behoorden, blijft er niettemin een belangrijk probleem nog op antwoord wachten. En wel het probleem van de „latere" naamsgeving „*Ramp gezegd Proost*". Toen ik de genealogie uitwerkte, kwam ik geen enkele maal de naam *Ramp tegen* en de conclusie lag voor de hand dat deze naamstoevoeging een 17de-eeuwse verfraaiing betrof, evenals dit dan wel het geval zou zijn met het wapen *Ramp* op het schilderij van *Margriet Engbrechtsdochter.*

Nadat mijn onderzoek was afgesloten deed ik echter in het Haarlems Archief een belangwekkende ontdekking, ik vond namelijk twee schepenzegels van Mr. *Engbrecht Hendr.z. Proost* (VI) uit het jaar 1589. Deze man met de vele namen werd in de betreffende actes genoemd *Engbrecht Hendricksz.* schepen, doch in het randschrift van zijn zegel gebruikt hij de naam *Verleen* (een in die jaren veel voorkomende schrijfwijze voor de tak der *Van der Laen's* waartoe zijn moeder *Wendelmoet* behoorde). In de Inventaris van het Archief staat dit zegel dan ook vermeld onder *Verlaen* en dit was de reden dat het tot nu toe onopgemerkt bleef !

Het wapen op het zegel is gedeeld: 1. een van de delingslijn uitgaand half molenrad, 11. het bekende wapen *Van der Laen* met de keper en de tonnetjes. Helmteken weggesleten. (De actes dragen het Inventarisnummer 11 No. 1239,)

Duidelijk blijkt hieruit dat Mr. *Engbrecht* op de destijds gebruikelijke manier zijn vaders en 'moeders wapen combineerde, waarbij de halvering van het molenrad een fraaie en heraldisch verantwoorde oplossing is te achten.

En hier vond ik dus werkelijk door dit molenrad een eerste aanduiding van een relatie met het geslacht „*Ramp*" !! Zijn grootvader *Engbrecht Hendrickxz. alias Proost* zal dus hoogstwaarschijnlijk tóch zijn voornaam *Engbrecht* aan een momenteel nog niet te „bewijzen" voorvader Ramp hebben ontleend, zij het ook dat men hiervoor wel tot de eerste helft der 15de eeuw zal moeien teruggaan.

Het geslacht van Massow en de titel van baron,

medegedeeld door J. W.F. Baron van Wassenaer.

Wijlen ons geacht medelid W. J. J. C. Bijleveld schrijft ergens in een van zijn publicaties [1]) het navolgende: „Ook de von Massow's meenden recht te hebben daarop (n.l. de titel van baron op alle) en Jhr. Mr. Frederik von Massow te Leiden, gaf zich ontzaglijk veel moeite, om bewijzen voor zijne aanspraken te vergaren. Toen men van hoogerhand weigerachtig bleef en zelfs geen acht meer sloeg op zijne vertogen, vroeg en verkreeg hij bij K.B. van 27 Juni 1837 royement uit den adel. Maar 7 jaren later werd het door hem gevraagde o n v e r z o c h t verleend aan zijnen 50-jarigen, ouderen broeder, die na den dood van zijne a.s. vrouw, Mejuffrouw E. M. Engelberts, in hare bruidsdagen, voorgoed van een huwelijk had afgezien. De reinste plagerij dus."

Op het Algemeen Rijksarchief [2]) bevinden zich de meeste

1) Opmerkingen over de geslachten behandeld in Nederland's Adelboek, Den Haag 1949, p. 217.
2) Archief Binnenlandse Zaken no. 50 uit Dossier 1459.

stukken over deze zaak. Helaas ontbreekt het adres, waarmee deze zaak aan het rollen kwam, maar de daarbij behorende Nota is er nog wel. Deze Nota, behorende bij het adres van Jonkheer G. C. J. van Massow d.d. 19-2-1844, gericht aan de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken, laat ik hieronder volgen:

Alzoo het een onbetwistbare waarheid is, door alle schrijvers, die ex professo die stoffe behandeld hebben erkend en bevestigd, dat de wezentlijke Vrijheeren waren, of zich zoodanig konde noemen, alle die geenen, die in 't bezit van Leengoederen, met hetzelve van hun Souverain verkregen hadden, het regt van vrije uitoeffening der Hoge en Lage Iudicature, anders Halsheerlijkheid, (zoo) vermeend de ondergetekende, een beslissing van Z.M. den Koning, in deze zaak, door tusschenkomst van Z.Excell. den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, te moeten uitlokken, ten einde in zijn regt te worden gehandhaafd. Daartoe zal nodig zijn te bewijzen:

a. dat altijd, overal, ook in dezen Lande, zelfs' tijdens de republiek. een ieder die verleid was met Hoge Geregte, ipso jure Vrijheer was.

b. dat h et geslacht der Massowen, genoemd regt bezittende, en daarin door verscheide Leenbrieven van den Souverain bevestigd zijnde, ten volle zich VrijHeeren van Massow, kunnen noemen.

A. De kennis van den alouden Adel vereischt eene bijzondere studie, als ten naauwste verbonden met de geschiedenis van het Leenstelsel. De Heer Baron van Spaan, die van alle Schrijvers, deze Stoffe het meest oordeelkundig behandeld heeft, zegt daaromtrent, in zijne fraaie Inleiding tot de Historie van Gelderland, IV D. p. 253, het volgende: „Over het algemeen is de Stoffe van den Adel nog niet tot de nodige klaarheid gebragt, niettegenstaande het groot aantal schriften, die daarover in 't licht zijn gegeven".

Het is eene bekende zaak, dat de Oorspronkelijke Adel niet anders bestond dan in de uitoeffening van regtsmagt, door de Vorsten toegewezen aan een geheel Geslacht, of een derzelver Leden bij het schenken van aanzienlijke Goederen, als beloning hunner trouwe diensten. Toen het patrimonieel domein dier Vorsten, door menigvuldige giften zeer beperkt, en dus ook het begeven dier Leengoederen met de daaraan verbondene hoge regten zeer zeldzaam wierdt„ was men bedagt, daarin te voorzien, door het verleenen van blote Tituls, vervat in Diplomata, waaraan niets wezentlijks verbonden was, noch uitoeffening van regtsmagt, noch bezit der goederen. Van daar de titulaire Graven, zonder Graafschappen, van Vrijheeren, zonder de hoge Geregten, die den waren Vrijheer constitueerd. De wettige bezitters dier vrijheerlijke regten, zich in geenen deele gelijk willende stellen met deze titulaire personen,. meenden zich te vernederen door den Titel te dragen terwijl zij in 't bezit van het wezentlijke waren. „Geen wonder", zegd van Spaan 1. c. p. 253, „dat papieregeld, en papiere adel onbestaanbaar zijn, met een stand van Personen, wier kenmerk het bezit van leengoederen was". Zij vergenoegden zich„ met de benaming van Heeren, gelijk in ons Vaderland de Heeren van Arkel, van Montfoort, van IJsselstein, enz. en in Duitschland nog steeds, onder den ouden Adel het gebruik is. „Doch deze waren bij uitstek Edelen, Dynasten, Barons, Vrijheer", zegt Kluit in zijne Historie der Holl. Staatsregering D.V. bl. 256 bijlage" vooral dan, wanneer zij binnen zeker Terrein, eenig regtsgebied, of bewind bezaten.

Het kwam hier maar opaan, of de bezitters dier Goederen, ook wettiglijk de daaraan verbonden Hoge Geregte uitoeffende, dat door Mattheus de Iure Gladii C. 1 het merum imperium,

publici judicii exercitio, jurisdictio Criminalis, genoemd wordt: Vulgo, zegt genoemde Schrijver aldaar, alta Iurisdictio, halsheerlijkheid, hoge heerlijkheid. Van daar, dat die alleen het dagelijksch, middelbaar Gerichte had,. geen aanspraak konde maken, noch op de uitoeffening van hoge regten, noch op de benaming van Vrijheer. Een treffend voorbeeld, nog ten tijde der republiek, levert ons Jan Wolvert, Heer van Brederode, die zich in 1657 Vrijheer van Ameyde noemde. De Procureur Generaal van den Hove van Utrecht verzet zich tegen die Titulatuur, dewijl genoemde Heer van Brederode alleen het dagelijksch, middelbaargerichte van Ameyde had. Mattheus de Iure Gl. p. 397. Het zoude Hem dus geenzints betwist zijn geworden, zich Vrijheer van Ameyde te noemen, indien hij de Hoge Geregte, had mogen uitoeffenen.

Alle dus, die in 't bezit waren van hoge Gerechtigheid en daarmede door den Souverain verleid waren, in opene brieven, voor hen, en voor hun kroost, waren die groote en aanzienlijke Vrijheeren, die over het Jus vitae ac necis hunner Leenmannen uitspraak deden. Het was eene bekende, eene uitgemaakte zaak, dat de bezitters dier Hoge Geregtigheden, Vrijheeren waren, hoewel zij zich zelve zeer zelden daarmee qualificeerden, als daarvan overtuigd, dat zij zich in het bezit bevindende, der regten aan den Vrijheerlijken Stand verknogt, geene illustratie konde verkrijgen, door het voeren van den Titul van Vrijheer. Ook de hoge Overheid, gedurende de republikeinsche Regeeringsvorm, heeft nooit deze erkende waarheid in twijffel getrokken. Immers, toen de Burgemeesteren van Utrecht, de Staten van dien Lande, verzogt hadden dat hen de hoge, lage en middelbare Iurisdictie van Vreeswijk, die zij meenden hen als Regeerders der Stad Utrecht, te behoren, zoude worden gedefereerd, hebben zij daarin bewilligd. Dientengevolge, zeggen de Staten, dat de Heeren Regeerders der Stad Utrecht, ten eeuwigen dage — zullen kunnen exerceeren alle soorten van hoge,, lage en middelbare Iurisdictie, mitsgaders bij andere Vrijheeren worden bezeten en geexerceert. gedaan t'Utrecht onder 't grote Seegel 7. Martii 1677. Matth. de Iur. Gl. C. 14 p. 258. Hetzelfde had plaats toen Eemnes, Soest, Baarn, ten behoeve van den Prins van Oranje, 16 Sept. 1674 tot een hoge heerlijkheid wierdt verheven „met sulke Geregtigheden, als tot sodanige hoge vrije heerlijkheden syn specteerende, en by andere Vrijheeren worden bezeten en geexerceerd. Matth. 1. c. C. 19 p. 315. Het waren dus Vrijheeren, die zoodanige regten uitoeffenden gelijk Govert van Reede zich Vrijheer van Renswoude met goedkeuring der Staten, konde noemen, als hebbende hoge Iudicature. Mattheus 1. c. C. XX p. 358. Wij zullen niet gewagen, van eene menigte andere voorbeelden, die alle hetzelfde inhielden, dezelfde clausule en bij andere Vrijheeren worden bezeten & geexerceerd.

Wij hebben dus volstandig bewezen, dat ook hier te lande zelfs onder de Republiek, wier uitgedrukte geest tegen den adel was. echter de aloude overlevering van de benaming van Vrijheeren, aan de hoge geregte verknogt, gehandhaafd wierdt.

Onderzoeken wij thans, of aan het Geslacht der Massowen, in die volle mate alle geregtigheden, hoe ook genaamd, zijn toegekend geworden, door de Vorsten, wier leenmannen zij waren.

B. De oudste Geslachten in Duitschland, zijn in 't bezit van Leenbrieven, waarbij de aanzienlijke goederen door hen bezeten, me: alle de regten an hals und hand (dit is de duitsche benaming voor hoge Gerechte) wiereden bevestigd. Dergelijke Leenbrieven waren bijzondere en algemeene, in zoo

verre zij de erkentenis inhielden der regten van enkele leden, ofwel van het geheele Geslacht, die echter alle met naam en toenaam genoemd werden. Van beide zoorten zijn er eene grote menigte voorhanden, in de Leenkanzelarij van Pommeren, te Stettin, die tot het Geslacht der Massowen behoren. Zij zijn alle uit de Actes feudalibus getrokken, en overgeschreven door den Secretaris en Archivarius Otto Ernst Schultz, en zijn te vinden in het Famille Boek der Heeren van Massow, een Boek waaraan de Hooge Raad van Adel herhaalde malen verklaard heeft, het hoogste vertrouwen en geloof te hegten.

De eerste Leenbrief voor het gantsche Geslacht der Massowen is van den Jare 1575, waarbij zij door Joachim Frederic, Hertog van Pommeren der Casanken en Wenden voor hen en voor hunne manlijke Erven Wierden verleid, met ruim dertig aanzienlijke Vlekken, Burgten en Dorpen, die daarbij opgenoemd worden. In deze brieven wordt hen toegekend alle mogelijke Pachten, Diensten, geregten, Hoogste en Laagste, aan Hand en Hals, en alle andere Voordeelen, en Geregtigheden, gelijk hunne Voorouders en Zij tot nu toe bezeten hadden, niets daarvan uitgezonderd met de gezamentlijke Hand, tot een Mansleen. Deze hoge regten werden door opvolgende Vorsten voor het geheel Geslacht bevestigd, en herhaald in opene Leenbrieven, als in het Jaar 1601, 1605, 1608,. 1618, 1665: de laatste in het Jaar 1699, en eerst in 1736 uitgegeven. De Leengoederen, die daarbij telkens worden opgenoemd, zijn tot den huidigen dage nog alle in de familie Van Massow. Bij versterf eener Branche wordt de naast aanverwante opgeroepen, ten einde in derzelver regten te treden. Opdat nu de Heeren van Massow, hier ten Lande gevestigd, niet verstoken zoude zijn van die voordeelen, hebben zij zich alle in de Leenkanzelarij, te Stettin, doen opschrijven, en hebben dan ook aan Z.M. den Koning van Pruissen den Leen-Eed gepresteerd. Geen der Leden van het Geslacht, in Pruissen tehuishorende, hebben zich jegens deze Inschrijving verzet, aangezien de hoofden der verscheidene Takken der Famille reeds vroeger erkend hadden, dat de in Holland gevestigde Massowen, tot hetzelfde Geslacht behoorden, en tot dezelfde regten aanspraak hadden,

De slotsom van al het aangehaalde is het navolgende. Nademaal het ten duidelijkste bewezen is, dat alle die in het bezit van leengoederen, door den Souverain verleid Wierden, met hooge geregtigheden de wezentlijke Vrijheeren waren, en zich, desverkiezende zoodanig konde noemen, dat dit steeds en ten allen tijde, ook tijdens de Republiek, als een waarheid is erkend geworden, zelfs door de Staten en Provinciale Hoven,

Nademaal de Famille van Massow, bij het bezit hunner aanzienlijke Goederen,, door de Vorsten, met alle die hoge regten, in den uitgestrekste zin, zijn verleid geworden, en nog ten huidigen dage in het bezit dier goederen zijn.

Nademaal wijlen Godefridus van Massow, bij de Diploma van Inlijving, in den Nederlandschen Adel opgenomen is, met alle die voorregten, als of zijn Geslacht steeds immer in deze Lande aanwezig geweest zij, zoo vermeent de ondergeteekende, dat aan zijne wettige afstammelingen, toegekend moet worden, dat zij zich noemen Vrijheeren van Massow, evenzeer alsof hunne Voorouders in deze Lande het hoogste, middelbare en laagste Geregtigheid hadden uitgeoeffend gelijk het onbetwistbaar is, dat de nakomelingen van die Geslachten (Nederlandsche) die met zulke hoge regten waren vereerd, zich ten volle Vrijheeren konde noemen.

(w.g.) G. C. J. van Massow.

Hierop zond de Minister van Binnenlandse Zaken de volgende brief aan de Koning:

'sGravenhage 28 febr. 1844.

Aan den Koning,

Ik heb de eer hiernevens aan U. M. te onderwerpen een verzoekschrift van Jonkheer G. C, J. van Massow, d.d. 19 febr. jl. en neem de vrijheid eene nota te voegen, bevattende de toelichtingen of motieven, welke zouden kunnen strekken, om een gunstig gevolg aan het geuit verlangen te geven.

Zonder in eenige beschouwing te treden over de gegrondheid der redenen welke den Hoogen Raad van Adel vroeger noopten, om het toen geuit verlangen van Jonkheer F. van Massow broeder van den Rekwestrant voor te staan, toen deze verlangde als Baron te worden erkend,. geloof ik, in afwachting van beter licht, dat het althans niet onbillijk zoude zijn om den Rekwestrant den titel van Baron toe te kennen.

Wordt de maagschap der familie van Massow hier te lande, met de Hoog adelijke familie van Massow in Pruissen erkend en houdt men in het oog dat de hier aanwezige familie aanzienlijk en zeer gegoed is, dan ware eene verheffing bezwaarlijk te pas te komen; maar dan zoude het bezwaar om oorspronkelijk vreemde edelen die eenen andere (wanneer dan ook eenen hogeren) titel, dan die van Baron voerden, als Baron te erkennen, vermeden worden wanneer gezegd werd dat U. M. dien titel toekende.

Eerbiedig neem ik de vrijheid U. M. in overweging te geven, het verzoekschrift eerst om consideratie en advies te stellen in handen van den Hoogen Raad van Adel. De Minister van Binnenlandsche Zaken

(get.) Schimmelpenninck van der Oije.

Dit geschiedde nog diezelfde dag, waarop de volgende brief werd ontvangen:

'sGravenhage, den 2de April 1844.

Geheim N 67/20 Aan den Koning.

Consideratien en Advies van den Hoogen Raad van Adel.

In voldoening aan de geeerbiedigde last om Uwe Majesteit te dienen van consideratien en advies, vermeent de Hooge Raad van Adel de vrijheid te mogen nemen, tot beter begrip van het onderhavige verzoek het navolgende aan te halen en ter kennis van Uwe Majesteit te brengen.

Dat in de maand April 1822 dus nagenoeg twee en twintig jaar geleden des adressants broeder Mr. Frederik van Massow zich wendde tot wijlen Zijne Majesteit, en tot den Hoogen Raad van Adel, met verzoek om naar aanleiding van het koninklijk besluit van 26 Januarij 1821 in alle officieele stukken den titel van Baron te mogen blijven voeren. Omtrent dit verzoek hetgeen dadelijk zeer vreemd voorkwam, zijn langdurige correspondentien gevoerd en veelvuldige rapporten uitgebragt geworden, zonder dat ze tot een gunstig resultaat hebben kunnen leiden. De onderhavige adressant Jonkheer Gerlach Cornelis Johannes, van Massow, heeft zich thans tot Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken gewend, zijn officieuse tusschenkomst inroepende om bij Uwe Majesteit te bewerken dat het Hoogstdezelve moge behagen hem en alle zijne eventueele wettige afstammelingen den titel van Baron toe te kennen.

Bij kabinetsmissive van 28 Februarij 11, heeft gemelde Minister dat verzoek vergezeld van eene nota van den adressant, en met eene gunstige beschouwing en aanbeveling aan Uwe Majesteit toegezonden. Maar de Hooge Raad van Adel kan, ten gevolge van het reeds vroeger gedaan onderzoek omtrent de gronden waarop de pretentien der gebroeders van Massow gevestigd zijn, zich met het gunstig gevoelen van gemelde Minister niet vereenigen. In het jaar 1817 adresseerde zich Godefridus van Massow, Raad in de vroedschap van Leijden, Vader van den Adressant, om le in den hollandschen adel te worden ingelijfd, en 2e om in een der Ridderschappen van het Rijk geadmitteerd te worden. Bij koninklijk besluit van den 22 September 18 17 N 44 genomen op het gunstig rapport van den Hoogen Raad van Adel wierd het eerste punt gunstig toegestaan, en op het 2de aan den adressant te kennen gegeven, dat het hem vrijstond om zich ter bekoming van admissie te vervoegen bij zoodanige Ridderschap als in welke hij mogt verlangen te worden beschreven. Dan noch bij het daartoe gedaan verzoek, noch bij het plaats gehad hebbende onderzoek der preuves van adellijke afkomst en geboorte, was er eenig gewag gemaakt, of waren er eenige bewijzen voorhanden, dat het geslacht van Massow de titel van Vrijheer of Baron toekwam.

De Hooge Raad van Adel was dus niet weinig verwonderd vijf jaren daarna in de maand April 1822 een adres van den Heer Frederic van Massow, zijn vader was toen reeds overleden, te ontvangen, inhoudende dat zijn geslacht gedurende 600 jaren de adellijke titel van Baron gevoerd had, hij dus verlangde dien titel zoo voor hem en zijne afstammelingen in alle mogelijke authentieke stukken te mogen blijven voeren. De Raad de bewijzen van het bezit van dien titel geeischt hebbende, zoo verzocht de adressant van Zijne Majesteit om diligent gehouden te worden, en een jaar tijd te mogen hebben, de daartoe noodige stukken bijeen te verzamelen, hetgeen hem bij besluit van 9 Julij 1822 N 80, goedgunstig werd toegestaan. Uit de retroacta van den Raad consteert het, dat hij op den 23 Maart van het jaar 1825 nog niets had ingezonden, en er toen besloten werd een brief van rappel aan hem te schrijven, met kennisgeving dat zoo hij binnen den tijd van drie maanden daaraan niet had voldaan, zijn verzoek, volgens de toen ter tijd bestaande voorschriften als vervallen zou worden beschouwd, en op de aan Zijne Majesteit aan te bieden lijsten van onafgedane stukken gebragt zoude worden. Zonder de Raad op vermelde aanschrijving met eenig antwoord te vereeren, adresseert zich Frederic van Massow den 14 December 1825 wederom aan Zijne Majesteit met een kort verzoek om den titel van Baron in alle mogelijke publieke en authentieke stukken geen uitgezonderd te mogen blijven voeren. Daar bij dat request, aan den Raad gerenvoyeerd, wederom geene bewijzen gevoegd waren, begon men opnieuws eene briefwisseling, die echter geene gunstige resultaten heeft opgeleverd, waarvan in de maand September 1826 aan Zijne Majesteit rapport gedaan werd en dan ook eene afwijzende dispositie in dato 19 September 1826 N 27 op het verzoek ten gevolge heeft gehad.

Omtrent drie jaren daarna heeft Frederic van Massow zijn zaak wederom opgevat door bij den Hoogen Raad van Adel op den 28 Junij 1829 in te zenden het familien Buch der Herren von Massow, in een folio manuscript van 513 pagina's, opgemaakt te Stettin in 1791, door den Secretaris Archivist der Pommersche archiven Otto Ernst Schulz bij hetwelk niet alleen de genealogien en alliantien der Massows sedert verscheidene eeuwen worden opgegeven, maar ook aanteekening is gehouden der aanzienlijke goederen als Hooge en Vrije

Heerlijkheden en andere die dit geslacht van hun vestiging in Pommeren hebben bezeten. Uit welker bezit en de daaraan verbondene Heerlijke regten, zoowel de onderhavige requestrant als bovengemelde zijn broeder willen afleiden dat alle de Massows Vrijheeren zijn en zich aldus kunnen kwalificeren. De Raad heeft echter begrepen dat hij niet competent was om te beslissen of het bezit van die goederen de titel van Vrijheer gaf, daar dit door de Pruissische autoriteiten, zoo er twijfel over bestaat, zal moeten geschieden. Zoodat de Raad zich alleenlijk heeft bepaald bij het onderzoek of in dat familien Buch uit publieke archiven zamengesteld dien titel aan de Massows wordt gegeven; dan hoe naauwkeurig dit onderzoek heeft plaatsgehad heeft men nergens voor den geslachtsnaam van Massow, noch waar zij voorkomen als bezitters van Landgoederen, eenige adellijke titel gevonden. maar wel bij die geslachten waarmede zij vermaagdschapt zijn geweest en op titels aanspraak hebben te maken. Ten einde Uwe Majesteit daarvan te beter te kunnen overtuigen, neemt de Raad de vrijheid als bijlage N1, hierbij te voegen, copy van een extract uit meergemeld boek in der tijd genomen.

Deze bevinding zijn den Heer Frederik van Massow medegedeeld en zijn antwoord in dato 8 October 1829 is geweest: „dat het niets ter zake deed of het woord Vrijheer voor de geslachtsnaam der Massows of wegens hunne goederen in het gemeld familie boek gevonden wordt; maar dat het punt in regten alleen te weten is of hunne voorzaten en wettige descendenten regtens bevoegd zijn geweest om zich als Vrijheeren te mogen qualificeren".

Dit punt zal dan ook in regten uitgemaakt dienen te worden, voordat immer aan een der Massows hier te lande, de titel van Baron af Vrijheer, t o e g e k e n d zal kunnen worden.

Vijf maanden na den ontvangst van laatstgemelde missive van 8 October 1829, adresseerde zich bij requeste onder dagteekening Leiden 30 Maart 1830, aan Zijne Majesteit, de Douairière van Massow geboren Vignon geadsisteerd door hare 4 zonen, zich daarbij beklagende dat aangezien wijlen haar man Godefridus van Massow van Regeringswege als Jonkheer in den Nederlandschen Adel was ingelijfd, bij gevolg onder een verkeerd praedicaat daarbij bekend staat, verzoekende is, dat het Zijne Majesteit behage te bepalen, dat gemelde haar man en zijne wettige afstammelingen in alle authentieke en publieke stukken geene uitgezonderd,, voortaan met het praedicaat van Vrijheer zullen voorkomen. Op dit verzoek is door den Hoogen Raad van Adel in dato 27 April 1830 N 227/66, een gemotiveerd rapport gedaan, waarbij het reeds vermelde familie boek behandeld is, doch nadat de Minister van Justitie daarover ook gehoord was, heeft de Raad van wegen Zijne Majesteit in last gekregen en ook uitgevoerd, de adressante de bedenkingen mede te deelen die tegen de inwilliging van haar verzoek bestonden, maar tevens dat Zijne Majesteit niet ongenegen zoude zijn om, indien zij vermeenen mogt op de toekenning van eenigen titel voor hare zonen aanspraak te kunnen maken, het daartoe nader in te dienen request in welwillende overweging zoude genomen worden.

De 22e Junij 1830 adresseerde bovengenoemde adressante zich wederom aan Zijne Majesteit, met verzoek dat voortaan in alle officieele stukken aan de -wettige afstammelingen van wijlen Godefridus van Massow den titel van Baron en Baronnesse mogt g e g e v en worden. Op het rapport, in denzelfden geest als de vroegere daarop uitgebragt, is, zoo veel de Raad bekend is, geene dispositie genomen(.....).

Behalve deze verzoeken aan Zijne Majesteit heeft Frederic van Massow zich ook bij adressen in de maanden September, November en December 1830 tot den Hoogen Raad van Adel

vervoegd, waarop eindelijk is geresolveerd geworden, indien de adressant geene andere motiven dan de reeds bekende tot zijn verzoek wist aan te brengen, men alle nadere verzoeken buiten deliberatie zoude kunnen houden. In de jaren 1831 en 1832 heeft bij herhaling Frederic van Massow verzocht voor zijn persoon roijement uit den Nederlandschen Adel, „daar toch door den titel van Jonkheer, de descendenten van zijnen vader gefletrisseerd waren, en hij zelve steeds tot kleinachting van zijn geslacht met dien titel verëerd bleef."

Bij een dier adressen dreigt hij dan ook den Hoogen Raad van Adel dat hij alle stukken die van weerszijde over zijne pretentien gewisseld' zijn, met de noodige aanmerkingen openlijk aan het licht' zoude brengen, ten einde de posteriteit alzoo naar waarde de procedures hieromtrent zoude kunnen leeren schatten. Hetgeen hij dan ook, zooals lager blijken zal, volbragt heeft.

In de maand November 1836 heeft Frederic van Massow zich wederom met een langwijlig adres tot Zijne Majesteit gewend waarvan de slotsom was:

le het verzoek van royement voor hem en zijne afstammelingen uit den Nederl. adel:

2e dat aan hem behoorlijke authorisatie wordt verleend om uit alle openbare en authentieke actens, geene uitgezonderd, het praedicaat van Jonkheer met betrekking tot hem te laten roijeren.

Nadat de Minister van Justitie mede over dit laatste verzoekschrift gehoord was heeft de Hooge Raad van Adel bij missive van den Secretaris van Staat in do. 16 Januarij 1837 N 25, in last gekregen ter kennis van adressant te brengen: le dat het door hem verlangde roijement uit den Nederlandschen Adel op de Registers bij den Hoogen Raad van Adel reeds geschied was, en dat daarvan op de officieele lijsten zoodra dezelve zullen verschijnen, melding zal worden gemaakt.

2e dat er door Zijn Majesteit geene termen gevonden zijn, om overeenkomstig het tweede lid van zijn verzoek te beschikken.

Niettegenstaande deze bekendmaking, heeft gemelde adressant zich niet ontzien om nogmaals in de maanden Februarij en April 1837 met hetzelfde verzoek Zijne Majesteit lastig te vallen.

Om aan alle die verzoeken een einde te maken deed de Hooge Raad van Adel het voorstel om in afwachting van de officieele lijsten,, aan den Adressant een acte te doen uitreiken, waarbij verklaard werd, dat hij geen deel meer uitmaakte van den Nederlandschen Adel en verzocht dat hem het praedicaat Jonkheer niet meer zou gegeven worden.

Zijne Majesteit heeft blijkens de missive van den Secretaris van Staat van 5 Junij 1837 N 77 dat voorstel goedgekeurd, en de acte waarvan hier de rede is, is aan de belanghebbende toegezonden om er gebruik van te maken daar en waar het behoorde.

Eindelijk heeft de Hooge Raad van Adel bij missive do 12 Februarij 1838 een te Leiden ter boekdrukkerij van 1. G. la Lau gedrukt stukje ontvangen tot titel voerende: „Royement uit den Nederlandschen Adel op verzoek van Frederic van Massow"; hetgeen de Raad voor notificatie heeft vermeend te moeten aannemen. Het is met het kennelijk doel, om de handelingen van den Raad in een ongunstig daglicht te plaatsen, geschreven.

Bij dit zoo beknopt mogelijk gesteld verslag heeft de Hooge Raad van Adel zich voorgesteld ter kennis van Uwe Majesteit te brengen al hetgeen gedurende 22 jaren aangevoerd is betrekkelijk den titel van Vrijheer of Baron (want men vraagt

dan deze dan gene titel) die de Heeren van Massow hier te lande gevestigd, ons willen opdringen aan hun geslacht te competeeren.

Dan niet alleen dat de Hoogen Raad van Adel uit het in hunne handen gesteld zijnde familie-Buch uit de Pommersche archiven opgemaakt, de onwaarheid van hunne pretentien reeds heeft aangetoond: zoo kan hij daar nog bijvoegen dat de Massows door geheel Duitschland en bijzonder in Pruissen waar de hoofdtakken van dat geslacht gevestigd zijn, officieel niet anders gedenomineerd worden dan van Massow, ter bevestiging legt de Raad hierbij over als bijlage N 2 een extract uit het in Duitschland onder keyzerlijke approbatie uitgegeven werk Genealogisch Reichs- und Staats-Handbuch door Varrentrapp te Frankfort aan den Main. Men heeft ook geraadpleegd het bekende Genealogisch- en Historiesch werk van I. C. Dithmar over de Ridderen der Johanniter Orden, die daar met de hun competerende adellijke titels opgenoemd worden, waaronder echter zonder titel voorkomt de op 17 Augustus 1731 tot Ridder geslagen Herr Joachim Ewald von Massow, königl, Preuss. Major-Ambt+Hauptmann zu Rügenwalde und Thum, Herr zu Camin. Gottschalk's almanack der Ridder orden uitgekomen te Leipsig in 1819, komen onder het artikel der Pruissische Johanniter Orden vier Ridders van de familie von Massow voor, doch allen zonder titulatuur. In het groot Duits wapenboek van Siebmacher wordt het geslachtswapen van von Massow niet gevonden onder de Vrijheeren. In het neues Preussisches adels-lexicon von (sic) Freiherr L. van Zedlitz-Neukirch uitgegeven te Leipsig anno 1836 vindt men geen een der takken van het geslacht van von Massow, die Vrijheeren zijn.

De Heer von Massow gewezen Hof Maarschalk aan het Pruissische Hof, in persoon daarover aangesproken, verzekerde geen titel van Vrijheer te hebben, hetgeen wederom bevestigd is geworden, door een daadzaak, namelijk deze zijn zoon in het jaar 1830 hier ter stede gekomen zijnde om de gelukwenschingen van zijn hof bij gelegenheid van het voltrokken huwelijk tusschen H.K.H. de Princesse Marianne der Nederlanden met Z.K.H. Prins Albert van Pruissen over te brengen heeft zich overal met gegraveerde visitekaarten, waarvan er een onder de archiven van den Hoogen Raad van Adel berustende is, aangekondigd onder de naam van Mr. de Massow, aide de Camp de S. M. le Roi de Prusse.

De Hooge Raad van Adel nu kunnende overgaan tot het onderzoek van het adres door Jonkheer Gerlach Cornelis Johannes von Massow lid der Ridderschap van Zuid Holland, aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden, zoo heeft hij de eer Uwe Majesteit te berigten dat bij hetzelve, het eigen stelsel vooruitgezet wordt, als bij de vroegere adressen, namelijk, dat de goederen die de Massows in Pommeren bezeten hebben of welligt nog bezitten van die natuur zijn, dat het gansche geslacht van dien naam Vrijheeren zijn.

De Raad vermeent dat dit stelsel niet doorgaat en door daadzaken wedersproken wordt, zoo als bij de veelvuldige rapporten hierboven aangehaald aangetoond is, zoodat hij, zonder in herhalingen te komen zich gerust aan dezelve kan refereren. Eene aanmerking zal de Raad zich echter veroorloven, dat men hier weder als vroeger tusschen den titel van Vrijheer en Baron twijfelt, want bij de nota gevoegd bij het adres van den genoemde Minister verlangt men zich te noemen Vrijheeren van Massow bij het adres zelve zegt men zich wel te willen vergenoegen met den titel van Baron, die noemende eene (de Raad neemt hier de uitdrukking van het adres over) verbasterde titel van Vrijheer die overgegaan is

in de van veel geringere beteekenis uitgedachten titel van Baron in dit Rijk. Hierbij denkt men onwillig aan de verklaring van des adressants broeder, dat het praedicaat of zoo als hij het ten onregte noemde, de titel van Jonkheer verre beneden zijne geboorte was en ze dus verlang-de uitgewischt te zien. Maar hij heeft daarbij niet herdacht, dat vroeger de leden van de Ridderschappen allen Jonkers (of Jonkheren) waren en zich zoo betitelden.

De Hooge Raad van Adel alle bovenvermelde aangevoerde gronden in overweging nemende en Uwe Majesteit zullende dienen van consideratien en advies op het voorstel aan Hoogstdezelve gedaan 28 Februarij 1844 Kabinet N 1459 door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, is door verbetering van gevoelen, dat aan het daarbij uitgedrukte voorstel om aan G. C. J. von Massow den titel van Baron toe te kennen geen gevolg kan en mag gegeven worden, voor en aleer in regten zal bewezen zijn, dat aan het geslacht von Massow den titel van Vrijheer competeert; hetgeen te meer geeischt kan worden, daar de werkelijke bezitters van de goederen aan dat geslacht toebehorende, alleenlijk genoemd worden Erb und Lehnsherren.

De Hooge Raad van Adel.

(get.) F. G. van Lynden van Hemmen.

Deze brief werd op 7 april d.a.v. „gerenvoyeerd aan het Departement van Binnenlandsche Zaken, om consideratiën en advies" onder No, Geheim La 1 16, waarop het volgende antwoord binnenkwam:

Kabinet no. 1459 commissoriaal 7 april gehm. Littr.. 1 16.
rapp. Hoogen Raad van Adel op een Advies van het dept. van B. Z. do. 28 feb. 11. ten einde Jonkh. G. C. J. van Massow tcetekennen den titel van Baron.

'sGravenhage 26 April 1844.

Het hiernevensvermelde rapport een historisch juridische ontwikkeling zijnde van gronden die volgens den Hoogen Raad van Adel aan Jonkheer G. C. J. van Massow het regt ontzeggen op den titel van Baron, zal ik niet trachten te wederleggen, omdat ik het met dien Raad volkomen eens ben, dat aan Jonkheer van Massow den bedoelden titel niet van regtswege toekomt: dat, zelfs al kan die Heer zich als Vrijheer in Pruissen doen gelden, het dan nog alleen van de gunst Uwer Majesteit zoude afhangen hem een adelijke titel hoegenaamd toetekennen,

Wanneer, men echter in overweging neemt -dat de familie Massow zedert een reeks van eeuwen tot den Hoogen adel behoorde, dat de tak hier te lande erkend wordt als tot het geslacht in Pruissen te behooren, dat zij ginder en hier door aanzien of vermogen tot den eersten stand der Maatschappij behooren, dat men Jonkheer Gerlach niet ten laste kan leggen wat zijnen broeder Frederic misdeed en dat hier niet gevraagd wordt erkenning maar toekenning, dan komt het mij voor dat er niets tegen kan zijn om Uwe Majesteit te adviseeren den Heer Gerlach Cornelis Johannes van Massow niet te erkennen evenmin te verheffen, maar hem toe te kennen den titel van Baron, tot welk advies ik dan ook eerbiedig de vrijheid neem bij deze te besluiten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken

(get.) Schimmelpenninck van der Oye.

Deze brief werd bij commissoriaal van 28 april 1844 La. R 18 Geheim voor bericht en raad doorgezonden aan de Hoge Raad van Adel waarop in antwoord de volgende brief binnenkwam:

'sGravenhage den 4 Junij 1844.

Geheim N 89/25.

Aan de Koning. Consideratien en Advies van den Hoogen Raad van Adel.

Het heeft den Hoogen Raad van Adel niet dan hoogst aangenaam kunnen zijn, na meer dan twintig jaren lang te heb.-ben bestreden de pretentie op den titel van Vrijheer of Baron door de Heeren van Massow, dat zijn rapport van den 28e Februarij ll. N 67/20 Geheim behelzende en resumé al hetgeen door den Raad gedurende dien tijd tegen die pretentie is ingebragt, door Uwe Majesteit aan het gevoelen van den Minister van Binnenlandsche Zaken is onderworpen geworden, en dat zijn scherpzinning oordeel, bij zijn rapport van den 26 April ll. N 1459 Kabinet, aan Uwe Majesteit aldus uitgedrukt is: „dat al kan die Heer zich als Vrijheer in Pruissen doen gelden, het dan nog alleen van de gunst van Uwe Majesteit zoude afhangen hem een adellijke titel hoegenaamd toetekennen."

Wederkeerig mag de Hooge Raad van Adel dan ook verklaren, dat hij van zijnen kant gemelden Minister volkomen instemt, dat de familie van Massow sedert een reeks van eeuwen tot den Hoogen adel in P r u i s s e n behoorde, dat de tak hier te lande erkend wordt als tot het geslacht in Pruissen te behooren, dat zij ginder en hier, door aanzien of vermogen tot den eersten stand der Maatschappij behooren, en dat men uit dien hoofde Jonkheer Gerlach Cornelis Johannes van Massow den titel van Baron zoude kunnen toekennen waarmede de Raad zich in zoo verre vereenigt indien het toekennen gelijk gesteid mag worden met verleenen.

Het toekennen van den titel van Vrijheer of Baron is van den begin af aan de begeerte en den eisch van den adressant of van zijne broeders geweest, het stond in het naauwste verband met hunne stelling, dat zij uit hoofd hunner geboorte zich die titels of een derzelven konden toekennen met den wensch om ze gehomologeerd te hebben.

Maar dewijl het nu eenmaal uitgemaakt is, en door den Minister van Binnenlandsche Zaken mede volkomen erkend is geworden dat de titel van Baron niet 's regtswege aan den adressant toekomt, zoo is de Hooge Raad van Adel van oordeel, dat de uitdrukking toetekennen vervangen dient te worden met verleenen, ten einde alle verdere ongegronde pretentien te voorkomen.

Aan den hoogen adel in Duitschland, alsmede in Hongariën, Bohemen, Italië en door gansch Europa zijn titels geschonken en verleend bij opene brieven of Diplomata geëmaneerd van den Souverein. De leden der geslachten tot dien adel behoorende zijn Hertogen, Prinsen, Graven,, Baronnen gecreëerd geworden. Honderde voorbeelden zijn daarvan bij te brengen.

Aan het huis Hohenzollern werdt verleend den titel van Prins van het Heilige Roomsche Rijk bij regt van eerstgeboorte 28 Maart 1625 later uitgebreid voor alle descendenten 9 Julij 1692.
Liechtenstein, Prins van H.R.R. 13 September 1623.
Lippe Graaf van H.R.R. 1529.
—— Detmold Prins bij regt van eerstgeboorte 27 October 1720, uitgebreid op alle afstammelingen 5 November 1789.
Reuss Graaf van H.R.R. 26 Augustus 1673.

Schwarzburg Prins van H.R.R. 3 September 1697.
Waldeck Graaf van het Rijk bevestigd 1613, Prins van het Rijk 6 Januarij 1712.
Arenberg Graaf van het Rijk 1549, Prins 5 Maart 1576, Hertog 9 Junij 1744,
Bentheim Graaf van het Rijk bij Confirmatie 1495, Prins 20 Junij 1817.
Colloredo Mansfeld. 'Baron 1588, Graaf van H.R.R. 26 October 1624, Prins bij regt van 'eerstgeboorte 29 December 1765.
Esterhazy Graaf 10 Augustus 1626. Prins van het Rijk bij regt van eerstgeboorte 7 December 1687. Uitgebreid op allen 11 Julij 1785.

Onnoodig zoude het zijn om deze lijst met namen aan te vullen; de Raad heeft Uwe Majesteit bij deze opnoeming alleen willen aantoonen dat zoowel de Hooge als mindere adel hunne titels bij diploma erlangd hebben, en er dus geene termen zijn voor den Heer van Massow eene exceptie te maken.

De adressant behoort tot den jongeren tak van de familie van Massow, die zich hier te lande gevestigd heeft en in den Nederlandschen Adelstand is ingelijfd, maar die zich nu wenscht te onderscheiden boven den ouderen tak in Pruissen, door den titel van Baron te erlangen.

Indien Uwe Majesteit zich kan vereenigen met het gunstig advies van den Minister van Binnenlandsche Zaken, waarbij de Hooge Raad van Adel zich wel kan voegen, en dat Hoogstdezelve genegen mogt zijn den adressant eene gunst te bewijzen, zoo neemt de Raad eerbiedig de vrijheid Uwe Majesteit te adviseren om aan Jonkheer Gerlach Cornelis Johannes van Massow 'den titel van Baron bij regt van eerstgeboorte voor hem en zijne wettige mannelijke afstammelingen te verleenen wanneer hij erlangen zal, hetgeen in billijkheid, ook in vergelijking met het geen de Haoge adel in Duitschland voor zoo verre de adellijke titels geniet, toegestaan kan worden.

De Haoge Raad van Adel

(get.) de Witte van Citters l.p.

Dit rapport werd met onderstaande brief verzonden:

Aan de Minister van Binnenlandsche Zaken,

Geheim La. C 26. Rapport van den Hoogen Raad van Adel, ddo, 4 Junij 1844 N 89/25, op dat van den Minister van Binnenlandsche Zaken ddo. 26 April 1844 No. 1459, Kabinet, betrekkelijk den wensch van Jhr. G. C. J. van Massow, om den titel van Baron te erlangen.

'sGravenhage, den 14 Junij 1844.

De Koning doet het onderhavige rapport van 4 Junij 1844, No. 89/25, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken mededeelen, met uitnoodiging om, daartegen geene bedenkingen hebbende, overeenkomstig hetzelve een besluit voor te dragen. De Directeur van het Kabinet des Konings,

(get.) A. G. A. van Rappard.

De Minister deed daarop de volgende brief uitgaan:

'sGravenhage 19 Junij 1844

Aan den Hoogen Raad van Adel. Kabt. no. 1459.

De Koning overwogen hebbende het rapport van den Hoogen Raad van Adel in do. 4 dezer maand no. 89/25, heeft

mij bij een kabinetsschrijven van den 14en geheim Littr. C 26 dat rapport doen mededeelen en mij in een mondeling gesprek daarover, gemagtigd tot het aan Hoogstdezelve onderwerpen van een concept besluit waarbij aan Jonkhr G. C. J. van Massow en alle zijne afstammelingen den titel van Baron wordt verleend.

Ik heb dientengevolge de eer den Hoogen Raad van adel te verzoeken mij zoodanig Besluit wel te willen doen toekomen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) Schimmelpenninck v. d. Oye.

Waarop het volgende antwoord binnenkwam:

Aan Zijne Excellentie den Heere Minister van Binnenlandsche Zaken,

No. 3. 'sGravenhage, den 25 Junij 1844.

Ik heb de eer ter voldoening van U Excellenties aanschrijving aan den Hoogen Raad van Adel ddo. 19 Junij ll. no. 1459 Kabinet hierbij te doen toekomen een concept besluit houdende verleening van den titel van Baron aan den Heer G. C. J. van Massow en aan alle deszelfs wettige afstammelingen en van die van Baronnes aan alle deszelfs vrouwelijke afstammelingen,

De Secretaris van den Hoogen Raad van Adel,

(get.) B. A. van Hoëvell.

Dit concept is niet bij de stukken. De Minister zond het concept met de volgende brief door:

'sGravenhage 29 Junij 1844.

Kabinet N 1459. Aan den Koning.

Ter voldoening aan de aanschrijving van den Directeur van het Kabinet dd. 14 dezer Geheim La. C 26, heb ik de eer Uwe Majesteit bij deze ter bekrachtiging aan te bieden een concept-besluit waarbij aan Jonkheer G. C. J. van Massow en al zijne wettige afstammelingen den titel van Baron en Baronnes wordt verleend.

De Minister van Binnenlandsche Zaken

(get.) Schimmelpenninck v.d. Oye.

Hierop kwam bij de Minister het volgende Koninklijk Besluit binnen:

29 Junij 1844 No. 56.

Wij Willem 11, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden: Prins van Oranje Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg enz., enz., enz. Gezien het rekwest van Jonkheer Gerlach Cornelis Johannis van Massow lid van de ridderschap van Zuid Holland, houdende verzoek dat uit hoofde van de oudheid van zijn geslacht, hetgeen sedert zes eeuwen in het Hertogdom Pommeren gevestigd is en waarvan de leden als Vrijheeren betiteld zijn, hem hier te lande den titel van Baron voor hem en alle zijne wettige afstammelingen toe te kennen.

Gezien de rapporten van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en van den Hoogen Raad van Adel ddis. 26 April 1844, Kabinet 1459 en 4 Junij 1844 no. 89/25.

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken ddo. 29 Junij 1844 no. 1459 Kabinet.

Hebben goedgevonden en verstaan gelijk wij bij deze goedvinden en verstaan in zoo verre aan des rekwestrants verzoek te voldoen, in aanmerking nemende de oudheid van zijn geslacht en van zijnen adel den titel van Baron aan hem en aan alle zijne wettige mannelijke afstammelingen en die van Baronnes aan alle zijne wettige vrouwelijke afstammelingen te verleenen daar de toekenning daarvan niet kan geschieden uit hoofde het regt op dien titel door den rekwestrant niet is kunnen bewezen worden.

En zal van dit besluit afschrift gegeven worden aan den Hoogen Raad van Adel ter fine van executie en aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken tot deszelfs informatie en narigt. Gegeven te 'sGravenhage den 29 Junij 1844.

(get.)' Willem.

De Minister van Binnenlandsche Zaken

(get.) Schimmelpenninck v. d. Oye.

Ten laatste zond de Minister nog de volgende brief af:

'sGravenhage 22 Aug. 1844.

Kabt. no. 1459. Aan den Hoogen Raad van Adel.

Jonkheer G. C. J. van Massow aan wien bij Kon. Besluit van 29 Julij 1.1. no. 56 den titel van Baron is verleend heeft aan Zijne Majesteit deszelfs bezwaren doen kenbaar worden over de vordering van de taxa die te dezer zake zouden verschuldigd zijn en ben ik tengevolge daarvan door Hoogstdezelve gemagtigd, ter kennis van den Hoogen Raad te brengen dat het geenszints in de bedoeling van Z.M. heeft gelegen om dezelve te doen betalen, zoo dat Z.H.W. Geb. daarvan behoort te worden vrijgesteld.

Ik heb de eer mij door deze van den mij opgedragen last te kwijten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken

(get.) Schimmelpenninck v. d. Oye.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Swaanhil (Swanhil) . Gevraagd de kwartieren van Mr. *Pieter Gerritsen Swaanhil* en *Abigail Jobs Duim,* uit wie te Dirksland gedoopt werden:

1. *Gerrit,* ged. 10 september 1690;
2. *Adriana,* ged. 28 febr. 1693 (getuigen Jan Willemsz. Schouten, Willem Paulse van der Velden, Grietje theunis), tr. Dirksland 22 maart 1722 (ondertr. 27 febr.) *Jacob Severon,* weduwnaar van *Arjaantje Hollaer,* die te Melissant woont.
3. *Job,* ged. 13 mei 1696.
4. *Lijsbeth,* ged. 2 nov. 1698.
5. *Cornelis,* ged. 27 maart 1701.
6. *Lena,* ged. 23 januari 1704.

Rotterdam. DR. J. MACLEAN.

Vaags. In verband met een onderzoek naar de afstamming van het Aaltense geslacht *Vaags,* gevraagd de ouders en eventuele afstammelingen van *Gerhardus Hermannus Vaags,* wonende te Zwolle en in 1653 student te Utrecht. De naam wordt ook wel *Vaagt, Vaaghts* of *Vaagts* gespeld. In het trouwboek van de Gereformeerde Kerk te Zwolle komt de volgende inschrijving voor:

„20 Aug. 1664. *Herman Vaaght, Herman Vaaghts S(oon)* in de Smeen, en *Annichjen Koops, Michel Koops n(agelaten) d(ochter)* aan de Groote Merckt. Getrout de 13 September 1664."

Kan deze *Hetman Vaaght* dezelfde zijn als de bovengenoemde *Gerhardus Hermannus Vaags,* die als wapen voerde: 2 schuin gekruiste zilveren vissen, met de koppen naar links op een van goud en rood doorsneden veld. Helmteken: een vis met de kop naar beneden tussen een goud-rode vlucht.

In Bocholt (Westphalen) en contreien zetelt een geslacht *Vagedes,* dat, blijkens een door mevrouw Anna Lindenberg te Bocholt gepubliceerd artikel in „Unser Bocholt" (1958. pag. 20), een vleugel als wapen voert. Is dit geslacht *Vagedes* misschien identiek met het Aaltense geslacht *Vaags ?*

Groenlo. F. J. H. WEYN BANNINGH.

Vermehr-Vos. Gevraagd nadere gegevens over de echtelieden Mr. *Johan Vermehr* en *Theodora Hermina Vos,* wier dochter *Maria Vermehr,* geb. Nijmegen in 1773, tr. Jhr. Mr. *Willem Benjamin de Salve de Bruneton (zie* Ned. Adelsboek 1951, blz. 15).

Lunferen. F. VAN HOOGSTRATEN.

Onbekend wapen **A.** In het Heimatmuseum van de stad Emmerik bevindt zich een geschonden wapensteen van de afmetingen 53 x 66 cm. In een medaillon is een vol wapen voorgesteld: een schild, beladen met een valdeur of valhek van vier staande onderaan gepunte staven en twee dwarsstaven, opgehangen aan een koord, bevestigd aan ringen, aangebracht op de uiteinden van de bovenste staf en afhangende van de bovenrand van het schild, driehoeksgewijs: traliehelm, gedeeltelijk weggeslagen, gedekt door een wrong: dekkleden: helmteken twee brandende fakkels, uitkomende, geplaatst in omgekeerde kepervorm.

Het wapenmedaillon moet, naar mijn inzicht, dateren uit de tijd van omstreeks 1650. Immers, de ronde vorm van de dekkleden wijst op die periode en bovendien bevindt zich in de omlijsting van het medaillon een element,. dat nog ontleend moet zijn aan de kunst van de befaamde architect Hans Vredeman de Vries, wiens voorbeelden ook toentertijd nog wel enige populariteit genoten.

Het schijnt mij toe, dat het wapenmedaillon het uiterst l i n k s e gedeelte uitmaakt van een fries, hetwelk voor het overige verloren is gegaan, Het ligt dan voor de hand, dat het bovenbeschreven wapen aan het r e c h t e r uiteinde van dit fries een pendant moet hebben gehad. Is deze veronderstelling juist, en, gelet op de uitvoering van het behouden gebleven fragment, bestaat daartoe alle kans, dan is het hier besproken blazoen zeker het wapen van een vrouw geweest, een echtgenote dus van de man,. wiens wapen ontbreekt. Mogelijk is het stellig, dat het fries met de alliantie eens deel heeft uitgemaakt van een royale zandstenen schoorsteen-bekleding,, derhalve van een huiselijke haard van allure.

Wapens met de voorstelling van een valdeur zijn zeldzaam. Waarschijnlijk worden (werden) de enige wapens met valdeur in deze streken gevoerd door de geslachten *Creutz* en ***Schele*** **(en** dan nog wel in gevierendeelde zin). Doch deze bij die families in het wapen voorkomende stukken zijn beide afwijkend van de in casu gesignaleerde vorm.

Zoals uit onze geschiedenis bekend is, waren juist in de betrekkelijke periode de relaties met de stad Emmerik, die langdurig een Staatse bezetting had, bijzonder nauw. De mogelijkheid, dat wij hier dus met één wapen van Nederlandse oorsprong te maken hebben is daarom zeer groot. Het is dan ook om deze reden, dat ik hier een beroep wil doen op onze wapenkundigen teneinde te kunnen komen tot oplossing van het raadsel, waarvoor overigens de Städt.-Oberinspektor van Emmerich zich mede ten zeerste interesseert.

Alkmaar. MR. J. BELONJE.

Onbekend wapen B. Wie kan mij mededelen, welk geslacht het hieronder omschreven wapen voerde of voert,. dat voorkomt op een in familiebezit zijnd, vermoedelijk 17de eeuws geschilderd portret van een omstreeks 30-jarige jongeman?

Gedeeld: 1. In rood een staande gevleugelde gouden draak, met een gebladerde groene tak in de voorpoten: 11. In zilver een geplante groene boom.

Groenlo. F. J. H. **WEYN BANNINGH.**

Onbekend wapen C. Men toonde mij een vrij scherpe zegelafdruk: gekwartileerd: 1 in blauw *3* stapp. leeuwtjes 1/2 (de twee naar elkaar toegewend); 11. 3 lelies zonder voet 1/2; III. 3 5-p. sterren 1/2; IV in rood een boom, op de grond vergezeld van 2 naar elkaar toegewende vogels. Schildhouders: 2 staande leeuwen; elk een vaantje vasthoudend, waarop een kruisje. Helmteken: een kroon met 8 knoppen.

Ik heb dit niet kunnen thuisbrengen. Kan iemand mij een aanwijzing geven? Merkwaardig is dat de figuren in 1, 11 en 111 als 1/2 zijn afgebeeld, niet 2/1.

Lunteren. F. **VAN HOOGSTRATEN.**

Onbekende wapens.

1. Onder een fleuronkroon 2 wapens. Rechts: doorsneden a. een omgewende pelikaan met jongen, b. een boomstronk (?) waaruit 3 takjes komen, 2 naar boven 1 naar onder, Kleuren onbekend. Links het wapen ***Sylvius.***

11. In goud een halve, ongenagelde, klimmende leeuw van ?. Helmteken een kroon waaruit 2 olifantstrompen?

111. Gevierendeeld: 1 in . . . . . een keper van .....; 2 in goud een halve, ongenagelde, klimmende leeuw van . . . . . ; 3 vair; 4 in ..... **een** schuinbalk van .....

IV. In zilver (?) een schuinbalk van sabel beladen met 3 ossekoppen in de richting van de schuinbalk. Helmteken: een uitkomende ossekop. Spreuk: Malgré le tort.

V. In blauw 3 zespuntige sterren van . . . . . Helmteken: een ster tussen een vlucht.

VI. In goud een ankerkruis van . . . . . vergezeld van *3* vijfpuntige sterren van ..... 2 tussen de bovenarmen, 1 onder de voet van het kruis. Helmteken: een vederbos. Spreuk: Molor ut alam.

VII. In zwart 3 golvende smalle dwarsbalken van ..... vergezeld van 3 zwanen van ..... 2 boven, 1 onder de balken. Boven het schild een wrong waaruit een halve leeuw met een pijl schuin rechts naar beneden in de muil oprijst, Spreuk: Amat janua limen.

VIII. Gevierendeeld: 1 en 4 in zilver 3 kepers van keel, 2 en 3 in blauw 3 zwijnskoppen van ..... 2-1.

1x. Gevierendeeld: 1 en 4 in zilver (?) **een** zwijnskop van .....2 en 3 in blauw een klimmende leeuw van . . . . . Helmteken: een zwijnskop.

X. In goud een op een kussen geknielde engelenfiguur. Helmteken: een vlucht waartussen een kerk. Schildhouders 2 aanziende geharnaste mannen., Spreuk: Nunc et semper.

XI. Gevierendeeld: 1 en 4 een dwarsbalk beladen met 3 vijfpuntige sterren, 2 en 3 een klimmende leeuw, kleuren onbekend. Helmteken: een ongewende niet getuigde driemaster

x11. In zilver 2 kepers van keel. Helmteken: een vlucht. Schildhouders: rechts een klimmende aanziende leeuw, links een gaande leeuw die vanachter het schild komt.

x111. In goud een driekante hoed of steek, van boven gezien. Helmteken: een vlucht waartussen het stuk uit het schild.

XIV. In zwart 3 zespuntige sterren van zilver (?). Helmteken: een vlucht waartussen een ster uit het schild.

x v. In zilver een zwarte keper vergezeld boven van 2 wassenaars onder van een franse lelie, Helmteken: de lelie tussen een vlucht.

XVI. In ..... op een grond van ..... een steigerend paard met ruiter op wiens hand een opvliegende valk. Helm met dekkleden, fleuronkroon. Helmteken: een gekapte valk. Spreuk: Eer boven profijt.

Rotterdam. J. H. **BRAKKE.**

INHOUD **VAN DIT NUMMER.**

Bestuursberichten. — Bestaan er nog heerlijkheden en hoe te handelen met aan heerlijkheden ontleende namen?, door **Prof. Mr. J.** Ph. **de** Monté ver Loren. — Het Haarlems geslacht Proost, door M. Thierry de Bye Dólleman — Het geslacht, van Massow en de titel van baron, medegedeeld door J. W. F. Baron van Wassenaer. — Vragen en antwoorden

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor @slacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, PRINS VAN LIPPE BIESTERFELD

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70,* Wassenaar.
De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 20,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris JONKHEER MR. H. E. VAN WEEDE, *Bleijenburg* 5, *'s-Gravenhage.*
Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering; te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleijenburg* **5,** *'s-Gravenhage.*
Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073 ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 12 LXXVIIIe Jaargang **december 1961**

BESTUURSBERICHTEN.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Mr. H. Tydeman, sedert **1954** gewoon lid van het Genootschap.

Adreswijzigingen:

JHR. V. V. VAN CAMMINGHA . . . . . ***'s-Gravenhage.*** *Schuytstraat 137.*

L. F. VAN GENT . . . . . ***'s-Gravenhage.*** *Sweelinckplein 56.*

H. VAN HOOGDALEM H ZN . . . . . ***Gorinchem.*** *Beursflat, Kortendijk* ***Ga.***

JHR. F. G. L. O. VAN KRETSCHMAR . . . . *'s-Gravenhage.* *Kazernestraat 31a.*

JHR. MR. C. C. C. M. VAN NISPEN TOT SEVENAER . . . . . ***'s-Gravenhage.*** *p/a Ministerie van Buitenlandse* Zaken, *Plein* 83.

A. OOSTERBAAN . . . . . *Voorschoten.* *Diepenbrocklaan 34.*

F. M. PELS . . . . . *Mortsel* ***(België).*** ***De*** *Herdistraat 61.*

Adel en „Adel" in de Staten van Friesland in de 17de en 18de eeuw,

door **DRS. J. VISSER.**

Zoals in menig ander opzicht, neemt Friesland ook ten aanzien van zijn adel in Nederland een min of meer aparte plaats in. In de meeste Nederlandse gewesten bestonden in de landsheerlijke tijd en ook tijdens de Republiek ridderschappen, uit welker midden leden werden afgevaardigd in de Staten van die provincie?), al werden tot deze ridderschappen niet alle edelen toegelaten. In Friesland, Groningen en Zeeland bestonden dergelijke colleges niet: in eerstgenoemde provincie 'heeft zelfs onder het Koninkrijk, in afwijking van alle andere, het college der edelen pas in 1825 de naam van ridderschap gekregen.

Als kriterium voor wat in Friesland tijdens de Republiek als adel gold, heeft men wel willen zien het zitting hebben in de Staten „als edelman". Tot **1959** kon deze kwestie nog van belang zijn in verband met de eisen, gesteld voor de toelating van ridders-expectanten tot de Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht. Dat dit kriterium verre van juist was, moge uit het onderstaande blijken.

In de Friese Staten had de adel geen afzonderlijke stem: wel had hij grote invloed op de middeleeuwse gaarlegers der goën en eveneens op de Landdag van het gehele gewest, maar

1) R. Fruin-H.T. Colenbrander, Geschiedenis der staatsinstellingen in Nederland tot den val der Republiek, 1922, 78—79, 86—94, 103—104, 227-234, 244-245, 251-253, 257—259.

hij stemde niet als stand [2]). In de hier slechts kort durende landsheerlijke periode hadden de drie goën (Oostergo, Westergo en Zevenwouden) elk een stem, en gaandeweg maakten zich de steden los uit het goverband en kregen een eigen stem, definitief in 1579 [3]). Tijdens de Republiek ging het stemmen als volgt in zijn werk: In elke „kamer", waarin deze vier „leden" afzonderlijk bijeenkwamen, had elke grietenij resp. stad één stem [4]). De stem van elke grietenij werd opgemaakt door haar beide volmachten tezamen, waarvan één de adel vertegenwoordigde en de ander de eigenerfden [5]).

In de regel vinden wij dan ook in de hierna te bespreken lijsten van volmachten voor elke grietenij twee vertegenwoordigers, één als edelman en één als eigenerfde. Aan de hand van deze lijsten zou het dus gemakkelijk zijn een lijst samen te stellen van edele geslachten in Friesland in de 17de en 18de eeuw. Maar enerzijds zou die lijst beslist onvolledig zijn, want de volmachten moesten o.a. aan de voorwaarde voldoen, „liefhebbers van de waare Gereformeerde Religie, zoo als dezelve in't begin van de Reformatie aangenoomen en geleerd is" [6]), te zijn, Anderzijds was er een bepaling, die ertoe leidde, dat lang niet alle vertegenwoordigers van de adel ook inderdaad edelheden waren. Grietmannen en oud-grietmannen mochten nl. als edelen afgevaardigd worden, ook als ze dat in feite niet waren [7]). Dit is ongetwijfeld zo bepaald, omdat in een deel van Friesland zich uit de eigenerfden nimmer een adel had losgemaakt [8]). Een enkele maal gebeurde het ook, dat een edelman als eigenerfde afgevaardigd werd; dit was althans niet verboden. Een bepaling, te vergelijken met het in de laatse tijd zozeer in de actualiteit gekomen verbod voor een Engelse peer om in 'het Lagerhuis zitting te nemen, bestond hier dus niet. Dat er niet overal edelen waren, blijkt uit de beschrijvingsbrief van de Landdag van 1581, waarin gezegd werd, dat in grietenijen, waar geen edellieden waren, ook twee eigenerfden mochten opkomen [9]).

Wie nu in feite door de stemgerechtigden als edellieden resp. eigenerfden tot volmacht werden gekozen [10]), vinden wij voor de meeste jaren van 1638-1795 in de Journalen van het Mindergetal (Statenarchief, Hs. Inv. nr M 2). Deze journalen beginnen met een lijst van de volmachten: de journalen of de lijsten ontbreken voor de jaren 1641, 1644-1651, 1655, 1656, 1659, 1661, 1662, 1668-1670, 1673, 1675, 1678, 1680, 1682, 1684, 1685, 1687, 1688, 1693, 1694, 1713, 1725, 1753,

2) Fruin-Colenbrander, a.w., BG-99; J. S. Theissen, Centraal gezag en Friesche vrijheid, 1907, 38-39, 335-350.
3) C. J. Guibal, Democratie en oligarchie in Friesland tijdens de Republiek, 1934, 11.
4) Guibal, a.w., 16.
5) Guibal, a.w., 12.
6) Guibal, t.a.p.
7) Guibal, a.w., 13.
8) Wij gaan hier niet in op de vraag naar het ontstaan van de Friese adel of liever van wat als zodanig gold sinds de landsheerlijke lijd, maar stellen slechts' vast, dat bepaalde geslachten als zodanig bekend stonden ; dit blijkt 'b.v. duidelijk uit het predikaat „Jonker", dat in de lijsten van volmachten aan bepaalde families voorbehouden blijft. In de „Wâlden" en de Zuidwesthoek ontbraken dergelijke geslachten vrijwel, zodat de grietman, die elders meestal uit de adel voortkwam, daar werd gekozen òf uit een van de vooraanstaande eigenerfde geslachten òf uit de adel van Oostergo en Westergo òf uit die van buiten de provincie.
9) Fruin-Colenbrander, a.w., 248.
10) Voor het stemrecht en de gang van zaken bij het stemmen verwijzen wij hier naar Guibal, a.w., 12-15, 62 vv. De grondslag van het stemrecht in het grondbezit is uitvoerig behandeld in D. J. Cuipers, Bijdragen voor de rechtsgeschiedenis van de gemene dorps-gronden in Oostergo, 206—219.

1754, 1765 en 1778. Hieruit hebben wij een (voorzover de hiaten dat toelieten) volledige lijst van de volmachten voor de adel uit alle grietenijen opgemaakt. De vraag is nu, wie van deze lieden inderdaad als edellieden te beschouwen zijn en wie niet. 'Voor de jaren. van 1681 af was dat niet zo. moeilijk: daar staan (behalve in de jaren 1723-1727, 1729-1735 en 1738-1751) de edellieden als zodanig aangeduid met het predikaat „J(onke)r". Een gering aantal gevallen dat dit predikaat ten onrechte geplaatst of weggelaten is, gaf hierbij geen moeilijkheden. Zodoende konden wij van de 115 geslachtsnamen (enkele hiervan zijn in feite patronymika van eigenerfden) reeds 41 als adellijk en 34 als niet-adellijk uitsplitsen (feitelijk is er één geslacht minder, want het geslacht *Van Coehoorn* bestond uit een adellijke en een niet-adellijke tak). Ook de overgebleven 40 geslachten menen wij goed te hebben verdeeld, Zo kwamen wij tot 62 edele en 53 niet-edele geslachten of losse niet-edellieden. Aan laatstgenoemde kategorie zullen wij hier verder de meeste aandacht besteden.

Zij omvat 136 personen die als edelman zijn afgevaardigd en die wij vervolgens in vereenvoudigde genealogische overzichten bijeengebracht hebben. Hierbij zijn er 91, die grietman of oud-grietman waren en 6 die later grietman geworden zijn. Dat het niet uitsluitend deze gekwalificeerden waren, bewijst dat de ruimere opvatting, die uit de beschrijvingsbrief van 1581 blijkt, ook later nog doorgewerkt heeft.

Het recht van de grietmannen om als edelman in de Staten te zitten, ook als ze dit niet waren, werd in 1748 door stadhouder Willem IV bij het Reglement Reformatoir afgeschaft [11]), maar omdat nu eenmaal in sommige grietenijen geen adel was, heeft dit verbod het verschijnsel wel doen afnemen in omvang, maar niet doen ophouden. Om een beeld van het verloop te geven, hebben wij ook een vergelijking gemaakt van de verdeling der volmachten van de adel in 12 verschillende jaren. Hieruit blijkt, dat de gemiddelde samenstelling voor 1748 was: 18 edelen, 11 niet-edellieden, grietmannen of oud-grietmannen, 1 niet-edelman, niet-grietman. Het afvaardigen van niet-gekwalificeerden had dus toch niet zo'n grote omvang: de 45 gevallen hebben samen een 85 jaar als niet-gekwalificeerden zitting gehad (er waren er ook 6 onder, die weldra grietman werden). Al deze gevallen met één uitzondering vallen vóór 1748. Na dit jaar zict men, dat de 10 tot 14 grietenijen, die hun niet-adellijke grietman naar de Staten zonden, er ter voldoening aan het verbod nog een edelman aan toevoegden; het zenden van meer afgevaardigden was immers geoorloofd, zij hadden samen echter slechts één stem.

Ten overvloede wijzen wij er nog op, dat van de 53 niet-adellijke geslachten er vijf zijn (De *Kempenaer, Lycklama à Nijeholt, van Scheltinga, Van Schuylenburch* en *Van Sminia),* die in het begin der regering van koning Willem 1 in de Nederlandse adel verheven zijn (De Friese *Van Lennep*'s behoren tot een geheel andere tak als de latere jonkheren). In de vraag, waarom andere families (wij denken aan *Boelens, Bouricius, Van der Haer, Haersma, Heloma, Van Vierssen)* in deze gunst niet hebben gedeeld, willen wij ons hier niet begeven.

Wanneer wij het gesignaleerde verschijnsel van de vertegenwoordiging van de adel in de Staten door niet-edelen nader locaal bezien, valt het ons op, dat het, zoals boven reeds kort aangeduid, sterk regionaal gebonden is. Wij zullen zelfs zien, dat er een grens te trekken is tussen een deel der

11) Guibal, a.w., 13, n. 2.

provincies, waar 'het regel is, en een ander deel, waar het niet voorkomt of uitzondering is; wel bestaan hiertussen overgangsgebieden.

Tevens zullen wij bij deze beschouwing aandacht schenken aan de herkomst der families van binnen of buiten Friesland; speciaal wat de adel betreft, is er zeker sprake van een relatieve achteruitgang van de inheemse geslachten en het binnendringen van vreemde families, dat zich ook uit in de bezetting der grietmansplaatsen. De verschuiving ten ongunste van de Friese adel blijkt uit het hierbij gevoegde overzicht van het verloop over dezelfde 12 jaren als voor de verdeling der volmachten.

Beschouwen wij de grietenijen groepsgewijze, dan kunnen wij beginnen met een tiental, waar het afvaardigen van eigenerfden als edelman niet voorkomt of uitzondering is; het zijn Leeuwarderadeel, de beide Dongeradelen, Menaldumadeel, Franekeradeel, Barradeel, Baarderadeel, Wonseradeel, Wymbritseradeel en Het Bilt,

In Leeuwarderadeel behoren de meeste volmachten tot de families *Eysinga, Burmania* en *Sixma,* in Westdongeradeel zijn het overwegend *Aylva*'s. In Oostdongeradeel zien wij tot 1674 de van origine Duitse *Schwartzenberg's* optreden, daarna de Friese geslachten *Aylva* en *Burmania,* afgewisseld met twee families uit het stamverwante Groningerland: *Rengers* en *Canter.* Hierbij mag worden opgemerkt, dat de *Schwartzenberg's,* sinds Karel V in Friesland gevestigd, hier wel volkomen met de inheemse adel één geworden waren. In Menaldumadeel zien we tot 1709 de Friese geslachten *Eysinga, Grovestins en Burmania,* waarvan het laatste nog van 1739-1752 terugkeer>. In de tussenliggende en volgende periode treden hier de buitenlandse geslachten *Thoe Schwartzenberg* en *D'Aumale* op. Franekeradeel zendt ook meren deels Friese edelen naar de Landdag: *Waltinga, Goslinga, Rengers, Burmania* tot 1777, daarnaast sinds 1755 de niet-Friezen *Van Wassenaer* en *Van Coehoorn.* In Basradeel is de uitheemse adel sterker vertegenwoordigd: tot 1689 (o.a. *Sixma*) en van 1705—1719 (*T. H. van Camstra*) Friezen, maar verder overwegend families van vreemde bodem: *Thoe Schwartzenberg, Van Haersolte, Van Echten. In* Baarderadeel vinden we Friese families als *Harinxma* en Aylva tot 1757 en van 1772 af, daarnaast sinds 1730 uitheemse: *De Lannoy Thoe Schwartzenberg en Doys.* In Wonseradeel treden als volmacht op Friese edelen tot 1772 (*Cammingha, Aylva, Burmania,* laatstgenoemden ook nog van 1783 af), daarnaast van 1755 af de „Duitse" *Schwartzenberg's.* In Wymbritseradeel zijn de namen vrij eentonig, vrijwel uitsluitend *Burmania en Rengers. In Het* Bilt tenslotte is van inheemse adel geen sprake, maar de adel wordt er uitsluitend vertegenwoordigd door de vreemde grietmansfamilies *Van Haren en Du Tour.*

In de vijf volgende grietenijen is het beeld minder zuiver, maar toch overweegt hier nog de adel: Kollumerland, Idaarderadeel, Rauwerderhem, Doniawerstal en Weststellingwerf. In de beide eerstgenoemde zien we de niet-edelen vooral in de, 2de helft der 18de eeuw optreden, meestal naast een edelman vanwege het reeds gememoreerde voorschrift.

In Kollumerland heeft de adel vrijwel het monopolie tot 1777 (geslachten *Scheltema, Aylva, Unia, Heemstra),* daarna treden naast elkaar op de eigenerfde *Martinus van Scheltinga* en (sinds 1780) de Duitse edelman *A. L. van Plettenberg.* In Idaarderadeel vinden we tot 1764 enkel edelen (*Aylva, Camstra),* daarna de eigenerfde *Cornelis van Scheltinga* met daarnaast o.a. *P. U. Rengers.* In Rauwerderhem vinden we steeds Friese edelen als volmachten, behalve van 1670-1696,

als de grietman *Bartholomeus van Nijsten* hun plaats inneemt, die noch een edelman was, noch een Fries. In Doniawerstel treffen we slechts van 1706-1721 een eigenerfde aan, *Allard van Burum,* verder Friese edelen tot 1714 (*Osinga, Burmania),* dan de in de 17de eeuw uit Duitsland gekomen *Vegilin*'s tot 1773 en tenslotte weer de Fries *F. J. J. van Eysinga.* In Weststellingwerf eindigt de periode der eigenerfde adelsvolmachten (o.a. *Dirck van Baerdt*) met 1674, maar hier was geen inheemse adel: de Limburgse *Van Haren*'s overwegen, behalve van 1745-1769, als de meer stamverwante *J. P. A. van Canter* als volmacht optreedt.

In vier grietenijen tenslotte zijn nog wel in de meeste jaren de volmachten voor de adel edelen, maar treden ook vaak eigenerfden als zodanig op: Ferwerderadeel, Dantumadeel, Hennaarderadeel en Haskerland.

In Ferwerderadeel behoudt de adel het monopolie tot 1721 (*Douma, Grovestins*), daarna komen tot 1770 de Friese eigenerfden aan bod (o.a. *H. H. van Knyff)* en tenslotte de uit een Vlaams geslacht gesproten *I. J. de Schepper,* daarnaast sinds 1749 weer edelen (*Burmania, Sytzama*). In Dantumadeel zien we in het begin al een eigenerfde (*Suffridus Saeckma,* tot 1655), maar daarna eerst *Aylva*'s *tot* 1715, daarna *Schwartzenberg's* e.a. niet-Friezen (1714-1758). Zij worden gevolgd door eigenerfden (*Visscher, Bergsma*), waarnaast weer Friese edelen staan (*Sytzama, Grovestins*). In Hennaarderadeel treffen we tot 1706 edelen aan (*Grovestins, Tiddinga*), dan tot 1767 de eigenerfde *Sminia*'s sinds 1749 door edelen vergezeld (*J. I. van Burmania)* en daarna weer enkel edelen (*Humalda*). In Haskerland is de volgorde *anders:* tot 1671 Friese eigenerfden (*Baerdt*), dan tot 1689 de uitheemse niet-edelen *Van Vierssen,* vervolgens edellieden, de Duitse *Vegilin*'s *tot* 1762, maar van 175 1 af ook de Friese *Eysinga*'s.

Thans beginnen wij aan de andere zijde met de grietenijen, die bij gebrek aan locale adel altijd of vrijwel altijd ook als „edelman" een eigenerfde naar de Landdag zonden, althans tot de uitvaardiging van het verbod in 1740. Het zijn er acht: Achtkarspelen, Smallingerland, Utingeradeel, Engwirden, Schoterland, Lemsterland, Opsterland en Oststellingwerf, bijna alle op de zandgrond gelegen,

In Achtkarspelen waren het de geslachten *Scheltinga* en *Haersma,* die de „edelman" leverden; van 1749 af komt er een werkelijke edele naast (*Humalda, Burmania*). In Smallingerland zijn het van begin tot eind de *Haersma*'s, die hier ook onafgebroken grietman waren, daarnaast van 1748 edelen als de *Burmania*'s en *Sytzama*'s. In Utingeradeel volgen elkaar op de eigenerfde geslachten *Andringa, Sminia* en *Lycklama;* van 1749 af staan hier als edelen o.a. *Burmania*'s naast. In Engwirden zijn het achtereenvolgens de eigenerfde families *Crack, Bouricius, Scheltinga en Idema;* van 1749-1770 worden zij vergezeld door Friese edelen (o.a. *U. J. van Aylva*), daarna door edellieden van vreemde oorsprong (o.a. *D. A.* van *Plettenberg*). In Schoterland hebben de eigenerfden (meest *Scheltinga*'s) het rijk alleen tot 1744, wanneer tot 1766 *Menno van Coehonrn* erbij komt, uit de geadelde tak van dit uitheemse geslacht; op hem volgen Friese edelen (o.a. *Aytta*'s). In Lemsterland zien we in de beginperiode de edelman *Frederick van Roorda,* daarna sinds 1666 eigenerfden, vooral *Andringa's, tot* 1749; naast de dan volgende edellieden (o.a. *S. D. van Loo,* uit een Hollands geslacht) vinden we sinds 1755 de erfgenamen der *Andringa's,* de Brabantse *De Kempenaer's.* In Opsterland houden de eigenerfden *(Fockens, Lycklama*) het vol tot 1781; van 1749—

1767 hebben zij Friese edelen naast zich (o.a. *W. A. van Sytzama*), daarna vreemde edellieden *(F. A. Bigot, Reinhard van Lynden)*. In Ooststellingwerf vinden wij weer eigenerfden tot het einde toe (overwegend *Lycklama's)*, daarnaast van 1749 af edelen (vnl. *Grovestins*'en).

Minder uitsluitend is de vertegenwoordiging van de adel door eigenerfden in Gaasterland. Hier vervullen de *Lycklama's, Glinstra*'s en *Wyckel's* die functie; van 1748 komen daar edelen naast, vnl. uit het Oosterlauwers-Friese geslacht *Rengers,* en van 1757 af hebben dezen geen concurrentie meer.

Nog minder duidelijk, maar toch in meerderheid door eigenerfden beheerst is het beeld in Tietjerksteradeel en Hemelumer Oldeferd. In eerstgenoemde grietenij zien wij edelen als volmacht tot 1686 (*Eysinga, Aylva, Unia)*, maar daarna eigenerfden (*Glinstra, Altena, Sminia*), van 1749 af weer vergezeld van edelen (*Humalda, Sixma*). In Hemelumer Oldeferd tenslotte treffen wij tot 1673 edellieden aan (o.a. *Jarich van Grovestins*), daarna meestal niet-edelen, maar dan uit importfamilies *(van der Waeijen, Van der Haer, Van Wydenbrugh)*, met daarnaast van 1749 af weer edelen, meestal uit de familie *Rengers.*

Tussen beide groepen grietenijen kunnen wij dus een grens trekken, die van noordoost tot zuidwest door Friesland loopt; alleen Weststellingwerf met zijn *Van Haren's* vormt een uitzondering. De oude grietenijen van Oostergo en Westergo vormen het gebied van de inheemse adel, met uitzondering van Tietjerksteradeel, dat een overgang vormt; de „Wâlden" en de Zuidwesthoek worden merendeels door eigenerfden vertegenwoordigd. Een andere overgangsgrietenij, Hemelumer Oldeferd, zendt in 1652 nog een locale edelman, *Serapius van Epema,* maar de latere edele vertegenwoordigers zijn uit andere delen van Friesland afkomstig+ Iets dergelijks komt natuurlijk meer voor, maar op de locale verschuivingen kunnen wij hier niet verder ingaan.

Volmachten, die als edelman in de Friese Staten werden afgevaardigd:

1. Voor de ontbrekende jaren is, als dezelfde persoon voor dezelfde grietenij zowel in het onmiddellijk voorafgaande jaar als in het onmiddellijk volgende zitting had, aangenomen, dat hij ook in de tussenliggende jaren zitting had.
2. Bij de niet-edelen betekent vóór de naam: g grietman of oudgrietman; ng niet-grietman; (g) later grietman.
3. Voor de bij de jaartallen geplaatste afkortingen raadplege men de bijgaande' kaart.

	Hessel Roorda van Eysinga	Lw	1638-1654
	Douwe van Aylua	Wd	1638
	Joannes Onuphrius baron *fhoe Schwarzenberg*	Od	1638-1652
	Rifske van Eysinga	K	1638-1643
g	*Tarquinius Boelens*	A	1638-1639
g	*Suffridus Saeckma*	Dd	1638-1654
	Frans van Eysinga	T	1638-1654
g	*Arent van Haersma*	Sg	1638-1639
	Abbe van Bootzma	1	1638
	Tjalling van Eysinga	R	1638-1658
	Sicco van Grouestins	M	1638, He 1639-1643
	Douwe van Sixma	Fk	1638—1640, Dw 1642
	Julius van Eysinga	Br	1638, 1640—1643
	Ulbe van Aylva	Bd	1638, 1642-1643
	Duco van Jongama	He	1638
	Tjerdf van Aylva	Wo	1638-1643
	Sjuck van Burmania	Wb	1638-1643
	Sjuerd van Aylua	HO	1638-1640
ng	*Hessel van Sminia*	U	1638, 1653, 1667
g	*Joannes van Crack*	E	1638-1652
	Syds van Osinga	Dw	1638-1640, 1652-1653
g	*Hobbe van Baerdt*	Hk	1638, 1642-1653
g	*Amelius van Oenama*	St	1638-1643
g	*Cyprianus Oosterzee*	Ls	1638-1640
g	*Hans van Lycklama*	G	1638—1658
g	*Sako Fockens*	Op	1638-1652
g	*Eyse Lycklama*	Ow	1638
g	*Rintje van Lycklama*	Ww	1638-1639
	Rienck van Burmania	Fw	1639
	Douwe van Aylva	Wd	1639-1643
	Douwe van Ockinga	1	1639-1640
	Laes van Glins	M	1639
	Dominicus van Hottinga	Br	1639, 1652, 1654-1657
	Hobbe van Aylva	Bd	1639
g	*Tiberius van Oenama*	*LI*	1639-1640
	Frederick van Roorda	Hk	1639—1640,
		Ls	1642-1643, 1654-1665
g	*Suffridus Lycklama à Nijeholf*	Ow	1639, 1642-1643
	Epo van Douma	Fw	1640-1643
ng	*Minno Gerrolfsma*	A	1640-1643
g	*Aulus van. Haersma*	Sg	1640—1652, *1657-1658, 1665-1667*
	Tjalling van Eysinga	M	1640-1653
	Epo van Aylva	Bd	1640
	Philips van Boshuisen	Bt	1640-1643
(g)	*Augustinus Lycklama à Nijeholt*	Ow	*1640, 1652-1653.* 1657-1663, 166511667
g	*Dirck van Baerdf*	Ww	1640, 1652-1654, 1660-1671
	Henning Georg van Andreae	1	1642-1643
	Andries van Waltinga	Fk	1642-1652
	Johan van Aylua	HO	1642-1643, 1653, 1657-1660
g	*Regnerus van Andringa*	U	*1642-1643, 1654-1665, 1671*
ng	*Schelto Aifzema*	Ww	1642-1643
ng	*Tarquinius Solcama*	Dw	1643
	Bartold van Douma	Fw	1652-1677
	Frans van Schelfema	Wd	1652-1653
	Feyo van Schelfema	K	1652—1666
g	*Lieuwe Boelens*	A	1652
	Tjaerd van Aylva	I	1652
	Dominicus Justus van Botnia	Bd	1652-1660
	Oene van Grovestins	He	1652, 1671-1674, 1686
	Lolle van Ockinga	Wo	1652-1653
	Duco Martena van Burmania	Wb	1652-1674, 1686—1689
	Serapius van Epema	HO	1652
	Willem van Haren	Bt	1652-1667, 1674-1677, 1681-1708
ng	*Jaques van Sminia*	U	1652
g	*Daniel de Blocq van*		

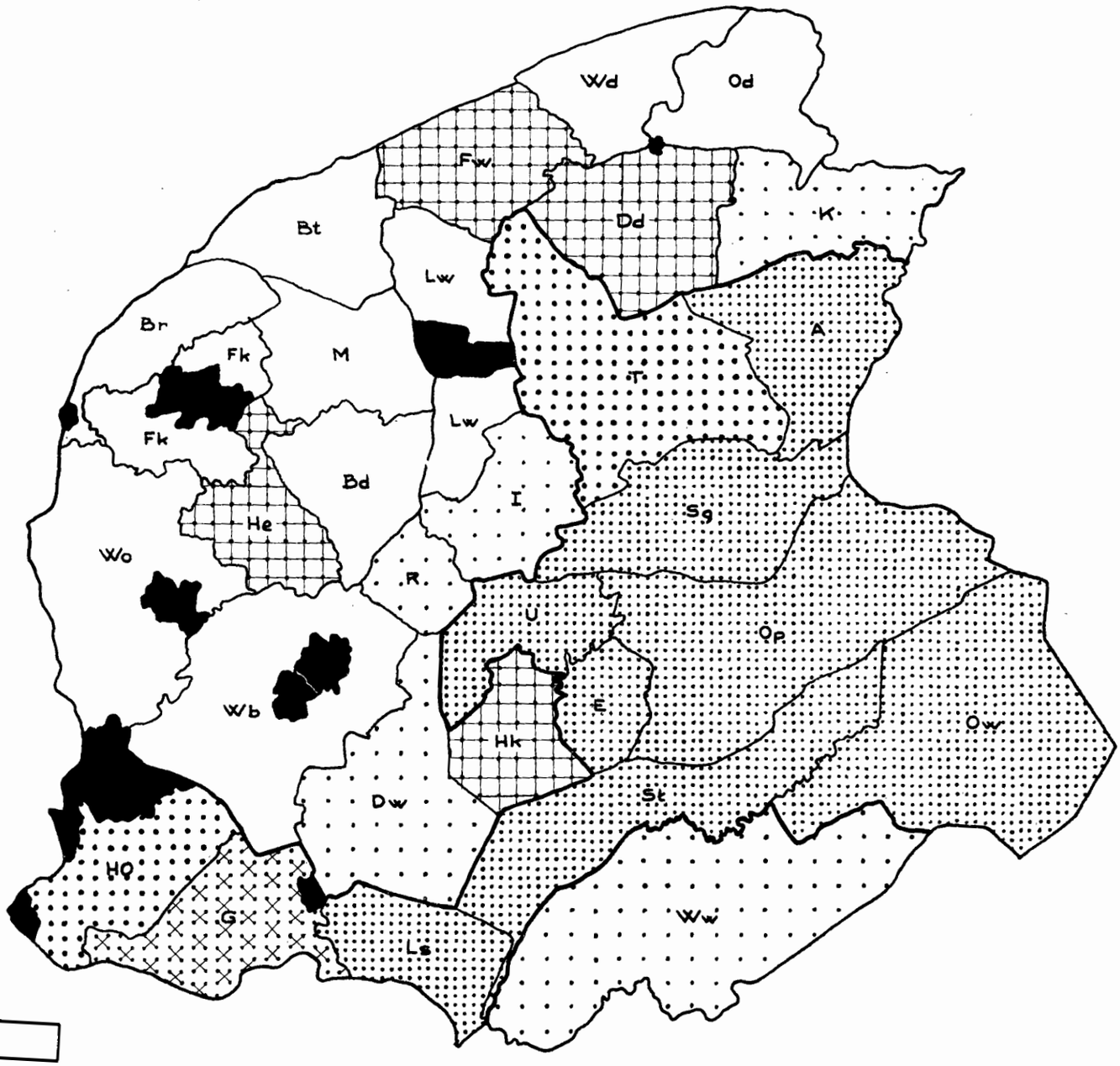

= (bijna) uitsluitend edelen.

= overwegend edelen.

= in meerderheid edelen.

= in meerderheid niet-edelen.

= overwegend niet-edelen

= (bijna) uitsluitend niet-edelen..

= stedelijk gebied.

Afkortingen:

A	=	Achtkarspelen
Bd	=	Baarderadeel
Br	=	Barradeel
Bt	=	het Bilt
Dd	=	Dantumadeel
Dw	=	Doniawerstal
E	=	Engwirden
Fk	=	Franekeradeel
Fw	=	Ferwerderadeel
G	=	Gaasterland
He	=	Hennaarderadeel
Hk	=	Haskerland
HO	=	Hemelumer Oldeferd
I	=	Idaarderadeel
K	=	Kollumerland c.a.
Ls	=	Lemsterland
Lw	=	Leeuwarderadeel
M	=	Menaldumadeel
Od	=	Oostdongeradeel
op	=	Opsterland
Ow	=	Ooststellingwerf
R	=	Rauwerderhem
sg	=	Smallingerland
St	=	Schoterland
T	=	Tietjerksteradeel
u	=	Utingeradeel
Wb	=	Wymbritseradeel
Wd	=	Westdongeradeel
Wo	=	Wonseradeel
Ww	=	Weststellingwerf

	Scheltinga	St	1652-1674, 1677-1689, 1692-1695
		Ls	1696—1697, St 1698—1702
ng	*Poppe van Andringa*	Ls	1652
	Johan van Roorda	Sg	1653
	Carel van Roorda	I	1653-1654, 1660-1663
	Albert van Eminga	Fk	1653-1654, 1658-1660
	Julius van Harinxma	Br	1653
	Edzart van Grovestins	He	1653, M 1654-1677
g	*Theotardus Heloma*	E	1653-1657
	Sibrant van Osinga	Dw	1653-1654,. 1660-1671, 1674-1677
g	*Livius van Scheltinga*	St	1653, A 1654-1667
ng	*(Gellius) Hylckama*	Ls	1653
g	*Martinus Fockens*	Op	1653-1660, 1666-1677, 1681-1692
	Scipio Meckama van Aylva	Wd	1654, T 1657-1667
	Sjuck Aebinga van Humalda	Od	1654, Br 1658-1660
	Sixtus Julius Hiddema van Dekema	He	1654
	Taco van Cammingha	Wo	1654-1666
	Hessel van Aysma	HO	1654
g	*Egbert van Baerdt*	Hk	1654-1667
ng	*Albertus Barels*	Ow	1654
ng	*Jan Swaga*	Ow	1654
	Douwe van Walta	Lw	1657-1663,
		Br	1664—1667
	Ernst Sicco van Aylva	Wd	1657-1665, 1 1671,
		Wd	1674-1677
	Georg Wilco baron *thoe Schwartzenberg*	Od	1657-1671, 1674
	Sjoerd van Aylva	Dd	1657-1666, K 1667
	Sabinus van Wissema	I	1657-1658, 1666-1667, 1674—1677
	(Sybren) van Walta	Fk	1657
	Frederick van Grovestins	He	1657-1660,
		Fk	1663—1664
ng	*Meynso Solcama*	Dw	1657-1658
	Ulbe van Bootsma	Ww	1657
g	*Jacobus Bouricius*	E	1658—1672
	Frans van Eysinga	R	1660-1665,
		Lw	1666-1672
g	*Joannes van Scheltinga*	G	1660—1667
g	*Arnoldus van Haersma*	Sg	1663-1677, 1681—1709
	Douwe Aylva van Loo	Bd	1663-1667
	Assuerus van Grovestins	He	1663-1665
	Jarich van Grovestins	HO	1663-1672
ng	*Sako Fockens*	Op	1663-1665
	Laes van Burmania	Lw	1664-1665, I 1672,
		Lw	1674-1677, 1681-1691
g	*Lubbertus Lycklama à Nijeholt*	Ow	1664—1667, 1672-1697
	Watse van Roorda	I	1665, R 1666-1667
	Johan van Goslinga	Fk	1665-1674, 1677—1686
	Tjaerd van Aylva	Wd	1666, Dd 1667-1674, 1677-1715
ng	*Joannes van Velsen*	I	1666
	Bennert Heringa van Grovestins	He	1666-1667,
		Fw	1683-1689, 1691-1696
g	*Tinco van Andringa*	Ls	1666, 1671-1674, 1683-1686
	Arent van Loo	Wd	1667-1672
	Epo van Aylva	K	1667-1691, 1700-1720
	Upco van Burmania	Wo	1667-1671
ng	*Joannes Echten*	Ls	1667
ng	*Conradus van Boelens*	A	1671-1672
	Douwe Carel van Unia	T	1671-1683
g	*Bartholomeus van Nijsten*	R	1671-1696
	Agge van Sixma	Br	1671-1676, 1686-1689
	Ernst Mockema van Harinxma thoe Slooten	Bd	1671-1672, 1676-1689, 1692-1712, 1722-1724
	Ducco van Hemmema	Bt	1671, Fk 1676, Bt 1679
(g)	*Gellius Wibrandus van Jongestall*	Hk	1671. HO 1674-1679, 1686'
g	*Jetso van Sminia*	G	1671-1677
ng	*M (arcus) Lycklama*	Ow	1671
ng	*Lambertus van Coehoorn*	Od	1672
	Tjaerd baron *van Aylva*	Wo	1672-1676, 1681-1697, 1699-1702,
		He	1703—1705
	Douwe van Sixma	Dw	1672, Bd 1674,
		Br	1677-1679, 1683
g	*Arnolt van Vierssen*	Hk	1672-1681
ng	*Jan Heyns*	Ww	1672
g	*Petrus Mejontsma*	A	1674-1677
g	*Lubbertus van Andringa*	U	1674-1679
	Johan Edzart van Douma	E	1674
	Ernst van Haren	Ww	1674-1700
	Hobbe Esaias van Aylva	Od	1676-1692
	Idsardt van Harinxma thoe Slooten	Dd	1676
	Edzard van Grovestins	He	1676-1683, 1689, 1692-1701
	Bocco van Burmania	He	1676, Wo 1677-1679,
		Br	1681, Wo 1683, 1689—1700, He 1702
	Sjuck Gerrolt Juckema van Burmania	Wb	1676-1720
(g)	*Johannes Crack van Bouricius*	E	1676-1689, 1692-1700
ng	*Fedde Rouckes*	St	1676
	Sjuck van Burmania	Lw	1679; R 1701,
		Fw	1702—1703, 1708-1709
	Ernst van Aylva	Wd	679, 1683-1714
g	*Isaac de Schepper*	A	1679-1686
ng	*Wigerus van Nemminga*	Sg	1679
	Ulbo baron *van Aylva*	I	1679-1692,
		Od	1695-1724
ng	*Aysso Hemminga*	Op	1679
	Frans van Burmania	Fw	1681, M 1689
	Poppe van Roorda	Wd	1681, Dw 1686
	Tjallingh Edo Johan Heringa van Eysinga	M	1681, R 1683
	Wiglius Ernestus van Aytta	HO	1681-1686
	Willem van Haren	Dw	1681-1686,
		Ww	1689-1717, Bt 1718-1728

	Hessel Vegilin van Claerbergen	Hk 1681, U 1683—1689, Hk 1690-1715
ng	*Nicolaus Heloma*	Ls 1681—1683
g	*Valerius van Glinsfra*	*G 1681-1692, 1696-1699*
	Sjuck Tjaerd van Burmania	M 1683-1709
g	*Maffhias van Vierssen*	Hk 1683-1689
	Edzard van Burmania	T 1686, Fw 1690-1691, K 1692-1696, R 1697-1701, Fw 1702-1708
	Sicco van Goslinga	Fk 1686-1731
ng	*Lelius Swaga*	Ow *1686*
g	*Eelco van Haersma*	A *1689-1712*
g	*Hecfor van Glinsfra*	T 1689-1705
	Caspar van Tiddinga	He 1689-1698
g	*Jacob van der Waeijen*	HO 1689-1711, 1714-1742
	Taco van Burmania	Dw 1689—1705
	Tjaerd van Burmania	1 1690-1691, Od 1697, Lw 1698—1702
	Wilco van Holdinga baron *thoe Schwartzenberg*	Br 690-1703
ng	*Frans Walta van Weeforf*	Bd 1690-1691
g	*Frederik van Sminia*	U 1690-1749
ng	*Johannes van Lennep*	E 690-1692
ng	*Livius van Scheltinga*	St 690-169 1
g	*Marfinas van Scheltinga*	Ls 1690-1692, St 1695-1742
(g)	*Aulus van Haersma*	Sg *1691, 1710-1717*
	Tjallingh Homme van Camsfra op Harmana	*Lw* 1692-1697, Br 1705-1719
ng	*Gisberfus van Vierssen*	Op 1692
	Douwe Feyo van Aylva	Dd 1695—1700, 1702, K 1706-1712, 1718-1724
	Tjalling Homme van Camsfra	1 1695-1727
g	*Regnerus van Andringa*	Ls 1695, 1698-1741, U 1742-1748
g	*Eelco van Glinsfra*	*G 1695, 1700-1706*
g	*Augustinus Lycklama à Nijeholt*	Op 1695-1733, Ow 1734, op 1735-1738, A 1739-1740, Op 1742-1744
	Binnerf Heringa van Grovestins	Fw 1696-1697, 1710-1721
	Otto van Jeltinga	K 1697-1698
ng	*Goswinus van Glinsfra*	*Sg 1697, 1700*
	Frederick van Grovesfins	Fw 1698—1701
g	*Assuerus van Glinsfra*	T 1698-1706
	Ulbe Hessel van Aylva	Wo 1698
g	*Barfholdus Lycklama à Nijeholf*	Ow 1698—1731
	Zeino Joachim Welvelde van Burmania	Wb 1699-1701, R 1702-1710
g	*Jacobus van Bouricius*	E 1699-1714
	Ulbo Aylva van Burmania	Wd 1700, Lw 1703-1727

	Pyter Edzard van Harinxma thoe Slooten	Bd 1700-1708
	Frans Binnerf Aebinga Glins ven Humalda	He 1700-1701, Wo 1703—1706
	Johan Louys van Doys	Od 1701-1702
	Adam Ernst van Haren	Bt 1701-1717
	Cornelis baron *van Aylva*	Wo 1702-1705, He 1706, Wo 1707-1745
(g)	*Allard van Burum*	Hk 1702—1704, Dw 1706-1721, Fw 1722-1729
	Arent van Haersolte	Fk 1703-1704, Br 1705-1759
ng	*Cornelis van Scheltinga*	St *1704-1714*
	Tjalling van Sixma	1 1705, 1707-1710, R 1711-1714
	Duco Gerrolt Marfena van Burmania, heer van Cammingaburgh	Wb 1705-1731, Fk 1732; Wb 1733-1746
	Duco van Haren	Ww 706-1711, 1714-1742
g	*Johannes van Glinsfra*	T 1707-1714
g	*Idzard van Sminia*	He 1707-1752
	Philip Fredrik Vegilin van Claerbergen	Hk 1707-1738
g	*henricus van Wyckel*	G 1707-1719
	Georgh Wolfgang baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*	Fk 1708-1709, M 1710-1712, Dd 1714-1724, M 1726-1738
	Frans Julius Johan Heringa van Eysinga	Dw 1708-1714, R 1715-1730
(g)	*Regnerus Annaeus Lycklama van Wyckel*	*G 1708-1756*
ng	*Hessel van Sminia*	*u 1711-1714*
	Julius Hommerus Bofnia van Harinxma	Bd 1712
	Hans Willem baron *van Aylva*	Wo 1712, Bd 1714, 1722-1733
ng	*Johannes van der Waeijen*	HO 1712
ng	*Ayso Lycklama à Nijeholt*	op 1712
	Hans Willem van Aylva	Wd 1714-1722
	Albartus Aemilius Lamoral Rengers	Od 1714-1729
g	*Arent van Haersma*	A 1714-1738
	Tjalling Willem van Camstra	1 1714-1742
	Michael Onuphrius baron *thoe Schwarfzenberg*	M 1714-1724, Dd 1726-1752, Wo 1755-1757, Bd 1758
	Dominicus Justus Botnia van Burmania	Bd 1714-1721

g	*Hector Willem van Glinstra*	T	*1715-1751*
	Hobbe baron *van Aylva*	Bd	*1715-1716,*
		Wo	1750—1772
g	*Martinus van Schelfinga*	E	*715-1724*
g	*Arent van Haersma*	Sg	*1716-1723*
	David Constantijn du Tour	Bt	*716-1727*
	Nehemia Vegilin van Claerbergen	Dw	716-1719
	Johan Vegilin van Claerbergen	Hk	716-1720,
		Dw	722-1773
	Willem Hendrik van Heemstra	R	718-1740,
		K	743-1775
	Samuel de Lannoy	Bd	719-1721, 1730-1738, 1745-1751
g	*Livius* **Suf** *fridus Lycklama à Nijeholt*	Op	1719-1733, Ow 1734,
		Op	1735-1773
	Rutger van Haersolte	Br	1720, 1734-1748
		Fw	1749-1751,
		Br	1752-1776
g	*Menno Coehoorn Van Scheltinga*	St	1720-1777
	Jarigh Georgh van Burmania	Dd	1721, Od 1730-1747,
		Fk	1748-1757
	Julius Ritske van Sixma	Lw	722-1740
	Georg Sigismond van Heemstra	Ww	722-1729
	Hobbo van Burmania	Fw	723-1727,
		Lw	728-1764
	Hessel Douwe Ernst van Aylva	Wd	1723-1774
g	*Livius van Haersma*	Sg	1724-1770
g	*Gajus van Scheltinga*	K	726-1729
g	*Martinus van Bouricius*	E	726-1755
	Willem van Haren	Bt	1728-1768
ng	*Johan van der Waeijen*	HO	729
g	*Horatius Hiddema van Knyff*	Hk	1729, Fw 1730-1748, 1755—1763, 1768—1770
	Sixtus Anthonius van Galema	Bt	1730-1731
	Laas van Burmania	Od	1731-1733, 1 1764-1767
	Willem Aemilius van Unia	K	1731-1742,
		Dd	1743-1751
	Tjeerd baron *van Aylva*	Wo	1731-1733,
		Bd	1734-1746,
		Wo	1747-1751,
		Bd	1752-1757
	Sjuck Gerrolt Juckema van Burmania Rengers	Wb	1732, Fk 1733-1747,
		Wb	1748-1784
	Onno Swier van Haren	Bt	1732-1737,
		Ww	1743—1755,
		Bt	1756-1757, Ww 1758,
		Bt	1759-1760, Ww 1761

g	*Daniel de Blocq Lycklama à Nijeholf*	Ow	1732-1733, Op 1734,
		Ow	1735-1773,
		Op	1774-1781
	Georgh Ulbo van Burmania	Od	1734—1738,
		M	1739-1749
	Ulbo Jan van Aylva	Wd	1735-1745, Wo 1746,
		Wd	1747-1748, E 1749-1760
	Jan S(irtema) van Grovestins	Wb	1735-1738,
		Fw	1739-1742
ng	*J(ohannes) Crack van Bouricius*	E	1738-1740
	Tjalling Edo Johan Heringa van Eysinga	R	1739-1768
	Bartel Douma van Burmania	Wb	1739, HO 1743, 1745,
		Wb	747, Od 1749,
		Ow	751-1757,
		U	759-1760, 1762—1764,
		Op	1766
	Assuerus Vegilin van Claerbergen	Hk	739-1762
	Christiaan van Coenen	Ww	739-1742, 1 1744-1748,
		Sg	749-1750, A 1763-1767
g	*Aulus van Haersma*	A	1741-1763
	Schelte Hessel Roorda van Eysinga	R	1741-1748,
		He	1749-1750,
		Hk	1751-1790
ng	*C(ornelis) L(ivius) van Bouricius*	E	1741
g	*R(egnerus) Lycklama à Nijeholt*	Ls	1741-1749,
		U	1750-1757
ng	*Lub (bartus) Lycklama à Nijeholt*	Op	1741
ng	*J(ustus) B(artholomeus) de Koningh*	K	1742-1746
	Hessel Vegelin van Claerbergen	Dw	1742-1748, U 1749,
		Hk	1750
	Hans Willem van Camstra	I	1743-1761
g	*D(aniel) van der Haer*	HO	1744
ng	*B(onifacius) van der Heer*	HO	1744
	Gerlach Willem van Doys	Bt	1744, Wo 1745-1749,
		Od	1752, Dd 1755-1758,
		Bd	1759-1770
	Menno baron *van Coehoorn*	St	1744-1764,
		Fk	1785-1795
g	*H(ans) H (endrik) van Haersma*	Od	1745-1746, Sg 1748,
		Od	1749-1750-1
	Jan Poppe Andreae van Canter	Ww	1745—1769,
		Od	1771-1793
g	*Johan Willem van der Haer*	HO	1746-1764

ng *Godschalk van Knyff* Fw 1747
H (ans) W (illem) van Aylva Bd 1747-1751
W (illem) F(rederik) Schratenbach van Burmania Od 1748.
Ulbo van Aylva Rengers *G 1748-1786,* Ls *1787*
E(dzard) J(acob) van Harinxma A 1749
H(endrick) C(asimir) baron *van Coehoorn* T 1749-1751, Fw 1755
J(an) R(eint) de *Sigers ther Borch* HO 1749
Watze Andries van Sytzama Op 1749-1759, 1 1762-1764
Jan Fredrik van Burmania Ow *1749-1750,* M 1752, Od 1755-1762
Douwe Sirtema van Grovestins Fw 1750-1752, Ow 1758-1760, Op 1761-1764
G(emme) 0 (nuphrius) van Burmania Od 1750-1757, Fw 1758-1759
Jan Pope Aebing van Humalda A 1750-1762
L(aas) U(lbe) van Burmania M 1750-1751
L (amoraal) Rengers HO 1750
Viglius Wibrandus van Aytta U *1750-1752,* E 1761-1762, 1767-1770
E(gbert) Jan van Aytta Ls 1750-1751, K 1755-1758, U 1777-1781, St 1782-1794
F(eye) van Heemstra K 1751-1752
Watze Julius Dominicus Justus Botnia van Burmania *Sg 1751-1781*
Jetze Idzard van Burmania He 1751-1767, R 1769-1775
Hans Willem Rengers HO 1751-1785
F(eye) J(an) van Heemstra T 1752-1757
D(ouwe) van Sixma Ls 1752-1755
Frans Ernst van Aylva Wd 1755-1766, 1768
g *Henricus Wiardus van Altena* T 1755-1771
J(an) S(icco) baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* 1 1755-1757
Georg Fredrik baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* M 1755-1783
Carel Georg graaf *van Wassenaer Twickel* Fk 1755-1785
g *Tjalling Aedo van Sminia* He 1755-1767

David Constantin du Tour Bt 1755, Ww 1764-1767
G(abriel) Murray U 1755-1758
g *Daniel Livius de Kempenaer* Ls 1755-1772
Binnert Philip Aebinga van Humalda Fw 1756-1757, T 1758-1767, He 1768-1791
Scipio Douwe van Loo Ls 1756-1779
Maurits Pico Diderik van Sytzama Dd 1757-1781, Fw 1782-1795
E(dzard) van Burmania Wb 1757-1758
Tjalling van Sixma *G* 1757-1763
Ulbo van Burmania Lw 1758-1795
g *Anthony d'Arnaud* Od 1758-1762
g *Tinco Lycklama à Nijeholt* U 1758-1762
g *Hobbe Baerdt van Sminia* E 1758-1764, T 1773-1795
Schelte van Heemstra K 1759—1770
g *Adrianus Canter Visscher* Dd 1759-1774, 1776-1782
W (ilco) H(oldinga) baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* Bd 1759-1762
Wilco baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* Wo 1759-1788
H (ans) W (illem) van Plettenberg Wb 1759
Assuerus Vegilin van Claerbergen Dw 1759-1760
Jochem Amama van Plettenberg Fw 1760-1763
Willem Augustijn Sirtema van Grovestins Op 1760, Ow 1761-1781, Dd 1786-1789, Od 1790, Dd 1791-1792, Od 1793-1795
Douwe S(irtema) van Grovestins U 1761
Edzardt Hobbe van Burmania Od 1763
Schelte van Haersolte Br 1763-1767
Fredrik Willem van Gendt baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* Bd 1763-1771
g *Augustinus Lycklama à Nijeholt* U 1763-1789
Julius Hobbe Unia van Burmania E 1763, Od 1764, Lw 1767
T(jalling) D(ouwe) van Sixma Fw 1764-1767
Age Tjepke Ruurd van Sixma Fw 1764-1767, T 1769-1794
g *Cornelis van Scheltinga* 1 1764-1795
Fredrik Hessel van Burmania Wb 1764, Fk 1766-1777, Ls 1788-1794

Jacob Adriaan baron *du Tour van Warmenhuizen* Bt *1764-1780*
D(oco) M(artena) van Burmania E *1764*
Johan Casper baron *van Diest* *G 1764-1766*
Daniel Anthony baron *van Plettenberg* Od 1766-1771, E 1776-1792
Hector Livius van Heemstra Od 1766-1770, K 1771—1777
g *Daniel de Blocq van Haersma* A 1766-1795
Egbert Sjuck Gerrold van Burmania Rengers Wb 1766-1776, 1779-1795
g *Ernst Willem van Wydenbrugh* HO 1766-1777
Willem Hendrik van Hambroïck U 1766-1767
J(an) A(ndries) van Sytzama St *1766-1768*
Hans Willem van Aylua van Hornhuizen Wd 1767, U 1768-1776
T(jalling) H(omme) van Haersolte E 1767-1768
Jan Lodewijk Doys van Burmania *OP* 1767, A 1768-1795
Frans Laas van Burmania Fw 1768-1779, Dd 1784-1785
G(eorg) U(lbo) Aylua van Burmania T 1768
Tjalling Aedo Hessel Roorda van Sixma I *1768-1775*
Jacob Paulus graaf *d'Aumale* M *1768-1780*
Jan baron *van Echten* Br 1768-1794
Justus van Geusau *G 1768-1771,* Od 1772-1777, Op 1779-1781, U 1782
Frans Adriaan Bigot *Op* 1768—1777
Duco baron *van Haren* Ww 1768-1780, 1782, Bt 1789-1795
Ernst Frans van Aylva Wd 1769, 1772-1773, Ow 1783-1785, Bt 1787
Jacob Nanning du Tour Bt 1769-1773, E 1774-1775
G(ellius) W(ybrandus) van Aytta St 1769-1772
Eduard Marius van Burmania Wd 1770-1771, Ww 1783-1787, Wd 1788, Ww 1789
g *I(milius) J(osinus) de Schepper* Fw 1771-1785, 1-789
g *H (ector) L (ivius) van Haersma* *sg 1771-1795*
Tjalling Homme baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* E 1771-1773

H (ans) W (illem) baron *van Aylva* Bd 1772-1779, Bt 1781, Bd 1782-1787, Bt 1788, Bd 1789-1795
L (amoraal) A (lbertus) Ae(milius) Rengers *G* 1772-1795
g *E (do) A (lma) van Idema* E 1773-1795
F(rans) J(ulius) Johan- van Eysinga Dw 1773-1795
P(ico) G(alenu)s van Sytzama St *1773-1781*
g *R(egnerus) L (ivius) van Andringa de Kempenaer* Ls 1773-1795
Willem Anne van Harën Ww 1773-1781, Bt 1782—1785, Ww 1787-1795
g Eyso de *Wendt* Wd 1774-1780
g *Vincent (ius) van Glinstra* Ow 1774-1780
S(icco) D(ouwe) van Aylva Wd 1775-1787
Lodewijk Rengers Bd 1775—1780
Idzard Aebinga van Humalda He 1775-1780, 1792-1795
g *Mart(inu)s van Scheltinga* K 1776, 1779-1795
B(artel) D(ouma) van Sixma 1 1776
F(rans) J(ulius) I(dzert) J(ohan) Heringa van Eysinga R 1776-1795
Pieter Ulbo Rengers 1 1777-1795
W (ilco) H (oldinga) T (jalling) Camstra baron *thoe Sch wartzen berg en Hohenlansberg* Wo 1777-1780, Bd 1781-1788, Wo 1789-1795
U(lbo) A(ylva) Rengers K *1779*
F(rans) B(innert) Ae(binga) van Humalda Dw 1779-1780, He 1781
g *Mart (inus) van Scheltinga* St 1779-1795
Jan Willem Bigot Fw 780-1781
Al(exande)r L(eonard) van Plettenberg K 1780-1795
g *A(rent) J(ulianus) C(arel) de Bere* HO 780-1787
Pieter Edzard van Harinxma thoe Slooten Ls 1780-1786, Wd 1789-1793
g N *(icolaus) Arnoldi Knock* Ow *1781-1788*
D(ouwe) J(an) A(ndries) van Sytzama *Sg 1782-1795*
Reinhard baron *van Lynden* Op 1782-1795

g	*Petrus Adrian (u) s Bergsma*	Dd	1783-1795
	Anth (onie) Coenr (aad) Willem baron *van Haersolte*	Dd	1783, M 1784-1785
	Rienk van Burmania	Wo	*1783-1794*, Br 1795
	Julius van Burmania W (atze) z.	U	1783-1795
ng	*H (oratius A (hard) H(iddema) van Knyff*	Fw	*1786-1787*
	G(eorg) W (olfgang) C(arel) D(uco) baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*	M	1786-1795
	D(ouwe) H(artman) van Harinxma thoe Heegh	HO	1786-1787
	Jan van Grovestins	Ow	*1786-1795*
	F (rederik) T(heodoor) E(rnst) graaf *van Limburg Stirum*	HO	1788-1795
	A(lbertus) van Harinxma thoe Slooten	Wd	1789-1795
g	*T(inco) M(artinus) Lycklama à Nijeholt*	Ow	*1789, u 1790-1795*
	Jacob Unico Willem graaf *van Wassenaer Obdam*	Fk	1790-1793
	Jan Sicco baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*	Bd	1790-1791, 1793-1795
g	*F (rans) (P (ieter) W (illem) van Schuylenburch van Bommenede*	Fw	1791-1795
	L(odewijk) I(dzard) D(ouwe) van Grovestins	Od	1791—1792, Dd 1793-1795
	Joachim Ammama Vegelin van Claerbergen	Hk	1791—1795
g	*C(arel) A(driaan) Blom*	Ow	*1791-1795*
	Jacques François Adriaan Bigot de Villandry	E	1793-1795
	J(ohan) S(ippo) van Harinxma thoe Slooten	Wd	1794-1795
	J(ustinus) S(juck) G(errold) J(uckema) van Burmania Rengers	Wb	1794, Fk 1795
g	*H(armen Sybes) van Midlum*	HO	1794
	P(ieter) W (illem) van Haren	Bt	1795
	G(emme) 0 (nuphrius) van Burmania	St	*1795*
	W (illem) A(ugust) van Grovestins	Ls	1795

Edele en niet-edele geslachten:

De met een * gemerkte namen duiden de families aan, waarvoor de lijsten van volmachten geen kriterium boden om uit te maken of ze tot de edelen behoorden of niet. Voor de splitsing van deze groep in adel en niet-adel baseerden wij ons derhalve op bestaande literatuur.

E d e l :

Andreae *
D'Aumale
Aylva
Aysma *
Aytta
Bigot
Bootsma *
van Boschhuysen *
Botnia *
Burmania
Cammingha *
Camstra
Canter
Van Coehoorn (tak Menno)
Van Coenien
Van Diest
Douma *
Doys
Van Echten (Drente)
Eminga *
Epema *
Eysinga
Galama *
Van Geusau
Glins *
Goslinga
Van Grovestins
Van Haersolte
Van Hambroick
Van Haren
Harinxma thoe Heegh
Harinxma thoe Slooten *
Heemstra
Hemmema
Hiddema *
Hottinga *
Humalda
Jeltinga
Jongema *
De Lannoy
Van Limburg Stirum
Van Loo
Van Lynden
Murray
Ockinga *
Osinga *
Van Plettenberg
Rengers
Roorda
Scheltema *
Thoe Schwartzenberg
De Sigers *
Sixma
Sytzama
Tiddinga
Du Tour
Unia
Vegilin
Walta *
Waltinga *
Van Wassenaer
Wissema *

N i e t - e d e l :

Aitzema *
Van Altena
Andringa
D'Arnaud
Baerdt *
Barels *
De Bere
Bergsma
Blom
Boelens *
Bouricius
Van Burum
Van Coehoorn *
Crack *
Echten * (Lemsterland)
Fockens
Gerroltsma *
Glinstra
Van der Haer
Haersma
Heloma
Hemminga *
Heyns *
Hylckama *
Idema
Van Jongestall
De Kempenaer
Knock
Knyff
De Koningh *
Van Lennep
Lycklama
Mejontsma
Van Midlum
Van Nijsten
Oenama *
Van Oosterzee *
Rouckes *
Saeckma *
Scheltinga
De Schepper
Van Schuylenburch
Sminia
Salcama *
Swaga
Van Velsen *
Van Vierssen
Visscher
Van der Waeijen
Walta van Weefort
De Wendt
Van Wyckel
Van Wydenbrugh

De niet-edele volmachten gerangschikt naar geslachten:

1. De jaartallen duiden aan:
   tussen haakjes: geboorte en overlijden;
   buiten haakjes: het eerste jaar van optreden als volmacht voor de adel;
   tussen haakjes, voorafgegaan door g: de aanstelling tot grietman (waar dit ontbreekt, is de betrokkene dus geen grietman geweest);
   de personen zonder jaartal buiten haakjes zijn geen volmachten.
2. Bij de geslachten *Boelens, Sminia* en Van der *Waeijen* staat telkens één persoon, wiens genealogische samenhang onzeker is.

Aitzema:
Schelto 1642

Van *Altena:*
Henricus Wiardus (1709-1771) 1755 (g 1752)

Andringa:
Tinco
Tjaert († 1612) *Jelle* († 1612)
Rienck († 1627) *Tinco* († 1619)
Poppe 1652 *Regnerus* (1612-1671) 1642 (g 1640)
Tinco (1643—1689) 1666 (g 1666) *Lubbertus* (1656-1682) 1674 (g 1670)
Regnerus (1674-1754) 1695 (g 1692)'

D'Arnaud:
Anthony († *1762*) *1758 (g 1757)*

Baerdf:
Hobbe (1591—1655) *1638 (g 1615)*
Dirck (1619-1673) 1640 (g 1639) *Egbert* (1627-1669) 1654 (g 1650)

Barels:
Albertus 1654

De Bere:
Arenf Julianus Carel 1780 *(g 1779)*

Bergsma:
Pefrus Adrianus (*1743-1824*) *1783 (g 1782)*

Blom:
Carel Adriaan 1791 (g 1790)

Boelens:
Tarquinius (1582-1651) 1638 (g 1618)
Pieter (1609-1639)
Lieuwe (1630-1653) 1652 (g 1648) *Conradus* 1671

Bouricius:
Jacobus († 1672) *1658 (g* 1657)
Johannes Crack († *1700*) *1676 (g 1677)*
Jacobus (1679—1714) *1699 (g 1697)*
Marfinus (*1707-1755*) *1726 (g 1721)* *Johannes Crack* (1708—1742) *1738* *Cornelius Livius* (*1714-1757*) *1741*

Van Burum:
Allard (1678-1729) 1702 (g *1705)*

Van Coehoorn:
Lambertus 1672

Crack:
Joannes (1599-1652) 1638 (g 1636)

Echten:
Joannes 1667

Fockens:
Sako (1599—1652) *1638 (g 1623)*
Marfinus (*1632-1692*) *1653 (g* 1650) *Sako* (1633-1665) 1663

Gerrolfsma:
Minno (1610-1651) 1640

Glinsfra:
Cenf Ypckes († *1631*)
Epeus (1606-1677) *Eelco (1608-1667)*
Hecfor (1647-1705) 1689 (g 1686) *Valerius* (1647—1727) 1681 (g 1679)
Eelco (*1668-1706*) *1695 (g 1693)* *Goswinus* (*1671-1715*) *1697*
Assuerus (*1673-1748*) *1698 (g 1697)* *Vincenfius* (*1676-1730*) *Johannes* (*1683-1714*) 1707 *(g 1706)* *Hecfor Willem* (*1688-1751*) *1715 (g 1714)*
Hecfor (1700-1764)
Vincentius (1734-1780) 1774 (g 1773)

Van der Haer:
Daniel (1689-1745) 1744 *(g* 1743)
Johan' Willem (*1722-1764*) *1746 (g 1745)* *Bonifacius* (1725-1762) 1744

Haersma:
Arent 1638 (g 1625)
Aulus (1611-1669) 1640 (g 1637)
Arnoldus (1645-1709) 1663 *(g 1660)*
Eelco (1667—1712) 1689 (g 1688) *Aulus* (*1671-1717*) 1691 (g 1694) *Hecfor Livius* (1673-1720)
Arent (*1700-1723*) *1716 (g 1715)* *Livius* (*1702-1778*) *1724 (g 1723)*
Arent (1695-1740) 1714 (g 1712) *Aulus* (1708—1763) 1741 (g 1740)
Arenf Aulus (*1702-1737*) *Eelco* (*1704-1755*) *Hans Hendrik* (*1707-1757*) *1745 (g 1744)*
Daniel de Blocq (*1732-1814*) 1766 (g 1764) *Hecfor Livius* (1737-1820) 1771 (g 1770)

Heloma:

Michiel (1577-1622)

Theotardus ***(† 1657) 1653 (g 1652)*** — *Nicolaus* (1622-1689) 1681

Hemminga:

Johannes Martinus († 1646)

Wigerius ***(1626-168 1)*** 1679 — ***Aysso (1632—1690) 1679***

Heyns:

Jan 1672

Hylckama:

Gellius 1653

Idema:

Edo Alma (1730-1803) 1773 (g 1772)

Van Jongestall:

Gellius Wibrandus (1653-1688) 1671 (g 1673)

De Kempenaer:

Dancker (1668-1746)

Hendrik (1709-1788) — *Daniel* ***Livius*** (1713-1772) 1755 (g 1752)

Regnerus ***Livius van Andringa*** (1752-1813) 1773 (g 1772)

Knock:

Nicolaus ***Arnoldi (*** 1759-1794) 1781 (g 1780)

Knyff:

Horatius Hiddema (1703-1770) 1729 (g 1729)

Godschalk (1728-1767) 1747

Horatius Allard ***Hiddema (1762-1806) 1786***

De Koningh:

Justus ***Barfholomeus*** (1717-1771) 1742

Van Lennep:

Johannes († 1717) 1690

Lycklama:

Lyckle

Meyne (†1608) — ***Pier*** (†1610)

Leiius — ***Eyse*** († 1639) 1638 (g 1624) — ***Lyckele*** († 1619)

Meynert — *Rintje* († 1639) 1638 (g 1626)

Marcus 1671 — ***Hans*** († 1659) 1638 (g 1637)

Suffridus (1599-1645) 1639 (g 1639) — ***Augusfinus*** (1603-1670) 1640 (g 1647) — ***Pyer*** (1611-1679)

Lubbertus (1639-1697) 1664 (g 1661) — ***Lelius*** († 1697) — ***Augustinus*** (1643-1715)

Augustinus ***(1670-1744)*** 1695 (g 1693) — *Bartholdus* ***(1671-1731)*** 1698 (g 1698) — ***Ayso*** (1691-1723) 1712

Livius Suffridus (1695-1773) 1719 (g 1719) — ***Lubbartus*** (1698-1775) 1741 — *Regnerus* (1704-1756) 1741 (g 1741)

Tinco (1696-1762) 1758 (g 1757) — *Daniel* ***de*** *Blocq* (1702-1781) 1732 (g 1731)

Augustinus (1742-1789) 1763 (g 1762)

Tinco ***Martinus*** (1766—1844) 1789 (g 1788)

Mejontsma:

Petrus (1630-1677) 1674 (g 1673)

Van Midlum:

Harmen Sybes 1794 (g 1788)

Van Nijsfen:

Bartholomeus ***(*** 1627-1696) 1671 (g 1670)

Oenama:

Tinco ***(† 1631)***

Amelius ***(1601-1647) 1638 (g 1627)*** — *Tiberius* ***(† 1640)*** 1639 (g 1619)

Van Oosterzee:

Cyprianus 1638 (g 1635)

Rouckes:

Fedde 1676

Saeckma:

Suffridus (1607-1655) 1638 (g 1631)

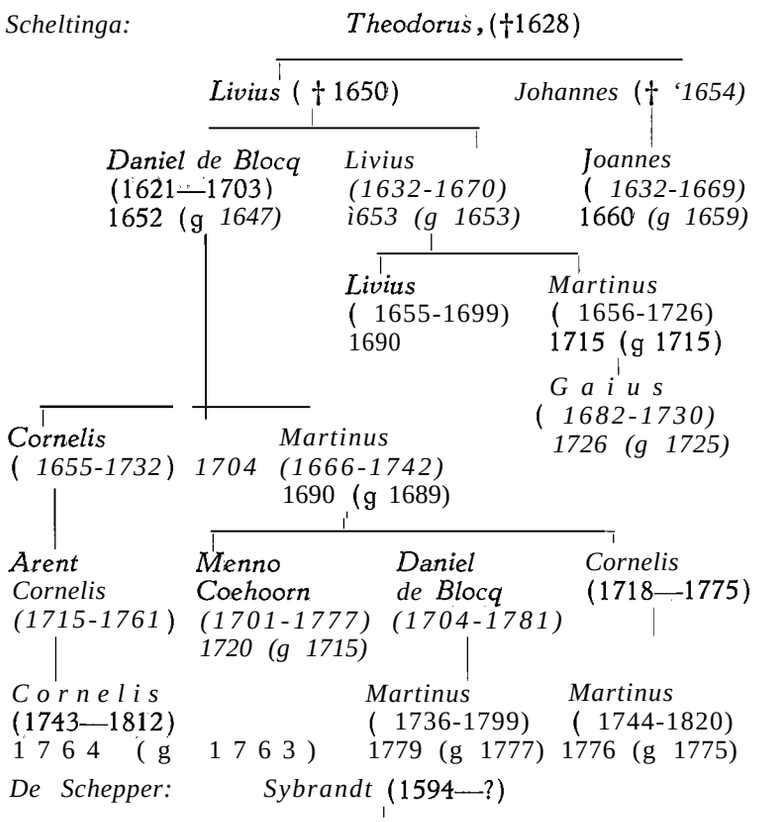

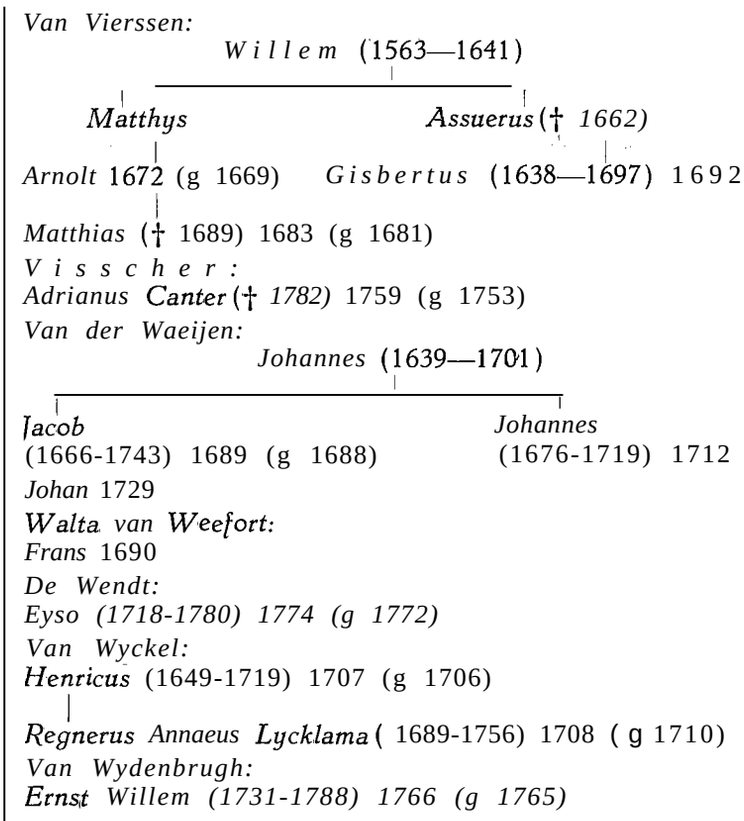

De vertegenwoordigers van de adel in de Staten naar kategorieën,

Voorzover de totalen per jaar hoger dan 30 zijn, komt hierin tot uiting, dat van eenzelfde grietenij volmachten uit meer dan een kategorie zitting hadden, dus een edelman en een niet-edelman of twee niet-edelen, waaronder de grietman. Dit is vooral het geval na 1748, toen de grietenijen, die een niet-edelman naar de Staten zonden, er wegens het in ons artikel vermelde voorschrift nog een edelman bij kozen, die vaak weinig met de grietenij te maken had.

Uit dit overzicht blijkt, dat het afvaardigen van niet-gekwalificeerden van weinig betekenis was. De 37 niet-edellieden, die geen grietman geweest zijn, hadden gemiddeld maar ongeveer 2 jaar zitting, het langst *Cornelis van Scheltinga* (1704-1714); de 6, die later grietman werden, hadden meest slechts één jaar zonder die kwalificatie zitting, alleen *Allart van Burum*, die in 1705 grietman werd, reeds van 1702-1704. Na 1748 komt nog slechts één niet-gekwalificeerde voor, *Horatius Allard Hiddema van Knyff* (1786-1787).

Jaar	Edel	Niet-edel, grietman	Niet-edel, niet-grietman	Vakature
1638	16	11	1	2
1652	18	10	2	
1667	19	9	2	
1681	20	8	1	1
1695	17	12		1
1709	17	13	1	1
1724	18	13		
1738	17	13		
1752	30	1	0	
1766	29	12		1
1781	30	14		
1795	29	12		

JAN PRANGER 1742
(1700-1773)

Doek door Frans vàn der Mijn in het Rijksmuseum te Amsterdam.

MACHTELD MUILMAN
(1717/8—1773),
tweede echtgenote van *Jan Pranger.*

Doek door Frans van der Mijn in het Rijksmuseum te Amsterdam.

De grietmannen, gerangschikt naar herkomst.

De grietmannen van Groningse en Oostfriese afkomst zijn bij de Friezen gerekend.

Jaar	Friese edelen	Niet-Friese edelen	Friese niet-edelen	niet-Friese niet-edelen
1638	17	1	12	-
1652	17	2	11	-
1667	16	3	11	
1681	15	3	9	3
1695	14	4	10	2
1709	13	4	12	1
1724	11	6	12	1
1738	10	7	12	1
1752	11	5	13	1
1766	10	6	12	2
1781	11	5	11	3
1795	9	6	13	2

Uit deze cijfers blijkt, dat de achteruitgang van het aantal grietmansplaatsen, dat door Friese edelen bezet werd, vooral in de 2de helft der 17de en het begin der 18de eeuw valt en dat deze plaatsen merendeels door edellieden van buiten de provincie werden bezet. De Friese eigenerfden blijven gelijk in aantal en het aantal niet-edelen van buiten Friesland, een kategorie die tot eind 17de eeuw ontbreekt, blijft gering.

Kunsthistorie en genealogie.

Portretten van het echtpaar Pranger-Muilman,

door A. VAN DER MAREL.

In de afdeling 18de-eeuwse schilderkunst in het Rijksmuseum te Amsterdam hangen twee prachtige, levensgrote portretten, geschilderd door Frans van der Mijn. Volgens de catalogus van dit museum, waarin zij vermeld staan onder de nummers 1696 A 1 en 1696 A 2, stellen deze portretten voor:

„*Adrianus Swalmius* (1689—1747), Raad en Pensionaris van Schiedam en Hoofdparticipant-bewindhebber van de West-Indische Compagne ter kamer op de Maze, staande ten voeten uit in een vertrek met een neger achter zich. Door een geopend venster een gezicht op 't fort „Elmina" („Aangekocht met den tegenhanger van Fr. Muller en Co in 1907", gedateerd 1742).

en „*Agatha Amelia Cocquius*, echtgenote van Mr. Adrianus Swalmius. Zij is gezeten aan een tafel in een deftig vertrek en is bezig een kopje thee te drinken. (Herkomst als voren)." Op dit portret komt geen jaartal voor

In 1960 was ik bezig met een genealogisch onderzoek betreffende deze familie *Swalmius*, daar dit geslacht mij interesseerde als beoefenaar van de historie van het Westland. De btt-overgrootvader van bovenvermelde Mr. *Adrianus Swalmius*, *Arnoldus Swalmius*, was nl. predikant in 's-Gravenzande in de eerste helft der 17de eeuw en Mr. *Adrianus Swalmius* was eigenaar van de buitenplaatsen Oversteen en Dortwijk in Rijswijk (Z.-H.). Bovendien had de predikant *Arnoldus Swalmius* een broer Ds. *Henricus Swalmius*, die in de eerste helft van de 17de eeuw predikant was te Haarlem. Zijn portret werd daar geschilderd door Frans Hals [1]). Hij schreef Latijnse verzen en op enige daarvan maakte Cornelis Padbrué muziek.

Als biograaf van deze Haarlemse componist had ik uiteraard belangstelling voor mensen, met wie deze betrekkingen onderhield. Er waren dus tal van redenen, waarom ik bijzondere belangstelling kreeg voor het geslacht *Swalmius*, welke gedeeld werd door een bevriende relatie, Dr. W. H. van Seters, oud-leraar in Amsterdam. Dr. Van Seters heeft veel studie gemaakt van het leven van de beroemde *Antoni van Leeuwenhoek*, die getrouwd was met Cornelia *Swalmius*, een oudtante van Mr. *Adriaan Swalmius*, die immers volgens de catalogus van het Rijksmuseum door Frans van der Mijn geschilderd zou zijn.

Door onze gemeenschappelijke belangstelling inzake Swalmius waren Dr. van Seters en ik sterk geïnteresseerd in de z.g. Swalmius-portretten in het Rijksmuseum en al spoedig rees bij ons twijfel aan de identificatie van de voorgestelde personen. Het was Dr. Van Seters opgevallen, dat het portret van de vrouw, dat ongedateerd is, doch klaarblijkelijk in ongeveer dezelfde tijd ontstaan is als het portret van de man, nl. 1742, dan toch een posthuum portret moest zijn, want *Agatha Amelia Cocquius Pietersdr.*, met wie Mr. *Adriaan Swalmius* 28 november 1712 te Delft was getrouwd, overleed reeds 2 jaren later, in 1714. Wanneer men nu hierbij in ogenschouw neemt, dat de schilder Frans van der Mijn in 1719 werd geboren, wordt het toch wel zeer onwaarschijnlijk, dat hij omstreeks 1742 een posthuum portret van haar geschilderd zou hebben, toen Mr. *Adriaan Swalmius* n.b. al 9 jaar weduwnaar was van zijn derde vrouw *Elisabeth van Haring*.

Bovendien is het portret van de vrouw blijkbaar naar het leven geschilderd, want een dierbare afgestorvene laat men toch niet afbeelden in de frivole houding van een van haar thee genietende dame, Theedrinken behoort bij het volle leven.

De tweede vrouw van Mr. *Adriaan Swalmius*, Jkvr. *Adriana de Bries Philipsdr.*, met wie hij 6 december 1714 was gehuwd, werd 23 juni 1717 te Delft begraven. Op 19 april 1718 was hij te Delft voor de derde maal in het huwelijk getreden en wel met genoemde *Elisabeth van Haring*, die in 1733 overleed en eveneens in Delft begraven werd.

Swalmius was in die jaren advocaat en notaris aldaar en werd in 1741 pensionaris van Schiedam.

Het echtpaar *Swalmius-Van Haring* is wel vóór 1722 geportretteerd (n.m.m. verm. door Thomas van der Wilt in 1718), want Hubertus Poot maakte bijschriften in dichtvorm op deze afbeeldingen, welke te vinden zijn in zijn Gedichten (le deel, blz. 440 en 441), welke in 1722 te Delft werden gedrukt bij Reinier Boitet. Ik heb mij veel moeite gegeven om deze portretten te ontdekken, doch deze schijnen verloren gegaan te zijn. Ze hadden als vergelijkingsmateriaal kunnen dienen om aan te tonen, dat de tenaamstelling van de portretten in het Rijksmuseum onjuist is. De door Poot bezongen portretten zullen wel getekend of geëtst geweest zijn, want het was zeer gebruikelijk deze van een kort berijmd bijschrift te voorzien.

Terugkomend op de portretten van Frans van der Mijn, merk ik voorts op dat het echtpaar naar de overtuiging van Dr. van Seters en mij naar het leven geschilderd is.

Aangezien Mr. *Adriaan Swalmius*, na de dood van zijn derde vrouw, niet meer is hertrouwd (dit kan ik aantonen aan de hand van verschillende notariële acten, aanwezig in de archieven te Delft, Schiedam en 's-Gravenhage), kan dus ook het mansportret bezwaarlijk Mr. Adriaan Swalmius voorstellen, omdat er in 1742 geen echtpaar Swalmius bestond.

[1]) Er was nog een derde broeder, de bekende Amsterdamse predikant Ds. *Eleazar Swalmius*, wiens portret is geschilderd door Rembrandt.

Bovendien blijkt het uit het portret zelf, dat hierbij gereproduceerd is. Op de tafel ligt nl. de ivoren gouverneursstaf, het teken van de waardigheid van de gouverneurs („Generaal-Directeurs") van Afrika's Westkust, i.c. Guinea, de Ivoorkust. De op het portret voorgestelde dignitaris bevindt zich blijkbaar in een kamer van het kasteel St. George d'Elmina en door het geopende venster ziet men het fort Coenraadsburg, dat daar in 1666 door de Generaal-Directeur Valkenburg was gebouwd. Voegt men daarbij dan nog de neger op de achtergrond met de pajong onder de arm en de ineengestrengelde initialen GWC (Gouverneur Westindische Compagnie) op het tafelkleed, dan lijdt het geen twijfel of de op dit statieportret met zoveel waardigheid afgebeelde heer was een der gouverneurs van Afrika's Westkust. Op de lijst der namen die deze functie hebben bekleed, zoekt men echter tevergeefs de naam Adriaan Swalmius, die immers in 1742 pensionaris was van Schiedam en voorts hoofdparticipant en bewindhebber van de West-Indische Compagnie ter Kamer van de Maze, doch geenszins Generaal-Directeur.

De ivoren gouverneursstaf, precies zoals deze door Fr. van der Mijn op het portret werd geschilderd, ligt in een der vitrines van de historische afdeling van het Rijksmuseum.

Ten overvloede hebben Dr. van Seters en ik de lijst van „Generaal-Directeurs" van Afrika's Westkust nauwkeurig bestudeerd, ten einde aan de hand daarvan de naam te vinden van degene, die in 1742 in werkelijkheid werd geschilderd door Fr. van der Mijn. Blijkens zijn uiterlijk moet hij in de bloei van zijn jaren zijn afgebeeld, zo ± 45 jaren oud. Wij zijn toen gekomen op *Jan Pranger*, die generaal-directeur was in de jaren 1730-1734. Deze *Pranger* leefde van 1700 tot 1773 en vestigde zich na zijn repatriëring in Amsterdam, alwaar hij in 1745, als weduwnaar van *Elisabeth Olof*, hertrouwde met *Machteld Muilman*, oud 27 jaren, geb. in 1717 of 1718 en eveneens overleden in 1773.

De theedrinkende jonge vrouw in haar zo prachtig door Frans van der Mijn geschilderd zijden gewaad heeft inderdaad het uiterlijk van iemand van ongeveer 30 jaar. *Jan Pranger* telde in 1742 42 jaren, een leeftijd welke eveneens in overeenstemming is met het uiterlijk van de gouverneur op het portret.

De opvolgers van Pranger in zijn hoge functie, nl. *Anthony van Overbeeke* stierf in 1735 en *Martinus François Desbordes* in 1740, dus beiden vóór 1742, het jaar waarin het portret ontstond. Mr. *Jacob de Peeterse* stierf veel later, in 1780, doch hij was ongehuwd.

Ook zijn voorgangers, zoals *Abraham Houtman, Pieter Valkenier* en *Robert* Norré waren in 1742 reeds overleden. *Houtman* stierf nl. in 1723, *Valkenier* in 1738 (ongehuwd) en *Norré* in 1731. De namen en jaartallen van deze hoogwaardigheidsbekleders in Guinea heb ik ontleend aan een der z.g. herenboekjes welke bewaard worden op het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage+

Summa summarum is het dus wel zeker, dat de portretten van *Frans van der Mijn* in het Rijksmuseum te Amsterdam het echtpaar *Pranger-Muilman* voorstellen. De schilder, die in 1719 te Düsseldorf werd geboren, en het grootste deel van zijn leven in Engeland verbleef, overleed in Londen in 1783. Hij was leerling van zijn vader *Herman van der Mijn* (Amsterdam 1684—Londen 1741) en was werkzaam te Amsterdam in de jaren 1742—1748[2]), hetgeen dus verklaart hoe hij Pranger in 1742 en zijn vrouw in 1745 of iets later kon schilderen. De oud-gouverneur *Pranger* huwde haar immers in 1745.

Bicker Raye maakt melding van Prangers huwelijk in 1745 in zijn bekend dagboek en spreekt lovend over het uiterlijk van diens jonge vrouw. Gezien haar portret kan men hiermede instemmen.

Mr. A. Staring schreef over de schilderkunst van *Frans van der Mijn* o.m. het volgende [3]): Evenals zijn broeder George had hij van zijn vader de bedriegelijke nabootsing van zijde en satijn geleerd. Hij mist de fijnheid van George, al benadert hij haar in een kleine familiegroep-Hooft (in particulier bezit), maar heeft de in die tijd zeldzame eigenschap van forsheid. Een portret als dat van Swalmius (!) in het Rijksmuseum, of dat van een jager ten voete uit in particulier bezit, tonen die eigenschap in sprekende mate, enz.

De beschouwer van de fraaie portretten in het Rijksmuseum zal het wel geheel eens zijn met deze waardering van de bekwame kunstkenner.

Toen de Directie van het Rijksmuseum in 1907 de portretten verwierf door aankoop op een veiling van Fred. Muller en Co., heeft men blijkbaar kritiekloos de identificatie der portretten uit de veilingcatalogus overgenomen, Uit enige gesprekken met Dr. Van Lutterveld, de tegenwoordige Chef van de Historische Afdeling van het museum, is mij gebleken, dat dit thans anders is en men dankbaar aanvaardt de aanwijzingen van amateur-genealogen als b.v. Dr. Van Seters en mij om tot de juiste identificatie van portretten te geraken, in al die gevallen waarin deze aan twijfel onderhevig is.

'Ten slotte nog enige levensbijzonderheden van *Jan Pranger en* zijn tweede echtgenote. Hij was Generaal-Directeur van Guinea van 1730 tot 1734en woonde daarna ambteloos aan het Singel in Amsterdam. Hij was een zoon van *Jan Pranger*, wijnkoper, en van *Johanna van Eden*,. Zijn tweede vrouw *Machteld Muilman* was een dochter van *Bartholomeus Muilman* en *Machteld Clignet*.

Hun nalatenschap bedroeg f 72.000,—, een aanzienlijk kapitaal voor die tijd. Hun huwelijk was kinderloos.

Wie de bezitters der portretten geweest zijn in het tijdvak 1773 tot 1907 is mij niet bekend. De firma Fred. Muller en Co verwierf de portretten in laatstgenoemd jaar op een veiling van schilderijen, afkomstig van Kuijnders en anderen.

[2]) Hij schilderde daar *Pieter Rendorp* in 1746, Mr. *Johannes Witsen* in 1749, *Agatha Maria Sena*, gehuwd met *Jacob Muhl*, in 1745, Jager met hond in 1744, enz.

[3]) Kunstgeschiedenis der Nederlanden, onder redactie van Dr. H. E. van Gelder, blz. 400—401.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Doys-Swaerte (LXXVIII, 39.) *Peter Doys* werd 8 febr. 1507 door de bisschop van Utrecht beleend met de grove en smalle tienden te Heerde, gelijk *Frans de Vos van Steenwijk* daarvan afstand heeft gedaan. Na zijn dood werd zijn zoon Mr. *Geerlich Doys* 15 april 1512 ermee beleend.

Volgens Jhr. van Sasse van Ysselt (Ned. Leeuw, jrg. 1958, kol. 70, zie ook jrg. 1961, kol. 124) was *Geerlich Doys* een zoon van een zekere *Peter Willams* en diens vrouw *Griete Swarte*. De vader van *Peter zou* dus een *Willem* zijn geweest. Waaraan deze afstamming is ontleend, is mij onbekend. Volgens de genealogie *Doys* in het Stamboek van den Frieschen adel (deel 1, 388), door De Haan Hettema en van Halmael

(1846) is *Pefer* niet een zoon van *Willem* maar van diens broeder *Jan Doys*, gehuwd met *Hadewich van Hoemen*. De alles behalve overzichtelijk opgestelde genealogie in het Stamboek heeft gemaakt, dat Jhr. van Sasse van Ysselt t.a.p. ten onrechte *Willem Doys* voor de vader van *Peter* heeft aangezien. De vraag is dus: is de vader van Mr. *Geerlich Doys* nu eigenlijk *Pefer Willems* of *Peter Jans* ?

Het wapen *Doys* is in zwart drie gouden besanten (2,1).

Zwolle. MR. A. **HAGA.**

van Egmond. In een lijkrede voor de Kopenhaagse „Polizeidirektor" *Claus Rasch* (1639-1705) staat o.m.:

„ . . . terwijl zijn overgrootvader *Johann Rasch* van koning Christiaan 111 vele gunstbewijzen had ontvangen wegens de door hem bij de aanval op Lübeck betoonde moed en hij op latere leeftijd met *Anna*, een dochter van de graaf *van Egmond*, huwde, die in 1567 met haar zuster *Lucie* voor de hertog van Alva naar Heide in Ditmarschen was gevlucht ..."

Is het mogelijk, deze (natuurlijke?) dochter van de graaf *van Egmond* te identificeren?

Malmö C., Zweden. ARKIV FÖR **SVENSK** SLÄKTFORSKNING.

von Einsiedel, Gegevens gevraagd betreffende *Chrisfian Friedrich von Einsiedel*, geboren tussen 1620 en 1625, zoon van *Heinrich Friedrich von Einsiedel* (1582-1653) „fürstl. Anh. Rat und Hofmeister" en *Anna Kafharina von Börsfell*. In een door hem op 4 december 1645 uit 's-Gravenhage geschreven brief noemt hij zich hofmeester van de Prins van Oranje en vermeldt hij, dat hij dan reeds drie tot vier jaar in militaire dienst is. Hij diende in het regiment van kolonel Marten van Els(t) en werd 19 september 1647 als kapitein beëedigd. De 19de februari 1649 werd hij in het gevecht bij de Guararapes in Brazilië gewond en stierf — misschien reeds op dezelfde dag — aan zijn verwondingen. (Archief Oude W.I.C. Inv. no. 65: „Brieven en papieren van Brazilië 1649"). Zijn broeder *Wolf Curt von Einsiedel* (geboren in 1628) „Sächs. Anh. Hofmeister und Geheimer Rat" reisde in 1649, op het bericht van de dood van zijn broeder, uit Wienoxbergen bij Duinkerken, waar hij als luitenant in Franse krijgsdienst was, naar Holland om de nalatenschap van zijn broeder te „sollicitieren". Dit 'had evenwel, zoals blijkt uit de lijkrede, die Johann Chr. Lippianus in 1691 voor *Wolf Curf von Einsiedel* hield, geen resultaat,

Behalve gegevens betreffende *Chrisfian Friedrich von Einsiedel* zullen ook alle gegevens betreffende andere leden van het geslacht *von Einsiedel*, die in Nederland vertoefd hebben, zeer welkom zijn. Zo is in de brieven van Constantijn Huygens sprake van de Saksische edelman *Innocenz von Einsiedel*, die waarschijnlijk in 1630 in Leiden studeerde, maar niet in het album studiosorum is ingeschreven. Wel is in december 1646 in Leiden ingeschreven *Henricus Hildebrendus ab Eynsydel ex* Saxonia, 20, J., terwijl een *Curt von Einsiedel* op 24 maart 1671 in Amsterdam gestorven zou zijn.

INLICHTINGENDIENST.

van Geesbergen (Gijsbergen) -van Stroombergen (LXIX 381; LXX 59, 331; LXXII 131). Na jarenlang zoeken vond ik het antwoord op deze negen jaren geleden gestelde vraag naar de voorouders van *Elisabeth van Sfroombergen:*

I. *Coenraef Henricx van Sfromborch,* trompetter op de toren (torenwachter) te Breda (1602), beiaardier aldaar sedert 12 jan. 1604 (aangesteld 10 mei 1604) [1]) tot 1625; tr. N.N.

Uit dit huwelijk:

1. *Henrick,* volgt onder IIa.
2. *Franc(h)ois,* volgt onder IIb.

IIa *Henrick Coenraefs van Sfroomburgh (Sfroombarch, Sfroombergh),* beiaardier te Breda (16 juni-16 nov. 1625); later (van vóór 1638) beiaardier en organist te Delft, † Delft 8 (begr. ald. Oude Kerk 10) jan. 1687; tr. (ondertr. Delft 3 juli 1638) *Catharina Claes Spierinxhoeck.*

Uit dit huwelijk zës kinderen, o.a.:

1. *Jacobus,* ged. Delft (Nieuwe kerk) 1 april 1639.
2. *Geerfruyf,* ged. Delft (Oude kerk) 10 dec. 1642.
3. *Nicolaes van Stroomberg,* ged. Delft (Nieuwe kerk) 7 juni 1648, organist der Rem, kerk te Rotterdam [2]).
4. *Coenradus,* ged. Delft (Oude kerk) 15 mei 1650.

IIb. *Franc(h)ois Coenraefs [(van) Sfroombergen],* geb. Delft ± 1600, 'organist en beiaardier te Heusden (o.a. in 1640), later (sinds 24 febr. 1644) te 's-Hertogenbosch (St. Janskerk) [3]), † ald. (vóór 22 dec.) 1655; tr. Heusden 22 mei 1626 *Neelken Cornelis* (later zich noemende *Cornelia Boumans* [4])), † na 7 maart 1660.

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelis,* ged. Heusden 26 febr. 1627.
2. *Jenneke* (later *Johanna) (van) Sfroombergen,* ged. Heusden 20 maart 1629, † na 13 sept. 1689 [5]); tr. Bakel (ondertr. 's Hertogenbosch [6]) 1 aug. 1653; attestatie naar Bakel 18) aug. 1653 Ds. *Bernardus Waterbeek,* prop. Bakel (1648), predikant ald. 1653; pred. te Eersel, Duizel en Steense1 1654, † Duizel 1 jan. 1692, wedr. van *Auckjen Douwies Allinga.*
3. *Agnes,* ged. Heusden 17 dec. 1630.
4. *Elisabeth van Stroombergen,* ged. Heusden 1 juni 1636, † na 11 juli 1709; tr. 's Hertogenbosch in juli 1658 *Balfhasar van Geesbergen (Gijsbergen),* ged. Utrecht (Jacobikerk) 27 nov. 1636, poorter van 's-Hertogenbosch 30 sept. 1658, secretaris van Eersel, Vessem en Beersen, † vóór 11 juli 1709, zn. van *Sebasfieen Hendriks* en *Yfken Jans van Wijck.*
5. *Johannes,* ged. Heusden 18 sept. 1640.

Eén der dochters van Ds. *Bernardus Waferbeek,* t.w. *Elisabefh,* huwde (huw. voorw. 13 sept. 1689 [7])) Ds. *Johannes Neomagus.* Volgens een uit de Pieterskerk te Utrecht afkomstig wapenbord, dat de kwartieren weergeeft van *Antoinette van Brienen* (1726—1801), gehuwd met *J. W. Barchman Wuyfiers,* zouden de grootouders van die *Elisabeth Waterbeek „Stromberg"* en *„Burggrave"* hebben geheten. Blijkens

1) G. A. Breda; Stadsrekening 1604; Inv. Hingman 1502, fol. 11.
2) Rotterdamsch Jaarboekje 1942, blz. 6—7.
3) Zie Alph. G. J. Mosmans, De organisten der St. Janskerk te 's-Hertogenbosch (1921), blz. 7 en vlg.
4) Nederl. **Leeuw** LXX, **59.**
5) Recht. archief Eersel (RA. 's-Hertogenbosch, R 47, fol. 34.
6) Voor schepencommissarissen voor de Geref. Kerk.
7) Recht. archief Eersel, R. 47, fol. 34.

bovenstaande fragment-genealogie zal i.p.v. Burggrave *Boumans* gelezen moeten worden. Als wapen *„Stromberg"* wordt op genoemd wapenbord vermeld: „een golvende dwarsbalk van tien stukken, blauw en zilver" [8]). Naar ons medelid, de heer C. W. L. Baron van Boetzelaer te Lunteren mij mededeelde, is er ook reden om te twijfelen of de moeder van Ds. *Johannes Neomagus* inderdaad (zoals bedoeld wapenbord opgeeft) *„Horst"* heeft geheten. Een zuster van *Elisabeth Waterbeek, Emilia,* trouwde met Ds. *Theodorus Neomagus,* een neef van voornoemde Ds, *Johannes Neomagus.*

Vught (N.B.). MR. W. DE VRIES.

8) Zie Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Gen. en Herald. Gedenkwaardigheden in . . . Utrecht (1919), blz. 266 nr. 2.

Hamel(l) (LXXVIII 386). „1617 — Die 2a Decembris Anno ut supra contraxit matr(imoni)um Servatus Servandis p(er) verba de praesenti *Jan Hamel* cum *Maria Xheneumo...* in nostra Ecclesia de Homborgh cora(m) me rectore ut supra Leonardo nidien Qraet Jacobo Henendal Jo(ann) e Schae et alijs". (RP cath. de Hombourg, prov. de Liège) 1/385)

Malmedy. MAURICE LANG.

van den Heyligen Lande. Gevraagd gegevens over dit geslacht, waartoe o.a. behoorde *Willem Arntszn. van den Heyligen Lande,* overleden te Utrecht 1458/1459. Hij was in 1454 poorter van Antwerpen en de stichter van de zijn naam dragende psychiatrische inrichtingen te Utrecht. Vóór 14 juni 1434 huwde 'hij met *Geertruid Henric Scutten Bolensdr.* Kinderen: *Arnt,* gehuwd in 1473 met *Maria van Hardenbroek Gijsbertsdr.,* en *Alyda,* o.a. in 1470 non in het Godshuis Faconis (Facoens) te Antwerpen. *Willem* had voorts bij *Dyrick van Benthem Heer Diricksdr,* een bastaardzoon *Arnt van Benthem.*

Uit diverse bronnen blijkt, dat hij familieleden in België moet hebben gehad. Dr. Booth geeft als schets van zijn wapen 10 bijen, 4, 3, 2 en 1. Helaas is het zegel van *Willem* en van zijn zoon *Arnt* zo zwaar beschadigd, dat het onherkenbaar is.

In het bijzonder zullen gegevens omtrent dit wapen op prijs gesteld worden, daar 'het voornemen bestaat dit te verwerken in een wandtapijt dat aan het bestuur van de Willem Arntszn. stichting is toegezegd ter gelegenheid van het 500-jarig bestaan, dat in het begin van dit jaar herdacht werd.

Gaarne roep ik terzake de hulp in van medeleden, die thuis zijn in de Belgische archieven en charterverzamelingen.

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Hopbergen. Wapen gezocht van het geslacht van *Hopbergen,* waarvan de genealogie in de 21e jrg. van „Ned. Patriciaat" aanvangt met *Conrad van Hopbergen,* richter te Warburg bij Paderborn, die vóór of in 1721 overleed. Ik twijfel er aan, dat het in N.P. geplaatste wapen wel het juiste is.

Groenlo. F. J. H. WEYN BANNINGH.

Hogestein, *(Gerrit Montfoort,* ged. Dordrecht 15 jan. 1746, † aldaar 28 okt. 1817, tr. *Susanna Hogestein.* Uit dit huwelijk werden te Dordrecht 'gedoopt: 1. *Jacobus 23* febr. 1771: 2. *Catharina 15* dec. 1772; 3, *Dorothea 9* okt. **1774; 4.** *Johannes Pieter 15* dec. 1775; 5. *Gerrit* 29 aug. 1777; 6. *Karel 3* okt. 1779; **7.** *Pieter 20* dec. 1782; 8. *Dooris* **20** maart 1785; 9. *Johannes* **14** april 1787, 10. *Gerrit* **11** jan. **1789,** en **ll.** *Catharina* 18 april 1790.

Gevraagd: doop, huwelijksdatum en voorgeslacht van *Susanna Hogestein. Zij* trouwde niet te Dordrecht.

Rijswijk (Z.-H.). DR. A. W. E. DEK.

de Camps-de Witte, 0) een zilveren couvert, gemerkt Middelburg 1700, bevindt zich de volgende inscriptie: „Ter gedagtenisse van Groot Moeder *Magarijta de Witte* sterft 1 Nov. 1700 / *Lowijs de Camps* van sijn vader"

De vader van *Lowijs de Camps is* vermoedelijk *Joan de Camps,* die in 1680 meester-zilversmid werd te Middelburg: *Lowijs* werd dit daar eveneens, in 1707.

Gevraagd: doop-, trouw- en begraafgegevens betreffende de drie bovengenoemde personen.

Amsterdam C. K. A. CITROEN.

Kockman-van der Veen. (LXXVIII 39). Het wapen *Kockman* is: een dwarsbalk, boven vergezeld van 2 driehoeken naast elkaar en elk met één hoekpunt naar boven gericht. Helmteken een vlucht waarvan elke vleugel beladen met een dwarsbalk, kleuren onbekend.

Aldus zegelt *Derk Cockman* **1606** als markerichter van de Goyer marke (archief Voorster gasthuis te Deventer) alsmede *Johan Kockman* **23** oktober 1625 (Rijksarchief Overijssel, Diverse charters).

Zwolle. MR. A. HAGA.

Lindheimer. Waar en wanneer werd geboren *Johanna Helena Lindheimer,* **begr.** Bergen op Zoom 18 juni 1762, tr. le ? *Anthonius Ze Roy;* tr. 2e Sluis 29 april 1739 *Adriaan van Bommel,* ged, Bergen op Zoom 23 januari 1682, burgemeester van Bergen op Zoom, begr. ald. 26 oktober 1743, zn. van *Cornelis* en *Dina Knips ?*

Tevens gezocht de namen der ouders *Lindheimer en* verdere aanvullingen.

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Noot-van Munster+ *Theodorus Noot* en *Helena van Munster* heten 19 jan. 1748 in de Westerkerk te Amsterdam een zoon *Gerrit* dopen. Getuigen: *Jan Noot* en *Anna Scheepens.* Hun huwelijk werd te Amsterdam niet gevonden.

Gevraagd: huwelijksdatum en voorgeslacht van voornoemd echtpaar *Noot-van Munster.*

Rijswijk (Z.-H.). DR. A. W. E. DEK.

van Wassenaer. Wie kent de verblijfplaats van het handexemplaar van wijlen ons medelid W. J. J. C. Bijleveld van de genealogie *van Wassenaer* in Ned. Adelsboek 1923, waarvan sprake is in Ned. Leeuw LXII (1944), kol. 103, 5de alinea? De huidige redactie van Ned. Adelsboek deelde mede de verblijfplaats van dit handexemplaar niet' te kennen.

Groningen. J. W. F. BARON VAN WASSENAER.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Adel en „Adel" in de Staten van Friesland in de 17de en 18de eeuw, door Drs. J. Visser. — Kunsthistorie en genealogie. Portretten van het echtpaar Pranger-Muilman, door A. van der Marel. — Vragen en antwoorden.

LEXICOGRAFISCH NAAMREGISTER
Jaargang 1961,

Het teken *) wil zeggen dat in het artikel ook aantekeningen van wapenkundige aard voorkomen.

A

A, van der **64.**
Aa. ter 56. 57.
Aa; Wittert van der 231.
Aalders 18.5.
Aalsen 261.
Aalst, van 23.
Aansorgh 285.
Abele (, van) 76, 77.
Abendroth 344.
Abercrombie(y) 222.
Abra(ha)ms 23, 177, 180, 183,185, 186, 333, 357, 358.
Adriaanse 115.
Adrichem, van 150.
Adrichem van Dorp, van 401.
Aebinga van Humalda 439, 445 446, 448.
Aebinga Glins van Humalda 442.
Ae(c)ken, van 175.
Aecker, in den 290.
A(e)huys, van 261, 262.
Aelders 175.
Aers 179.
Ahuus, van 273.
Aillaud 232.
Airs 53.
Aitzema 436, 450, 451.
Aken, van 64.
Akker, van den 332.
Alberda 10, 15-17, 221.
Albers 78.
Alberts 117.
Albertus 333.
Aldenbarnevelt. van 221.
Aldenbruch 378.
Aldringa 7. 9-12. 16, 17. 20, 24-26, 77,.
Alen, van 37.
Alewijn 105.
Alexander 196.
Alg(e)ra thoe Tietzierck " 276.
Alkemade, Roest van 285.
Aller. van 325, 327.
Alles' 103.
Allinga 462.
Alma van Idema 448.
Alphen, van 103, 288.
Alsteren 101.
Alten, van 153.
Altena (, van) 435, 445, 450, 451.
Altena, 'von 348.
Alting 108, 214.
Altingh 327.
Amama van Plettenburg 446.
Amelung 103.
Amersfort 347.
Amsinck 344, 345.
Amstel van Mynden, van 325.
André 120.
Andreae, van 436, 450.
Andreae van Canter 444.
Andriessen 180.
Andringa (, van) 434, 436, 439-441, 450, 451.
Andringa de Kempenaer, van 448, 453.
Anholt, van 186.
Anjelier 387.
Ansembourg, de Marchant et d:' 101, 109.
Ansen, van 126.
Anthonis 391.
Arckelis (Arckelens, (Er(c)kelens) 151.
Arents dit Spierinck 345.
Argentau, d' 223.
Arnaud, d' 446, 450, 451.
Arnhem, Ringels van 220.
Arnolds 373.
Ar(r)iens 103.
Arsdale, van 345.
Asma * 276.
Asseliers 223.
Asselt, van 152.
Assignies. d' 102.
Assingh 269.
Auckema 76.
Augier 50.
Aumale, d' 348, 433, 447, 450.
Auw, van 74, 374.
Auxbrebis 101.
Auzat 97.
Averhoult. d' 216.
Aylva (, van) 221, 433-436, 439'-445, 447, 448, 450.
Aylva van Burmania 441, 447.
Aylva van Hornhuizen, van 447.
Aylva, Meckama van 439'.
Aylva Rengers, van 445, 448.
Aysma, van 439, 450.
Aytta (, van) 434, 440, 445, 447, 450.

B

Baar 89.
Bachmann 376.
Bachusius 223.
Baelde 221.
Baerdt (, van) 434, 436, 439, 459. 451.
Baerdt van Sminia 446.
Baerle, van 221.
Baetten. van (Bate) 150. 151.
Baggaert 193.
Bahlmann 378.
Bakker 74, 374.
Balde 87.
Balfour of Burleigh 222.
Bamburgh, van 261.
3anchem. van 78.
Bandenrode 223.
3anningh (ck) 38, 39, 111.
3archman Wuytiers 462.
3arels 439, 459, 451.
Barnevelt(d), van 149-152.
]3arradot 309.
]3arresford (Ber(r)esford) 141, 144, 147, 166.
]3arrevelt. van 313.
]3artels 104, 355, 358.
]Brthélemv 97.
]3astinck l-94.
]3ate (van Baetten) 150, 151.
]3atenburg " 111.
]3attenberg 111.
Battenberg, von (Mountbatten) 111.
Baurmeister 103.
Bauwens 107.
Bayard 222.
Beaucham 151.
Beaulieu Marconnay, de 230.
Becker 84, 327.
Becx 346.
Beeck, van der 291, 298.
Beekhuysen,, van 64.
Beelaert 102.
Beemen, van 357.
Been van Groeningen 326.
Beer. den 193.
Beermann 103.
Beethoven, van 222.
Beets 103; 345.
Beets, van der 285.
Behm Wentholt. ten 217.
Bekking 26-37,' 93, 380.
Belkum. van 76. 77.
Belmonte 8 0 .
Bemmel, van 116, 390, 391.
Benckendorff. van 279.
Bentfort 37, 38.
Bentheim en Tecklenburg, van 225.
Bentheim, Tecklenburg, Steinfurt en Limburg, zu 225.
Benthem, van 463.
Bentinck 106, 285.
Bentinck, von 225.
Berchuvs. van 214.
Berckenrode, van 253, 255, 313-315, 401, 402, 404, 408.
Berckman 152
Bere, de 448, 450, 451.
Berenberg 344.
Beresteyn, van 106.
Berg 69, 70, 373.
Berg, van den 65, 105, 116, 188
Berg (, von) 361, 364.
Bergé 155.
Bergen, van 161, 226, 333, 348.
Bergsma 434, 449-451.
Beringh. van 175.
Beringkz 185.
Berkhout. Teding van 232.
Bernadotte von Wisborg 109.
Bernard 84.
Bernstoffer 71. 362.
Bercot (?) 179.
Ber(r)esford (Barnesford) 141, 144; 147, 166.
Bertrau de la Mothe 94.
Berum, van 24.
Beseke 379.
Besoyen 73, 368,.
3ethoncourt (Bethancourt), de 386.
]Betou, in d(i)e 348.
]Betu, in den 221.
Beurden, van 224.
Beusen 70.
]Beveren, van 221.
]Bevervoorde, van 153.
]Bevervorde, van 345.
]Beydaels 221.
]Beyeren, van 80.
B(e)ijma (Bima) (, van) 10, 11.
Biancour, de 88.
Bicker 119, 221.
Biels 267.
Biemond 372.
Bierhaus 377.
Bieshaar 258.
Biesten 260.
Bigot 435, 447, 448, 450.
Bigot de Villandry 449.
Bil 391.
Bilderbeeck, van 340, 341.
Bima (B(e)ijma) (, van) 10, 11.
Birckeveer, van 390.
Birckmann 347.
Bisbinck 151.
Bisdom van Vliet 158.
Bisschoff 349.
Bisschop 256.
Bisscot -345.
Blaaukamer 328.
Blaeuw 231.
Blagny, de 88.
Blanke (Blanché) 19.
Blankeroort, van 411.
Blankvoort 373.
Blauw 107.
Blitterswyck 223.
Blitterswijk, van 309.
Blocq van Haersma, de 447.
Blocq Lycklama à Nijeholt, de 444.
Blocq van Scheltinga, de 229, 436.
Bloem 177-179, 183, 356-360.
Blois, van Wely van 323.
Blom 449-451.
Blom (Graef) 98.
Blom, van Ommeren, genaamd 267.
Bloys de Treslong 101.
Bloys van Treslong 78.
Blum 357.
Bocholtz. von 347.
Bock, de 88.
Bocxstalle, van 221.
Bod 388.
Bodt, de 221, 222.
Boeckers 261.
Boelens (, van) 432, 435, 436, 440, 450, 451.
Boenders .348.
Boer, de 38.
Boers 39. 153. 371.
Boetzelaer, van 106, 221.
Bogaert 267.
Bogeriien. van 117.
Bois, du '373.
Bois de Lassosay, du 371.
Bokart 151.
Boleyn 104.
Bommel, van 153, 154, 224, 232, 233, 273, 274, 388, 389, 464.
Bommel, Verreyck van 192, 274.
Bommenede, van Schuylenburch van 449.
Bon, van 260.
Bone (Bon) 103.
Boneval, van 39.
Boneval Faure, van 279, 285.

Bongers 176.
Bonnard Glaszé 350.
Bont (, de) 245, 247-250, 255, 256.
Boodt 312.
Boogaert van Alblasserdam 85.
Boon 158, 159.
Boon (. van der) 256.
Boone '275.
Boor 116. 390.
Boot 75, '76.
Booth 266.
Boots 98.
Bootzma, van 435,. 439, 450.
Borck, van 16.
Borculo(o), van 126, 325.
Borluut 102.
Born 147.
Bors van Waveren 231.
Börstell, van 461.
Bos 261. 326.
Bos(ch)' 79.
Bosch 106, 261, 275, 312, 327.
Bosch genaamd ,van Ommeren 2166.
Boschhuysen (Bqshuisen) , van 118, 436, 450.
Boswinkel 117.
Bötger 369.
Bothenius 217.
Botnia, van 436, 450.
Botnia van Burmania 442, 445.
Botnia van Harinxma 442.
Bottereau 102.
Bottlenberg, van Schirp gend 352.
Bo(u)ckhoven, van 274.
Boucquet (Bouket) 196.
Bouge, de 88.
Boullet 95.
Boumans 462, 463.
Boumeister (Boumeester) 259.
Bouricius (, van) 432, 434, 439, 441, 443, 444, 450, 451.
Bouricius, Crack van 440, 444.
Boursse 28,0.
Bouwaer 194.
Bouwens, de Kokelaer 83-97.
Bouwens, van der Marck 88.
Bouwens (van der Boijen) 32, 83-97, 127-132, 167, 170.
Boxel. van 224.
Boijen, Bouwens van der 32, 83-97, 127-132. 167, 170.
Braakman 176,. 178,' 180-182, 186, 187, 189.
Braam 216.
Braams 192, 195.
Braat 285.
Bracon(n)ier 101, 222.
Bragt, van 180, 181, 186.
Brand 344.
Brandt 194., 231.
Brants ll.
Brantsen 229.
Braun. von 347.
Brauw 404, 411.
Breda, van 340, 341.
Brederode (, van) 80, 101, 190.
Brederode, ook genaamd Nieulandt (, van) 80, 190.
Bree, de 102.
Bree, van 119.
Breen 285.
Breevelt (Breveld) 78.
Bréguet 97.
Bremden, van den 113.
Bremeri 53.
Brempt, von 225.
Brems 88.
Bremt, v. 348.
Bréton 97.
Breugel 223.
Breveld (Breevelt) 78.
Breyer(us) 326, 327.
Brienen, van 322, 462.
Bries 325, 327.
Bries, de '458.
Brill 227.
Brincke, (Krijt gend.) ten 39.
Bringuec, (Houttuyn) de 217.
Brink, van den 347.
Brinkmann 376
Brocanear 136, 137.
Brochant 102.
Brocx 366.
Broek, v. d. 99.
Broekhuvsen 151.
Broers 39.
Broersma 24.
Bronk 226.
Brons 155.
Broom 192.
Brouckhoven, van 211.
Broun 148.
Brouwer 176,. 354, 355, 358, 359.
Brouwer, de * 223.
Brouwman 326.
Browne (van Streefkerk) 225.
Bruc (of Stenhoase) 120.
Bruer 261.
Brugginck 259, 260.
Brugman 39.
Brugmans 217.
Brull 72, 73, 373.
Brüna 347.
Brunchorst und Batenborch, van 24.
Bruneton, de Salve de 274, 426.
Brunsfelt 122, 123.
Bruusen (Bruuren) 269.
Bruijn 367.
Bruijn. de 34. 150-152. 244 *.
Bruijning 148.'
Bruystens 334.
Buck 102.
Buck, de lO2, 108.
Bucklev 35.
Budde "320.
Budding(h) 39.
Buesinchem, van 221.
Buitendick (Butendiic) 154, 233.
Bulk(e)ley (Buckley) 26-37*, 46-55, 83-97, 127-147, 162-173, 380.
Bulkeley (of Beaumaris), burggraven 36".
Bulkelev of Castel 36., 166.
Bülow, -von 379.
Bunge, van (von, de) 112.
Burch; van 'der' 252, 253, 296, 300.
Burch (Burgh), van der 388, 389.
Burch, Tou van der 252.
Burchard 344.
Burchgraef 34O-342.
Buren, van 84.
Buren. Chais van * 223.
Burg, van den 348.
Burg, van der 108.
Burger 220.
Burggrave 462, 463.
Burgh, van der 365.
Burmania, van 221, 433, 434, 436 439-441, 443-447, 449, 450.
Burmania, Aylva van 441, 447
Burmania, Botnia van 442, 445
Burmania, Douma van 444.
Burmania, Doys van 447.
Burmania, Juckema van 40.
Burmania, Martena van 436, 442, 447.
Burmania Rengers, van 447.
Burmania Rengers, Juckema van 443, 449.
Burmania, Schratenbach van 445.
Burmania. Tieerd van 441.
Burmania Ünia van 446.
Burmania Watzez, van 449.
Burmania, Welvelde van 441.
Burton 96, 127.
Burum, van 434, 442, 450, 451, 456.
Busson 194.
Butendiic (Buitendick) 154. 233.
Buteux 85:
Buttel, von 108.
Buttels 219.
Butziel (Buysiel) 252, 253 *.
Buuren, van 34, 38.
Buwalda 219.
Buy, du 372.
Buy, Maillette du 222.
Buyn 327.
Buyren, van 60, 381-383.
Buys 228, 274.
Buysiel (Butziel) 252, 253*.
Buyten, van 251, 255, 256, 310.
Buytewech 287, 288.
Bye, de 316.
Bye, van der 255.
Bye, van der Does de 106.
Bijlevelt 271.
Bijll, van der 372.
Bylsby 145.
Bijma, van 384.

C

Caarten 59.
Calandrini 105.
Cambier 102.
Camerbeek 116.
Camerling (, Canter) 236.
Cammingha (, van) 433, 439, 450.
Camp, (Kamp) ingen 175, 177, 183, 186.
Camp, del Campo genaamd 88.
Camp. in den 174.
Camp; torn 7, 10.
Campbell 222, 372.
Campo genaamd Camp, del 88.
Camps, de 464.
Camstra, van 433, 441, 442, 444, 450.
Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, Holdinga 'Tjaliing 448.
Cant van Gavere 346.
Cant(a)ert 404, 406, 407.
Canter (, van) 16, 17, 433, 434, 450.
Canter, Andreae van 444.
Canter Camerling 236.
Canter van Oosten 76.
Canter (Visscher) 76-78*, 234-236, 446.
Canter Visscher, van de Pavoirt 77.
Capelle. van de(r) 350.
Capellen van der 114.
Carignan, Savoye- 109.
Carmiggelt 279.
Carras 33, 173.
Carren (?) 256.
Carter 35, 46-55, 83, 90, 93, 127-133, 137, 167, 168, 171-173, 380.
Cassiopijn (,van) 274*.
Castriens, van 100.
Cas 267.
Cation 63.
Cats 221.
Cats, van 285.
Ceer 176, 182, 185.
Cerceau, Endroit (sic) du 230.
Cersmaker 175.
Chabot 120.
Chais van Buren * 223.
Chalier 232.
Chapeaurouge, de 344.
Chappuzeau 230.
Châtillon, de (Chastillon) 115, 156.
Châtillon genaamd Cocq, van 156.
Chaufepié, de 230.
Cheusses, de 230.
Christoffels 214.
Churpfennig 375.
Claessen 68, 362.
Clant 15, 22, 23.
Claszé, Bonnard 350.
Clemens 39.
Clerk, de 113.
Cleijntjens 157.
Clifford 85.
Clignet 460.
Cloon, van 267.
Clooster, van den 230.
Cloot. de 179.
Cloot; te 174-182, 184-190.
Closter, von 230.
Cnols 218.
Cnoas 102.
Cock de 156.
Cocq (Cock), de (die) 115, 156.
Cocq, van Châtillon genaamd 156.
Cocquius 457, 458.
Coehoorn, van 433, 434, 440, 444, 445, 450, 451.
Coehoorn van Scheltinga 443.
Coelen, van 272.
Coenders (Koenders) 10, 17, 174, 180, 181, 189.
Coenders van Helpen 285.
Coenen, van 444, 450.
Coeur, le 94.
Coeverden, van 106, 126.
Colier (Colyear) 120.
Colla 368.
co'l(l)oos 350.
Collot d'Escury (, van) 156.
Colose 349, 350.
Colyear (Colier) 120.
Colijn 306, 309.
Conincks 73.
Coninckx 367.
Coningshoven (Koningshoven) (, van) 174, 176-181, 183, 184, 186, 187, 189, 190.
Constant Rebecque, de 230.
Cooimans (Kooimans, Koyman) 99, 236, 275.
Coops 108, 372.
Coorten (?) 175.
Coppée 50.
Coppens 101.
Cops 183, 186.
Cordell 145.
Cordes 369.
Corste 185.
Corstens 179.
cort 114.
Corver 191.
Costa, da 80.

Coster 175.
Costeraste (de Pourtallier) 95, 130.
Coudenhoven (Couwenhoven) , van 322.
Couderc 230.
Court, de la 83.
Courtois 222.
Couwenberg 224.
Couwenhove (Kouwenhoven) 275.
Couwenhoven, van 147-149.
Couwenhoven (Coudenhoven). van 322.
Cox 355, 356, 359, 360.
Crabbemors. van 403. 411.
Crack (, van) 434, 436, 450-452.
Crack van Bouricius 440, 444.
Craemer(s) (Kra(e)mers) 174-180, 184, 136, 187.
Craen 269.
Craen, de 266.
Craev 178.
Craeyen, van der 102.
Cramer 344, 376,
Cramers 357, 359.
Crane, de 193, 196.
Cranenburch. van 272.
Crasemann 344.
Creutz 177, 181, 187-190, 427".
Cripps 136-138, 145.
Crocq 120.
Croef 193.
Croesbeek (Groesbeek, Groesbeek) 234.
Crofts 133.
Croix, de 38.
Cr01 114.
Crommelin 86. 222. 279.
Cruijff (Kruijff 78, 115-118.
Cruijff (Kruijff, Croef) 388-392.
Cruijff (Kruyff) de 181, 190. 264-266. 269. 273.
Cruyningen, van 223.
Cruvsing (Cruvsinck), 324.
Crijne 374: "
Crijt (Krijth) 40, 156.
Cunen 174. 223.
Cup (Kup 176, 179, 181, 182, 186, 187, 359.
Cusere, de 346.
Cutsem, van 345.

D

Da(e)men 69-72, 363, 364.
Dalrymple 222.
Dam, van 269.
Dashorst, van 325.
Davidaris 95. 130.
Davidson 222.
Davignon 70, 72-74, 367.
Deckema. van 221.
Decker 180, 186.
Decker, de 285.
Deckers 29.
Dedel 86, 320.
Dees 348.
Dekema, Hiddema van 439.
Delapaix 104.
Depret 95.
Derks 20.
Desbordes 459.
Dessel, van 332.
Detroyat (de Troyat) 94.
Detten, van 390.
Deur 367.
Deventer, van 392.
Deyman 288.
Deynoot 64.
Dieien. van 350.
Diest, 'van 447, 450.
Dikland (Diikland) 77.
Dillingha 16".
Dilscarvers 208.
Diodati 195.
Dircks 368.
Dcckom, van 224.
Docter 117, 392.
Dodd 164, 165.
Does, van der 23 231.
Does de Bye, van' der 103.
Doetinchem, van 39.
Doever(d)en, van 78. 116. 391.
Doinghe 7.
Doh-e, van 266.
Dompierre de Jonquières, de 230.
Dom(p)selaer. van 325-328.
Dongen, van '122.
Donker van der Hoff 86.
Donne (Donse), 232.
Danner 344.
Donse (Donne) 232.
Doorgank 177.'
Doorn, uyt den 184.
Doorn. van 118. 196. 267.
Doornkamp, van (den) 388.
Doornick (, van) 244.
Doorninck, van 244 *, 346.
Dop 111.
Dorp, van Adrichem van 401.
Dorrepaal 285.
Dorsman 372.
Douma (, van) 434, 436, 440, 450.
Douma van Burmania 444.
Douma van Sixma 448.
Douw 348.
Doys (, van) 39, 124, 433, 442, 444, 450, 460, 461".
Doys van Burmania 447.
Drabbe 154.
Draeckenburg, van 76.
Dreessen(s) 74, 374.
Drevon, de 84.
Drews (, de) 212-215, 218.
Driel, van 152.
Dröge 108.
Drongelen, van 160, 334.
Dubbelaert 119.
Dubuisson 392.
Ducorron 87.
Duhomme 87.
Duim 425.
Duirkens 339.
Dulmen, van 176.
Dulmenhorst (Dulmerhorst) , van 387, 388.
Dunkler 154, 155, 233, 392.
Dunlop 222.
Durieux 344.
Dürrenberg, von 109.
Dürst 105.~'
Dusseldorf, van 347.
Dusseldorp. van 290.
Dussen, van der 297 316-319, 321, 345.
Duvenvoirde, de 221.
Duvenvoorde, van 221.
Duyn 181, 189.
Duvser 192.
Duyst, Vogel genaamd 288.
Duyst van Voorhout 202, 253.
Dijck, van 99.
Dijk, van 78, 79, 160, 326.
Dijkland (Dikland) 77.
Dijkman 326.

E

Echten (, van) 126, 433, 440, 447, 450, 452.
Eck, van 116.
Eden, van 460.
Eeck 16.
Eecken, van der 102.
E(e)ckhout (van Eeckholt) 115. 389.
Eelders, van 89
Eelles 137.
Eesbeecke, van 196.
Effinger 105.
Egberts 182, 214.
Egeling 350, 351.
Egen, van 180.
Eggers 344.
Eggerts 187.
Egmond, van 383, 461.
Egmond van Merenstein, van 383.
Egmont, van 224.
Egt, van 176.
Eichmann 344.
Einsiedel, von 461.
Eisenhower 347.
Eisinga 226.
Elaer 175, 177, 178, 180, 185-187.
Elhoren 6.
Eliassen 196.
Elink Schuurman 106, 372.
El(le)kens 174, 183.
Eller 39.
Elmenhorst 344.
Elphinstone 120.
Elsbergh, van 113.
Elsenwaal 62, 63.
Elst, van der 345.
Elten, van 179.
Embda, d' 218.
Eminga (, van) 439, 450.
Emmen 217.
Emmerick, van 375.
Ende, van den 386.
Endroit (sic) du Cerceau 230.
Enschedé, de Loën d' 101.
Ensse, van 124.
Entens 24.
Epema (, van) 215, 435, 436, 450.
Eppstein 385.
Eppstein-Königstein, von 385.
Er(c) kelens (Arckelis, Arckelens) 151.
Edaer 175.
Esch 377.
Esch (Nes), van 99,
Eschauzier 221., 344.
Escher 219, 220.
Escury, (van) Collot d' 156.
Essen, van 217, 269.
Evers 178, 377.
Eversdij (c)k 326, 327.
Eversdijck, van 345.
Ewsum, van 13, 18, 20.
Ewijck, van 85.
Eybergen, van 285.
Eijck, van 74, 158, 160.
Eykenberg 350.
Eyll, van 348.
Eysinga (, van) 433—436, 439, 448, 450.
Eysinga, Heringa van 440, 442, 444, 448.
Eysinga, Roorda van 435, 444.

F

Falck 212, 219.
Falckenier 318.
Fargues 279.
Farrer 136-138, 145.
Faure 230.
Faure, van Boneval 279, 285.
Fehrmann 346.
Feits(e)ma Gruys 15-17, 22.
Feitsema Verrutius 15.
Felbier 114.
Felderhoff 40.
Felix 387. 388.
Feninger '70, 362.
Fenners, van 181.
Fernandez 95.
Fessem, van 179.
Fessen, van 178.
Fierlants 344.
Fink 34.
Fis(c)her 130, 165.
Fisenne, de 101.
Fl(e)ussener 259.
Flinck 175.
Flincken 186.
Flissita 150.
Flocken 357.
Floh 188.
Fockebergh (gezeght Scholten) 340, 342.
Fockens 434, 436, 439, 450, 452.
Fokkenberg, van 369.
Folckers 212.
Fons 87.
Foorst, van 174-180, 182-184, 186, 188.
Foorts 195.
Forbes 222.
Fortgens 174, 177, 179, 180, 182, 188.
Fortman 358.
Fossem, van 174-177, 183.
Fournier 349.
Foyert (Foyaart) 75.
Franke(n) 175, 176, 179-182, 184, 186, 187, 189.
Frankenberg und Proschlitz, von 103.
Fraser 222.
F(r)emery (,van) 175, 177, 178, 180, 181, 183, 185—190.
Frerichs 274.
Frese 17.
Fri(c)x 214, 215.
Friderici-Steinman gen. von Mellenthin, von 379.
Friebe 379.
Fritema 8.
Froma 8, 24.
Frijm 59.
Funckebuhs 236,

G

Gaatschalk 180, 189.
Gabrié 96.
Gadet 69, 363.
Gael 312.
Gaesbeeck, van Wijck van 76, 77.
Galema (Galama) (, van) 443, 450.
Galles 60.
Gambier * 223
Garneren, van' 337.
Gangelt, van 221.
Gansoirde, up 244.
Ganswijk 109.
Garderen, van 257, 264, 265, 268, 269.
Gaugesius 179.
Gaulthier 86.
Gavere, Cant van 346.
Gaymans 106.

Geber 179.
Geene 366.
Geer, de 348.
Geer, van der 158, 159.
Geesbergen (Gijsbergen) van 461-463.
Geesteranus, Maas 334.
Geisweit 336.
Gelder, van 374.
Gelderland 102.
Gélieu, von 225.
Gellicum 102.
Gendt, van 374.
Gendt thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, van 446.
Geniets 274*, 285.
Gennep, van 347.
Gent, van 67, 74.
Gentil 222.
Gerdes 189.
Gerlings 86.
Gercevink, van 108.
Gerritz 177.
Gerroltsma 436, 450, 452.
Gesel, van 327.
Geurs 183.
Geusau (, van) 447, 450.
Gevthoorn. van 175.
G(h)eldolf 346.
Ghelre, van 345.
Gheteren, de 109.
Giffen, van 112.
Gillis 345.
Gillissen 102.
Gils, van 34.
Ginckel, van 79.
Gindertalen, van 223.
Girard 97.
Gisbergen 174.
Gisenius 230.
Glässer 88.
Glauburg 385.
Glaudin 95.
Glindt, van der 117.
Glins (, van) 436, 450.
Glins van Humalda, Aebinga 442.
Glinstra (, van) 215, 435, 441—443, 448, 450, 452.
Gobius 194.
Goch (Gogh), van 111, 112, 233.
Gookinga 216.
Goddefroy 344.
Godefroy 369.
Goëss, von 109.
Goethals 102.
Goetschalck 177.
Gogh (Goch), van 111, 112, 233.
Goldbach 373.
Goldet 95.
Goltz, von der (de Golcze) 228, 229.
Gonsal 230.
Googaas 179.
Gool 295, 302—304.
Goosens 115.
Gordon 222.
Gorter 314.
Goslinga (, van) 433, 439, 441: 450.
Gossiaux 98.
Gossler 344.
Goude, van der 301.
Govers 280.
Goyert 270.
Graaff, de 390.
Graafman 180, 189.
Graal 357.
Gracht, van der 346.
Graef (Blom) 98.
Graef, op de 174.
Graft, van der 78, 308, 311, 312.
Gramberg 108.
Gramm 356, 357.
Grauwers 214, 215.
Gra(u)wert 119, 120, 192.
Grauwert alias Tackebos 120.
Gravesande, Storm van 's 280, 388, 365.
Gravezande (Gravesant), 's (Schravesant) 329—340*.
Gravezande, Groeneveld's- 334, 337.
Gre(e)ve(n) 175, 177-182, 185—190.
Grellou 97.
Greve 285, 355, 357-359.
Grevinghe 20.
Grey, de 84.
Grillo 27.
Grinten, van der 223.
Grobbendonck, Schetz van 101.
Groeneveld 's-Gravezande 334, 337.
Groeningen, (Been) van 326.
Groesbeck (Groesbeek, Croesbeek) 234.
Groll, van 325.
Grolman 111.
Groot, de 34, 105, 288, 297, 314-316, 318, 348.
Grotenhuys(e) (n), ten 124, 298, 320, 321.
Grothe 367.
Grotthaus, von 14.
Grouwels 83.
Grovestins (, van) 433-436. 439-441, 449, 450.
Grovestins, Heringa van 439. 441.
Grovestins, Sirtema van 83, 444—446.
Gruis. Lulofs 26.
Gruwel 346.
Gruys (Grues) 5-26, 216, 384.
Cruys, Feits(e)ma 15-17, 22.
Gruys van Lellens 18-21. 25. 152.
Gruys, Polman 5, 6, 14, 15.
Grijp 102.
Guds 357.
Guldehoef (van den Vergulden Hoef) 159.
Guldenhoofd 403, 408, 409.
Cut 105.
Gutierrez 105.
Gijs 115.
Gijsbergen (Geesbergen), van 461-463.
Gijsberti 366.
Gijselaar (, de) 112.
Gysens 17.

H

Haaften, van 116, 325.
Haaften (Hoften), van 78, 391.
Haalen (Halle(n)), van 174, 185.
Haan van Sittert, de 389.
Haas 40.
Haas (Haes), de 176, 181, 187, 189, 306.
Habelin (Haubelijn) 53.
Hackenberg 112.
Hackett 98, 153.
Hackvort 38, 111.
Hadamar, Nassau- 109.
Haen, de 115.
Haer, van der 85, 432, 435, 444, 450, 452.
Haerbagh 179.
Haersma (, van) 434-436, 439, 441-444, 447, 450, 452.
Haersma, de Blocq van 447.
Haersolte, van 433, 442, 443, 446, 447, 449, 450.
Haese 178.
Haes(e), de 221.
Haesenberch (Haesenberg) 262, 263. 272.
Hägele 285.
Hage(n), ten 380.
Hakkenberg Slicher * 112, 113.
Halem, von 104.
Halévy 97.
Halkett 98, 153, 223, 279.
Hall, van 227.
Halle(n) (Haalen), van 174, 185.
Halmael, van 175.
Ham, in den 7.
Ham, ten 176.
Ham, van den 116.
Hamacher 348.
Hamal, de 101.
Hambroick, van 447, 450.
Hamel(l) (, van) 386, 387, 463.
Hamelsbergen, van 113.
Hamersteyn (, van) 322, 323, 326, 328.
Hammwel 176.
Hansen 175, 184.
Hant, van der 296.
Happel 26.
Harckens (Terinckvelt) 213.
Hardegger 27.
Hardenbergh, van 89, 218.
Hardenbroek, van 463.
Hardenbrook 348.
Harder 344, 359.
Harderwijk 75, 155.
Harel 150, 151.
Haren, van 433-436, 440, 442, 443, 447-450.
Haring, van 458.
Haringsma 101.
Haring(s) 101.
Harinxma (, van) 433, 439, 445.
Harinxma, Botnia van 442.
Harinxma thoe Heegh (, Hartman van) 450.
Harinxma thoe Slooten, van 440-442, 448-450.
Harinxma thoe Slooten, Mockema van 440.
Harms 23, 260.
Harmsworth 96.
Harrach, von 109.
Hartenau, von 109.
Harth 27.
Hartman van Harinxma thoe Heegh 449.
Hartoge, de 151.
Hartogh, de 150.
Hartsinck van Marselis * 223.
Haslingen, von 109.
Hasselaer 221.
Hasselman 373.
Haubelijn (Habelin) 53.
Heberts (Hoberts) 118.
Hechtermans 68, 362.
Heckers 88.
Hecking (, van) 102.
Heddrig 181.
Heeckeren van Barlham, van 84.
Heeckeren van Wassenaer, van 106.
Heel, van 78.
Heemskerck, van 286—321*, 384, 401, 402, 404, 410.
Heemstra (, van) 433, 443, 445-447, 450.
Heer 175.
Heerdincks 179.
Heerding(h)s 177, 185.
's Heerenbergh (Herenberge), van 74.
Heerzele, van 102.
Hees. van 355. 358.
Heesterman 37.
Heestermans 224.
Heinsius 215.
Helden, van 64.
Heldewier 14.
Helduwier 221.
Hellfrich 225.
Helm, van der 61.
Helmont, van 346.
Heloma 432, 439, 441, 450, 453.
Hemeltekan 61.
Hemmema (,van) 440, 450.
Hemminga (, van) 440, 450, 453.
Hendricks 176, 178, 184.
Hendricksen 176.
Hendriks 176, 178, 184, 186.
Hennequin 102, 222.
Henricv 364.
Herbach (Herbags) 182, 184, 186, 187.
Herbregs (Herbaegs?) 179.
Herbrugge, ter 196.
Herdincks 175.
Herdingh(s) 174, 176, 178, 179, 185, 187, 189.
Herdink 179.
Herenberge ('s Heerenbergh), van 74.
Herie, l' (Lherie) 93.
Heringa 8, 220.
Heringa van Eysinga 440, 4.42, 444, 448.
Heringa van Grovestins 439, 441.
Hermanni 365, 377, 378.
Hermersberg, von 109.
Herskere, de 338.
Hertoghe, de 345.
Herzele, 'van 221.
Hesselink 103.
Hessen, von 225.
Hessen-Rheinfels-Rothenburg 109.
Hettema 76, 77.
Heukelom, van 358.
Heul, van der 58-65, 381.
Heumen, van 223.
Heusden, van 346.
Heuvel, van den 151.
Heuven, van 99.
Heyden, van den 349.
Heyde(n), van der 279.
Heyden, van der 114, 177, 234, 312, 349.
Heijer 34
Heijer, de 1716.
Heyligen Lande, van den 463*.
Heymans 376, 377.
Keynen 194.
Heynens 214.
Heyns 440, 450, 453.
Heynsius 160.
Heys 112.
Hickin 136.
Hiddema 450, 453.
Hiddema van Dekema 439.
Hiddema van Knijff 443, 449, 456.
Hil, van der 330.
Hillebrands 18.
Hillen, von 225.
Hilten, van 34.
Hinia 67.
Hinlopen 231.
Hoberts (Heberts) 118.

Hoboken, van 223", 225.
Hodenpijl 366.
Hodge 145.
Hoeck, van der (Verhouck, Verhoek) 249, 250, 255.
Hoek (Houk) 26*—37, 134, 173.
Hoeks 215.
Hoemen, van 461.
Hoendrix 10.
Hoenmaker 59.
Hoesen, van 226.
Hoeuft 216.
Hof(f), van 't 98, 99, 391.
Hoff, Donker van der 86.
Hofman 98, 99.
Hoften (Haaften), van 78, 391.
Hogervorst 333.
Honerwaard 33.
Hogestein 463, 464.
Hohenau, von 109.
Holbein 347.
Holdinga thoe Schwartzenberg, van 441.
Holdinga thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg 446.
Holdinga Tjalling Camstra thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg 448.
Hole, van 148.
Hollaer 425.
Holland 136. 137, 145, 166.
Holleman 366.
Hollertt 228.
Hollmann 108.
Holsappel (Holtzappel) 113.
Holthe tot Echten, van 110.
Hcltius 367.
Holtzappel (Holsappel) 113.
Hommedieu, 1' 348.
Honigh 107.
Honoré 346.
Honoré, L' 98.
Hoochkamer 114.
Hoochstraten, van 312.
Hooff, van 100, 224.
Hoogdalem (Hoog(en) daalen), (, van) 227, 228.
Hoogebaat 340, 341.
Hoogenboom 99.
Hoog(en)daalen (Hoogdalem) (, van) 227, 228.
Hoogenhuyze, van 372.
Hoop, van der 179, 181.
Hoorn, van 231.
Hoorne (Hoern), van 234.
Hopbergen, van 463.
Horenbeeck, van 218.
Horenken 6-8, 11, 16, 17.
Hormans 68, 69.
Hornes, de 155, 234.
Hornhuizen, Aylva van 447.
Horst 463.
Horst, van der 88. 268.
Horstinck 260.
Hosson, de 285.
Hottinga (, van) 436, 450.
Houben 223.
Houbingh (Houbinck) 212.
H(o)ubings 218.
Houston 222.
Houthuysen 280.
Houtman 459.
Houtman, de Ke(d)ts 158, 160.
Houttuyn de Bringues 217.
Houw 387.
Houwelingen, Liefkint gezegt van 119.
Houwelingen gezegd Liefkint, van 119.
Hovel, van den 119.
Hübbe 344.
Hubers 117.
Huessen, van 401.
Huet 230.
Hugtingh 23.
Huiginck 40, 156.
Hulst, van 176, 181, 185.
Hulten, van 214, 344.
Hulters 186.
Humalda 434, 435, 450.
Humalda, Aebinga van 439, 445, 446, 448.
Humalda, Aebinga Glins van 442.
Hummelinck 38.
Humperdinck 348.
Hurgronje 192, 195, 196, 276.
Hustaert 113, 114.
Huyben 346.
Huygens 110.
Huyghens 87.
Huysduynen, van 404, 411.
Huyttens 102.
Hylckama 439, 450, 453.
Hysinck (Hysingh) 323-325.

I

Icard 230.
Idema 19, 434, 450, 453.
Idema, Alma van 448.
Immerseel 280.
Immink 380.
Impickhoven (Inpickhoven, Ippickhoven, Impekoven, Imtekoven, Impico) 40.
Ingen, van 88, 388.
Ingenheim, von 109.
Innevel, van 114.
Inthiema, van 215.
Ippickhoven (Impickhoven, Inpickhoven, Impekoven, Imtekoven, Impico) 40.
Isendoorn, van 271.
Isenhagius 113, 114.
Isselmuden, van 17, 21, 24, 25.
Iwema 19.

J

Jaarsma 187, 188.
Jacobs 177, 178, 180, 181, 184, 186-189, 358.
Jaermans 175, 179, 185.
Jager, de 103.
Jansen 332, 357.
Jans(s)e(n) 175-189, 356—360.
Jarges 18.
Jaullain 94.
Jawie 174.
Jegeringh 175.
Jehu 104.
Jekel 117.
Jeltinga (, van) 441, 450.
Jenner 104.
Joly 222.
Joncourt, de 98.
Jong, de 355, 358, 372.
Jongama (Jongema) (, van) 436, 450.
Jongebloed 181, 188.
Jongestall, van 440, 450, 453.
Jongh, de 269, 369.
Jonquières, Dompierre de 230.
Josselet 348.
Juckema van Burmania 440.
Juckema van Burmania Rengers 443, 449.
Jullens 285.
Julsingh 215, 384.
Julsingha, van 21, 212, 384.
Jutfaes, van 323.

K

Kalfsbeck 221.
Kaltenbach 27.
Kam, van der 226.
Kamminga 226.
Kamp (Camp), ingen 175, 177, 183, 186.
Kamp, te 178, 188, 190.
Karolinger 348.
Kate, ten 181.
Ke(d)ts Houtman, de 158. 160.
Keecken, van 259.
Keer 187, 348.
Keetman 345.
Kem(m)els 150, 151.
Kemp 75, 222.
Kemp, van der 334 336*, 337*.
Kempenaer de 101 432, 434, 446, 450, 453.
Kempenaer, van Andringa de 448, 453.
Kennedy 115, 275.
Kenninck 406.
Keppel 104.
Kerckrink, de 102.
Kerpen, van 39.
Kersse 160.
Kersten 66, 176, 181, 182, 186, 189, 359.
Kessel, van 347
Kesteren, van 39.
Ketting 346.
Keuchenius 336.
Keur 279.
Keyser 280.
Keijzer 371.
Kies (Kyes) (, de) 314, 316, 318, 320, 401, 404, 410.
Kiggelaars 74.
Killen 388.
Kinsckot 223.
Kinscodt (, van) 223.
Kint, 't 114.
Kip 86.
Kist 369.
Klauw 226.
Kleef, van 348.
Klein (Klijn) 280.
Klemcke 189.
Kleijn 34, 89.
Kleijn, de 387, 388.
Kloege 77.
Kluyt 65.
Klijn (Klein) 280.
Knape 109.
Knips 154, 464.
Knipscheer 348.
Knock 448, 450, 453.
Knoote 30.
Knotter 306, 312.
Knottnerus 104.
Knijff 324-327.
Knyff (, van) 434, 445, 450, 453.
Knyff, Hiddema van 443, 449. 456.
Koch 103.
Ko(c)k, de 194, 195.
Kockman 39, 464*.
Koechlin 94.
Koenders (Coenders) 10, 17, 174, 180, 181, 189.
Kokelaer, de 85.
Kokelaer Bouwens, de 83-97.
Kolff 228.
Königstein, von Eppstein — 385.
Koningh, de 444, 450, 453.
Koningshoven (Coningshoven) (, van) 174, 176-181, 183, 184, 186, 187, 189, 190.
Kooimans (Koyman, Cooimans) 99, 236, 275.
Kooman 115.
Koops 426.
Kooyman (Koyer) 275.
Kops 174-177, 180, 186.
Korte 357, 359.
Koster 275.
Kouwenhoven (Couwenhove) 275.
Kouwenhoven, van 389.
Koyer (Kooyman) 275.
Koyman (Cooimans, Kooimans) 99, 236, 275.
Krabbe 103, 224.
Kra(e)mers (Craemer(s)) 174—180, 184, 186, 187.
Kramer 106.
Krechting 231.
Krenskens 67, 69, 73, 362.
Kroesbeek 234.
Kroese 176.
Krol 220.
Kruiff (Cruijff) 78, 115—118.
Kruseman 369.
Kruijff (Cruijff, Croef) 388-392.
Kruyff (Cruijff), de 181, 190, 264-266, 269, 273.
Kruijff (, de) 389.
Krijt(h) (Crijt) 40, 156.
Krijt gend. ten' Brincke 39.
Kuenzer 27.
Kuikhoven (Kuy(c)khoven) (, van) 174, 184, 189, 356, 357.
Kuipers 188.
Kukels 117.
Kunst 104.
Kup (Cup) 176, 179, 181, 182, 186, 187, 359.
Kuser 27, 173.
Kuyck, van 156.
Kuy(c)khoven (Kuikhoven) (, van) 174, 184, 189, 356, 357.
Kuypers 99.

L

Laan 106.
Labouchere 285.
Laegh, de 333.
Laen, van der 156, 157, 285, 312.
Leen, van der (Verlaen) 401. 404, 409—412*.
Laer, van 56, 223*.
Lagendijk 275.
Lagrenée 94.
Lairesse, de 16.
Lakeman 348, 402-405, 407.
Lakerveldt, van 327.
Lalauze 230.
Lamarche, de ((do) la Marche) 71-73, 365, 367, 373.
Lamboy 346.
Lamers 186, 348.
Lammens 174.
Lammers 174, 177, 184—186, 188.
Landeveld 181, 190.
Landscroon (, van) 76.
Lane 95.
Lange 103.
Langesaal 347.
Langhe, de 102.
Langlois 230.
Lankhorst 347.
Lannoy, de 433, 443, 450.
Lantsheer 192, 194.
Lantscroen, van 322.
Lapied 154.
Laren, van 193.
Lassosay, (du Bois) de 371.

Lastdrager 227.
Lauder 120.
Laure 59.
Lauwerier 330.
Laver, de 194.
Lawick, van 279.
Lazard 94.
Leckerlandt, van 98.
Le Clerc, van 226.
Lecq, Nassau la 110.
Ledeboer 110.
Leech. de 265. 270.
Leefdael, van' 112.
Leenders 175-177, 180-183, 185, 189, 366.
Leenderts 177, 178, 180-182, 187, 189, 190.
Leendertz 355—360.
Leenheer 226.
Leers 175, 184.
Leeuwen ,van 155, 313.
Leeuwen, van Oosterhout van 152.
Leeuwenhoek, van 458.
Lefebre 114.
Lege 351.
Leibl 105.
Lelij, van der 330.
Lemmens 364.
Lennep, van 372, 432, 441, 450, 453.
Lennep, Ross van 372.
Lennip, van 63.
Lerjoo 86.
Leunissen 335.
Leurs 184.
Leuven, v. 226.
Leverikveld 365.
Levermann 103, 224.
Lewe 15, 20, 22.
Lewe van Middelstum 15.
Lewe van Nijenstein 15.
Ley, van der 23, 107.
Leyden, van 365, 313.
Leije, van der 230.
Leyen, van der 174, 175.
Leysen 113.
Lherie (l'Herie) 93.
Libaerts 74.
Libeira, de 118.
Libot 364.
Lichtenberg, van 323.
Liechtenstein 100.
Liefkint gezegd van Houwelingen 119.
Liefkint, van Houwelingen gezegd 119.
Lielaar, van 389.
Lilie, Vetter von der 110.
Limburg 348.
Limburg Stirum, van 101, 449, 450.
Limburg-Styrum, von 104.
Limpens v. Schevemond 226.
Linde, v. d. 99.
Lindemans, Roberti * 223.
Linden. van der 118, 261.
Lindenburch, van 310, 312.
Lindheimer 464.
Ling, van 117, 390.
Linneman 89.
Lintelman 280.
Linteloe, von 348.
Liotard 279, 285.
Lisinck 218.
Liva 69.
Lochorst, van 269.
Lock 226.
Lockhorst, van 117.
Lodder 285.
Loën d' Enschedé, de 101.
Lohman 21, 217.
Lohuis 348.
Lolcamp 220.
Lom, van 348.
Loo 403. 409.
Loo, van 102, 434, 439, 440, 446, 450.
Loon, van 111, 226, 279, 348.
Loos van Oosterwijck, de 291, 297.
Lorié 285.
Lorraine, duc de 223.
Losecaet 18.
Louckes 332.
Loudon 110.
Louvain, de 223.
Loyen 223.
Loye(n), van der 72, 73, 374.
Loyola, van 101.
Lucassen, Valck 110.
Ludolphi 214.
Luesse(n) 40.
Luin. van 111.
Lukasse 179, 184.
Luloff 122, 123.
Lulofs Gruis 26.
Lupken 261.
Lutger 72.
Lut(t)erbach 181, 182, 187, 188, 355-359.
Luttgers 186.
Luyendijk 285.
Luyken 376.
Lycklama (, van) 434-436, 440, 450, 454.
Lycklama à Nijeholt 432, 436, 439, 441-444, 446, 449.
Lycklama à Nijeholt, de Blocq 444.
Lycklama van Wyckel 442.
Lynden, ter 7.
Lynden, van 285, 435, 448, 450.

M

Maan 34.
Maaren, van der 351.
Maas 32, 40, 46-55, 78, 83, 93, 94, 113 *, 127-134, 158, 159, 167-171, 173, 190, 275, 333, 380.
Maas Geesteranus 334.
Maat. van der 152.
Macharis 345.
Mackay 222.
Maclean 222.
Mac Mahon 346.
Macolf 332.
Macquet 194.
Maersman 59.
Magnus 280.
Maillette du Buy 222.
Maitland 222.
Majors (Majart) 219.
Makkink 111.
Malartre 95.
Malfeth 75.
Malherbe 120.
Malling 280.
Mangelse (Roll) 285,
Manheim 37.
Manning 148.
Manninga 230.
Mansveld, van 262.
Mansvelt 89.
Marcelis, van 83.
Marcelli (Marseiller) 71, 73, 374.
Marchant (et) d'Ansembourg, de 101, 109.
Marche, (de) la (de Lamarche) 71—73, 365-367, 373.
Marchie van Voorthuysen, du 280, 285.
Marck, van der 88.
Marck Bouwens, van der 88.
Marconnay, de (Beaulieu) 230.
Marcus 195.
Marcijnenlingh 259.
Mariage 87.
Markon 178, 182, 188.
Marmé 356.
Marseiller (Marcelli) 71, 73, 374.
Marselis 234.
Marselis Hartsinck, van * 223.
Martena van Burmania 436, 442, 447.
Martin 167, 230.
Massow, van 412-425.
Mater, van 348.
Mattenburg, van 224.
Matthee 182.
Maukassen 80.
Maurissen 223.
Mauritz 196.
Mazzuchelli, von 110.
Meckama van Aylva 439.
Me(e)nen, van 387,388.
Meer, van der 64, 155, 201--205, 234. 256. 381. 392.
Meer; van der (Vermeer), 339.
Meerburg 350, 351.
Meerman 279.
Meermans 188.
Meerts 40.
Mees 215.
Megen, van 232.
Megerse, van 387, 388.
Meinhold 378.
Mejontsma 440, 450, 454.
Melcherts 116.
Melimaer 119.
Melle, van 102.
Mellenthin. von Friderici-Steinman gen. von 379.
Mendel v. Wallersee 225.
Mengelberg 154.
Mengeling 88.
Mennincx 313.
Mense 184.
Menso 79, 236.
Mepsche, de 18.
Mercier 195.
Merenburg, van 275.
Mertens 179.
Meru (Mora, More, Morray) 75, 76, 155.
Merwede, van der 21.
Messy (, du) 352.
Metelen (, van) 212, 213, 218.
Metelen anders Valcke 213.
Meulen, van der 75.
Meulengracht 346.
Meurs, van 275.
Meyden, van der 19.
Meijde(n), van der 152, 153.
Meyer, de 29.
Meijners 212.
Meijntz 259.
Michiels van Kessenich 110.
Midlum, van 449, 450, 454.
Mieden, van der 285.
Milligen, van 325.
Millinga (, van) 18, 19.
Mills 171.
Miranda 226.
Mockema van Harinxma thoe Slooten 440.
Moehring 80.
Moelenaer (, de) 29.
Moens 346.
Moenynx 193.
Moerbee(c)k (, van) 176-178, 180-183. 186—190.
Moerbeek (Oorbeek) 359.
Moerja(e)ns 174, 183, 185.
Moll-74.
Mollet 279.
Molman 327.
Mom 348., 389.
Mompere, de 280.
Monro (Munro) 360., 361.
Mont 221.
Montayne, de la 226,
Montfoort 463.
Montfoort, van 75, 76, 286-288, 297, 308-312, 316.
Montgelas, von 110.
Mooij 148.
Mora (Morray, More, Meru) 75, 76, 155.
Morie, de 387.
Morray (Mora, More, Meru) 75, 76, 155.
Morre(n) 75.
Mortsel, van 114.
Mostaart 116.
Mostaert 408.
Mothe, Berhau de la 94.
Motte 150, 376.
Moucheron, de 114.
Mountbatten (von Battenberg) 111.
Mouton 333.
Muerman 337.
Muhl 459.
Muilman 148, 457—460.
Mula(ejrd, (Mulert, von Mulaerd) 236, 351, 352.
Mulder 107, 118.
Mulder (Mullers) 66.
Mulert (Mula(e)rd (, von) 236, 351 352
Muller 212, 356, 357, 360.
Mullers (Mulder) 66.
Mumm 225.
Münchhausen, von 285.
Munckerus 218.
Muninx 102.
Miinnich, von 104.
Munnich tot Heldenbrandeck, van 104.
Munro (Monro) 360,361.
Munster, van 59, 234, 464.
Muntinghe 216, 369.
Muntinghe, Veldtman 369.
Murray 76, 446, 450.
Muts 59.
Muys 251-253.
Mij, van der 311.
Mije, van der 295.
Mijn, van der 457—460.
Mynden, van Amstel van 325.
Mynez 222.

N

Nahuys (, van) 256-273, 321--328.
Nahuysen, (van) 261, 390.
Nanninga 104.
Nansum, tho 9, 17, 18 *.
Nassau (, van) 101, 110, 224, 275.
Nassau-Hadamar 109.
Nassau la Lecq, van 110.
Nat, van der 59.
Nauta 369.
Neck, van 389.
Nederburgh 367.
Nee 61.
Neer, van 175, 178, 184.

Neisingh 79.
Neisingh, Schoppenhouwer 79.
Neomagus 462, 463.
Nepveu, Roosmale 280.
Nereé, de 279. 285.
Nes (Esch), van 99.
Netten, van der 336.
Neubourg 169.
Neufville, de 223.
Neu(w)es, te 180, 187. 189.
N e v e 2 2 1 . '
Neyhoff, van 155.
Nieuoort, van der 232.
Niermans 285.
Nieuland. van 113.
Nieulandt, (van) Brederode, ook genaamd 80, 190.
Nieuwenburg (, van) 75.
Nieuwenhuis 358.
Nieuwenhuijs 89.
Nieu(w)lant 190.
Nillekens 349.
Nisard 50.
Nisman 113.
Nispen tot Sevenaer, van 110.
Nivel 34, 173.
Nivelle, de 34.
Nobeling 186.
Noirot 83.
Nolten * 221.
Noorddijk 191.
Noort, van 302, 325.
Noorthor(e)n (Noorthoorn) 214.
Noorwits 337—340.
Noot 348, 464.
Noot, van der * 221.
Norde, van 346.
Norré 459.
Norsa 135, 142-144, 164.
Noteman 188, 190.
Nutt, van 83.
Nyerop, van 320.
Nysingh 79.
Nijst 69.
Nijsten, van 434, 440, 450, 454.

O

Obdam, van Wassenaer 449.
Ockersse 85.
O(c)khuyse(n) 40, 78, 79, 158-160, 275.
Ockinga (, van) 436, 450.
Oem 254.
Oenama (, van) 436, 450, 454.
Oengha 76.
Oerdorf 176.
Oestrum, van 76.
Offermans 62.
ohm 285.
Oldenborgh, van 236.
Oldendorf 187.
Oldendorp(s) 174-177, 179-183, 186, 187, 189, 190.
Oldenneel, van 101.
Oldenzeel 368.
Olffen, van 102.
Olof 459.
Ommen, van 267.
Ommeren, van 39, 256—273*, 285, 325.
Ommeren genaamd Blom, van 267.
Ommeren, Bosch genaamd van 266.
Ompteda 10.
Onderdonk 226.
Onder(en) 174, 177, 178. 182, 186.
Onderwater 302.
Oole 194, 195.
Oorbeek (Moerbeek?) 359.
Oorst (?) 179.
Oort, van 271.
Oortman(s) 174, 175, 183.
Oortmerse 179.
Oosten, van 76, 77.
Oosten, Canter van 76.
Oosterhout van Leeuwen, van 152.
Oosterlaan 349.
Oosterwijck, de Loos van 291, 297.
Oosterzee (, van) 436, 450, 454.
Oostrum, van 271-273.
Dostweert, van 270. 271.
Ootmarsse 176.
Op de Camp 376.
Opdendorp 358.
Ophoven, van 346.
Opsomer 102.
Orrok 222.
Orsoy, van 39.
Orssich de Slavetich 110.
Orville, d' 85.
Osieck 110.
Osinga (, van) 434, 436, 439, 450.
Osius 103.
Osternburg, von 109.
Ostheim, von 109.
Ostrowick, de Radzitzky tot 285.
Oswald 110.
Osy van Zegwaart 118.
Otmars 180.
Otten 75.
Otterlandt (Ottelander) 159.
Oudenaller, van 327.
Oudendorp 180.
Oudewater, van 75.
Oudt 226.
Ouelaers 175.
Oulman 94.
Dultremont, d' 101.
Outhoorn, van 157.
Ouwens 153.
Overbeeke, van 459.
Overdam (, van) 271.
Overeem 79.
Overschie 315.
Overvest, van 243, 253.

P

Paas 178, 181.
Packou 75.
Pae(d)ts 291, 295, 303, 306, 309.
Paedts van Catwijck 309.
Paes 71, 113, 362.
Paets (Paids) 243, 247.
Paets van Santhorst 316.
Paffenrode, van 223.
Pagenstecher 98.
Paids (Paets) 243, 247.
Paillet 95.
Palixen (Palick) 348.
Pallandt, van 101, 236.
Pallard 279.
Palmboom 373.
Pamesijn (Ramesijn, Ramerij) 63.
Panhuys, van 14.
Pann 178.
Pant, van der 275.
Paradijs 86.
Parker de Ruyter Rocher van Renays 279.
Paspoort 195.
Pastel (Pestel) 115, 389.
Pasteur 50.
Patijn 86.
Pauls 181, 182, 189.
Paulus 177, 182, 188, 354-360.
Pauw (Paeu) 114, 216, 297, 298, 316, 318-321.
Pavoirt Canter Visscher, van de 77.
Pedy 62.
Peeterse, de 459.
Pelle 388.
Pellicaan 366.
Pels 83, 114.
Pennewart 280.
Peploe 167.
Perné 280.
Perre, van 346.
Perre, van de 60.
Perre, van der 223.
Persijn van Beverweerde, van 320.
Peschardt 346.
Pestel (Pastel) 115, 389.
Peusum, van 211, 212, 218.
Pfeil 39.
Pieters 339, 340.
Pieterson 119.
Pikardts 258.
Pike 55.
Pilaar 331.
Pipenpoy * 221.
Piscator (Visschers) 391.
Pit 114.
Plasschaert 102.
Plettenberg, van (von) 275, 392, 433, 434. 446-448, 450.
Plettenberg, Amama van 446.
Pleyte 110.
Ploot 388.
Poelgeest 159.
Poelgeest, van 221, 291. 298.
Poest, van der 221.
Pointer 136, 167.
Polhemius 348.
Poll, van de 86, 327.
Pollart, van 104.
Polman 13.
Polman Gruys 5, 6, 14, 15.
Pombres (?) 261.
Ponthoz, van der Straten- 109.
Poolman 233.
Popta 231, 232.
Porsman 307, 308.
Post 23.
Post(e), Rengers van de(n) (ten) 56, 57.
?oth 263.
Pott 21, 262, 328.
Potter 75
Pottere, de 345.
Pouchain 373.
Pourtallier, Costeraste de 95.
Pouwels 180.
Powell 165.
Praalder 78.
Praedinius 24.
Praet, van 345.
Praetorius 20.
Pranger 457-460.
Prause 139.
Prehn, van 34.
Preiers 355, 358.
Pricken 347.
Prieur 70.
Prins 37.
Proenen (Pruyn) 345.
Proost 315. 400412.
Proost, Ramp gezegd 288, 314, 401, 403, 412.
Prooyen, van 280.
Proveneers 114.
Pruyn (Proenen) 345.
Putte, van de 221.
Putteman 119, 192.
Putten. van 64.
Putz 176, 182, 186.
Puijenbroeck, van 346.
Puyt, de 102.
Pijna(c)ker 159.
Pijnacker, van 291, 298.
Pijnssen 305.

Q

Quack 40, 79.
Quade van Ravesteyn, de 118, 119.
Quaderebbe (. de) 221."
Qu(a)estius 285.
Quellerie, van den 221.
Quessing 176.
Quint 258, 259.

R

Raadt, de 62.
Raap 327.
Rabben 325.
Rademacher 66.
Radermacher 85, 375.
Raders, van 14.
Radzitzky tot Ostrowick, de 285.
Raephorst, van 383.
Raesfelt, de 104.
Raesfelt, van 260.
Raket 371.
Ram 110.
Ramaer 106.
Ramann 80.
Ramesijn (Pamesijn, Ramerij) 63.
Ramondt 102.
Ramp 286, 314*, 315*, 401, 402*, 410—412*.
Ramp gezegd Proost 288, 314, 401, 403, 412.
Randenraedt, van 104.
Randenrode 223.
Ranft 225.
Ranst, van * 221.
Rantzau 102.
Rasch 461.
Rasson (Russon?) 352.
Rataller 1.01.
Rauwer(t)s 260.
Rave 175.
Ravesteyn, (de Quade) van 118, 119.
Rebecque, de Constant 230.
Reckmann 348.
Reede, van 33.
Reep 78.
Rees, van 186.
Reesen 175, 178, 179, 184.
Reet, van 180.
Reeze(n) 176, 177, 179, 184.
Rehbinder. von 110.
Reicheysen 26.
Reindermans 356, 359.
Reinhold 366.
Rekkeling 360.
Remeeus 194.
Renders 179.
Rendorp 459.
Renes, van 324.
Renesse, van 119, 221, 365.
Renesse en Masny, van 285.
Rengers 433, 435, 442, 445, 448, 450.
Rengers, van Aylva 445, 448.
Rengers, van Burmania 447.
Rengers, Juckema van Burmania 443, 449.
Rengers, Schaffer 57.
Rengers van Farmsum 15, 22.

Rengers van de Poste (van den Post. van Ten Post) 56. 57.
Rengers (van Schermer) '56-58.
Rengers Schaffer 56, 57.
Renssen 327.
Resandt, van 328.
Reyd, van 175, 177. 180, 184.
Reynders 380.
Reyners 215.
Reynst 114.
Rhemen, van 123.
Rhoden, voa 109.
Rhoen 70.
Rhijn, van 232.
Ribaud 344.
Ribbers 174, 176, 179, 184, 185.
Rich 135, 142-146, 162-164, 166.
Richolt (, van) 258, 259.
Ridder, de 275, 276.
Riet. van 152.
Ringels 23.
Ringels van Arnhem 220.
Rippelmeyer 108.
Ripperda 22, 56, 57, 221.
Robbens (Rub(b)ens) 345.
Robbers 176.
Robers 216.
Roberti Lindemans * 223.
Rocher van Renays, Parker de Ruyter 279.
Rochet(te) 74, 374.
Rochus 327.
Rode, de 338.
Roeberts 212.
Roelef(f)s 20,213.
Roest 233. 274, 352.
Roest van Alkemade 285.
Roeters 176.
Rogge 178, 181, 182, 187.
Rojer (Royer) 260.
Roll (Mangelse) 285.
Rollant, van 401.
Röllvinck 260.
Rolteman 17.
Rombout 276.
Romer 71, 72.
Römer 365, 367.
Römer(s) 375.
Romp 356, 357, 359.
Ronzelen, van 102.
Roode, de 344.
Roode, van 333.
Roonaar gesegt Velzenaar 62.
Roorda (, van) 434, 436, 439, 440, 450.
Roorda van Eijsinga 435, 444.
Roorda van Sixma 447.
Roos (Ros(s), Rosch, Rots) 65-74, 360-380".
Roosbeeck (Rosebeeck), van 195.
Roosen 103.
Roosmale Nepveu 280.
Roques, de 103.
Roquette 230.
Rose 258.
Rosebeeck (Roosbeck), van 195.
Rosenborn, af 109.
Rosendael 112.
Rosetter 153.
Ros(s) (Rosch, Rots, Roos) 65-74; 360—380*.
Ross, von 65, 66, 360—380*.
Ross van Lennep 372.
Rossem, van 33.
Rost 215, 379*, 380.
Rothenburg, von 109.
Rothschild 168.
Rouckes 440, 450, 454.
Rouse 348.
Roy, de 102, 325, 328.
Roy, le 464.
Royaards 377.
Royen, van 195.
Royer (Rojer) 260.
Rozenburg, van 118.
Ruarus 102.
Rub(b)ens (Robbens) 345.
Rufelaert 214.
Ruitevelt, van 267.
Rumph 150.
Russing 180, 183.
Russon (Rasson) 352.
Rust 107.
Rutten 67-73, 362.
Rutties 186.
Ruychaver 408.
Ruychrock 118.
Ruytenbee(c)k, van 258, 272.
Ruyter 120.
Ruyter, de 340, 341.
Ruyter Rocher van Renays, Parker de 279.
Ruyven, van 407.
Rijck, van 401, 410.
Rijckens 214.
Rijckevorsel, van 101.
Rijckholt. van 388.
Rijcks 261.
Ryder 135.
Rijn, van 118, 153, 373.
Rijnbende * 223.
Rijne, van 388.
Rijswyck, van 223, 258.
Rijswijk, van 117.
Rijt, de 329.
Rijzendael 340-342.

S

Saeckma 434, 435, 450, 454.
Saerloons (?) 177.
Salengre 221.
Salve de Bruneton, de 274, 426.
Sandberg 232.
Sanderson 280.
Santen, van 34, 279.
Santvoirt, van 401.
Santvoort, van 118.
Sappens 8.
Sauvage 222.
Sauveplanne 230.
Savoye-Carignan 109.
Sayer 132.
Saysoens 80, 190.
Scalcwijck, van 403, 408.
Schaack, van 234.
Schaap 108.
Schaap van Winsum (Windesheim) 119.
Schaep (tot den Dam) 119.
Schaffer 6, 9, 10, 16, 17, 56, 57.
Schaffer, Rengers 56, 57.
Schaffer Rengers 57.
Schakel 263.
Schamel 176.
Scharmans (Schermans) 326.
Scharphoff 365.
Schayck, van 270, 271, 326.
Scheepens 464.
Scheffer, Wirion * 223.
Scheffert, von 20.
Schel, van der 330, 331.
Schele * 427.
Schellekes 377.
Scheltema (, van) 433, 436, 450.
Scheltinga (, van) 216, 432, 434, 439, 441-443, 446, 448, 450, 455. 456:
Scheltinga, de Blocq van 229, 436.
Scheltinga, Coehoorn van 443.
Schenck 348.
Schengen, van 305.
Schepper, de 434, 440, 447, 450, 455.
Schepper, van de 229.
Scheppink 106.
Scherff 6, 16.
Schermans (Scharmans) 326.
Schermbeek, van 368.
Schermer, Rengers van 56-58.
Scheraenbere, 223.
Schetz 285.
Schetz van Grobbendonck 101.
Schevemond, Limpens v. 226.
Schevickhoven, van 266.
Schiesc 27.
Schimmelmann 110.
Schimmelnenninc * 221.
Schirp (gend. Bottlenberg), van 352.
Schleswig-Holstein-Sonderburg-Wiesenburg 109.
Schlingemann 26-37 *, 166, 173.
Schloss 94.
Schlüter 375, 376, 379.
Schmid 117.
Schmidt 379.
Schneider 378. 379.
Scholten 340, '342, 348.
Scholten. Fockebergh gezeght 340, 342.
Scholtus 365.
Schoonderwoert, van 266.
Schoonhoven, van 261.
Schoor, van der 99.
Schoppenhouwer (Neisingh) 79.
Schott 94.
Schotten, 103.
Schouten 425.
Schratenbach van Burmania 445.
Schrattenholz 154, 155.
Schravesant ('s Gravezande, Gravesant) 329-340 *.
Schreiner 154.
Schrevel 314.
Schrie(c)k (Schrijck, Schrieken) 190, 191, 352.
Schröeder 355, 358.
Schroeff 116.
Schrotenbergh 148.
Schrott 377.
Schrijck (Schrie(c)k, Schrieken) 190, 191, 352.
Schubert, de 376.
Schuit 371, 372.
Schultinga' 56.
Schultinghe, Verruccii van 15.
Schultz 181. 367.
Schuren, van der 344.
Schutter 217, 219, 220.
Schutter, de Valcke 220.
Schuurman 372.
Schuurman, Elink 106.
Schuylenburch, van 432, 450, 455.
Schuylenburch van Bommenede, van 449.
Schuyr 99.
Schwartzenberg (, thoe) 433-435, 439, 442, 450.
Schwartzenberg, van Holdinga thoe 441.
Schwartzenberg en Hohenlansberg, thoe 442, 445-447, 449.
Schwartzenberg en Hohenlansberg, van Gendt thoe 446.
Schwartzenberg en Hohenlansberg, Holdinga thoe 446.
Schwartzenberg en Hohenlansberg, Holdinga Tjalling Camstra thoe 448.
Schwarz 169—171.
Schijff 265, 273.
Schijff (, van Vianen, anders genaamd) 271, 272.
Schijndel, van 352.
Scutten 463.
Seegers 280.
Selders (Seller, Zelders, Zeller) 347.
Selms (Solms), van 76.
Sena 459.
Senden, van 98.
Senus, van 387.
Seroeskercke, van 221.
Sevend(a)er, van 252 *, 253*.
Severon 425.
Seydlitz 102.
Shyne 145.
Sickinghe 16, 18, 21, 23, 216, 279, 285.
Sieburgh 280.
Siestrop 280.
Sig(h)ers (, de) 6-13, 16, 18, 24-26.
Sigers (ther Borch), de 445, 450.
Simens 179.
Simonides 212. 218.
Simons 83, 212, 213.
Simons (Simes, Symons) 176, 177, 182, 184, 186.
Sirtema van Grovestins 83, 444-446.
Sismus 62.
Sis0 (Ziezo) 86.
Sittert, van 174, 176, 185.
Sittert (Zittert) (, van) 325-327.
Sittert, de Haan van 389.
Six 84, 148.
Sixma (, van) 433, 435, 440, 442, 443, 445, 446, 450.
Sixma, Douma van 448.
Sixma, Roorda van 447.
Slavetich, Orssich de 110.
Sleypen 71.
Slicher, Hakkenberg * 112, 113.
Sliterhoven, van 323.
Sloet 19.
Sloet van Oldruitenborgh 106.
Slok 89.
Sluters, van der (Sluijter) 338, 340.
Sluyter 226, 390.
Sluijter (van der Sluters) 338, 340.
Slyck, van 226.
Smeets 392.
Smidt 181, 189.
Sminia (, van) 432, 434-436, 440-442, 445, 450, 451, 455.
Sminia, Baerdt van 446.
Smissaert 113. 276.
Smissen, van 'der 102, 103.
Smit 176, 177.
Smith, de 150.
Smits 159.
Smitz 174.
Snellenberch, van 323.
Snep 348.
Snoe(c)k 174, 186, 187.
Snoek(s)z 176, 179, 180, 186.
Snouck 346.
Snouckaert 221.
Snouckaert van Schauburg 106.
Soetens 268, 272, 328.
Sol 272.
Sdbach 218.

Solcama 436, 439, 450, 455.
Solms (Selms), van 76.
Solner 260.
Sonjée 53.
Sonnevelt, van 313, 314, 401.
Sorgen, van 191.
Sotchivko, de 95.
Souburch (, van) 279.
Spa(e)rwoude, van 201-211, 239-256, 323-325.
Spa(h)ler 230.
Spaignon, van 150.
Spangen, van * 221.
Sparenwoude (Sperrewoude), van 323-325.
Specht 267, 2'71.
Sneeckens. van 150.
Spelt, van der 159.
Sperrewoude (Sparenwoude), -van 323-325.
Spierinck, Arents dit 345.
Spierinxhoeck 462.
Splinter(s) 303, 322.
Spoor 226.
Sprengtporten 348.
Springer 182.
Sprinzenstein und Neuhaus, von und zu 109.
Spruyt 326.
Staal 86.
Staal, van der 109.
Stadtloon, van 262, 263.
Stalemann 225.
Stalpaert van der Wiele 221.
Stam 350.
Stamperius 29.
Staring 181, 187, 190, 379, 380.
Starkenborgh, Tjarda van 13, 20, 21.
Starling 145.
Stas 223.
Stass 374.
Staveren, van 195.
Steeman 391.
Steenevelt (Stienevelt), van 244, 247, 296, 309, 310.
Steengracht 229.
Steensel, van 160.
Steenwijk, de Vos van 110, 126, 229, 460.
Stegen, van der 119.
Steiger 105.
Stekelenburg, van 349, 350.
Stellingwerff, van 390.
Stenhuis 23, 215.
Stepraedt de Walbeeck, van 285.
Ster, van der 154.
Sterckman 332.
Sterk 73, 368.
Sterve 59.
Stevening(h) (Stevenin(c)k) 104.
Stevens 176, 178, 179.
Stienevelt (Steenevelt), van 244, 247, 296, 309, 310.
Stirum, van Limburg 101, 449, 450.
St. Laurent, de 285.
Stockum, van 227.
Stoffers 378.
Stoop 244 *.
Storm van 's Gravesande 280, 338. 365.
Stout, van der 65.
Stouw 369.
Stowe 95.
Straatman 191, 192.
Stralen, van 259.
Straten, van 387, 388.
Straten, van der (Verstraten) 194.
Straten, van der 274.
Straten-Ponthoz. van der 109.
Strick 221.
Strik (van Wijk) 89.
Strodt 147, 148.
Stromberg 462, 463 *.
Stromborch (Stroomburgh, Stroombarch, Stroombergh), van 462.
Stroombereen. van 461-463.
Stroomburgh (Stroombarch, Stroombergh, Stromborch), van 462.
Strube 285.
Strunia 375.
Strijen, van 231, 297, 313.
Stuerman 154, 232, 273.
Stuit 118.
Stuyling 211.
Stijl 188.
Styrum, von Limburg- 104.
Succre 223.
Suermont 221.
Suffolk 285.
Sull, van 113 *.
Susio, de 64.
Suthem, van 179.
Sutphen (Zutphen), van 176, 178-184, 359.
Suycker 403, 408.
Suydam 348.
Suylen (Zuylen), van 327.
Swa(a)nhil 425.
Swaefken 124.
Swa(e)rte 39, 460.
Swaga 439. 441. 450. 455.
Swalmius 457, 458.
Swan, van der 111.
Swanenburch. van 311. 320.
Swart, de 76.
Swarte (Zwarte) 124.
Swart(t)e 15, 17, 21.
Swildens 373.
Swingma 76.
Swol, van 387.
Syberg, von 348.
Sijlman 19.
Symonsz 77.
Sytzama (, van) 434, 435, 445—448, 450.

T

Tabynthien 76, 77.
Tacke 40.
Tackebos (Takkebos) 99, 119, 120, 192.
Tackebos, Grauwert alias 120.
Taets 322.
Talboom 346.
Tammen 214.
Tamminga 16, 19, 23.
Taylor 145, 380.
Teding van Berkhout 232.
Tempel, van den 234.
Tempelaers 327.
Temple 106.
Tendering 377, 378.
Tengberden, van 16.
Tenting 357.
Terinckvelt, Harckens 213.
Tervile 377.
Terway 182.
Tet(te)rode, van 208, 211.
Teunissen 184.
Than 78.
Thielen 365.
Thielmann, von 378, 379.
Thiens 76.
T(h)illemans 176, 180, 183, 185, 186.
Tholl, van 384.
Thompson 89.
T(h)orenvliet, van 240, 247, 248.
Thulden, van 223.
Thijs 223.
Tiaerda (Tjaarda) 213.
Tiddinga (, van) 434, 441, 450.
Tiebout 348.
Tierens 340—342.
Tilborg, van 387.
Tilemans 176, 185.
Til(le)mans 53.
Timmerman 71. 364.
Timmermans 40.
Tjaarda (Tiaerda) 213.
Tjaden 217.
Tjaerd van Burmania 441.
Tjarda van Starkenborgh 13, 20, 21.
Toewater 221.
Tombe, des 229.
Tonner 192.
Tönningen 348.
Tous 87.
Torn, van den 223.
Tou van der Burch 252.
Tour, du 433, 443, 446, 447, 450.
Tour van Warmenhuizen, du 447.
Tournaye 71, 72.
Tous 87.
Treslong, Bloys de 101.
Treslong, Bloys van 78.
Triesch 225.
Trinde 323.
Trip 22, 216.
Tromper 382.
Trompert 158.
Tronner de Waldheim 225.
Trooch, de 109.
Trouwers 195.
Troyat, de (Detroyat) 94.
Tschudi 105.
Tulleken 40.
Turing 222.
Tutte1 220.
Tuybens 225.
Tuyl, van 348.
Twickel, van Wassenaer 445.
Twist, van 336.
Tyell, van 324.

U

Udemans 192, 193, 196.
Uden, van *221
Uffelen, van 153, 154.
Uldricx 261.
Ulger 8.
Unia (, van) 433, 435, 440, 443, 450.
Unia van Burmania 446.
Usselinckx 345.
Utzelman(s) (Utselman) 174-177, 181-183, 189, 355-359.
Uytteneeckhout 63, 64.
Uyt(t)erweer 64.

V

Vaag(t)s (Vaagt, Vaaghts) 426 *.
Vaandrager 159.
Vagedes 426.
Valck 10.
Valck Lucassen 110.
Valcke 10.
Valck(e) 211.
Valcke (, de) 21, 211-220 *.
Valcke, Metelen anders 213.
Valcke Schutter, de 220.
Valckenier 84, 157.
Valk(e)(n) 218.
Valkenburg, van 226, 334.
Valkenier 459.
Vander Perre 223.
Varick, van 114.
Vassv, de 333.
Vaudoyer 92-97, 127, 129, 130, 132, 167, 170.
Veckene, van der 344.
Vedder 348.
Veelen, van 226.
Veeler 368.
Veen, van der 39, 464,
Veer, de 38.
Veeren 30, 33.
Vegilin 434, 450.
Vegilin van Claerbergen 441—444, 446, 449.
Velde(n), van de(r) 332.
Velden, van der 425.
Veldhuysen van Zanten 279.
Veldtman 216.
Veldtman Muntinghe 369.
Velen en zu Megen, von 225.
Velpen, van 258, 266.
Velsen, van 340, 439, 450, 455.
Velsenaer (Velzenaar) 62, 326, 327.
Velthuysen 280.
Velzenaar (Velsenaer) 62, 326, 327.
Velzenaar, Roonaar gesegt 62.
Verbee(c)k 333.
Verbeek 104, 160.
Verburch 80.
Vercken 345.
Verdoes 59, 236, 275.
Vereycke (Verheyke) 193, 194.
Verheul 186. 188.
Verheyke (Vereycke) 193, 194.
Verhoeff 57, 158, 159, 387, 390.
Verhoek 158, 159.
Verhoesen 392.
Verhouck (Verhoek, van der Hoeck) 249, 250, 255.
Ver Huell 380.
Verkouteren (ver Couteren) 346.
Verlaen (van der Laen) 401. 404. 409-412 *.
Verlou 59.
Vermeer 156.
Vermeer (van der Meer) 339.
Vennehr 426.
Vermeulen 34, 117.
Vernier 268.
Ver Planck 348.
Verreyck 273.
Verreyck van Bommel 192, 274.
Verrucii van Schultinghe 15.
Verrutius 15, 16, 24.
Verrutius, Feitsema 15.
Versneecke 193.
Verstraten 340.
Verstraten (van der Straten) 194.
Verwer 259.
Verwer(s) 218.
Verweyde 153.
Vetter von der Lilie 110.
Via(e)nen, van 119, 174, 273.
Vianen, anders genaamd Schijff, van 271, 272.
Vidal 102.
Vierink 117.
Vierssen, van 215—217, 276, 432, 434, 440, 441, 450, 456.
Villegas. de 120.
Villers, Bon 109, 110.
Villiers 110.

Vink, de 350.
Vinne, van der 181, 189.
Viollet-le-Dut 97.
Viruly 89.
Visboom 114.
Viskil (Vissril) 160.
Visscher 76. 77. 391, 434, 450, 456.
Visscher, van de Pavoirt Canter 77.
Visscher, de 98, 273.
Visschere, de 285.
Visschers (Piscator) 391.
Visser 89, 191.
Vissers 224.
Verreycke (Verheyke) 193, 194.
Vissril (Viskil) 160.
Vivere, van 346.
Vlamingh 186, 188.
Vlierboom 226.
Vlies, van der 176.
Vliet, Bisdom van 1.58.
Vlisseghem, van 216.
Vogel genaamd Duyst 288.
Vogels 114.
Volkerts 75.
Vollenhoo, van 268.
Vollenhoven, van 232, 266-268, 270-272, 327.
Voltelen 346.
vonk 34.
Voord(e) (Voordt), van 322-325.
Vooren, van 102.
Voorhout, Duyst van 202, 253.
Vo(o)rst, van 174-178, 180-187, 189; 190, 270-272.
Voorst, van der 262.
Voorthuvsen. du Marchie van 280, 285.
Vorst, van der 279.
Vorsterman 324.
Vorstman 347.
Vos 76. 79. 269. 426.
Vos, de 77, 89; 275.
Vos van Steenwyk, de 110, 126, 229, 460.
Vosmaer 367.
voss 34.
Vossem, van 174, 184, 185, 189.
Vossen, van 358.
Vredeman de Vries 103.
Vreede 178, 182, 188.
Vreek 220.
Vreelandt, van 159.
Vries, de 188, 366, 388, 392.
Vries, Vredeman de 103.
Vroombrouck 78.
Vuytenengh 315.
Vyanen (Polanen) * 221.
Vijgen 70.
Vysschers 116.

W

Wachs 103.
Wachtmeester 115, 389.
Wael, de 403, 409.
Wael (Wale), de 322.
Wael van Rosenburg, de 408.
Waelpoyt 345.
Waeiien, van der 435, 441-443, 450, 451, 456.
Wagner 103.
Wakker 351.
Walbeek, van Stepraedt de 285.
Waldeck und Pyrmont, zu 106.
Waldheim, Tronner de 225.
Wale (Wael), de 322.
Walhain, de * 221.
Walien 175, 185, 186.
Wall. van de 279.
Wallersee, Mendel v. 225.
Walluf 27.
Walta (, van) 11, 15, 439, 459.
Walta van Weefort 441, 450, 456
Walter 150.
Walters 357, 360.
Waltinga (, van) 433, 436, 450.
Wannee 250.
Warin 221.
Warmolts 220.
Warmont, van 304.
Warningh 39.
Warren-36 *.
Warwijck 193.
Was 347.
Wassenaar 356, 357, 359, 360, 373, 433, 450, 464.
Wassenaer, van 106, 126.
Wassenaer, van Heeckeren van 106.
Wassenaer Obdam, van 449.
Wassenaer Twickel, van 445.
Wassenbergh 226, 348.
Water, ten 8.
Waterbeek 462. 463.
Wattenwyl, von 105.
Watzez, van Burmania 449.
Waveren, Bors van 231.
Wayhe, von der 40, 79.
Weber 97.
Weeber 89.
Weelde(n), van 322, 323, 326, 328.
Weelderen, van 322.
Weenin(c)k 260.
Weerden, van 33, 134, 135.
Weerth, aus 'm 378, 379.
We(e)se, van 322, 325.
Weide, van der 220.
Weidercamp 365.
Welhouck 255. 256.
Wellet 150.
Welsing(s) (Welsingh) 174, 179, 180, 184, 189, 355-358.
Weltings 174.
Welvelde van Burmania 441.
Wely van Blois, van 323.
Wendt, de 448, 450, 456.
Wentholt 217. 232.
Wentholt, ten Behm 217.
Wenzel, von 378.
Wessingh 179.
Westerbeeck, van 112.
Westerburg, 'van 325.
Westerveen 148.
Westervelt 348.
Westervoort, van 328.
Westreenen tot Lauwerecht, van 153, 232, 233.
Wetters 259.
Wevelinckhoven. van 118.
Weijer 347.
Weyer, de 193.
Weijeands 357. 358.
Weyman 265.
White 55.
Wichelhuisen 151.
Wicheringe 16-18.
Wichers 22.
Wiel, van de 224.
Wiele, Stalpaert van der 221.
Wielijk (Wylick), van 180, 186.
Wifringhe 6, 11, 24.
Wilde, de 174, 176. 177, 182. 242.
Wilford 131—147, 162-166, '172.
Wilhelmi 154, 392.
Wilkens 104.
Willebeek 158.
Willemot 339. 340.
Willick, van '175-177.
Wilson 168, 172.
Winter 256.
Winter, van * 223.
Wirion Scheffer * 223.
Wisch 348.
Wisse 115.
Wissema (, van) 439, 450.
Wit, de 75, 151.
Witboom 192 *—196, 276.
With, de 270.
Witmaecker 309.
Witmeijer 151.
Witsen 459.
Witt. de 30, 33.
Witte, de 270, 464.
Wittert van der Aa 231.
Witteveen 79.
Woert, van 234.
Wolf, van der 373.
Wolters 85, 147, 357.
Wolthuis 23.
Wormer, van 226.
Wou, van 155.
Writzers 24.
Wttewaall (Wttewael) 267, 270.
Wttewael (van Stoetwegen) 267.
Wuppermann 40.
Würsch 105.
Wurstijsen 373.
Wuytiers, Barchman 462.
Wijck, van 118, 333, 462.
Wyck, van der 104.
Wijck van Gaesbeeck, van 76, 77.
Wijckel (, van) 435, 442, 450, 456.
Wyckel, Lycklama van 442.
Wydenbrugh, van 435, 447, 450, 456.
Wyk, (Strik) van 89.
Wylick (Wielijk), van 180, 186.
Wijmershoff 280.
Wijnans 223.

X

Xheneumont 463.

IJ

Ylem, van 279.
Yperen, van 403, 408.
Yselsteyn, van 40.
Yve, d' 223.

Z

Zandt. van 348.
Zandvliet, van 114.
Zanten, van 115, 316.
Zanten, Veldhuysen van 279.
Zeelen 358.
Zegwaart. Osv van 118.
Zelders (Zeller, Selders, Seller) 347.
Zetten. van 75. 155.
Zevenbergen, van * 221.
Zichem, van 181.
Zichy zu Zich und Vásonykeö 110.
Ziezo (Siso) 86.
Zink(e) 356, 359, 360.
Zinnick, van 344.
Zinzenich 355, 356, 359.
Zipman(s) 174, 175, 179. 184.
Zircze, van 351.
Zittert (Sittert), van 325-327.
Zoutelande (, van) 296, 310, 316.
Zurck, van 221.
Zutphen (Sutphen), van 176, 178 -184. 359.
Zuylen' (Suylen) , van 327.
Zwarte (Swarte) 124.
Zweifel 105.
Zijdrechtop 158, 159.
Zijl, van 275, 310, 311.
Zijll, van 271.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

BIJEENKOMST GROEI' NOORD-HOLLAND WOENSDAG 21 MAART 1962 TE 20.— UUR IN HET AMERICAN HOTEL TE AMSTERDAM.

Prof. Mr. W. F. Prins zal spreken over: „De zaak Wedgwood Benn".

Met dit nummer worden medegezonden de inhoudsopgave en het register voor de jaargang 1961.

SLUITING BIBLIOTHEEK VAN MAANDAG T/M VRIJDAG GEDURENDE DE MAAND MAART.

Teneinde wederom een gedeelte van de bibliotheek en van de andere verzamelingen van het Genootschap te kunnen controleren en administratief in orde te maken, zullen het bureau, de bibliotheek en de andere verzamelingen van het Genootschap van maandag t/m vrijdag *gedurende de maand maart* voor de leden en andere bezoekers *gesloten zijn.*

De bibliotheek en andere verzamelingen zijn gedurende de maand maart uitsluitend **geopend op zaterdagmorgen van 9.30—12 uur.**

De leden wordt verzocht geleende boekwerken enz., waarvan de uitleentermijn verstreken is, *terug te zenden vóór 1 maart a.s.*

Aan schriftelijke aanvragen om boekwerken ter leen te ontvangen zal voldaan kunnen worden.

Het bureau is gedurende de maand maart telefonisch uitsluitend te bereiken tussen 9.00 en 9.30 uur voormiddags.

SLUITING GEMEENTE-ARCHIEF 'EN STEDELIJKE LIBRYE, GOUDA,

Het Gemeente-Archief en de Stedelijke Librye te Gouda zullen met ingang van 7 maart a.s., in plaats van op dinsdagmiddag op *woensdagmiddag gesloten* zijn.

OUDE JAARGANGEN VAN HET MAANDBLAD „DE NEDERLANDSCHE LEEUW",

Van de jaargangen 1893, 1894 en 1912 zijn g e e n complete jaargangen meer voorhanden.'

MEDEDELING BIJWONING CONGRES TE EDINBURGH,

Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, Lid van de Hoge Raad van Adel, Voorzitter van het Centraal Bureau voor Genealogie en Bestuurslid van Ons Genootschap, zal als hoofd van de Nederlandse delegatie het Internationaal Congres voor Genealogie en Heraldiek van 8 tot 14 september 1962 te Edinburgh bijwonen.

Hij verzoekt degenen, die zich eveneens voor het Congres opgegeven hebben of zullen opgeven, hem hiervan mededeling ten doen aan zijn adres: *Burg. den Texlaan 26 te Aerdenhout.*

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor de handel.*

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kasten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

G ev r a a g d: Jrg. XVII (1899) en jrg. XVIII (1900) van het maandblad „De Nederlandsche Leeuw", die mij ontbreken. Aanbiedingen met prijs aan: *Kolonel b. d. J. K. H. de Roo van Alderwerelt, Sportlaan* **534,** *'s-Gravenhage.*

T e k o o p g e v r a a g d: voor ons familiearchief: Max Nord, „Albert Helman", D. A. Daamen's Uitg. Mij, Den Haag 1949, *P. R. Th. Zander ter Maat, Smaragdhorst 92, Den Haag.*

T e k o o p g e v r a a g d: De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1918, nr. 11, en jrg. 1940, nr. 1. Eventueel ook de volledige jaargangen 1918 en 1940. *Mr. J. C. Wilhelmy van Hasselt, Hobbemastraat 4, Arnhem.*

T e r o v e r n a m e uit de dubbelen van de Bibliotheek van het Genootschap,, voetstoots en tegen de daarachter vermelde prijs.

1. Ds. T. A. Romein, Handschrift nagelaten door-, Naamlijst der Predikanten sedert de hervorming tot nu toe in de hervormde gemeenten van Friesland, Leeuwarden 1886, geb. (zonder de aanv. en verb.) door Van Veen, 1892.. . . . . f 25,—
2. Mr. C. E. Vaillant, Wapenboek der Amsterdamsche Regeringsleden sedert 1795, Amsterdam 1861, 'geb.'. f 25,—
3. Wm. C. H. Machen, Warmond voorheen en thans, dl. 1, Leiden, 1927, geb., dl. 11, 1931, ingenaaid, 2 dln. . f 10,—
4. J. C. van der Muelen, De Nederlandsche Adel of Naamlijst van enz., enz., Eerste verzameling, 's-Gravenhage, 1879, met potlood aant., los in de band . . . . . f 2,50
5. J. C. P. van Epen, Naamregister op het Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche Familien, Brussel 1900, geb. . . . . f 7,50
6. A. F. van Beurden, De Familie Van Lom,. 1894, overdruk N.L. 1895. . . . . f 1,—
7. P. D. de Vos,. De grafschriften der voormalige St. Lievens-Monsterkerk te Zierikzee, 1895, overdruk N.L. 1895 . . . . . f 1,50
8. J. G. Frederiks, De Familie Vorsterman te Amsterdam, 1895, overdruk N.L. 1895. . . . . f 1,—
9. De Kunstschilder Johan Vorsterman en diens, geslacht, 1895, overdruk N.L. 1895. . . . . f 1,—
10. M. G. Wildeman, Eenige Kwartierborden der Wassenaers, . . . in de kerk van Giessen, Warmond, Leiden en Leiderdorp, 1894, overdruk N.L. 1895. . . . . f 1,—

Gegadigden dienen zich, om teleurstelling te voorkomen zo spoedig mogelijk te wenden tot het Bureau van het Genootschap, Bleijenburg 5, 's-Gravenhage, telefoon 070-113093. Verzoeke geen betalingen te doen dan na ontvangst.

GENEALOGISCHE EN HERALDISCHE BLADEN+

Van 1906 tot en met 1915 verschenen onder redactie van Jhr. Mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland tien jaargangen van „Genealogische en Heraldische Bladen, maandbladen voor geslacht-, wapen- en zegelkunde", elk van twaalf nummers.

De nummers zijn in de verschillende jaargangen op verschillende wijze tot afleveringen samengevoegd. De jaargangen 1913 (8e), 1914 (9e) en 1915 (10e) verschenen telkens in één aflevering van 12 nummers (1-12) van respectievelijk 480, 480 en 566 bladzijden benevens registers. De overige jaargangen zijn alle in losse afleveringen.

Van de 2e jrg. (1907) zijn slechts enkele losse afleveringen aanwezig. De stock daarvan zal — indien die nog bestaat — zich elders moeten bevinden. Van de 4e jrg. (1909) zijn enkele bladzijden van de afleveringen beschadigd: bij een beschadigde aflevering wordt, teneinde het beschadigde stuk te kunnen restaureren, een aflevering bijgeleverd die voor het beschadigde stuk van het ene exemplaar niet-beschadigd is. Alles zolang de voorraad strekt.

Het restant van deze uitgave wordt hierbij aangeboden tegen de achter elke complete, jaargang of aflevering vermelde prijs, *voetstoots, afgehaald;* bij toezending *verhoogd met portokosten.* Aangezien van enkele jaargangen en afleveringen slechts enkele exemplaren over zijn,, wordt verzocht geen geld over te maken, voordat het gewenste ontvangen is.

Een compleet stel 1e—10e jaargang, doch waarin de 4e jrg. (1909) voor enkele bladzijden geschonden is met bijlevering van een aflevering voor restauratie (slechts enkele series) . . . . . f 50,—

1e. jrg. 1906, jaargang compleet . . . . . f 7,50
nos. 1/2, 3/4, 5/6, 9/10, 11/12, per aflevering f 1,—

2e. jrg. 1907, (geen complete jaargang)
nos. 1, 2, 5/6, 7/8, 11/12, per aflevering . . f 1,—

3e. jrg. 1908, jaargang compleet . . . . . f 7,50
idem zonder register . . . . . f 5,—
nos. 4/9, 10/12, per aflevering . . . . . f 1,—

4e. jrg. 1909, jaargang compleet (zie hierboven) . f 7,50

5e. jrg. 1910, jaargang compleet . . . . . f 5,-

6e. jrg. 1911, jaargang compleet . . . . . f 5,—

7e. jrg. 1912, jaargang compleet . . . . . f 5,—

8e. jrg. 1913, jaargang compleet . . . . . f 7,50

9e. jrg. 1914, jaargang compleet . . . . . f 7,50

10e. jrg. 1915, jaargang compleet . . . . . f 7,50

Correspondentie over deze jaargangen en nummers kan niet worden gevoerd.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

BIBLIOTHEEK,

De bibliothecaresse zal geen gebruik maken van de mogelijkheid van een vijf-daagse werkweek met verlengde werkuren gedurende die vijf dagen.

De uren, waarop het bureau van het Genootschap geopend is en waarop de bibliotheek en andere verzamelingen geraadpleegd kunnen worden, blijven als voorheen.

Bij wijze van proef zal de bibliotheek enz. op *zaterdagmorgen* in plaats van op donderdagmorgen geopend zijn, op gelijke uren.

Het bestuur heeft vastgesteld, dat na 15 minuten voor het sluitingsuur (12.09 resp. 17.00 uur) geen boekwerken hetzij voor raadpleging ter plaatse, hetzij voor uitlening door de bibliothecaresse worden beschikbaar gesteld.

SLUITING BIBLIOTHEEK GEDURENDE DE MAAND OKTOBER,

Teneinde wederom een gedeelte van de bibliotheek en van de andere verzameiingen van het Genootschap te kunnen controleren en administratief in orde te maken, zullen het bureau, de bibliotheek en de andere verzamelingen van het Genootschap *gedurende de maand oktober* voor de leden en andere bezoekers *gesloten zijn.* (Ook op maandag en zaterdag.)

De leden wordt verzocht geleende boekwerken enz., waarvan de uitleentermijn verstreken is,, *terug te zenden vóór 1 oktober a s.*

Aan schriftelijke aanvragen om boekwerken ter leen te oatvangen zal voldaan kunnen worden.

Het bureau is gedurende de maand oktober telefonisch uitsluitend te bereiken tussen 9.00 en 9.38 uur voormiddags.

BIJBLAD NEDERLANDSCHE LEEUW,

Het bestuur heeft overwogen opnieuw over te gaan tot de uitgave van een ,,Bijblad''. Ons medelid Mr. E. van Weel is bereid gevonden zich met de uitgave in volle omvang te belasten.

De kosten voor opname van een artikel zullen ƒ15,50 per bladzijde druks bedragen.

Aan het voornemen zal eerst uitvoering gegeven worden, nadat voldoende inzendingen bij Mr. E. van Wee1 zijn aangemeld om de uitgave te rechtvaardigen.

Leden, die artikelen in het ,,Bijblad'' wensen opgenomen te zien, wordt verzocht zo spoedig mogelijk aan Mr. E. van Wee1 daarvan mededeling te doen en de pers-klare kopy, bij voorkeur getypt, aan hem toe te zenden.

Leden, die zich in de afgelopen maanden ter zake tot het bestuur hebben gewend, wordt verzocht zich tot Mr. E. van Wee1 te wenden.

Alle correspondentie ter zake richte men aan *Mr. E. van Weel, Duinweg 11, te 's-Gravenhage.*

VROEGER VERSCHENEN JAARGANGEN VAN ,,DE NEDERLANDSCHE LEEUW".

Grote belangstelling in de vroeger verschenen jaargangen van het maandblad ,,De Nederlandsche Leeuw" is oorzaak geweest, dat verschillende jaargangen thans uitverkocht zijn.

Thans zijn nog verkrijgbaar:

1884, 1908, 1913 en 1940 voor de prijs van ƒ7,50 per jrg.

1885-1888, 1914-1917, 1925-1939, 1941-1959 voor de prijs van ƒ3,50 per jrg.

1918-1924, voor de prijs van ƒ5,— per jrg.

Van de jaargangen: 1883, 1889, 1890-1907, 1909, 1910, 1912 zijn geen exemplaren complete jaargangen meer voorradig.

Van verscheidene jaargangen zijn verschillende losse nummers leverbaar.

Losse nummers van de jaargangen 1883 tot en met 1957 zijn, zolang de voorraad strekt, verkrijgbaar à ƒ1,— per nummer, (ƒ2,— per dubbel nummer). Van de jaargangen i958 tot en met 1960 zijn, zolang de voorraad strekt, losse nummers verkrijgbaar à ƒ1,50 (ƒ3,— per dubbel nummer).

Aanvrage gelieve men te richten aan de Bibliotheek van het Genootschap.

Verzoeke geen betalingen te doen dan *na ontvangst* van het gewenste.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor de handel.*

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0.50 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

Gevraagd: De Nederlandsche Heraut 8e deel van 1897.
H. van Hoogdalem Hzn., Gasthuisstraat 54, Gorinchem.

Te koop aangeboden: Ned. Patriciaat 1942, 28e jaargang
Ned. Adelsboek 1911, 1912, 1921 en 1925.
Jhr. W. P. de Kock, Statenlaan 39, Den Haag.

Bod gevraagd: op Nederlands Patriciaat 1910 t/m 1960.
Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, Burg. den Texlaan 26, Aerdenhout.

De bibliotheek beschikt over een uitgebreide karthotheek op de gedrukte werken en tijdschriften berustende in de bóekerij. Voorts over verzamelingen sprokkelfiches, klappers op Oost- en West-Indische testamenten enz. Alle werken en tijdschriften — ook de buitenlandse — worden op fiches uitgetrokken, mede wat niet de Nederlandse geslachten betreft, voor zover voor Nederland van belang.
De bibliotheek bevat thans ruim 17.000 banden, terwijl de kartotheek op de genealogische literatuur ruim 91.000 fiches bevat, de kartotheek op topografische literatuur voorzover van belang voor de beoefenaar van de genealogie, bevat ca. 11.400 fiches.

INLICHTINGENDIENST.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die uit de talrijke verzamelingen welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt. Voor de beantwoording van elke door een lid gestelde vraag wordt een bedrag van ƒ 2,50 in rekening gebracht.

VERGADERINGEN

Jaarlijks word& twee algemene vergaderingen belegd, één in de zomer- en één in de wintermaanden. Aan de zomervergadering is meestal een excursie verbonden. Deze, vergaderingen en excursies staan alleen open voor de leden, introductie van niet-leden is derhalve niet mogelijk.

LIDMAATSCHAP

Gewone leden worden op voordracht van een of meer leden van het Genootschap door het bestuur benoemd,.
Voorstellen tot benoeming van nieuwe leden richte men aan de Secretaris van het Genootschap. De contributie bedraagt ƒ 20,— per kalenderjaar, te betalen vóór 1 februari van het lopende jaar. Het lidmaatschap is persoonlijk. Dames-leden, echtgenoten van heren-leden, die de wens te kennen geven geen exemplaar van het maandblad te willen ontvangen, kunnen desgewenst een reductie verkrijgen op de contributie van ƒ 10,—.
Indien niet opgezegd voor 1 december is de, contributie' of het abonnementsgeld van ƒ 20,— ten volle voor het volgende kalenderjaar verschuldigd.

ADRESSEN

Correspondentie bestemd voor het bestuur dient gericht te wonden aan de Secretaris, Ir. C. M. R. Davidson, Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.
Correspondentie bestemd voor de hoofdredacteur van „De Nederlandsche Leeuw" dient gericht te worden aan Mr. W. W. van Valkenburg, „Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaan.
Correspondentie bestemd voor de, bibliotheek en de andere verzamelingen, betreffende 'bestellingen van losse nummers van „De Nederlandsche Leeuw", abonnementen op dit maandblad enz., alsmede adresveranderingen dienen gericht te worden aan het bureau van het Genootschap, Bleijenburg 5, te 's-Gravenhage, zonder vermelding van persoonsnamen.